

**NAZWY
MIEJSCOWE
POLSKI
Sa-Si**

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT JĘZYKA POLSKIEGO

NAZWY MIEJSCOWE POLSKI

HISTORIA • POCHODZENIE • ZMIANY

pod redakcją
KAZIMIERZA RYMUTA
BARBARY CZOPEK-KOPCIUCH
i URSZULI BIJAK

XIII Sa-Si

KRAKÓW 2016

PRACOWNIA ONOMASTYKI INSTYTUTU JĘZYKA POLSKIEGO PAN
Kraków, al. Mickiewicza 31

Kierownik

BARBARA CZOPEK-KOPCIUCH

Autorzy haseł tomu XIII

URSZULA BIJAK (UB), ELŻBIETA BORYSIAK (EB), JOANNA CHŁADZYŃSKA (JCh),
BARBARA CZOPEK-KOPCIUCH (BCz), PAWEŁ DUDEK (PD), ALEKSANDRA GALASIŃSKA (AG),
WANDA MAKUŁA-KOSEK (WK), IWONA NOBIS (IN), ROZALIA PRZYBYTEK (RP),
PAWEŁ SWOBODA (PS), URSZULA WÓJCIK (UW), KINGA ZAWODZIŃSKA-BUKOWIEC (KZ),
ZOFIA ZIERHOFFER (ZZ)

Zespół opracowujący tom XIII

URSZULA BIJAK, BARBARA CZOPEK-KOPCIUCH, PAWEŁ DUDEK, IWONA NOBIS, ROZALIA
PRZYBYTEK, PAWEŁ SWOBODA

Recenzent

EWA WOLNICZ-PAWŁOWSKA

Konsultanci

ZBIGNIEW BABIK — nazwy archaiczne

ELŻBIETA KOWALCZYK-HEYMAN — toponimia Mazowsza

MARIA MALEC — odosobowe nazwy miejscowości

JÜRGEN UDOLPH — nazwy niemieckie i łużyckie

Redakcja wydawnicza

EWA BEDNARSKA-GRYNIEWICZ

Projekt okładki

ROBERT J. OLEŚ

Skład i łamanie

ADAM BANIA

© *Copyright by Instytut Języka Polskiego PAN, Kraków 2016*

ISBN 83-85579-29-X całość

ISBN 978-83-64007-35-4 tom XIII

Wydanie 1. Nakład: 250 egz.

Druk i oprawa:

Mazowieckie Centrum Poligrafii

www.c-p.com.pl

S

Saaben zob. **Żabno** (3)

Saabor zob. **Zabór** (1)

Saadau zob. **Sadowo** (3a)

Saagen zob. **Sigajny**, **Zagórzycze** (4)

Saalau zob. **Żulawa**, **Żulawka** (1)

Saalberg zob. **Zachelmie** (1)

Saalfeld zob. **Zalewo** (2)

Saarow zob. **Żarowo** (2)

Saatzig zob. **Szadzko**

Sabado zob. **Zawady** (37)

Sabangen zob. **Samagowo**

Sabarczewo zob. **Sabaszczewo**

Sabarszczewo zob. **Sabaszczewo**

Sabaszczewo, wś, pozn., gm. Dominowo, 6 km na płn.-zach. od Miłosławia: ad *Sabaszczewo* 1397 Lek II nr 600; de *Sebaszczewo* 1398, in *Sebeszczewo* 1428 RWlkp II nr 83, 889; *Sebaszczewo* (1450) InwBPozn 285; *Sabaszczewo* 1467 SHGKI(PG 7, 280v–281); *Sebaszczewko* 1470 SHGKI(PG 8, 75v); de *Sabaszczewo* villa 1510 NKs 75; *Szabaszczewo* (1534) VisitGn 481; Wieś *Sobaszczewo* 1564–65 Luwlkp I 243; *Sabaszczewo* 1578 ŻDz XII 207; *Sabaszczewo* 1618–20 PKal 163; *Sabaszczewo* 1674 MKI(ASK 74, 175); *Sabarczewo* 1753, *Sabarszczewo* 1759, *Szabarscowo* 1766 Koz VIII 218; *Sabaszczewo* 1846 KsP 360; *Sabaszczewo* al. *Sobaszczewo*, *Sobarszczewo*, *Sobaszczewo*, wś 1889 SG X 190; *Sabaszczewo*, folw. 1921 Sk X 105; *Sabaszczewo*, -wa 1982 WUN III 187; gw. *sabaščevo* // *sabaševo*, -va. — Od n. os. *Sabaszc, por. *Sabos(z)cz* SSNO V 1 (: łac. *Sebastianus*), z suf. -ewo. Formy *Sebaszczewo*, *Sebeszczewo*, *Sebaszczewo*, *Sobaszczewo* od obocznych postaci n. os. *Sebeszc*, *Sebac*, *Sobaszcz* (por. RymSEN II 404). W formie *Sabarczewo* grupa spółgłoskowa -rč- (< -šč-) jest wynikiem dysymilacji, w formie *Sabarszczewo* grupa -ršč- jest natomiast konta-

minacją obu tych postaci. Przejściowo n. występowała z dodatkowym suf. -ko. ZZ

Sabaudia, wś, zamoj., gm. Tomaszów Lubelski, 2 km na płn.-wsch. od Tomaszowa Lubelskiego: *Sabaudja*, kol. 1877 Zin II 131; *Sabaudya*, kol. 1889 SG X 190; *Sabaudya*, wś 1902 Przew II 145; *Sabaudja*, wś 1921 Sk IV 108; *Sabaudia*, -dii, *sabaudzki* 1970 UN 120, 26; gw. *zabaldy*, -duf, *zabałżeński*. — Nazwa przeniesiona z n. historycznej krainy *Sabaudia* w pld.-zach. Alpach. Miejscowość założona została w 1840 r. przez osadników niemieckich (SG X 190) na gruntach należących do Rogóżna (8). Mieszkańcy spolonizowali n. jako *Zabaldy*. Lit.: CzChełm 190. BCz

Sabel zob. **Zabiele** (4)

Saberau zob. **Zaborowo** (7)

Sabes zob. **Zaborsko**

Sabesow zob. **Zabierzewo**

Sabiellen zob. **Zabiele** (9)

Sabiellen zob. **Zabielne** (1, 2)

Sabienen zob. **Żabiny**

Sabin zob. **Żabin** (1), **Żabinek** (1, 2), **Żabiny**

Sabina zob. **Sowin** (2)

Sabine zob. **Sowin** (2)

Sabinów (1), cz. Częstochowy, dawniej wś: *Sabinów*, folw. 1889 SG X 191; *Sabinów*, folw. 1902 Przew II 145; *Sabinów*, wś 1921 Sk III 12; *Sabinów*, -nowa 1982 WUN III 187. — Od im. *Sabina*, z suf. -ów. IN

Sabinów (2), wś, piotr., gm. Żelechlinek, 12,5 km na płn.-wsch. od Kuluszek: *Sabinów* 1877 Zin II 131; *Sabinów* 1881 SG II 916; *Sabinów*, kol. 1889 SG X 191; *Sabinów*, wś 1902 Przew II 145; *Sabinów* 1921 Sk I 157; *Sabinów*, -nowa 1982 WUN III 187. PD/UW

Sabinów (3), wś, sier., gm. Konopnica, 19 km na pld.-wsch. od Złoczewa: *Sabinów* 1877 Zin II 131; *Sabinów* 1889 SG X 191; *Sabinów* 1921 Sk

Sablath

II 42; *Sabinów*, -nowa, *sabinowski* 1974 UN 52, 15. PD

Sablath zob. **Zabloto**

Sablau zob. **Zabłocie Kozłowskie**

Sabloczk zob. **Zabłocie Kozłowskie**

Sabloczyn zob. **Zabłocie Kozłowskie**

Sablotschen zob. **Zabłocie Kozłowskie**

Sabłog zob. **Sadłóg**

Sabłog Maior zob. **Sadłóg**

Sabłog Minor zob. **Sadłózek**

Sablonowo, kol., dawniej wś, tor., gm. Wąbrzeźno, 4 km na płn.-zach. od Kowalewa Pomorskiego: *Sobenau* ok. 1400 Zeit XVI 34; *Sobunaw* 1439 MT 487; *Sobunow* XV KętL 78; *Szablonowo* 1635 MT 487; *Sablonowo* 1772/73 HAPr IV 639; *Sablonowo* 1789 Goldb II 212; *Sablonowo* 1879 KętN 123; *Sablonowo* 1882 KętL 78; *Sablonowo* 1889 SG X 191; *Sablonowo*, folw. 1925 Krzep 103; *Sablonowo*, -wa 1971 UN 189, 16. — Pierwsze niemieckie zapisy odpowiadają pierwotnej polskiej n. *Sobieniow(o)*, od n. os. *Sobień* SSNO V 136, z suf. -owo, oddanym przez niem. -au. Wtórnie *S(z)ablonowo*, od n. os. *Szablon, por. *Szabel*, *Sabel*, *Sabel* (: *szabla*, niem. n. os. *Schabel*, *Sabel*), *Szablan*, *Szablonowicz* RymSEN II 516. Lit.: SHGCh 112. WK

Sabnie, wś, siedl., gm. Sabnie, 11 km na płn.-wsch. od Sokołowa Podlaskiego: ziemian sąsiednich *Sabniów* (1519) ŻDz XVII/3, 40; *Sabnie* 1571, *Z Sabniów* 1580 ŻDz XVII/1, 179, 37; *Sabnie* 1613 SHGPd(MK nr 156, k. 21–24); *Sabnie* 1793 SHGPd(Regof); *Sabnie* 1827 Tabella II 159; *Sabnie*, wś i folw. 1889 SG X 192; *Sabnie*, folw. 1921 Sk IV 103; *Sabnie*, wś 1967 SM 1006; *Sabnie*, -ni 1982 WUN III 187. — Od n. os. *Sabień* lub *Sabnia* (por. najstarszy zapis), w l. mn. Antroponimy od podstawy *Sab-*, por. im. *Saba* pochodzenia aramejskiego (< aram. *sāba* ‘starzec, dziad, dziadek’); łac. *Sabina*; pol. nazw. *Sabek*, *Saboń*, *Sabin* RymSEN II 386. Lit.: RospSEMIG 340. EB

Saboniten, miejscowość zaginiona, leżała w komornictwie Miłakowo, olszt.: *Saboniten* 1411/19 Ger 148. — Nazwa prus. **Sabūn-īt-*, od n. os. *Sabune* TAP 84 (por. lit. n. os. *Sābas*, *Sabeikā*, *Sabūnas* Lpvž II 652–4, których znaczenie podstawy nie jest jasne), z suf. -īt-. Lit.: Błażeńė II 324. RP

Sabor zob. **Zabornia** (2)

Saborowen zob. **Zaborowo** (9, 11)

Saborowitz zob. **Zaborowice** (2)

Sabow zob. **Żabowo** (2), **Żabów**, **Żabówko**

Sacały, leśn., dawniej wś, koniń., gm. Brudzew, 11 km na płn.-wsch. od Turku: *Saczały* 1674 MKI(ASK 74, 167); *Sacały* 1827 Tabella II 159; Fol. *Sacały* 1839 MpKwat II 4; *Sakały* (!) 1859 MpChrz; *Sacały*, kol. i folw. 1889 SG X 192; *Sacały*, wś, folw. 1921 Sk II 29; *Sacały*, -cał 1982 WUN III 187; gw. *sacały*, -uuf, *sacalski*. — Od n. os. *Saczala* SSNO V 2 (: *saczać* ‘zniesławiać, szkalować’ Reczek, Podręczny słownik dawnej polszczyzny, 1968, 437; ‘pchać, popychać’ SW VI 2), w l. mn. Obecna postać *Sacały* wykazuje mazurzenie. ZZ

Sachalin, przys., dawniej wś, lub., gm. Jabłonna, 10 km na płn.-wsch. od Bychawy: *Sachalin* 1937 Mp-100(44-35); *Sachalin*, -na, cz. wsi Jabłonna Pierwsza 1967 UN 107, 9; *Sachalin*, -na, wś 1982 WUN III 187; po zmianie *Sachalin*, przys. wsi Piotrków Pierwszy 2015 DzU poz. 2277. — Nazwa przeniesiona z n. wyspy *Sachalin* na Oceanie Spokojnym u wybrzeży Rosji, wielokrotnie powtarzająca się w nazwach terenowych na obszarze historycznej Lubelszczyzny; nawiązuje do peryferyjnego położenia miejscowości. Lit.: Buczyński, Pamiątkowe nazwy miejscowe w językach słowiańskich, 1997, 228. IN/PS

Sachalin zob. **Sachalina**

Sachalina, cz. wsi Roźniatów-Kolonia, dawniej wś, koniń., gm. Uniejów: Roźniatów (*Sachalina*) 1961 Mp-25(Poddębice); *Sachalin* 1969 Mp-100(83.10.2); *Sachalina*, -ny, *sachaliński*, wś 1973 UN 47, 26; *Sachalina*, -ny, cz. kol. Roźniatów 1982 WUN III 188; *Sachalin* 1983 Mp-25(435.11); *Sachalina*, -ny 2007 DzU nr 245, poz. 1811. — Od n. wyspy *Sachalin*, ze zmianą rodzaju na żeński. PD

Sacharzowitz zob. **Zacharzowice**

Sachen zob. **Zachy**

Sachern zob. **Zacharzyce**

Sacherwitz zob. **Zacharzyce**

Sachsdorf zob. **Chęciny** (3)

Sachsenau zob. **Domaszczyn**

Sachsendorf, os. zaginiona, leżała w par. Gorczenica, na pld.-wsch. od Brodnicy, tor.: *Sachsendorf* 1414 Br 146; Hartman von *Sachsendorff*

1419 PlehnG 356–7; *Sachsendorff* ok. 1423/24 DK 105; *Sachsendorf* 1434 AST I 618. — Nazwa niem. od n. etnicznej *Sachse* 'Saksończyk, Sas' + ap. *Dorf* 'wieś'. Lit.: SHGCh 112. WK

Sachsenfelde zob. **Sasinowo**

Sachsenhof zob. **Bąków (9)**

Sachwitz zob. **Zachowice**

Sacin, wś, rad., gm. Nowe Miasto nad Pilicą, 5 km na pñ. od Nowego Miasta nad Pilicą; *Schaczin* 1451 SHGRw(MK 335, 65); *Szczyn* 1511–23 LLB II 307; *Saczin* 1579 ŻDz XVI 172; *Sacin* 1792 MpPerRw; *Sacin* 1827 Tabella II 159; *Sacin* 1839 MpKwat IV 5; *Sacin* 1889 SG X 194; *Sacin*, kol. 1921 Sk I 152; *Sacin*, -na 1982 WUN III 188. — Pierwotnie *Szacin*, od n. os. *Szata* (: *szata* 'odzienię, ubranie') AntrP V 56, z suf. -in. Forma *Sacin* powstała w wyniku mazurzenia. UW

Sack zob. **Luciąża**

Sack Damm zob. **Luciąża**

Sackau zob. **Zakalcze Wielkie**

Sackautschen zob. **Zakalcze Wielkie**

Sacken zob. **Lubienia (2)**

Sackenhoy zob. **Grabówka (9)**

Sackerau zob. **Zakrzewo (2)**, **Zakrzów (14)**

Sackeraw zob. **Zakrzewo (16)**, **Zakurzewo**

Sackershöhe zob. **Zakrzewo (21)**

Sackisch zob. **Zakrze**

Sackrau zob. **Zakrzów Turawski**, **Zakurzewo**

Sackrinten zob. **Zakręty (1)**

Sackshöhe zob. **Zakrzewo (6)**

Sackstein zob. **Kłodzin (1)**

Saczaly zob. **Sacaly**

Saczig, wś niezidentyfikowana, leżała w Novej Marchii: *Saczig* 1411/14 SHGNM(Repertorium nr 359). — Nazwa zapewne słow., od *sad* z suf. -sko. W bardzo wielu nazwach słowiańskich, zarówno na obszarze dzisiejszej Polski, jak i dzisiejszych Niemiec, tworzonych przy użyciu suf. -sk-, formant ten był do języka niemieckiego adaptowany jako -zig. Por też *Sadzko*, niem *Saatzig*. BCz

Saczki zob. **Saczkowce**

Saczkowce, wś, biał., gm. Kuźnica, 19 km na pñ.-wsch. od Sokółki: *Saczki* 1650 SHGPd (CHAP-Grodno rkps F 1463 nr 1, op. 1 k. 220); *Kusciny* alias *Saczki* 1676 SHGPd(BOss rkps nr 5620 II, 394–396); *Saczki* 1744 SDV 149; *Saczki* 1784 DekGr 89; *Saczkowce* 1889 SG X 194; *Saczkowce* 1921 Sk V 75; *Saczkowce*, -wicz

1982 WUN III 188. — Początkowo *Saczki*, od brus. n. os. *Saczko* BiryłaBA II 367 (: *Sak* < *Izaak*), w l. mn. Od XIX w. *Saczkowce*, z suf. -owce. Oboczna n. *Kuściny* od brus. ap. *kust* 'krzew, krzak' Słbgav II 589, z suf. -iny, por. też brus. n. os. *Kust* BiryłaBA II 235. EB

Saczyn, wś, kal., gm. Godziesze Wielkie, 12 km na pñ.-wsch. od Kalisza: *Saczino* (1268)XVII KW I 384; *Saczino* (1294)1434 KW II 100; *Szaczyzna* 1507 SHGKI(ASK 12, 8); *Saczyno*, villa oppidanorum de Calysch, *Saczym*, *Szaczyzno* 1511/12 VisitGn 414, 420, 399; *Zaksyn* (!) 1511–23 LLB II 54; *Szaczyzno* 1535 SHGKI(ASK 12, 429); *Saczino* 1579 ŻDz XII 115; *Saczyno* 1674 MKI(ASK 74, 142); *Saczyn* 1827 Tabella II 159; *Saczyn* 1889 SG X 195; *Saczyn*, -na, *saczyński* 1971 UN 80, 18; gw. *sačyn*, -na, *sačyński*. — Od n. os. *Sacza lub *Saka* RymSEN II 387, początkowo z suf. -ino, wtórnie -in. Do n. os. por. ap. *sak* 'sieć na ryby', czas. *saczyć*, n. os. *Sak* SSNO V 4, *Sacz*, *Saczala* RymSEN II 387. Przejściowo wystąpiła nazalizacja samogłoski -a-, por. *Saczyzno*. Lit.: Nieckula, -ov- 305. ZZ

Saddek zob. **Sadek (4)**

Saddel zob. **Sadłowo (2)**

Sade Budy, wś, skiern., gm. Jaktorów, 3 km na pñ.-wsch. od Żyrardowa: *Budy Sadegory* 1789 Luraw 106; Tuszyn Budy Guzowskie na *Sadych gorach* 1792 MpPerRw; *Sade góry* 1827 Tabella II 159; *Sade budy* 1839 MpKwat IV 4; *Sade Budy* 1889 SG X 195; *Sade-Budy* 1921 Sk I 17; *Sade-Budy* 1952 UW 11; *Sade Budy*, -dych *Bud*, *sadobudzki* 1971 UN 126, 14; *Sade Budy*, -dych *Bud* 1982 WUN III 188. — Nazwa zestawiona; o członie pierwszym zob. *Budy*, człon drugi *Sade Góry* (pierwotnie zapewne n. ter.), od gw. *szady*, *sady* 'szary, płowy, siwy' SGPKar V 279 i od ap. *góra*, w l. mn. Człon *Góry* uległ elipsie i utrwaliła się postać *Sade Budy*. UW

Sade Góry zob. **Sade Budy**

Sadek (1), wś, ciech., gm. Głinojeck, 11,5 km na pñ.-wsch. od Głinojecka: *Sadek* 1885 SG VI 532; *Sadek* 1889 SG X 195; *Sadek* 1921 Sk I 21; *Sadek*, -dku, *sadkowski* 1971 UN 123, 37; *Sadek*, -dku 1981 WUN III 188. — Od ap. *sadek* (: *sad*). PS

Sadek (2), wś, kiel., gm. Pińczów, 12 km na pñ.-zach. od Pińczowa: *Szadek* 1410 Sand

Sadek

nr 489; *Schadek* 1470–80 DB I 248; *Schadek* 1579 *ŹDz* XIV 222; *Sadek* 1783–84 *RejKor* 351; *Sadek* 1877 *Zim* II 132; *Sadek* 1889 SG X 195; *Sadek* 1933 *SkBy* 1502; *Sadek, -dka, sadkowski* 1969 UN 29, 20. — Początkowo *Szadek*, wskutek mazurzenia *Sadek*. Nazwę można interpretować trojako: od przym. *szady* 'siwy, szary, popielaty', z suf. *-ek*, lub od ap. *sad, sadek*; nie można też wykluczyć pochodzenia od n. os. *Sad//Zad* SSNO V 2. Lit.: RKrak 148; KSand 198; KopKiel 290. *IN*

Sadek (2a), wś zaginiona, leżała między Łysakowem a Opatkowicami, w dawnym pow. jędrzejewskim, kiel.: in vna merica situata inter villam de Lyszakow et Opatkowicze ... noua villa ... debet edificari, que suo vulgari *Sadek* debet vocari (1365)XVII KMłp I 327. Lit.: RKrak 148. *IN*

Sadek (2b), wś zaginiona, leżała w okolicy Książa Wielkiego, w dawnym pow. miechowskim, kiel.: Oppidi Xsiarz (!), villarum Moczidlo ... Głogowiany, *Schadek* 1551 Matr V/2, nr 5248. Lit.: RKrak 149. *IN*

Sadek (3), wś, nowosąd., gm. Jodłownik, 15 km na pñ.-zach. od Limanowej: de *Sadek* 1399, de *Sadek* 1400 Krak nr 10986, 11014; *Sadek* 1490 *ŹDz* XV 449; *Szadek* 1581 *ŹDz* XIV 53; *Sadek* 1680 *Rej* 264; *Sadek*, przyl. Lipiego 1889 SG X 196; *Sadek*, wioska 1933 *SkBy* 1502; *Sadek, -dka, sadecki* 1964 UN 6, 22. Lit.: LKrak 133. *IN*

Sadek (4), wś nieistniejąca, olszt., gm. Jagarzewo, 21 km na wsch. od Nidzicy: *Saddeck*, wś 1789 *Goldb* I 192; *Szadeck* 1796–1802 *MpSchröt* XXIII; *Saddeck* 1820 *Wald* 217; *Sadek* 1889 SG X 196; *Saddek* 1920 *MpHAPr* I; *Sadek* — *Gartenau* 1938, *Saddek* 1941 *Choj* 126; *Gartenau* — *Sadek, -dka, sadecki* 1947 *MPol* XXV nr 111; *Sadek* — *Gartenau* (*Saddek*), wś 1951 *Rosp* 283; *Sadek* 1967 *SM* 1006. — *Sadek* został założony jako wieś szkatułowa. W substytucji niem. grafem *sz* zamiast *s, ck* zamiast *k*, geminata *dd*. W 1938 r. urzędowo nadano n. niem. *Gartenau*, po 1945 r. przywrócono n. *Sadek*. Śladem po wsi jest n. urczyńska *Sadek* 1998 *Mp-50(N-34-90-C)*. Lit.: Nidzica. Z dziejów miasta i okolic, 1976, 127. *RP*

Sadek (5), wś, rad., gm. Szydłowiec, 3 km na pñd. od Szydłowca: *Schadek* 1508 *ŹDz* XV 478; In *Schadek* villa 1529 *LR* 378; *Szadek* 1564–65 *Lusand* 190; *Sadek* 1569 *ŹDz* XIV 308; *Sadek* 1783–84 *RejKor* 270; *Sadek* 1787 *Spis* 412; *Sa-*

dek 1889 SG X 195; *Sadek* 1933 *SkBy* 1502; *Sadek, -dka, sadecki* 1970 UN 34, 27. — O etymologii n. zob. *Sadek* (2). Lit.: KSand 195; KopRad 445. *IN*

Sadek (6), cz. wsi Kukle, dawniej wś, suwał., gm. Giby: *Sadok* 1877 *Zim* II 132; *Sadok* 1889 SG I 156; *Sadok* 1902 *Przew* II 145; *Sadek*, kol. 1921 *Sk* V 69; *Sadek*, wś 1967 *SM* 1006; *Sadek, -dka* 1982 *WUN* III 188. — Początkowa n. *Sadok*, od brus. ap. *sadok* 'mały sad', później *Sadek*. *EB*

Sadek zob. **Ogródki, Smolany Sadek**

Sadelberg zob. **Sątyrz Pierwszy**

Sadersdorf zob. **Sadzarczewice**

Sadewitz zob. **Sadowice** (1, 2), **Zawidowice** (2)

Sadke zob. **Sadki** (1)

Sadki (1), wś, bydg., gm. Sadki, 10 km na pñ.-zach. od Nakła nad Notecią: *Sadki* 1288 *KW* II 2; in villa *Sadky* 1359, villa ... *Sadky* (1359)XV *KW* III 135, 136; parochia *Sadki* 1511/12 *VisitGn* 331; *Szathky* 1535 *SHGKI*(ASK 12, 504); *Satki* 1578 *ŹDz* XII 172; Wieś *Szadki* 1628–32 *Luwłkp* I 196; *Szadki* 1659–65 *Luwłkp* I 188; *Sadtk* 1796–1802 *MpSchröt* XX; *Sadki Colon.* 1802–03 *MpGillyPr*; *Sadki* niem. *Sadke, Sadki północne* 1889 SG X 197–8; *Sadki*, niem. *Sadke* 1921 *Sk* X 123, 155; *Sadki, -dek, sadkowski* 1972 UN 190, 24; gw. *satki, -tkufl/-dek, satkoski*. — Od ap. *sadek* 'mały sad' lub od n. os. *Sadek* *AntrP* IV 300, w l. mn. W XVI–XVII w. notowana forma *Szadki*, por. n. os. *Szadek* SSNO V 269 (: *szady* 'siwy'). W XIX w. wieś została podzielona na dwie części: północną, która zachowała n. *Sadki*, i południową, o n. niem. *Schlossberg bei Nakel*, później *Sadkowiec* (zob.). *ZZ*

Sadki (1a), cz. Jasienia, dawniej wś, włoc., gm. Tłuchowo: *Budy Sadkowe* 1784 *MpPerPł*; *Sadki* 1808 *MpTex* X; *Sadki*, wś 1825 *Gawarecki* 153; *Sadki* dezerta 1827 *Tabella* II 159; *Sadki* 1839 *MpKwat* II 2; *Jasień*, młyn. osada (zwana *Sadki*) 1882 SG III 468; *Sadki* al. *Jasień*, os. 1889 SG X 196; *Sadki* 1914 *KdwR*(E 30); *Sadki* al. *Jasień*, os. 1928 *Koz* VII 93; *Sadki*, os. mł. 1933 *SkBy* 1502; *Rumunki Jasięskie-Sadki*, cz. wsi 1935 *Mp-100(37-29)*; *Sadki, -ków* 1972 UN 180, 47. — Początkowo n. *Budy Sadkowe*, od ap. *buda* w l. mn. i od n. os. *Sadek*; wtórnie n. plu-

ralna *Sadki*. Obocznie także *Jasień*, n. ponowiona z n. wsi *Jasień* (14). KZ/PS

Sadki (2), wś, kiel., gm. Wodzisław, 19 km na płd. od Jędrzejowa: *Sadki* 1914 KdwR(F 40); *Sadki* 1921 Sk III 30; *Sadki, -ków, sadecki* 1966 UN 21, 37. — Od ap. *sadek* 'mały sad', w l. mn. Lit.: KopKiel 117. IN

Sadki (3), wś, krośn., gm. Nowy Żmigród, 15 km na płd.-wsch. od Jasła: *Sadky* 1366 AGZ III nr 16; *Schadhky* 1470–80 DB I 484; *Sudki* (!) 1487 SHGSd(TB 2, 173); *Shathky* 1529 LR 104; *Szadkow* 1581 ŻDz XIV 121; *Sadki* 1629 RPobKr 274; *Sadki*, wólka do Grabaniny 1889 SG X 197; *Sadki*, os. 1933 SkBy 1502; *Sadki, -ków, sadowski* 1965 UN 58, 151; gw. *satki, -dek, satkoski//sadoski*. — Pierwotnie zapewne *Szadki*, od n. os. *Szadek* SSNO V 269, w l. mn.; okresowo występował wariant z suf. *-ów*. Forma *Sadki* powstała w wyniku mazurzenia. Lit.: RBiecz 43. IN

Sadki zob. **Sady** (5)

Sadki Południowe zob. **Sadkowiec**

Sadki Północne zob. **Sadki** (1)

Sadkowa zob. **Sadkowa Góra, Sadowa** (1), **Sądkowa**

Sadkowa Góra, wś, rzesz., gm. Borowa, 5 km na płd.-wsch. od Połańca: *Szadkowa* 1581 ŻDz XIV 120; *Sadkowa Gora* 1595 AtSd(kartoteka); *Sadkowa Gora* 1662 AtSd(kartoteka); *Sotkowagura* 1779–83 MpMieg; *Szatkowa Wieś* 1791 MpPerSd; *Sadkowa Góra* 1889 SG X 198; *Sadkowa Góra* 1921 Sk XII 22; *Sadkowa Góra, -wej-ry, sadkowski* 1966 UN 65, 9. — Nazwa zestawiona, od przym. *sadkowy* (: *sadek*) albo od n. os. *Sadek* AntrP IV 300 i od ap. *góra*. W XVI w. także *Sadkowa*, z elipsą członu drugiego. Forma *Szadkowa* hipercpoprawna, pojawia się również w zestawieniu *Szatkowa Wieś* (tu z ubezdźwięcznieniem), z członem od ap. *wieś*. IN

Sadkowiec (1), dziś *Sadkowiec* i *Sadkowiec-Kolonia*, dwie wsi, rad., gm. Solec nad Wisłą, 9 i 8 km na płd.-wsch. od Lipska: *Czathkowiec* 1470–80 DB II 573; *Sadkowiec* 1508 ŻDz XV 472; *Czathkowiec* 1520 Matr IV/1, nr 3521; *Sadkowiec* 1529 LR 462; *Sathkowiec, Czatkowiec* 1564–65 Lusand 199, 277; *Sadkowiec* 1569 ŻDz XIV 323; *Sadkowiec* 1660–64 Lusand I 179; *Sadkowiec* 1783–84 RejKor 358; *Sadkowiec*, wś 1889 SG X 199; *Sadkowiec*, wś 1933 SkBy 1502; *Sad-*

kowiec, -wic, Sadkowiec-Kolonia, -wic-nii, sadkowiecki 1966 UN 26, 21. — Zapewne od n. os. *Szadek* SSNO V 269 (: *szady* 'siwy'), z suf. *-owice*. Forma *Sadkowiec* powstała w wyniku mazurzenia. Zapisy dokumentują wariant n. *Czatkowiec*, który być może jest kwestią grafii, por. jednak n. m. *Czatkowiec, Czatkowo*. Człon odróżniający w n. zestawionej od ap. *kolonia*. Lit.: KSand 196; KopRad 218–9; NaSand 170. IN

Sadkowiec (2), dziś *Sadkowiec* i *Nowe Sadkowiec*, dwie wsi, skiern., gm. Sadkowiec, 10 km na płd. od Białej Rawskiej: *Schathcowsko* granicies (1434)1456 SHGRw(MK 3, 134); *Sathkowiec* 1448 SHGRw(MK 341, 21v); *Sadkowiec* 1449 SHGRw(MK 337, 70v); *Satkowiec* (1464)1506 Matr III nr 2658; *Szadkowiec* 1479 Matr I nr 1523; *Sadkowiec* 1495 Matr II nr 522; *Sathkowiec* 1507 Matr IV/1, nr 198; *Sadkowiec* 1579 ŻDz XVI 171; *Satkowiec* 1792 MpPerRw; *Sadkowiec* 1827 Tabella II 159; *Sadkowiec, Sadkowiec Poduchowne* 1889 SG X 199; *Sadkowiec* 1921 Sk I 152; *Sadkowiec, Sadkowiec Nowe* 1952 UW 101; *Sadkowiec, -wic, Nowe Sadkowiec, -ych -wic* 1982 WUN II 575, III 188. — Członki odróżniające w n. zestawionej od przym. *poduchowny, nowy*. Lit.: TaszyckiPatrMz 63. UW

Sadkowiec zob. **Sadków** (1)

Sadkowiec-Kolonia zob. **Sadkowiec** (1)

Sadkowiec, przys., notowany do 1967 r., dawniej wś, bydg., gm. Sadki, 10,5 km na płn.-zach. od Nakła nad Notecią: *Schlossberg-bei-Nakel, Sadki południowe* 1889 SG X 197; *Schlossberg*, wś 1907 Verz 131; *Schlossberg b. N.* 1911 MpMbl (2870); *Sadkowiec*, niem. *Schlossberg bei Nakel*, wś i leśn. 1921 Sk X 123, 155; Gminy wiejskie Sadki i *Sadkowiec* ... łączy się w jedną samoistną gminę wiejską o nazwie Sadki 1927 DzU nr 73, poz. 636; *Sadkowiec*, leśn. i przys. 1933 SkBy 1502; *Sadkowiec* 1967 SM 1007; gw. *satkowiec, -fca*. — Osada powstała w wyniku podziału wsi *Sadki* (1). Część południowa *Sadek* określana była n. niem. *Schlossberg*, od *Schloss* 'zamek' i *Berg* 'góra', obocznie *Schlossberg bei Nakel* (dominowała tu ludność niemiecka, por. SG X 197–8). Po 1918 r. wprowadzono n. *Sadkowiec*. ZZ

Sadkowo (1), wś, ciech., gm. Dzierżążnia, 14 km na zach. od Płońska: de *Satcowo* 1402, *Satcowo, Satkowo, Szatkowo* 1403 Płoń nr 212,

Sadkowo

271, 279, 417; *Sathcowo*, *Satchowo* 1404, *Sathkovo* 1405, *Satkowo* 1411, *Sathkowo* 1417 Płoń nr 457, 464, 516, 1662, 2745; *Sathcowo* 1429 MkM II nr 87; *Sathkowo Chrzypki* 1531 SHGPł 268; *Sadkowo Chrzypty* 1578 ŻDz XVI 101; *Sadkowo Chrzypty* 1783–84 RejKor 687; *Sadkowo* 1784 MpPerPł; *Sadkowo chrzypty* 1827 Tabella II 159; *Sadkowo Chrzypki* 1839 MpKwat III 2; *Sadkowo Chrzypty* 1889 SG X 199; *Sadkowo-Chrzypty* 1921 Sk I 121; *Sadkowo-Chrzypty* 1938 Mp-100(38-30); *Sadkowo* 1952 UW 28; *Sadkowo*, -*wa* 1982 WUN III 188. — Od n. os. *Sadek* AntrP IV 301 lub *Szadek* SSNO V 269, z suf. -*owo*. W XV w. były to dobra podzielone między drobnych właścicieli, spokrewnionych ze sobą. Od XVI aż do początków XX w. określane były jako: *Sadkowo-Chrzypki/Chrzypty*, *Sadkowo-Majory* (zob.) i *Sadkowo-Żury* (zob.). Człon *Chrzypki*, *Chrzypty* od n. os. *Chrzyptek* AntrP I 314, *Chrzypta (por. stp. *chrzybiet* ‘grzbiet’ Sstp II 507, też czas. *chrzyptać* ‘wydawać chrapliwy głos’ SpXVI, III 330), w l. mn. Lit.: SHGPł 268; ZMaz 328. PS/UB

Sadkowo (2), wś, kosz., gm. Tychowo, 5,5 km na płd.-zach. od Tychowa: *Czathkowe* 1486 Trautm-Elb I 161; *Czartkow* 1501, *Zatkow*, *Satkow* 1575, *Zaatkow* 1586, *Zadtkow* 1599, *Zactkow* 1613, *Saatkow* 1667, *Zatikow* 1685 RzDuma I 78; *Zatkow* 1789 MpGillyPom; *Zaadkow* 1839 MpUMbl 780; *Zadtkow* — *Sadkowo*, -*wa*, *sadkowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Sadkowo*, -*wa* 1982 WUN III 188. — Pierwsze poświadczenia wskazują na podstawę *Czartek (: *czart* ‘zły duch’). Zapisy *Zatkow*, *Satkow* to niem. substytucje graficzne. Lit.: RzDuma I 78; LorSNH 142, TrautmElb I 161. BCz

Sadkowo-Chrzypki zob. **Sadkowo** (1)

Sadkowo-Chrzypty zob. **Sadkowo** (1)

Sadkowo-Majory, wś notowana do połowy XX w., włączona do Sadkowa (1), ciech., gm. Dzierżanina: de *Satcowo* 1400, de *Satcowo* 1402, *Sathkovo*, *Szathkowo* 1405, *Sathkowo* 1417 Płoń nr 28, 128, 516, 543, 2764; *Sathkowo maior* 1531 SHGPł(RP 41, 123v); *Sadkowo Maior* 1578 ŻDz XVI 101; *Szadkowo* 1595 SHGPł(PG 98, 112v); *Sadkowo Wielkie* 1783–84 RejKor 687; *Sadkowo maiory* 1827 Tabella II 159; *Sadkowo Maiory* 1839 MpKwat III 2; *Sadkowo Majory* 1889 SG X 199; *Sadkowo-Majory* 1921 Sk I 121; *Sadkowo-*

-Majory, wś 1933 SkBy 1502; *Sadkowo-Majory* 1938 Mp-100(38-30). — Dawniej *Sadkowo*, zob. *Sadkowo* (1). Od XVI w. *Sadkowo Maior/Wielkie*, z członem od łac. *maior* ‘większy’, który po spolonizowaniu upodobniono do pluralnych nazw rodowych. Lit.: SHGPł 268–9; ZMaz 328. PS/UB

Sadkowo-Żury, wś notowana do połowy XX w., włączona do Sadkowa (1), ciech., gm. Dzierżanina: *Satcowo*, *Szatkowo*, *Satcowo* 1403, *Satkowo* 1405, *Sathkowo* 1409 Płoń nr 267, 300, 363, 582, 1424; de *Sathkowo* 1437 Zakr II nr 2998; *Sathkowo* 1517 SHGPł(Z 21, 668); *Sathkowo Zuri* 1531 SHGPł(RP 41, 123v); *Sadkowo-Tury* (!) 1578 ŻDz XVI 101; *Sadkowo Zury* 1783–84 RejKor 687; *Sadkowo Zury* 1839 MpKwat III 2; *Sadkowo Żury* (*Żery?*) 1889 SG X 199; *Sadkowo Ziery* (!) 1895 ŻDz XVI 101; *Sadkowo-Żury* 1921 Sk I 121; *Sadkowo-Żury*, wś 1933 SkBy 1502; *Sadkowo-Żury* 1938 Mp-100(38-30). — Człon *Żury* od n. os. *Żur* SSNO V 336, w l. mn., por. Felix *Zur* 1531 SHGPł(RP 41, 123v). Lit.: SHGPł 269–70; ZMaz 328. PS/UB

Sadków (1), wś, kiel., gm. Łagów, 20,5 km na płn.-zach. od Staszowa: *Czadcowicze* (!) 1356 KMłp III 104; *Sathkow*, *Schadkow* 1470–80 DB II 466; *Szadkow* 1578 ŻDz XIV 189; *Sadkow* 1783–84 RejKor 241; *Sadkow* 1787 Spis 401; *Sadków* 1889 SG X 198; *Sadków* 1933 SkBy 1502; *Sadków*, -*kowa*, *sadkowski* 1966 UN 27, 37. — Od n. os. *Szadek*, z suf. -*owice*, wtórnie -*ów*. Forma *Sadków* powstała w wyniku mazurzenia. Lit.: KSand 196; KopKiel 290; NalSand 170. IN

Sadków (2), dziś *Sadków Duchowny*, *Sadków-Kolonia*, *Sadków Szlachecki*, trzy wsi, rad., gm. Belsk Duży, ok. 8 km na zach. od Grójca: *Szadkowo* 1407, *Szathkowo* 1417 Czer nr 660, 551; *Szathkowo* (1421)1456 SHGMz(MK 3, 79v–80); *Sadkowo* (1440)1456 SHGMz(MK 3, 240); *Schadkowo* 1487, 1490 SHGMz(MK 18, 37v); *Satkowo* 1576 ŻDz XVI 236; *Sadkow* 1783 MpPerMz; *Sadków duchowny*, *Sadków szlachecki* 1827 Tabella II 159; *Sadków* 1839 MpKwat IV 4; *Sadków Szlachecki*, *Sadków Poduchowny* 1889 SG X 198; *Sadków Szlachecki*, *Sadków Duchowny*, *Sadków*, kol. 1921 Sk I 35; *Sadków Szlachecki*, *Sadków Duchowny*, *Sadków Kolonia* 1952 UW 11, 12; *Sadków Szlachecki*, -*kowa* -*kiego*, *Sadków Duchowny*, -*kowa* -*nego*, *Sadków-Kolonia*, -*ko-*

wa-nii, *sadkowski* 1971 UN 127, 7. — Od n. os. *Szadek*, z suf. *-owo*, wtórnie *-ów*. Forma *Sadków* powstała w wyniku mazurzenia. Współcześnie trzy wsi o nazwach zestawionych, z członami odróżniającymi od przym. (*po*)*duchowny*, *szlachecki* (związanymi ze stosunkami własnościowymi) i od ap. *kolonia*. Lit.: KopRad 219. UB

Sadków (3), wś, rad., gm. Jedlnia-Letnisko, 5 km na wsch. od Radomia: *Sadlow* (!) (1252) Kkk I 42; *Schadkow* 1470–80 DB I 307; *Szathkow* 1508 ŻDz XV 478; *Schadkow*, *Sądkow* 1529 LR 390, 416; *Sathkow* 1564–65 Lusand 179; *Szadkow* 1578 ŻDz XIV 321; *Sadkow* 1787 Spis 409; *Satków* 1789 Lusand II 184; *Sadków* 1889 SG X 198; *Sadków* 1921 Sk III 115; *Sadków*, *-kowa*, *sadkowski* 1970 UN 31, 44. — Od n. os. *Szadek*, z suf. *-ów*, wtórnie *Sadek*. W XVI w. forma z nazalizacją *Sądków*. Lit.: KSand 196; KopRad 219; NaLSand 170. IN

Sadków (4), wś, wroc., gm. Kąty Wrocławskie, 5 km na pñ.-wsch. od Kątów Wrocławskich: circa *Sodcovo villam* 1279 SUr IV 236; *Schotkov* 1317, *Sothkow* 1318, *Schotkow* 1336, *Shotcow* 1339 Reg nr 3679, 3842, 5635, 6315; *Schotkow maior* 1353 LandB 78; in *Schotkow Majori* 1367, zum *gross* und *wenigen Schottkaw* 1411, *Schotkaw* 1425 DomWr 96; *Groß Schottkaw* 1484 SNGŚI XII 48; *Gross Schotkhaw* 1548, *gross Schottkaw* 1573, *Gros Schotkaw* ok. 1630 DomWr 96; *Gross Schotgau* 1666/67 J I 442; *Gr. Schotgau* 1736 MpWielWrat; *Schottkau*, *Groß-* 1795 Z XII 213; *Schottgau*, *Groß-* u. *Klein-* 1845 K 609; *Schottgau* 1900 Myc 82; *Gross Schottgau*, *Sadków* 1941 Wrzosek 10; *Gross Schottgau* — *Sadków*, *-owa*, *sadkowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Sadków*, *-kowa* 1982 WUN III 189. — Dawniej może **Siod(ł)kowo*, od n. os. *Siodlek* SSNO V 76, z suf. *-owo* (zob. *Siodlkowice* (2) i *Siołkowice*), z późniejszym uproszczeniem *-dlk-* > *-dk-*. Mniej prawdopodobna pierwotna forma **S(z)adkwo*. Nazwę zniemczono jako *Schottkau*, *Schottgau*; dodatkowy człon, od przym. *gross* ‘duży, wielki’, łac. *maior* ‘większy’, dyferencyjny wobec n. *Klein Schottkau*, dziś *Sadkówek*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sadków*. Lit.: SNGŚI XII 48; DomWr 96. PS

Sadków (5), cz. Żórawiny, dawniej wś, wroc.: *Sattkau* (1301)1548, *Satkov* 1312, *Satcov* 1335

Reg nr 2617, 3282, 5524; *Satkow* allodium 1353 LandB 107; *Satkaw* 1425 DomWr 97; *Sattig* 1630 H 143; *Satko* 1736 MpWielWrat; *Sattkau*, *Sattlau* (!) 1795 Z XII 208, 209; *Sattkau* 1845 K 560; *Sattkau* 1900 Myc 81; *Sattkau* — *Sadków*, *-owa*, *sadkowski* 1950 MPol nr A-52; *Sadków*, *-owa* 1982 WUN III 189. — Pierwotnie zapewne **S(z)adków*, od n. os. *Szadek* lub *Sadek*, z suf. *-ów*; n. zniemczona jako *Sattkau*, też *Sattig*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sadków*. Lit.: SNGŚI XII 48. PS

Sadków zob. **Sadki** (3)

Sadków Duchowny zob. **Sadków** (2)

Sadków-Kolonia zob. **Sadków** (2)

Sadków Szlachecki zob. **Sadków** (2)

Sadkówek, przys., dawniej wś, wroc., gm. Kąty Wrocławskie, 2,5 km na pñ.-wsch. od Kątów Wrocławskich: *parua Schotkow* 1346 DomWr 97; *Minor Schotkaw* 1353 LandB 111; *minori Schotkow* 1365, zum *gross* und *wenigen Schottkaw* 1420, *klein Schottkaw* 1484 SNGŚI XII 48; *Khlein Schotkhaw* 1548 DomWr 97; *Klein Schotke*, *Klein Schotkau* 1666/67 J I 430, 433; *kl. Schotgau* 1736 MpWielWrat; *Klein Schottgau* 1743 SNGŚI XII 48; *Schlottgau*, *Klein-* (!) 1795 Z XII 213; *Schottgau Klein* 1845 K 609; *Klein Schottgau* — *Sadkówek*, *-wka*, *sadkówiecki* 1948 MPol XXVI nr 78; *Sadkówek*, *-ka* 1982 WUN III 189. — Dawniej n. niem. *Klein Schotkow*, antonimiczna do n. m. (*Gross*) *Schotkow*, dziś *Sadków* (4). Członki odróżniające od przym. niem. *klein*, *wenig* ‘mały’, łac. *parvus* ‘ts.’ Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sadkówek*. Lit.: SNGŚI XII 48; DomWr 97. PS

Sadkówka, wś, kiel., gm. Michałów, 10 km na pñ.-zach. od Pińczowa: *Sadkówka* 1921 Sk III 103; *Sadkówka*, *-ki*, *sadkowski* 1969 UN 29, 12; *Sadkówka*, *-ki* 1982 WUN III 189. — Od ap. *sadek*, z suf. *-ówka*. IN

Sadlacken zob. **Sadłuki** (2)

Sadlauken zob. **Sadławki**

Sadlegoszcz zob. **Sadłogoszcz**

Sadlenko, przys., dawniej wś, szczec., gm. Trzebiatów, 5 km na zach. od Trzebiatowa: *Zedliner Berg*, Ansiedlung mit Ziegelei 1870 BerghausPom II/6, 1076; *Zedlinerberg* 1890 MpMbl(1957); *Zedlinerberg* — *Sadlenko*, *-ka*, *sadlenecki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Sadlenko*,

Sadlinken

-ka, wś 1982 WUN III 189; po zmianie *Sadlenko*, -ka 2006 DzU nr 240, poz. 1746. — Nazwa niem. *Zedliner Berg* od n. m. *Zedlin*, zob. *Sadlno* (3), i od ap. *Berg* 'góra'. Nazwę *Sadlenko* wprowadzono urzędowo po 1945 r. W opracowaniu RzDuma II błędnie przypisano n. *Sadlenko* materiał źródłowy dotyczący n. *Sadlno* (3), opierając się zapewne na zapisie *L[uttik] Seddelin* 1618 MpLub (śr. dniem. *luttik* 'mały' Lübben 214), a miejscowość powstała dopiero w latach 1836–40 (BerghausPom II/6, 1076). Lit.: RzDuma II 83. BCz

Sadlinken zob. **Sadlinki** (2)

Sadlinki (1), wś, elbl., gm. Sadlinki, 7,5 km na płd.-zach. od Kwidzyna: *Czedil* 1346 UBP 81; czu dem *Zedil* (1346)XIV PrUr IV 30; Maths vom *Zaltil* 1380, Mathis von der *Czadil* 1383, de *Czadel* 1393 UBP 121, 123, 144; *Zedeln*, *Czedeln* 1550, *Zedeln* 1558, *Czedel* 1559 UBP 326, 330, 335; *Sedlin* 1663 ZeitM VI 88; *Sedlienen* 1789 Goldb II 224; *Sedlinen* 1796–1802 MpSchröt XV; *Sedlinen* — *Sadlinki* 1879 KętN 90; *Sedlinen* — *Sadlinki*, -nek, *sadlinecki* 1946 MPol XXV nr 142; *Sadlinki*, -nek 1982 WUN III 189. — Nazwa wsi wieloznaczna. Może *Sadel-, od prus. ap. *sadils 'siedziba, osada' (: prus. *saddinna*, lit. *sodinti* 'sądzić; wsadzać' Mažiulis PKEŽ IV 34–5) lub od prus. n. os. *Sadels (por. *Zeadel*, *Sedeithe* TAP 91, bez etymologii). Może to być też spruszczona n. pol. *Siodło* (*Siedle). W XVI w. nastąpiła pluralizacja nazwy, na co wskazuje niem. końcówka -n, -en. W Kętrzyński utworzył w XIX wieku n. *Sadlinki* i w takiej formie została ona ustalona po 1945 r. Lit.: ZeitM XIV 65; Kwidzyn. Z dziejów miasta i okolic, 1982, 286–7; Górniewicz, PMT IV 139; PrzybBalt 252. RP

Sadlinki (2), wś włączona do Jabłonowa Pomorskiego, tor.: *Schadel* 1414 Br 159, 163 (tu?); Hannos vom *Czadel* 1423/24 DK 104; *Schadel* XV KętL 86; *Sadlinko* 1647 Font IV 52; *Sadlinko* 1667–72 Font VI–X 745; *Szadlinek* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Sadlinken* — *Sadlinki* 1879 KętN 59; *Sadlinki*, niem. *Sadlinken*, wś 1889 SG X 200; *Goßlershausen* od 1903 Bär 44; *Sadlinek*, niem. *Gosslerhausen*, gm. i wś 1921 Sk XI 4, 86; *Sadlinki* (*Gosslerhausen*) 1925 Krzep 103. — Pierwotnie zapewne *Sadlno; n. ma związek z dawną n. wsi *Salno* (2). Wtórnie w formie deminutywnej *Sadlinko*, *Sadlinek*, z suf. -ko, -ek (i zmianą eN >

iN); od XIX w. w l. mn. *Sadlinki*, wariant niem. *Sadlinken*. Nazwa niem. *Goßlershausen*, wprowadzona przez władze pruskie, objęła później nową gminę, powstała z połączenia miejscowości *Jabłonowo* i *Sadlinki*. Po 1918 r. zastąpiono ją n. *Sadlinek*, lecz w późniejszym okresie używano już n. *Jabłonowo* (1933 SkBy 570), dziś *Jabłonowo Pomorskie*. Lit.: SHGCh 112. WK/PS

Sadlino zob. **Sadlno** (1a), **Sątyrz Pierwszy**

Sadlno (1), przys., zapewne włączony do Uśnic, okresowo wś, elbl., gm. Sztum, 7 km na płn.-zach. od Sztumu: *Keytelsveere* ok. 1399 ZHM 34; *Keytelsvere*, os. 1400 MKB 18; *Keytelsfehre* 1408, *Kyttilyysz vere* 1473 Sm I 74; *Schedlynn* (1540) SG X 200; *Kittelsz fhre* oder *Schadlynn* 1549 Sm I 75; *Pogorzela*, w *Pogorzeli* 1524 LuPrus 81; *Przewos Pogorzały* 1764 Sm I 75; *Pogorzały Przewóz* (1768), *Schadlynn* (1784) SG X 200; *Kittelsfähre* 1796–1802 MpSchröt IX; *Sadlno* al. *Szedlin*, niem. *Kittelsfaehre*, dobra 1889 SG X 200; *Pogorzały przeworz*, *Sadlno*, *Schedlyn* przed 1912, *Kittelsfähre* 1912 Bär 58; *Sadlno* — *Kittelsfaehre*, wś 1941 Choj 126; *Sadlno* 1967 SM 1007. — Nazwa niem. *Keitelsfähre* od n. os. *Keitel* Gott 284 (: śr. dniem. *kiutel* 'coś workowatego, wole, podbródek', *keutel* DWB XI 656–6) + *Fähre* 'prom, przewóz przez rzekę'; od XVI w. z adideacją do *Kittel* 'fartuch'. Osada leży na prawym brzegu Nogatu, był tu pierwotnie przewóz i dom przewoźnika. Od XVI w. n. *Sadlno*, od ap. *sadło* 'tkanka tłuszczowa wokół narządów wewnętrznych', por. psł. *sadło o etymologicznym znaczeniu 'to, co osiada, co się gdzieś osadza' SEBor 537, tu może w przenośnym znaczeniu topograficznym 'tłusta, urodzajna gleba', z suf. -no, lub **Siedlin(o)*, od ap. *siodło, *siolo* 'wieś, wioska, osada wiejska' SEBor 548, z suf. -in- (w zniemczonych i repolonizowanych zapisach z nagłosowym Sch-, Sz-). Nazwy oboczne *Pogorzela*, *Pogorzały Przewóz* nawiązują do n. sąsiedniej miejscowości *Pogorzała Wieś*. Lit.: Borek, -bn- 209; Górniewicz, PMT IV 73, 127, 140. WK

Sadlno (1a), os. zaginiona, bliżej niezlokalizowana, leżała w Wielkopolsce: in *Sadlino* 1396 Lek II nr 1032; *Sadlno* 1411 Kal 107. — Od n. os. *Sadło* SSNO V 3, z suf. -ino, następnie -no. ZZ

Sadlno (2), wś, koniń., gm. Wierzbinek, 7 km na płn. od Sompolna: de *Sadelno* 1325–27 MVat I

259; *Sadlno* (1398)1666 KW III 711; *Sadlno* 1418 Koch nr 285; *Sadlno* 1480 AC III nr 528; *Sadlno* 1489 Lupbrz 145; *Sadlno* 1501 AC III nr 644; *Saldna* (!) 1511/12 VisitGn 265; *Szadlno* 1527 Vlad XI 45; *Sadlno* 1557–66 *ŻDz* XIII 30; *Salno* 1634 Rpodbrz 235; *Salno* 1674 Rpog 160; *Sadlno* 1783–84 RejKor 846; *Sadlno* 1796 Per-Opis IX; *Sadlno* 1827 Tabella II 159; *Sadlno* 1839 MpKwat II 3; *Sadlno* 1881 Borucki 367; *Sadlno* 1921 Sk I 97; *Sadlno*, *-na*, *sadliński* 1971 UN 182, 41. — Zapewne od ap. *sadło* (zob. *Sadlno* (1)), lub może w związku z licznymi nazwami roślin typu *kanie sadło* ‘rozchodnik’, z suf. *-no*. Lit.: Borek, *-bn-* 209. AG

Sadlno (3), wś, szczec., gm. Trzebiatów, 6 km na zach. od Trzebiatowa: *de Sadlen* 1194, *Sedlin* (1224), *Cedelin* (1224) PU I 96, 271, 273; *Sodolin* 1277, *Sodelin* 1285 PU II 346, 550; *Cedelyn* 1307 PU IV 274; *Zeddelin* (1328) PU VII 205; *Czadelin* 1535 LorSNH 144; *Gr. Seddelin*, *L. Seddelin* 1618 MpLub; *Zeddelin* 1628 RzDuma II 83; *Zedlin* 1789 MpGillyPom; *Zedelin* 1834 MpUMbl 602; *Zedlin* — *Sadlno*, *-na*, *sadleński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Sadlno*, *-na* 1982 WUN III 189. — E. Rzetelska-Feleszko i J. Duma wywodzą n. od ap. **sedlo*, stp. *siolo*, z suf. *-no*. Mniej prawdopodobne łączenie n. z ap. *sadło*. W zapisie z 1618 r. dodatkowe człony od niem. *gross* ‘duży, wielki’, śrdniem. *luttik* ‘mały’ Lübben 214. Lit.: Borek, *-bn-* 204; RzDuma II 83. BCz

Sadlno (4), cz. Ząbkowic Śląskich, dawniej wś, wałb.: villas *Sadilno* alio nomine *Czadil* et Iaworek 1207, villis *Sadilno* et Iaworik 1211 SUr I 264, 272; *Sadło* 1235, de *Zadlno*, que est villa ... super aquam Vecz 1236, de *Zadlno* 1237, *Sadlno* 1242–47, in *Zadele* 1248 SUr II 64, 82, 89, 143, 223; *Sadlno* 1251, 1257, 1265, 1266 SUr III 350, 167, 330, 344; usque ad villam, que vocatur *Szadelna* 1268–73 GHenr 294; *Sadlno* 1279, *Sadlno* 1281 SUr IV 250, 288; *Zadło* (1282)XVII, *Szadel* 1284 SUr V 20, 130; *Sadelno* (1292)XVII SUr VI 34; *Zadlno* 1316, *Zadel* 1322, 1335, *Zadill* 1337, *Czadil* 1338, *Tzadil* 1339 Reg nr 3616, 4222, 5467, 5981, 6057a, 6363a; villa *Czadir* 1392 CdSil X 231; *Czadel* 1410 CdSil IV 252; ym *Czadil* 1418 CdSil X 268; extra urbem in loco *S. Veit* 1638, *Zadel* 1666/67 J I 124, 250; *Zadel* 1736 MpWiel-Munst; *Zadel* 1785 Z IV 183; *Zadel* 1845 K 764;

Zadel, *Zadziele* 1941 Wrzosek 12; *Zadel* — *Sadlno*, *-a*, *sadleński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Sadlno*, *-na* 1982 WUN III 189. — Nazwę zmieniono jako *Zadel*, też *Zadil*. Efemerycznie pojawia się n. *Sankt Veit*, nawiązująca do nieistniejącego dziś kościoła św. Wita (niem. *Veit*) w Sadlnie. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sadlno*. Lit.: SNGŚI XII 48; Borek, *-bn-* 208–9. PS

Sadlno zob. **Salno** (1, 2)

Sadlowo zob. **Sadlowo** (2)

Sadluken zob. **Sadlawki**, **Sadluki** (1)

Sadluken, wś zaginiona, leżała w okolicy Dobrego Miasta, zapewne włączona do Gronowa, olszt.: Eberhardus ... accende consencv ... Steynam Prutheno ... sex mansos; nadpis na kopii: „Priv. illorum de *Sadluken* prope Benern” (1313) MWrm I 294, przyp. 1; *Sadluken* bei Benern 1346 Ger 167; debitum nostrum bonorum pruthenorum Curie *Sadluken* 1346 MWrm II 70; de *Sadluken* (1346)XIV PrUr IV 79; ad granicas *Sadluke* (1366) MWrm II 412. — Nazwa niem. *Sadluken* utrwała prus. n. os. **Sadeluks*, por. n. os. *Sadeluke*, *Sadluke* TAP 84, n. m. *Sadhuki*. Wieś nadana została przez biskupa Eberharda rodowitemu Prusowi Steynamowi, por. pierwszy zapis. Lit.: PrzybBalt 252. RP

Sadluken zob. **Sadluki** (2)

Sadlawki, os., dawniej wś, olszt., gm. Małdyty, 4 km na pln. od Zalewa: *Seyduken* 1383 Morąg 92; *Seyduken*, *Seduken* ok. 1400 Ger 154; *Seduken* 1437 GZ 35; *Seyduken*, *Seduken* 1531 Ger 154; *Sadluken* 1789 Goldb I 192; *Sadluken* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Sadlauken*, dok. *Santlauks* 1889 SG X 199; *Sadlauken* 1920 MpHAPr I; *Sadlauken* — *Sadluki*, wś 1946 Ley I 50; *Sadlauken* — *Sadlawki*, *-wek*, *sadlawecki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Sadlawki* — *Sadlauken*, wś 1951 Rosp 283; *Sadlawki*, *-wek* 1982 WUN III 189. — Nazwa wsi zapisana w różnych postaciach niem. Pierwotnie może **Seid-uk-ai*, od prus. n. os. **Seiduke*, por. *Seyd-ike*, *Sayde*, *Zaydicke* TAP 85, 91, *Czeduke* Ger 154 (o niejasnej etymologii, z poświadczonym wahaniem *ei* : *ai*, *ei* : *e* TAP 127). Na przełomie XVI i XVII w. pojawiła się zmieniona n. wsi *Sadlauken*, z adideacją do prus. n. os. *Sade*, por. *Sadume* TAP 84 i nazw z ap. **lauks* ‘pole’. Wydawcy SG błędnie zidentyfikowali z tą wsią n. *Santlauks*, która odnosi

Sadlogoszcz

się raczej do wsi *Sundlaucken* Błażenie II 156–7, 138, PétVV 345. G. Leyding spolonizował n. jako *Sadłuki*; po 1945 r. ustalono n. *Sadławki* (z systemową adaptacją prus. *-lauks* > pol. *-ławki*). Lit.: Morąg. Z dziejów miasta i powiatu, 1973, 92; Ger 154; PrzybBalt 252. RP

Sadlogoszcz, wś, bydg., gm. Barcin, 4 km na wsch. od Barcina: *Sodlogosz* cum lacu (1362) KW III 196; *Sadlogoszcz* lacus 1463 Koz I 270; *Sedlogoszcz* 1404, *Sadlegoszcz* 1418 AC II nr 5, 111; *Sandlogoszcz* (!) 1475 SHGKI(PG 9, 38v); *Szadlogoszcz* 1511–23 ŁLB I 186; *Sadlogoszcz* 1580 ŻDz XII 154; *Sadlogoszcz* 1618–20 PKal 211; *Sadlogoszcz* 1889 SG X 201; *Sadlogoszcz*, niem. *Joachimsdorf* 1921 Sk X 92, 155; *Sadlogoszcz*, *-szy*, *sadlogoski* 1971 UN 185, 7; gw. *sadyogošč*, *-ščy*, *sadyogoski*. — Pierwotnie *Siodlogoszcz*, od n. os. *Siodlogost, z suf. *-*jb*. Do n. os. por. *Siodlost*, *Dobrosiodl*, *Nowosiodl* SSNO V 77, I 490, IV 81. Oboczna postać n. m. wykazuje związek z n. os. *Siedlogost, por. *Siedlewit* SSNO V 50. Postać *Sadlogoszcz* jest wynikiem adideacji do ap. *sadło* lub n. os. *Sadło*. Lit.: Rospond, *-jb* 126. ZZ

Sadłowice (1), wś, lub., gm. Puławy, 4 km na płd. od Puław: *Schawłowicze*, *Sawłowicze* 1470–80 DB II 563, III 266; *Schaliowycze*, *Schawlowycze* 1529 LR 404, 406; *Sadłowice* 1783–84 RejKor 244; *Sadłowice* 1889 SG X 201; *Sadłowice* 1933 SkBy 1502; *Sadłowice*, *-wic*, *sadłowicki*, wś 1971 UN 118, 22; *Sadłowice*, *-wic*, os. 1982 WUN III 189; po zmianie *Sadłowice*, *-wic*, *sadłowicki*, wś 2007 DzU nr 245, poz. 1811. — Dawniej *Szawłowice*, od n. os. *Szawel* SSNO V 278, z suf. *-owice*. Forma *Sadłowice* powstała wskutek adideacji do ap. *sadło*; może oddziaływała tu również tendencja do dysymilacji na odległość: *w-w > d-w*. IN

Sadłowice (2), wś, tarnob., gm. Wojciechowice, 11 km na płd.-wsch. od Opatowa: *Zawłowicze* 1252 Kkk I 42; *Saulowice* 1255 KMłp II 99; *Saulouichi* 1257, *Saulouici* 1262 KMłp I 53, 70; de *Sawłowicz* 1427 Sand nr 1074; de *Szawłowicze* 1441 KMłp IV 373; *Ssawlewicze* 1503 Matr III nr 740; *Schawłowicze*, *Szawłowicze* 1470–80 DB III 316, 317; *Schawlowycze* 1508 ŻDz XV 478; *Shawłowicze* 1529 LR 12; *Szawłowicze* 1564–65 Lusand 197; *Szawlowycze*, *Szawloczyce* 1564–65 Lusand 135,

159; *Szawłowicze* 1578 ŻDz XIV 180; *Sadłowice* 1783–84 RejKor 259; *Sadłowice* 1787 Spis 385; *Sadłowice* 1789 Lusand I 34; *Sadłowice* 1889 SG X 201; *Sadłowice*, *-wic*, *sadłowicki* 1970 UN 32, 39. — Pierwsze zapisy można odczytywać jako *Sawłowice* lub *Szawłowice*, od im. *S(z)awel* (por. hebr.-aramejskie *Saul* ‘wymodlony’, scs. *Saulb*, *Savb*); szerzej o adaptacji tego im. do j. pol. zob. Karpluk, *Onom* XXIV 112–4). IN

Sadłowina zob. Sadłowina

Sadłowizna, dziś *Sadłowina*, wś, suwał., gm. Bakałarzewo, 19 km na płn.-zach. od Suwałk: *Szabłowizna* 1607 WiśnSuw 115; continet ... *Sadłowiznę* 1744 SDV 106; *Sodłowina* 1808 MpTex III; *Sadłowizna* 1827 Tabella II 159; *Sadłowina* al. *Sadłowizna*, folw. 1888, *Sadłowina*, wś i folw. 1889 SG X 201; *Sadłowina*, wś i folw. 1921 Sk V 88; *Sadłowina* 1963 Mp-25(Suwałki); *Sadłowina* 1967 SM 1007; *Sadłowizna*, *-ny* 1982 WUN III 189; po zmianie *Sadłowina*, *-ny*, *sadłowski* 2000 DzU nr 109, poz. 1163. — Dawna n. *Szabłowizna* od n. rodu *Szabłowski* (: n. m. *Szabły*), z suf. *-izna*. Potem *Sadłowizna*, zapewne przez skojarzenie z ap. *sadło*; współczesna forma *Sadłowina* z wschłów. suf. *-owina*. Lit.: WiśnSuw 115; *Safarewiczowa*, *-izna* 32. EB

Sadłowo (1), dziś *Sadłowo* i *Sadłowo-Parcele*, dwie wsi, ciech., gm. Biezuń, 4 km na płn.-wsch. od Bieżunia: de *Sadłowo* 1427 MkM I nr 689; *Sadłow* 1518 Matr IV/1, nr 2738; *Sadłowo* 1531 SHGPł(RP 41, 126); *Sadłowo* 1578 ŻDz XVI 55; *Sadłowo* 1783–84 RejKor 422; *Sadłowo* 1784 MpPerPł; *Sadłowo* 1827 Tabella II 159; *Sadłowo* 1889 SG X 201; *Sadłowo*, wś, *Sadłowo-Parcele*, kol. 1921 Sk I 167; *Sadłowo*, *Sadłowo-Parcele*, dwie wsi 1933 SkBy 1503; *Sadłowo*, *-wa*, *Sadłowo-Parcele*, *-wa-cel* 1982 WUN III 188. — Od n. os. *Sadło* SSNO V 3 lub od ap. *sadło* (w znaczeniu topograficznym ‘tłusta, urodzajna gleba’ lub może w związku z licznymi nazwami roślin typu *kanie sadło* ‘rozchodnik’), z suf. *-owo*, *-ów*. W XX w. *Sadłowo* i *Sadłowo-Parcele*; drugi człon od ap. *parcela*, w l. mn. Lit.: SHGPł 270; ZMaz 328–9. PS

Sadłowo (2), leśn., dawniej wś, olszt., gm. Biskupiec, 3,5 km na płn.-wsch. od Biskupca: *Saddel* 1426 Ger 148; villarum ... *Saddel* 1426 MWrm IX 150–1; *Sadłowo*, leśn. 1789 Goldb II 183; *Sadło-*

wen U. F. 1796–1802 MpSchröt XVII; *Sadlowo* 1820 Wald 158; *Sadlowen* — *Sadlowo* 1879 KętN 210; *Sadlowo*, dwie os. leśne 1889 SG X 202; *Bischofburg-Forstamt* 1938, *Sadlowo* — *Sadlowo* 1946 Ley I 96; *Bischofburg-Forstamt* — *Sadlowo*, -wa, *sadłowski* 1949 MPol XXVII nr 92; *Sadlowo* — *Bischofsburg-Forstamt* (*Sadlowo*), os. 1951 Rosp 283; *Sadlowo*, -wa 1982 WUN III 189. — Nazwa prawdopodobnie o etymologii takiej jak *Sadlinki* (1), dawniej **Sādel-*, od prus. ap. *sadils ‘siedziba, osada’ (: prus. *saddinna*, lit. *sodinti* ‘sadzić’ Mažiulis PKEŽ IV 34–5) albo od prus. n. os. *Sadels (por. *Zeadel*, *Sedeithe* TAP 91, bez etymologii). G. Gerullis widzi w n. lit. wyraz *sodelė* ‘siedziba, wioska’, (źmudzkie) *sodà* ‘wieś, osada’, por. n. m. *Sodälė*, *Sodėliai* SESmocz 582. Wieś założona w 1400 r., potem zniszczona, dziś opustoszała leśniczówka. W 1938 r. urzędowo nadano jej n. niem. *Bischofburg-Forstamt*. Formy spolonizowane *Sadlewo*, *Sadlowo* odnotowane już w XVIII w.; po 1945 ustalono n. *Sadlowo*. Lit.: Ger 148; PrzybBalt 252–3; PospWrm 135. RP

Sadlowo (3), wś, szczec., gm. Suchań, 3 km na zach. od Suchania: *Sadlow* 1229 PU I 319; *Zadelow* 1262 PU II 99; *Sadelowe* 1269, 1270 CdB A VI 17, 18; *Sadelowe* (1280) PU VII 418; de *Sadel* 1323 PU VI 200; *Szadelow* 1539 PomKirch I 207; *Sadelow* 1618 MpLub; *Zadelow* 1789 MpGillyPom; *Zadelow* 1833 MpUMbl 1329; *Zadelow* — *Sadlowo*, -wa, *sadłowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Sadlowo*, -wa 1982 WUN III 189. — Od n. os. *Sadło* lub od ap. *sadło*, z suf. -owo. Lit.: TrautmElb II 86; RzDuma II 50–7. BCz

Sadlowo (4), wś, włoc., gm. Rypin, 7,5 km na płn.-wsch. od Rypina: de *Sadlovo* (1355)1598 Kuj 327; *Sadlouu* (!) (1367)1512 KMaz III 107; *Sadlow* 1418 Koch nr 303; de *Sadlowo* 1434 CdP II 859; *Schadlowo* 1515 AC III nr 386; *Sadlowo* 1564 ŻDz XII 307; *Sadlowo* 1783–84 RejKor 493; *Sadlowo* 1784 MpPerPł; *Sadlowo* 1789 Borucki 45; *Sadlowo* 1825 Gawarecki 154; *Sadlowo* 1827 Tabella II 159; *Sadlowo* 1889 SG X 201; *Sadlowo* 1921 Sk I 158; *Sadlowo*, -wa, *sadłowski* 1971 UN 183, 22. KZ

Sadlowo-Parcele zob. **Sadlowo** (1)

Sadlowo-Rumunki, wś, włoc., gm. Rypin, 7,5 km na płn.-wsch. od Rypina: *Budy Nad Jezioro* 1784 MpPerPł; *Nadjeziorek* 1808 MpTex

VI; Rumunk *Jezioro* 1825 Gawarecki 155; *Jezioro* 1827 Tabella I 181; *Jeziorko* 1839 MpKwat III 1; *Nadjeziore* 1913 KdwR(E 29); *Sadlowo Rumunki* 1921 Sk I 158; *Sadlowo-Rumunki*, kol. 1933 SkBy 1503; *Sadlowo Rumunki* 1952 UW 55; *Sadlowo-Rumunki*, kol. 1967 SM 1007; *Sadlowo-Rumunki*, -wa-*nek*, *sadłowski* 1971 UN 183, 23; *Sadlowo-Rumunki*, -wa-*nek* 1982 WUN III 189. — Początkowo n. *Budy nad Jezioro* w formie zestawienia, od ap. *buda* w l. mn. i wyrażenia przyimkowego *nad jezioro* (wieś znajduje się nad Jeziorem Sadłowskim). W wyniku uniwerbizacji powstały formy *Nadjeziorek*, *Nadjeziore*, z suf. -*ek*, -*'e*, obocznie funkcjonowały też n. *Jeziory* i *Jeziorko*. W XX w. n. zestawiona *Sadlowo-Rumunki*; człon pierwszy od n. *Sadlowo* (4), o członie drugim zob. *Rumunki* (1). Lit.: Szewczyk, Acta Universitatis Nicolai Copernici. Filologia Polska XVIII 89. KZ/PS

Sadlóg, wś, włoc., gm. Topólka, 13,5 km na pld.-wsch. od Radziejowa: de *Sablog* 1399–1407 Koz V 271; *Seblog* 1418 Koch nr 631; *Sablog* 1433 CdP II 853; *Sablog Maior* 1489 Lupbrz 135; *Szablog*, *Schablog* 1527 Vlad XI 48; *Zablog* 1557–66 ŻDz XIII 11; *Schablok* 1577 Vlad XVI 38; *Szablok* 1578 Vlad XVII 29; *Sablog Maior* 1634 Rpodbrz 221; *Sablog Maior* 1674 Rpog 141; *Sablog* 1796 PerOpis IX; *Sadlug* 1827 Tabella II 159; *Sadlug* 1839 MpKwat II 3; *Sadlug* 1881 Borucki 358; *Sadlug* 1889 SG X 202; *Sadlug* 1921 Sk I 99; *Sadlug* 1933 SkBy 1503; *Sadlóg* 1952 UW 45; *Sadlug-Kolonia*, wś 1967 SM 1007; *Sadlóg*, -*loga*, *sadłoski* 1971 UN 182, 38. — Dawna nazwa *Sablóg* niejasna. Według Z. Babika gramatyczny rodzaj męski, charakterystyczny dla najstarszych nazw jezior z obszaru płn. Polski, może sugerować, że pierwotnie był to limnonim. J. Duma rekonstruuje postać *Zablog, którą J. Udolph wywodzi od wyrażenia *za + blog-*, *bloga* < **balg-* ‘głęboki’, por. liczne nazwy z tym elementem: rz. *Błoga*, pd. Pilicy (*Bloga* 1227 KMłp II 37), ukr. *Bolożivka*, słowac. *Blh*, łot. *Balga*, jez. *Bologoe* itd. Postać *Sadlug*//*Sadlóg* powstała zapewne przez adideację do ap. *sadło*. W XV–XVII w. n. z członem odróżniającym od łac. przym. *maior* ‘większy’ (zob. też *Sadlózek*). Okresowo n. zestawiona, z drugim członem od ap. *kolonia*, por. też nazwy kolonii

Sadłózek

Sadlug-Folwark, Sadlug-Parcele 1967 SM 1007. Lit.: Babik 246; Duma, HE XIV 139; Udolph, Baltisch, Slawisch, Germanisch — Kontakte und Beziehungen aus der Sicht der Onomastik, [w:] *Early Germanic Languages in Contact*, ed. by J. O. Askedal, H. F. Nielsen, 2015, 61–3. AG

Sadłózek, wś, włoc., gm. Topólka, 13 km na pld.-wsch. od Radziejowa: *Sablog Minor* 1489 Lupbrz 135; *Villae parochiales ... Szablok* utraque 1577 Vlad XVII 71; *Sablog Minor* 1634 Rpodbrz 221; *Sablog Minor* 1674 Rpop 142; *Sabluszek* 1796 PerOpis IX; *Sadlozek* 1802–03 MpGillyPr; *Sadlużek* 1827 Tabella II 159; *Sadlużek* 1881 Borucki 360; *Sadlużek* 1889 SG X 202; *Sadlużek* 1921 Sk I 101; *Sadłózek, -żka, sadłózkowski* 1971 UN 182, 44; *Sadłózek, -żka* 1982 WUN III 189. — Dawniej n. zestawiona *Sablóg Minor*, z członem dyferencyjnym od łac. przym. *minor* 'mniejszy' (por. antonimiczną n. *Sablóg Maior*, dziś *Sadłóg*). Wtórnie uniwerbizacja za pomocą suf. *-ek*. AG/PS

Sadluki (1), dziś *Nowe Sadluki*, wś, dawniej też *Stare Sadluki*, os., elbl., gm. Frombork, 11 km na pld.-wsch. od Fromborka: *Sadlucio Prutheno verisque suis heredibus vtriusque sexus in campo dicto Patauris*, nadpis: „Privil. *Sadluci Prutheni*” (1311) MWrm I 279; *Patauris* 1311 Ger 117; bonorum pruthenorum *Sadluken* (1340) MWrm I 498; *Sadeluken* 1411/19 Ger 167; wüste Gut *Sadlucken* 1555 MWrm II 388, przyp. 1; *Sadeluken* 1536, *Sadluken* 1586 ZGAE XXIII 601, 606; *Alt Sadlucken, Neu Sadlucken* od. *Zadluken*, dwa folw. 1789 Goldb I 221; *Sadlucken*, folw. 1820 Wald 147; *Sadlucken Alt, Sadlucken Neu*, dobra 1889 SG X 200; *Alt, Neu Sadlucken* 1920 MpHAPr I; *Alt Sadlucken — Sadluki Stare, Neu Sadlucken — Sadluki Nowe*, dwa dw. 1946 Ley I 11, 13; *Alt Sadlucken — Stare Sadluki, -ych -uk, starosadlucky, Neu Sadlucken — Nowe Sadluki, -ych -uk, nowosadlucky* 1948 MPol XXVI nr 78; *Nowe Sadluki — Neu Sadlucken, Stare Sadluki — Alt Sadlucken*, dwie osady 1951 Rosp 213, 307; *Nowe Sadluki, -ych -uk* 1981 WUN II 575. — Nazwa prus. *Sādeluks od im. odbiorcy nadania z 1311 r. *Sadeluke (zapis *Sadluco*), który otrzymał 8 włók na polu (*lauks*) o prus. n. *Pa-tauris (n. ter. złożona z prefiksu **pa-* 'pod' i ap. *tauro* 'tur'). W substytucjach niem. *Sadluken, Zadluken* końcówka *-en*, wahanie nagłosowego *S-* : *Z-*.

W wyniku podziału wsi pojawiły się n. z członami niem. *Alt, Neu* = pol. *Stare, Nowe*. Według wydawców MWrm I 279, przyp. 1, wieś nosiła przejściową n. niem. *Schamphenhof*, która nie utrzymała się. Nazwa *Sadluki* to polonizacja niem. postaci *Sadlucken*. Lit.: Röhrich, ZGAE XIII 359, 363, XIV 343; Braniewo. Z dziejów miasta i powiatu, 1973, 237; Ger 117, 167, 181; PrzybBalt 193. RP

Sadluki (2), wś, elbl., gm. Mikołajki Pomorskie, 8 km na pld.-wsch. od Sztumu: *Sodlok* 1242 CDPPr I 51; ville ... *Sadeluken* 1295 PrUr I/2, 404; *Sadluke* ok. 1399 ZHM 47; *Sadluken* 1400 MKB 19; *Szedlawken* 1472 Matr I nr 941; *Sadeluken* 1516 Sm I 141; *Sadluki* 1519 Matr IV/1, nr 3073; z *Sadlvki* 1570 Lumalb 75; *Sadluk, Sadluck* 1582 ŻDz XXIII 73, 75; *Sadluki, Sadluka* 1647 Font IV 146; *Sadluki* 1682 Font V 50; *Sadluken* 1772/73 HAPr IV 640; *Sadluki* 1789 Goldb II 212; *Sadluken* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Sadluki*, niem. *Sadluken* 1889 SG X 202; *Sodelawken, Zedlaucken, Czadelawken* przed 1912, *Sadluken* 1912 Bär 102; *Sadluki — Sadlacken* 1938, *Sadluken* 1941 Choj 126; *Sadluki — Sadlacken (Sadluken)* 1951 Rosp 283; *Sadluki, -luk* 1982 WUN III 189. — Pierwotna n. prus. *Sādeluks od n. os. *Sadeluke, Sadluke* (Ger 167; TAP 84). Nazwa pol. *Sadluki* jest jej substytucją fonetyczną. Lit.: Ger 167; Górnowicz, PMT IV 139–40; Błażiene II 380. WK

Sadlużek zob. **Sadłózek**

Sadly zob. **Dmochy-Sadly**

Sadogóra, wś, kal., gm. Rychtal, 14 km na pñ.-wsch. od Namysłowa: cum alia, que dicitur *Sadagora* 1256 SUr III 139; In villa nostra *Sadagora* (1271)XVI SUr IV 95; in *Sadagora* villa episcopali ... in bonis *Sadogor* ... de molendino scultetie *Sadagor* ok. 1300 CdSil XIV 69; *Schadegar* (1380) K 582; de *Schuttgur* 1651/52, in villa *Schadegur* 1666/67 J I 171, 484; *Schadegur* 1683 ZfGS LXII 323; *Schadeguhr* 1736 MpWiel-Breg; *Schadegur* 1795 Z XII 48; *Schadeguhr* 1802–03 MpGillyPr; *Schadegur, Siadła Góra, Szara Góra*, grauer Berg 1845 K 582; *Schadegar* 1859 MpChrz; *Sadogóra*, niem. *Schadegur* 1921 Sk X 31, 155; *Sadogóra* 1933 SkBy 1503; *Sadogóra, -ry, sadogórski* 1971 UN 81, 13; *Sadogóra, -ry* 1982 WUN III 189. — Pierwotnie zapewne *Sadagóra, od stp. przym. *szady* 'siwy, pokryty siwizną' Sstp VIII 529 i ap. *góra*, także w formie

złożenia *S(z)adogóra*. Nazwę zmieniono jako *Schadegur*. Pochodzenie od przym. o znaczeniu 'szary' może potwierdzać odnotowana przez J. G. Kniego n. *Szara Góra*. Nazwa *Siadla Góra* jest zapewne adaptacją n. niem., powstała w wyniku adideacji do czas. *siadać*. Forma *Sadogóra* ustalona po I wojnie światowej. PS

Sadok, cz. Gawina, dawniej wś, włoc., gm. Chodecz: *Szadak Kol.* 1802–03 MpGillyPr; *Sadog* 1827 Tabella II 159; *Sadak Hol.* 1839 MpKwat II 3; *Sadog* 1864 KolbKu 306; *Sadok*, wś 1889 SG X 202; *Sadok* 1922 Koz V 273; *Sadok*, folw. 1933 SkBy 1503; *Sadok*, os. 1967 SM 1007; *Sadok*, -ka 1982 WUN III 189. — Nazwa niejasna, prawdopodobnie od zanikłego ap. gw. *sadāk o trudnym do zrekonstruowania znaczeniu; por. mikrotoponimy *Sadok*, -ka, las we wsi Kały w pow. otwockim (1966 UN 135, 11); *Sadok*, -ka, cz. wsi Świętosław w pow. gołubsko-dobrzyńskim (1971 UN 177, 18); *Sadok*, las w gm. Stoczek Łukowski; *Sadok*, pola w gm. Leśnica; *Sadok*, cz. lasu w gm. Dąbrowa Zielona (PRNG); por. też nazw. *Sadok* RymSEN II 387. Okresowo n. z członem odróżniającym od ap. *holendry* w znaczeniu osadniczym, zob. *Holendry* (1). AG

Sadok zob. **Sadek** (6)

Sadokrzyce, wś, sier., gm. Wróblew, 12 km na zach. od Sieradza: *Szadocrzicze* 1398 SHGŁęcz II 84; *Schadokrzyce* 1496, *Sadokrzicze* 1511 ŻDz XIII 171, 181; *Schadokrzyce Maior*, *Schadokrzyce Minor* 1511/12 VisitGn 393; *Sadokrzyce duplex*, *Sadokrzicze maius*, *Sadokrzicze minus* 1511–23 ŁLB I 415, 417; *Schadokrzicze*, *Schadokrzicze aliud* 1553 ŻDz XIII 220; *Sadokrzyce* 1783–84 RejKor 207; *Sadokrzyce* 1827 Tabella II 159; *Sadokrzyce*, wś i folw. 1889 SG X 202; *Sadokrzyce* 1921 Sk II 104; *Sadokrzyce* 1952 UW 104; *Sadokrzyce*, -krzyc, *sadokrzycki* 1972 UN 50, 51; gw. *sadokšyce*, -šyc, *sadokerski*. — Od ap. *szadykierz, w możliwym jego wtórnym wariacie *szadokierz (złożenie z interfiksem -o-), por. stp. przym. *szady* i ap. *kierz* 'krzak, krzew; zarośla' Sstp III 276, z suf. -ice (zob. też *Sadykierz* (2)). Okresowo n. występowała z łac. członami dyferencyjnymi *Maior*//*Maius*, *Minor*//*Minus*, w związku z podziałem miejscowości na dwa obiekty. Lit.: SHGŁęcz II 84. PD

Sadolas zob. **Sadoleś**

Sadoleś, wś, siedl., gm. Sadowne, 18 km na płn.-wsch. od Łochowa: *Sadolas* 1783 MpPerMz; *Sadoleś* 1783–84 RejKor 486; *Sadoleś* 1827 Tabella II 159; *Sadoleś* 1839 MpKwat V 3; *Sadoleś* 1889 SG X 203; *Sadoleś*, -sia 1982 WUN III 189. — Dawniej zapewne *Szadolas, wtórnie *Sadolas* (z mazurzeniem), od przym. *szady* i *las*, w formie złożenia z interfiksem -o-. Forma *Sadoleś* powstała wskutek wyrównania do przypadków zależnych. UB

Sadowa (1), cz. Łososiny Dolnej, dawniej wś, nowosąd., gm. Łososina Dolna: *Schadowa* 1437 SHGKr(TCz 3, 125); *Sadowa*, villa 1470–80 DB II 243; de *Sadowye* 1493 SHGKr(TCz 5, 311); de *Sądowa* 1502 SHGKr(TCz 7, 143); *Sadowa* 1581 ŻDz XIV 138; *Sadowa* al. *Sadkowa*, wólka, należąca do Łososiny Dolnej 1889 SG X 203; *Sadowa*, przys. 1933 SkBy 1503; *Sadowa*, -wej 1964 UN 9, 81. — Od n. os. *Sad* SSNO V 2 lub od ap. *sad* 'kawał ziemi, na którym rosną drzewa i krzewy owocowe' Sstp VIII 109, z suf. -owa. Niewykluczone jednak pierwotne brzmienie *Szadowa*, na które wskazywałby pierwszy zapis z nagłosowym *Sch*-. Postać *Sądowa* zapewne wskutek skojarzenia z ap. *sąd* lub n. os. *Sąd* SSNO V 20. W nazwie nastąpiła zmiana typu odmiany z rzeczownikowej na przymiotnikową (współcześnie). Lit.: LKrak 133; Nieckuła, -ov- 180. IN

Sadowa (2), wś, skiern., gm. Brzeziny, 3,5 km na płd.-wsch. od Brzezin: *Sadowa* 1921 Sk II 7; *Sadowa* 1933 SkBy 1503; *Sadowa*, -wej, *sadowski* 1974 UN 40, 14; gw. *sadowa*, -y, *sadoski*. — Zapewne od ap. *sad*, z suf. -owa. UW

Sadowa (3) wś, warsz., gm. Łomianki, 12 km na płn.-zach. od centrum Warszawy: *Sadowo* 1839 MpKwat IV 3; *Sadowa* 1889 SG X 203; *Sadowa*, wś 1902 Przew II 146; *Sadowa* 1921 Sk I 187; *Sadowa*, -wej, *sadowski* 1971 UN 132, 15. — Pierwszy zapis *Sadowo*, później nazwa w formie rodzaju żeńskiego. UB

Sadowa zob. **Sadówka** (2)

Sadowe, dziś *Sadowie*, wś, kal., gm. Ostrów Wielkopolski, 6 km na płd.-wsch. od Ostrowa Wielkopolskiego: de *Sadowo* 1401 Hb nr 29, de *Sadowe* 1410, ville *Sadowe* 1412 Kal nr 7, 360; villa *Sadowye* 1498 StPPP VII 649; *Sadowice* 1507 ŻDz XII 133, przyp. 1; *Ządowycze* (!) 1535 SHGKI (ASK 12, 438); *Sadowie* 1565 SHGKI(ASK 13,

Sadowia

156); *Sadowie* 1579 ŻDz XII 133; *Sadowie* 1618 PKal 54; *Sadowie* 1889 SG X 205; *Sadowie* 1921 Sk X 64; *Sadowe*, *-wego* 1982 WUN III 189; po zmianie *Sadowie*, *-wia*, *sadowski* 1996 MPol nr 79, 713; gw. *sadoŭe*, *-ŭa*, *sadoski*. — Dawniej *Sadowo*, od n. os. *Sad* lub od ap. *sad*, z suf. *-owo*, *-owe*, także *-owie*, efemerycznie *-owice*. ZZ

Sadowia zob. **Sadowie** (2)

Sadowie (1), wś, wroc., gm. Kąty Wrocławskie, 4 km na płn.-wsch. od Kątów Wrocławskich: in villis, que nominatur ... *Sadava* (1250)XV SUr II 251; *Sadowicz* 1304, *Zadowicz* 1336, *Sadowicz* 1342 Reg nr 2798, 5730, 6872; *Zadewicz* 1353 LandB 111; *Sadewicz* 1425, *Sadowicz* 1468, *Sadewitz* 1548 DomWr 97; villa *Saduwitz* 1579, *Sadowitz* 1638, *Sadowiz* 1651/52, *Sadowitz*, *Sadewitz*, *Sadowic* 1666/67 J I 69, 139, 174, 430, 435, 488; *Sadewitz* 1736 MpWielWrat; *Sadewitz* 1795 Z XII 208; *Sadewitz* 1845 K 571; *Sadowice* — *Sadewitz* 1896 D 177; *Sadewitz*, [j[et]zt] *Schill* 1941 SOV 322; *Schill*, *Sadowice* 1941 Wrzosek 10; *Schill* — *Sadowice*, *-ic*, *sadowicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Sadowice*, *-wic* 1982 WUN III 189. — Pierwotnie *Sadowa, zapewne od n. os. *Sad*, z suf. *-owa*, por. też stp. przym. *sadowy* 'związany z sadem' Sstp VIII 110. Wtórnie *Sadowice*, ze zmianą suf. na *-owice*. Nazwę zmieniono jako *Sadewitz*, *Sadowitz*. Nazwę *Schill* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sadowice*. Lit.: SNGŚl XII 49; Rospond, Patronimiczne nazwy miejscowe na Śląsku, 1964, 151; DomWr 97. PS

Sadowice (2), przys. Lipowej, dawniej wś, wroc., gm. Łagiewniki, 8,5 km na pld.-zach. od Strzelina: *Sadvicz* 1333, *Sadewicz* 1338 Reg nr 5237, 6087; dez gutis *Sadewicz* 1385 LandbSch II nr 127; *Sadewitz* 1736 MpWielBreg; *Sadewiz* 1783 Z I 47; *Sadewitz*, wś 1845 K 572; *Sadewitz*, *Sadowice* 1900 Myc 81; *Sadewitz* — *Sadowice*, *-ic*, *sadowicki* 1948 MPol XXVI nr 78; *Sadowice*, *-wic* 1982 WUN III 189. Lit.: SNGŚl XII 49; Rospond, Patronimiczne nazwy miejscowe na Śląsku, 1964, 151. PS

Sadowice zob. **Sadowe**, **Sadowie** (2, 6, 8), **Sadowiec** (1)

Sadowie (1), cz. Złotowa, dawniej wś, bydż., gm. Kruszewica: *Sadove* 1250 Kuj 187; *Sadowye* 1489 Lupbrz 139; *Sadowye* 1504 CdP II 971; *Sadowye* 1507 AC II nr 758; Kr[etscham] *Sadowie*

1796–1802 MpSchröt XXV; *Sadowie* 1867 Kolb-Ku 311; *Sadowie*, niem. *Zadowie*, os. 1889 SG X 205; *Sadowie*, przys. pod Złotowem 1914 Koz I 270; *Sadowie*, *-wia* 1982 WUN III 189. — Od ap. *sad*, w formie rzeczownika zbiorowego, z suf. *-owie*, na oznaczenie miejsca, w którym były sady; por. też czasownik *sadowić* 'osadzać w wyznaczonym miejscu' Sstp VIII 110 oraz kasz. *sadowie* 'odludzić' SGSych V 7. AG

Sadowie (2), wś, częst., gm. Lelów, 13 km na zach. od Szczekocin: de *Sadowie* 1376, de *Sadow* 1381 Krak nr 177, 875; de *Sadowo* 1419 Hel II nr 1660; de *Sadowice* 1420 Kkk II 596; de *Sadowicze* 1454 KMłp V 95; *Sadowye* 1470–80 DB II 207; *Sadowicze* 1564 Lukrak II 91; *Sadowie* 1581 ŻDz XIV 70; *Sadowie* 1680 Rej 163; *Sadowice* 1763 SHGKrMat 268; *Sadowie* 1783–84 RejKor 278; *Sadowice* 1787 MpPerKr; *Sadowie* 1789 SHGKrMat 268; *Sadowie* 1827 Tabella II 159; *Sadowia* 1877 Zin II 132; *Sadowie* 1889 SG X 204; *Sadowie* 1921 Sk III 139; *Sadowie*, *-wia*, *sadowski* 1970 UN 35, 16. — Od ap. *sad*, z suf. *-owie*, *-ów*, *-owo*, *-owice*. Zapisy XV-wieczne wskazują może na postać *Sędowo*, *Sędowice*, od n. os. *Sąd* SSNO V 20 (: *Sędzistaw*, *Sędziwoj*, ap. *sąd*). Lit.: RKrak 149. IN

Sadowie (3), os. zaginiona, leżała koło wsi Łobez, kal., gm. Jaraczewo: de *Sadowye* 1434, de *Sadowo* 1463, area *Sadowie* in Lobess 1506–46, allodium *Sadowye* 1531 Koz III 171. — Efemerycznie z unosowaniem samogłoski *a*, por. n. os. *Sąd*. ZZ

Sadowie (4), wś, kat., gm. Mierzęcice, 8 km na pld.-zach. od Siewierza: *Sadowie* 1443, *Sadowie* 1667 ŻDz XV 452, 453; *Sadowie* 1783–84 RejKor 339; *Sadow* 1790–92 SHGKrMat 268; *Sadowie* 1877 Zin II 132; *Sadowie* 1889 SG X 204; *Sadowie* 1933 SkBy 1503; *Sadowie*, *-wia* 1982 WUN III 189. — W XVIII w. przejściowo *Sadów*. Lit.: RSiew 20. IN

Sadowie (5), cz. Chwałowic, dawniej wś, kiel., gm. Pińczów: *Sadowye*, villa sub parochia ecclesiae de Kyie 1470–80 DB I 459; *Sadowie*, przyl. folw. Chwałowice 1889 SG X 204; *Sadowie* 1961 Mp-25(Pińczów); *Sadowie*, *-wia* 1969 UN 29, 41. Lit.: KopKiel 117. IN

Sadowie (6), wś, krak., gm. Kocmyrzów-Luborzyca, 6 km na pld. od Słomnik: *Sadoue* 1379,

Sadowe 1397 Krak nr 558, 6122; *Szadowye* 1470–80 DB I 601; *Szadowicze* 1564 Lukrak II 82; *Sadowie* 1581 ŻDz XIV 22; *Sadowie* 1629 RPobKr 15; *Sadowice* 1783–84 RejKor 344; *Sadowie* 1787 MpPerKr; *Sadowie* 1889 SG X 204; *Sadowie* 1921 Sk III 66; *Sadowie*, -wia, *sadowski* 1964 UN 7, 12. — W XVI i XVIII w. też n. z suf. -owice. Lit.: RKrak 149. *IV*

Sadowie (7), os. nieistniejąca, leżała w par. Łódź, pozn., gm. Stęszew: Paulus de *Sadove* 1388 Lek I nr 307; *Sadowo* 1400 KZPozn nr 438; *Sadowe* 1402 RWlkp I nr 531; *Sadowo* 1409, *Szadowo* 1412, *Szadywo* (!) 1417, *Szadowye* 1428, *Schadowye* 1432 SHGPn IV 270; *Sadowye* 1438 SHGPn(PG 1, 35v); *Szadowye* 1465 SHGPn(PG 7, 202); *Sadowo* 1510 NKs 101; *Szadowye* 1513 Matr IV/2, nr 10385; *Sadowye* 1557, in loco dicto *Sadowie* 1737 Koz III 171. — Od ap. *sad*, z suf. -owe, -owo, wtórnie -owie. Efemerycznie unosowanie samogłoski *a*. Lit.: SHGPn IV 270–2; PPozn 266. *ZZ*

Sadowie (8), cz. wsi Wrzawy, dawniej wś, tarnob., gm. Gorzyce: villas ... *Sadowe* (1390)1532 ZDM VI 77; *Szadowycze* 1419, *Schadowye* 1456 SHGLu III 207; *Sadowye* 1460 SHGLu IV 127; *Szadowye*, villa sub parochia de Wrzawy 1470–80 DB II 368; *Sadowie* 1474 Matr I nr 1121; *Sadowye* 1479 SHGLu IV 127; *Sadowe*, *Sadowye* 1529 LR 449, 452; *Sadowye* 1531 ŻDz XIV 356; *Sadowie* 1676 ŻDz XV 48a; *Sadowie*, cz. Wrzaw 1889 SG X 204; *Sadowie*, przys. 1933 SkBy 1503; *Sadowie*, -wia 1966 UN 73, 62. — Od ap. *sad*, z suf. -owie, też -owice. W XV w. formy z unosowionym *a* oraz hiperpoprawnym Sz-. Lit.: SHGLu III 207–8, IV 127–8; KosLu 71. *IV*

Sadowie (9), wś, tarnob., gm. Sadowie, 6,5 km na pñ.-zach. od Opatowa: *Sadove* 1275 KMłp II 137; *Sadou* (1284), de *Zadowe* (1292) KMłp II 159, 185; *Sadowe* 1422 Sand nr 524; *Sadowye*, *Szadowye* 1470–80 DB I 463, II 368; *Sadowye* 1508 ŻDz XV 460; *Sadowye* 1529 LR 375; *Sadowie* 1578 ŻDz XIV 184; *Sadowie* 1783–84 RejKor 307; *Sadowie* 1889 SG X 204; *Sadowie*, -wia, *sadowski* 1966 UN 27, 53. Lit.: KSand 175; RospSEMIG 340. *IV*

Sadowie zob. **Sadów**

Sadowiec (1), wś, bydż., gm. Mogilno, 10,5 km na pñ.-zach. od Trzemeszna: de *Sadow* 1390 KW

III 621 (tu?); *Sadowice* 1846 KsP 499; *Sadowiec*, dawniej *Sadowice* 1889 SG X 205; *Sadowice*, niem. *Sadowiec* 1921 Sk X 50, 155; *Sadowice* 1933 SkBy 1503; *Sadowiec*, -wca, *sadowiecki* 1972 UN 181, 14; gw. *sadovice//saduvice*, -víc// *saduvec*, -fca, *saduveci*. — Od ap. *sad*, z suf. -ów, -owice. Zmiana suf. -owice > -owiec może pod wpływem niem. *Sadowiec* (< *Sadowitz); w formie gw. suf. -owiec. *ZZ*

Sadowiec (2), dziś *Sadowiec*, wś, i *Sadowiec-Pienki*, *Sadowiec-Wrzosy*, dwie kol., dawniej wsi, sier., gm. Działoszyn, 3,5 i 2 km na pñ.-wsch. od Działoszyna: *Sadowiec* 1827 Tabella II 160; Fol. *Sadowiec* 1839 MpKwat II 6; *Sadowiec*, folw. 1889 SG X 205; *Sadowiec*, folw. 1901 Przew II 146; *Sadowiec*, wś i kol., *Sadowiec-Wrzosówka*, kol. 1921 Sk II 125; *Sadowiec Niwy*, *Sadowiec Pienki*, *Sadowiec-Wrzosówka*, trzy kol. 1933 SkBy 1503; *Sadowiec*, *Sadowiec-Pienki*, *Sadowiec-Wrzosy*, trzy wsi 1952 UW 106; *Sadowiec*, -wca, *Sadowiec-Pienki*, -wca-ków, *Sadowiec-Wrzosy*, -wca-sów 1982 WUN III 190. — Od ap. *sad*, z suf. -owiec. W XX w. trzy obiekty: *Sadowiec//Sadowiec-Pienki*, *Sadowiec-Wrzosówka//Sadowiec-Wrzosy*, *Sadowiec-Niwy*; drugie człony w n. zestawionych od ap. *pieniek* 'drzewko ścięte, pręt, bylina, łodyga', *niwa* 'pole, rola' SW III 395, IV 150, *wrzos*, z suf. -ówka, także w l. mn. *PD*

Sadowne, wś, siedl., gm. Sadowne, 16,5 km na pñ.-wsch. od Łochowa: Villa *Sadowno* 1514, 1527 AKPr VI 55; *Sadowno* 1530 Pułt 389; z *Sadownem* (1565) Lumaz II 153; *Sadowne* 1578 ŻDz XVI 407; *Sadowne* 1783 MpPerMz; *Sadowne* 1783–84 RejKor 486; *Sadowne* 1827 Tabella II 160; *Sadowne* 1839 MpKwat V 3; *Sadowno* al. *Sadowne* 1889 SG X 205; *Sadowne* 1921 Sk IV 114; *Sadowne*, -nego 1982 WUN III 190. — Od *sadowy* (: *sad*), z suf. -noll/-ne. Lit.: Borek, -bn-208; RospSEMIG 340. *UB*

Sadowno zob. **Sadowne**

Sadowo (1), wś, biał., gm. Dąbrowa Białostocka, 8 km na pñ.-zach. od Dąbrowy Białostockiej: *Sadowo* 1784 DekGr 32; *Sodowo* (!) 1890 SG XI 8; *Sadowo* 1902 SG XV/2, 570; *Sadowo* 1921 Sk V 72; *Sadowo*, -wa 1982 WUN III 190. — Od ap. *sad*, z suf. -owo. *EB*

Sadowo (2), wś, ciech., gm. Żuromin, 3 km na wsch. od Żuromina: de *Szodowo* 1407 Płoi

Sadowo

nr 1067; *Sadowo* 1578 *ŻDz* XVI 55; *Sadowo* 1839 *MpKwat* III 1; *Sadowo*, folw. 1889 *SG* X 205; *Sadowo*, kol. 1921 *Sk* I 95; *Sadowo*, kol. 1933 *SkBy* 1503; *Sadowo*, -wa 1982 *WUN* III 191. — Pierwotnie może *Sądowo*, od n. os. *Sąd* *SSNO* V 20, lub *Sadowo*, od ap. *sad*, z suf. -owo. PS

Sadowo (3), wś włączona do wsi Białki (2), elbl., gm. Kwidzyn, 5 km na pld.-zach. od Kwidzyna: ufm *Paradies* 1575 *Cr* 277; *Paradies* 1586, *Gross Paradies* 1717 *ZeitM* X 82, 83; *Paradies*, *Gross*, ok. 1780 *HAPr* IV 324; *Gr. Paradies*, *Kl. Paradies*, dwie wsi 1789 *Goldb* II 178; *Gr., Kl. Paradies* 1796–1802 *MpSchröt* XV; *Paradies Gross* 1886 *SG* VII 854; *Gr. Paradies*, wś 1920 *MpHAPr* I; *Paradies* 1934 *MpMbl*(2379); *Paradyż* — *Paradies* 1941 *Choj* 119; *Paradies* — *Sadowo*, -a, *sadowski* 1948 *MPol* XXVI nr 59; *Sadowo* — *Paradies* 1951 *Rosp* 283. — Pamiątkowa n. niem., przeniesiona z biblijnej n. *Paradies* 'raj', zob. *Raj* (2), spolonizowana jako *Paradyż*. Okresowo z członami od niem. przym. *gross* 'duży', *klein* 'mały'. Po 1945 r. ustalono n. *Sadowo*. Lit.: Górnowicz, *PMT* IV 121, 140. RP

Sadowo (3a), wś, olszt., gm. Biskupiec, 6,5 km na wsch. od Biskupca: *Schadoffen* 1388, 1496 *Kętl* 389, 390; *Sadou* 1755 *MpEnd*; *Saadau* ok. 1780 *HAPr* IV 359; *Gr., Kl. Saadau* 1796–1802 *MpSchröt* XVII; *Gr. Sadau* — *Sadowo* 1879 *Kętn* 217; *Sadowo* 1889 *SG* X 206; *Sadowo* — *Saadau* 1941 *Choj* 126, 283; *Saadau* — *Sadowo*, -a, *sadowski* 1947 *MPol* XXV nr 111; *Sadowo*, -wa 1982 *WUN* III 190. — Pierwotna forma *Sadowo*, w substytucji niem. grafem *sch* zamiast *s* (mieszanie przez niem. pisarzy głosek *s* i *š*), suf. -owo oddany przez -ou-, -off-, -au, końcówka -en. W XVIII w. n. notowana z niem. członem odróżniającym od przym. *gross* 'duży'. Lit.: Biskupiec. Z dziejów miasta i powiatu 1969, 12, 20, 22–3, 214–5. RP

Sadowo (4), wś, pil., gm. Mirosławiec, 5 km na pld. od Miłosławia: inter *Zado* ... et *Fridlandiam* ... ville *Zadoviensis*, *Zadowischen* (1251) *XVI PU* I 649, przyp. 81, 650; *Szadow* 1337 *SHGPn* IV 272; *Sadow* (1349) *XV KW* II 616; *Czadow*, *Czadaw* 1435 *SHGPn*(Joach 813, 815); *Szadowo* 1448 *PPozn* 266; *Szadowo* (1448) *1471 AR* II nr 1175; *Szadawo* (!) (1448) *1472 Matr* I nr 899; *Sadowo* 1462, *Szadowa* 1552 *SHGPn* IV

272; *Czadaw* 1553 *SHGPn*(Walcz G. 1, 16); *Czadów* 1579 *ŻDz* XII 105; *Zadou* 1563, *Cado* 1577 *SHGPn* IV 272; *Czadów* 1622–24 *PPozn*(Tab 1, 105); *Czadowo*, *Szadowo*, niem. *Zadow* 1880 *SG* I 728; *Czadowo* 1886 *CalWał* 12; *Zadow* — *Sadowo*, -wa, *sadowski* 1948 *MPol* XXV nr 14; *Sadowo*, -wa 1982 *WUN* III 190. — Od ap. *sad* lub od n. os. *Sad*, z suf. -owo. Zapisy historyczne poświadczają wahanie nagłosu *Czadowo*//*Szadowo*, wywołane wpływem niem. Lit.: *SHGPn* IV 272–3; *PPozn* 266. BCz/ZZ

Sadowo (5), wś, płoc., gm. Hłów, 17 km na pln.-zach. od Sochaczewa: [*Sadowa*] 1522 *Pacuski* 45; *Sadowo* 1579 *ŻDz* XVI 202; *Sadow* 1792 *MpPerRw*; *Sadow* 1783–84 *RejKor* 809; *Sadowek* 1827 *Tabella* II 159; *Sadówek* 1839 *MpKwat* III 3; *Sadowo* 1921 *Sk* I 183; *Sadowo* 1952 *UW* 39; *Sadowo*, -wa 1982 *WUN* III 190. — Od ap. *sad* lub n. os. *Sad*, z suf. -owa-, -owo-, -ów, przejściowo także w formie deminutywnej z suf. -ek. Lit.: *Pacuski* 45. UW/UB

Sadowo (6), os. zaginiona, leżała pod Chłudowem, pozn., gm. Suchy Las: *Chłudowo*, *Sadowo*, *Zielądkowo* 1562 *Koz* III 171. Lit.: *SHGPn* IV 273. ZZ

Sadowo (7), os., dawniej wś, tor., gm. Grudziądz, 4,5 km na wsch. od Grudziądza: granice mając z *Schadowem*, wsią 1565 *Lumalb* 129; ex villa *Sadowo* 1647 *Font* IV 42; Przy *Sadowie* 1664 *Font* XXXII 77; praedium *Sadowo* 1667–72 *Font* VI–X 298; *Schadau* (*Sadau*, *Sadowo*), folw. 1772/73 *HAPr* IV 641; *Sadowo* od. *Sadau*, folw. 1789 *Goldb* II 212; *Sadowo* 1796–1802 *MpSchröt* XV; *Schadau* — *Sadowo* 1879 *Kętn* 84; *Sadowo*, niem. *Schadau*, os. 1889 *SG* X 205–6; *Schadau* 1912 *Bär* 103; *Sadowo* (*Schädau*) 1925 *Krzep* 103; *Sadowo*, wś 1952 *UW* 50; *Sadowo*, -wa, cz. wsi *Wielkie Lniska* 1971 *UN* 178, 13; *Sadowo*, -wa 1982 *WUN* III 190. — Pierwotnie zapewne *Szadowo*, od n. os. *Szado*, *Szady* *SSNO* V 269, 270, z suf. -owo. Nazwa zniemczona jako *Sadau*, *Schadau*. Lit.: *Froel* I 291–2. WK

Sadowo zob. **Sadowe**, **Sadowie** (2, 3, 7), **Sady** (6)

Sadów, wś, częst., gm. Koszęcin, 4,5 km na wsch. od Lublińca: *Sadowe* ok. 1300 *CdSil* XIV 103; *Sodow* 1331 *Ng* 302; *Sadowicz* (!) 1376, *Schaw* 1413 *Heyne* II 119, 847; *Sadowye* 1447

ZfGS XXVII 363; u *Sadiow*, *Sadow* 1574 Urb III 138, 152; *Sadow* 1679 ZfGS XXVII 387; in pago *Szadow* 1679, *Sodow* 1687/88 J II 53, 324; *Sodow*, P[ol]. *Sodowie* 1736 MpWielOppol; *Sodow*, hat 2 Anthteile 1783 Z II 160; *Sodow Nieder*, *Ober*, *Sodow-dolny* u. *gorny* 1845 K 643; *Sodów Dolny* i *Sodów Górny*, wś i dobra 1890 SG XI 8; *Sadów*, vulg. *Sodów* — *Sodow* 1896 D 177; *Sadów*, *Sodow* 1900 Myc 45, 84; *Sadów* 1920 PrusSG 67; *Sadów*, -dowa 1982 WUN III 190; gw. *sodoŵy* N 252. — Dawniej zapewne *Sadowie*, gw. *Sodowie*, od ap. *sad*, z suf. -*owie*, wtórnie *Sadów*, gw. *Sodów*. Nazwę zmieniono jako *Sodow*, od XIX w. n. z dodatkowymi członami *Dolny*, *Górny* = niem. *Nieder-*, *Ober-*, na określenie cz. wsi. Lit.: SNGŚI XII 49; BorGŚI 104. PS

Sadów zob. **Sadowie** (2, 4)

Sadówek zob. **Sadowo** (5)

Sadówiec, wś, ciech., gm. Żałuski, 12,5 km na płn.-zach. od Zakroczymia: *Sadowiec* al. *Sadówiec-Dłutówka* 1889 SG X 205; *Sadowiec* 1921 Sk I 126; *Sadówiec* 1952 UW 29; *Sadówiec*, -wca 1982 WUN III 190. — Od przym. *sadowy* 'ogrodowy', z suf. -*ec*. Przejściowy człón *Dłutówka* od n. m. *Dłutowo* (2), z suf. -*ka*. Por. też *Dłutówek* (1). UB

Sadówka (1), wś, łódz., gm. Stryków, 6,5 km na płn.-zach. od Strykowa: *Sadowka* 1511/12 VisitGn 216; *Schadowka* 1511–23 ŁLB II 391; *Schadowka* 1576 ŻDZ XIII 91; *Sadowka* 1783–84 RejKor 215; *Sadówko* 1827 Tabella II 160; *Sadówka* 1889 SG X 205; *Sadówka* 1921 Sk II 4; *Sadówka* 1952 UW 87; *Sadówka*, -*ki*, *sadowski* 1974 UN 40, 42; gw. *saduſka*, -*ki*, *sadoski*. — Zapewne od n. os. *Sad*, z suf. -*ówka*, efemerycznie -*ówka*. Możliwe jednak, że pierwotnie n. brzmiała *Szadowka*, na co wskazują zapisy z *Sch-*, por. przym. *szady* 'siwy'. PD

Sadówka (2), cz. wsi Agraſinówka, dawniej wś, suwał., gm. Filipów: *Sadowa* 1877 Zin II 132; *Sadowa* 1889 SG X 203; *Sadowa*, wś 1902 Przew II 146; *Sadówka*, wś 1921 Sk V 85; *Sadówka*, wś 1933 SkBy 1503; *Sadówka*, -*ki* 1982 WUN III 190. — Dawniej *Sadowa*, wtórnie *Sadówka*, z suf. -*ka*. EB

Sadówka (3), cz. Sadowej, dawniej wś, warsz., gm. Łomianki: *Sadówka* 1921 Sk I 187; *Sadówka*, -*ki*, *sadówkowski*, wś 1971 UN 132, 15; *Sadówka*,

-*ki* 1982 WUN III 190. — Od n. m. *Sadowa* (3), z suf. -*ka*. UB

Sadówko zob. **Sadówka** (1)

Sadrosch zob. **Zazdrość** (1)

Sadrost zob. **Krzywe** (7), **Zadroszcz**

Sadrówka zob. **Żdźary** (11)

Sadulaki, wś, piotr., gm. Kluki, 13,5 km na płd.-zach. od Bełchatowa: *Sadulaski* Pustkowie 1783–84 RejKor 178; *Zadulaki* 1802–03 MpGilly-Pr; *Sadulaki* 1839 MpKwat II 5; *Sadulaki*, os. 1889 SG X 206; *Sadulaki* 1921 Sk II 73; *Sadulaki*, -*ków*, *sadulacki* 1972 UN 39, 23. — Zapewne od nazw. *Sadula*, *Sadulak* (: ap. *sad* lub stp. *szady*) RymSEN II 387, współcześnie występującego w pow. bełchatowskim, w l. mn. PD

Sadunen zob. **Zdunowo** (2)

Saduny, dziś *Stare Sady*, wś, olszt., gm. Korsze, 7 km na wsch. od Korsz: *Sedunickaym* 1419 Ger 154; czu *Sedeniekaym* 1422, *Sadunekaym*, *Sedunekaym* 1437 GZ 27, 71, 72; *Sadynyckaym* 1533, *Sadynyckaym* 1589, *Sadynyckaym* 1620–21 HAPr V 84; *Sdunkeim* (*Schunckeim*), folw. ok. 1780 HAPr IV 373, 376; *Sdunkeim*, folw. 1789 Goldb I 208; *Sdunkeim* 1796–1802 MpSchröt XI; *Sdunkeim*, folw. 1820 Wald 134; *Sdunkeim*, *Dunckkieymy*, -*n* ok. 1859 SzczeſTeka 27; *Sdunkeim* 1889 SG X 409; *Sdunkeim* — *Zdunkowo*, dw. 1946 Ley I 34; *Sdunkeim* — *Saduny*, -*un*, *saduński* 1949 MPol XXVII nr 92; *Saduny* — *Sdunkeim*, os. 1951 Rosp 283; *Saduny*, -*dun* 1982 WUN III 190; po zmianie *Stare Sady*, -*ych* -*ów*, *starosadzki* 2003 DzU nr 2229, poz. 2288; gw. *sadi* (*šaden*). — Genetycznie prus. n. *Sedunik-kaimis, od n. os. *Seduniks, por. *Sadune* TAP 84, lit. *Sėdaitis*, *Sėdālis* (: *sėdėti* 'trzymać się prosto' Lpvž II 690, suf. -*un* + *ik-* TAP 168, 172, albo od prus. *saddint*, *saddinna* 'siedzieć' Mažiulis PKEŽ IV 34) + prus. *kaimis 'wieś'. Nazwa zapisana w licznych formach zmienionych: *Sdunkeim* (z synkopą -*e-*), *Schunckeim* (z adideacją do niem. n. os. *Schunke* Gott 528). Nazwa niem. spolonizowana jako: *Dunkiejmy* (synkopa nagłosowego *S-*, regularna adaptacja -*kaimis* jako -*kiejmy*), *Zdunkowo* (przystosowanie do typu nazw z suf. -*owo*); po 1945 r. ustalono n. *Saduny*. Lit.: Kętrzyn. Z dziejów miasta i okolic, 1978, 40; Ger 154; PrzybBalt 253. RP

Sadurki (1), wś, lub., gm. Nałęczów, 18 km na płn.-zach. od Lublina: de ... hereditate *Schadur-*

Sadurki

ky (1370)1443 ZDM IV 160; *Ssadurky, Szadurki* 1409 ZLub nr 435, 446; *Sadurki* 1414 SHGLu III 208; *Szadurki* 1447 LKP 9; *Sadulky* (!) 1470–80 DB II 556; de *Schadurki* 1487 Matr IV/3, supl. nr 1128; de *Schadurki* 1501 Matr II nr 1482; *Schadvrky* 1529 LR 437; *Sadurki* 1531 ŹDz XIV 368; *Szadurki* ... wsi *Szadurek* 1626 RPobLu 127; *Szadurki* 1787 Spis 444; *Sadurki* 1889 SG X 206; *Sadurki* 1933 SkBy 1504; *Sadurki, -rek, sadurski* 1971 UN 118, 36. — Dawniej *Szadurki*, od n. os. *Szadurka* SSNO V 270 (: *szady* 'siwy, szary'), w l. mn. Forma *Sadurki* to wynik mazurzenia, por. też nazw. *Sadurek* RymSEN II 387–8, które nadal występuje w tej okolicy. Lit.: SHGLu III 208; KosLu 71. IN

Sadurki (2), cz. Trzylatkowa Dużego, dawniej wś, rad., gm. Błędów: *Zadurki Kol.* 1802–03 MpGillyPr; *Sadurki* 1827 Tabella II 160; *Sadurki* 1839 MpKwat IV 4; *Sadurki*, wś 1889 SG X 206; *Sadurki*, wś 1933 SkBy 1304; *Sadurki* (Trzylatków-Mały), wś 1967 SM 1008; *Sadurki, -rek* 1971 UN 127, 26. Lit.: KopRad 402. UB

Sady (1), wś zaginiona, leżała w par. Ciechanowiec, biał.: z Starej wsi, Jarmottów, Witów, *Sadow* 1580 ŹDz XVII/1, 41. — Od ap. *sad* lub od n. os. *Sad* SSNO V 2, w l. mn. Lit.: GórnRPd 64. EB

Sady (1a), wś, biał., gm. Drohiczyń, 5,5 km na pñ.-wsch. od Drohiczyña: *Sadowskii* ziemiane 1528 ŹDz XVII/1, 186; *Sady*, z *Sadow* 1569 UPL 267, 284; *Sady* 1580 ŹDz XVII/1, 7; *Sady* 1676 Kond 177; *Sady* 1793 SHGPd(Regof 2); *Sady* 1889 SG X 206; *Sady* 1921 Sk V 24; *Sady, -dów* 1982 WUN III 190; gw. *sady, -uf, sadoski*. — Wieś istniała już w 1528 r., por. pierwszy zapis dokumentujący nazwisko odmiejscowe *Sadowski*. Do dziś we wsi mieszkają rodziny o tym nazwisku. Lit.: Kond 177. EB

Sady (2), wś, częst., gm. Żytno, 12,5 km na pñ. od Koniecpola: *Sady* 1791 MpPerSd; *Sady* 1802–03 MpGillyPr; *Sady* 1827 Tabella II 160; *Sady* 1889 SG X 206; *Sady* 1921 Sk II 87; *Sady, -dów, sadowski* 1972 UN 48, 14. PD

Sady (3), dziś *Sady Dolne* i *Sady Górne*, dwie wsi, jel., gm. Bolków, 5 km na wsch. i 6 km na pñd.-wsch. od Bolkowa: in villa *Bomgarten* 1263 SUr III 437; in villa que dicitur *Pomerium* 1292, Iesco de *Pomerio* 1300 SUr VI 53, 320; *Pomerio inferiori, Pomerio superiori* ok. 1300 CdSil XIV

123; Walther de *Pomerio* 1306 Reg nr 2880; *Pomerium Inferior* 1307 SGTS VII 392; de *Pomerio* 1308, 1318, 1324 [de *P]umerio* 1326, de *Pomerio* 1333, von *Baumgarten* 1331, *Poymo* (!) 1335 Reg nr 3000, 3781, 4315, 4542, 5032, 5212, 5409; *Bawmgarten* 1368, *Boumgarten* 1369, *Bawmgarthen* 1371–72 LandbSch I nr 224, 326, 598; *Bomgarthen* 1385, *Boumgarten* 1386, *Bowmgarthin*, *Bowmgarthen*, *Bowmgarten* 1389 LandbSch II nr 135, 246, 642, 719; *Nedir Bawmgarthen* 1397, *Bawmgartin* 1399 LandbSch III nr 247, 703; *Newmbawm garthin* (1402) K 23; *Baumgarten* 1403 LandbSch III nr 1508; *Baumgartten* 1651 J I 252; *Baumgarten, Niderbaumgarten, Ob. Baumgarten* ok. 1660 MpDSLav; in *Oberbaumgarten, Baumgarten* 1666, ex *Nider Baumgarten, Ober-Baumgarten, Oberbaumgarten* 1667 J I 359, 543, 687; *Nider Baumgarten, Ober Baumgarten* 1736 MpWielJav; *Baumgarten, Ober-Baumgarten, Nider-Baumgarten* 1785 Z V 98; *Baumgarten, Nied.-, Baumgarten, Ober* 1845 K 22, 23; *Nieder Baumgarten, Dolny Sad, Ober Baumgarten, Górny Sad* 1941 Wrzosek 32; *Nieder Baumgarten — Sady Dolne, -ów -ych, sadowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Ober Baumgarten — Sady Górne, -ów -ych* 1947 MPol XXVI nr 37; *Sady Dolne, Sady Górne, -dów -nych* 1982 WUN III 191. — Dawna n. niem. *Baumgarten* od ap. *Baumgarten* 'sad'. Łacińska postać kancelaryjna *Pomerium* jest tłumaczeniem n. niem., por. *pomerium, pomarium* 'sad owocowy' SŁŚ VII 724. Dodatkowe człony od łac. *inferior*, niem. *nieder* 'dolny', łac. *superior*, niem. *ober* 'górný', efemerycznie także niem. *neu* 'nowy' (1402) na określenie cz. wsi. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sady Dolne, Sady Górne*. Lit.: SNGŚI XII 50; SGTS VII 392–9. PS

Sady (4), wś, opol., gm. Niemodlin, 3 km na pñd.-wsch. od Niemodlina: *Bomgarthe* 1447 ZfGS XXVII 381; *Baumgart(t)en* 1577 CdSil XXXIII 49; *Baumgarthen* 1687/88 J II 292; *Baumgarten* 1736 MpWielOppol; *Baumgarthen* 1743 SNGŚI XII 50; *Baumgarten* 1784 Z III 66; *Baumgarten* 1845 K 22; *Baruszowice*, n. przejściowa 1945 SNGŚI XII 50; *Baumgarten — Sady, -dów, sadowski* 1946 MPol XXV nr 142; *Sady, -dów* 1982 WUN III 190. — Dawniej n. niem. *Baumgarten*; po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sady*. Lit.: SNGŚI XII 50; BorGŚI 233. PS

Sady (5), wś, płoc., gm. Słubice, 11 km na wsch. od Gąbina: *Sady* 1802–03 MpGillyPr; *Sady* 1827 Tabella II 160; Kol. *Sady* 1839 MpKwat III 3; *Sady*, kol. 1889 SG X 206; *Sady* 1921 Sk I 26; *Sady* 1952 UW 9; *Sady*, -dów, *sadowski* 1971 UN 125, 10. — Od ap. *sad*, w l. mn. UW

Sady (6), wś, poznań., gm. Tarnowo Podgórne, 14 km na płn.-zach. od Poznania: *Sadi* (1288)1601–02 KW II 11; de *Sady* 1386 Lek I nr 43; *Sadi* 1393 RWlkp I nr 168; *Szadowo* (1446)1467, *Syadi* (1446)1541, *Sadowo* 1450, *Sady* 1462 SHGPn IV 273; *Schadi* 1508 Ua nr 234; *Szadi* 1510 NKs 85; *Sady* 1580 ŻDz XII 20; *Sady* 1622–24, *Sady* 1789 PPozn (Tab 1, 21 i 6, 63); *Sady* 1889 SG X 207; *Sady* 1921 Sk X 77; *Sady*, -dów, *sadowski* 1966 UN 93, 39; gw. *sady*, -uf, *sadoski*. — Okresowo występują formy *Szadowo*, *Szady*, por. przym. *szady*. Lit.: SHGPn IV 273–80; PPozn 266. ZZ

Sady (7), dziś *Sady* i *Sady-Kolonia*, dwie wsi, rad., gm. Potworów i Klwów, 10 i 12,5 km na płn.-wsch. od Przysuchy: *Sady* 1508 ŻDz XV 470; *Sady* 1511–23 LLB I 654; *Szady* 1564–65 Lusand 193; *Sadi* 1569 ŻDz XIV 314; *Sady*, wś i folw. 1889 SG X 206; *Sady*, wś i folw. 1921 Sk III 96; *Sady*, -dów, *Sady-Kolonia*, -dów-nii, *sadowski* 1970 UN 30, 43. — W XVI w. forma *Sady*, powstała wskutek adideacji do ap. *sąd*. Człon odróżniający w n. zestawionej od ap. *kolonia*. Lit.: KSand 175; KopRad 445. IN

Sady (8), dziś *Stare Sady*, wś, suwał., gm. Mikołajki, 5,5 km na płn.-zach. od Mikołajek: *Schaden* 1499, 1539 Kętl 477; *Schaden*, wś 1785 Goldb III 180; *Schaden* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Schaden*, *Sady*, -ów, wś ok. 1859 SzcześTeka 33; *Schaden* — *Sady* 1879 KętlN 180; *Sady* 1889 SG X 207; *Sady* — *Schaden* 1941 Choj 126; *Schaden* — *Sady*, wś 1946 Ley I 58; *Schaden* — *Sady*, -ów, *sadzki* 1947 MPol XXV nr 111; *Sady*, -dów 1982 WUN III 191; po zmianie *Stare Sady*, -ych -ów, *starosadzki* 2003 DZU nr 229, poz. 2288; gw. *sadi* (*šaden*). — Wieś powstała w XV w.; n. od ap. *sad* lub od n. os. *Sad*, w l. mn. W substytucji niem. grafem *sch* zamiast *s*, końcówka *-en*. Lit.: Mrągowo. Z dziejów miasta i powiatu, 1975, 186–7; Toeppen, Historia Mazur, 1998, 120, 135, 138, 141; BiałOsad 26, 68–9, 89–93, 119–20 i in. RP

Sady (8a), wś, wałb., gm. Marcinowice, 11 km na wsch. od Świdnicy: *Krotzel* 1785 ZV 456; *Krotzel*

1829 MpRey nr 151; *Krotzel* 1845 K 326; *Krotzel*, *Chróst* 1941 Wrzosek 19; *Chrusty*, n. przejściowa po 1945 SNGŚI XII 50; *Krotzel* — *Sady*, -ów, *sadowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Sady*, -dów 1982 WUN III 191. — Miejscowość powstała jako kolonia w 1764 r. Dawna n. niem. *Krotzel* zapewne od śrniem. *krotzel* 'mała, karłowata, słabo rozwinięta jabłoń lub grusza' Müller, Rheinisches Wörterbuch, Bd. IV, 1576, por. też n. os. *Krotz* Gott 307. Rekonstrukcja A. Wrzoska *Chróst* i n. przejściowa *Chrusty* nawiązują brzmieniowo do n. niem. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sady*. Lit.: SNGŚI XII 50. PS

Sady (8b), wś, warsz., gm. Czosnów, 3 km na płd.-zach. od Nowego Dworu Mazowieckiego: *Sady* 1921 Sk I 187; *Sady* 1933 SkBy 1504; *Sady* (*Markowszczyzna*) 1934 Mp-25(39-31-B); *Sady*, -dów, *sadowski* 1971 UN 132, 7. — Od ap. *sad*, w l. mn. O nazwie obocznej zob. *Markowszczyzna* (3). UB

Sady (9), wś, zamoj., gm. Skierbieszów, 18 km na płn.-wsch. od Zamościa: *Sady* 1839 MpKwat VII 8; *Mielnikowszczyzna* al. *Sady*, folw. 1885 SG VI 348; *Sady* 1889 SG X 206; *Sady* 1921 Sk IV 126; *Sady*, -dów, *sadowiański* 1967 UN 122, 32. — Oboczna n. *Mielnikowszczyzna* od n. os. *Mielnik* (: brus. *mielnik* 'młynarz'), z suf. *-owszczyzna*. Lit.: Safarewiczowa, *-izna* 131; CzChełm 190–1. BCz

Sady zob. **Kreców, Nowosady** (2)

Sady Dolne zob. **Sady** (3)

Sady Górne zob. **Sady** (3)

Sady-Kolonia zob. **Sady** (7)

Sadykierz (1), cz. Stąporkowa, dawniej wś, kiel.: *Sadykierz Grzybowski*, *Sadykierz Stąporkowski*, dwie wsi 1921 Sk III 45; *Sadykierz Grzybowski*, *Sadykierz Stąporkowski*, dwie wsi 1933 SkBy 1504; *Sadykierz* 1938 Mp-100(44-31); *Sadykierz*, -krza, cz. Stąporkowa 1966 UN 24, 73. — Początkowo dwie jednostki osadnicze o n. zestawionych; członki odróżniające od n. m. *Grzybów* (2) i *Stąporków*. O n. *Sadykierz* zob. niżej. Lit.: Bańkowski, Onom XV 38–52; KopKiel 57. IN

Sadykierz (2), wś, ostroł., gm. Obyrte, 14 km na wsch. od Pułtuska: ville Pawlowo alias *Schadykyerzs* 1449 Pułt nr 1; *Sadykyers* 1476 SHGMz(Ep. 13, 76); *Schadykyerz* 1489 SHGMz(Ep. 10, 685); *Schadikerz* 1499 SHGMz(Ep. 16, 51v); *Szadikerz*

Sadykierz

1560 Pułt nr 68; *Sadikers* 1578 ŻDz XVI 406; *Sadokierz* 1783 MpPerMz; *Sadykierz* 1827 Tabella II 160; *Sadykierz* 1889 SG X 207; *Sadykierz*, -*krza* 1982 WUN III 191. — Pierwotnie n. ter. *Szady Kierz*, por. *Schadi Kerzs* super Komorowecz silvam iacentem in villa Pawlowo 1443 SHGMz (AG 2041), ta od przym. *szady* 'siwy, śniady' i od ap. *kierz* 'krzak, krzew; zarośla' Sstp VIII 529, III 276. Nazwa występuje w formie zrostu, efemerycznie złożenia, z interfiksem *o* i fonetyką mazurzącą. A. Bańkowski rekonstruuje ap. *szadykierz i uważa go za dawny dialektyzm leksykalny, określający jeżyny. Spora liczba toponimów *Sadykierz* (zarówno ojkonimów, jak i nazw terenowych) może potwierdzać rekonstrukcję apelatywu, brak jednak takiego leksemu w „Małym atlasie gwar polskich” (mapa 199 — jeżyna i synonimy) oraz w kartotece SGPREi. O n. *Pawlowo* zob. *Pawlowo* (11). Lit.: Bańkowski, Onom XV 38–52; Mznter 170. UB

Sadykierz (3), wś, ostroł., gm. Różan, 10,5 km na pñ. od Różana: *Schadikyierz*, *Zadikerz* 1425 MkM I nr 170; *Schadykyierz*, *Schadikyierz* 1430, *Sadikers*, *Schadikerzs* 1432 MkM II nr 199, 381; *Schadikyierzs* (1435)1456 SHGMz (MK 3, 176); *Schadikyierzs* (1439)1456 SHGMz (MK 3, 235v); *Schadikierz* (1446)1456 SHGMz (MK 3, 333); *Sadokyers* 1476 SHGMz (Ep. 13, 14v); *Schadykyierzs* 1491 SHGMz (AG 3617); *Sadykierz* 1783 MpPerMz; *Sadykierz* 1827 Tabella II 160; *Sadykierz* 1839 MpKwat IV 2; *Sadykierz* 1889 SG X 207; *Sadykierz Szlachecki*, *Sadykierz Włościański* 1921 Sk I 77; *Sadykierz* 1952 UW 15; *Sadykierz*, -*krza*, *sadykierski*, wś, *Sadykierz Szlachecki*, *Sadykierz Włościański*, -*krza* -*kiego*, części wsi *Sadykierz* 1971 UN 129, 27. — Nazwa występuje w formie zrostu, okresowo także złożenia, z interfiksem *o*. W XX w. pojawiają się człony odróżniające od przym. *szlachecki*, *włościański*, związane ze stosunkami własnościowymi. Lit.: ZMaz 353; Bańkowski, Onom XV 38–52. UB

Sadykierz (4), wś, piotr., gm. Rzeczyca, 15 km na pñ. od Rawy Mazowieckiej: *Schadykyierz* (1360)XVI SHGŁęcz II 84; *Schadykyierz* 1360 Matr IV/3, supl. nr 205; *Sarykyersz*, *Schadykyierzs* 1511/12 VisitGn 341, 352; *Kyerz* 1511–23 ŁLB II 314; *Sządzikierz* (!) (1531) VisitGn 670; *Sadikierz* 1576 ŻDz XIII 93; *Sadykierz* 1783–84 RejKor 549; *Sadykierz* 1793 MpPerŁęcz; *Sady-*

kierz 1827 Tabella II 160; *Sadykierz* 1889 SG X 207; *Sadykierz* 1921 Sk I 155; *Sadykierz*, -*krza*, *sadykierski* 1974 UN 49, 51; gw. *sadyKeś*, -*Keża*, *sadokerski*. — Przejściowo *Szarykierz* (*szary* = *szady*). Lit.: SHGŁęcz II 84; Bańkowski, Onom XV 38–52. PD

Sadykierz (5), wś, piotr., gm. Szczerców, 14 km na pñ.-zach. od Zelowa: Pus. *Sadykierz* 1839 MpKwat II 5; *Sadykierz* 1877 Zin II 133; *Sadykierz*, os. 1889 SG X 207; *Sadykierz*, kol. 1921 Sk II 73; *Sadykierz*, -*krza*, *sadykierski* 1972 UN 39, 32. Lit.: Bańkowski, Onom XV 38–52. PD

Sadykierz (6), wś, tor., gm. Golub-Dobrzyń, 2,5 km na pñ.-wsch. od Golubia-Dobrzynia: Rum. *Sadikierz* 1825 Gawarecki 155; *Sadykierz* 1827 Tabella II 160; *Sadykierz*, kol. 1889 SG X 207; *Sadykierz*, kol. 1933 SkBy 1504; *Sadykierz* 1952 UW 55; *Sadykierz*, kol. 1967 SM 1008; *Sadykierz*, -*krza* 1982 WUN III 191. Lit.: Bańkowski, Onom XV 38–53. KZ

Sadykierz Grzybowski zob. **Sadykierz** (1)

Sadykierz Stąporkowski zob. **Sadykierz** (1)

Sadzarszewice, wś, ziel., gm. Gubin, 9 km na pñ.-zach. od Gubina: *Sadirsdorf* 1481 Eichler, Zschieschang 175; *Sadersdorf* 1512 Le II 251; *Sädersdorfok* 1700 MpWeiglñf; *Sadersdorf* 1748 GBNLaus 23; *Sadersdorf*, dłuż. *Sazařejce*, -*c*, -*cach* 1927 MukaS 82; *Sadersdorf* — *Sadzarszewice*, -*ic*, *sadzarszewicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Sadzarszewice*, -*wic* 1982 WUN III 191; dłuż. *Sazařejce* Le II 251, przym. *sazařejski*. — Nazwa niem. *Sadersdorf* zapewne od n. os. *Sader* Gott 419 i ap. *Dorf*. Być może jest to niem. adaptacja wcześniejszej n. łuz. na -*ejce* (< *-*evice*), od dłuż. *sazar* 'kominiarz' MukaS 82 (: *saze* 'sadza'), por. też czes. *sádra* 'gips'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sadzarszewice*. Lit.: Eichler, Zschieschang, Die Ortsnamen der Niederlausitz östlich der Neiße, 2011, 175–6. PS

Sadzawka zob. **Sadzawki** (2)

Sadzawki (1), cz. Kruszyny, dawniej wś, częst., gm. Kruszyna: *Sadzawki* 1802–03 MpGillyPr; *Sadzawki* 1827 Tabella II 160; *Sadzawki*, os. włośc. 1889 SG X 208; *Sadzawki*, wś 1921 Sk II 87; *Sadzawki*, -*wek* 1982 WUN III 191. — Od ap. *sadzawka* 'zagłębienie w ziemi napelnione wodą przychodzącą i odchodzącą, mały staw' SW VI 4, w l. mn. PD

Sadzawki (2), wś, suwał., gm. Szypliszki, 22 km na pñ.-wsch. od Suwałk: *Sadzawki* 1764 SHGPd(AP-Puńsk Ks. śl.); *Sadzawki* 1784 SHGPd(Opispar rkps I nr 6011, 39–43); *Sadzawki* 1808 MpTex III; *Sadzawka* 1827 Tabella II 160; *Sadzawki* 1839 MpKwat VI 3; *Sadzawki* 1889 SG X 208; *Sadzawki*, wś i os. 1921 Sk V 81; *Sadzawki*, -*wek* 1982 WUN III 191; gw. lit. *sōžalkos*. — Nazwa występuje w l. mn., okresowo w l. poj. Do formy lit. por. *sōželka* ‘sadzawka’, to z brus. *sážalka* SESmoc 584. Wieś leży na terenach podmokłych, w pobliżu rzeczki Marychy. Lit.: Buch, Onom VII 227. *EB*

Saffronken zob. **Safronka**

Safronka, wś, olszt., gm. Janowiec Kościelny, 9 km na pñ.-wsch. od Nidzicy: Janeconi ... suis heredibus et successoribus XL mansos circa rivos videlicet Nydam et Zefronicam 1347 PrUr IV 160; an der *Saffronken* ... *Saffronky* (1359)XV, warianty: *Saffrancken*, *Safframckj*, *Saffranckj*, *Saffronkj*, *Safframcke* (1359)XVI PrUr V 437; *Saffromken* 1437 GZ 85; *Szafranki* 1783 MpPerMz, 1784 MpPerPł; *Safronken*, wś 1789 Goldb I 192; *Saffronken* 1796–1802 MpSchröt XXIII; *Saffronken*, wś 1820 Wald 219; *Safronkin* 1839 MpKwat IV 1; *Saffronken* — *Safronka* 1879 KętN 190; *Safronka* ... Kusz z W[ielkiej] *Safronki* ... i Kiersztan z M[alej] *Safronki* 1882 KętL 332; *Safronka* al. *Saffrancki* 1889 SG X 209; *Safronka* — *Saffronken* 1946 Choj 126; *Saffronken* — *Szafronka* al. *Zawronka* 1946 Ley I 64; *Saffronken* — *Safronka*, -*ki*, *safronecki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Safronka*, -*ki* 1982 WUN III 191; gw. *savrunka*, *šafronka*, *safrunken*. — Nazwa wsi, zapisana w licznych wariantach zniemczonych, pochodzi od n. os. *Sefron*, *Safron* (por. *Sopron*, grec. *Sophonios*, łac. *Sophonius*, strus. *Sofronii* SEMot II 120, też nazw. leutnanta *Saffrona* SzcześTeka 86), z suf. -*ica* (< *-*ika*). Nazwa ponowiona na n. strumyka, por. circa rivos videlicet Nydam et Zefronicam 1347 PrUr IV 160, *Saffronky*, *Saffronken* (1359)XV PrUr V/2, nr 769, *Seuernicke* (1362)XVI PrUr V/1, nr 56, *Safronka* 1882 KętL 338, 332. Spolonizowane formy n. wsi: *Safronki* (XV), *Szafranki* (XVIII w.), *Safronka* (XIX w.) oraz *Zawronka* (XX w.), z wtórnym nawiązaniem do ap. *szafran* lub n. os. *Szafran*, *Safran* RymSEN II 518 i wymową niem. nagłosowego *S-* jako *Z-*.

Zapis z SG *Saffrancki* nawiązuje do zapisów historycznych lub wskazuje na postać przymiotnikową. W XIX w. n. występuje z członami odróżniającymi *Wielka*, *Mała*. Lit.: Kowalczyk, KHist CVIII/1, 2001, 77; Kowalczyk I 91. *RP*

Sagaje, os., dawniej wś, ostroł., gm. Ostrow Mazowiecka, 4,5 km na pñ.-wsch. od Ostrowi Mazowieckiej: *Stochy* (!) 1808 MpTex XII; *Stok Osada* 1839 MpKwat V 3; *Smok-Sagaje* (!), os. 1889 SG X 891; *Sagaje* 1889 SG X 209; *Sagaje* 1921 Sk V 66; *Sagaje*, -*jów*, cz. Kuskowizny 1982 WUN III 191; po zmianie *Sagaje*, -*jów* 2012 DzU poz. 1515. — Pierwotnie zapewne *Stoki*, *Stok*, por. ap. *stok* ‘strumień, potok, źródło’ SEBor 578. Później *Sagaje*, od n. os. *Sagaj* (por. gw. *saga* ‘na ukos’, *sag* ‘płaszcz wojskowy’) RymSEN II 389, w l. mn. *UB*

Sagaly zob. **Polków-Sagały**

Sagan zob. **Żagań**

Saganisch Merzdorf zob. **Marcinów** (8)

Saganów, kol., dawniej wś, lub., gm. Wojciechów, 7 km na pñ.-wsch. od Bełżyc: *Saganów* 1962 Mp-25(Bełżyce); *Saganów*, -*nowa*, *saganowski*, wś 1969 UN 104, 12; *Saganów*, -*nowa* 1982 WUN III 191. — Od n. os. *Sagan* (: *sagan* ‘duży garnek kuchenny; imbryk’) RymSEN II 389, z suf. -*ów*. *IN*

Sagatithen, os. zaginiona, leżała koło Tolkowca, elbl., gm. Płoskinia: *Sagatithen* 1374 Ger 148; das *Sogatytin* 1374 VPr III 162; *Sogatyten* 1389 Ger 148. — Prus. n. *Zagatīt-ai, por. lit. *žagata*, łot. *žagata* ‘sroka’, z suf. -*īt-*; por. lit. n. m. *Žagačiai*, starołot. *Sagothe*. Lit.: PrzybBalt 253. *RP*

Sagemühl zob. **Ostrowiec** (7)

Sagen Gross zob. **Gołębiewo** (4)

Sagen Klein zob. **Gołębiewo** (2)

Sagendorf, miejscowość zaginiona, leżała koło Łukty, na pñ.-wsch. od Morağa, olszt.: *Sagendorff* 1402–08, *Sirgendorff* (!), Prussisches Dorf 1448 GermerSied 327. — Zapisy nazwy z niem. *Dorf* ‘wieś’; do członu **Sagen-* por. n. *Segeniten* Ger 154, też lit. n. os. *Sagaitis* (: **sag-* < *sagiōti*, *sēgti* ‘zapinać, zaszpilać, przypinać’ SESmoc 539) lub niem. *Sage (: *Saghart*) Gott 418. Lit.: GermerSied 327. *RP*

Sagendorf zob. **Powiadacze**

Sagenfeld zob. **Tupadły** (3)

Sager zob. **Zagórze** (15)

Sageritz

Sageritz zob. **Zagórzyca, Zagórzyce** (4)

Sageritzheide zob. **Zagórzyczki**

Sagerke zob. **Zagórki** (3)

Sagerlauken zob. **Zagławki**

Sagon zob. **Zagon**

Sagorsch zob. **Zagórze** (6a)

Sagribelowken zob. **Zagławki**

Sagritz zob. **Zagórzyce** (5)

Sagsau zob. **Siemiątki, Zagrzewo**

Sagschütz zob. **Zakrzyce**

Sahnien zob. **Zanie** (2)

Sahryń, dziś *Sahryń* i *Sahryń-Kolonia*, dwie wsi, zamoj., gm. Werbkowice, 15 km na pld.-zach. od Hrubieszowa: *Sahrin* 1431 CzChełm 191; *Zaharin ... Sahrin* 1486, *Scharyn* (!) 1490, *Szarhun* (!), *Szarhin* 1490, *Sahryn* (1489)1491 AGZ XIX nr 2040, 2146, 2164, 2175; *Sahrin* 1578 ŻDz XVIII/1, 213; *Sachryn* 1657 CzChełm (Rel.Lub. 80/2138, k. 296); *Sahryn* 1751 TarSzel 162; *Sachryń* 1827 Tabella II 159; *Sahryń*, wś i folw. 1889 SG X 210; *Sahryń* i *Sahryń I, II, III*, wś i kol. 1921 Sk IV 33; *Sahryń*, -nia, *Sahryń-Kolonia*, -nia-Kolonii, *sahryński*, dwie wsi 1970 UN 109, 26; gw. *saxryń*, -ńa, *saxryński*. — Od ukr. *Zacharias* = *Zachar*, por. stp. *Zacharyja* (< łac. *Zacharias*) SSNO VI 250, z suf. -in. Człon odróżniający w n. zestawionej od ap. *kolonia*. Lit.: CzChełm 191. BCz

Saiden zob. **Zajdy** (1)

Sajczyce, wś, chełm, gm. Sawin, 12 km na pñ. od Chełma: *Issayczice* 1564 ŻDz XVIII/1, 177; *Sajczyce* 1661 Lurus III 197; *Isaczyca, Isaczyzie* (!) 1796 PerOpis I 153; *Szajczyce* 1827 Tabella II 219; *Sajczyce* al. *Szajczyce* 1889 SG X 210; *Sajczyce*, -czyc, *sajczycki* 1970 UN 108, 25; gw. *sajčycy*, -čyc, *sajčeki*. — Dawniej *Isajczyce*, od n. os. *Isajek* (: *Izaak*), z suf. -ice. Później *Sajczyce*, w wyniku pominięcia nagłosowego *I*, odczuwanego często jako gw. wzmocnienie. Okresowo *Szajczyce*, może w celu uniknięcia rzekomego mazurzenia. Lit.: CzChełm 191. BCz

Sajdy, wś, rad., gm. Ciepiałów, 15 km na pld.-zach. od Zwolenia: *Sajdy* 1877 Zin II 133; *Sajdy* 1889 SG X 210; *Sajdy* 1933 SkBy 1505; *Sajdy*, -dów 1982 WUN III 192. — Od nazw. *Sajda* (: *sajdać się* 'kręcić się', *sajda* 'część warsztatu tkackiego') RymSEN II 390, w l. mn. Lit.: Kop-Rad 402. IN

Sajenek, cz. Augustowa, dawniej wś, suwał.: *Ruda na Saienku* 1668 SHGPd(Falk IV 20); *Ruda Sayenko* 1744 SHGPd(Kapiciana 52); *Saienku rudnia* w Litt[e] 1784 DekAug 165; *Ruda Sasentka* (!) 1808 MpTex V; *Saienek* 1827 Tabella II 160; *Saienek* 1839 MpKwat VI 4; *Sajenek*, wś 1889 SG X 210; *Sajenek* 1921 Sk V 4; *Sajenek*, -nka, *sajenkowski*, wś 1971 UN 151, 20; *Sajenek*, -nka 1982 WUN III 192. — Początkowo n. zestawiona *Ruda na Saienku*, od ap. *ruda*, też *rudnia* i wyrażenia przyimkowego zawierającego n. jez. *Sajenko*//*Sajenek* (: jez. *Sajno*), nad którym leży wieś. Nazwa jeziora od rdzenia **sej-*, **soj-* 'kapać, ciec; wilgotny', z suf. -inis lub -inas. K. Būga rekonstruuje n. *Sajno* jako *Sōjinan (od jaćwieskiej n. rz. *Sōja + *ezeran 'jezioro'). Utrwaliła się n. *Sajenek* (w rodzaju męskim), natomiast n. jez. zestandarzowano w postaci *Sajenko* (w rodzaju nijakim). Lit.: WiśnSejn 105, 119, 188; Būga, Rinktiniai raštai, I, 523; Falk, ABS X 100–2; Biolik, HE VIII 222, XX 147; KondBał 64. EB/PS

Sajna Wielka, os., dawniej wś, olszt., gm. Korsze, 5,5 km na pñ.-zach. od Korsz: damus ... fidelibus nostris Warpune et suis fratribus triginta mansos, nadpis na dok.: „*Scranigkeyms handtveste ... zcum Quedebe gelegen*” (1343)XVI PrUr III 425; *Warkaym* 1451 BiałOsad 190; *Warkeim* 1533, *Warkeim* 1589, *Warkeim* 1620–21 HAPr V 84 (= *Schrankheim*); *Schrankheim* ok. 1780 HAPr IV 372; *Schrandtkeim* 1789 Goldb I 204; *Schranckheim* 1796–1802 MpSchröt XI; *Schrankheim* 1820 Wald 136; *Schrankheim Gross* 1889 SG X 393; *Gross Schrankhaim* (!) — *Sajno*, wś 1946 Ley I 31; *Schrankheim* — *Sajna*, -y, *sajęński* 1947 MPol XXV nr 111; *Gross Schrankhaim* — *Sajna Wielka*, -ny -kiej, *wielkosajęński* 1949 MPol XXVII nr 92; *Sajna*, -jen (!) — *Schrankheim*, wś, *Sajna Wielka* — *Gross Schrankheim*, os. 1951 Rosp 284; *Sajna Wielka*, -ny -kiej 1982 WUN III 192. — Starsza n. prus. *Skrandikkaimis od n. os. *Skrandiks, por. n. os. *Scrande*, *Schrande* TAP 94, lit. *Skrandŷs*, *Skrandis* (: *skrandŷs* 'brzuch', *skrandā* 'stare futro', łot. *skrandā* 'łachman, szmata') Lpvž II 747 + *kaimis 'wieś'. Od XIX w. n. z członem niem. *Gross*, pol. *Wielka*, antonimicznym wobec *Klein Schrankheim*, dziś przys. *Sajna Mała*. Okresowo wieś nosiła inną n. prus. *Workaimis, od *wors (sambijskie *urs*), lit. *vōras* 'stary' i *kaimis

‘wieś’, por. n. m. *Workiejmy, Woryty*. Nazwa *Sajna* przejęta z prus. n. rz. *Sajna*, nad którą leży wieś, zob. Biolik 197–8; okresowo też *Sajno* (zmiana rodzaju gramatycznego). Lit.: PrzybBalt 253; BiałOsad 190. RP

Sajno zob. **Sajna Wielka**

Sajonschek zob. **Zajączek (1)**

Sajówka, wś, biał., gm. Sławatycze, 28 km na płn.-zach. od Włodawy: *Sajówka* 1790 SHGPd (Tarpod); *Saiówka* 1827 Tabella II 160; *Saiuwka* (!) 1839 MpKwat VII 6; *Sajówka* 1889 SG X 211; *Sajówka* 1921 Sk IV 3; *Sajówka, -ki, sajowski* 1966 UN 105, 24. — Od n. os. *Saj* (: *Izajasz*, wschłow. *Isaj*) RymSEN I 322, II 389, z suf. *-ówka*. EB

Sajzy (1), os. notowana do 1967 r., dawniej wś, olszt., gr. Gałajny, 15 km na płn.-zach. od Bartoszc: ad villam *Saysen* (1348) XVI PrUr IV 331; *Zaysen* 1419, *Saysen* bez daty Ger 148; *Zayßen* ... hat 8 hocken 1437 GZ 44; *Zehesen*, wś 1789 Goldb I 258; *Zehsen* 1796–1802 MpSchröt XI; *Zehsen* 1820 Wald 104; *Zehsen* 1895 SG XIV 563; *Zehsen* — *Sajzy*, wś 1946 Ley I 29; *Zehsen* — *Sajzy, Sajz, sajski* 1948 MPol XXVI nr 78; *Sajzy* — *Zehsen*, os. 1951 Rosp 284; *Sajzy* 1967 SM 1009. — Może jest to genetycznie prus. n. *Saiž-ai, por. lit. *šaižùs* ‘ostry, szorstki’ (= *Šaižiai* wg PêtVV 379), albo niem., od n. os. *Zeiz* Gott 543. Brak analogii w nazewnictwie wschodniobałtyckim. Nazwa *Sajzy* jest adaptacją graficzno-fleksyjną n. prus. Śladem po wsi jest dziś n. uroczyska. Lit.: Ger 148; PrzybBalt 253. RP

Sajzy (2), wś, suwal., gm. Ełk, 13 km na płn.-zach. od Ełku: *Zeissen* 1472, 1479 KętL 502; *Czeysen* 1507, *Zceissen* 1513, *Zceysen* 1519, zum alten *Zeißten* 1541 BiałKol 117, 122, 136; *Zeyzen*, wś 1785 Goldb III 242; *Zegsen* 1796–1802 MpSchröt XII; *Zeyzen* 1879 KętN 164; *Cejzy*, w *Ceizach* 1882 KętL 502–3; *Zeyzen* 1895 SG XIV 574; *Cejzy* — *Zeyzen* 1941 Choj 90; *Zeyzen* — *Cejzy* 1946 Ley I 128; *Zeyzen* — *Sajzy, -jz, sajski* 1948 MPol XXV nr 14; *Sajzy, Sajz* 1982 WUN III 192. — Według G. Białuńskiego lokacja wsi nastąpiła w latach 1454–64. Nazwa niem. od nazw. odbiorcy nadania w 1479 r. *Zeissa*, por. niem. n. os. *Zeis(e)*, *Zeiß* (: *Zeiz*, stwniem. *zeiz* ‘miły, nowy, delikatny’) Gott 543, w l. mn. Forma

spolonizowana *Cejzy*. Po 1945 r. ustalono n. *Sajzy*. Lit.: Ełk. Z dziejów miasta i powiatu, 1970, 45, 56, 83, 85, 100, 185, 292, 302; GórnRWrm 221; CzNiem 169; BiałPrzem 27–8, 66–7 i in.; BiałKol 116–7, przyp. 37, 132–3, przyp. 166. RP

Sakautschen zob. **Zakalcze Wielkie**

Saken zob. **Lubienia (2)**

Saki (1), wś, biał., gm. Bielsk Podlaski, 9 km na płn.-wsch. od Bielska Podlaskiego: *Saky* 1576 Lupodl 54; *Saky* 1576 ŻDz XVII/1, 172; *Saki Bojary* 1602, *Saki Bojary* 1661–64, *Saki Bojary* 1772 Kond 177; *Saki* 1889 SG X 211; *Saki* 1921 Sk V 25; *Saki, -ków, sakowski* 1972 UN 153, 41; gw. *saki, -oŭ, sakoŭski*. — Od brus. n. os. *Sak* BiryłaBA II 361 (: *Isak*, to od *Izaak*), w l. mn. Człon drugi w n. zestawionej *Saki-Bojary* od ap. *bojar*, w formie pluralnej. Wieś jest dawną osadą bojarów *Sakowskich*. Postaci gw. białoruskie. Lit.: Kond 177. EB

Saki (2), wś, biał., gm. Kleszczele, 18 km na płd.-wsch. od Bielska Podlaskiego: *Село Сакоеских* 1567 Kond 177; *Saki* 1569 UPL 245; *Saki* 1676, *Saki* 1790 Kond 177; *Saki* 1902 SG XV/2, 570; *Saki* 1921 Sk V 21; *Saki, -ków* 1982 WUN III 192; gw. *saki, -uv, sakuvskij*. Lit.: Kond 177. EB

Saki (3), wś, biał., gm. Narew, 13 km na płd.-wsch. od Zabłudowa: *Saki* 1569 UPL 246; *Saki* 1676, *Saki* 1790, *Caku Kycewycy* 1878–86 Kond 177; *Saki Kusiewiczze* 1902 SG XV/2, 570; *Saki* 1921 Sk V 23; *Saki, -ków* 1982 WUN III 192; gw. *saki, -ŏv, sakoŭicki*. — Od n. os. *Sak*, w l. mn., por. *Sak* z bratem na rz. Małunicy w końcu XV w. WiśnZar 11. Okresowo n. zestawiona *Saki-Kusiewiczze*, z członem drugim od nazw. *Kusiewicz* (to od n. os. *Jakus* lub od podstawy *kus-*, por. stp. *kusy* ‘krótki’, *kus* ‘kęs’) RymSEN I 496, w formie pluralnej. Lit.: Kond 177. EB

Saki-Bojary zob. **Saki (1)**

Saki-Kusiewiczze zob. **Saki (3)**

Saklak, cz. Osowiec, dawniej wś., koniń, gm. Kramsk: *Szaktlak* 1827 Tabella II 218; *Saktlak* 1887 Zin II 133; *Saktlak*, kol. nad rzeczką tej nazwy 1889 SG X 211; *Saktlak*, wś 1921 Sk II 35; *Saktlak, -ka* 1982 WUN III 192; gw. *sakŭak, -ka*. — Nazwa ponowiona z n. rzeki, nad którą leży miejscowość, por. *R. Saktlak* 1839 MpKwat I 2. Hydronim od ap. *szaktlak* ‘roślina z rodziny szakłakowatych’ SW VI 557 (zob. też *Sektlak*). Nazwa utrwalona

Saklak

w postaci zmazurzonej. Lit.: Rieger, Wolnicz-Pawłowska, Nazwy rzeczne w dorzeczu Warty, 139. ZZ

Saklak zob. **Seklak**

Sakow zob. **Żakowo** (1)

Sakowczyk, wś, krośn., gm. Solina, 15 km na pld.-zach. od Ustrzyk Dolnych: *Sawkam scultetum seu Kniazionem de Ralska Volia* 1540 Fast 177, przyp. 849; *Sawkowa Wola* 1580 SHGsk III 126; *Szawkowa* 1589 ŻDz XVIII/1, 57; *Sakowczyk* 1745 ADP 172, k. 104; *Sakowczyk* 1785 ADP 244, 56; *Sakiwczyk* 1852 Sch 145; *Sakowczyk*, *Sawkowczyk*, cz. wsi Rajske 1889 SG X 212, 349; *Sakowczyk*, *-ka*, *sakowski* 1965 UN 61, 53. — Początkowo *Ralska Wola*, od n. sąsiedniej wsi *Ralskie*, dziś *Rajske* (zob.), i od ap. *wola*. Obocznie *Sawkowa Wola*, *Sawkowa*, od n. os. *Sawka* (por. zapis z 1540 r.). Wtórnie *Sawkowczyk*, z rozszerzeniem o suf. *-czyk*. Zmiana *Sawkowczyk* > *Sakowczyk* wskutek dysymilacji *vk-v* > *k-v*. Lit.: SHGsk III 126–7; MakSk 144–5. BCz

Sakowscy, wś zaginiona, leżała w par. bielskiej, biał.: *Sakowscy* 1580 ŻDz XVII/1, 151. — Od nazw. *Sakowski*, w formie pluralnej, por. bojarzy *Sakowscy* Kond 177. Nazwisko utworzone od n. m. *Saki* (zob.). Lit.: GórnRPd 49. EB

Saków, wś, sier., gm. Wartkowice, 13 km na pln.-wsch. od Uniejowa: *Zachouicz*, *Zuchouicz* 1392 SHGŁęcz II 84; *Szakowicze* 1511 ŻDz XIII 190; *Sakowycze*, *Sakowicze* 1511–23 ŁLB I 364; *Szakowycze* 1552 ŻDz XIII 246; *Sakow* 1783–84 RejKor 194; *Saków* 1827 Tabella II 160; *Saków* 1889 SG X 212; *Saków* 1921 Sk II 123; *Saków*, *-kowa*, *sakowski* 1973 UN 47, 29; gw. *sakuf*, *-kova*, *sakoski*. — Dawniej *Sakowice* (pierwsze zapisy substytucyjne), od n. os. *Sak* SSNO V 4 (: *sak* 'rodzaj sieci na ryby' Sstp VIII 113), z suf. *-owice*. Od XVIII w. nazwa notowana z suf. *-ów*. PD

Sakówka, wś, rad., gm. Będów, 10 km na pld.-zach. od Grójca: *Sakówka* 1921 Sk I 47; *Sakówka* 1952 UW 13; *Sakówka*, *-ki*, *sakówkowski* 1971 UN 127, 26. — Od nazw. *Sak*, z suf. *-ówka*. Lit.: KopRad 349. UB

Sakra zob. **Zakrzów** (10)

Sakra u Turawa zob. **Zakrzów Turawski**

Sakrajda, gaj., okresowo wś, sier., gm. Mokrisko, 5,5 km na pln.-wsch. od Praszki: *Sakrayi-*

dowy karczma 1783–84 RejKor 135; *Zakraida* Kr. 1802–03 MpGillyPr; *Sakrayda* 1827 Tabella II 160; *Sakrajda*, os. 1889 SG X 213; *Sakrajda*, leśn. 1921 Sk II 134; *Sakrajda*, *-dy*, *sakrajcki*, wś 1974 UN 52, 21; *Sakrajda*, *-dy* 1982 WUN III 192. — Od nazw. *Sakrajda* (to od łac. podstawy *sacr-*, por. *sakra* 'czynność i ceremonia poświęcenia i namaszczenia' SW VI 8) RymSEN II 391, początkowo z suf. *-owy*. Nazwisko współcześnie notowane m.in. w pow. oleskim. PD

Sakrau zob. **Zakrzewko** (1), **Zakrzewo** (9)

Saksary zob. **Kawieczyno-Saksary**

Saksyn zob. **Zakrzyn**

Sal zob. **Sól** (2)

Salachowy Bór, wś, kiel., gm. Radoszyce, 14 km na pld.-zach. od Końskich: *Selechowie Bor* 1808 MpWGal VII; *Salachówbór* 1839 MpKwat III 6; *Selachowy Bór* 1889 SG X 422; *Salachowy Bór* 1921 Sk III 47; *Salachowy Bór* 1933 SkBy 1505; *Salachowy Bór*, *-wego Boru*, cz. wsi Mościska 1966 UN 24, 53; *Salachowy Bór*, *-wego Boru* 1982 WUN III 192. — Nazwa zestawiona, od n. os. *Salacha* (: *salach*, *szalacha* 'kobieta rozpustna') RymSEN II 391, początkowo w formie antroponimu zbiorowego, później z suf. *-owy*, i od ap. *bór*. W XIX w. także w formie zrostu *Salachówbór*. Lit.: KopKiel 199. IN

Saladyn zob. **Tolniki**

Salakowo zob. **Zalakowo**

Salamin zob. **Salomin**

Salamina, cz. Zosinek, dawniej wś, koniń., gm. Rychwał: Hol. *Salomina* 1839 MpKwat I 3; H. *Salomina* ok. 1845 MpRey nr 96; *Salamina* 1877 Zin II 133; *Salamina*, kol. 1889 SG X 213–4; *Salamina*, wś 1921 Sk II 33; *Salamina*, *-ny* 1982 WUN III 192; gw. *salarhina*, *-ny*, *salarhijski*. — Dawniej *Salomina*, od n. os. *Salom*, *Saloma* (: *Salomon*) RymSEN II 392, z suf. *-ina*. Wtórnie *Salamina*, może w wyniku adideacji do n. greckiej wyspy *Salamina*. ZZ/ID

Salamonowo, wś, koniń., gm. Ostrowite, 13 km na pln.-zach. od Kleczewa: *Salomeiowo* 1827 Tabella II 160; *Salamonowo* Hol. 1839 MpKwat I 2; *Salamonowo* 1877 Zin II 133; *Salamonowo*, kol. 1889 SG X 214; *Salamonowo* 1921 Sk II 111; *Salamonowo*, *-wa* 1982 WUN III 192; gw. *salamonowo*, *-va*, *salomojski*. — Dawniej *Salomejowo*, od im. *Salomeja* (: *Salomea*), z suf. *-owo*. Nastę-

nie n. uległa adideacji do im. *Salomon*, w gwarowej wymowie *Salamon*. ZZ

Salamony, wś, sier., gm. Brąszewice, 17,5 km na wsch. od Grabowa nad Prosną; *Salamony* 1802–03 MpGillyPr; *Salamony* 1827 Tabella II 160; *Salamony* al. *Salomony*, os. 1889 SG X 214; *Salamony Klonowski* 1921 KdWR(C 35); *Salomony* 1921 Sk II 97; *Salamony Klonowskie* 1929 Mp-100(42-27); *Salamony (Salamony Klonowskie)* 1982 Mp-25(444.41); *Salamony, -nów* 1982 WUN III 192; gw. *salamony, -mon, salamoński*. — Od nazw. *Salamon* (: *Salomon*) RymSEN II 392, w l. mn. Drugi człón w n. obocznej *Salamony Klonowskie* od n. m. *Klonowa* (3), dla odróżnienia od wsi *Salamony Grabowskie*. PD

Salamony zob. **Salomony Grabowskie**

Salamony Grabowskie zob. **Salomony Grabowskie**

Salamony Klonowskie zob. **Salamony**

Salata, wś, kiel., gm. Mniów, 17,5 km na płd. od Końskich; *Salata* 1783–84 RejKor 105; *Salata* 1789 Lusand I 126; *Salata* 1839 MpKwat III VI; *Salata* al. *Salas* (!) 1889 SG X 221; *Salata* 1921 Sk III 48; *Salata* 1933 SkBy 1506; *Salata, -ty, salacki* 1966 UN 24, 71. — Była to dawna osada hutnicza, a jej n. wiązać należy z nazw. *Salata, Salata* RymSEN II 393. Lit.: KopKiel 227. IN

Salątkowice zob. **Ślądkowice**

Salbken zob. **Zalbki**

Salendorf zob. **Działowo**

Salesch zob. **Zalesie** (14)

Salesche zob. **Zalesie Królewskie, Zalesie Szlacheckie**

Saleschen zob. **Zalesie Kętrzyńskie**

Salescke zob. **Zalesie Śląskie**

Saleske zob. **Zaleskie** (2)

Salicow zob. **Zalakowo**

Salinko, wś, gdań., gm. Gniewino, 19 km na płn.-wsch. od Lęborka; [*Klein Saulin*] (1344) PrUr III 577; *Saulinke* 1400 SHGPG(KKG 126/127); *Saulinke* ok. 1400 Font LXX 210; *Saulyneke* 1401, *Saulinke* 1407 LorSNH 104; *Saulinke* 1438 GZ 126; *Sawlinka* 1559 SHGPG(WAP Szczecin 290, k. 82–3); *Saulinko* 1648 RP 198; *Sawulinko* (1658) SG X 351; *Saulinke* 1789 MpGillyPom; *Saulinke* — *Sawulinko* (al. *Solinko*) 1879 KętN 227; *Sawulinko* al. *Solinko*, niem. *Saulinke* 1889 SG X 351; *Saulinke* — *Salinko, -ka, salinecki*

1947 MPol XXV nr 111; *Salinko, -ka* 1982 WUN III 192. — Od n. sąsiedniej wsi *Salino*, niem. *Saulin* (zob.), z suf. *-ko*, zmienzone *-ke*, także z dyferencyjnym członem niem. *Klein*. Lit.: Treder, PMT XIV 86. BCz/KZ

Salino, wś, gdań., gm. Gniewino, 18 km na płn.-wsch. od Lęborka; *Saulin* 1268 PU I 201; *Salyń* 1353 SHGPG(KKG 36/37); in dem gebiete *Saulyn* 1353, lande zcu *Saulyn* 1357 Font LXX 25, 75; zcu *Saulyn* (1357)XIV PrUr V 337; *Grose Saulin* 1378 TrautmElb I 142; *Saulin, Sawelin* 1379 Lor X 172; *Sawelin* 1379 SHGPG(Cr II 234–5); dorff *Saulin* mit dem see *Saulin* 1385 PrUr III 576; *Sauline* 1398, *Sawlin* 1401 Zeit IV 55, 71; *Saulyn* 1409 Lor X 172; *Sawlin* 1507 Gerlach 193; *Sawolino* 1534 Inwwłoc 118; *Sawolin* 1589 Font XXXI 357; *Saulino* 1648 RP 198; bonorum *Saulino* (1654)1764 Font XXXIV 447; *Saulin* 1789 MpGillyPom; w *Salinie* 1842 ABPom 319; *Saulin* — *Sawulino* (al. *Solino*) 1879 KętN 227; *Sawulino* al. *Solino*, niem. *Saulin* 1889 SG X 351; *Salino* — *Saulin* 1951 Rosp 284; *Salino* 1967 SM 1009; *Salino, -na* 1982 WUN III 192; kasz.: *sólëno* LorSNH 142. — Nazwa zapewne ponowiona z n. jez. *Salino*, niem. *Saulin*, por. zapis z 1385 r. Obie n. od kasz. *sól* SGSych V 121, z suf. *-ino*. Formy typu *Saulin* poświadczają zarówno dyftongizację *ô > ou, au*, znaną w dialektach dniem. już w okresie śrdniem. (Lasch 113–4), jak i gw. kaszubską tendencję do dyftongicznej wymowy samogłosek. Postaci *Sawelin, Sawolino, Sawulino* powstały najpewniej pod wpływem grafii. Mało prawdopodobne jest łączenie n. z n. os. *Saul* SSNO V 278, *Sawla (: *Szawel*) HE VII 136. R. Trautmann uznaje formę za niejasną. Lit.: Belchnerowska, HE VII 136, TrautmElb I 142, Łuszczzyńska, PMT V 79; Treder, PMT XIV 86. BCz

Salis zob. **Zalesie Szlacheckie**

Saliscoctura zob. **Solarnia** (2)

Salken zob. **Bednarki**

Salkowszczyzna, wś, piotr., gm. Sulejów, 9,5 km na płd.-zach. od Sulejowa; *Salkowszczyzna*, kol. 1889 SG X 216; *Salkowszczyzna*, wś 1933 SkBy 1506; *Salkowszczyzna, -ny, salkowski* 1974 UN 46, 41. — Od nazw. *Salek* RymSEN II 391, z suf. *-owszczyzna*. IN

Sallen, wś zaginiona, leżała koło Grądówka, elbl., gm. Godkowo, na płd.-wsch. od Pasłęka; *Junge Zalle*, nadpis: „Albrecht und Jacobs zur

Sallentin

Jungen Zalle als Dienstgut; uf dem velde *Jungen Salle* gelegen” 1390 Blažienė II 324; *Junge Salle* 1390 GermerSied 327; *Salle* 1402/08 Ger 149; *Jungesalle* 1427, [*Jungesalle*] Prussisches Dorf 1448, *Sallen* 1531, [*Sallen*] 1573, 1600 GermerSied 327–8. — Nazwa niem. *Junge Zalle* złożona, od przym. *junge* ‘młody’ i *Zalle-*, od niem. n. *Zallenfelde*, dziś *Salkowice*, w której człon *Zalle-* jest substytucją n. rz. *Sala*. G. Blažienė za G. Geruliselem wywodzi n. od n. os. *Sale* TAP 85, por. lit. n. os. *Salys*, *Salà* Lpvž II 665, 662, n. m. *Saalau* Blažienė II 175, PētVV 342. Może jest to starsza n. wsi *Salkowice* (wsie *Grądówko* i *Salkowice* leżą nad rz. *Sałą*). Lit.: Ger 149; GermerSied 327–8; Blažienė II 324. RP

Sallentin zob. **Żałęcino**

Salleschen zob. **Zalesie** (39, 75, 76)

Sallewen zob. **Zalewo** (1)

Sallmeien zob. **Salminek**

Sallmow zob. **Żelmowo**

Sallusken zob. **Zaluski** (3)

Salm zob. **Zalom** (2)

Salmia zob. **Szalmia**

Salmien zob. **Szalmia**

Salminek, os., dawniej wś, olszt., gm. Gietrzwałd, 15 km na wsch. od Ostródy: *Schalmey* 1483 Döhr 44; *Schalmey* 1537, *Salmey* 1590 Hart 491; *Schalmey* 1599 KęŁ 380; *Salmeyen*, wś 1789 Goldb I 193; *Sallmeyer* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Salmeyen* (*Salminek*) 1820 Wald 203; *Selminek*, -a, *Salmeyen* ok. 1859 SzcześTeKa 68; *Salmeien* — *Salminek* 1879 KęŁN 205; *Salminek* 1889 SG X 216; *Salminek* — *Sallmeien* 1941 Choj 126; *Sallmeien* — *Salminek*, -nka, *salminecki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Salminek* — *Sallmeien*, wś 1951 Rosp 284; *Salminek*, -nka 1982 WUN III 192; gw. *selūinek*, -a. — Dawna prus. n. *Salm-āj-s, por. prus. *salme* ‘słoma’, lit. n. os. *Sālminis*, łot. n. os. *Salminš* (może od łot. *salmš* ‘słoma, słomka’) Lpvž II 666, z suf. -āj- (Ger 247). W formie zniemczonej suf. -āj oddano jako *ey*, z końcówką -en. Wariant *Selminek* z XIX w. może wskazywać na gw. zmianę typu *Ra-* > *Re-*. Nie można wykluczyć, że n. nawiązuje do prowincjonalizmu wschodnioprus. *Schalm* ‘pasieka; pasmo lasu, zwłaszcza ogrodzone’. Nazwa *Salminek* pojawiła się w XIX w. i w takiej postaci została ustalona po 1945 r.;

w wariancie gw. *m̃* > *ń*. Lit.: Biolik, PMT X 113; PrzybBalt 254. RP

Salmopol, cz. mta Szczyrk, dawniej wś, biel.: *Salmopol* 1855 MpKum 15; *Salmopol*, wś 1889 SG X 216; *Salmopol* 1925 Sk XII/1, 3; *Salmopol*, -la 1982 WUN III 192. — Nazwa niejasna. Może ma związek z im. *Salomea*, z członem -*pol* (por. *Salomin*), choć tego typu nazwy nie występowały na Żywiecczyźnie. Być może w tym przypadku człon -*pol* trzeba łączyć z ap. *pole*. PS

Salmopol zob. **Salomin**

Salnia, os., dawniej wś, kal., gm. Krotoszyn, 2,5 km na zach. od Krotoszyna: *Salnia* 1789 MKI(Tab 45, 14); *Salnia* 1846 KsP 245; *Salnia*, wś 1889 SG X 216; *Salnia*, os. 1921 Sk X 40; *Salnia*, -ni 1982 WUN III 192; gw. *salnio*, -ni. — Od n. nieznanego dziś rz. *Salna*, pierwotnie *Sadlna*, por. torrens *Sadlna* 1510, supra torrentem dictum *Sadla* 1523, nad strugą *salnq* 1579 Koz III 721. Nazwa zapewne związana z ap. *sadło* (< psł. *sadlo ‘to, co osiada, co się osadza’), *sadzić* m.in. ‘osadzać, sadować’ SEBor 537; według Z. Babika ap. *sadło* miał w toponimii przenośne znaczenie ‘określony rodzaj lodu’, por. gw. ros. *salom plyt* ‘o rzece, którą spływają drobne kawałki lodu’ Slovar’ ruskich narodnyh govorov XXXVI 64. Lit.: Borek, -bn- 208. ZZ

Salniki zob. **Solniki** (2)

Salno (1), wś, bydg., gm. Koronowo, 6 km na pld.-zach. od Koronowa: *Sadlno* 1250 KHist XL 194; *Sadlno* 1251 CdP I 61; *Sedlno* 1315 CdP II 198; *Sadlno* 1489 Lupbrz 182; *Sadlno* 1527 Vlad XI 66; *Salno* 1583 ŻDz XII 255; *Salno* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Sadlno*, obecnie *Salno* 1889 SG X 200; *Salno* 1921 Sk X 5; *Salno* 1952 UW 48; *Salno*, -na, *saleński* 1971 UN 174, 11. — Dawniej *Sadlno*, od ap. *sadło*, z suf. -no. Znaczenie topograficzne trudne do ustalenia, narzuca się tu (związane z tłuszczem) ‘tłusta, urodzajna gleba’, którego inne języki słowiańskie nie potwierdzają; por. też nazwy roślin *kanie sadło* ‘rozchodnik’, *sadliczka*, hasło *Salnia*, n. pobliskiego jez. *Salno* (o późnej dokumentacji). Zmiana *Sadlno* > *Salno* w wyniku uproszczenia grupy spółgłoskowej -*dln-* > -*ln-*. Lit.: Borek, -bn- 209; GórnOl, -bn- 62. AG

Salno (2), wś, tor., gm. Gruta, 10,5 km na wsch. od Grudziądza: *Schadel* ok. 1400 Zeit XVI 33; *Cadel* 1403 MTB 219; *Czadel* ok. 1423/24 DK

100; Gut *Zadel* 1468 MT 417; *Schadel, Schadal, Czadel* XV KęTL 81; villas ... Morskyye et *Salno* 1496 Font L 248; *Saldno* (!) 1561 PlehnO 63; [z] *Sadlnem* 1565 Lumalb 143; *Sadlno* 1570 ŻDz XXIII 39; *Sadlin* 1647 Font IV 52; villae *Salno* 1667–72 Font VI–X 98; *Salno* 1682 Font V 26; *Sallno* 1772/73 HAPr IV 640; *Sallno* 1789 Goldb II 213; *Sallno* 1796–1802 MpSchröt XV; *Sallno* — *Salno* 1879 KęTN 83; *Salno*, niem. *Sallno*, dobra ryc. 1889 SG X 217-8; *Sadlno, Sage* przed 1912, *Salnow* 1912 Bär 102; *Salno*, niem. *Sallno* 1921 Sk XI 23, 86; *Salno (Salnow)* 1925 Krzep 103; *Salno, -na, saleński* 1971 UN 178, 13; *Salno, -na* 1982 WUN III 192. — Może dawna n. prus. **Sadel-*, z suf. *-ēl*; por. lit. *sodēlė* ‘osada, wieś’, prus. n. os. *Sade* TAP 84. Formy *Czadel, Schadel, Schadal* powstały zapewne przez nawiązanie do niem. n. os. *Schadel* (: *schade* ‘szkoda, strata’) Gott 424. Od XV w. n. pol. *Sadlno, Salno*, zob. wyżej. Lit.: SHGCh 113, Borek, *-bn-* 209. WK

Salomea (1), cz. Ochoty w Warszawie, dawniej wś: Kol. *Salomea* 1839 MpKwat IV 3; *Salomeja*, wś 1889 SG X 218; *Salomeja* 1921 Sk I 194; *Salomea, -mei*, cz. mta 1964 UN 37, 13. — Od im. *Salome(j)a* SSNO V 5. Lit.: Karpluk 139. UB

Salomea (2), cz. Osin, dawniej wś, sier., gm. Sędziejowice: Kar. *Salomeia* 1839 MpKwat II 5; *Salomeja* 1877 Zin II 134; *Salomeja*, os. 1889 SG X 218; *Salomeja* 1921 Sk II 47; *Salomea, -mei* 1982 WUN III 193. Lit.: Karpluk 139. PD

Salomeja zob. **Salomea** (1, 2)

Salomejka, wś włączona do Kraszewa (3), skiern., gm. Dmosin: *Salomejka*, folw. 1877 Zin II 134; *Salomejka*, os. folwarczna 1883 SG IV 648; *Salomejka*, wś i folw. 1889 SG X 218; Kraszew Wielki I (*Salomejka*) 1931 Mp-100(41-29); *Salomejka* 1933 SkBy 1506; Kraszew Wielki (*Salomejka*) 1961 Mp-25(Łódź). — Od im. *Salome(j)a*, z suf. *-ka*. Śladem po n. wsi jest współcześnie notowana n. lasu *Salomejka* PRNG. IN/PD

Salomejowo zob. **Salomonowo**

Salomin, wś, tarnob., gm. Gościeradów, 17 km na pld.-zach. od Kraśnika: *Salmopol* 1806 WPar 195; *Salmopol* 1808 MpWGal VIII; *Salomin* 1827 Tabella II 160; *Salomin* 1870 Cat 30; *Salomin*, wś i folw. 1889 SG X 218; *Salomin* 1933 SkBy 1506; *Salomin, -na, salomiński* 1970 UN 112, 16; gw. *salariin//salorhin*. — Od im. właścicielki wsi

Salomei Prażmowskiej, z członem *-pol* w funkcji strukturalnej, później zastąpionym przez suf. *-in*. Lit.: SHGLu IV 128. IN

Salomina zob. **Salamina**

Salomonka, wś, ciech., gm. Nowe Miasto, 13,5 km na pln.-wsch. od Płońska: *Salomonka*, kol. 1889 SG X 218; *Salomonka*, wś 1921 Sk I 123; *Salomonka* 1952 UW 28; *Salomonka, -ki* 1982 WUN III 193. — Od nazw. *Salomon//Salomon* RymSEN II 392, z suf. *-ka*. UB

Salomony zob. **Szaniawy-Salomony**

Salomony Grabowskie, po zmianie *Salomony*, wś, kal., gm. Grabów nad Prosną, 17 km na wsch. od Grabowa nad Prosną: *Salomski* 1802–03 MpGillyPr; *Salomony* 1827 Tabella II 160; *Osada Salomska* 1839 MpKwat I 4; *Salomony* 1889 SG X 214; *Salomony Grabowski* 1921 KdwR(C 35); *Salomony* 1921 Sk II 128; *Salomony Grabowskie* 1929 Mp-100(42-27); *Salomony Grabowskie, -nów -kich* 1982 WUN III 193; *Salomony II (Salomony Grabowskie)* 1984 Mp-10(121.413); *Salomony, -nów, salomoiński* 1998 Dzu nr 156, poz. 1026. — Pierwszy zapis w formie przymiotnika, od im. *Salomon*, następnie w l. mn. Okresowo funkcjonowały n. zestawione *Osada Salomska* (człon pierwszy od ap. *osada*) i *Salomony Grabowskie*, z drugim członem od n. m. *Grabów nad Prosną*, dla odróżnienia od wsi *Salomony* (zob.). PD

Saloniten, miejscowość zaginiona, leżała w komornictwie Pasłek, elbl.: *Saloniten* 1402/08 Ger 149. — Nazwa prus. **Salon-īt-*, od n. os. *Salone (o etymologii por. *Sallen*), z suf. *-īt-*. Lit.: Błażenié II 324. RP

Salonki, wś zaginiona, włączona prawdopodobnie do Leszna (5), ostroł., gm. Przasnysz: bona *Schalanky, Schalonky* als. *Covyecznycza* (1452)1457 SHGMz(MK 4, 2 i 4, 6v); *Salonki* (1509)1517 SHGMz(KapP 50, 18v); *Schalonky* 1509 SHGMz(Ep. 16, 303); *Salonki* 1567 ŻDz XVI 335. — Pierwotnie *Szalonki*, od n. os. *Szalotka* (: *szalony*) RymSEN II 391, w l. mn. Forma *Salonki* powstała w wyniku mazurzenia. Oboczna n. *Kowiecznica* może od nienotowanego ap. *kowiec ‘podkówka’, przenośnie ‘coś w kształcie podkówki, np. meander rzeczny lub starorzecze’ (por. *kow* ‘metal, stop metalu’ Sstp III 364, pochodzenia prawdopodobnie czeskiego, n. ter. *Ków*

Salp

1966 UN 66, 73), z suf. *-nica*. Wieś leżała w pobliżu rz. Węgiejki. Lit.: BorkCiech 180. UB

Salp zob. **Prażmowo**

Salpen zob. **Sobiechy**

Salpia zob. **Prażmowo**

Salpik, wś, olszt., gm. Kętrzyn, 7,5 km na płn.-zach. od Ryna: *Salpkeim* 1391, 1400 Kętl 467; Felde *Salbkeim* 1399–1401 BiałOsad 22; *Selbekaym*, *Selbkaym* 1419 Ger 155; *Salpkeim* 1430 Kętl 467; *Selbekaym*, *Selbkaym* 1437 GZ 30, 71; *Salpkeim* od *Salpgekick* 1785 Goldb III 177; *Salpkaim* 1796–1802 MpSchröt XI; *Salpkeim* 1818 HE VIII 74; *Salpkehm*, *Salpik*, *-a*, wś ok. 1859 Szczes-Teka 34; *Salpkaim* — *Salpik* 1879 KętlN 180; *Salpik* 1889 SG X 218–9; *Salpik* — *Salpkeim* 1941 Choj 127; *Salpkeim* — *Salpik*, *-u*, *salpicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Salpik*, *-ku* 1982 WUN III 193; gw. *zalp̥χik/zalpkeim*. — Dawna prus. n. *Salpekaimis od **salp-*, por. lit. *sal̃pas*, *salpà* ‘mała zatoka, бухта na rzece lub jeziorze; teren zalewowy rzeki’ SESmocz 530 + *kaimis ‘wieś’. Por. też oboczną n. wsi *Prażmowo*. Nazwa *Salpik* to spolonizowana n. pruska. Lit.: Ger 155; PrzybBalt 254; BiałOsad 22–5, 30–3, 69–70, przyp. 109–5. RP

Salpkeim zob. **Salpik**

Salppen zob. **Prażmowo**

Salschitz zob. **Zalesie (79)**

Saltz Coctur zob. **Solarnia (1)**

Salvin zob. **Żółwin (2)**

Salwarschienen zob. **Kanie Ilaweckie**

Salwator zob. **Podgórze (1a)**

Salwe, miejscowość zaginiona, leżała w komornictwie Pasłek, elbl.: *Salwe* 1411/19 Ger 149. — Nazwa prus. **Salw-* lub **Zalw-*; o etymologii zob. *Sawity*, dawniej **Salwīt-//*Zalwīt-*. Lit.: Ger 149; Błażenie II 324–5. RP

Salwin zob. **Nasy**

Salwiten zob. **Sawity**

Salza zob. **Zalec**

Salzbach zob. **Solanka**

Salzbrunn zob. **Ładza Szczawienko, Szczawno-Zdrój**,

Salzforst zob. **Solarnia (2)**

Salzhof zob. **Solarnia (1)**

Salzkossäthen zob. **Klešno**

Salamy zob. **Kawieczyno-Salamy**

Salas zob. **Salata**

Salata zob. **Salata**

Salki (1), wś, płoc., gm. Rataje, 4 km na płd.-zach. od Gostynina: *Schalky* 1476 Matr I nr 1371; *Salky* (1488)1517 SHGRW(Kap. P. 50, 39–39v); *Salki* (?) 1579 ŻDz XVI 208; *Sulki* (!) 1839 MpKwat II 6; *Salki*, folw. 1889 SG X 221; *Salki* 1921 Sk I 32; *Salki*, *-lek*, *satecki* 1971 UN 125, 25. — Od n. os. *Szalko* SSNO V 273, w l. mn. Do n. os. por. gw. *salka* ‘główka kapusty bez liści i głąba’, *szalek* ‘główka kapusty niesformowana, głąb’ SW VI 560. Forma *Salki* zmasurzona. UW

Salki (2), wś, rad., gm. Pionki, 4 km na płd. od Pionek: *Salki* 1783–84 RejKor 386; *Salki* 1877 Zin II 134; *Salki* 1889 SG X 221; *Salki* 1933 SkBy 1506; *Salki*, *-lek*, *satecki* 1970 UN 25, 22. Lit.: KopRad 402. IN

Salkowice, wś, elbl., gm. Pasłek, 8 km na płd.-wsch. od Pasłęka: *Zallenfelde* 1821 Gause 120; *Zallenfelde* 1920 MpHAPr I; *Zallenfelde* — *Salkowice*, wś 1946 Ley I 85; *Zallenfelde* — *Salkowice*, *-ic*, *salkowicki* 1947 MPol XXV nr 111; *Salkowice*, *-wic* 1982 WUN III 193. — Niemiecka n. złożona; człon *Zalle* od niem. n. rz. *Sala*, por. *Salle* 1402–08 Ger 149, *Sallen* 1548 Ley II 267 + *Felde* ‘pole’. Nazwa rzeki należy do hydronimów staroeuropejskich, z rdzeniem **sal-* ‘strumień, nurt rzeki; płynąca woda’, jak n. w. *Sola*, lit. *Salà*, *Salē*, zob. Biolik, HE V 43. Wieś powstała jako kolonia na obszarze leśnym. Nazwa *Salkowice* nadana po 1945 r. RP

Salkowo, cz. Stróżęcina, ciech., gm. Raciąż, 4 km na płd. od Raciąża: *Schalkowo* 1449, *Zalkowo* 1468, *Salkovo* *Visel* 1531 SHGPł 270; *Salkowo* 1578 ŻDz XVI 87; *Szatkow* (!) 1784 MpPerPł; *Salkowo* 1827 Tabella II 160; *Sólkowo* (!) 1839 MpKwat III 2; *Salkowo*, folw. 1889 SG X 221; *Salkowo*, wś i folw. 1921 Sk I 124; *Salkowo*, *-wa* 1982 WUN III 193. — Od n. os. *Szalko*, *Szalka* SSNO V 273, z suf. *-owo*; wtórnie zmasurzona postać *Salkowo*. Okresowo *Salkowo-Wyszel*, człon drugi od n. os. *Wyszel//Wesel*, por. *Wyszel* starszy z Dziektarzewa 1466; Paweł *Wesel* otrzymuje w podziale wsie Gutarzewo, Gromadzyn i Salkowo 1470 SHGPł 270. Lit.: SHGPł 270. PS/UB

Salos zob. **Szalas (2)**

Samagowo, wś, olszt., gm. Olsztynek, 8,5 km na płn.-zach. od Olsztyńka: *Sambagin* 1410–11 Hart 488; *Sambangen* 1411 Kętl 378; *Sambangin*

1411/19 Ger 150; *Sambangin* 1414 Hart 488; die mole zcu *Sabangen* 1437 GZ 76; *Sabangen* 1599 KętL 378; *Sabangen* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Sabangen* (*Samago*) 1820 Wald 203; *Samugowo*, -a, *Sabangen*, *Sabungen* (*Samagowo*) ok. 1859 SzcześTeka 68, 72; *Sabangen* — *Samagowo* 1879 KętN 205; *Samagowo* 1889 SG X 222; *Samago* — *Sabangen* 1941 Choj 127; *Sabangen* — *Samagowo*, -a, *samagowski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Samagowo*, -wa WUN III 193. — Pruska n. *Sanbang-ai od n. os. *Sanbange, por. *Sanbange*, *Sanbange* TAP 85 (: prefiks *san-* 'z' + **bang-*, zestawiane z prus. *po-banginnos* 'wzruszony, burzliwy', lit. *bangtas* 'gwałtowny, porywczy', *bingùs* 'odważny, śmiały'. Por. prus. n. os. *Po-bange*, lit. n. os. *Bangáitis*, ale też kurski ap. *bangá*, lit. *bangà* 'fala; mnóstwo, chmara; koniec', *bangùs* 'rzęśisty, obfity' TAP 132, 149, Toporov Prus I 192, lit. *baġiti* 'skończyć, doprowadzić do końca' SESmocz 40–1), prus. n. m. *Sambangen* (zob. niżej), *Bangityen*, niem. *Bannitten* (= lit. *Bangyčiai*, też od lit. *bangùs* 'dziki, polny' PëtVV 69), Błażenie II 380–1, 25–6. W niem. adaptacji zmiana *nb* > *mb*. Nazwa pol. *Samagowo* pojawiła się w XIX w. i w tej postaci została ustalona po 1945 r. Lit.: Ger 150; Biolik, PMT X 114; Przyby-Balt 254. RP

Samaiten zob. Oracze (3), Żmujdzie

Samary, kol., dawniej wś, tarnob., gm. Batorz, 17 km na płn. od Janowa Lubelskiego: *Moczydła-Samary* 1938 Mp-100(45-35); *Samary* 1962 Mp-25(Janów Lubelski); *Samary*, *Samar*, *samarski*, wś 1970 UN 112, 27; *Samary*, *Samar* 1982 WUN III 193. — Początkowo n. zestawiona; człon pierwszy ponowiony, zob. *Moczydła* (7); człon drugi od n. mta *Samara* (dziś Kujbyszew) w Rosji, w l. mn. Według informacji terenowej pierwszy osadnik Walenty Dziewa przebywał wcześniej w Samarze. Lit.: Buczyński, Pamiątkowe nazwy miejscowe w językach słowiańskich, 1997, 231. IN

Samarzewo, wś, koniń., gm. Łądek, 7 km na płn.-wsch. od Pyzdr: *Szamarzew* 1839 MpKwat I 2; *Samarzew* 1877 Zin II 134; *Szamarzewo* al. *Samarzewo* 1891 SG XI 775; *Samarzewo* 1921 Sk II 107; *Smarzewo*, -wa 1982 WUN III 250; po zmianie *Samarzewo*, -ewa, *samarzewski* 1996 MPol nr 79, poz. 713; gw. *samażewo*. — Wieś

powstała w 1815 r. po podziale wsi Szamarzewo w wyniku wyznaczenia granic Wielkiego Księstwa Poznańskiego. O etymologii zob. *Szamarzewo* (1). Lit.: SG XI 775. ZZ

Sambangen, miejscowość zaginiona, leżała w okolicy Andrzejewa, elbl., gm. Dzierzgoń: ad quondam magnam quercum, ubi *Sambangen* bona attingunt 1323 PrUr II 293. — Nazwa prus. *Sambang-ai od n. os. *Sanbange, por. *Sanbange*, *Sanbange* TAP 85; o etymologii zob. wyżej *Samagowo*. Lit.: Sm III 67; Górniewicz, PMT IV 140; Błażenie II 380. RP

Sambangen zob. Samagowo

Sambelauken zob. Samławki

Sambodzie, przys., dawniej wś, siedl., gm. Sobienie-Jeziory, 12,5 km na płn.-wsch. od Warki: *Sambodzie* 1783 MpPerMz; *Sambodzie* 1783–84 RejKor 825; *Sambodzie* 1827 Tabella II 160; *Sambodzie* 1839 MpKwat IV 4; *Sambodzie* 1889 SG X 227; *Sambodzie* 1921 Sk IV 27; *Sambodzie*, -dzia, cz. wsi Szymanowice Małe 1966 UN 135, 16; *Sambodzie* 1967 SM 1009; *Sambodzie* PRNG. — Pierwotnie zapewne *Sqwodzie, od ap. *sqwodzie 'miejsce, gdzie wody sąsiadują ze sobą; spływ dwu rzek' (< psł. **sqvodь/b* 'wspólna woda (?)' BoryśPref 125–6, z suf. **-bje*, por. ap. *sqtokь* 'miejsce, gdzie łączą się rzeki, sąsiad, też ukr. *suviddia* 'spływ dwu rzek'). Apelatyw używany był nad środkową Wisłą na określenie połączenia rzek, por. n. ter. *Sqwodzie*, która w XV w. identyfikowała miejsce, gdzie Narew uchodziła do Wisły (Mznter 155), n. m. *Sqwodzie*. Forma *Sambodzie* powstała w wyniku dekompozycji nosówki i asymilacji *v* > *b*. UB

Samborek (1), cz. Skawiny, dawniej wś, krak.: in fluvio Scauina circa *Synbork* 1381, ad piscinam villae *Szinbark* (1394) KTn 161, 175; ville *Sambork* 1427, *Sthymborg* 1456 KTn 252, 406; *Schymbark*, villa sub parochia de Skawina sita, *Sthymbark* 1470–80 DB II 121, III 190; *Samborek* 1581 ŻDz XIV 42; *Samborek*, wś 1889 SG X 246; *Samborek*, wś 1933 SkBy 1507; *Samborek*, -rku, cz. mta 1963 UN 1, 69. — Dawniej *Szynborg*, też *Szynbarg*, *Sztymbark*, *Stymborg*. Nazwa pochodzenia niem., od śrwniem. *schæne* 'piękny' + *bërc* 'góra'. W n. widoczne mieszanie śrwniem. *bërc* i *burg*, śrwniem. *-barg* i *-borg* oraz adideacja do pol. ap. *borek*. Lit.: LKrak 133; CzNiem 78. IN

Samborek

Samborek (2), wś, olszt., gm. Lubomino, 10 km na pñ.-zach. od Dobrego Miasta: *Lauterwalde*, nadpis: „*Lauterwald*” 1486 SHGWrm(Kirchenarchiv DM, Schild A nr 2); *Lauterwald* 1490 SHGWrm(Regesta II, 3619); czum *Lawterwalde ... ville Lawterwalt ... Lawterwaldt* 1489–1503 sub a. 1490, in villa *Lawterwal* 1489–1503 sub a. 1493 MWrm VIII 18, 20, 23; *Lauterwald* 1498 MWrm I 518; Casten und *Lauterwalt* (1568) SHGWrm(Arch. Gött. EM 31d, nr 2, k. 9–9v); *Lauteruald* 1615 RLWrm 268; *Lauterwalde* 1755 MpEnd; *Lauterwalde* 1789 Goldb I 127; *Lauterwalde* 1796–1802 MpSchröt X; *Lauterwald* 1820 Wald 157; *Lauterwalde* 1884 SG V 106; *Lauterwalde* — *Samborek* 1946 Ley I 37; *Lauterwalde* — *Samborek*, *-rka*, *samborecki* 1948 MPol XXV nr 14; *Samborek*, *-rka* 1982 WUN III 193. — Nazwa niem. *Lauterwalde*, od n. os. *Lauter* (: *lauter* ‘czysty, jasny’) Gott 319 + *-walde*. Nazwę *Samborek* nadano urzędowo po 1945 r. Lit.: Schmauch, ZGAE XXIII 724–6, 729–30. RP

Samboria zob. **Pelplin**

Samborowice (1), wś, kat., gm. Pietrowice Wielkie, 7 km na pñd.-zach. od Raciborza: in *Smodrowice*, in *Snoderwicz* 1288, *Smarzowitz* (1288)XV SUr V 294, 299, 316 (tu?); de *Zcamborwicz* 1301, *Schammerwitz* 1308 Reg nr 2661, 2976; *Schimerwicz*, *Schimorowicz* 1377 CdSil VI 198, 200; *Schemrowitz* 1534 K 584; *Szemerow* 1679 Schulte 387; *Schammerwitz* 1736 MpWielOppav; *Schammerwiz* oder *Schamrowiz* 1784 Z III 228; *Schammerwitz* (*Schamrowitz*) 1804 WBeschr VIII 206; *Schammerwitz*, *Zamar Zowice*, *Siamarzowice* (?) 1845 K 584; *Szamarzowice*, *Siamarzowice*, *Zamarzowice*, niem. *Schammerwitz* 1892 SG XI 775; pol. *Szamarzowice*, czes. *Szamarzowice* 1905 Drz II 510; *Schammerau*, *Schammerwitz* 1939 Prus 70; *Schammerau*, *Szamarzowice* 1941 Wrzosek 48; *Samborów*, n. przejściowa po 1945 SNGŚI XII 51; *Schammerau* — *Samborowice*, *-ic*, *samborowicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Samborowice*, *-wic* 1982 WUN III 193; gw. *šamažovice* N 253. — Nazwa *Smodrowice* zapewne od n. os. *Smoder* RymSEN II 452, z suf. *-owice*. Zanotowany w kopii z XV w. zapis *Smarzowitz* może oddawać n. **Smarzowice* (: *Smarz*), choć jest on najpewniej zniekształcony. Zapis *Zcambrowicz* wskazuje na n. **Czamborowice*, od n. os. *Czam-*

bor (: *Sambor*) SEMot I 262, z suf. *-owice*. S. Rospond, opierając się jedynie na zapisie z 1534 r., zrekonstruował pierwotną postać **Wszemirowice*. Nazwę zmieniono jako *Schammerwitz* (częste w adaptacjach uproszczenie grupy *-mb-* > *-m-*), a następnie wtórnie spolonizowano jako *Szamarzowice*. Nazwa niem. *Schammerau* wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Samborowice*. Lit.: SNGŚI XII 51; BorGŚI 181; Rospond, Patronimiczne nazwy miejscowe na Śląsku, 1964, 159. PS

Samborowice (1a), os. zaginiona, leżała koło wsi Korzec, leszcz., gm. Krobia: *Szamborowicze* 1406 Koz III 173. — Od n. os. *Sambor* SSNO V 8, z suf. *-owice*. Do n. os. por. psł. **sōborь//*sōborь* ‘to co zebrane razem; zbiór’ BoryśPref 93. Według M. Malec jest to imię złożone z zaimka **samь* ‘sam’ + **bor-* : **boriti* ‘walczyć’ (Budowa morfologiczna staropolskich złożonych imion osobowych, 1971, 108). Lit.: SHGPn IV 280–1; PPozn 266. ZZ

Samborowice (2), os, dawniej wś, wałb., gm. Przeworno, 14 km na pñ.-wsch. od Ziębic: in *Samborowitz* ok. 1300 CdSil XIV 79; Nitschen von *Schambordorf* 1368 LandbSch I nr 43 (tu?); Franzken *Tschamberndorf*, Franzke *Tschamberdorf* 1393 LandbSch II nr 1194, 1195 (tu?); *Polnisch Tschamمند*. 1736 MpWielBreg; *Pohnlish Tschamمندorff* 1743 SNGŚI XII 51; *Pohnlish-Tschamمندorff* 1783 Z I 71; *Tschamمندorf*, *Poln.*, wś 1845 K 692; *Szamborowice* — *Pl. Tschamمندorf* 1896 D 83; *Altschamمندorf*, *Stary Samborów* 1941 Wrzosek 20; *Altschamمندorf* — *Samborowice*, *-ic*, *samborowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Samborowice*, *-wic* 1982 WUN III 193. — Nazwę *Samborowice* zmieniono jako *Samborowitz*, następnie *Schambordorf* (o ile zapisy z LandbSch nie odnoszą się do wsi *Samborz* lub *Samborowiczki*), *Tschamمندorf*; człón *Polnisch* ‘polski’ pełnił funkcję dyferencyjną wobec *Deutsch Tschamمندorf*, zob. *Samborowiczki*. Nazwę niem. *Altschamمندorf* wprowadzono w okresie administracji hitlerowskiej. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Samborowice*. Lit.: SNGŚI XII 51. PS

Samborowiczki, wś, wałb., gm. Przeworno, 10 km na pñd.-wsch. od Strzelina: Nitschen von *Schambordorf* 1368 LandbSch I nr 43 (tu?); Franzken *Tschamberndorf*, Franzke *Tschamberdorf*

1393 LandbSch II nr 1194, 1195 (tu?); *Deutsch Tschammendorf* 1736 MpWielBreg; *Tschammen-
dorf* 1743 SNGŚI XII 52; *Tschammendorf* 1783
Z I 71; *Tschammendorf, Deutsch-* 1845 K 691;
Szamborowice — Dt. Tschammerdorf 1896 D 83;
Szemborowice, Tschammendorf 1900 Myc 86;
Deutsch Tschammendorf, Nowy Samborów 1941
Wrzosek 20; *Deutsch Tschammendorf — Sambo-
rowiczki, -czek, samborowicki* 1947 MPol XXV
nr 124; *Samborowiczki, -czek* 1982 WUN III
193. — Nazwa niem. (*Deutsch*) *Tschammendorf*
relacyjna wobec n. m. *Polnisch Tschammendorf*,
zob. *Samborowice* (2). Po 1945 r. ustalono urzę-
dowo n. *Samborowiczki*. Zapisy z LandbSch mogą
odnosić się do wsi *Samborowice* (2) lub *Samborz*.
Lit.: SNGŚI XII 52. PS

Samborowie zob. Szembory

Samborowo, wś, olszt., gm. Ostróda, 10,5 km
na pld.-zach. od Ostródy: czu der brucken, do
das *bercfredt* gestanden hat (1351)XIV PrUr IV
597; zum *Bergkfredt* 1419 Döhr 44; molendinum
in *Bergfrede* (1425), *Brergerfrede* (!), *Fredeberg*
1429 MWrm IX 124, 317; *Bergfriede* 1772/73
HAPr IV 672; *Bergfriede* 1796–1802 MpSchröt
XVI; *Bergfriede*, ob. *Barkweda* i *Berkfreda* 1880
SG I 151; *Barkfreda — Bergfriede* 1941 Choj
87; *Bergfriede — Samborowo* al. *Barkfreda* 1946
Ley I 73; *Bergfriede — Samborowo, -a, sambo-
rowski* 1946 MPol XXV nr 142; *Samborowo, -wa*
1982 WUN III 193; gw. *barkfyda* NitschPis III
263, 283. — Nazwa niem. od *Bergfried* 'wieże
oblężnicze, które przysuwano do murów oblężo-
nej twierdzy' Kluge 66–7. Wyrazem tym na tere-
nie Warmii określano ślady szańców na pagór-
kach z czasów podboju krzyżackiego (o rozwoju
znaczenia pojęcia zob. w literaturze). Wariant
Fredeberg powstał na skutek przestawienia człon-
ków w ap. *Bergfriede*. Postaci spolonizowane:
Berkfreda, Barkweda to substitucje fonetyczne.
Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Samborowo*, na-
wiązującą do stp. ap. *samborza* 'wieża obronna
nad bramą wjazdową' Sstp VIII 118. Lit.: Döhr
44, przyp. 163; Biolik, PMT X 114; Piper, Bur-
genkunde. Bauwesen und Geschichte der Burgen
zunächst innerhalb des deutschen Sprachgebietes,
1912, 332–4, 376–9; Mruczek, Wieloboczny
bergfried zamku we Wleniu na tle architektury
śląskiej i europejskiej, [w:] Nie tylko zamki,

Szkice ofiarowane Profesorowi Jerzemu Roz-
pędowskiemu w siedemdziesiątą piątą rocznicę
urodzin, red. E. Różycka, M. Chorowska, 2005,
55–71. RP

Samborów zob. Samborowice (1)

Samborsko, wś, pil., gm. Jastrowie, 5,5 km na
zach. od Jastrowia: (*Samborsko*) 1579 HWał 342;
wieś *Samborsko* 1586 SHGPn IV 281; *Sambor-
sko*, osada mały *Samborsk*, wioska nowo osadzona
1592 Koz III 173; *Samborst* 1618 MpLub; *Zam-
borst* 1789 MpGillyPom; *Samborz* (*Samborsz*,
Zamborst) 1886 CałWał 48; *Samborz*, niem. *Zam-
borst Koeniglich*, wś, *Samborz*, niem. *Adelig S.*,
dobra ryc. 1889 SG X 246; *Zamborst — Sam-
borsko, -ka, samborski* 1947 MPol XXVI nr 37;
Samborsko, -ka 1982 WUN III 193. — Od n. os.
Sambor SSNO V 8, z suf. *-sko*, okresowo **-jb*.
Wieś leży n. rzeką *Samborką*, niem. *Zamborster*
Fliess. Lit.: SHGPn IV 281; HWał 342; CałWał
48; PPozn 266. BCz/ZZ

Sambory, wś, łomż., gm. Wizna, 10 km na pld.-
-wsch. od Jedwabnego: *Sambory* 1439 SHGMz
(MK 335, 102); *Szambory, Ssambory, Schambory*
1473 SHGMz(MK 5, 37v); Nic. *Sambor de Zam-
bory* 1475 SHGMz(MK 5, 51); *Schanbori* 1478
SHGMz(MK 6, 158); Johannes de *Schambori*
Bukowsky, Johannes de *Bukowecz* alias *Schai-
bori* 1497 Bar nr 16, 219; de *Samborow* (!) 1497
Matr II nr 1016; *Senbori* 1523 SHGMz(Ep. 204,
191–191v); *Sambory* (1565) Lumaz II 48; *Sen-
bori* 1577 ŻDz XVI 357; *Sambory* 1783–84 Rej-
Kor 676; *Sambory* 1827 Tabella II 161; *Sambory*
Bukowo 1889 SG X 246; *Sambory* 1921 Sk V 49;
Sambory, -bor 1982 WUN III 193. — Od n. os.
Sambor, Szambor, Szembor SSNO V 8, w l. mn.
Nazwa związana z Więcesławem *Samborem*,
por. Venceslao alias *Szambor* de Wysna 1428
MkM I nr 605, który otrzymał nadanie w Wier-
ciszewie. Człon *Bukowiec, Bukowo* zapewne od
n. *Bukowo* (7), w gm. Wąsosz; Jan Samborowicz
z Wizny (=Jan Bukowski z Samborów) zamienił
w 1483 r. 3 włóki w Samborach na półwłóczek
w Bukowie, por. BrodzWiz 287, przyp. 16. Lit.:
ZMaz 329; Kowalczyk 173. UB

Sambory-Bukowo zob. Sambory

Samborz, wś, wroc., gm. Kostomłoty, 14 km
na pfn.-zach. od Kątów Wrocławskich: *Scheppan-
wicz* 1304, *Schambordorf* 1328, *Czamborndorf*,

Samborz

Czambordorf 1337 Reg nr 2823, 4728, 5952, 5953; *Zambordorff* 1337 SNGŚI XII 52; *Zamborndorf* (1337) K 691; *Schamberdorff* ok. 1350, *Czamborndorf* ... (a. *Szamborndorf* ...), *Czamborndorff* 1361 LandB 90, 123, 126; Nitschen von *Schambordorf* 1368 LandbSch I nr 43 (tu?); Franzken *Tschamberndorf*, Franzke *Tschamberdorf* 1393 LandbSch II nr 1194, 1195 (tu?); *Tschambordorf*, *Tschamerdorf* XIV K 691; *Tschambordorff* 1417 SNGŚI XII 52; *Czambordorff* 1425 Sob VIII 252; *Tschammerdorff* 1529 SNGŚI XII 52; ex *Tschammendorff* 1651/52, *Czammendorff*, *Czamendorff* 1666/67 J I 290, 419; *Tschamendorf* 1736 MpWielWrat; *Nieder, Ober Tschammendorff* 1743 SNGŚI XII 52; *Tschammendorf*, *Ober-, Tschammendorf*, *Nieder-*1795 Z XII 89; *Tschammendorf*, *Nieder-* u. *Ober* 1845 K 691; *Szamborowice* — *Tschammerdorf* 1896 D 83; *Tschammendorf*, *Czamborowo* 1941 Wrzosek 16; *Czamborowa*, n. przejściowa po 1945 SNGŚI XII 52; *Tschammendorf* — *Samborz*, -a, *samborski* 1947 MPol XXV nr 124; *Samborz*, -rza 1982 WUN III 193. — Pierwotna n. *Szczepanowice* od n. os. *Szczepan* SSNO V 284, z suf. -owice. Nazwy niem. *Schambordorf*, też *Czambordorf*, od n. os. *Sambor*, *Czambor* SSNO V 8, I 298, to zapewne adaptacje wcześniejszej n. pol. typu *Samborowice, *Samborów. Zapisy z LandbSch mogą odnosić się do wsi *Samborowice* (2) lub *Samborowiczki*. Wtórnie *Tschamendorf*; od XVIII w. z dodatkowymi członami od przym. *nieder* 'dolny' i *ober* 'górný' na określenie części wsi. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Samborz*. Lit.: SNGŚI XII 52. PS

Samborz zob. **Samborsko**

Samborza, os. zaginiona, leżała koło wsi Krzycko Wielkie, leszcz., gm. Włoszczakowice: pusta dziedzina rzeczona *Samborza* 1591 Koz III 173. — Od n. os. *Sambor*, z suf. *-ja. Jak twierdzi E. Kowalczyk, brak podstaw do łączenia tego typu ojkonimów ze stp. ap. *samborza* 'wieża obronna nad bramą wjazdową' Sstp VIII 118, por. Kowalczyk 164–178. Lit.: SHGPn IV 281; PPozn 266. ZZ

Samborzec, wś, tarnob., gm. Samborzec, 8 km na płd.-zach. od Sandomierza: de *Samborech* 1284 KMłp II 155; *Samborzecz* 1292 KMłp II 185; de *Samborecz* 1325–27 MVat I 165; de *Samborzec*

(1337) Kkk I 205; *Samborzecz* 1384 KMłp III 355; *Samborzec* (1425) ZDM II 45; *Samborzecz* 1442 ZDM III 29; *Samborzecz* 1470–80 DB II 316; *Schamborzecz* 1497 Matr II nr 772; *Samborzecz* 1564–65 Lusand 130; *Samborzecz* 1578 ŻDz XIV 165; *Samborzec* 1660–64 Lusand II 107; *Samborzec* 1783–84 RejKor 261; *Samborzec* 1889 SG X 246–7; *Samborzec*, *Samborzec Poduchowny*, dwie wsi 1921 Sk III 127; *Samborzec*, *Samborzec Poduchowny*, dwie wsi 1933 SkBy 1507; *Samborzec*, -rca, *samborzeczki*, *Samborzec Poduchowny*, -rca -nego, cz. wsi Samborzec 1970 UN 32, 49; *Samborzec*, -rca 1982 WUN III 193; gw. *sambożec*, -a, *samborecki*. — Od n. os. *Sambor*, *Szambor* SSNO V 8, z suf. -ec. Człon odróżniający w n. zestawionej, od przym. *poduchowny*, odnosił się do stosunków własnościowych. Lit.: KSand 173; NaISand 153; RospSEMIG 340. IN

Samborzewo, os. zaginiona, leżała koło wsi Sulęcín i Miłosław, pozn., gm. Krzykosy: Thomisl. de Miłosław super Sulanczino et med. *Szamborzewo* 1404 Koz III 173. — Od n. os. *Samborz, por. *Sambor*, *Szambor*, z suf. -ewo. ZZ

Samborzycze zob. **Zemborzycze Dolne**

Sambórz (1), wś, płoc., gm. Borowiczki, 13 km na wsch. od Płocka: *Zamborz*, *Szamborz* 1440 KowMat(MK 336, 88–88v); *Samborz* 1440, *Schamborz* 1449, *Schamborz*s 1450, *Szemborz* 1471 SHGPł 270; *Simborz* 1578 ŻDz XVI 7; *Samborz* 1784 MpPerPł; *Samborz* 1839 MpKwat III 3; *Samborz* al. *Szamborz* 1889 SG X 246; *Samborz* 1921 Sk I 113; *Sambórz*, -borza 1982 WUN III 193. — Od n. os. *Sambor* SSNO V 8, z suf. *-jb. Lit.: SHGPł 270. PS

Sambórz (2), wś, sier., gm. Burzenin, 15 km na płd.-wsch. od Sieradza: *Samborz*, kol. 1921 Sk II 101; *Samborz* 1933 SkBy 1507; *Sambórz*, -borza, cz. wsi Witów 1982 WUN III 193; po zmianie *Sambórz*, -orza, *samborski* 2005 DzU nr 264, poz. 2208. PD

Sambród, dziś *Sambród*, wś, i *Sambród Mały*, cz. Sambrodu, dawniej wś, olszt., gm. Małdyty, 13 km na płn.-zach. od Morağa: *Sambrade*, *Cleyne Sambrade* 1402–08, *Grosse Sambrad* 1427, *Gross(e) Sambrade*, *Cleyne Sambrade* 1448 GermerSied 328; *Samerat* 1507, *Samrady* 1508 Ger 150; *Grossamrodt*, *Cleinsamrodt* 1531, *Sammart* 1539, *Gross Sameraw*, *Klein Sameraw*

1543 GermerSied 328–9; *Sammart* 1543, *Sammart* 1578–79 HAPr V 58; *Gros Sammert* 1577, 1600, *Klein Sammert* 1600, *Samrott* 1652 GermerSied 329; *Samrodt*, *Gross*, *Klein* (*Zambrodt*) ok. 1780 HAPr IV 361, 423; *Gross* u. *Klein Samrodt* od. *Zamrodt*, folw., dwie wsi 1789 Goldb I 193; *Gr.*, *Kl. Samrodt* 1796–1802 MpSchröt X; *Gr. Samrodt*, *Kl. Samrodt*, dwie wsi 1820 Wald 192; *Samrodt* *Gross*, *Klein*, dwa folw. 1889 SG X 258; *Gross Samrodt* — *Sambród*, *Klein Samrodt* — *Sambród Mały*, dwie wsi 1946 Ley I 46, 48; *Gross Samrodt* — *Sambród*, *-rodu*, *sambrodzki*, *Klein Samrodt* — *Sambród Mały*, *-rodu* *-lego*, *małosambrodzki* 1950 MPol nr A-52; *Sambród*, *-du*, *Sambród Mały*, *-du* *-lego* 1982 WUN III 193. — Nazwa wsi od prus. n. jez. *San-brads, por. *Zambroch* 1250, *Zambre* 1297 Ger 150, im [See] *Sambrad* (1319)XV, ad lacum *Sambradin* 1319 PrUr II 155, 167; zehen ... *Sambraden* (1333)XV PrUr II 542, *Samrodt See* 1926, *Sambród* 1959 Ley II 150. Nazwa jez. od prus. **san-* 'z' + *brads, prus. *brasta*, lit. *brãdas* 'bród, mielizna' (: bałt. **bred-* 'brnąć' *Mažiulis* PKEŽ I 154–5), por. też lit. n. w. *Santakà*, *Bradesà*. Nazwy niem. *Sammart*, *Samart* i *Samrodt* powstały przez przekształcenie *nb* > *mb* > *mm* > *m* oraz metatezę *ra* > *ar*. Od XVIII w. n. z niem. członami *Gross* i *Klein* = pol. *Wielki* i *Mały*. Nazwa *Sambród*, ustalona po 1945 r. jest hybrydą (*Sam-* z prus. *San-*, a *bród* jest kalką prus. **brad-*). Lit.: Morąg. Z dziejów miasta i powiatu, 1973, 49, 71, 92; PrzybBalt 254–5. RP

Samelauken zob. **Witken**

Samelki zob. **Mocarze**

Samert(en) zob. **Zamarte** (1)

Samice, wś, skiern., gm. Skierniewice, 6,5 km na wsch. od Skierniewic: *Scymicze* (!) (1359)XV, *Seymicze* (!) 1374 KW III 132, 412; *Sambice* 1388 Łęcz I nr 864; *Samicze* 1511/12 VisitGn 155; *Samycze* 1511–23 ŁLB II 682; *Samicze* (1531) VisitGn 682; od *Samicz* 1564 Luraw 49; *Samicze* 1579 ŻDz XVI 179; *Samice* 1783–84 RejKor 145; z ... *Samic* 1789 Luraw 113; *Samica* 1792 MpPerRw; *Samice* 1827 Tabella II 161; *Samice* al. *Samity* 1889 SG X 250; *Samice* 1921 Sk I 177; *Samice* 1952 UW 105; *Samice*, *-mic* 1982 WUN III 193. — Nazwa o charakterze topograficznym, często poświadczona w n. wodnych, od ap. *sami-*

ca 'główne koryto rzeki' Sstp VIII 119, w formie pluralnej, efemerycznie także singularnej. Lit.: SHGŁow II/2, 80–2; TaszyckiPatrMz 76–7. UW

Samikowice zob. **Siemkowice**

Samín (1), wś, olszt., gm. Dąbrówno, 20 km na pld.-zach. od Olsztynka: *Semen* 1365 KęŁL 295; das Dorff zum *Semen* genant 1416 Hart 500; *Schemenn* 1579 HAPr V 55; *Semen* 1600 PMT X 114; *Seemen*, maj. 1789 Goldb I 209; *Seemen* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Seemen* 1820 Wald 197; *Seemen* — *Samin* 1879 KęŁN 206; *Samin* al. *Saminken* 1889 SG X 251; *Samin* — *Seemen* 1941 Choj 127; *Seemen* — *Samin*, *-a*, *samiński* 1947 MPol XXV nr 111; *Samin*, *-na* 1982 WUN III 193; gw. *saŕŕhin//saŕin*. — Nazwa wsi *Sam-ai lub *Samín-s, od prus. n. strumyka *Samanits (?), dziś Saminiec, por. *Sammicz* 1321 Ger 150, *Samnytcz* 1321 PrUr II 270, *Semnitzfliess* 1923, *Saminiec* 1923 Ley II 251. Hydronim od lit. ap. *sãmanos* 'mech' SESmoc 531, z suf. *-it-* (oddanym przez niem. *-icz*, *-ytz*); por. n. ter. *Samyntė*, *Samanyńas*, n. w. *Samãnė*, *Samãnis*. W postaci *Seemen* poświadczona adideacja do niem. *See* 'jezioro'. Wariant *Saminken* jest zmienioną formą niepoświadczoną n. pol. *Saminki (a ta utworzona od n. jez., ze zmianą suf. *-it-* > *-ik-*, częstą przy adaptacji n. pruskich). Zapisy gwarowe dokumentują rozwój *ŕ* > *ŕń* > *ń*. Lit.: Ger 150; Biolik, PMT X 114; PrzybBalt 255. RP

Samín (2), wś, tor., gm. Grażawy, 8 km na pln. od Górzna: *Semin* 1337 KęŁL 90; *Semyn* 1377 Woel 267; *Sammen* ok. 1400 Zeit XVI 33; *Semmin* XV KęŁL 90; *Samino*, *Samin* (1543) Woel 815; wieś *Samin* pusta, *Szamin* 1570 ŻDz XXIII 4, 52; Wieś *Samin* ... na *Saminie* 1605, in villa *Samin* 1638, Wies *Samin* 1651, 1666 Font XXIII 35, 112, 39; *Sammin* 1796–1802 MpSchröt XXII; *Samin* 1889 SG X 250–1; *Samín* 1912 Bär 102; *Samin* 1925 Krzep 103; *Samin* 1952 UW 47; *Samin*, *-na* 1982 WUN III 193. — Dawniej zapewne *Siemin*, od n. os. *Siema* SSNO V 54, z suf. *-in*. Później *Samin*, z gwarowym przejściem *-em-* > *-am-* oraz dyspalatalizacją nagłosowego *š*. Por. też n. jez. *Samin*, dziś Jezioro Samińskie, nad którym leży wieś: sehe *Bronnicz* 1377 Woel 267, *Samin* 1402 PlehnO 99. Lit.: SHGCh 113. WK/PS

Saminek, os., dawniej wś, olszt., gm. Dąbrówno, 21,5 km na pld.-zach. od Olsztynka: *Schon-*

Saminken

felt (?) 1397, *Schonweltchen*, *Schonfelde* 1540 Hart 538, 539; *Schönwäldchen*, maj. 1789 Goldb I 203; *Schönwäldchen* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Schöwäldchen* (*Szuwaldek*), folw. 1820 Wald 197; *Schönwaldchen*, *Szuwaldek*, *Szuwaldka*, folw. ok. 1859 SzcześTeka 80; *Schönwäldchen* — *Szuwaldek* al. *Szynwaldzik* 1879 KęłN 206; *Samin* al. *Saminken* 1889 SG X 251; *Szuwaldek* — *Schoenwaeldchen* 1941 Choj 131; *Schönwäldchen* — *Saminek*, *-ka*, *saminecki* 1950 MPol nr A-8; *Saminek*, *-nka* 1982 WUN III 193; gw. *szuwaldek*, *śuwałdek*, *-wałtka*. — Dawniej n. niem., od przym. *schön* ‘piękny’ + *Feld*, *Feldchen* ‘pole, pólko’, spolonizowana jako *Szuwaldek*, *Szynwaldzik*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Saminek*, nawiązując do n. wsi *Samin* (1). Lit.: Biolik, PMT X 115. RP

Saminken zob. **Samin** (1)

Samitz zob. **Zameczno** (1, 2), **Zamienice**

Samków zob. **Zameczno** (2)

Samlack zob. **Samławki**

Samlin zob. **Semlin**

Samlinek zob. **Semlinek**

Samlino, wś, szczec., gm. Golczewo, 3 km na pñ. od Golczewa: *Samelin* 1321 PU VI 58; *Szemmelyn*, *Czemelin* 1535 PomKirch III 25, 26; *Zemmelin* 1540 PomKirch II 24; *Semelin* 1618 MpLub; *Zemmelin* 1628 RzDuma II 83; *Zemlin* 1789 MpGillyPom; *Zemlin* 1834 MpUMbl 772; *Zemlin* — *Samlino*, *-na*, *samliński* 1947 MPol XXV nr 111; *Samlino*, *-na* 1982 WUN III 193. — Od n. os. *Siemil* SSNO V 59, z suf. *-in*. Według E. Rzetelskiej-Feleszko i J. Dumy n. można odczytać jako **Samin-*, od n. os. *Samo* SSNO V 9, z wtórnym *el* (z *l* epentetycznego) + suf. *-in*. Wydawcy KrKam wywodzą etymologię n. od ap. *ziemia*, co jest mało prawdopodobne, gdyż rozwój w **z'eml'a* w językach zachłw. nie znajduje potwierdzenia. Formę *Samlino* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Por. też n. *Semlin* w Prignitz w Niemczech. Lit.: RzDuma II 83; LorSNH 144; KrKammin 402; BN 6, 231. BCz

Samlowiec, cz. Kostkowic, dawniej wś, biel., gm. Dębowiec: *Samlowietz* 1722 Mrózek 156; *Samlowietz*, wś 1804 Kneifel 308; *Samlowetz* 1836 Mrózek 156; *Samlowec* 1879 MpRey nr 210; *Samlowiec* 1880 Mp-75(6/XIX); *Samlowiec* al. *Samlowiec*, wś 1889 SG X 252; *Samłowiec* 1900 Mrózek 156; *Samłowice*, wś 1925 Sk XII/2, 5;

Samlowiec, *-wca* 1982 WUN III 194. — Od n. os. *Samel* (: *Samuel*) Gott 421, RymSEN II 394, z suf. *-owiec*. Lit.: SNGŚI XII 53; Mrózek 156; Kneifel, Topographie des kaiserl. königl. Antheils von Schlesien, Bd. 1. Teil 2, 308. PS

Samławki, wś, olszt., gm. Kolno, 7,5 km na pñ.-zach. od Reszla: *Sambelavken* 1390 Ger 150; villam *Sambelauken* 1390, *Sambelauken* 1391 MWrm V 216, 222; *Sambelawken* 1486 MWrm III 381; *Samlack* 1597 KęłL 556; *Samlak* 1615 RŁWrm 277; *Samblak* 1688 Birch 216; *Samlak* 1755 MpEnd; *Samlack*, wś 1789 Goldb I 221; *Samlack* 1796–1802 MpSchröt XI; *Samławki* 1882 KęłL 556; *Samławki*, *Samlack* 1889 SG X 251–2; *Samlack* — *Samławki* al. *Ząbławki* 1946 Ley I 98; *Samlack* — *Samławki*, *-wek*, *samlawecki* 1947 MPol XXV nr 111; *Samławki*, *-wek* 1982 WUN III 194; gw. *zamłafki*, *-vek*. — Prus. n. **Sam(b)elauke*, w członie **Sam(b)e-* n. os. *Sambe* TAP 85 + *lauks ‘pole’. Formy zmienione *Sambelauken*, *Sam(b)la(c)k*, spolonizowane jako *Ząbławki* (z niem. wymową *s = z*) oraz *Samławki*, i tę postać n. ustalono po 1945 r. Lit.: Ger 150; PospWrm 135–6; Przyb-Balt 255. RP

Samlowiec zob. **Samlowiec**

Sammenthin zob. **Zamećin**

Samniszewo zob. **Staniszewo** (2)

Samociązek, wś, bydż., gm. Koronowo, 5 km na pñ. od Koronowa: villam ... *Samoczansco* vulgari nomine nuncupatam 1311 CdP I 182; *Samoczanscho* 1315 CdP II 198; *Samoczansz* 1489 Lupbrz 198; *Szamoczyask* 1527 Vlad XI 69; *Zamociązek* (1830) SG X 252; *Sanddorf* ok. 1845 MpRey nr 47; *Samociązek*, kol. 1846 KsP 423; *Zamionzonek* 1880 SG X 252; *Samociązek*, niem. *Sanddorf*, mylnie *Piaski* 1889 SG X 252; *Samociązek*, niem. *Sanddorf* 1921 Sk X 5, 155; *Samociązek* 1952 UW 48; *Samociązek*, *-żka*, *samociąski* 1972 UN 174, 11. — Według A. Bańkowskiego pomimo rzekomego suf. *-sko* w najstarszych zapisach nazwę należy, z uwagi na brak mazurzenia na Kujawach, odczytywać raczej jako *Samociązko, *Samociąszko* (z ubezdźwięcznieniem), od ap. *samociąg* ‘rodzaj sanek’ Sstp VIII 119, z suf. *-ko*. Wtórnie *Samociązk* (płnpoł. zanik *e*), *Samociązek*, w rodzaju męskim, efemerycznie także *Samociąg* z zanikiem sufiksu. Nazwę niem. *Sanddorf*, od niem. ap. *Sand* ‘piasek’ + *-dorf*, nadano podczas

zaborów, a następnie przetłumaczono jako *Piaski*. Lit.: Koz VIII 218; Górniewicz, Gdańskie Studia Językoznawcze III 83–4; Rospond, *-bsk-* 332; BańMorf 128.

AG/PS

Samocice, wś, tarn., gm. Bolesław, 14 km na pñ.-zach. od Dąbrowy Tarnowskiej: de *Szamoczicz* (1365)1369 Sng II 37; *Zamoczicze* 1470–80 DB II 433; *Shimoczicze* 1529 LR 18; *Samocice* 1779–87 MpMieg; *Samocice* 1889 SG X 252–3; *Samocice* 1921 Sk XII 11; *Samocice*, *-cic*, *samocicki* 1964 UN 5, 7. — Od n. os. *Samota* SSNO V 9 (: *Sambor*, *Samosqd*), z suf. *-ice*. IN

Samogoszcz (1), wś, płoc., gm. Oporów, 8,5 km na pñ.-zach. od Żychlina: *Samogoszcz* 1921 Sk I 54; *Samogoszcz* 1952 UW 89; *Samogoszcz*, *-cza* 1982 WUN III 194. — Miejscowość powstała na początku XX w., ale nazwa nawiązuje do archaicznych toponimów na **-jb* (zob. niżej), być może więc jest kontynuacją jakiejś starej n. ter., np. jeziornej. PS

Samogoszcz (2), wś, siedl., gm. Maciejowice, 19 km na pñd.-zach. od Garwolina: *Samagost* 1198 KMłp III 14; *Samoguszcza* 1325–27, *Samoguszcza* 1325–28 MVat I 245, 314; *Samogosc* 1470–80 DB III 13; *Samogoszcz* 1497 Matr II nr 929; *Samogoszcza* 1508 ŻDz XV 477; *Samogoszcza* 1564–65 Lusand 203; z *Samogoscią* (1565) Lumaz I 93; *Samogoszcza* 1569 ŻDz XIV 337; *Samogoszcz* 1783–84 RejKor 363; *Samogoszcza* 1787 Spis 423; *Samogoszcz* 1789 Lusand I 252; *Samogoszcz* 1889 SG X 253; *Samogoszcz* 1933 SkBy 1507; *Samogoszcz*, *-czy*, *samogoski* 1971 UN 124, 19. — Od n. os. **Samogost*, z suf. **-jb*, okresowo też **-ja*. Do n. os. por. n. os. *Samodaj*, *Samosqd* SSNO VII 220, V 9 oraz liczne n. os. z członem *-gost*, typu *Dobrogost*, *Milogost* SSNO I 487, III 512. Lit.: KStęż 99. IN

Samogoszcza zob. **Samogoszcz** (2)

Samokłęski (1), dziś **Samokłęski Duże** i **Samokłęski Małe**, dwie wsi, bydg., gm. Szubin, 8 i 9 km na pñ.-zach. od Szubina: *Samokloski* (1337)1539 KW II 493; de *Soboklanski* 1399 Lek II nr 1216; *W. Samokłęski* 1434 SHGKI(PG 1, 58v); *Małe Samokłęski* 1435 SHGKI(PG 1, 93); *Szamoklyasky*, *Szamoklyaszkye parva* 1511–23 ŁLB I 129; *Minus et Maius Szamokleski* 1521 Matr IV/1, nr 3736; *Samokleskj minor* 1535 SHGKI(ASK 12, 485); *Szamoklesski* ... drugie małe 1577, *Samo-*

kłes[ki] 1579 ŻDz XII 188; *Samokłęski*, *Samokłęski Drugie Małe* 1618–20 PKal 256; *Samokłęski majus*, *Samokłęski minus* 1674 MKI(ASK 74, 237); *Samokłęsk*, *Samokłęsk mały* 1846 KsP 516; *Samokłęski*, niem. *Gross-Samoklensk*, *Samokłęski Małe*, niem. *Friedberg* 1889 SG X 255; *Samokłęski*, niem. *Gross Samoklensk*, *Samokłęski Małe*, niem. *Friedberg* 1921 Sk X 93, 92, 155; *Samokłęski Duże*, *-kłęsk -łych*, *Samokłęski Małe*, *-kłęsk -łych* 1971 UN 185, 28, 29; gw. *samoklyski*, *-klysk*, *małe samoklyski*, *-lyyk -klysk*. — Pierwotnie zapewne **Sowokłęski*, od n. os. **Sowokłęsk* lub od ap. **sowokłes* ‘nazwa ptaka (?)’ (por. n. ptaków *kłes* i *gil kłes* SESI II 220) albo ‘miejsce, gdzie było słycać kłaskanie sów (?)’ (złożenie od *sowa* i *kłaskać*), w l. mn. Zmiana **Sowo-* > *Sobo-* to wynik dysymilacji *s-w* > *s-b*. Dalszy rozwój związany z adideacją do zaimka *sam*, por. też n. m. *Sowokłes*, dziś *Sobokłeszc* (1). ZZ

Samokłęski (2), wś, krośn., gm. Nowy Żmigród, 15 km na pñd. od Jasła: villam ... *Sowoklossky* wlgariter nuncupatam 1332 ZDM IV 57; de *Sowoclesz* (!) 1353 ZDM I 91; de *Soweklansk* 1408 Hel II nr 1145; *Sobieklasky* 1412 SHGKr (TC 22, 378); *Sowecclansky* 1415 Sand nr 643; *Samoklansky* 1416 Hel II nr 1453; *Schowoklansky* 1453, *Szowaklansky* 1464, de *Sowocclasek* 1471 SHGKr(kartoteka); *Schowyeklansky* 1470–80 DB I 489; de *Szowocclasek* 1471 SHGKr(TP 21, 388); *Sywocclasky* 1473 Matr I nr 1079; de *Szywoklaszky* 1476 SHGKr(TP 24, 392); *Sowoklaszky* 1493 AGZ XVI nr 2148; de *Sowoklenczki* 1496 SHGKr (CB 4, 88); *Sowokleski* 1581 ŻDz XIV 123; *Sowokłęski* 1680 Rej 305; *Samokłęski* 1794 Ga Nn2; *Samokłęski* 1889 SG X 254–5; *Samokłęski*, *-kłęsk*, *samokłęski* 1965 UN 58, 173. — O zmianie *Sowo-* > *Sobie-* > *Samo-* zob. wyżej. Lit.: RBiecz 43; Lubaś, Jasło 586. IN

Samokłęski (3), dziś **Samokłęski**, **Samokłęski-Kolonia Druga** i **Samokłęski-Kolonia Pierwsza**, trzy wsi, lub., gm. Kamionka, 12 km na zach. od Lubartowa: *Sowoklanski* 1415 SHGLu IV 128; *Sowocclasky* 1417, *Schowocclansky* 1429, *Sowoklansky*, *Samoklasky* 1445, *Showocclasky* 1454 SHGLu III 219; *Sowoklansky* 1470–80 DB II 557; *Sowoklasky* 1529 LR 439; *Soboklaski* 1531 ŻDz XIV 349; *Sowokłeski* ... wsi *Sowokłes* 1626 RPobLu 20; *Sowokłeski* 1668 RPdm 163; *Samo-*

Samokłęski Duże

kłęski 1673 RPdm 185; *Samokłęski* 1676 ŻDz XV 42a; *Sowokłęski* 1787 Spis 439; *Samokłęski*, wś 1889 SG X 253–4; *Samokłęski*, wś, folw. i kol. 1933 SkBy 1507; *Samokłęski*, -kłęsk, *samokłęski* 1969 UN 113, 21; *Samokłęski-Kolonia Druga*, -kłęsk-Kolonii -giej, *Samokłęski-Kolonia Pierwsza*, -kłęsk-Kolonii -szej 2010 DzU nr 257, poz. 1741. — Początkowo *Sowokłęski*, później *Samokłęski*. Człony odróżniające w n. zestawionych od ap. *kolonia* i liczebników porządkowych *drugi*, *pierwszy*. Lit.: SHGLu III 219–20, IV 128; KosLu 71. IN

Samokłęski Duże zob. **Samokłęski** (1)

Samokłęski-Kolonia Druga zob. **Samokłęski** (3)

Samokłęski-Kolonia Pierwsza zob. **Samokłęski** (3)

Samokłęski Małe zob. **Samokłęski** (1)

Samolubie, wś, olszt., gm. Kiwity, 9,5 km na pld.-zach. od Bartoszyca: des dorfs *Luterhayn* (1340)XVI–XVII, in villa *Luternhayn*, quod frater Heinricus de Lutern ... noster antecessor ipsi contulisset (1345)XIV PrUr III 209, 610; *Luterhayn* (13[52])XIV, *Lutern* (1361)XIV PrUr V 37, 569; *Lutirnhain* 1374 MWrm II 525, 526; in *luternhagen* 1380 MWrm V 69; Luperto *Luternhayn* 1428 MWrm IX 290; Heyncke de *Lawterhayn* 1490 MWrm VIII 16; *Lauternhaw* (!) 1520 SHGWrm (Regesta I, 24232); *Lauterhagen* 1571 SHGWrm (ADWO A 2, fol. 267); *Lauterhagen* 1615 RŁWrm 279; *Lauterhagē* 1755 MpEnd; *Lauterhagen* 1789 Goldb I 127; *Lauterhagen* 1796–1802 MpSchröt XI; *Lauterhagen* 1884 SG V 106; *Lauterhagen* — *Samolubie*, -bia, *samolubski* 1946 MPol XXV nr 142; *Samolubie*, -bia 1982 WUN III 194. — Dawniej n. niem. *Luter(n)hain*, *Lauterhagen*, od n. os. *Lauter* Gott 219 lub od przym. *lauter*, śrwniem. *lúter* 'czysty, jasny' + *-hain*, śrwniem. *hagen* 'zagajnik' Kluge 427, 282. Po 1945 r. urzędowo nadano n. pol. *Samolubie*. Lit.: ZGAE XVIII 301, XXIII 623, 630, 729–30. RP

Samoleź, wś, pil., gm. Wronki, 3,5 km na pld.-wsch. od Wronek: *Samolese* 1252 KW I 268; *Samolense* (1252)1298 SHGPn IV 284; *Samolese* 1280 KW I 465; *Tzamolese* (!), *Tzarnolese* (!) (1296)XV SHGPn IV 284; *Schamolasch* 1424 Koz III 175; *Szamolesze* 1424 RWlkp I nr 1177;

Samolansz 1466, *Samolansch*, *Szamolansz*, *Samolasz* 1469, *Szamolaşz* 1475, *Schamolasch* 1508 SHGPn IV 284; *Samolasz* 1510 NKs 173; *Samolansz* 1515 Koz III 175; *Samoliąza* 1559 SHGPn IV 284; *Samoliasch*, pod *Samoliąsch*, przy *Samolązu* 1564/65 Luwlkp I 203, 204, 206; *Samoliąz* 1580 ŻDz XII 41; *Samolasz* 1622–24, *Samoleź* 1789 PPozn 266; *Samoleź*, niem. *Samolentsch* 1889 SG X 255; *Samoleź*, niem. *Samolentsch* 1921 Sk X 86, 155; *Samoleź*, -ża 1982 WUN III 194; gw. *samaŕęś*, -ża, *samoŕęnski*. — Pierwotnie zapewne *Samoleże Duże* — n. złożona z zamka *sam* w znaczeniu 'jeden, pojedynczy' i ap. *ląg//lęg* 'las, zagajnik, pole, łąka lub pastwisko, najczęściej położone nad rzeką bądź na nizinie, podmokłe lub zalewane wodą' Sstp IV 107, z suf. *-bje. Wtórnie *Samoleź* — zmiana rodzaju na męski. Lit.: SHGPn IV 284–5; PPozn 266–7. ZZ

Samoleże zob. **Samoleź**

Samolki zob. **Samulki**

Samolki Mniejsze zob. **Samulki**

Samolki Większe zob. **Samulki**

Samonienen zob. **Somaniny**

Samoniny zob. **Somaniny**

Samordei zob. **Zamorzeje**

Samorsz zob. **Zamość** (2)

Samorządka zob. **Esterka**

Samorządki, dziś *Samorządki* i *Samorządki-Kolonia*, dwie wsi, siedl., gm. Górzno, 13 i 10 km na pld.-wsch. od Garwolina: *Samorządki* 1783–84 RejKor 360; *Samorządki* 1787 Spis 421; *Samorządki* 1827 Tabella II 161; *Samorządki*, wś i folw. 1877 Zin II 134; *Samorządki Stare* i *Nowe*, wś i folw. 1889 SG X 256; *Samorządki*, kol., *Samorządki Nowe*, *Samorządki Stare*, dwie wsi 1933 SkBy 1508; *Samorządki*, -dek, *Samorządki-Kolonia*, -dek-nii, *samorzącki* 1971 UN 124, 9; *Samorządki*, -dek, *Samorządki-Kolonia*, -dek-nii 1982 WUN III 194. — Pierwotnie może *Sianożątki (zob.), a zniekształcona postać *Samorządki* nawiązuje do ap. *samorząd*. Człony odróżniające od ap. *kolonia* i przym. *nowy*, *stary*. Folwark *Samorządki* wzmiankowany był już w 1655 r. Lit.: Gnat-Wieteska, Dzieje parafii Górzno..., 2008, 15. IN

Samostrzałów, wś, kiel., gm. Kije, 11,5 km na pln.-wsch. od Pińczowa: *Samostrzałow* (1213), *Samostralow* (1250) Kkk I 14, 38; *Szamostrzałow*

1470–80 DB I 412; *Shamostrzaly* 1529 LR 319; *Samostrzalow* 1579 ŻDz XIV 219; *Samostrzalow* 1783–84 RejKor 253; *Samostrzálów* 1787 Spis 403; *Samostrzálów* 1889 SG X 256; *Samostrzálów*, *-lowa*, *samostrzálówski* 1969 UN 29, 34. — Od n. os. *Samostrzał, por. n. os. *Samosąd*, *Samostrzelnik* SSNO V 9, też ap. *samostrzał* 'łuk, kusza' Sstp VIII 121, z suf. *-ów*; efemerycznie n. w formie pluralnej. Lit.: KSand 175; KopKiel 199; Nieckula, *-ov-* 181. *IV*

Samostrzały zob. **Samostrzálów**

Samostrzel, wś, bydż., gm. Sadki, 10,5 km na zach. od Nakła nad Notecią: *Samostrzele* 1288 KW II 2; de *Schamostrzele* 1429 Koz V 275; Piotr *Samostrzelski* 1469 SHGKI(NG 2, 100); *Samostrzelye* 1511/12 VisitGn 331; *Samostrzelie* 1578 ŻDz XII 172; *Samostrzele* 1618–20 PKal 279; *Samostrzelce* (!) 1673 MKI(ASK 74, 106); Villa *Samostrzele* 1766 MKI(E 42, 25); *Samostrzel* 1802–03 MpGillyPr; *Samostrzel* 1846 KsP 544; *Samostrzel* 1889 SG X 256–7; *Samostrzel* 1921 Sk X 125; *Samostrzel*, *-la*, *samostrzelski* 1972 UN 190, 25; gw. *samoščel*, *-la*, *samoščelski*. — Od n. os. *Samostrzel (zob. *Samostrzálów*), w l. mn.; por. też ap. *samostrzel* 'zasadzka na zwierzęta z samostrzelającą flintą' SL V 216. W XIX w. nastąpiła singularyzacja n. i taka postać się utrzymała. *ZZ*

Samostrzele zob. **Samostrzel**

Samoszyce zob. **Siamoszyce**

Samotnik, cz. Glinnika, dawniej wś, łódz., gm. Zgierz: *Samotnik* 1877 Zin II 134; *Samotnik*, wś 1889 SG X 257; *Samotnik*, wś 1921 Sk II 7; *Samotnik*, *-ka* 1982 WUN III 194. — Od nazw. *Samotnik* RymSEN II 393 lub od ap. *samotnik* 'człowiek samotny, żyjący w samotności, odludek, pustelnik' SW VI 24. *PD*

Samotrząsk, wś, siedl., gm. Łochów, 4 km na pln.-wsch. od Łochowa: *Samotrząsk* 1936 Mp-100(38-33); *Samotrząsk*, kol. 1967 SM 1010; *Samotrząsk*, *-ku* 1982 WUN III 194. — Zapewne od ap. *samotrząsk* 'samołówka, pułapka, łapka, potrzask na ptaki' SW VI 24. *UB*

Samotwór, wś, wroc., gm. Kąty Wrocławskie, 8 km na pln.-wsch. od Kątów Wrocławskich: *Samptfor* (1272)XIV, *Zsamotuor* (1272) XVI, quod Theodrico et Hermanno fratribus dictis Roubere [recte Ronberc] inspectis ... eis hereditatem, quae *Samothwora* vulgariter nun-

cupatur (1274)XVI SUr IV 121; Hermanus Ronenbergk resignat Henrico ... molendinum *Santphor* 1312 DomWr 97; *Samitphor* 1313 Reg nr 3355; *Sannthphor* 1313 SNGŚI XII 53; *Zamentwo* 1337 Reg nr 6012; allodium *Zamovor* sive *Ronow* 1350 DomWr 97; *Sampfor* (*Samptfor*) 1353 LandB 110; *Ronnenbergk* das sonst *Samptfor* heisst 1422, *Ronbergk* ca 1425, *Ronnenbergk* 1514, *Romberg* ok. 1630 DomWr 97; *Rumberg* 1666/67 J I 382; *Romberg* 1736 MpWielWrat; *Romberg* 1795 Z XII 207; *Romberk* 1845 K 553; *Romberg*, *Samotwór* 1941 Wrzosek 10; *Romberg* — *Samotwór*, *-oru*, *samotworowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Samotwór*, *-woru* 1982 WUN III 194. — Pierwotnie może **Sam(o)twór*, od ap. *samotwór (< psł. *samъ 'sam' i *tvorъ : *tvoriti, pol. *tworzyć*, por. słoweń. *samotvòr* 'wytwór natury' M. Pleteršnik, Slovensko-nemški slovar, II 457), odnoszącego się do ukształtowania terenu (miejsowość leży na wzniesieniu nad meandrującą w tym miejscu Bystrzycą). Nie można też wykluczyć pochodzenia od stp. *samowtór(y)* 'wraz z drugą osobą, we dwie osoby' Sstp VIII 123, z przestawką *-wt-* > *-tw-*. Nazwa niem. *Ronnenberg*, *Ronberg* od nazw. właścicieli wsi, por. zapisy z lat 1274 i 1312; wtórnie *Romberg* (asymilacja *-nb-* > *-mb-*). Zapis z 1350 r. oddaje może n. *Ronów*, od skróconej postaci nazw. *Ronn(en)berg*, z suf. *-ów*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Samotwór*. Lit.: SNGŚI XII 53; DomWr 97. *PS*

Samotyje zob. **Leńce**

Samowicze, wś, biał., gm. Terespol, 4 km na pln.-zach. od Terespoli: *Samowicze* 1525 Wawrz 116, 161; села *Сомовичъ* 1566 DMA I 243; *Samowicze* 1775 SHGPd(Tarpod); *Samowicze* 1827 Tabella II 161; *Samowicze* 1889 SG X 257; *Samowicze* 1921 Sk IV 1; *Samowicze*, *-wicz*, *samowicki* 1966 UN 105, 11; gw. *samoŭiče*, *-ŭič*, *samoski*. — Od n. os. *Samowic(z)* SSNO V 9 (ta od *sam* 'samotny, jedyny', też od im. złożonych typu *Sambor*, im. chrześcijańskich typu *Samson*, *Samuel*), w l. mn. *EB*

Samowo, wś, kosz., gm. Kołobrzeg, 7,5 km na pln.-wsch. od Trzebiatowa: *Semow* 1260 LorSNH 143; *Semow* 1269 PU II 209; *Zamowe* 1329 PU VII 305; *Zamow* 1439 LorSNH 143; *Zamow* 1618 MpLub; *Zamow* 1789 MpGillyPom; *Zamow* 1836 MpUMbl 603; *Zamow* — *Samowo*, *-wa*, *samow-*

Samowodzie-Bombek

ski 1948 MPol XXVI nr 14; *Samowo*, -wa 1982 WUN III 194. — Od n. os. *Siema* SSNO V 54, z suf. -ow. Nazwę *Samowo* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: Rzduma I 79; TrautmElb I 64. BCz

Samowodzie-Bombek zob. **Samwodzie**

Samowodzie-Ostroróg zob. **Samwodzie**

***Sampalth**, miejscowość zaginiona, leżała koło Kurowa Braniewskiego, elbl., gm. Młynary: *Sampalth* 1297 Ger 150. — Nazwa prus. **Sampalt-*, od n. os. *Sampalth* TAP 86, 149 (prefiks **san-*, lit. *sán-*, *sám-* ‘s-, z-’ SESmocz 532 + **pal-*-, por. prus. *au-pallus* ‘znaleziony’, z rozszerzeniem -t-, n. *Palt-ai, zob. *Posady*. Lit.: Ger 150; Błażienė II 325. RP

Sampasken zob. **Scharnitten**

Sampeiske zob. **Scharnitten**

Samplatten zob. **Sąplaty**

Samplau zob. **Samplawa**

Samplawa, wś, olszt., gm. Lubawa, 4 km na pld.-zach. od Lubawy: in bonis *Sampłow* 1339 PrUr III 188; *Samplau* ok. 1400 Zeit XVI 33; *Samplau* 1411 Br 163; *Sampłow* ok. 1423/24 DK 105; *Samplawa* 1501 Matr III nr 1; Parochia *Sumplawo*, aus dem Gutt *Sumplawi*, aus dem Gutt *Sumplawo* 1570 ŻDz XXIII 61, 62; *Samplawa* (1641) Woel 1027; *Samplawa* 1641 Font XXIV 134; in villa *Sąplawa* 1647 Font IV 88; *Semplawa*, teut. *Semplau* 1667–72 Font VI–X 15; *Semplawa* 1682 Font V 26; z *Samplawą* 1723 Font XLII 158; *Somplawa* 1772/73 HAPr IV 640; *Somplawo* 1796–1802 MpSchröt XVI, *Somplawa* — *Samplawa* 1879 KęN 96; *Samplawa* al. *Sęplawa*, niem. *Samplawa* 1889 SG X 257–8; *Samplawa* 1912 Bär 102; *Samplawa*, niem. *Samplawa* 1921 Sk XI 37, 86; *Samplawa* (*Samplawa*) 1925 Krzep 103; *Samplawa* 1952 UW 182; *Samplawa*, -wy, *samplawski* 1971 UN 171, 24. — Nazwa zapewne kontynuuje psł. *soplavъ ‘to, co razem spłynęło, co zostało naniezione przez wodę’ (: *sb-pluti, *sb-plovъ ‘razem spłynąć’). W j. litewskim występuje bliski znaczeniowo i strukturalnie wyraz *sámplova* ‘miejsce pokryte namulem, namul w kształcie wyspy’ BorPref 93–4. Wieś położona jest przy ujściu Sandeli do Drwęcy. Lit.: SHGCh 113. WK/UB

Sampohl zob. **Sapolno**

Sampoten, miejscowość zaginiona, leżała w historycznych Prusach Książęcych: Materno

de *Sopoyten* 1390 MWrm V 216; Materno dicto *Sampoten*, Andree de *Sampoten* 1391 MWrm V 222. — Nazwa być może o etymologii tej samej, co n. *Sopoty* PrzybBalt 272 lub *Sapotai* PétVV 345, albo *Seepothen* Błażienė II 189. RP

Samptur zob. **Szamotuly**

Samrodt zob. **Sambród**

Samsieczenek zob. **Samsiecznyek**

Samsieczenko zob. **Samsiecznyek**

Samsieczno, wś, bydż., gm. Sicienko, 8 km na pld.-wsch. od Mroczy: *Zanseschno* 1288, *Sanseczno* 1290, *Sanzechno* 1325 KW II 2, 36, 379; *Sanseczno* et cum lacu qui etiam *Sanseczno* dicitur 1325 KW II 380; de *Sanseczno* 1374, heres *Maiores Sandschzeschzena* 1385 KW III 428, 570; in *Sanseczno* 1414–19 Koz V 276; *Szasyeczno* 1497 Matr II nr 1038; *Sanseczno maius* XV RHist II 61; in *Szasieczno* 1511–23 ŁLB I 331; *Szasyeczna* 1535 SHGKI(ASK 12, 503); *Sąmsieczno* 1578 ŻDz XII 173; *Samsieczno* 1629 MKI(Tab 42, 8); Villa *Samsieczno* 1766 MKI(E 42, 775); *Samsieczno* 1889 SG X 258; *Samsieczno*, niem. *Samsietschno* 1921 Sk X 5, 155; *Samsieczno*, -na, *samsiecki* 1972 UN 174, 24; gw. *samšečno*, -na. — Od ap. *sąsieć* (< psł. *spsěkbъ ‘drewniane naczynie z przegrodami, przegroda, np. w skrzyni’; derywat od *sb-sěkti, *sb-sěko* ‘ściąć’ — nomen acti, może nomen loci o znaczeniu ‘to, co zsięzione, ścięte razem’ BoryśPref 99–100), w toponimach zapewne w znaczeniu ‘wykarczowany zwarty obszar lasu’ (por. pol. *przesieka*, *zasięć*) lub ‘naturalny zbiornik wodny umocniony cembrowaniem; drewniana cysterna’ (por. strus. *susěk* ‘zbiornik wody’ BoryśPref 99–100), z suf. -no. Wieś leży nad jeziorem o tej samej nazwie, por. zapis z 1325 r. Postać *Samsieczno* powstała w wyniku adideacji do zaimka *sam*. Efemeryczna zmiana paradygmatu na żeński. Okresowo również n. zestawiona, z łac. członem odróżniającym *Maius*, co miało związek z nowo powstałą w sąsiedztwie osadą o równobrzmiącej n. (zob. *Samsiecznyek*). Lit.: Borek, -bn- 208; Koz V 276. ZZ

Samsieczno zob. **Sąsieczno** (2)

Samsiecznyek, wś, bydż., gm. Mrocza, 6 km na pld.-wsch. od Mroczy: in triplici *Sanseczno*, scilicet *Magno*, *Parvo* et *Glische* 1374 KW III 428; de *Minori Sasieczno* 1403 Piek nr 624; *minus Sanseczno* XV RHist II 61; *Samsieczen-*

ko deserta 1565 SHGKI(ASK 12, 300); *Samsieczzenko* 1578 ŻDz XII 173; *Samsieczzenek* 1661 MKI(Tab 42, 37); *Samsieczzenko* 1673 MKI(ASK 74, 106); *Samsieczzynko* 1732 MKI(Tab 42, 27); Villa *Samsieczzonek* 1766 MKI(E 42, 775); *Samsieczzynek* 1846 KsP 425; *Samsieczzynek*, niem. *Mariensee* 1889 SG X 259; *Samsieczzynek*, niem. *Mariensee* 1921 Sk X 7, 155; *Samsieczzynek*, -nka, *samsieczzyński* 1972 UN 174, 25; gw. *samśećzynek*, -nka. — Dawniej *Sąsieczno* (zob. wyżej), następnie n. z członami odróżniającymi od łac. *parvus* 'mały'. Wtórnie uniwersalizacja przy użyciu suf. -ko, -ek. Lit.: Koz V 276. ZZ

Samsonowice (1), wś zaginiona, leżała w pobliżu Kostomłotów, wroc.: *Samsonowicz* (1304) XIV Reg nr 2823. — Od n. os. *Samson* SSNO V 10, z suf. -owice. Wydawcy CdSil przypuszczali, że zapis ten mógł się odnosić do wsi *Jenkowice*. Na podstawie cytowanego zapisu ustalono powojenną n. innej miejscowości, zob. *Samsonowice* (2). PS

Samsonowice (2), wś, wroc., gm. Kostomłoty, 4 km na zach. od Kątów: *Spillerdorph* 1318, *Spilerdorf* 1330, *Spelerdorph* 1334 Reg nr 3806, 4959, 5353; *Spelerdorf* 1353 LandB 117; *Spelerdorff* (1360) K 646; *Spillendorff* 1651, *Spillendorf* 1666 J I 178, 433; *Spillendorf* 1736 MpWielWrat; *Spillendorff* 1743 SNGŚI XII 53; *Spillendorf* 1795 Z XII 87; *Spillendorf* 1845 K 646; *Spillendorf* 1941 Wrzosek 16; *Spillendorf* — *Samsonowice*, -ic, *samsonowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Samsonowice*, -wic 1982 WUN III 194. — Dawniej *Spillerdorf*, zapewne od n. os. *Spiller* Gott 467 (: *Spindel* 'wrzeciono' lub *Spiel* < *Spiegel* 'zwierciadło', por. też ap. *Spiller* 'wytwórca wrzecion' DWB XVI 2486) i od ap. *Dorf* 'wieś'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Samsonowice* na podstawie zapisu n. zaginionej wsi *Samsonowice* (1). Lit.: SNGŚI XII 53. PS

Samsonów, wś, kiel., gm. Zagnańsk, 12 km na płn. od Kielc: kuźnica *Michałowa*, kuźnica *Michałowska* 1584, kuźnica *Samsonowska* 1625, kuźnica *Michałowa* 1633 AtSd(kartoteka); [*Ruda Michałowska*, *Ruda Samsonowska*] XVI AtSd 154; *Samsonow* 1783–84 RejKor 240; *Samsonow* 1787 Spis 400; *Samsonów* 1827 Tabella II 161; *Samsonów* 1889 SG X 259; *Samsonów* 1921 Sk III 40; *Samsonów*, -nowa, *samsonowski* 1966 UN

23, 68. — Dawniej n. kuźnicy, rudy: *Michałowska*//*Michałowa*, *Samsonowska*, od im. i nazw. kuźników, właścicieli kuźnicy: *Michała* Niedźwiedzia i Łukasza *Samsona* (AtSd). Od XVIII w. *Samsonów*; n. z suf. -ów. Lit.: KopKiel 199. IN

Samsonów-Komorniki zob. **Komorniki** (2)

Samsonówka, wś, zamoj., gm. Józefów, 3,5 km na wsch. od Józefowa: *Samsonówka*, -ki, cz. wsi Majdan Niepryski 1982 WUN III 194; po zmianie *Samsonówka*, -ki, *samsonówecki* 2001 DzU nr 153, poz. 1772. — Od nazw. *Samson*, z suf. -ówka. BCz

Samsony zob. **Jabłoń-Samsony**

Samst zob. **Ziemsko** (1)

Samszyce, wś, wloc., gm. Osiećciny, 11 km na płn.-zach. od Lubrańca: de *Semszicz* 1401 Koz V 282; *Semschicze* 1419 Koch nr 1040; *Szamszycze Jaroslai*, *Szamszycze Borek* 1489 Lupbrz 134; *Semszicze*, *Syemszicze* 1527 Vlad XI 48; *Semszicze maior*, *Semszicze minor* 1557–66 ŻDz XIII 33; *Szemszycze* 1634 Rpodbrz 238; *Samszyce* 1674 Rpog 164; *Szczamczyce* (!) 1796 PerOpis IX; *Szamszyce* 1827 Tabella II 218; folw. *Samszyce* z atyn. *Samszyczki* (1875) SG X 259; *Samszyce* 1881 Borucki 359; *Samszyce* 1889 SG X 259; *Samszyce* 1921 Sk I 101; *Samszyce* 1952 UW 46; *Samszyce*, -szyc, *samszycki* 1971 UN 182, 44. — Od n. os. *Samsza*, *Szamsza* (: *Samson*) RymSEN II 395, z suf. -ice. W XV w. wieś uległa podziałowi, co znalazło wyraz w członach odróżniających od n. os. *Jarostaw*, *Borek* oraz od łac. przym. *maior* 'wielki', *minor* 'mały'; później n. *Samszyczki*, z deminutywnym suf. -ki. W XIX w. *Samszyczki* zostały wchłonięte przez pierwotną wieś. AG

Samszyczki zob. **Samszyce**

Samule, wś, łomż., gm. Turośl, 9,5 km na zach. od Kolna: *Samuele* 1783 MpPerMz; *Samule* 1783–84 RejKor 645; *Samule* 1827 Tabella II 161; *Samule* 1839 MpKwat V 2; *Samule* 1889 SG X 260; *Samule*, -mul 1982 WUN III 194. — Od n. os. *Samuel*, *Samul* (to od hebr. im. *Samuel*) RymSEN II 395, w l. mn. UB

Samulewo zob. **Sątopy-Samulewo**

Samulki, dziś *Samulki Duże* i *Samulki Małe*, dwie wsi, biał., gm. Wyszki, 7 i 8 km na pld.-wsch. od Suraza: *Samolki* (1524) ŻDz XVII/2, 189; *Samulki* 1535 SHGPd(KurczB 242); *Samul-*

Samwodzia

ki 1561 SHGPd(ADS, D. nr 152 k. 47v–48); *Samulki* i *Siolko* (1575) *ŻDz XVII/2*, 124; *Samulki* 1676 Kond 177; *Samulki Wielkie* i *Samulki Małe* 1723 SHGPd(ADS, D. nr 152 k. 65–65v); *Samolki Większe* i *Samolki Mniejsze* 1790 Kond 177–8; *Samulki*, wś 1889 SG X 260; *Samulki Wielkie*, *Samulki Małe* 1921 Sk V 30; *Samulki Duże* 1952 UW 159; *Samulki Duże*, *-lek -łych*, i *Samulki Małe*, *-lek -łych*, *samulkowski* 1972 UN 153, 54; gw. *samolki*, *-uǫ*, *samolkuǫśki*, *samulki małe*, *samulki*, *-yx*, *samulkovski*. — Od brus. n. os. *Samolka*, *Samulka* (: im. cerkiewnego *Samuil*, pol. *Samuel*) BiryłaBA I 144, w l. mn. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *duży*, *mały*, *wielki*, *większy*. Nazwa *Siolko* od ap. *siolko* (: *sioło* ‘wieś’). Lit.: Kond 177–8. EB

Samwodzia zob. **Samwodzie**

Samwodzie, wś, rad., gm. Kozienice, 6 km na wsch. od Kozienic: *Samwodzia* 1569 *ŻDz XIV* 334; *Sambodzie* 1598, *Samwodzie* 1663, *Sambodzie* 1710 AtSd(kartoteka); *Samwodzie* 1783–84 RejKor 363; *Samwodzie* 1787 Spis 423; *Samowodzie bombek*, *Samowodzie ostroróg* 1827 Tabella II 161; *Samwodzie* 1877 Zin II 134; *Samwodzie* 1889 SG X 260; *Samwodzie* 1933 SkBy 1508; *Samwodzie*, *-dzia*, *samwodzki* 1970 UN 25, 15. — Nazwa związana z położeniem wsi pomiędzy wodami — między starorzeczem wiślany Łachą a Wisłą. Za pierwotną postać należy uznać **Sąwodzie*, od ap. **sąwodzie* ‘miejsce, gdzie wody sąsiadują ze sobą; połączenie rzek’ (< psł. **sǫvodь/b* ‘wspólna woda (?)’ BoryśPref 125–6, z suf. **-bje*), zob. też *Sambodzie*. Pierwszy zapis *Samwodzia* oddaje zapewne formę l. mn. Przejściowo zanotowano formę *Sambodzie*, która powstała w wyniku dekompozycji nosówki i asymilacji *v > b*. Człony drugie od nazw. *Bombek*, *Ostroróg* RymSEN I 47, II 189. Lit.: KSand 175; KopRad 63–4. IN

Sancewo, wś zaginiona, leżała koło Pułtuszka: *Sancewo* 1240 KMaz I 343. — Zapis można odczytywać jako *Sańcewo*//*Szańcewo*, od n. os. *Sanniec*//*Szaniec* SSNO V 12 (: *Aleksander*), z suf. *-ewo*. Lit.: ZMaz 458. UB

Sancta Anna zob. **Rudki** (3d)

Sancta Margaretha zob. **Gajków**

Sancti Jodoci zob. **Just**

Sanctuarii zob. **Świątniki** (2, 6), **Wielka Wieś** (6)

Sanctus Adalbertus zob. **Święty Wojciech** (4)
Sancygniów, wś, kiel., gm. Działoszyce, 19 km na pld.-zach. od Pińczowa: *Sadzignew* 1376, *Szacignew* 1387, *Sanczegnow* 1397 Krak nr 363, 4350, 6001; *Sancygnyew* 1470–80 DB I 518; *Szacygnew* 1490 *ŻDz XV* 439; *Seczygnyow* 1498 AS II 45; *Sancygnyew* 1518 Kniaz nr 207; *Seczygniow* 1550 Matr V/1, nr 916; *Sencygnew* 1564 Lukrak II 80; *Seczigniw* 1581 *ŻDz XIV* 19; z *Czegniowa* (!) 1626 RPobKr 152; *Secygniow* 1680 Rej 151; *Secygniow* 1765 Żyd 414; *Sancygniów* 1783 SHGKrMat 269; *Sancygnew* 1787 MpPerKr; *Sancygniów* 1827 Tabella II 161; *Sancygniów* 1889 SG X 264–5; *Sancygniów*, *-niowa*, *sancygniowski* 1969 UN 29, 7; gw. *sencygnǫf*//*sancygnǫf*, *-owa*, *sencygnoski*. — Dawniej *Sęczygniew*, od n. os. *Sęczygniew* SSNO V 30, z suf. **-jb*. Przejście *Sęczygniew > Sęczygniów* nastąpiło pod wpływem nazw na *-ów*. Wieś leży na obszarze beznosówkowym, stąd okresowy zanik nosowości — *Seczygniów*. W formie *Sancygniów* samogłoskę nosową zastąpiło grupą *an*. Lit.: RKrak 149; TaszyckiRiSP I 15–8. IN

Sand zob. **Piasek** (4, 6)

Sand Schönau zob. **Sienno** (6b)

Sandau zob. **Aleksandrowo** (4), **Piasek** (4)

Sandberg zob. **Piaski** (2, 21)

Sanddorf zob. **Jaszczółtowo**, **Samociążek**, **Wdzydze**

Sandeborske zob. **Czarnoborsko**

Sandekow zob. **Sądkowo**

Sanden zob. **Ołownik**

Sandenitten, miejscowość zaginiona, leżała w komornictwie Burdajny, elbl.: *Sandenitten* 1402–08 GermerSied 330. — Pruska n. z suf. *-īt-*, od n. os. **Sandenis*, por. *Sande* TAP 87, lit. n. os. *Sandà*, *Sandas* Lpvž II 672 (: niem. *Sand*), n. *Sandekow* (*Sądkowo*), *Sanditten* Błażienė 138, Błażienė II 176. Postać zniemczona z gminatą *tt*, końcówką pluralną *-en*. Lit.: GermerSied 330. RP

Sandenn zob. **Piaski** (35)

Sanders zob. **Molza**

Sandersdorff zob. **Molza**

Sandewalde zob. **Sądowel**

Sandhof zob. **Piaski** (5b), **Piaski Małe**

Sandhofen zob. **Polkowice**

Sandhuben zob. **Czarków** (2)

Sandilo, miejscowość zaginiona, leżała w koornictwie Reszel, olszt.: *Sandilo* 1337 Ger 150. — Nazwa prus. *Sandil-ā od n. os. *Sandil, por. *Sande*, *Sandike* TAP 87; o etymologii n. os. zob. *Sandenitten*, *Sądkowo*. Lit.: Blažienė III 325. RP

Sanditz zob. **Sędzice** (3)

Sandlack zob. **Sędławki**

Sandomierz, mto, tarnob.: *Sandomir* (1093) MPH I 434; *Zandomir* (1136) KW I 12; ecclesie de *Zandomir* 1148 Perl 2; *Sudomir* 1166 Kkk I 1; *Sandomiria* (1176) CdP I 12; *Sandomiria* 1191 KMłp I 5; *Sandomiria* 1224 Kkk I 13; *Sandomirie* (1236) KMłp I 25; *Sandomir* (1258) Kkk I 58; *Sandomirz* 1259 MPH II 806; ciuitate *Sandomirz*s (1442) KMłp IV 398; *Sandomiria* 1508 ŻDz XV 464; *Sędomyrz*, do *Sandomyrza* 1564–65 Lusand 82, 132; *Sandomiria* 1578 ŻDz XIV 204; *Sandomirz* 1660 Lusand II 102; *Sandomierz*, mto 1783–84 RejKor 261; *Sandomierz* 1787 Spis 386; *Sandomierz*, mto 1889 SG X 268–92; *Sandomierz*, *-rza*, *sandomierski* 1970 UN 32, 5. — Od n. os. *Sędomir* SSNO V 34, z suf. *-*jb*. W XII–XIII oraz XVI w. forma zlatynizowana *Sandomiria*. Utrwalił się zapis samogłoski nosowej jako *-an* oraz nastąpiło przejście *-irz* > *-erz*. Lit.: KSand 176; Rospond, *-jb* 122; RospSEMIG 340–1; Rymnmiast 211. IN

Sandow zob. **Sądów** (1, 2)

Sandraschütz zob. **Sądrożyce**, **Sędraszyce**

Sandraszyce zob. **Sądrożyce**

Sandvorwerk zob. **Nowy Folwark** (4)

Sandwaldau zob. **Czernikowice**

Sandwiesen zob. **Przechlebie**

Sangawiten zob. **Praślity**

Sangeditten, wś zaginiona, leżała koło Miłakowa, olszt.: *Sangedyten* 1314 Ger 150; villam *Sangeditten* (1315)XVI, dorf *Sangedyten* (1315) XV PrUr II 87, 89; *Sangeditten* 1448 GermerSied 330. — Prus. n. *Sangedit-ai, od n. os. *Sangede* TAP 87, 149, 138, z suf. *-it-*. Do n. os. por. prus. *san-* ‘z, razem’ i **ged-*, lit. *gėdėti* ‘nosić żalobę’, *gėdauti* ‘tęsknić, szukać’ SESmocz 174, prus. n. os. *Gede-buth*, *Gede-gawde*, lit. *Ged-gaudas* Zinkevičius 141. Lit.: Ger 150; PrzybBalt 256. RP

Sangelauken zob. **Zagławki**

Sanglau zob. **Sągłewo**

Sangnitten zob. **Sągnity**

Sangródz, dziś *Sangrodz*, wś, piotr., gm. Ujazd, 6 km na pln.-zach. od Tomaszowa Mazowieckiego: *Sangrodz* (1335)XVI, *Sangroc*z (1391)XVI SHGŁęcz II 84; *Samgrodz* 1393, *Søgrodz* 1394, *Søgrodz* 1396, *Sangrod* 1398 Łęcz I nr 2848, 3510, 3868, 5524; *Sangroc*z 1399 Łęcz II nr 2131; de *Sandzegroth*, de *Sangroc*z 1399, de *Sandzegroth* 1402, de *Søgrodz* 1411 Koz VII 95; *Sangroc*z 1511–23 ŁLB II 320; *Sangroc*z 1576 ŻDz XIII 94, 153; *Sangrodz* 1783–84 RejKor 127; *Sangrodz* 1793 MpPerŁęcz; *Sangródz* 1827 Tabella II 161; *Sangródz* 1889 SG X 293; *Sangródz* 1921 Sk II 9; *Sangródz*, *-rodza*, *sangrodzki* 1974 UN 40, 46; *Sangródz*, *-rodza* 1982 WUN III 195; po zmianie *Sangrodz*, *-dza*, *sangrodzki* 2001 DzU nr 153, poz. 1772; gw. *samgruc*, *-roża*, *samgrocki*. — Pierwotnie zapewne *Sędzigrodz (por. zapisy z 1399 i 1402 r.), od n. os. *Sędzigrod, z suf. *-*jb*. Do n. os. por. imiona złożone *Sędzimir*, *Sędzislaw*, *Zdziegrod* SSNO V 35, 36, VI 303. Forma *Sangródz* (z utrwaleniem grafii samogłoski nosowej jako *an*) mogła powstać od n. os. *Sagrod — uproszczonej postaci imienia *Sędzigrod, ze skróconym pierwszym członem. Lit.: SHGŁęcz II 84; Nieckula, RKJWr V 1965, 104; Rospond, *-jb* 122. PD/UB

Sanice, wś, ziel., gm. Przewóz, 7 km na pld. od Przewozu: *Sandicer heyde* 1400 KOL 51; *Senitz* 1416, *Zenicz* 1418, *Czenitz*, *Czenicz* 1419 CdL III 712, 746, 766, 769; *Senicz* 1419 CdL II/1, 3; zcur *Zeniz* 1420, czur *Senicz* 1421, *Zenecz* 1424 KOL 51; *Senicz*, *Zenicz* 1422 CdL II/1, 74, 75; *Zenitz*, *Senicz* 1431, *Zenicz* 1432–33 CdL II/2, 223, 230, 412; *Sehnitz* 1499, Zur *Zenytz* 1505 BenaGŁuż 386; *Zenitz* 1508, *Sehnitz* 1520 KOL 51; *Seheniz* 1520 BenaGŁuż 386; *Senitz* 1593 MpLusSup; *Sense* ok. 1720 MpWeigSup; *Sänitz* 1845 K 572; *Sänitz*, gluż. *Sanica* MukaS 23; *Sänitz*, *Sanice* 1941 Wrzosek 38; *Sänitz* — *Sanice*, *-ic*, *sanicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Sanice*, *-nic* 1982 WUN III 195. — Dawniej zapewne *Sędzice, od n. os. *Sąd*, *Sęda* SSNO V 20, 30 (: *Sędzimir*, *Sędzislaw* itp.), z suf. *-ice*. Wtórnie *Sěnica, może w wyniku adideacji do kontynuantów ap. *sěno ‘siano’. A. Muka, opierając się tylko na współczesnych zapisach, mylnie wiązał nazwę z gluż. ap. *sań* ‘smok’ (MukaS 23). Nazwa została zmieniona jako *Senitz*, *Sänitz*. Postać *Sanice* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: SNGŚI XII 54; BenaGŁuż 386–8. PS

Saniczok

Saniczok zob. **Sanoczek**

Sanie (1), wś, łódz., gm. Aleksandrów Łódzki, 4 km na zach. od Aleksandrowa Łódzkiego: *Ssan* 1511–23 ŁLB II 377; *Szany* 1576 ŻDz XIII 64; *San* 1793 MpPerŁęcz; *San* 1783–84 RejKor 89; *Sanie* 1827 Tabella II 161; *Sanie* 1889 SG X 294; *Sanie* 1921 Sk II 61; *Sanie*, *-ni* 1982 WUN III 195; gw. *sańe*, *sań*, *sajski*. — Pierwotnie *Sań*, od n. os. *Sań*, *Szań* SSNO V 13 (: im. *Aleksander*), wtórnice w l. mnogiej. PD

Sanie (2), wś, wroc., gm. Żmigród, 4 km na płd. od Żmigrodu: *Zsan* (1322)XVIII Reg nr 4184; *Zeen* ok. 1390, *Zayn* 1508 Darst XXXI 180; zum *Saynn*, *Sahn* 1666/67 J I 449–50; *Sayn*, P[o]. *Sani* 1739 MpWielOels; *Sayn* 1787 Z VII 405; *Sayn* (*Sani*) 1803 WBeschr VII 92; *Sahn*, *Saine*, *Sanie* 1845 K 581; *Sanie*, *Sayne* 1900 Myc 46; *Sayne* j[etzt] *Seidorf* 1941 SOV 327; *Seidorf* — *Sanie*, *Sań*, *sański* 1948 MPol XXV nr 14; *Sanie*, *-ni* 1982 WUN III 195. — Pierwotnie może **Sani(e)*, od stp. ap. *sani*, *sanie* ‘pojazd na płozach do jeżdżenia po śniegu’ Sstp VIII 124–5 lub **S(z)añ* od n. os. *Sań*, *Szań*, z suf. *-jɔ (n. os. typu *Sań*, *Sania*, *Sanek* były jednak charakterystyczne dla wsch. części Polski). Niewykluczony związek z n. os. *Sanne* SSNO V 13 (Śląsk) oraz z niem. n. m. *Sayn*, też *Seyn* (mto w Nadrenii-Palatynacie w Niemczech) Gott 423. Nazwę zniemczono jako *Sayne*, *Sayn* (regularna substytucja *n* jako *in*). Nazwę niem. *Seidorf* wprowadzono w okresie administracji hitlerowskiej. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sanie*. Lit.: SNGŚI XII 55. PS

Sanie-Dąb, wś, łomż., gm. Kołaki Kościelne, 8 km na wsch. od Zambrowa: *Schanye* 1511 SHGMz(Ep. 149, 162v); *Sanie Dąb* 1578 ŻDz XVI 381; *Sanie Dąb* 1783 MpPerMz; *Sanie Dąb* 1783–84 RejKor 393; *Sanie dąb* 1827 Tabella II 161; *Sanie Dąb* 1889 SG X 294; *Sanie-Dąb*, *Sań-Dębu* 1982 WUN III 195. — Wieś została założona przed 1421 r., na 20 wólkach nad rz. Dąb; nadanie otrzymał Marcin Kołak zwany Marciszem. Nazwa wsi pochodzi od n. os. *Sań*, w l. mn., i związana jest z synem odbiorcy nadania — Samborem, zwanym *Sań*. Wtórnice n. zestawiona *Sanie-Dąb*; człon drugi od n. rz. *Dąb*, pd. Jabłonki, u której źródle leży wieś, por. *Damb* (1414–25)1456 SHGMz(MK 3, 120). Lit.: WiśnŁomż 62. UB

Saniec zob. **Szaniec**

Sanien zob. **Zanie** (2)

Saniki, cz. Radomska, dawniej wś, piotr., gm. Radomsko: *Saniki* 1802–03 MpGillyPr; *Saniki* 1827 Tabella II 161; *Sanniki* al. *Saniki*, folw. i os. 1889 SG X 296; *Sanniki* 1921 Sk II 90; *Saniki*, *-nik*, *sanicki*, wś 1972 UN 48, 93; po zmianie *Saniki*, *-nik* 2013 DzU poz 200. — Od n. os. *Sanik* (por. im. *Aleksander*, też ap. *sanie*) RymSEN II 396, w l. mn. Forma *Sanniki* powstała zapewne w wyniku adideacji do ap. *sanna* ‘droga uślana śniegiem, do jeżdżenia saniami’ SW VI 30. Nie można wykluczyć, że pierwotna była n. *Sanniki*, następnie nastąpiło uproszczenie *-nn-* > *-n-*. PD

Saniki zob. **Sanniki** (2, 3, 4)

Sanina zob. **Sonina**

Sanka, wś, krak., gm. Krzeszowice, 7,5 km na płd. od Krzeszowic: de *Sancka* 1269 MPH IV 786; de *Sosca* 1325–27, *Sossca* 1325–28 MVat I 202, 301; *Sosnka* 1350–51 MVat II 330; *Sosnka* 1400 Krak nr 9667; *Szosnka* 1470–80 DB II 45; *Sosnka* 1564 Lukrak II 74; *Sosnka* 1629 RPobKr 37; *Sonka* 1748–49, *Sanka* 1789 SHGKrMat 287; *Sanka Południowa*, *Sanka Północna*, dwie wsi 1855 Stup 191; *Sanka*, wś 1889 SG X 294; *Sanka*, *-ki*, *sanecki* 1964 UN 4, 46; gw. *sanjka*, *-ki*, *sanecki*. — Dawniej *Sosnka*, od ap. *sosnka* ‘mała, młoda sosna’ Sstp VIII 337. W n. zaszło uproszczenie grupy spółgłoskowej *-snk-* > *-nk-* (*Sosnka* > *Sonka*) oraz zmiana *on* > *an*, będąca zapewne hiperyzmem, wspieranym przez etymologię ludową. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *południowy*, *północny*. Lit.: RKrak 149. IN

Sankau zob. **Sądkowo**

Saniki, cz. Małej Wsi, dawniej wś, rad., gm. Promna: *Szanki* 1407 Czer nr 642; *Szanky* 1468, 1477 SHGMz(MK 5, 186); *szszamkow* 1512 Warsz nr 2083; *Sanki* (1531) VisitGn 670; *Sanki* 1576 ŻDz XVI 238; *Sanki* 1783 MpPerMz; *Sanki* 1783–84 RejKor 734; *Sanki* 1827 Tabella II 161; *Sanki* 1839 MpKwat IV 5; *Sanki* 1889 SG X 295; *Sanki*, *-nek* 1982 WUN III 195. — Od n. os. *Sanek*, *Sanka* SSNO V 11, 12 (: *Aleksander*), w l. mn. Lit.: KopRad 402. UB

Sankt Albrecht zob. **Święty Wojciech** (1)

Sankt Annaberg zob. **Góra Świętej Anny**

Sankt Bernhardin zob. **Pomianowice**

Sankt Hedwigsdorf zob. **Jadwisin** (1)

Sankt Johann zob. **Janowa Góra**

Sankt Johannes zob. **Świętojańsko**

Sankt Veit zob. **Sadlno** (4)

Sankuny zob. **Sankury**

Sankury, wś, suwał., gm. Puńsk, 13,5 km na płn. od Sejń: *Sankury* 1745 WiśnSejn 161; *Sankury* 1808 MpTex III; *Sankuny* (!) 1827 Tabella II 161; *Sankury* 1839 MpKwat VI 3; *Sonkury* al. *Sankury*, *Sankuny* (!), *Szaukuny* (!) 1890 SG XI 73, 810; *Sankury* 1915 KdwR(Sejny); *Sankury* 1921 Sk V 71; *Sankury*, -kur 1982 WUN III 195; gw. lit. *sankūrai*. — Od lit. n. os. *Sankur, por. n. os. *Sankus* (: *Sanko* < *Aleksander*) Zinkevičius 86, w l. mn. Lit.: WiśnSejn 62, 102, 161; Buch, Onom VII 226. EB

Sanna zob. **Zaklików**

Sannickie zob. **Sanniki** (2)

Sanniki (1), wś, biał., gm. Krynki, 10,5 km na pld. od Krynek: *Sanniki* 1601 SHGPd(kartoteka); *Sanniki* wioska 1784 DekGr 77; *Sanniki* 1889 SG X 296; *Sanniki* 1921 Sk V 38; *Sanniki*, -nik 1982 WUN III 195. — Zapewne od brus. n. os. *Sanik* BiryłaBA II 364 (: brus. *sani*, pol. *sanie*), w l. mn., z podwojeniem -n-. EB

Sanniki (2), dziś *Saniki*, wś, biał., gm. Tykocin, 3,5 km na pld.-wsch. od Tykocina: bonorum ... *Saniki* 1543 HMil 497; *Sannickie*, wś 1558, we wsi *Sannikach*, w siole *Sannikach* (1559) *ŻDz* XVII/1, 175, XVII/3, 26, 88; *Sannickie*, w *Sanikach* 1576 Lupodl 100, 101; *Saniki* 1580, *Saniki* 1591 *ŻDz* XVII/1, 121, 154; *Saniki* 1623 SHGPd(MK nr 169, k. 317–318); *Saniki* 1674 HMil 439; *Sanniki* 1827 Tabella II 161; *Sanniki* i *Sanniki Dobkowskie*, dwie wsi 1889 SG X 296; *Sanniki* 1921 Sk V 113; *Sanniki*, -nik 1982 WUN III 195; po zmianie *Saniki*, -ik, *sanicki* 2003 DzU nr 229, poz. 2288. — Od ap. *sannik 'członek służby książęcej, wyrabiający sanie' Buczek 61, w l. mn. Okresowo dwie wsi; *Sanniki Dobkowskie* wchodziły w skład dóbr *Dobki*, stąd członek odróżniający. Współcześnie n. *Saniki*, z uproszczeniem grupy spółgłoskowej -nn- > -n-. EB

Sanniki (3), wś, płoc., gm. Sanniki, 12 km na pld.-wsch. od Gąbina: *Sennyki* (1418)1523 Matr IV/3, supl. nr 534; in *Sannijkij* villa, capelle *Sannicznensi*, *Sannijki*, *Sannykij* (1441)XVI, *Sannijki* 1462 KkM 205, 232; *Sanmyky* 1502 Matr III nr 383; *Sanniky* 1513 Matr IV/1, nr 2108; *Saniki*, ... z *Sanikami* 1564 Luraw 123, 125; *Saniki* 1579 *ŻDz*

XVI 199; *Saniki* 1602 Luraw 27; *Sanniki* 1661 Luraw 188; *Saniki* 1783–84 RejKor 720; *Saniki* 1789 Luraw 224; *Sanniki* 1827 Tabella II 161; *Sanniki* 1886 SG X 295–6; *Sanniki* 1921 Sk I 32; *Sanniki*, -nik, *sannicki* 1971 UN 125, 23; *Sanniki*, -nik 1982 WUN III 195. Lit.: Buczek 61. UW

Sanniki (4), wś, pozń., gm. Kostrzyn, 6 km na pld.-wsch. od Pobiedzisk: *Samoczirnsko* (!) (pro *Sannici rusca* = *Sanniki* + *Ruśca* wg poprawki A. Gąsiorowskiego) (1170)XV Sźr VIII 94; *Sannici* (1218)1417 KW I 97; de *Sanniky* 1414–19 Koz V 276; Stefana *Saniczkiego* 1495 SHGKI(PG 7, 133v); in villa *Sannyki* 1497 Bob nr 169; *Sannyky* 1511–23 *ŁLB* I 60; *Sanniki* 1580 *ŻDz* XII 152; *Saniki* 1671 MKI(ASK 74, 216); *Sanniki* 1783–84 RejKor 30; Wies *Sanniki* 1789 MKI(Tab 84, 407); *Sanniki* 1889 SG X 297; *Sanniki* 1921 Sk X 74; *Sanniki*, -nik, os. 1982 WUN III 195; po zmianie *Sanniki*, -nik, *sannicki* 2006 DzU nr 240, poz. 1746; gw. *saniki*, -*nik*, *sanicki*. — Okresowo *Saniki*, z uproszczeniem grupy spółgłoskowej -nn- > -n- pod wpływem dialektu wielkopolskiego. Lit.: Koz I 272. ZZ

Sanniki zob. **Saniki**, **Sianki**

Sanoczek, wś, krośn., gm. Sanok, 5 km na zach. od Sanoka: *Sanoczeg* 1424, de *Sanoczek Maiori* 1446 AGZ XI nr 15, 2238; *Sanoczek* 1589 *ŻDz* XVIII/1, 50; *Sanoczek* 1666 ADP 49, k. 196; *Sanoczek* 1787 MJ 19, XV, 54, 1; *Saniczok* 1860 Sch 107; *Sanoczek* 1889 SG X 297–8; *Sanoczek*, -czka 1982 WUN III 195. — Od n. potoku *Sanoczek*, por. 1361 KMłp III 143. Hydronim zapewne od n. mta *Sanok* (zob.), z suf. -ek, ukr. -ok. Lit.: SHGsk III 97–9; MakSk 145; RiegŁemk 204. BCz

Sanogoszcz, wś, skiern., gm. Cielądz, 9 km na pld.-wsch. od Rawy Mazowieckiej: *Samogoszcza* (1439)1456 SHGRw(MK 3, 233v); *Samogoszcza* 1447 SHGRw(MK 336, 4v); *Sannagoscza*, *Sanogoscza* 1511–23 *ŁLB* II 302, 303; *Sanogoscza* 1579 *ŻDz* XVI 176; *Sanogoszcz* 1783–84 RejKor 126; *Samogoszcz* 1792 MpPerRw; *Sanogoszcz* 1889 SG X 298; *Sanogoszcz* 1921 Sk I 154; *Sanogoszcz* 1952 UW 102; *Sanogoszcz*, -czy 1982 WUN III 195. — Od n. os. *Samogost, z suf. *-ja, wtórnie zmiana paradygmatu. Do n. os. por. imiona złożone typu *Samosąd*, *Milogost* SSNO V 9, III 512. Zmiana *Samogoszcz* w *Sanogoszcz* zapewne adideacyjna, por. *sanie*, *sanna*. UW

Sanok

Sanok, mto, krośn.: и взя *Санокъ* город 1150 Letopis II 52; *Sanak* (!) 1339 CdP III 255; *Sanok* 1345 KMłp I 218; *Sanog* 1417 SHGsk III 99; *Sanoko* 1423 U nr 1136; *Sanog*, *Czanok*, *Czanag* 1424, *Schanok* 1486 SHGsk III 99; *Sanok* 1565 Luukr III 226; *Sanok* 1675 AGZ XXII 14; *Sanok* 1788 MJ 19, XV, 362, 1; *S'anök* 1851 Sch 118; *Sanonok* 1889 SG X 298–300; *Sanok*, *-ka* 1982 WUN III 195. — Od n. rz. *San*, por. vь *Sanu* (1097)1377 Letopis 246, nad którą leży miasto, z suf. *-ok* (< **-okъ*). Hydronim przedślowiński, łączony z ide. pierwiastkiem **senə-//*snā-* o znaczeniu 'płynąć'. J. Udolph dopatruje się wyjściowej postaci **Sindhnos/*Sindhna* (od staroindyjskiego *sindhu-*), która ma liczne paralele w n. w. Europy, np. *Sinna* w Turynii, *Sinn* > Main [= Men]. Lit.: SHGsk III 99–126; MakSk 145; RospSEMIG 341; Stieber, JPol XXI 172–4; Rieger, HE XVIII 61–3; UdolphStell 264–70; Babik 246–50. BCz

Sanok zob. **Sanoka**

Sanoka, wś, tarn., gm. Radłów, 3 km na płn.-wsch. od Radłowa: *Sanoka* 1779–83 MpMieg; *Sanok* 1794 Ga Nn2; *Sanoka* 1855 Stup 193; *Sanoka*, wólka do Ilkowiec 1889 SG X 300; *Sanoka*, przys. 1921 Sk XII 34; *Sanok*, przys. 1933 SkBy 1510; *Sanoka*, *-ki*, *sanocki* 1964 UN 15, 92. — Nazwa zapewne ma związek z n. rz. *San*, n. m. *Sanok*. Miejscowość leży nad Dunajcem, w znacznej odległości od obu obiektów. IN

Sansgarben zob. **Geście Góry**

Sanskau zob. **Zajączkowo** (1a)

Sanskow zob. **Zajączkowo** (1a)

Sansrebrza, wś zaginiona, leżała w pobliżu Wrocławia: *Sansrebrza* 1245, *Sansrebiza* (1245) XIV SUr II 173. — S. Rospond i B. Dunaj odczytują n. jako **Sqsrebrza*, ówczesnie miała ona jednak zapewne brzmienie **Sqs(r)zebrza*; może od *sq-* (< psł. **sq-* 'razem, z' SEBor 539) + stp. *srebro*, *szrebro* 'srebro' Sstp VIII 384, z suf. **-ja*. Paralelne derywaty na **sq-* mają zwykle znaczenia topograficzne (BoryśPref 89–110), określenie to mogło zatem odnosić się do gruntu, na którym występowały samorodki srebra. W. Schulte przypuszczał, że zapis dotyczy wsi *Częszyce* (za nim SNGŚI, bez próby objaśnienia). Lit.: SNGŚI III 73; Rospond, RKJWr II 43; Dunaj, Język polski najstarszej doby piśmiennej (XII–XIII w.), 1975, 119; Schulte, Darst III 190. PS

Sansutten zob. **Zezuty**

Santenitten zob. **Sagnity**

Santocko, wś, gorz., gm. Kłodawa, 8 km na płn.-zach. od Gorzowa Wielkopolskiego: *Zanzyn* 1300, *Zanzin* 1314 CdB A XVIII 372, 374; *Zanzin* 1321, *Sanzin* 1323 PU VI 39, 179; *Szantzin*, *Szanzin* 1337 LandbNM 95, 109; *Zazym* 1376 SHGNM(EckertG II 31); *Czentzin* 1517 CdB A XXIV 229; *Zentzin* 1608 Eickstedt 231; *Zanzin* 1809 MpNeumark III; *Zansin* 1833 MpUMbl 1703; *Zanzin* 1865 Berghaus III 96; *Zanzin* — *Santocko*, *-ka*, *santocki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Santocko*, *-ka* 1982 WUN III 195. — Na podstawie zapisów można n. rekonstruować jako **Sączyn*; pierwotnie zapewne hydronim od *sączyć* (*się*). Rekonstrukcję *Santocko* oparto na zapisach: *Santosnoue* (1237), *Zantosine* 1240 PU I 413, 446, *Czantosine* 1255, *Szantosin* 1283, *Sontocyn* 1313 PU II 21, 504, 120, których (wg historyków) nie należy łączyć z n. m. *Zanzin*. Nazwa zrepolonizowana na wzór n. m. z suf. *-sko*. Por. też n. m. *Santok*, *Santoczno*. Lit.: TrautmElb II 113; Popowska-Taborska, Onom IX 19–20. BCz

Santoczno, wś, gorz., gm. Kłodawa, 12 km na płn.-wsch. od Gorzowa Wielkopolskiego: *Zanzhausen* 1765 Berghaus III 376; *Zanzhausen*, wś, 1823 SHGNM(LHb 88); *Zantzhausen* 1809 MpNeumark IV; *Zanzhausen* 1833 MpUMbl 1635; *Alt Zanzhausen*, *Neu Zanzhausen* 1844 SHGNM (Top-stat. 127); *Zanzhausen* — *Santoczno*, *-na*, *santoczeński* 1948 MPol XXV nr 14; *Santoczno*, *-na* 1982 WUN III 195. — Dawna n. niem. od zgermanizowanej n. rzeki *Zanze* (por. *Zanze* 1548 SHGNM, pol. *Santoczna*) + *-hausen*. Nazwę *Santoczno* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: Popowska-Taborska, Onom IX 19–20. BCz

Santok, wś, dawniej mko, gorz., gm. Santok, 11 km na wsch. od Gorzowa Wielkopolskiego: *Zutok*, *Zantok* ok. 1097 MPH I 439–41; *Santog* 1208 SHGNM(Repertorium nr 119); *Santhec* 1232 KW I 122; *Santoch* (1236) PU I 395; *Santogk* 1286 PU VI 372; ad castrum *Czantoch*, opidum *Szantoch* 1337 LandbNM 95, 96; *Czantoch* 1347, *Szantoch* 1353 CdB XVIII 291, 299; *neddern Santoch* 1445 CdB A XIX 92; *Alten Czantoch* 1457, *alden Zantoch* 1468 CdB A XVIII 422, 424; *nigen czantoch* 1517 CdB A XXIV 229; *Zantoch* 1822 MpUMbl 1705; *Santok* al. *Satok*, niem. *Zantoch*, wś 1889

SG X 301–3; *Santok* — *Zantoch* 1951 Rosp 284; *Santok*, *-ka* 1982 WUN III 195. — Od słów. *sq-tok (< *sqotokъ ‘spłynięcie się dwu rzek; miejsce gdzie spływają się dwie rzeki’ BoryśPref 94–5); średniowieczny gród znajdował się w widłach Warty i Noteci. W formach zgermanizowanych człony odróżniające od niem. *alt* ‘stary’, ǫrdniem. *nigen* ‘nowy’. Lit.: Trautmielb II 113; RospSEMIG 341–2; Popowska-Taborska, Onom IX 19–20. BCz

Santop zob. **Sątop**

Santoppen zob. **Sątopy** (1)

***Santoppendorf**, miejscowość zaginiona, leżała w komturstwie Miłakowo, olszt.: *Santoppendorf* 1402–08, *Santoppendorf* 1448 GermerSied 331. — Nazwa z niem. członem *Dorf* ‘wieś’, do członu pierwszego por. prus. n. *Santoppen* 1398, bez bliższej lokalizacji Ger 151, też n. *Sątop*, *Sątopy* (1). Lit.: GermerSied 331. RP

Santopsdorf zob. **Sątop**

Sańbórz, wś, rad., gm. Nowe Miasto nad Pilicą, 12 km na pń.-zach. od Nowego Miasta nad Pilicą: [Samborski h. Ostoja z *Samborzy*] 1563–65 Wittig 272; *Samborza* 1579 ŻDz XVI 170; *Samborz* 1603 ŁukOp III 237; *Samborza* 1792 MpPerRw; *Samborze* 1827 Tabella II 161; *Samborza* 1839 MpKwat III 5; *Sanborz* 1889 SG X 264; *Sanborz* 1921 Sk I 151; *Sańborz* 1952 UW 101; *Sańbórz*, *-borza* 1982 WUN III 195; gw. *sanboś*. — Od n. os. *Sambor* SSNO V 8, z suf. *-*ja*. Zapisy poświadczają wtórne wahania rodzaju. Zmiana *Samborz* > *Sanborz* wywołana zapewne dysymilacją *mb*–*nb*. Forma *Sańbórz* wprowadzona urzędowo w XX w. UW

Sańskie zob. **Sianki**

Sapallen zob. **Sapałowka**

Sapał(ł)y zob. **Sapałowka**

Sapałowka, wś, suwał., gm. Banie Mazurskie, 16,5 km na pń.-zach. od Gołdapi: *Neugrandenn* 1561, *Matzapalle* 1572?, beim *Albrechten* 1576, *Sapallen*, *Sapalowken* bez daty BiałKol 180, 185; *Sapallen* 1576 KęTL 540; *Sapallen* 1785 Goldb III 179; *Sapallen* 1796–1802 MpSchröt XII; *Sapałowka*, *Sapallen* ok. 1859 SzcześTeka 167; *Sapałowka* 1882 KęTL 541; *Sapałowka* 1889 SG X 304; *Ostau* 1938, *Sapallen* — *Sapałowka* 1946 Ley I 120; *Ostau* — *Sapałowka*, *-i*, *sapałoweczki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Sapałowka*, *-ki* 1982

WUN III 195. — Starsze n. niem. *Neugranden*, czyli *Nowe Grądy* (może relacyjna do n. *Grądy* (*Węgorzewskie*)), oraz *Albrechten*, od nazw. osadnika *Albrechta* z Grądów. Później n. *Sapał(ł)y*, od nazw. Macieja *Sapał(ł)y* (*Matzey Sapałli*), odbiorcy nadania w 1576 r., w l. mn. Okresowo notowana niejasna n. niem. *Matzapalle*. Wieś powstała w wyniku XVI-wiecznej akcji kolonizacyjnej z przewagą lit. osadników-czynszowników, por. prus. n. os. *Sapelle*, *Zapel* TAP 90, 176, n. m. *Sapoliten* Ger 151, *Blažienė* 157, lit. n. os. *Sāpas*, *Sapēlis* Zinkevičius 114, Lpvž II 675, 886, ale też lit. *šāpalas*, łot. *sapał(i)s* ‘kieleb’ Fr 963). Wydaje się jednak, że n. os. jest raczej polska (BiałPrzem 47, 48). W 1938 r. nadano wsi urzędowo n. niem. *Ostau*. Od XIX w. notowana n. *Sapałowka*, z suf. *-ówka*, która w tej formie została ustalona po 1945 r. Lit.: Szcześniak, PMT XII 73; PrzybBalt 256; BiałPrzem 37, 47–8, 96; BiałKol 201 i in. RP

Sapiechów zob. **Sapiehów**

Sapiehenholländer zob. **Łokacz Wielki**

Sapiehów, wś, biał., gm. Sosnowka, 30,5 km na pń.-wsch. od Białej Podlaskiej: *Sapiechów*, folw. 1827 Tabella II 329; Fol. *Sapihow* 1839 MpKwat VI 8; *Sapiechów*, właściwie *Sapiehów*, folw. 1889 SG X 304; *Sapiehów*, kol. 1921 Sk IV 119; *Sapiechów*, kol. 1933 SkBy 1510; *Sapiechów*, wś 1952 UW 151; *Sapiehów*, *-howa*, *sapiehowski* 1967 UN 121, 14. — Założycielem folwarku był książę Aleksander *Sapieha*; n. od jego nazwiska, z suf. *-ów*. EB/IN

Sapieżyn, wś, kal., gm. Koźmin, 6 km na pń.-wsch. od Koźmina Wielkopolskiego: *Ladenberg*, neue Anlage 1843 König 78; *Ladenberg* 1884 SG V 61; *Ladenberg* 1902 MycPn 74; *Sapieżyn*, niem. *Ladenberg* 1921 Sk X 38, 155; *Sapieżyn*, *-na* 1982 WUN III 195; gw. *sapieżyn*, *-na*, *sapieżyjski*. — Pierwotnie n. niem. *Ladenberg*, zapewne od n. rodu von *Ladenberg* (może na cześć jednego z jego członków, który na początku XIX w. pełnił funkcję ministra w Królestwie Prus). Obecna n., wprowadzona urzędowo po 1918 r., od nazw. *Sapiehów*, którzy posiadali w Koźminie zamek. Lit.: Koz V 614; König, Neuestes Ortschafts- und Kreis-Verzeichniß des Preussischen Staat’s, 1843, 78; Zedlitz-Neukirch, Neues preussisches Adels-Lexicon. Bd. 3, 1837, 195. ZZ/PS

Sapki

Sapki zob. **Truszeki-Sapki**

Saplen zob. **Rosochackie**

Sapoćkowce zob. **Sopoćkowce**

Sapot zob. **Sapoty**

Sapoten zob. **Sopoty**

Sapoty, cz. wsi Białochowo, dawniej wś, tor., gm. Grudziądz: *Sapten* ok. 1400 Zeit XVI 33; czu *Sapten* ok. 1423/24 DK 109; *Sapot*, *Saputen*, *Sapten* XV KęŁ 81; z ... *Sopothami* 1565 Lumalb 148; Aus dem Gutt *Sapod*, aus dem Dorffe *Sapoth*, Aus dem Gutt *Sapoth* 1572 ŻDz XXIII 35, 36, 37; *Sapoty* 1647 Font IV 44; *Sapothy* 1667–72 Font VI–X 317; *Sapoty* 1682 Font V 26; *Sapten* (*Zapati*) 1772/73 HAPr IV 640; *Sapot* 1789 Goldb II 214; *Sapott* 1796–1802 MpSchröt XV; *Sapott* — *Sapoty* 1879 KęŁN 83; *Sapoty* 1882 KęŁ 81; *Sapoty*, niem. *Sapten*, folw. 1889 SG X 306; *Sopotten*, *Sapoty* przed 1912, *Sapten* 1912 Bär 103; *Sapoty* (*Sapten*) 1925 Krzep 104; *Sapoty*, -*pot* 1971 UN 178, 10. — Nazwa od ap. *sopot 'pluszczące źródło, szumiąca woda', w l. mn., por. gw. *sopot* 'źródło bełkocące' SGPKar V 189. Zmiana *Sop-* > *Sap-* może pod wpływem niemieckim lub w wyniku adideacji do ap. *sapać*. Wieś leży w widłach rz. Osy i jej dopływu Pręczawy, w pobliżu bagien nad Osą. Lit.: SHGCh 113; UdolphStud 449–53. WK

Sapowice, wś, poznań, gm. Stęszew, 6 km na zach. od Stęsiewa: Alberto dicto *Sapowski* 1391 Lek II nr 1423; *Sapowicze* 1408, *Sappowicze* 1409, *Sapowicze* 1411, *Szapowicze* 1419 SHGPn IV 299; *Sapowice* 1421 RWlkp III nr 866; *Szapowice* 1426 RWlkp I nr 1223; *Sapowicze*, *Sapowo* 1470 SHGPn(PG 8, 56v, 57); *Sempowycze* (!) 1501 ARP II nr 1829; *Sapowicze* 1508 SHGPn IV 299; *Supowice* (!) 1580 ŻDz XII 33; *Sapowice* 1622–24, 1789 PPozn(Tab 1, 31 i 6, 76); *Sapowice* 1889 SG X 306; *Sapowice* 1921 Sk X 77; *Sapowice*, -*wic*, *sapowicki* 1966 UN 93, 35; gw. *sapowice*, -*vic*, *sapowicki*. — Od n. os. *Sapa* SSNO V 14 (: *sapać*), z suf. -*owice*, efemerycznie -*owo*. Lit.: SHGPn IV 299–300; PPozn 267. ZZ

Sapowo, wś, biały, gm. Czyże, 13 km na pń.-wsch. od Bielska Podlaskiego: *Sapowo*, kol. 1921 Sk V 25; *Sapowo*, wś 1962 SkBiał 131; *Sapowo*, -*wa* 1982 WUN III 195; gw. *sapowo*, -*va*, *sapuwskij*. — Od nazw. *Sap* RymSEN II 397 lub od ap. *sap* (zob. *Sapy* (1), z suf. -*owo*. Lit.: Kond 178. EB

Sapowo zob. **Sapowice**

Sapraschine zob. **Zaprężyn**

Sapten zob. **Sapoty**

Sapuhnen zob. **Sapuny**

Sapuny, os., dawniej wś, olszt., gm. Barczewo, 3,5 km na pld. od Barczewa: Hanneko Stapon ... succ. decem mansos apud lacum Kermesse sitos, z nadpisem: „Priv. Sapon” 1367 MWrm II 427, przyp. 1; *Sapon* 1367 Ger 151; Tollen de *Supone* 1384, ville *Supone* (1394) MWrm V 117, 272; *Supone* 1394, *Sopon* XV Ger 151; uwaga na dok.: *Credictur esse sopon* (XV) MWrm I 464; *Sapun* 1615 RLWrm 273; *Sappuhnen* 1656 Kolberg 261; *Zapuhnen* 1688 Birch 236; *Sapuhnen* 1755 MpEnd; *Sappuhnen*, folw. 1789 Goldb I 221; *Sapuhnen* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Gr. Sapuhnen*, dobra 1820 Wald 173; *Gr. Sapuhnen* — *W. Zapuny* 1879 KęŁN 197; *Zapuny*, niem. *Sapuhnen*, dobra ryc. 1895 SG XIV 414; *Sapuhnen* — *Sapuny*, -*un*, *sapuniński* 1949 MPol XXVII nr 92; *Sapuny* — *Sapuhnen*, os. 1951 Rosp 284; *Sapuny*, -*pun* 1982 WUN III 195; gw. *zapunii/zapuny*, -*uf*, *zapunski*. — Nazwa prus. *Sapōnis/*Sapunis utrwała zapewne nazw. odbiorcy nadania z 1367 r.; por. lit. n. os. *Sapūnis*, też *Sāpas*, *Sapēlis* Zinkevičius 114, n. m. *Sapalówka*, choć nie można wykluczyć prus. adaptacji im. *Stefan*, por. lit. *Stēpas* Zinkevičius 79, 87 (z uproszczeniem *st* > *s*). Okresowo n. z członem niem. *Gross* = pol. *Wielkie*, dyferencyjnym wobec n. *Klein Sapunen* (dziś os. *Sapunki*). Lit.: Ger 151; PospWrm 138; PrzybBalt 256. RP

Sapy (1), wś, skiern., gm. Domaniewice, 6 km na pń.-wsch. od Główna: *Sapy* 1839 MpKwat III 4; *Sapy* 1889 SG X 307; *Sapy* 1921 Sk I 70; *Sapy* 1952 UW 94; *Sapy*, *Sap*, *sapski* 1973 UN 44, 14; *Sapy*, *Sap* 1982 WUN III 195. — Od ap. *sap*, *sapa* 'podmokły piasek występujący u podnóża pagórków lub w terenie płaskim o słabym odpływie; okolicą bagnista, bagno' Nitsche 86, 'grunt błotnisty, mokradło' SW VI 30, w formie pluralnej. UW

Sapy (2), wś, skiern., gm. Puszcza Mariańska, 13 km na wsch. od Skierniewic: *Sapy* (!), wś 1889 SG X 303; *Teklin* al. *Sapy*, folw., *Sapy*, wś (1868)1890 SG XI 261; *Sapy* 1921 Sk I 176; *Sapy* 1952 UW 105; *Sapy Folwarczne*, *Sapy Włościańskie* 1967 SM 1011; *Sapy*, *Sap* 1982 WUN III 195. — Pierwszy zapis zniekształcony, zapewne pod wpływem alfabetu cyrylickiego (ros. *n* = pol. *p*), co zdarza się

w SG (por. *Sagaje, Sensów*). Przejściowo *Teklin*, od im. *Tekla*, z suf. *-in*. UW/PS

Sarapaty zob. **Szatarpy**

Sarb, os. zaginiona, leżała koło Mosiny, na granicy powiatów poznańskiego i kościańskiego, gm. Mosina: *Sarb* (1423)XV NKs 47. — Od n. os. *Sarb* SSNO V 15, z suf. **-jb*. Lit.: SHGPn IV 301; PPozn 267. ZZ

Sarb zob. **Sarbia** (2, 3, 4), **Sarbka** (2)

Sarben zob. **Sarbia** (2), **Sarbka** (1)

Sarbia (1), wś, kosz., gm. Kolobrzeg, 10 km na ptn.-wsch. od Trzebiatowa: *Cirbc* 1269, *de Tyrbe* (1279)1425, *Czerben* 1291 PU II 209, 410, 134; *Cerben* 1307(?) lub 1317(?) PU IV 288; *Zerben* (1329) PU VII 307; *Zarben* 1547 PomKirch II 212; *Zarben* 1618 MpLub; *Zarben* 1789 MpGillyPom; *Zarben* 1836 MpUMbl 603; *Zarben* — *Sarbia*, *-bi*, *sarbski* 1947 MPol XXV nr 111; *Sarbia*, *-bi* 1982 WUN III 196. — Oporając się na najstarszych zapisach, n. można odczytać jako **Serby*, od n. etnicznej *Serb* 'Łuzyczanin', w l. mn. W formach zmienionych z wahaniem *ar/ler* i niem. zakończeniem *-en*. Formę *Sarbia* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: Rzduma I 189. BCz

Sarbia (2), wś, pil., gm. Czarnków, 7,5 km na ptn.-wsch. od Czarnkowa: in hereditate *Szarbi* 1393 Lek I nr 1685; *Sarb* 1403 KW V 39; *Sarp* 1486, *Sarby* 1508 SHGPn IV 300; *Sarb* 1580 ŻDz XII 11; *Sarb* 1622–24 PPozn(Tab 1, 11); *Sarbia*, dawniej *Sarby*, niem. *Sarben* 1889 SG X 312; *Sarbia*, niem. *Sarben* 1921 Sk X 11, 155; *Sarbia*, *-bii*, *sarbski* 1967 UN 76, 13; gw. *sarba*, *-bi*, *sarpski*. — Zapis *Baloserbye* (przed 1378)XV MPH II 685, umieszczony w haśle *Biała* (13), miał się odnosić zarówno do wsi *Biała*, jak i do wsi *Sarbia*. Przypuszczenie to, podane za historykami, zostało ostatnio zweryfikowane i pojawiła się hipoteza, iż należy tę nazwę identyfikować z wsią *Balster* — *Białe Żdrój* (1), położoną 5 km na pld.-wsch. od Kalisza Pomorskiego. Nazwa *Sarby*, *Sarb* pochodzi od n. os. *Sarb* lub od n. etn. *Sarb*, *Serb* 'Łuzyczanin' SSNO V 15, SEMot IV 13, z suf. **-jb*, okresowo w l. mn. Istnienie licznych analogicznych n. m. w Wielkopolsce może przemawiać za ich bezpośrednim pochodzeniem od nazwy etnicznej. Lit.: SHGPn IV 300–1; Łowmiański, Dzieje Wielkopolski, t. I, 1969, 80–6; PPozn 267; BańMorf 81. ZZ

Sarbia (3), wś, pozna., gm. Duszniki, 8 km na ptn. od Buku: de *Sarbi* 1394 Lek I nr 1924; *Sarbie* 1394 SHGPn(AAP CP 14, 612–3); *Sarb* 1409 SHGPn IV 301; *Sarb* 1410 Piek nr 1385; *Szarb* 1411 KWlp 188; in *Sarp* 1440 SHGPn(AAP, AE Ia, 33); *Sarby* 1449, *Szarby* 1450, *Sarbye* 1475, *Szarbia* 1479, *Sarp* 1497 SHGPn IV 301; *Dzarb* 1508 ŻDz XII 7; *Sarb* 1510 NKs 167; *Sarpy* 1524 SHGPn IV 301; *Garb* (!) mylnie zamiast *Sarb* 1564 InwBPozn 304; *Sarb* 1580 ŻDz XII 7; *Sarbia* 1622–24, *Sarbia* 1789 PPozn 267 i (Tab 6, 52v); *Sarbia* 1889 SG X 312; *Sarbia* 1921 Sk X 86; *Sarbia*, *-bi* 1982 WUN III 196; gw. *sarbia*, *-bi*, *sarpski*. Lit.: SHGPn IV 301–4; PPozn 268. ZZ

Sarbia (4), wś, pozna., gm. Mieścisko, 8,5 km na pld.-wsch. od Wagrowca: in *sarp* (1373)1575–77 SHGKI(BJ 8057 IV, 163); *Sarp* 1430 Koz I 272; ville *Sarb* ... *Szarb* 1434 KW V 541; de *Sarp* 1455 AC II nr 521; *Sarbie* 1464 SHGKI(PG 7, 223); *Szarp*, villa 1511–23 ŁLB I 79; *Sarby* 1534 SHGKI(ASK 12, 389); *Scharb* 1535 SHGPn(ASK 12, 482); *Sarbka* 1580 ŻDz XII 153; *Sarby* 1618–20 PKal 209; *Sarbia* 1674 MKI(ASK 74, 216); wsi *Sarbie Szlacheckiej* 1789 MKI(Tab 34, 254); *Sarbia* 1889 SG X 312; *Sarbia* 1921 Sk X 109; *Sarbia*, *-bi* 1982 WUN III 196; gw. *sarbia*, *-bii*, *sarpski*. — Okresowo n. z suf. *-ka* oraz z członem odróżniającym od przymiotnika *szlachecki*. ZZ

Sarbia (5), wś, ziel., gm. Krosno Odrzańskie, 9 km na zach. od Krosna Odrzańskiego: Item *Wilschek castellanus de Lubus contulit fratribus in Lubens partem Osecnice, que sita est iuxta Croznam ex parte Zarbie, que nunc Gunthersberc et Monchedorf vocatur* 1202, partem Ossechnice ... ex parte *Zarbie* (1202)1251, de villis abbatis de Lubens *Monchisdorf* videlicet et Guntirsberg ..., ecclesie in *Monchedorf* (1226)XV, de villa Ossechnicha, que nunc divisa est in duas villas, quarum prima appellatur a Theutonicis *Monichidorph*, altera Guntersberc (1226)1251, de *Monkestorp* 1227 SUr I 255, 50–1, 188, 188–9, 204; de *Munchisdorf*, *Monchisdorf* (1231)XV, *Monikisdorph* 1232 SUr II 9; *Munchsdorf* ok. 1300 CdSil XIV 145; *Menczdorf* 1376 Heyne II 99; *Münchsdorf* 1809 Bratring III 316; *Münchsdorf* 1829 MpRey nr 111; *Münchsdorf* 1933 MpMbl(3955); *Münchsdorf* — *Sarbia*, *-bi*, *sarbski* 1947 MPol XXVI nr 37;

Sarbia

Sarbia, *-bi* 1982 WUN III 196. — Nazwa słow. *Sarbia od n. os. lub etn. *Sarb*, *Serb*, z suf. *-*ja*. Nazwa niem. *Mönchedorf*, *Monchisdorf*, później *Münchschorf*, od ap. *Mönch* 'mnich, zakonnik' i ap. *Dorf* 'wieś', ma związek z formą własności (por. pierwszy zapis) i pierwotnie odnosiła się do części wsi. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sarbia*. PS

Sarbia zob. **Szarbia**

Sarbiga zob. **Sarbigicko**

Sarbigice (1), dziś *Sarbigice Pierwsze* i *Sarbigice Drugie*, dwie wsi, kiel., gm. Łopuszno, 24 i 25 km na pld.-zach. od Końskich: *Sarbigyce* 1347 ZDK I 47; *Sarbigice* 1462 Matr I nr 612; *Szarbigyce* 1470–80 DB I 596; *Sarbigice* 1511–23 LLB I 599; *Sarbigice* 1540 ŻDz XV 568; *Sarwyce* 1564–65 Lusand 307; *Sarbigice* 1573 ŻDz XIV 278; *Sarbigice krol.* 1783–84 RejKor 107; *Sarbigice* 1789 Lusand I 106; *Sarbigice*, wś 1889 SG X 312; *Sarbigice I*, *Sarbigice II* (Rogaczów), dwie wsi 1921 Sk III 38; *Sarbigice I*, *Sarbigice II* (Rogaczów) 1933 SkBy 1511; *Sarbigice*, *-bic*, *Sarbigice-Rogaczów*, *-bic-czo-wa*, *sarbigicki* 1966 UN 23, 41; po zmianie *Sarbigice Pierwsze*, *-bic -szych*, *Sarbigice Drugie*, *-bic -gich*, *sarbigicki* 1996 MPol nr 79, poz. 713. — Od n. os. *Sarb* SSNO V 15, z suf. *-ice*. Członcy odróżniające w n. zestawionych od przym. *królewski*, *liczebników* (też zapisanych cyframi), *człon Rogaczów* od n. os. *Rogacz* lub od ap. *rogacz*, z suf. *-ów*. Lit.: KSand 175; KopKiel 249. IN

Sarbigice (2), wś, koniń., gm. Przykona, 9,5 km na pld.-zach. od Uniejowa: *Szarbigyce*, *Sarbigyce* 1511–23 LLB I 345, 363; *Sarbigice* 1783–84 RejKor 196; *Sarbigice* 1827 Tabella II 162; *Sarbigice*, kol. 1889 SG X 312; *Sarbigice* 1921 Sk II 29; *Sarbigice*, *-bic* 1982 WUN III 196; gw. *sarbigice*, *-bic*, *sarbigicki*. PD

Sarbigice Drugie zob. **Sarbigice** (1)

Sarbigice Królewskie zob. **Sarbigice** (1)

Sarbigice Pierwsze zob. **Sarbigice** (1)

Sarbigice-Rogaczów zob. **Sarbigice** (1)

Sarbigicko, wś, koniń., gm. Tuliszków, 3 km na pld.-zach. od Tuliszkowa: *villam Sarbitsko* 1193 KW I 38; *de Sarbigiczsko* 1402 RWlkp IV nr 77; *Sarbigyca* 1493 Matr II nr 124; *Sarbigiczno* 1493 SHGKI(PG 10, 188v); *Szarbigyczko*, *villa* 1511–23 LLB I 271; *Sarbigiczko* 1579 ŻDz XII 239; *Sarbigicko* 1628 MKI(Tab 27, 18); *Szarbigicko* 1802–03

MpGillyPr; *Sarbigicko* 1889 SG X 312; *Sarbigicko* 1933 SkBy 1511; *Sarbigicko*, *-ka* 1982 WUN III 196; gw. *sarbigicko*, *-ka*, *sarbigicki*. — Może od n. os. *Sarbigik* SSNO V 15, z suf. *-sko*, okresowo *-ica*, *-no*. S. Rospond łączy n. z hydronimiczną bazą **sjb-// *sjb-* 'ssać, sączyć', por. pol. *sarbać* 'siorbać' SE-Bor 548–9. Lit.: Rospond, *-bsk-* 251–2. ZZ

Sarbigicko zob. **Sarbigicko**

Sarbigie zob. **Sarbigia** (3, 4), **Sarbigka** (2), **Szarbigia**

Sarbigiewo (1), wś, ciech., gm. Baboszewo, 8 km na pld. od Płońska: *Sarbigewo* 1402, *Sarbigewo* 1405 Płoń nr 278, 652; *Sarbigewo* 1412 Płoc I nr 84; *Sarbigewo* 1414 SHGMz(MK 3, 7); *Sarbigewo* 1426 AS I 63; *Sarbigyewo* 1429, 1430 MkM II nr 102, 609; *Sarbigyewo* 1434 Tym 334, przyp. 460; in *Sarbigyewo* alias *Kanteczino* 1447 SHGMz(MK 336, 24v); *Szarbigyewo* 1451 SHGMz(MK 335, 36); *Sarbigyewo* (1458) Płoc I 239 nr 168; *Sarbigyewo* 1469 SHGMz(MK 5, 113); *Sarbigyewo* 1502 SHGMz(Ep. 149, 70); *Sarbiglewo*, *Ssarbigiewo* 1542 AtMz(kartoteka); *Sarbigyewo* 1567 ŻDz XVI 352; *Sarbiglewo* *esclesiastica* 1580, *Sarbigiewo* *utrage* 1674 AtMz(kartoteka); *Sarbigiewo* 1783–84 RejKor 573; *Sarbigiewo* 1784 MpPerPł; *Sarbigiewo* 1827 Tabella II 162; *Sarbigiewo* 1889 SG X 313; *Sarbigiewo*, *-wa* 1982 WUN III 196. — Od n. os. *Sarbig' (< *Sarb* +*-*jb*), z suf. *-ewo*. Lit.: ZMaz 329. UB

Sarbigiewo (2), wś, gorz., gm. Zwierzyn, 6 km na pld. od Strzelec: *Mückenburg*, folw. 1616–19 SHGNM(Treu 203); *Mückenburg* 1832 MpUMbl 1636; *Mückenburg* 1865 Berghaus III 471; *Mückenburg* — *Sarbigiewo*, *-wa*, *sarbigiewski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Sarbigiewo*, *-wa* 1982 WUN III 196. — Miejscowość powstała w 1616 r. Dawna n. niem. od niezidentyfikowanej n. ter. *Mückenburg, ta zaś od ap. *Mücke*, *średniem. mügge* 'komar' + *-burg*. Nazwę *Sarbigiewo* wprowadzono urzędowo po 1945 r. na podstawie zapisów n. rzeki *Zarben Fliess*, dziś *Sarbigina*, nad którą leży wieś. Lit.: Rymar, *Strzelec* (Krajeńskie) i okolice na przestrzeni wieków (do 1945 roku), 2011, 331; Sgorz 286. BCz

Sarbigin zob. **Sorbigin**

Sarbigino zob. **Skarbigno**

Sarbiginowo (1), wś, bydg., gm. Żnin, 5 km na zach. od Żnina: *Sarbiginowo* 1357 KW III 69; *Sar-*

bynowo (1403)1511/12 VisitGn 297; Szarbynowo 1511–23 ŁLB I 145; Sarbinowo 1577 ŻDz XII 191; Sorbinowo (!) 1802–03 MpGillyPr; Sarbinowo 1889 SG X 313; Sarbinowo 1921 Sk X 127; Sarbinowo, -wa, sarbiński 1971 UN 192, 34; gw. sarbinowo, -va, sarbijski. — Od n. os. lub etn. Sarbin SSNO V 15 (: Sarb), z suf. -owo. Lit.: Koz V 278. ZZ

Sarbinowo (2), wś, gorz., gm. Dębno, 7,5 km na płn. od Kostrzyna: *torbamstorp* 1262 CdB A XIX 6; *Tzorbendorp* 1335 PU VIII 422; villa ... *Tzorbensdorf*, villani de *Tzorbensdorpe* 1335 CdB A XIX 196, 197; *Czorbendorp* 1337 LandbNM 82; *Czorbinsdorff* 1401 SHGNM(Leb I 100); *Tzornendorff* 1451 SHGNM(Repetytorium nr 1385); Warnick mit dem Dorffe *Zornendorff* 1460 CdB A XXIV 174; *Zorndorf* 1807 MpNeumark III; *Zorndorf* 1822 MpUMbl 1773; *Sarbinowo* — *Zorndorf* 1951 Rosp 285; *Sarbinowo*, -wa 1982 WUN III 196. — Dawna n. *Zorndorf* (< *Zorbamsdorf*) zapewne od słow. *Sarbin 'Łużyczanin' + *-dorf*. W formie *Zorndorf* skrócenie pierwszego członu. Według A. Muckego n. od słow. *czarny* + niem. człon *-dorf*. Nazwę *Sarbinowo* wprowadzono urzędowo po 1945 r.; została ona zeslawizowana na wzór n. m. z suf. -owo. Lit.: MuckeNM 138; SGorz 287–8. BCz

Sarbinowo (3), wś, gorz., gm. Dobiegniew, 8 km na płd.-wsch. od Dobiegniewa: *Schüttenburg* ok. 1600 SHGNM(Treu 17, 351); *Schüttenburg*, kol. 1809 Bratring III 190; Colonie *Schüttenburg* 1833 MpUMbl 1567; *Schüttenburg* — *Sarbinowo*, -wa, sarbinowski 1948 MPol XXV nr 14; *Sarbinowo*, -wa 1982 WUN III 196. — Dawna n. niem. ponowiona z n. terenowej *Schüttenburg* lub *Schützenburg*, od *schütten* 'łać, sypać' lub *schützen* 'strzec' + *-burg* 'zamek' (był tu ongiś zameczek myśliwski). Nazwę *Sarbinowo* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: SGorz 286. BCz

Sarbinowo (4), wś, kosz., gm. Mielno, 16,5 km na płn.-zach. od Koszalina: *Sorenbom* 1306, *Sorenbom* ... *Surenboum* 1309 PU IV 248, 353; *Zorenbom* 1313 PU V 101; *Sorenbom* 1330 PU VII 392; *Sorenbom* 1554 PomKirch II 350; *Sovenbom* (!) 1618 MpLub; *Sorenbom* 1789 MpGillyPom; *Sorenbom* 1890 SG XI 80; *Sorenbom* — *Sarbinowo*, -wa, sarbinowski 1947 MPol XXVI nr 37;

Sarbinowo, -wa 1982 WUN III 196. — Nazwa niem. zapewne od nazwiska właściciela *Sörebôm, por. średnim. nazw. *Soreman* BahlowNdN 451. Do n. os. por. średnim. *sôr* 'suchy, bezsilny' i *bôm* 'drzewo' Lübben 363, 60, też *sor* 'bagienna woda' BahlowNdN 451. E. Rzetelska-Feleszko i J. Duma dopuszczają pochodzenie pierwszego członu od słow. ap. *sarna*. Nazwa *Sarbinowo* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: RzDuma I 268. BCz

Sarbinowo (5), wś, leszcz., gm. Poniec, 7,5 km na płd.-wsch. od Ponieca: *Sarbinow* (1310)1608 KW II 275; *Sarbinowo* 1386 Lek I nr 47; *Sarbinowo* 1457 AC II nr 1275; *Sarbinowo* 1580–81 ŻDz XII 82; *Sarbinowo* 1622–24, *Sarbinowo* 1775 PPozn(Tab 1, 80 i 7, 13); *Sarbinowo* 1889 SG X 313; *Sarbinowo* 1921 Sk X 17; *Sarbinowo*, -wa, sarbinowski 1970 UN 78, 24; gw. *sarbinowo*, -va, sarbinowski. — Od n. os. i etn. *Sarbin*, z suf. -ów, następnie -owo. Lit.: SHGPn IV 305–6; PPozn 267. ZZ

Sarbinowo (6), wś, pozna., gm. Swarzędz, 5,5 km na płn.-zach. od Kostrzyna: in villa ... *Sarbinowo* 1349 KW II 615; *Sarbinowo* 1408 SHGPn IV 306; *Sarbinowo* 1444, *Sarbinowo* 1466 AC I nr 289, 602; *Sarbinow* 1494, *Szarbynowo*, *Szarbinowo* 1495 SHGPn IV 306; *Sarbinowo* 1510 NKs 67; *Sarbinowo* 1516, *Sarbinowo* 1531 SHGPn IV 306; *Sarbinowo* 1580 ŻDz XII 41; *Sarbinowo* 1622–24, *Sarbinowo* 1789 PPozn(Tab 6, 105v); *Sarbinowo* 1889 SG X 313; *Sarbinowo* 1933 SkBy 1511; *Sarbinowo*, -wa, sarbinowski 1966 UN 93, 38; gw. *sarbinowo*, -va, sarbinowski. Lit.: SHGPn IV 306–10; PPozn 267. ZZ

Sarbinowo Drugie, os., dawniej wś, bydg., gm. Janowiec Wielkopolski, 6,5 km na płd.-wsch. od Janowca Wielkopolskiego: de *Sarbinow* (!) 1390 KW III 619; in *Sarbinowo* 1407, de *Scharbinowo* 1432–40, de *Sarbinowo* 1436 Koz V 278; *W.* i *M.* *Szarbinowo* 1477 SHGKI(PG 9, 84v); *Szarbinowo* duplex, sub eadem parochiali ... in Coldramp 1511–23 ŁLB I 85; *Sarbinowo* 1580 ŻDz XII 143; *Sarbinowo* 1802–03 MpGillyPr; *Sarbinowo* 1889 SG X 313–4; *Sarbinowo* 1933 SkBy 1511; *Sarbinowo Drugie*, -wa -go, sarbinowski, wś 1971 UN 192, 16; *Sarbinowo Drugie*, -wa -giego 1982 WUN III 196; gw. *sarbinowo*, -va, sarbinowski. — Do drugiej połowy XX w. *Sarbinowo*, obecnie n. zestawiona,

Sarbinowo Minor

z członem od liczebnika *drugi*, okresowo także od przym. *wielki*, dyferencyjna wobec n. wsi *Sarbinowo* (1). ZZ

Sarbinowo Minor zob. **Sarbinówko**

Sarbinowo Wielkie zob. **Sarbinowo Drugie**

Sarbinów zob. **Sarbinowo** (5, 6)

Sarbinówko, cz. Kołdrąbia, dawniej wś, bydż., gm. Janowiec Wielkopolski, 6 km na płd.-wsch. od Janowca Wielkopolskiego: *W. i M. Szarbinowo* 1477 SHGKI(PG 9, 84v) (tu?); *Sarbynowo* duplex 1511–23 ŁLB I 84 (tu?); *Sarbinowo minor* 1535 SHGKI(ASK 12, 474) (tu?); *Sarbinowo minor* 1564 SHGKI(ASK 12, 534) (tu?); *Sarbinówko* al. *Sarbinowskie Huby*, wś 1889 X 313; *Sarbinówko*, niem. *Sarbinowko* 1921 Sk X 127, 155; *Sarbinówko*, *-ka* 1971 UN 192, 15; gw. *sarbinufko*, *-ka*. — Dawniej n. zestawiona; człon pierwszy od przym. *mały*, łac. *minor*, człon drugi od n. m. *Sarbinowo*, dziś *Sarbinowo Drugie*. Wtórnie uniweryfikacja za pomocą suf. *-ko*. Obocznie notowana n. *Sarbinowskie Huby*, z członem drugim od terminu osadniczego *huba*, *huby* 'osada poza zwartym obszarem wsi' (od niem. *Hube*, *Hufe* 'łan, włóka'). ZZ

Sarbka (1), wś, pil., gm. Czarnków, 6,5 km na pñ.-wsch. od Czarnkowa: *Neusarben* 1891 MpMbl(3065); *Sarbka*, niem. *Neusarben* 1921 Sk X 11, 155; *Sarbka*, *-ki*, *sarbecki* 1967 UN 76, 13; gw. *sarpka*, *-ki*, *sarpski*. — Od zniemczonej n. *Sarben*, zob. *Sarbia* (2), z członem *neu* 'nowy'. Postać *Sarbka*, zaproponowana przez S. Kozierowskiego, utrwaliła się jako urzędowa. ZZ

Sarbka (2), wś, pil., gm. Wągrowiec, 9,5 km na pñ.-zach. od Wągrowca: *Sarbe* (1400)XIX Hock II 307; *Szarp*, villa 1511–23 ŁLB I 116; *Sarbka* 1534 SHGKI(ASK 12, 395); *Sarpka* 1577 ŻDz XII 191; *Sarbka* 1674 MKI(ASK 74, 241); *Sarbka* 1802–03 MpGillyPr; *Sarbka* 1889 SG X 314; *Sarbka* 1921 Sk X 109; *Sarbka*, *-ki* 1982 WUN III 196; gw. *sarpka*, *-ki*, *sarpski*. — Dawniej *Sarbie*, *Sarb*, od n. os. lub etn. *Sarb* SSNO V 15, z suf. **-je*, **-jb*, następnie z suf. *-ka*. ZZ

Sarbka zob. **Sarbia** (4)

Sarbkowo zob. **Szarbków**

Sarbków zob. **Szarbków**

Sarbsk, wś, słup., gm. Wicko, 5 km na wsch. od Łeby: *Serbsk*, *Serpck*, *Serpck* ok. 1400, *Zarp-szke* 1423 LorSNH 104; *Serpck* 1438 GZ 124;

Sarpsk 1618 MpLub; *Sarbsk* 1648 RP 198; *Sarbsk* 1749 Font XVI–XIX 268; *Sarbske* 1789 MpGillyPom; *Sarbsk*, niem. *Sarbske* 1889 SG X 314; *Sarsen* — *Sarbsk*, *-ka*, *sarbski* 1948 MPol XXV nr 14; *Sarbsk* — *Sarsen* (*Sarbske*) 1951 Rosp 285; *Sarbsk*, *-ka* 1982 WUN III 196. — Od n. etn. *Sarb*, *Serb* (Łużyczanin) lub (wg S. Rosponda), od podstawy **srb-*, por. ses. *sr̥bati*, pol. *sarbać*, *sorbać* 'ssać, łykać płyny, ciec', z suf. *-sko*. Obok wsi leży jez. *Sarbsko* (*Scherpsker Sehe* 1373 LorSNH 104). Lit.: LorSNH 104; Rospond, *-bck-* 251–2. BCz

Sarbska zob. **Szarbsko**

Sarbske zob. **Sarbsk**

Sarby, wś, walb., gm. Przeworno, 10 km na pñ.-wsch. od Ziębic: usque ad metas Marczinowska et *Piszczowska* 1234 SUr II 267 (tu?); *villam Jagilno* 1239, (1240)XIII SUr II 272, 124; *villule parve Budisov, Rudno, Villa Scriptoris* (1263)1269–76, *Jagilna modo autem Scriberdorf* (1269–73) GHenr 379, 288–9 (tu?); in villa *Sarb* sive *Schreibersdorf* ... cum dimidia de superiori *Schriberdorf* ok. 1300 CdSil XIV 83; *villa Scriptoris* 1335 Reg nr 5409; *Schreyberdorff* 1418 ZfGS XXXIII 388; *Schreibersdorf* 1658 MpDSGrot; *Mittel, Nieder, Ober-Schreibendorf* 1736 MpWielBreg; *Schreibendorf* ..., theilt sich in drey Theile: *Oberschreibendorf, Mittel-Schreibendorf, Nieder-Schreibendorf* 1783 Z I 68; *Schreibendorf, Mittel-, Schreibendorf, Nieder-, Schreibendorf, Ober-, Schreibendorf, Unter-* 1845 K 610; *Schreibendorf* 1900 Myc 46; *Schreibendorf* — *Sarby*, *-ów*, *sarbski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Sarby*, *-bów* 1982 WUN III 196. — Pierwszy zapis (jeśli odnosi się do tej wsi), w którym mowa o granicy *Piszczowskiej*, sugeruje pierwotną n. **Piszczowice* lub **Piszczów*, por. *Piszczowice* (5); kalka niem. *Schreibersdorf* (: *Schreiber* 'pisarz', *Dorf* 'wieś'); łac. postać kancelaryjna *Villa Scriptoris*. Człony dodatkowe od przym.: łac. *superior*, niem. *ober* 'górnym', *nieder/unter* 'dolnym', *mittel* 'średni, środkowy', na oznaczenie części wsi (u Kniego osobne wsi). Zapis z ok. 1300 r. wskazuje na n. **Sarby*, może od n. etn. *Sarb*, *Serb* lub n. os. *Sarb*. Wydawcy SUr zapisy *Jagilno*, czyli *Jagiello* utożsamiają z Sarbami (zob. *Jagiello*). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sarby*. Lit.: SNGŚI XII 55–6. PS

Sarby zob. **Sarbia** (2, 3, 4)

Sarcz, wś, pil., gm. Trzcianka, 2,5 km na płn. od Trzcianki: *Zaskerhütte* 1796–1802 MpSchröt XIX; *Zaskerhütte (Saska Hutta)* 1839 MpHey (Czarnków); *Saska huta* 1846 KsP 454; *Saska huta*, niem. *Zaskerhütte* 1875 WM I 33; *Saska Huta*, niem. *Zaskerhütte* 1889 SG X 331; *Saskahuta*, niem. *Zaskerhütte* 1902 MycPn 175; *Saskahuta*, niem. *Zaskerhütte* 1909 SkKP 108; *Zaskerhütte* — *Sarcz*, *-cza*, *sarcki* 1948 MPol XXV nr 14; *Sarcz*, *-cza* 1982 WUN III 196. — Dawniej n. zestawiona *Saska Huta*, od przym. *saski* ‘pochodzący z Saksonii’ oraz od ap. *huta*. Nazwa niem. *Zaskerhütte* to prawdopodobnie substytucja n. polskiej. Wprowadzona urzędowo po wojnie n. *Sarcz* nawiązuje do n. jez. *Sarcz*, por. *Szarcz* (1343)XVI Matr V/2, nr 4988, dziś *Sarcze*, nad którym leży wieś. Hydronim od ap. *sarncz* < *sarnek* + *jb (: *sarn* ‘samiec sarny’, też gw. wlkp. *sarki* < *sarnki* Koz III 177). Niewykluczone również, że pierwszy człon n. niem. *Zaskerhütte* ma związek z n. jez., wówczas n. *Saska Huta* należałoby uznać za substytucję n. niem. ZZ/PS

Sareiken zob. **Szarejki** (1)

Sarejki zob. **Szarejki** (1, 2)

Sarek zob. **Szarek**

Sareyken zob. **Szarejki** (1)

Sargen zob. **Szarki** (2)

Sargensee zob. **Dudki** (6)

Sarginwalde zob. **Szarki** (2)

Sarkajmy, wś, olszt., gm. Korsze, 4 km na zach. od Korsz: *Skeurekaym* 1397, *Schewrekaym*, *Schauwerkaym* 1419 Ger 161 (Waldamt Leunenburg); *Schewrekaym* 1422, *Schauwerkaym* 1437 GZ 26, 71; *Schauerkeym* 1533, *Schauerkeym* 1589, *Schauerkeym* 1620–21 HAPr V 85; *Scharkeim* ok. 1780 HAPr IV 365; *Scharkeim* 1796–1802 MpSchröt XI; *Scharkeim* 1820 Wald 135; *Scherkeim* 1889 SG X 368; *Scharkeim*, *Gross* u. Klein *Scharkeim* — *Żarki*, wś i folw. 1946 Ley I 34; *Scharkeim* — *Sarkajmy*, *-jm*, *sarkajmski* 1949 MPol XXVII nr 92; *Sarkajmy*, *-kajm* 1982 WUN III 196. — Prus. n. *Skewrekaimis od ap. *skewre* (*skaurē) ‘świnia, maciora, dzik’, przenośnie ‘świnia, brudas’ *Mažiulis* PKEŽ IV 120–1 i *kaimis ‘wieś’. Człon *Skewre- uległ przekształceniom na gruncie niem.; grafem *sch* zamiast *sk*, wahanie dyftongu *ew* : *au* : *auw*; w najnowszych zapisach *alle*. Przejściowo n. z niem. członem

Gross, dyferencyjnym wobec n. folwarku *Klein Scharkeim*. G. Leyding odnotował spolonizowaną n. *Zarki*; po 1945 r. ustalono postać *Sarkajmy*, która jest adaptacją fonetyczno-słowotwórczą niem. *Scharkaim*. Lit.: Ger 161; PrzybBalt 257. RP

Sarken zob. **Szarek**

Sarna, os., dawniej wś (?), olszt., gm. Małdyty, 11,5 km na płn.-zach. od Morąga: *Reberg* 1363, *Reberg* 1427, 1448, *Reberck* beyrn Sammert 1531, *Reheberg*, *Wüstes Gut* 1543, *Rebergk* 1577, *Reperg* 1600 GermerSied 313; *Rehebergk* 1652 GermerSied 314; *Rehberg* u. Wakelsdorf, szlach. folw. 1789 Goldb I 180; *Rehberg*, adl. Abbau 1820 Wald 191; *Rehberg*, folw. 1888 SG IX 594; *Rehberg* — *Sarna*, folw. 1946 Ley I 50; *Rehberg* — *Sarna*, *-ny*, *sarniański* 1950 MPol nr 52; *Sarna* — *Rehberg*, os. 1951 Rosp 285; *Sarna*, *-ny* 1982 WUN III 196. — Dawniej n. niem. *Rehberg*, od ap. *Reh* ‘sarna’ i *Berg* ‘góra’. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Sarna*. Lit.: GermerSied 313. RP

Sarnaki, wś, okresowo mto, biały, gm. Sarnaki, 13 km na pld.-wsch. od Siemiatycz: *Sarnaki* (1430) *ŽDz* XVII/2, 217, 222; *Sarnaki* 1519 SHGPd (ADS, D. nr 152 k. 9v); *Sarnaki*, mto 1580 *ŽDz* XVII/1, 66; *Sarnaki* 1604, villa *Sarnaki*, plebanus ecclesiae *Sarnacensis* 1662 AWAK XXXIII 160, 443; *Sarnaki* 1775 SHGPd(Tarpod); *Sarnaki*, mto 1827 Tabella II 162; *Sarnaki*, os. m. 1889 SG X 317–8; *Sarnaki*, os. m. 1921 Sk IV 45; *Sarnaki*, wś 1952 UW 34; *Sarnaki*, *-nak*, *sarnakowski* 1971 UN 128, 37. — Od n. os. *Sarnak* (1580) RymSEN II 398 (: *sarna*), w l. mn. W pobliżu płynie rz. *Sarenka*, zwana w przeszłości *Sarną* (mająca dokumentację od XIX w.), może więc *Sarnaki* to pierwotnie określenie ludzi mieszkających nad *Sarną*. W 1754 r. starosta mielnicki Butler uzyskał zezwolenie Augusta III na założenie miasta. Lit.: RymNmiast 211; RospSEMIG 342; Miasta polskie w tysiącleciu, II, 1967, 508. EB

Sarnau zob. **Sarnowo** (5), **Sarnów** (2, 3)

Sarne zob. **Sarnowa** (2), **Sarny** (3)

Sarnetki, wś, suwał., gm. Giby, 14,5 km na pld.-zach. od Sejn: *Sernetki*, wś 1784 SHGPd (Opispar rkps I nr 6011, 7–9); *Sernelki* (!) 1808 MpTex III; *Sernetki* 1827 Tabella II 164; *Sernetki* 1839 MpKwat VI 3; *Sernetka* al. *Sernetki* 1889 SG X 452–3; *Sarnetki* 1921 Sk V 70; *Sernetki* 1952 UW 170; *Sarnetki* 1967 SM 1012; *Sarnetki*,

Sarnia Zwola

-tek 1982 WUN III 196. — Pierwotnie n. łąki, por. *Sernetki* 1688 WiśnAug 196; *Sernetki* 1715 Wiśn-Sejn 136; później n. wsi. Może od n. os. *Sernetko (por. wschslow. *serna*, pol. *sarna* i n. os. *Sarnet* RymSEN II 398 oraz inne o podobnej budowie: *Kordetko*, *Kuchnetko*, *Rogietko* SEMot I 120, 133, 252 lub lit. *šernas* ‘dzik’, n. m. *Šernař*, *Šérniškiai* SESmoc 631, n. os. *Šernas*, *Šernaitis* Lpvž II 914), w l. mn. Lit.: WiśnAug 196; WiśnSejn 136. EB/UB

Sarnia Zwola, wś, kiel., gm. Waśniów, 17 km na płd.-zach. od Ostrowca Świętokrzyskiego: de *Swolia* 1424 KMłp IV 213; *Zwołya Sarnina* 1470–80 DB II 489; *Swolya* 1497 Matr II nr 656; *Zwołya* 1529 LR 354; *Sarnina Wolya* 1578 ŻDz XIV 185; *Sarnia Zwola* 1889 SG X 318; *Zwola Sarnia* 1895 SG XIV 699; *Sarnia Zwola* 1921 Sk III 81; *Sarnia Zwola* 1933 SkBy 1511; *Sarnia Zwola*, -niej -li, *zwolski* 1966 UN 27, 54. — Dawniej *Zwola*, od ap. *wola*, z absorbcją przyimka z. Nie można też wykluczyć, że *zwola kontynuuje dawne złożenie *jbzvolja (: *jbzvoliti ‘zwolić, zwolęć; wyzwolić, oswobodzić’) ESSJ IX 98. Wtórnie n. z członem odróżniającym od n. os. *Sarna* SSNO V 16 (: *sarna*), z suf. -ina, później -’a. Lit.: KSand 248; KopKiel 107. IN

Sarniak, wś, chełm., gm. Leśniowice, 19 km na płd. od Chełma: *Sarniak* 1933 Mp-100(45-37); *Sarniak* 1952 UW 135; *Sarniak*, -ku, *sarniacki* 1970 UN 108, 13. — Od przym. *sarni* (: *sarna*), z suf. -ak. Lit.: CzChełm 192. BCz

Sarniewo, os. zaginiona, leżała koło wsi Kaźmierz, pozn., gm. Kaźmierz: Nicolaus *Sarnewski*, *Szarnewský* 1391 RWłkp I nr 269, 287; *Szarnewo* 1403 KZPozn nr 1509; Steph. *Sernewski* 1403 Koz III 178; *Szarniewo* 1410 Koz III 178; *Serznewo* 1421, *Sarnewo*, *Scher[n]ewo* 1422, de *Sernewo* SHGPn IV 311; *Zarnewo* 1423, *Szarnewo* 1424 RWłkp I nr 1158, 1173; *Schernewo*, *Scharnewo* 1425, *Szarnowo* 1427 SHGPn IV 311; *Szarznjewo* 1434 RWłkp I nr 1574; *Scharynewo* 1444 SHGPn IV 311; *Szarynewo* 1449 Koz III 178. — Od n. os. *Sarni*, też *Sarna* SSNO V 16, z suf. -ewo, efemerycznie -owo. W n. charakterystyczne dla Polski pñ. przejście -ar- > -er-. Zapisy z *Sch-* pod wpływem j. niemieckiego. Lit.: SHGPn IV 311–2; PPozn 268; SG X 318. ZZ

Sarniewo zob. **Sarnów** (8)

Sarnik, os., dawniej wś, gorz., gm. Pełczyce, 4 km na płd. od Pełczyc: *Reuelde* 1337 LandNM 104, 108; *Refelde* 1502 SHGNM(Heinrich I 207); mit dem Dorfe *Refelde*, *Refeld*, *Refeldt* 1564 CdB A XXIV 296; *Rehefeld* 1618 MpLub; *Rehfelde* 1789 MpGillyPom; *Rehfelde* 1833 MpUMbl 1490; *Rehfeld* — *Sarnik*, -ka, *sarnicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Sarnik*, -ka 1982 WUN III 197. — Dawna n. niem. od ap. *Reh* ‘sarna, sarni’ i *Feld* ‘pole’. Osada powstała po wykarcowaniu części Puszczy Dankowskiej. Współczesną n. *Sarnik* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: SGorz 289–90. BCz

Sarnikierz, wś, szczec., gm. Węgorzyno, 5,5 km na pñ.-zach. od Ińska: *Colonie Dorotheenthal* 1834 MpUMbl 1155; *Dorotheenthal* — *Sarnikierz*, -krza, *sarnikerski* 1948 MPol XXV nr 14; *Sarnikierz*, -krza, wś, 1982 WUN III 197. — Dawna n. niem. od im. *Dorothee* + -thal. Nazwę *Sarnikierz* wprowadzono urzędowo po 1945 r. BCz

Sarnina Wola zob. **Sarnia Zwola**

Sarnow zob. **Żarnowo** (2), **Żarnówko**

Sarnowa (1), wś, koniń., gm. Ślesin, 2,5 km na pñ.-zach. od Ślesina: de *Szarnow* (1350)1511/12 VisitGn 279 (tu?); de *Sarnowo* (1387)XIX Hock II 275; de *Sarnowo* 1399 Koz V 278; in *Sarnowo* 1415 AC II nr 33; de *Sarnowa* 1488 SHGKI(PG 10, 16); *Sarnowo* 1511–23 LLB I 209; *Sarnowo* 1580 ŻDz XII 152; *Szarnowo* 1674 MKI(ASK 74, 216); *Sarnowo* 1802–03 MpGillyPr; *Laznowo* (!) 1839 MpKwat I 2; *Sarnowa* 1877 Zin II 136; *Sarnowo* 1889 SG X 322–3; *Sarnowo* 1921 Sk II 37; *Sarnowa*, -wej 1982 WUN III 197; gw. *sarnowa*, -vy, *sarnoski*. — Dawniej *Sarnow(o)*, od n. os. *Sarn(a)* SSNO V 16 lub od ap. *sarn(a)*, z suf. -ów, -owo. W dzisiejszej postaci n. zmiana rodzaju na żeński. ZZ

Sarnowa (2), cz. Rawicza, dawniej mto, leszcz.: *Sarnowa* (1240)1548 KW VI 6; *Sarnowo* (1387)1421 KW III 592; in *Sarnowo* 1397, de *Zarnovo* 1398 Lek II nr 1988, 2214; *Sarnaw* (!) 1414, *Szarnowo* 1422 SHGPn IV 312; *Sarnowo* 1422 RWłkp I nr 1122; *Sarnowa* 1425 SHGPn IV 312; w m. *Sarnowa* 1465 SHGPn(PG 7, 228); *Szarnowa* 1481 SHGPn IV 312; *Sarnowa* opp. 1510 NKs 117; *Sarnowa* 1580–81 ŻDz XII 84; *Sarnowa* 1622–24, 1775 PPozn(Tab 1, 52 i 7, 13); *Sarnowa* al. *Sarnowo* i *Sarnów*, niem. *Sarne*,

mto 1889 SG X 321; *Sarnowa*, niem. *Sarne*, mto 1921 Sk X 79, 155; *Sarnowa*, -wej 1982 WUN III 197; gw. *sarnova*, -vy, *sarnoski*. Lit.: SHGPh IV 312–9; PPOzn 268. ZZ

Sarnowa zob. **Sarnów** (1)

Sarnowa Góra, wś, ciech., gm. Sońsk, 10 km na płd. od Ciecchanowa: *Sarnowo* 1349 KkM 60 (tu?); in *Sarnowagora* (1380) KMaz III nr 242; *Sarnowa Gora* 1426 Mkm I nr 274; *Sarnowagora* 1430 Mkm II nr 244; *Syarnowagora* (1476) SHGMz(Ep. 13, 49v); *Sarnagora* 1496 Matr II nr 580; *Szarnowagora* 1509 SHGMz(PT 1, 388); ku *Sarnowey Gorze*, *Sarnowa Gora* (1565) Lumaz I 171, 173; *Sarnowagora* 1567 ŻDz XVI 327; *Sarna* (!) *Gora* 1783 MpPerMz; *Sarnowa góra* 1827 Tabella II 162; *Sarnowa Góra* 1889 SG X 321–2; *Sarnowa Góra*, -wej -ry, *sarnowski* 1971 UN 123, 35. — Pierwotnie zapewne n. ter. *Sarnowa Góra (w pobliżu wsi wzniesienie o wysokości 150 m), od ap. *sarna* (hist. i gw. *siarna*), z suf. -owa, i od *góra*; wtórnice n. wsi. Pierwszy zapis (jeśli odnosi się do tego obiektu) powstał w wyniku elipsy członu drugiego i dostosowania do nazw na -owo. Lit.: ZMaz 329. UB

Sarnowen zob. **Sarnowy** (1)

Sarnowice, wś, opol., gm. Otmuchów, 3 km na płn.-zach. od Otmuchowa: iuxta *Sarnowiczam* 1261 SUr III 375; de Swemeniz et de *Sernowniz* villis 1293 SUr VI 111; *Sarnowiczi* Waltheri ok. 1300, *Zarnowicz* 1355 CdSil XIV 22, przyp. 254; *Sarnowicz* 1363 K 579; *Zarnowicz* 1374 CdSil XIV 22, przyp. 254; *Sarlowicz* 1422 CdSil XXXVI 36; *Sarlowicz* 1580 CdSil XXXIII 88; *Sarlowitz* 1638 J I 123; *Sarlewitz* 1658 MpDS-Grot; *Sarlowitz* 1667/68 J I 564; *Sarrlowitz* 1736 MpWielGrot; *Sarlowitz* 1784 Z III 393; *Sarlowitz* 1845 K 579; *Sarnowice* (*Sarlowitz*) — *Strandorf* 1939 Prus 65; *Stranddorf* — *Sarnowice*, -ic, *sarnowicki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Sarnowice*, -wic 1982 WUN III 197. — Pierwotnie zapewne *Sarnowice, od n. os. *Sarna* SSNO V 16, z suf. -owice, lub *Żarnowica, od ap. *żarnowiec* 'miejsce porośnięte żarnowcem', z wymianą suf. na -ica; n. zmieniono jako *Sarlowitz*. Nazwę niem. *Stranddorf* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sarnowice*. Lit.: SNGŚI XII 57; BorGŚI 181. PS

Sarnowiec zob. **Łaguny**

Sarnowiec Gołębiwski zob. **Łaguny**

Sarnowitz zob. **Żarnowiec** (1)

Sarnowken zob. **Sarnówko** (3)

Sarnowo (1), dziś *Sarnowo-Góry* i *Nowe Sarnowo*, dwie wsi, ciech., gm. Dzierżążnia, 9 km na płd.-wsch. od Płońska: de *Sarnowo* (ok. 1415) SHGMz(MK 3, 7); in *Sarnowo* ... Andree dicto Grad, heredi de ibidem (1417)1456 SHGMz(MK 3, 116); *Szarnowo* (1424)1456 SHGMz(MK 3, 28,); *Sarnowo* 1437 Zakr II nr 2536; Andrea Grath de *Sarnowo* 1472 SHGMz(Ep. 10, 26–27); de *Sarnowa* 1475 RHer VI 29; *Szarnowo* 1488 SHGMz(Ep. 10, 559); in bonis *Sarnowo* ... nob. Alberti Grad 1523 SHGMz(Wysz. 10, 156); Zabino cum *Sarnowo*, *Sarnowo* 1576 ŻDz XVI 302, 305; *Sarnowo* 1783–84 RejKor 687; *Sarnowo* 1808 MpTex XI; *Sarnowo* 1839 MpKwat III 3; *Sarnowo Góry* i *Sarnowo Grady* (*Grądy?*), dwie wsi 1889 SG X 323; *Sarnowo-Góry*, *Sarnowo-Grady*, dwie wsi 1921 Sk I 121; *Sarnowo-Góry*, *Sarnowo-Grady* 1967 SM 1013; *Nowe Sarnowo*, wś, *Sarnowo*, -wa, wś, i *Sarnowo-Góry*, cz. wsi *Sarnowo* 1982 WUN II 575, III 197; po zmianie *Sarnowo-Góry*, -wa-Gór, *sarnowski* 2010 DzU nr 257, poz. 1741. — Od n. os. *Sarna*, *Sarn* lub od ap. *sarna*, też *sarn* 'samiec sarny' Sstp VIII 124, z suf. -owo. W późniejszych nazwach zestawionych drugie człony od n. os. *Grad*, por. zapis z 1417 r., oraz od n. os. *Góra* SSNO II 163 lub od ap. *góra*, w l. mn. W zapisie z 1475 r. postać *Sarnowa* to zapewne forma dopełniacza. Lit.: SHGWy 48. PS

Sarnowo (2), wś, ciech., gm. Kuczbork-Osada, 12,5 km na płn.-wsch. od Żuromina: *Sarnowo* 1413 Cruc III 166; *Sarnow* 1418 SHGPł 270; de *Sarnowo* 1426 KkM 171; *Sarnowo* 1434 SHGPł (MK 335, 1); *Sarnowo* (1439) Płoc I 196 nr 127; *Sarnowo* 1450 SHGPł(MK 335, 59); *Sarnowo* 1468 SHGPł(MK 337, 28); *Sarnowo*, *Szarnowo* 1471 SHGPł(MK 341, 13); *Szarnaw* 1473 SHGPł (MK 5, 37a); *Sarnowo* 1488, *Szarnowo* 1495 SHGPł(MK 18, 32, 79); de *Sarnow* 1497 Matr II nr 953; *Sarnowo* 1533 ACPlęc 171 nr 110; *Szarnowo*, *Sarnowo* 1538 SHGPł(Pob. 41, 215v, 240v); *Sarnowo* 1558 ACPlęc 241 nr 264; *Sarnowo* 1578 ŻDz XVI 57; *Sarnowo* 1598–99 SHGPł(ADP Vis. 357); *Sarnowo* 1784 MpPerPl; *Sarnowo* 1827 Tabella II 162; *Sarnowo* 1889 SG X 323; *Sarnowo*

Sarnowo

1921 Sk I 91; *Sarnowo* 1982 WUN III 197. Lit.: SHGP I 270–1. PS

Sarnowo (2a), cz. wsi Grzybno, dawniej wś, gdań., gm. Kartuzy, 2 km na pñ.-wsch. od Kartuz: *Sarnowo* 1879 KęTñ 16; *Sarnowo* ok. 1893 KDR nr 69; *Sarnowo*, pustk. 1889 SG X 324; *Sarnowo*, fr. auch *Czarnowo* 1912 Bär 103; *Sarnowa*, *Sarnowo*, *Sarnówiec*, niem. *Sarnowo* (dawniej *Czarnowa B.*) 1923 Lor 89; *Sarnowo* 1925 Krzep 104; *Sarnowo*, os. 1967 SM 1012; *Sarnowo*, *-wa* 1982 WUN III 197; gw. dawniej *sarnowo*, *sarnow^o*, *so^ornow^o*, *sarnowc* Lor 89, później *sarnow^e* MKart 147. — Od ap. *sarna*, z suf. *-owo*, *-owiec*. Niewykluczone, że pierwotnie *Czarnowo*, od przym. *czarny*, z suf. *-owo*, w gw. zapisach też *-owiec*; 1 km na pñ. znajduje się *Jeziro Czarne*, por. w jeziorkach Dębicy i *Czarnym* 1624 LuPrus 236. Przytaczany przez K. Makowską i U. Kęsikową zapis *Sarnowz* 1279 CdP II 97 odnosi się do wsi *Żarnowiec* (1), zapisy z końca XVI w. odnoszą się natomiast do wsi *Sarnowy* (1). Lit.: MKart 147–8; Kęsikowa, PMT II 127. PS

Sarnowo (2b), wś zaginiona, leżała koło wsi Staw i Skape, koniń., gm. Strzałkowo: *Sarny* et Ostrow (1425) KW V 404; de Scampe al. de *Sarnowo* 1427 Koz V 279; *Szarnowo*, quandam villa, nunc vero haereditas deserta 1511–23 ŁLB I 318. — Dawniej *Sarny*, od n. os. *Sarna* lub od ap. *sarna*, w l. mn., następnie z suf. *-owo*. Nazwa zachowała się w nazwie olędrow do wsi Skape (SG X 320), por. *Sarnowo Ol.* 1846 KsP 396, wcześniej *Skomper Hol.* 1802–03 GillyPr, dziś to *Janowo-Olędry*, zob. *Janowo* (11). ZZ/PS

Sarnowo (3), wś, olszt., gm. Kozłowo, 7 km na pñ.-wsch. od Działdowa: [*Scharnau*] (1352) PrUr V 51; *Szernaw* (1357)XVI, Schulzen von *Scharnau* (1357)XVII PrUr V 331; *Sernau* 1387, 1411 Döhr 68, 69; *Schernaw* 1426 KęTL 316; Miclos von *Sernaw* 1429 BiaPrzem 63; *Sernaw* das dorf 1437 GZ 83; *Sarnau* 1467 Döhr 79; *Schernaw* 1542 KęTL 316; *Sarnow* 1784 MpPerPł; *Scharnau*, wś 1789 Goldb I 197; *Scharnau* 1796–1802 MpSchröt XXII; *Scharnau*, poln. *Szarnowo* 1820 Wald 212; *Sarnow* 1839 MpKwat III 1; *Scharnau* (*Siarnowo*, *-wa*), wś ok. 1859 SzcześTeka 54, 58; *Sarnowo*, w *Sarnowie* 1882 KęTL 316; *Sarnowo* 1889 SG X 324; *Scharnau* — *Sarnowo*, *-a*, *sar-*

nowski 1946 MPol XXV nr 142; *Sarnowo*, *-wa* 1982 WUN III 197. — Nazwa niejednoznaczna etymologicznie. Być może pierwotnie brzmiała *Czarnowo, gdyż niemiecscy kopiści miesza li polskie szeregi głoskowe *č* : *š* : *s*, z suf. *-owo*, *-ów*, w n. niem. *-au* (: *Aue* ‘wyspa, podmokła łąka’). Druga możliwa etymologia ma związek ze śrwniem. *scharne* ‘jotka’ lub stniem. *scarn* w znaczeniu ‘brudny, zanieczyszczony, spróchniały, stęchły zagajnik, lasek, gaj’ Bahlow 448. Nazwa spolonizowana jako *Szarnowo*, przejściowo *Siarnowo* (gw. mieszanie *sz* : *ś*), następnie *Sarnowo*, przez adideację do ap. *sarna*. Lit.: Działdowo. Z dziejów miasta i powiatu, 1966, 60; Gause, Geschichte des Amtes und Stadt Soldau, 1958, 6, 11–3, 360. RP

Sarnowo (4), wś, olszt., gm. Lidzbark Warmiński, 5 km na wsch. od Lidzbarku Warmińskiego: predictis ville [*Rehagen*] (1356)XIV sub a. 1333–42 PrUr III 390; *Rehagen* (1356)XIV PrUr V 239; Bartolomeo *Rehayn* Vicario in Heilsberg (1392) MWrm V 230; *Rehagen* 1615 RŁ Wrm 280; *Reehagen* 1755 MpEnd; *Rehagen* 1764 MWrm VIII 640; *Rehaagen* 1796–1802 MpSchröt XI; *Rehagen*, wś 1820 Wald 152; *Rehaagen* 1888 SG IX 593; *Rehagen* — *Sarnowo* 1946 Ley I 38; *Rehagen* — *Sarnowo*, *-a*, *sarnowski* 1946 MPol XXV nr 142; *Sarnowo*, *-wa* 1982 WUN III 197. — Dawniej n. niem., od ap. *Reh* ‘sarna’, stsaks. *rēh(o)* + *-hagen*, *-hain* ‘ogrodzony las’ Kluge 282, 591. Nazwę *Sarnowo* ustalono urzędowo po 1945 r. RP

Sarnowo (5), wś, tor., gm. Stolno, 13 km na pld.-zach. od Grudziądza: *Szarno* 1223 KęTL 75; *Rutenberg* (ok. 1340) Woel 206; *Rutenberg* ok. 1400 Zeit XVI 32; *Rutenberg* 1438 GZ 97; *Rutemberg* 1445 Woel 462; *Rutembege* 1453 AST III 689; *Sarnow*, *Rutenberg*, *Rutemberg* XV KęTL 75; *Rautenberg* alias *Sarnowo* (1517), *Sarnowo* (1539) Woel 675, 800; do *Sarnowa* 1565 Lumalb 122; do *Sarnowa* 1570 Lumalb 122; *Sarnowo* 1570 ŻDz XXIII 43; *Sarnowo* 1641 Woel 1027; *Sarnowo* 1641 Font XXIV 133; in villa *Sarnowo* 1647 Font IV 39; *Sarnowo*, teut. *Rautembergk* 1667–72 Font VI–X 14; *Sarnowo* 1682 Font V 26; *Sarnau* (*Sarnowo*) 1772/73 HAPr IV 640; *Sarnowo* 1789 Goldb II 214; *Sarnowo* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Sarnau* 1864 Bär 103; *Sarnowo* 1879 KęTN 67; *Sarnowo*, niem. *Sarnau*

1889 SG X 324; *Sarnowo*, niem. *Sarnau* 1921 Sk XI 10, 86; *Sarnowo (Sarnowen)* 1925 Krzep 104; *Sarnowo* 1952 UW 49; *Sarnowo, -wa, sarnowski* 1971 UN 175, 14. — Dawna n. niem. *Rautenberg* zapewne przeniesiona przez osadników niemieckich z *Rautenberg* koło Hildesheim lub z *Rutenberg* w Marchii Wkrzańskiej. Nazwa spolonizowana jako *Rutemberg, Rutenberk* (substytucja fonetyczno-graficzna oddaje potoczną wymowę niem.). Od XV w. notowana oboczna n. pol. *Sarnowo*, w formie zmienionej *Sarnau*. Lit.: SHGCh 114. WK

Sarnowo (6), wś, włoc., gm. Chodecz, 7 km na płn.-zach. od Chodcza: *Sarnowo* 1921 Sk I 203; *Sarnowo* 1933 SkBy 1512; *Sarnowo* 1952 UW 60; *Sarnowo* 1967 SM 1012; *Sarnowo, -wa* 1982 WUN III 197. — Od ap. *sarna*, z suf. *-owo*. AG

Sarnowo (7), wś i leśn., włoc., gm. Lubraniec, 5 km na płn. od Izbicy Kujawskiej: Iarognei heredis de *Sarnow* 1360 KW III 151 (tu?); *Sarnowo* 1418 Koch nr 226; *Sarnowo* 1489 Lupbrz 129; *Sarnowo* 1557–66 ŻDz XIII 21; *Siarnowo* 1674 Rpg 151; *Sarnow* 1796 PerOpis IX; *Sarnowo* 1827 Tabella II 162; *Sarnowo* 1839 MpKwat II 3; *Sarnowo* 1881 Borucki 366; *Sarnowo* 1889 SG X 322; *Sarnowo* 1902 Przew II 149; *Sarnowo* 1921 Sk I 205; *Sarnowo* 1933 SkBy 1512; *Sarnowo* 1952 UW 60; *Sarnowo* 1967 SM 1012; *Sarnowo, -wa* 1982 WUN III 197. — Od n. os. *Sarna* SSNO V 16 lub od ap. *sarna*, hist. i gw. też *siarna* (z utrzymaniem miękkości przed *ř*), z suf. *-owo*. Pierwszy zapis wg indeksu KW IV 273 i Koz V 278 odnosi się do tej wsi, a SHGŁęcz II 84–5, identyfikuje go z wsiami *Sarnów* (8 i 9). Lit.: Nieckuła, -ov- 181. AG/PS

Sarnowo (8), wś, włoc., gm. Skępe, 7 km na płn. od Skępego: *Sarnowo* 1502 AC III nr 206; *Sarnowo* 1564 ŻDz XII 290; *Sarnowo* 1784 MpPerPł; *Sarnowo* 1827 Tabella II 162; *Sarnowo* 1839 MpKwat II 2; *Sarnowo* 1877 Zin II 136; *Sarnowo* 1889 SG X 323; *Sarnowo* 1921 Sk I 65; *Sarnowo* 1933 SkBy 1512; *Sarnowo, -wa, sarnowski* 1972 UN 180, 45. KZ

Sarnowo (9), wś nieistniejąca, znajdowała się na płn. brzegu jez. Niedźwiadno, 6 km na pld.-zach. od Świebodzina, ziel.: villam, que *Zarnouo* vocatur 1223 SUr I 166; in *Zarnovo* 1248 SUr II 226; *Sarnou* 1262 SUr III 271; predia

... *Sarnouo* 1267 SUr IV 16; *Heidemühl* 1739 MpWielGlog; *Heide M.* 1809 MpAtSchl 1; *Heide M.* ok. 1845 MpRey nr 94; *Heidemühle* przy Ołoboku — *Sarnowo, -a, sarnowski* 1948 MPol XXVI nr 78. — Pierwotnie może *Sarnowo, od n. os. *Sarna*, z suf. *-owo*. Możliwe też odczytanie *Czarnowo, od n. os. *Czarny* SSNO I 404, por. n. m. *Zernock* 1739 MpWielGlog, która utrzymała się w n. jez. *Zernok* See 1907 MpMbl(3758), dziś jez. *Ołobok* (też *Czerniak*) w sąsiednim Ołoboku. Późniejsza n. niem. *Heidemühl(e)* od ap. *Heide* 'puszcza, las, wrzosowisko, niezabudowany, zarosnięty obszar' i ap. *Mühle* 'młyn'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sarnowo*, lecz miejscowość już wówczas była opustoszała. PS

Sarnowo zob. **Laguny, Nowa Wieś (6), Pęcuki-Sarnowo, Sarniewo, Sarnowa (1, 2), Sarnowa Góra, Sarnowy (1), Sarnów (6, 8, 9), Sarnówko (2)**

Sarnowo-Góry zob. **Sarnowo (1)**

Sarnowo-Grady zob. **Sarnowo (1)**

Sarnowo Małe zob. **Sarnówek (2)**

Sarnowo-Nowawieś zob. **Nowa Wieś (6)**

Sarnowska Wola zob. **Wola Sarnowska**

Sarnowy (1), wś, gdań., gm. Kościerzyna, 6,5 km na pld.-wsch. od Kościerzyny: *Szarnnowo* 1534 InwWłoc 120; *Sarnowy*, spanem *sarnow-βkyem*, na *sarnovah, sarnowsky* 1558, *Sarnowy* 1562 PMT I 103; *Szarnaw* 1570 ŻDz XXIII 169; *Sarnowy* 1583, *Zarnowo, Sarnowo* 1599 Font I–III 31, 453, 458; *Sarnowo* 1648 RP 173; *Sarnowy* 1720, *Sarnowi* 1749 Font XVI–XIX 535, 218; *Sarnowo (Sarnowy)* 1772/73 HAPr IV 641; *Sarnowy* 1789 Goldb II 214; *Sarnowe* 1796–1802 MpSchröt IX; *Sarnowo* 1879 KętN 25; *Sarnowo* al. *Sarnowy*, niem. *Sarnowen* 1889 SG X 323–4; *Sarnowen* 1912 Bär 103; *Sarnowo*, niem. *Sarnowen* 1921 Sk XI 32, 86; *Sarnowo (Sarnowen)* 1925 Krzep 104; *Sarnowy* 1952 UW 192; *Sarnowy, -óww* 1982 WUN III 197; gw. dawniej *sarnovə (sarnowuο), sarnowuów, sarnovskī* 1923, później *sarnovə*, do *sarnif*, f *sarnovax, sarnofski* PMT I 103. — Dawniej *Sarnowo*, od n. os. *Sarna* SSNO V 16, *Sarn* RymSEN II 398 lub od ap. *sarna*, też *sarn* 'samiec sarny' Sstp VIII 124, z suf. *-owo, -owy*. Wahanie l. poj. i l. mn. występuje od XVI w. do dziś. Lit.: Breza, PMT I 103–4; Kęsikowa, PMT II 127. WK

Sarnowy

Sarnowy (2), os. zaginiona, leżała w okolicy wsi Kobierno i Rozdrażew, kal., gm. Rozdrażew: Durzyna, *Scharnowy* ossek, Duszna gorka 1539–41, Durzyna, *Szarnowoy* oszyek, Dusznagorka 1541 Koz III 693, 722. — Pierwszy zapis nie wyklucza, iż początkowo bała to n. zestawiona *Sarnowy Osiek*. Następnie w wyniku podziału powstały dwie osady o n. *Sarnowy* i *Osiek*, zob. *Osiek* (10a). ZZ

Sarnów (1), wś, kat., gm. Psary, 6 km na pñ. od Będzina: *Sarnow* 1443 ŹDz XV 452; *Sarnow* 1470–80 DB II 190; *Sarnow* 1667 ŹDz XV 453; *Sarnow* 1783–84 RejKor 293; *Sarnowa* 1787 MpPerKr; *Sarnów* 1790–92 SHGKrMat 269; *Sarnów* 1827 Tabella II 162; *Sarnów* 1889 SG X 319; *Sarnów* 1921 Sk III 5; *Sarnów, -nowa* 1982 WUN III 197. — Od n. os. *Sarna*, *Sarn* lub od ap. *sarna*, *sarn*, z suf. *-ów*, okresowo też *-owa*. Lit.: RSiew 20; Nieckula, *-ov-* 181. IN

Sarnów (2), wś, kat., gm. Toszek, 2 km na pñ. od Toszka: *Sarnow* (1256)XVIII SUr III 576; *Sarnuow* 1534 K 580; *Sarnow* 1534 ZfGS XXXV 221; *Sarnow* 1598 CdSil XXXIII 54; ex villa *Szarnow* 1679 J II 81; *Sarnow* 1736 MpWielOpol; *Sarnau* 1743 SNGŚI XII 57; *Sarnau* 1783 Z II 349; *Sarnau* (*Sarnow*) 1804 WBeschr VIII 158; *Sarnów* 1845 K 580; *Sarnów*, niem. *Sarnau* 1889 SG X 321; *Sarnów* — *Sarnau* 1939 Prus 65; *Sarnau* — *Sarnów, -owa, sarnowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Sarnów, -nowa* 1982 WUN III 197. — Nazwę zmieniono jako *Sarnau*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sarnów*. Lit.: SNGŚI XII 57; BorGŚI 135. PS

Sarnów (3), wś, opol., gm. Byczyna, 7,5 km na pñd. od Byczyny: *Sarnau* 1575 ZfGS XXXIV 58, przyp. 4; [*Sarnau*] 1700, *Sornau* 1717 Koelling 279–80, 217; *Sarnau*, P[ol]. *Sarnow* 1736 MpWielBreg; *Sarnau* 1743 SNGŚI XII 57; *Sarnau* 1783 Z I 59; *Sarnau*, *Sarnów* 1845 K 579; *Sarnów*, niem. *Sarnau* 1889 SG X 320–1; *Sarnau* 1900 Myc 46; *Sarnów* — *Sarnau* 1939 Prus 65; *Sarnau* — *Sarnów, -owa, sarnowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Sarnów, -nowa* 1982 WUN III 197. — Miejscowość miała być wzmiankowana po raz pierwszy w 1506 r. Nazwa *Sarnów* zmieniona jako *Sarnau*. Lit.: SNGŚI XII 57; BorGŚI 135; Koelling, *Geschichte der Stadt Peitschen*, 1892, 217, 279–80. PS

Sarnów (4), wś, rad., gm. Gniewoszków, 15 km na pñ.-zach. od Puław: *Sarnow* 1529 LR 438; *Sarnow* 1564–65 Lusand 194; *Sarnow* 1569 ŹDz XIV 318; [*Siarna*] XVI AtSd 155; *Sarnow* 1783–84 RejKor 384; *Sarnow* 1787 Spis 418; *Sarnów* 1889 SG X 320; *Sarnów* 1933 SkBy 1512; *Sarnów, -nowa, sarnowski* 1970 UN 36, 18. — Forma *Siarna* realizuje wymowę gw. ap. *sarna*. Lit.: KSand 176; KopRad 118; Nieckula, *-ov-* 181. IN

Sarnów (5), wś, rzesz., gm. Tuszów Narodowy, 10,5 km na pñ.-wsch. od Mielca: *Reichsheim* 1783 Zeitweiser 166; *Reichsheim* 1797 MpNWGal IX; *Reichsheim* 1855 MpKum; *Reichsheim*, wś ... jest osadą niemiecką obok wsi Dębiaki i Hyki 1888 SG IX 596; *Reichsheim* 1925 Sk XII 22; *Hyki Kolonja* (dawn. *Reichsheim*), wś 1933 SkBy 553; *Kol. Hyki* 1938 Mp-100(47-33); po zmianie *Sarnów, -owa, sarnowski*, dawna nazwa *Kolonja Hyki* 1950 MPol nr 59, poz. 795; *Sarnów* 1952 UW 282; *Sarnów* 1961 Mp-25(Mielec); *Sarnów, -nowa, sarnowski* 1966 UN 65, 86; *Sarnów, -nowa* 1982 WUN III 197. — Wieś powstała w ramach kolonizacji józefińskiej w latach 1782–84. Nazwa niem. *Reichsheim* od ap. *Reich* ('królestwo, imperium' lub n. os. *Reich* (: *reich* 'bogaty') Gott 405 i ap. *Heim* 'dom'. Nazwa *Hyki Kolonia*, też *Kolonja Hyki*, w formie zestawienia, od n. m. *Hyki* (zob. *Chyki*) i ap. *kolonia*. Po 1945 r. wprowadzono n. *Sarnów*, być może w wyniku błędnego skojarzenia dawnej n. niem. z ap. *Reh* 'sarna'. Lit.: Lepucki, *Działalność kolonizacyjna Marii Teresy i Józefa II w Galicji 1772–1790*, 1938, 165; Konrad, Porcher, *Reichsheim — eines der ersten deutschen Kolonistendörfer in Galizien — zur Dorfchronik der ersten Ansiedlungsjahre 1782–1784*, 2000, 164–182. IN/PS

Sarnów (6), wś nieistniejąca, leżała w gm. Korczew, 9 km na pñd.-zach. od Drohiczyzna: *Sarnow*, *Sarnowa* pocz. XVI SHGPd(kartoteka); *Sarnów* 1595 ŹDz XVIII/1, 179; *Sarnowo*, *Sarnow* 1625 SHGPd(MK nr 172, k. 347–348; nr 173, k. 498v–499v); *Sarnow* 1793 SHGPd(Regof 3); *Sarnow* 1795 MpPerPd; *Sarnów* 1839 MpKwat VI 7. — Od n. os. *Sarn(a)* lub od ap. *sarn(a)*, z suf. *-ów*, okresowo *-owa, -owo*. EB

Sarnów (7), wś, siedl., gm. Stanin, 10 km na pñd.-zach. od Łukowa: *Sarnow* 1470–80 DB II 559; *Sarnow* 1513 Matr IV/1, nr 2099; *Syarnow*

1529 LR 425; *Sarnow* 1531, 1555, *Szarnow* 1580 *ŹDz* XIV 378, 393, 430; *Siarnow* 1620 RPobLu 201; *Siarnow* 1721 WPar 289; *Sarnow* 1787 Spis 421; *Sarnów* 1889 SG X 320; *Sarnów* 1933 SkBy 1512; *Sarnów, -nowa* 1982 WUN III 197. — Forma *Siarnów* jest refleksem gw. wymowy ap. *sarna* jako *siarna*. Lit.: SHGLu III 208–9; KosLu 71; Nieckula, -ov- 181. *IN*

Sarnów (8), wś, sier., gm. Dalików, 11,5 km na płn.-zach. od Aleksandrowa Łódzkiego: *Szarnieuo* 1388, *Sarnouo* 1390 *Łęcz* I nr 1002, 1770; *Sarnow maior*, *Sarnowo maior* 1511–23 *ŁLB* II 375, 376; *Sarnovo maior* 1576 *ŹDz* XIII 67; *Sarnow* 1783–84 RejKor 89; *Sarnow* 1793 MpPer $\dot{\text{L}}\acute{\text{e}}\text{c}z$; *Sarnów* 1889 SG X 319–20; *Sarnów* 1921 Sk II 65; *Sarnów, -nowa, sarnowski* 1973 UN 47, 9. — W XVI w. *Sarnow(o) Maior*, czyli *Wielkie*; n. antonimiczna w stosunku do n. *Sarnowo Małe*, dziś *Sarnówek* (2). Lit.: SHG $\dot{\text{L}}\acute{\text{e}}\text{c}z$ II 84–5. *PD*

Sarnów (9), wś, sier., gm. Widawa, 18 km na pld.-zach. od Zelowa: *Sarnowo* 1392 SHG $\dot{\text{L}}\acute{\text{e}}\text{c}z$ II 85; *Szarnow* 1496, *Sarnow* 1511 *ŹDz* XIII 170, 178; *Sarnow* 1511/12 VisitGn 437; *Sarnow* 1511–23 *ŁLB* I 464; *Sarnow* 1553 *ŹDz* XIII 216; *Sarnow* 1783–84 RejKor 180; *Sarnów* 1827 Tabella II 162; *Sarnów* 1889 SG X 319; *Sarnów* 1921 Sk II 42; *Sarnów, -nowa* 1982 WUN III 197; gw. *sarnuf, -nova, -sarnoski*. Lit.: SHG $\dot{\text{L}}\acute{\text{e}}\text{c}z$ II 84–5. *PD*

Sarnów (10), wś, skiern., gm. Rybno, 8,5 km na płn.-zach. od Sochaczewa: *Sarnów* 1914 KdWR (F 32); *Sarnów* 1921 Sk I 184; *Sarnów* 1952 UW 39; *Sarnów, -nowa* 1982 WUN III 197. — Zapewne od ap. *sarna*, z suf. -ów. *UW*

Sarnówek (1), dziś *Sarnówek Duży* i *Sarnówek Mały*, dwie wsi, kiel., gm. Bodzechów, 9 i 7,5 km na płn.-wsch. od Ostrowca Świętokrzyskiego: *Sarnówek Duży, Sarnówek Mały*, dwie wsi 1889 SG X 322; *Sarnówek, Sarnówek Mały* 1921 Sk III 87, 25; *Sarnówek, Sarnówek Mały* 1933 SkBy 1512; *Sarnówek, -wka, Sarnówek Mały, -ka -łego, sarnowski* 1966 UN 27, 23; *Sarnówek Duży, -wka -żego, Sarnówek Mały, -wka -łego* 1982 WUN III 197. — Od nazw. *Sarna* lub od ap. *sarna*, z suf. -ówek. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *duży, mały*. Lit.: KopKiel 70. *IN*

Sarnówek (2), wś, sier., gm. Dalików, 12,5 km na płn.-zach. od Aleksandrowa Łódzkiego: *Sarnowko* 1511–23 *ŁLB* II 377; [*Sarnowo Małe*] XVI

At $\dot{\text{L}}\acute{\text{e}}\text{c}z$ 127; *Sarnowek* 1783–84 RejKor 89; *Sarnówek* 1827 Tabella II 162; *Sarnówek* 1889 SG X 322; *Sarnówek* 1921 Sk II 65; *Sarnówek, -wka, sarnówecki* 1973 UN 47, 9. — Dawniej *Sarnówko*, od n. m. *Sarnów* (8), z suf. -ko, następnie -ek. W XVI w. odnotowano n. zestawioną *Sarnowo Małe*. *PD*

Sarnówek Duży zob. **Sarnówek** (1)

Sarnówek Mały zob. **Sarnówek** (1)

Sarnówka (1), wś, leszcz., gm. Rawicz, 5 km na płn.-wsch. od Rawicza: *Sarnowka* 1423 Koz III 178; *Sarnowka* 1487 SHGPn(PG 10, 89); Super ... suburbium *Sarnowka* (1488)XIX SHGPn (BR 628, nr 221; *Szarnowka* suburbium 1563 SHGPn (ASK 4, 194); *Sarnowka* 1580–81 *ŹDz* XII 84; *Sarnówka* 1789 PPozn(Tab 8, 18r); *Sarnowko* 1831 MpRey nr 113; *Sarnówka, al. Sarnówko* 1889 SG X 322; *Sarnówka, niem. Sarnowko* 1921 Sk X 80, 181; *Sarnówka* 1933 SkBy 1512; *Sarnówka, -ki* 1982 WUN III 197. — Od n. m. *Sarnowa* (2), z suf. -ka. Lit.: SHGPn IV 319; PPozn 268. *ZZ*

Sarnówka (2), wś, włoc., gm. Bądkowo, 12 km na płn.-zach. od Brześcia Kujawskiego: *Sarnowka Hol.* 1802–03 MpGillyPr; *Sarnówka* hollendry 1827 Tabella II 162; *Sarnówki* 1839 MpKwat II 2; *Sarnówka* 1881 Borucki 368; *Sarnówka, kol.* 1889 SG X 322; *Sarnówka* 1921 Sk I 100; *Sarnówka* 1952 UW 46; *Sarnówka, -ki, sarnowski* 1971 UN 172, 12; *Sarnówka, -ki* 1982 WUN III 198. — Od ap. *sarna*, z suf. -ówka, efemerycznie też w l. mn. *Sarnówki*. Wieś położona w pobliżu lasu Brzezcie. *AG/PS*

Sarnówko (1), cz. kol. Elźbietowo, włączonej obecnie do Żukowa, okresowo wś (?), gdań., gm. Żukowo: *Czarnowken* 1796–1802 MpSchröt IX; *Sarnowken* — *Sarnówko* 1879 KętN 16; *Sarnówko, niem. Sarnowken*, wyb. do Żukowa (osada ta dziś już nie istnieje) 1889 SG X 322; *Sarnowken*, fr. auch Czarnowken 1912 Bär 103; *sarnówko żukowskie, sarnówkowa (Sarnówki)*, niem. *Sarnowken*, os. 1923 Lor 90; *Sarnówko*, wś 1967 SM 1013; *Sarnówko, -ka* 1982 WUN III 198; kasz. *sarnówk^ło, sarnówk^łow^o (sarnówki)*. — Zapewne od ap. *sarna*, z suf. -ówko; n. zniemczona jako *Sarnowken, Czarnowken*. Gwarowa postać pluralna *Sarnówki* zapewne pod wpływem niem. form substytucyjnych. Pierwotnie mogła też brzmieć *Czarnówko, od przym. *czarny*. Według SG X

Sarnówko

322 miejscowość wymieniana już w 1270 r., nie potwierdzają tego jednak dostępne źródła. Nazwę zniesiono w 2014 r. (DzU poz. 1832). Lit.: MKart 148; Breza, Nazwy miejscowości gminy Żukowo, 2005, 67–8. WK/PS

Sarnówko (2), os., dawniej wś, olszt., gr. Pasy, 6 km na zach. od Pasymia: *Scharnoffen* 1617 Kętl 400; *Scharnowen*, wś 1789 Goldb I 197; *Scharnowen* — *Sarnowo* al. *Sarnówko* 1879 KętlN 217; *Sarnówko* 1882 Kętl 400; *Sarnowo* al. *Sarnówko*, niem. *Scharnowen*, wś 1889 SG X 324; *Sarnowo* — *Fischerhof* 1941 Choj 127; *Fischerhof* 1929, *Scharnowen* — *Sarnówko*, os. 1946 Ley I 109; *Fischerhof* — *Sarnówko*, -ka, *sarnówecki* 1950 MPol nr A-8; *Sarnówko* 1967 SM 1013; *Sarnówko* 1998 Mp-50(N-34-90-A); gw. *kušno*. — Dawniej *Sarnowo*, wtórnice z suf. -ko. W 1929 r. osada otrzymała chrzest niem. *Fischerhof*. Forma gw. *Kušno* ponowiona z n. pobliskiego jez. *Košno*. Lit.: Szczytno. Z dziejów miasta i powiatu, 1962, 118. RP

Sarnówko (3), wś zapewne włączona do Kłódki, tor., gm. Rogóźno, 11 km na wsch. od Grudziądza: von *Sarnow* (1323)XVI PrUr II 312; *Sarnowken* ok. 1400 Zeit XVI 33; *Sernaw* 1438 GZ 98; *Zarnowek* 1485 Matr I nr 1759; *Sernaw*, *Scharnow* XV Kętl 81, 82; *Sarnowke* (1533) Woel 748; Aus dem Gutt *Sarnówka* 1570 ŻDz XXIII 62; villae *Sarnowek*, villae *Sarnowko* 1667–72 Font VI–X 291, 781; *Sarnówko* 1682 Font V 26; *Sarnowke* 1789 Goldb II 214; *Sarnowko* 1796–1802 MpSchröt XV; *Sarnówko* 1879 KętlN 83; *Sarnówko*, niem. *Sarnowken* 1889 SG X 322; *Sarnowken*, fr. auch *Sarnówka* 1912 Bär 103; *Sarnówko*, niem. *Sarnowken*, os. 1921 Sk XI 24, 86; *Sarnówko* (*Sarnowken*) 1925 Krzep 104; *Sarnówko*, os. 1933 SkBy 1512; *Sarnówko*, -ka, *sarnowski* 1971 UN 178, 16. — Dawniej *Sarnowo*, od n. os. *Sarna* lub od ap. *sarna*, z suf. -ow(o), wtórnice z deminutywnym suf. -ek, -ko, -ka. Lit.: SHGCh 114. WK

Sarny (1), wś, lub., gm. Ułęż, 7 km na płd.-wsch. od Ryk: de *Sarni* 1411 Sand nr 518; de *Sarny* 1425 AKH IV 18; *Sarny* 1508 ŻDz XV 476; *Sarny* (!) 1529 LR 418; *Syarny* 1564–65 Lusand 266; *Sarny* 1510, *Syarny* 1569 ŻDz XIV 332; *Starni* 1660–64 Lusand II 159; *Sarny* 1783–84 RejKor 365; *Sarny* 1889 SG X 324–5; *Sar-*

ny, *Sarn*, *sarnecki* 1972 UN 142, 16; gw. *śarny*, -uf, *śarnecki*. — Od n. os. *Sarna* lub od ap. *sarna*, w l. mn. Forma *Siarny* pod wpływem gw. *siarna* 'sarna'. Lit.: KSand 176; KStęż 99. IN

Sarny (2), wś, sier., gm. Błaszkki, 4 km na płd.-wsch. od Błaszek: *Sarny* 1496, 1511 ŻDz XIII 171, 180; *Scharny* 1511–23 ŁLB II 57; *Szarny* 1553 ŻDz XIII 218; *Sarny* 1783–84 RejKor 167; *Sarny* 1827 Tabella II 162; *Sarny* 1889 SG X 324; *Sarny* 1921 Sk II 98; *Sarny*, -ren, *sarnowski* 1972 UN 50, 25. Lit.: Górniewicz, Onom XIII 76. PD

Sarny (3), dziś *Sarny Małe* i *Sarny Wielkie*, dwie wsi, opol., gm. Lewin Brzeski i Niemodlin, 7 km na płd.-zach. od Lewina Brzeskiego: *Zerischin* (1410)XVI CdSil VI 29; *Seryn* 1415 CdSil XIV 165, przyp. 1a; *Sary* (1534) K 579; *Sarne* 1647 Praszma 124; *Saarne-Gross*, [Aus] *Sarnew* (*Sarnen*?) 1723 Weltzel 143; *Gr. Sarnn*, *Kl. Sarnn* 1736 MpWielOppol; *Klein Sarne*, *Gross Sarne* 1743 SNGŚI XII 58; *Gros-Sárner*, *Klein-Sárner* 1783 Z II 37; *Gr. Sarnn*, *Kl. Sarnn* 1809 MpAt-Schl 12; *Sarne*, *Groß-* u. *Klein-*, vom poln. *Sarna* 1845 K 579; *Sarne* 1883 Weltzel 119; *Sarna Mała*, *Saarne Klein*, *Sarna Wielka*, niem. *Saarne Gross*, dwie wsi 1889 SG X 317; *Sarny* — *Sarne* 1896 D 186; *Gross Sarne*, *Wielka Sarna*, *Klein Sarne*, *Mała Sarna* 1941 Wrzosek 40; *Gross Sarne* — *Sarny Wielkie*, *Sarn -kich*, *sarneński* 1947 MPol XXV nr 124; *Klein Sarne* — *Sarny Małe*, *Sarn -ych*, *sarneński* 1947 MPol XXV nr 124; *Sarny Małe*, *Sarn -lych*, *Sarny Wielkie*, *Sarn -kich* 1982 WUN III 198. — Pierwotnie zapewne *Żerzyszyn, też *Żerzryn, od n. os. *Żerzycha, *Żera, por. *Żerzych*, *Żer* SSNO VI 363 (: *Żyro-*), z suf. -in. Odnotowana w urbarzu z 1534 r. forma *Sary* (*Żary?) powstała zapewne w wyniku uproszczenia dawnej nazwy; późniejsze zniemczone postaci *Sarn*, *Sarne* może pod wpływem pol. *sarna*. Członki odróżniające niem. *Gross*, *Klein* = pol. *Wielkie*, *Małe*. H. Praszma przypuszczał, że n. jest związana z psł. *žarь 'żar'. SNGŚI i H. Borek, opierając się na błędnie datowanej na 1410 r. postaci *Sarne*, wiążą nazwę wsi z n. os. *Sarna* lub z ap. *sarna*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sarny Małe* i *Sarny Wielkie*. Lit.: SNGŚI XII 58; Weltzel, Geschichte des edlen, freiherrlichen und gräflichen Geschlechts von Praszma, 1883, 119, 143; Praszma, Geschichte der Herr-

schaft Falkenberg in Oberschlesien, 1929, 6, 124; BorGŚI 206. PS

Sarny zob. **Sarnowo** (2b)

Sarosle zob. **Zarośle** (1, 3)

Sarpaythen zob. **Warszawskie**

Sarranzig zob. **Zarańsko**

Sarsen zob. **Sarbsk**

Sartawitz zob. **Sartowice**

Sartowice, dziś *Sartowice* i *Sartowice Dolne*, dwie wsi, bydż., gm. Świecie, ok. 8 km na pñ.-wsch. od Świecia: *Sartowitz* (1242)XV MPH VI 353; castrum *Sartawiz* 1243 PrUr I 110; *Zartowicza* 1255, *Sartowitz* 1307 Lor X 171; *Schartowitz* 1330 SG X 326; de *Sartawicze* (1338)XV PrUr III 112; von *Serthewicz* 1399 MTB 2; *Scartowitz* 1400 SG X 326; *Sertewicz* 1401, *Shertewicz* 1406 MTB 91, 370; *Sartewitz*, *Sartowitz* 1415 Lor X 171; *Neder Sartewitz* 1438 GZ 104; *Sartawicze superior*, *Sartawicze inferior* 1534 Inwwłoc 122; na *Sartowiczach* 1565 Lupom 165; *Sartowicz* 1570 ŹDz XXIII 191; *Sartowicze* 1583, *Sartawice* 1597 Font I–III 93, 365; *Sartawice* 1682 Font V 115; *Sartawice* 1756, *Sartawice de aula* 1759, *Sartawice dolne* 1760, *Sartawice górne* 1766 ADP; *Sartowitz Nider*, *Sartowitz Ober* 1772/73 HAPr IV 641; *Ober Sartowitz* od *Sartowitz*, *Nieder Sartowitz* 1789 Goldb II 214; *Sartawitz ober*, *nieder* 1796–1802 MpSchröt XV; w *Sartowicach*, do *Sartowic*, *Górne Sartowice*, w *Dolnych Sartowicach* 1807 Font XXVI 72, 75, 255; *Ober*, *Nieder Sartowitz* — *Górne*, *Dolne Sartowice* 1879 KętN 111; *Sartawice Górne*, niem. *Ober-Sartawitz* al. *Sartowitz* i *Sartawiczki*, niem. *Nieder-Sartawitz* 1889 SG X 326–8; *Górne Sartowice*, *Dolne Sartowice*, niem. *Ober*, *Nieder Sartowitz* 1921 Sk XI 48, 52, 74, 75; *Sartowice Górne* 1936–39 Ar 1588; *Dolne Sartowice* 1952 UW 57; *Górne*, *Dolne Sartowice* 1967 SM 320, 231; *Sartowice*, *-wic*, *Sartowice Dolne*, *-wic -nych*, *sartowicki* 1971 UN 186, 32; *Sartowice*, *-wic* 1982 WUN III 198. — Pierwotnie zapewne *Sartowica* (< **S̆rtowica*), n. słowiańska o niejasnej etymologii. Według E. Jakus-Borkowej n. brzmiała *Czartowice*, od n. os. *Czart* SSNO I 406, z suf. *-owice*, a forma *Sartawice* powstała w wyniku literalnego odczytania zapisów źródłowych. Od XV w. dwie wsi z nazwami z członami odróżniającymi: łac. *Superior*, *Inferior*, pol.

Górne, *Dolne*, niem. *Ober*, *Nieder*. Nazwa *Sartowiczki*, oboczna do n. *Sartowice Dolne*, to wynik uniwersyfikacji za pomocą suf. *-ki*. B. Siciński z kolei odczytuje nazwę jako *Sartawice* i łączy z niejasną, obcą n. os. *Sartawa; nowsza postać *Sartowice* mogłaby powstać przez analogię do n. m. na *-owice*. Lit.: Jakus-Borkowa, PMT VIII 29–30; Siciński, OSG VIII 73. WK

Sarwark zob. **Szarwark**

Sarzyn, wś, płoc., gm. Starożreby, 13 km na pñ.-wsch. od Drobrina: cum *Szarzino* (1349)XV KkM 59; de *Szarzino* 1400, de *Sarzino* 1410, 1416 Płoń nr 17, 761, 2511; de *Sarzino*, de *Szarzino* 1427 Zakr I nr 566, 717; de *Scharzino* 1430 MkM II nr 219; de *Scharzino* 1437 Zakr II nr 2537; de *Scharzino* 1458 SHGWy(MK 4, 166); de *Scharzino* SHGWy(1494 ADP 15, k. 84); *Sarzino* 1576 ŹDz XVI 305; *Szarzino* 1784 MpPerPł; *Szarzino* 1808 MpTex XI; *Sarzino* 1839 MpKwat III 2; *Sarzyn* 1889 SG X 329; *Sarzyn*, *-na* 1982 WUN III 198. — Pierwotnie *Szarzino*, od n. os. *Szarza* SSNO V 277 (: *szarza* 'szara barwa'), z suf. *-ino*. Forma *Sarzyno* powstała w wyniku mazurzenia, a *Sarzyn* — wskutek maskulinizacji. Lit.: SHGWy 48; ZMaz 39, 353. PS

Sarżyna, wś, rzesz., gm. Nowa Sarżyna, 4 km na pñ. od Nowej Sarżyny: *Scharzina wolya* (1433) XVIII KMłp IV 284; *Scharzina Wolya* 1444 AGZ VIII nr 74; *Scharzina Wola* 1458 AGZ XIX nr 1; *Scharzina* 1464 AGZ XIII nr 5355; *Scharzina Wywłoka* 1472 Proch 261; *Sarżyna* 1515 ŹDz XVIII/1, 139; *Szarżyna* 1564–65 Lurus II 233; *Scharzyna* 1589 ŹDz XVIII/1, 23; *Szarżyna* 1638 ADP 36, k. 310; *Sarżyna* 1665 Lurus I 216; *Szarżyny* 1686 ADP 52, k. 92; *Sarżyny* 1720 ADP 69, k. 42; *Szarżyna* ... *Sarżyna* 1727 ADP 160, k. 103; *Sarżyna* 1785 ADP 244, 35; *Sarżyna* 1889 SG X 329; *Sarżyna*, *-ny*, *sarżynski* 1965 UN 62, 35; ukr. *sażyna*. — Początkowo *Szarżyna Wola*, od n. os. *Szarza* z suf. *-ina* i od ap. *wola*. Niewykluczone, że człon *Szarżyna* związany jest z n. w. lub n. ter. oznaczającą miejsce z szarą stojącą wodą, por. cum omnibus ... agris, pratis, ... stagnis, que *Scharzyny* dicuntur (1397)1519 ZDM VI 142, lub grunt leżący odłogiem. Okresowo n. z członem *Wywłoka*, od *wywłoka* 'wyrwisko' SW VII 1106, z wtórnym pominięciem członu *wola*. Zmiana *Szarżyna* > *Sarżyna* w wyniku dysymilacji

Sarzyno

sz-rz > *s-rz*. Ukraińska postać *sażyna* zachowuje pol. *a* w miejscu ukr. *i* (< *ě*) oraz pol. *rz* w miejscu ukr. *r*. Lit.: MakPrz 238–9. BCz

Sarzyno, cz. Koszalin, dawniej wś: *Zarrenkaten*, kol. 1846 Topographisch-statistische ... s. 46; *Zarrenkaten* 1850 MpRey nr 15; Colonie *Zarenkaten* 1867 BerghausPom III/1, 283; *Zarn* 1913, *Zarren* 1929 MpMbl(1863); *Sarzyno* — *Zarren*, os. 1951 Rosp 285; *Sarzyno* (*Czarne*) 1975 Mp-50(322.2); *Sarzyno*, *-na*, wś 1982 WUN III 198; po zmianie *Sarzyno*, *-na* 2006 DzU nr 240, poz. 1746. — Dawna n. niem. *Zarrenkaten* od słow. *črny ‘czarny’, w l. mn., i od niem. ap. *kate* ‘chałupa, lichy wiejski dom’ DWB XI 274 (pierwszy człon zapewne ponowiony z jakiejś n. ter.). Nazwę *Sarzyno* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: RzDuma I 31; Topographisch-statistische Uebersicht des Regierungsbezirk Köslin nach amtlichen Quellen zusammengestellt, 1846, 46. BCz

Sarzyno zob. **Sarzyn**

Sasek (1), os., dawniej wś, olszt., gm. Szczytno, 9,5 km na płn.-zach. od Szczytna: *Schowbin* 1411/19 Ger 167; *Schowbin* 1414 Kętl 398; *Schobensee*, wś 1789 Goldb I 201; *Schobensee* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Schoben* (*Szask*), wś 1820 Wald 229; *Schobensee*, *Szask* ok. 1859 SzcześTeka 122; *Schobensee* — *Sasek* 1879 Kętl 217; *Sasek* 1882 Kętl 398; *Sasek* 1889 SG X 330, 382; *Sasek* — *Schobensee* 1941 Choj 127; *Schobensee* — *Sasek*, *-ska*, *sasecki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Sasek* — *Schobensee*, wś 1951 Rosp 285; *Sasek*, *-ska* 1982 WUN III 198. — Nazwa niem. *Schowbin* jest adaptacją prus. n. jez. *Sōwis, dziś *Sasek Wielki*, por. *Soben* 1352, *Schoben* 1595, *Szoben* 1748 Ley II 336. Nazwa jez. od prus. *sōwis ‘jezioro’, por. objaśnienie n. m. *Malszewo*. W n. zniemczonyj *Schobensee* dodatkowy człon *See* ‘jezioro’. Nazwy pol. *Szask*, *Sasek*, pojawiające się w XIX w., nawiązują może do n. etn. *Sas*, *Sakson*, *Sasek* ‘mieszkaniec Saksonii’. Lit.: Szczytno. Z dziejów miasta i powiatu, 1962, 81; Przybytek, Onom XXX 100; Błażeniè II 325–6. RP

Sasek (2), dziś *Sasek Mały* i *Sasek Wielki*, dwie wsi, olszt., gm. Szczytno, 9 i 10,5 km na pld.-zach. od Szczytna: *Schabensee*, wś 1789 Goldb I 201; *Materschobense*, *Paterschobense* 1796–1802 MpSchröt XVII; 232; *Schobensee*

-Mater, *Schobensee-Pater*, dwie wsi 1820 Wald 232; *Schobensee Mater*, *Duży Sask*, *Schobensee Pater*, *Wartostwo w Sasku*, dwie wsi ok. 1859 SzcześTeka 117; *Materschobensee* — *Duży Sasek*, *Paterschobensee* — *Mały Sasek* 1879 Kętl 215; *Materschobensee*, *Sasek Duży* 1885 SG VI 173; *Sasek Mały*, niem. *Pater Schobensee*, *Sasek Wielki*, niem. *Mater Schobensee* 1889 SG X 330; *Sasek Mały* — *Paterschobensee*, *Sasek Duży* — *Matterschobensee* 1941 Choj 127; *Materschobensee* — *Sasek Wielki*, *Paterschobensee* — *Sasek Mały*, *-ska -ego*, *sasecki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Sasek Mały*, *-ska -lego*, *Sasek Wielki*, *-ska -kiego* 1982 WUN III 198; gw. *maŭi sask*, z *maŭigo saska*, *sask duzi//duzi sask*, *saskofskie* (pole). — Wsi powstały w 1787 r. Nazwa *Sasek* związana z n. jez. *Sasek Mały*, por. *Scheffsky*, *Neidenburgisch Schoben* 1595 Ley II 189, *Sasek*, niem. *Matter See* 1889 SG X 330, *Paterschoben* (?), *Kleiner Schobensee* 1922, 1939 Ley II 189. Człon *Schobensee* być może przejęty z niem. nazwy jez. *Sasek Wielki*, zob. *Sasek* (1). Członki odróżniające: od niem. *Mather* (: *Matte* ‘łaka’) albo łac. *mater* ‘matka’ i niem. *Pater* ‘zakonnik’ lub łac. *pater* ‘ojciec’, o niejasnej jednak funkcji, później zastąpione pol. członami *Duży//Wielki*, *Mały*. Lit.: Szczytno. Z dziejów miasta i powiatu, 1962, 56–7, 157; Przybytek, Onom XXX 89. RP

Sasina zob. **Nick**

Sasino, wś, gdań., gm. Choczewo, 12 km na wsch. od Łeby: *Sassino* 1400 SHGPG(KKG 125); *Sassyno* 1438 GZ 124; *Bssyno* (!) 1534 InwWłoc 118; *Sassin* 1618 MpLub; *Sassin* 1789 MpGilly-Pom; *Sasino*, niem. *Sassin* 1889 SG X 331; *Sassin* — *Sasino*, *-na*, *sasiński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Sasino*, *-na* 1982 WUN III 198. — Od n. os. *Sas* SSNO V 17, z suf. *-ino*, *-in*. Postać *Sasino* ustalona urzędowo po 1945 r. Lit.: LorSNH 104; TrautmElb I 93. BCz

Sasinowa Wola zob. **Wola Czaryska**

Sasinowo, wś, poznań., gm. Mosina, 4 km na płn.-wsch. od Mosiny: *Saskie pole olędry* niem. *Sachsenfelde* 1875 WM I 33; *Saskie Pole*, niem. *Sachsenfelde*, os. wiejska. Założona w roku 1828 na gruntach kapituły poznańskiej, u ludu nosi nazwę *Kusajdy*. 1889 SG X 333; *Sachsenfelde*, *Kusajdy* 1902 MycPn 143; *Sasinowo*, niem. *Sachsenfelde* 1921 Sk X 99, 155; *Sasinowo*, *-wa*,

cz. wsi Rogalinek 1966 UN 93, 30. — Nazwa niem. *Sachsenfelde* od n. etn. *Sachse* 'Saksończyk' + *Felde* 'pole', postać pol. *Saskie Pole* jest jej tłumaczeniem. Oboczna n. *Kusajdy* od nazw. *Kusajda* (: *kusy* 'krótki, niski') RymSEN II 496, w l. mn. Nazwę *Sasinowo* wprowadzono po 1918 r. ZZ

Sasiny (1), wś, biał., gm. Boćki, 22 km na pld.-zach. od Bielska Podlaskiego: w *Sasinach* (1613)1615 AWAK II 39; *Sasiny* alias *Kaleczyce* 1775 Kond 178; *Sasiny* 1889 SG X 331; *Sasiny* 1921 Sk V 23; *Sasiny*, *-sin*, *sasiński* 1972 UN 153, 57; gw. *sasyny*, *-syn*, *sasyński*. — Od n. os. *Sasin*, w l. mn., por. Antoniej, Tichno i Zwier *Sasinowie* w Kalejczycach (właściciele wsi) 1567 RIB XXXIII 1184, 1202. O obocznej n. *Kaleczyce* zob. *Kalejczyce*. Postaci gw. białoruskie. Lit.: Kond 178; KondBał 65; Wawrz 96. EB

Sasiny (2), wś, biał., gm. Wyszki, 14 km na pln.-wsch. od Brańska: Selo *Sasiny* ziemiane 1528 ŻDz XVII/1, 190; *Sassiny* 1546 Semk 247; *Saszini* 1569 UPL 251; *Sasziny Kalinówka*, *Sasziny Tworki*, *Sassiny Vithy* 1580 ŻDz XVII/1, 125; *Sasiny-Kalinówka*, z *Sasinów*, *Sasiny-Wity* 1581 SHGPd(PieKR 6, 11); *Sasiny* 1591 ŻDz XVII/1, 151; *Sasiny* 1676, *Sasiny* 1790 Kond 178; *Kalinówka Sasiny* 1882, *Sasiny* 1889 SG III 682, X 331; *Sasiny* 1921 Sk V 30; *Sasiny*, *-sin*, *sasiński* 1972 UN 153, 72; gw. *sašiny*, *-šin*, *sašinowski*. — Od n. os. *Sasin*, w l. mn., por. Andrey *Sasin* i Stanisław *Sasin* z tej wsi 1528 ŻDz XVII/1, 190. Człony drugie w n. zestawionych: od n. m. *Kalinówka* (2), od n. os. *Tworek* (: *Tworzyjan*) SSNO V 495 i od n. os. *Wit* SSNO VI 128, w l. mn. Lit.: Kond 178; KondBał 64–5; HalBiał I 153. EB

Sasiny (3), wś, łomż., gm. Zambrów, 9 km na pld. od Zambrowa: Dux donavit Sassino 20 mansos silve Lanthow inter gran. Sledzowe, Przesdzeczsky et circa granicies episcopales super fl. Lathownicza cum utraque ripa (1437)1458 SHGMz(MK 3, 196v); *Sassini* granicies 1473 SHGMz(MK 6, 41–41v); *Sassiny* 1515 SHGMz(Ep. 2, 88–89); *Saszyny* 1520 SHGMz(Ep. 204, 22v); *Sasini Lentownicza* 1578 ŻDz XVI 377; *Zosiny Letownice* (!) 1783 MpPerMz; *Sasiny lentownica* 1827 Tabella II 162; *Lentownica Sasiny* 1839 MpKwat V 3; *Sasiny-Łętownica* 1889 SG X 331; *Sasiny* 1921 Sk V 50; *Sasiny-Łętownica* 1972 Mp-50(254.2); *Sasiny*,

-sin 1982 WUN III 198. — Od n. os. *Sasin* (por. pierwszy zapis), w l. mn. Antroponim zapewne pochodzenia pruskiego; *Sasinowie* byli jednym z plemion pruskich zamieszkujących niegdyś teren Pojezierza Ostródzko-Nidzickiego. W XVI–XX w. n. zestawiona *Sasiny-Łętownica*; człon drugi od n. rz. *Łętownica*, ld. *Łętówki*, nad którą leży wieś (por. pierwszy zapis). UB

Sasiny (4), os., dawniej wś, olszt., gm. Małdyty, 11 km na pln. od Zalewa: *Sasne* 1315 Ger 152; campun *Sasne* ... illorum de *Sasne* (1315) XV, felde *Sasnen* (1334)XV PrUr II 82, 583; *Zosin* 1350 Ger 152; *Sasnen* 1398 Błażenie II 326; *Sassen*, *Sasnen* ok. 1400 Ger 152; *Sasnen*, *Sassenen*, *Sasnen villa* ok. 1400 Błażenie II 326; *Sassen* 1437 GZ 35; *Sassen* 1543, *Sassen* 1579, 1602–03 HAPr V 79; *Sassen*, maj., folw. 1789 Goldb I 194; *Sassen* 1796–1802 MpSchröt X; *Sassen*, folw. 1820 Wald 185; *Sassen* 1889 SG X 335; *Sassen* — *Zajączki*, dw. 1946 Ley I 50; *Sassen* — *Sasiny*, *-in*, *sasiński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Sasiny* — *Sassen*, wś 1951 Rosp 285; *Sasiny*, *-sin* 1982 WUN III 198. — Nazwa prus. *Sasins/*Sasin-ai, od prus. ap. *sasnis (nie *sasins*!) 'zając' lub bałt. *sasnā- 'szary' Mažiulis PKEŻ IV 67, zapisana w różnych formach niemieckich. Nazwę *Sasiny* nadano urzędowo po 1945 r. Wariant *Zajączki* jest niedokładną kalką n. pruskiej. Lit.: Ger 152; Błażenie II 326. RP

Sasiny zob. **Grochy-Łętownica**, **Nick**, **Pęszewo**, **Zaręby-Sasiny**

Sasiny Borowe zob. **Szczepany** (1)

Sasiny-Dąbki-Skupie zob. **Dąbki-Łętownica**

Sasiny-Kalinówka zob. **Sasiny** (2)

Sasiny-Łętownica zob. **Sasiny** (3)

Sasiny-Tworki zob. **Sasiny** (2)

Sasiny-Wity zob. **Sasiny** (2)

Saska Huta zob. **Sarcz**

Saskie Budy zob. **Budy** (11)

Saskie Pole zob. **Sasinowo**

Saskojce zob. **Chęciny** (3)

Saskoschin zob. **Zaskoczyn**

Sasnyten, miejscowość zaginiona, leżała w okolicy Morąga, olszt.: *Sasnyten* ok. 1400 Błażenie II 326. — Od prus. *sasnis, zob. *Sasiny* (4). Lit.: Błażenie II 326. RP

Saspe zob. **Zaspa**

Sasquirken zob. **Zaskwierki** (1)

Sassen

Sassen zob. **Sasiny** (4)

Sassenberg, wś zaginiona, leżała w dawnej ziemi kaliskiej, w rejonie Mirosławca, pil.: *Sossenburgh* 1337 LandbNM 105; in villa *Sassenberg* 1361 LandbNM 105, przyp. 2; *Sassenberg* 1361 SchDK 52. — Nazwa niem., od średniem. n. etn. *Sasse* ‘Sas’ Gott 419 + człon strukturalny *-burg/-berg*, może przeniesiona z n. *Sassenburg* (dziś *Chlebowo* (11)). *BCz*

Sassenburg zob. **Chlebowo** (11), **Sassenberg**, **Stare Wierzychowo**

Sassendorf zob. **Jankowice** (1)

Sassenhagen zob. **Chlebówko**

Sassenpile zob. **Zajączki** (5)

Sassin zob. **Sasino**

Sasstädt zob. **Borzysławice**

Sastrosnen zob. **Zastrużne**

Sasyny zob. **Sasiny** (1)

Saszniowa Wola zob. **Wola Czaryska**

Sateken zob. **Zatyki** (1)

Satki zob. **Mieszki-Atle**

Satspe zob. **Zaspy** (1)

Satticken zob. **Zatyki** (2, 3)

Sattig zob. **Sadków** (5)

Satkau zob. **Sadków** (5)

Satzkowen zob. **Czaszkowo**

Sauben zob. **Żabno** (3)

Sauden zob. **Sudwa**, **Zawda**

Sauerbaum zob. **Żerbuń**

Sauerbrunn zob. **Skarszyn** (2)

Sauerken zob. **Surzyki**

Sauermühle zob. **Żur**

Sauernick zob. **Banie Mazurskie**

Sauerschienen zob. **Zawiersze**

Sauerteig zob. **Sortyka**

Saugarten zob. **Chłopiny**

Saugelauken zob. **Zagławki**

Saul zob. **Sulów** (3)

Saulin zob. **Salinko**, **Salino**

Saulinke zob. **Salinko**

Saulon zob. **Szlagnowo**

Saulwitz zob. **Sulęcín** (4)

Sausberg, os. zaginiona, leżała koło Brodnicy, tor.: *Susenber* 1414 Br 160; *Suzember* ok. 1423/24 DK 106; *Sausberg* 1558 SHGCh 114. — Od średniem. *susen* ‘szumieć’ Lübben 393 + *Berg* ‘góra’, na oznaczenie miejsca, gdzie wiewią wiatry. Niemieckie toponimy *Sausenberg*

itp. tłumaczono jako ‘szumiąca góra’, tj. porośnięta lasem (por. analogiczne nazwy w SNGŚl). Lit.: SHGCh 114. *WK/PS*

Sausekaimis zob. **Wilimy**

Sausgörken zob. **Suchawa** (2)

Sausjerken zob. **Suchawa** (2)

Saviat zob. **Zawiat**

Sawa, wś, krak., gm. Raciechowice, 17,5 km na wsch. od Myślenic: *Schawa* 1421 SHGKr(TCz 2, 349); de *Schschowa* (?) 1421 SHGKr(TCz 2, 352); *Szawa* 1470–80 DB III 278; *Szawa* 1490 ŻDz XV 447; in *Sawy* 1497 Matr II nr 1088; *Sawa* 1581 ŻDz XIV 52; *Sawa* 1779–83 MpMieg; *Sawa* 1889 SG X 341–2; *Sawa*, -wy, *sawski* 1964 UN 8, 102. — Pierwotnie zapewne *Szawa (na co wskazują zapisy z *Sch*). Nazwa związana z hydronimem *Sawa*, dziś *Sawka*, pd. Stradomki, por. ad fluvium dictum *Schawa* (1408) ZDM I 349, który łączony jest z ide. pierwiastkiem **seu-* ‘wydziałać sok’. Niewykluczone, że była to pierwotna n. Stradomki, ponowiona później na jej dopływy (zob. też *Sawina*). Forma *Sawa* powstała w wyniku mazurzenia. W. Lubaś łączył n. z ap. *sowa*, co jednak nie przekonuje. Lit.: LKrak 133; Rymut, HE XII 172; Babik 252–3; Udolph, Alteuropa in Kroatien: Der Name der *Sava/Save*, *Folia Onomastica Croatica* 12–13, 2003–2004, 527–8. *IN*

Sawadda zob. **Zawada** (1a, 9)

Sawad(d)en zob. **Zawady** (13, 14, 19a, 20, 36, 37), **Zawady Elckie**, **Zawady Oleckie**, **Zawady-Tworki**

Sawały, wś, ostroł., gm. Troszyn, 16 km na pld.-wsch. od Ostrołki: *Sawali* 1531–41 AtMz (kartoteka); *Sawali* 1578 ŻDz XVI 383; *Chrostowo Sawały* 1577, 1591 AtMz(kartoteka); *Sawały dolne*, *Sawały górne* 1783 MpPerMz; *Sawały dolne*, *Sawały górne* (!) 1827 Tabella II 163; Chrostowo, okolica szlachecka w obrębie jej leżały wsie: Chróstowo, *Chrostowo Sawały duże* i *Chrostowo Sawały małe* 1880 SG I 647; *Sawały Dolne*, *Sawały Górne* 1889 SG X 342; *Sawały Dolne*, *Sawały Górne* 1921 Sk V 59; *Sawały* 1952 UW 22; *Sawały*, -wał 1982 WUN III 198. — *Chrostowo* to n. tzw. okolicy szlacheckiej, na obszarze której odnotowano wsi: *Chrostowo*, *Chrostowo-Sawały* (wieś powstała z nadania w 1477 r., por. HMil 49) i *Chrostowo-Wysocarz* (zob. *Wysocarz*). Nazwa *Sawały* od n. os. *Sawała* (: *Sawa*) RymSEN II

400, w l. mn.; okresowo człony odróżniające od przym. *dolny, górny, też duży, mały*. Lit.: ZMaz 135; AtMz 155. UB

Sawczyn zob. **Wereszcze**

Sawczyzna Wola zob. **Sufczyzna**

Sawdin zob. **Zawda**

Sawice, dziś *Sawice-Bronisze, Sawice-Dwór* i *Sawice-Wieś*, trzy wsi, siedl., gm. Repki, 14 i 13 km na płd.-zach. od Drohiczyzna: ad ecclesiam Ruthenicam *Sawicensem* 1443 AWAK XXXIII 3; *Sawice ruskie* (1547) ŻDz XVII/2, 10; *Sawicze Bronisze*, z *Sawicz*, z *Broniszow*, z *Sawicz Broniszow*, *Sawicze Ruskie* 1569 UPL 278, 285, 270; *Szawicze* 1570 Lupodl 9; *Sawicze* 1574 SHGPd(MK nr 113, k. 107–111); *Bronisse, Sawicze, Sawicze Ruskie*, z *Sawicz* 1580 ŻDz XVII/1, 17; *Sawice* 1611 SHGPd(Vol leg 3, 15); *Sawice, Sawicze Ruskie* 1626, villa *Sawicze* 1635 AWAK XXXIII 234, 284; *Sawice Bronisze* i *Sawice Ruskie* (dwór i wś), we *Dworze*, w Teyze wsi 1676 CzRkps nr 1099; *Sawice Male* 1793 SHGPd(Regof 6); *Sawice Bronisze, Sawice Ruskie, Sawice m.* 1795 MpPerPd; *Sawice bronisze, Sawice ruskie* 1827 Tabella II 163; *Sawice, S. bronisze, S. ruskie* 1839 MpKwat VI 7; *Sawice Bronisze*, wś, *Sawice Ruskie*, wś i folw. 1889 SG X 343; *Sawice-Bronisze, Sawice Ruskie Szlacheckie* i *Sawice Ruskie Włościańskie*, trzy wsi 1921 Sk IV 104; *Sawice Dwór* i *Sawice Wieś* 1952 UW 41; *Sawice-Bronisze, Sawice-Dwór* i *Sawice-Wieś* 1967 SM 1013; *Sawice-Bronisze, -wic -nisz, Sawice-Dwór, -wic-Dworu* i *Sawice-Wieś, -wic-Wsi* 1982 WUN III 199; gw. *brōńise*, do *brōńis*//do *brōńisuf*. — Od wschłów. n. os. *Sawa* SSNO V 19, z suf. *-ice*, wschłów. *-icze*. Człony drugie w n. zestawionych: od n. os. *Bronisz* (: *Bronisław*) SSNO I 253, w l. mn., por. Grzegorz Sawicki s. *Bro[niszow]* z tej wsi 1569 UPL 278, od ap. *dwór* i *wieś* oraz od przym. *mały, ruski*. Dodatkowo człony odróżniające (wskazujące na rodzaj własności) od przym. *szlachecki* i *włościański*. Postaci gw. zmazurzone. Lit.: GórnRPd 25. EB

Sawin, wś, chełm., gm. Sawin, 15 km na pñ. od Chełma: *Sawin* (1440)1777 ZDM II 348; *Szawyn* 1493 Chełm 51, 19; *Sawin oppidum* 1564 ŻDz XVIII/1, 181; in oppido *Sawin* 1642 AWAK XXIII 198; *Sawin* 1786 MpPerLu; *Sawino* 1796 PerOpis I 154; *Sawin*, os. miejska 1889 SG X

346–7; *Sawin cz. I, Sawin cz. II*, dwie wsi 1952 UW 134; *Sawin, -na, sawiński* 1970 UN 108, 26. — Od n. os. *Sawa*//*Szawa*, z suf. *-in, -ino*. Lit.: CzChełm 191. BCz

Sawin zob. **Sowin** (1)

Sawin Hrud zob. **Sawiny Gród**

Sawina, wś zaginiona, leżała w par. Sobolów, w dawnym pow. szczyrzyckim: *Szawyna* 1490 SHGKr(kartoteka). — Zapewne od n. w. *Sawa*, z suf. *-ina*. Już T. Milewski przypuszczał, za nim także Z. Babik, że n. *Sawa* była pierwotną n. Stradomki (przed epoką najstarszych zapisów), przeniesioną później na jeden z jej dopływów, co może potwierdzać występowanie n. m. *Sawa* (zob. wyżej), *Sawina* w różnych miejscach dorzecza Stradomki. Lit.: LK Krak 133; Babik 252. IN

Sawina zob. **Sowina** (1), **Sowina Błotna**

Sawinka zob. **Sowinka Pusta**

Sawino, wś, biał., gm. Tykocin, 7,5 km na płd.-wsch. od Tykocina: bonorum ... *Sawino* 1543 HMil 497; *Sawino*, wś 1558 ŻDz XVII/1, 175; *Sawino* 1576 Lupodl 101; *Sawino* 1665 HalBiał I 153; *Sawino* 1827 Tabella II 163; *Sawino* 1889 SG X 348; *Sawino* 1921 Sk V 113; *Sawino, -na* 1982 WUN III 199. — Od n. os. *Sawa*, z suf. *-ino*. Lit.: HalBiał I 153. EB

Sawiny Gród, przys., okresowo wś, biał., gm. Hajnówka, 3 km na pñ.-wsch. od Hajnówki: *Sawin Hrud* XVI–XVIII, na *Sawinym Hrudzie* 1792, *Савиный-Груд* 1878–86 Kond 178; *Gród Sowi*, urocz. 1900 SG XV/1, 535; *Sowin Gród*, wś 1921 Sk V 8; *Sowiny-Grunt* 1964 Mp-25(Hajnówka); *Sawiny Gród, -nego Grodu* 1982 WUN III 199; gw. *pojedyński/sawiny hrud, -nak, pojedyński*. — Początkowo nazwa zestawiona *Sawin(y) Hrud*, od im. *Sawa*, z suf. *-in(y)* i od ap. brus. *hrud*, pol. *grąd*. W XX w. zmiana nazwy na *Gród Sowi, Sowin Gród, Sowiny-Grunt* wskutek skojarzenia z ap. *sowa* i utożsamienia brus. *hrud* z pol. *gród* i *grunt*. Postać gw. *Pojedyński* określała pierwotnie ludzi osiedlonych na jednym wymierzonym gruncie lub mieszkających pojedynczo, por. na *Sawinym Hrudzie* w obrębie strzelcy Dawid Kaliszuk, Paweł Janowski i Antoni Janowski bracia niedzielni na *jednym* gruncie siedzą 1792 Kond 178; por. też gw. *pojedynek* 'jeden syn w rodzinie'. W formach gw. widoczny wpływ fonetyki białoruskiej. Lit.: Kond 178–9. EB

Sawiten

Sawiten zob. **Sawity**

Sawity, os., dawniej wś, elbl., gm. Pieniężno, 5 km na płn. od Pieniężna: *Salwiten, Sawiten* (!) 1326 Ger 149; in campo *Sawyten*, bona in *Sawyten*, nadpis: „*Engelswalde*” (1326), ville dicte *Engelswalde* (1336) MWrm I 393, 165(R); ville *Engelswald*, heredibus ... villam dictam *Engelswald* in campo *Salwyten* 1404 MWrm V 390–1; *Salwiten* 1404 Ger 149; Euar *Engilswalt* 1425 MWrm IX 123; *Engelsuald* 1615 RŁWrm 262; *Engelswalde* 1755 MpEnd; *Engelswald* 1820 Wald 144; *Engelswalde* 1881 SG II 354; *Engelswalde, Sawyten* — *Sawity* 1946 Ley I 11; *Engelswalde* — *Sawity*, -it, *sawicki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Sawity* — *Engelswalde*, wś 1951 Rosp 286; *Sawity*, -wit 1982 WUN III 199. — Dawna prus. n. **Salwīt-/*Zalwīt-*, od **salv-/*zaln-*, z suf. -*īt-*; por. lit. n. bagna *Sálvis*, n. w. *Sálva, Sálvis* (: *salvėti* ‘płynąć pomału, cicho; sączyć się’), też łot. n. w. *Zalva*, lit. *Zálvas, Zálvė*, dalej *Žalva*, lit. *žalvas* ‘zielonawy’, *želvys* ‘młode drzewko, las’, *želvė* ‘rydz’. Do obocznej postaci *Sawīt-ai por. prus. n. os. *Sowide* TAP 96, łot. *Sóvyds*, lit. ap. *sāvas* ‘krewny’, łot. *savs* ‘jego, swój’, n. m. *Zawidy* (zob.) albo n. jez. *Sowicz*, łot. *sāva* ‘podłużna blizna’ Ger 169. Niemiecka n. złożona *Engelswalde* od n. os. *Engel* Gott 172 (raczej od łac. *angelus* ‘anioł’) + *-wald(e)*. Po 1945 r. ustalono n. *Sawity*. Lit.: Ger 149; PrzybBalt 257. RP

Sawki, wś, bial., gm. Międzyrzec Podlaski, 6 km na zach. od Międzyrzecza Podlaskiego: *Sawki* 1674 MichZM 171; *Sawki* 1795 MpPerPd; *Sawki* 1827 Tabella II 163; *Sawki* 1889 SG X 349; *Sawki* 1921 Sk IV 89; *Sawki*, -*wek, sawecki* 1970 UN 119, 16. — Od n. os. *Sawka, Sawko* (: wschłow. im. *Sawa*) RymSEN II 400, w l. mn. EB

Sawki zob. **Sówki** (2)

Sawkowa zob. **Sakowczyk**

Sawkowa Wola zob. **Sakowczyk**

Sawkowczyk zob. **Sakowczyk**

Sawliskresil zob. **Świętochowo**

Sawłowice zob. **Sadłowice** (1, 2)

Saworri zob. **Zawory** (1)

Sawulinko zob. **Salinko**

Sawulino zob. **Salino**

Sawüst zob. **Czartolomie**

Sawyten zob. **Sawity**

Saxdorf zob. **Chęciny** (3)

Saxten zob. **Zakurzewo**

Saxtyn zob. **Kłodzin** (1)

Sayden zob. **Zajdy** (2)

Sąbodie zob. **Samwodzie**

Sąborze, wś, słup., gm. Damnica, 9 km na wsch. od Słupska: *Ludwigslust* 1850 MpRey nr 16; *Ludwigslust* — *Sąborze, -rza, sąborski* 1948 MPol XXV nr 14; *Sąborze, -rza* 1982 WUN III 199. — Dawna n. niem. od im. *Ludwig* + *-lust*, por. niem. *Lust* ‘ochota, chęć’. Nazwa *Sąborze* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: Zierhoferowa, Zierhoffer, Onom LX 311. BCz

Sąchocin, wś, siedl., gm. Dobrze, 18 km na płd.-zach. od Węgrowa: *Sąchocin* 1889 SG X 352; *Sąchocin* 1921 Sk I 86; *Sąchocin* 1952 UW 17; *Sąchocin, -na* 1982 WUN III 199. — Zapewne n. ponowiona, zob. *Sochocin*. UB

Sąchocino zob. **Sochocin**

Sąciaska zob. **Sięciaszka**

Sącieska zob. **Sięciaszka**

Sącz Nowy zob. **Nowy Sącz**

Sączki zob. **Roszki-Sączki**

Sączkowo (1), wś, leszcz., gm. Przemęt, 12 km na zach. od Śmigła: *Sączkowicze* (1303)XV KW VI 81; *Petro Sączkowski* (1307)1493 KW II 258; *Sączkowicze* 1395 KW III 678; de *Sączkowo* 1388, de *Sączkowicze* 1393 Lek I nr 356, 1686; *Sączcowo* 1408 KW VII 390; *Sączcoucze* 1409 Piek nr 1297; poł *Sączkowic* 1409 RWlkp III nr 401; *Sączkowo* 1498, *Sączkowo* 1498, *Minor Sączcowo, Sączkowo* 1508, 1508, *Sączkowko, Sączkowo Maius* 1547 SHGPn IV 319; *Sączkowo* 1580–81 ŻDz XII 81; *Sączkowo* 1622–24, *Sączkowo* 1775 PPozn(Tab 1, 83 i 7, 9); *Sączkowo* 1889 SG X 360–1; *Sączkowo, -wa* 1982 WUN III 199; gw. *sončkovo, -va, sončkoski*. — Pierwotnie *Sączkowice*, od n. os. *Sączek* (: podstawa *sęcz-*, też *sęk-*, por. *sączyć*) RymSEN II 412, z suf. *-ice*, wtórnie *-owo*. Okresowo dwa obiekty, stąd n. zestawione z łac. członami odróżniającymi *Maius* i *Minor*. Lit.: SHGPn IV 319–22; PPozn 269–70. ZZ

Sączkowo (2), wś zaginiona, leżała między Siedlcem a Sławoszewem, w ziemi łeczyckiej: *Sączcovo* 1357 KW III 70; *Sączkowo* 1511/12 VisitGn 215; *Sączkowo, Sączkowo* 1511–23 ŁLB II 434; *Sączkowo* 1576 ŻDz XIII 73. Lit.: SHGŁęcz II 85; Koz VII 97. PD

Sączowice zob. **Sączów**

Sączów, wś, kat., gm. Bobrowniki, 12 km na wsch. od Tarnowskich Gór: de *Samzow* 1325–27, de *Sanccsschow* 1325–28 MVat I 142, 305; de *Sancovicz* 1346–57 MVat II 185; *Schanczow* 1443 GrMark II 629; *Szandczow*, *Sanczow* 1470–80 DB II 191, 202; *Sączów* 1783 SHGKrMat 270; *Sączow* 1787 Spis 368; *Sączów* 1827 Tabella II 159; *Sączów* 1889 SG X 361; *Sączów*, -czowa 1982 WUN III 199. — Od n. os. *Sądziec (: *Sąd*, ta od im. *Sędzimir*, *Sędzislaw*), z suf. -ów, też -owice. Przejście *Sądczów* > *Sączów* zaszło na skutek uproszczenia grupy spółgłoskowej. Lit.: RSiew 20; Nieckula, -ov- 181–2. IN

Sączyno zob. **Saczyn****Sądecz** zob. **Nowy Sącz**

Sądkowa, wś, krośn., gm. Tarnowiec, 8 km na wsch. od Jasła: *Sandkowa* 1416, *Sandcouicze* 1419 SHGKr(kartoteka); de *Sadczowa* 1414 SHGKr(TCz 378, 10); *Sanchkowa* 1416 SHGKr (TB 1A, 91); de *Sandkow* villa 1447 AGZ XI nr 2431; *Sandkowa* 1470–80 DB II 285; *Sadkowska* 1495 SHGKr(kartoteka); *Szadkowa* 1581 ŻDz XIV 120; *Sadkowa* 1680 Rej 298; *Sadkowa* al. *Sądkowa*, *Sontkowa* 1889 SG X 198; *Sądkowa* 1921 Sk XII 16; *Sądkowa*, -wej, *sądkowski* 1965 UN 58, 230. — Od n. os. *Sądek* (: *Sędzimir*, *Sędzislaw*) RymSEN II 401, z suf. -owa, też -owice, -ów, -ówka. Lit.: RBiecz 44. IN

Sądkowo, os. dziś nieistniejąca, dawniej wś (?), elbl., gr. Frombork, 2 km na wsch. od Fromborka: Privilegium super *Sandekow* (1278) MWrm I 92–3, przyp. 9; *Gericone de Zandekow* 1287 MWrm I 128, przyp. 1; *Sandekow* 1320 Ger 150; bona Eberconis de *Sandekow* (1328)1423 MWrm I 402; *Gerike Sandekou* (1344) SG X 294; *Ebirko de Sandekow* (1357)XV PrUr V 332; de *Sandekow* 1409, by *Sandekaw* 1429 MWrm IX 40, 629; *Sandekow* 1586 ZGAE XXIII 598; *Sandekau* 1587 SHGWrm(ADWO, AB, C 68, k. 3); *Sankau* 1755 MpEnd; *Sankau* 1796–1802 MpSchröt X; *Sankau*, maj. 1820 Wald 143; *Sankau*, dobra 1889 SG X 294; *Sankau* — *Sankowo*, dw. 1946 Ley I 14; *Sankau* — *Sądkowo*, -wa, *sądkowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Sądkowo* — *Sankau*, os. 1951 Rosp 286; *Sądkowo* 1967 SM 1014. — Prus. n. *Sandikōw-s!/*Sandikāw-s od n. os. *Sandike, por. *Sande*, *Sandtke*, *Sandinge*, *Sanducke* TAP 87,

z suf. -ōw-//aw-. Antroponim jest może związany z lit. *žandas* 'szczęka, żuchwa, policzek' Fr 1289, przy założeniu, że grafemy *s*, *z* oddają głoskę *z*. W zapisach niem. synkopa cząstki -de-. Nazwa spolonizowana jako *Sankowo*, postać niem. *Sankau*. Po 1945 r. ustalono n. *Sądkowo*, która nawiązuje do n. prus. *Sandikōw-s (*q* zamiast *an*). Śladem po n. wsi jest n. współcześnie notowanego uroczyska *Sądkowo* PRNG. Lit.: Braniewo. Z dziejów miasta i powiatu, 1973, 237; Ger 150; PrzybBalt 257–8. RP

Sądków, dziś *Sadków*, wś, wroc., gm. Dobroszyce, 10 km na ptn.-zach. od Oleśnicy: in villis ... *Pirsnicze*, *Czancoui* 1236 SUr II 269; *Zancou* 1267 SUr IV 16; *Steffan vnser Schultiß von Zantke* (1297)XVI SUr VI 242; *Zancow* ok. 1300 CdSil XIV 55; *Zcantherow* 1307 Reg nr 2935; *Zankaw* 1376, *Czankaw* 1410 HaeG 386; *Zantkau* 1712 MpDSOls; *Zantckau* 1743 SNGŚI XII 59; *Zantkau* 1785 Z IV 397; *Zantkau* 1845 K 766; *Zantkau*, *Sędków* 1941 Wrzosek 22; *Zantkau* — *Sądków*, -owa, *sądkowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Sądków*, -kowa 1982 WUN III 199; po zmianie *Sadków*, -kowa, *sadkowski* 1996 MPol nr 79, poz. 713. — Początkowo zapewne n. *Sędków, od n. os. *Sędek* SSNO V 31, lub *Cętków, od n. os. *Cętka* SSNO I 306, z suf. -ów. Nazwę zmieniono jako *Zantke*, *Zantkau*. Pierwsze zapisy oddają prawdopodobnie uproszczenie grupy -ndk- > -nk-, choć nie można wykluczyć, że *t* w zapisach niem. jest wtórne i wówczas należałoby rekonstruować n. jako *Sęków, od n. os. *Sęk* SSNO V 41. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sądków*. Lit.: SNGŚI XII 59. PS

Sądków zob. **Sadków** (3), **Sądkowa****Sądkówka** zob. **Sądkowa**

Sądowel, cz. Lechitowa, dawniej mto, leszcz., gm. Wąsosz: *Sandonel* oder *Sandveli* 1103 Reg nr 19 (tu?); iuxta *Sandoul* 1155, *Zandovel*, *Zandowel* 1201, *Schanztobor castellan de Sandovel* 1202, *Chastobor castellan de Zudouel* 1202, de *Zadouel* 1203, *Zandouel* 1203, 1208, *Sudouel*, *Svdouel* 1223, *Sandovel* 1223, *Sandowel* 1230 SUr I 21, 251, 253, 57, 258, 266, 167, 168, 283, 297; *Sandowel* 1243, *Zandowel*, *Sandouel*, *Sanduel* 1244, *Sandouel* 1245 SUr II 151, 162, 164, 165, 172; *Sandowel* 1251, de *Sandowe* (!) 1253, *Sandowel* 1256, *Sandovel* 1257, *Szanduel*

Sądów

(1260)1540, *Svandel* (1260)XVI, *Sanduwel* (1261)1750–53, *Sandowel* (1265)XIV SUr III 27, 51, 139, 166, 212, 369, 331; *Sandovel* (1271)XIV SUr IV 98; *Sanduel*, *Sandowel* 1282, *Zandowel* 1283, Budywoyo ... castellano *Sandoueligensi* (1287)XIV, castellano *Sandoweligensi* (1288)XIV, parte castris *Sandowel* 1290 SUr V 13, 55, 284, 310, 375; *Santhwoth* (1293)1521 Miechowita 186; cursu *Sandvoithum* (1293)1730 Sommersberg 265; *Sondewel* (1294)XIV SUr VI 116; *Zandawel* ok. 1300 CdSil XIV 158; *Sanduel* 1309 Reg nr 3081; *Sanduel* 1319 CdSil XXVIII 15; *Sanduel* 1321, *Sandwel* 1323 CdSil XXIV 162; *Sandewel* 1329 Reg nr 4844; *Sandowel* 1351, *Sandowel*, *Sanodowel* 1354 RegŚl II nr 527, 1008; *Sandowal* 1376 Ng 273; *Sandwel* 1399 ZfGS XXXIII 394; de *Zandowal*, *Sandowal* 1580 J III 5, 21; *Sande Walda* 1644 MpDSWol; in *Sandewald* 1687/88 J III 5, 21; *Sandewalde* 1736 MpWielWol; *Sandewalde* 1787 Z VII 261; *Sandewalde* 1845 K 578; *Sandewalde* — *Sądowel*, -wła, *sądowelski* 1948 MPol XXV nr 14; *Sądowel*, -wła 1982 WUN III 199. — Zdaniem Z. Babika pierwotnie może **Sądow(i) el*, od n. os. **Sądowiól < *Sədovelʲ* ‘rozkazujący sądowi (?)’ (por. stp. *wielić* ‘rozkazywać’ Sstp X 161, psł. **velēti* ‘chcieć, kazać, radzić’). Nie można jednak wykluczyć, że n. *Sądowel* rozwinęła się z wcześniejszej postaci **Sədovljь// *Sədovlja*, od n. os. **Sądów* (: *Sąd* SSNO V 20; wśród staropolskich nazw osobowych licznie występują formacje na -ów), z suf. **-jь* i *l* epentetycznym oraz późniejszą zmianą formy na *Sądowel* (jak *przerębla* : *przerębel*; por. też n. m. *Litovel* (Czechy) < *Lutově* < **Lutovja* < n. os. **Lutov* + suf. **-ja* HosŠram I 542–3). Nazwa zniemczona jako *Sandewalde*, zapewne w wyniku adideacji do ap. *Sand* ‘piasek’ i *Wald* ‘las’. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sądowel*. Nazwa *Sandewalde* w okresie hitlerowskim XX w. określała połączone wsi *Sandewalde* (*Sądowel*) i *Tschistey* (Lechitów), zob. SOV 380, dlatego w SNGŚl omyłkowo przypisano n. *Tschistey* wsi Sądowel, a w NMPol VI 39 błędnie przypisano wsi Lechitów n. *Dreihäuser*. Lit.: SNGŚl XII 59–60; Babik, *Studia Etymologica Cracoviensia* 13 (2008), 27, przyp. 9; Karpluk, *Onom* IX 57–60; Miechowita, *Chronica Polonorum*, 1521, 186; Sommersberg, *Silesiacarum rerum scriptores...*, 1730, 265; ZfGS XIV 486–520. PS

Sądów (1), wś, szczec., gm. Dolice, 7 km na zach. od Choszczyna: *de Sandow* 1243 PU I 497; *Sandow* 1278 PU II 371; *Zandow* 1295 PU III 231; *Sandow* 1313 PU V 117; *Sandow* 1539 Pom-Kirch I 175; *Sandow* 1618 MpLub; *Sandow* 1789 MpGillyPom; *Sandow* 1833 MpUMbl 1410; *Sądów* — *Sandow* 1951 Rosp 286; *Sądów*, -dowa 1982 WUN III 199. — Od n. os. *Sąd* SSNO V 20, z suf. -ów. Do n. os. por. ap. *sąd*, im. dwuczłonowe typu: *Bogusąd*, *Krzywosąd*, *Sędziwoj*. Lit.: Rymar, *ZPyrz* I 178; Rzduma II 52. BCz

Sądów (2), wś, ziel., gm. Cybinka, 4 km na płn.-wsch. od Cybinki: *Sandow* 1350, in ... opidorum *Sandow*, Lagow 1351 CdB A XIX 137, 138; de *Sandow* 1360 KW III 155; gut *teu Sandow* 1366 CdB A XIX 143; *Sando* 1460 CdB B V 55; *Sandaw* 1463 CdB C II 25; *Sandow*, *Sanndow* (1486) CdB A XIX 166; *Sandow* (1501), *Sandow* 1525 CdB A XXV 102, 150; *Szandow* ok. 1550 CdB A XX 336; *Sandow* 1597 Berghaus III 274; *Sandow* 1780 MpSchmettau; *Sandow* 1822 MpUMbl 2052; *Sądów* — *Sandow* 1951 Rosp 286; *Sądów*, -dowa 1982 WUN III 199. BCz

Sądów zob. **Sędów** (1, 2)

Sądrożyce, wś, wroc., gm. Twardogóra, 2 km na płd. od Twardogóry: *Sandraschütz* 1830–31 MpRey nr 133; *Sandraschütz*, *Sandraszyce* 1845 K 579; *Sandraszyce*, niem. *Sandraschuetz* 1889 SG X 292–3; *Sandraschütz* 1900 Myc 81; *Sandraschütz*, polnisch *Zandraszyce* 1912 Franzkowski 343; *Sandraschütz*, *Sądraszyce* 1941 Wrzosek 13; *Sandraschütz* — *Sądrożyce*, -yc, *sądrożycki* 1948 MPol XXV nr 14; *Sądrożyce*, -życ 1982 WUN III 199. — Miejscowość powstała w 1794 r. jako kolonia wsi Gross Schönwald (dziś Chełstów). Nazwa *Sandraschütz* od n. rodu wywodzącego się z wsi *Sendražice* w Czechach (ta od n. os. **Sēmīdraž*, zob. Profous IV 43); założycielem kolonii był Friedrich W. F. G. von Sandretzky i *Sandraschütz*. Nazwę zaadaptowano fonetycznie do j. polskiego jako *Zandraszyce*, *Sandraszyce*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sądrożyce*, dopatrując się w zapisie niem. adaptacji dawnej n. pol. (SNGŚl wywodzi ją mylnie od n. os. **Sądrog*). Lit.: SNGŚl XII 60; ZfGS XLII 206; Franzkowski, *Geschichte der freien Standesherrschaft der Stadt und des landrätlichen Kreises Gross Wartenberg*, 1912, 343. PS

Sądry, wś, olszt., gm. Mragowo, 7,5 km na pld.-zach. od Ryna: *Sonderwald* 1427 KęŁ 469; bei *Sanders* 1427, *Alte Zcanders* 1511–18 BiałOsad 33, 71; *Zanders* 1539, *Zanderen* 1631 KęŁ 469; *Zondern* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Zondern* — *Sądry* 1879 KęŁN 158; *Sądry*, niem. *Zanders*, *Zanderen* 1889 SG X 362; *Sędry* — *Zondern* 1941 Choj 83; *Zondern* — *Sądry* 1946 Ley I 44; *Zondern* — *Sądry*, *-dr*, *sądrzański* 1948 MPol XXVI nr 59; *Sądry*, *Sądr* 1982 WUN III 199; gw. *sondrī*, *-druf*, *sondrofski*; też *condern*. — Dawniej n. niem., od n. os. *Sander*, *Zander* (: *Alexander*) Gott 421, 541 lub od przym. *sand* ‘prawdziwy, rzeczywisty, istotny’; okreso-wo z członem *Alt*. Człon *Sonder-* można łączyć ze śrdniem. *sunder(e)* ‘część lasu wydzielona jako prywatna własność’ Lübben 391, za czym przemawia forma złożona z drugim członem *-wald*. G. Białuński widzi w podstawie prus. n. os. **Sander*, por. *Sandar*, *Sander* TAP 86–7, 149, 135 (: **san* ‘z’ i **dar-*, jak w lit. n. os. *Dárbutas* Lpvž I 461, może od *dar-yti* ‘robić, czynić, sprawiać’ SESmocz 93). Nazwę spolonizowano jako *Sądry*. Lit.: CzNiem 169; BiałOsad 25, 33, 42, 71, 122 i in. RP

Sądzia, wś, leszcz., gm. Włoszakowice, 12,5 km na pln.-zach. od Leszna: *Noua Uilla* 1497 SHGPn III 319; *Nowawiess* 1498 Matr II nr 1272; *Nowa Vyesz* 1510, *Villa Nowa* 1531 SHGPn III 319; *Noua villa* 1563, *Villa Nowa wyjeff* 1565 RPob-Pozn(ASK I 5, 4); *Noua villa* 1566 ŻDz XII 99; *Schajnda*, seu *Nowawies* 1574, *Szajnda* s. *Nowawies* 1574, *Nowawiesz* sive *Sanda* 1595 Koz II 522, V 279; de villa *Nowawies* al. *Schandy* 1615 Koz V 279; *Nowawies* al. *Sandza* 1622–24 PPozn(Tab 1, 94); *Nowawies* al. *Sądzia* 1670–75 Koz V 279; *Nowawies* al. *Szandra* (!) 1703 Koz V 279; *Neugüthel* 1802–03 MpGillyPr; *Neugutel* 1832 MpRey nr 113; *Nowa wieś* 1846 KsP 410; *Sądzia*, niem. *Neugüthel* wś 1921 Sk X 43, 155; *Sądzia*, *-dzi* 1982 WUN III 199; gw. *sonża*, *-żi*, *sonżejski*//*sanżeski* — Pierwotnie *Nowa Wieś*, od wyrażenia *nowa wieś*, na określenie nowo założonej osady. Nazwa niem. *Neugüt(h)el* stanowi kalkę tej nazwy (niem. *neu* ‘nowy’, *Gütel* ‘mała posiadłość ziemska’, forma deminutywna od *Gut* ‘dobro’ DWB IX 1411). Później obocznie *Sądza* lub *Sądzia*, od n. os. *Sąd*, *Sędzia* SSNO V 21, 35,

w pierwszym wypadku z suf. **-ja*, w drugim — w formie bezsufiksальной. Lit.: SHGPn III 319; PPozn 268. ZZ/PS

Sądziech, os. zaginiona, leżała pod Pszczewem, gorz.: Stoklyn, *Szondziech*, Szylednya 1475 Koz III 180. — Od niepoświadczonej n. os. **Sądziech* (por. im. złożone typu *Sędzimir*). ZZ

Sągiewo, przys., dawniej wś (?), olszt., gm. Miłakowo, 8 km na pld.-wsch. od Miłakowa: dem erbarm manne Remunen, nadpis: „Privilegium von Remunendorf” (1354)XIV PrUr V 129–30 (tu?); *Remanendorf*, *Pomanendorf* (!) 1402–08, Sangloge von *Remonykame* 1427, Der Freie Sanglaw ... *Remekaym* 1448, *Sangelis* 1531, *Sangelauck* 1543, *Sengelau* 1570 GermerSied 330; *Sangela* 1579, *Sengelau* 1600 GermerSied 331; *Sangela*, folw. 1789 Goldb I 194; *Sanglau* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Sanglau*, wyb. 1889 SG X 293; *Sanglau* — *Sęklewo*, folw. 1946 Ley I 50; *Sanglau* — *Sągiewo*, *-wa*, *sągiewski* 1950 MPol nr A-52; *Sągiewo* — *Sanglau*, os. 1951 Rosp 286; *Sągiewo*, *-wa* 1982 WUN III 199. — Dawniej wieś miała dwie prus. nazwy: **Remun-ai* i **Sangel-aw-!/*Sangel-lauk-*, obie od imion wolnych Prusów *Remune* i *Sanglobe* albo *Sanglaw* (por. nadania z 1354, 1427, 1448 r.), z prus. suf. *-aw-* i członem **lauks* ‘pole’, zastąpionym niem. *Dorf* ‘wieś’. Do prus. n. os. *Remune* por. lit. n. os. *Remunatis*, *Remeiká*, *Remys* (: *reñiti* ‘podpierać, potrzytywać’ albo *ramùs* ‘cichy, spokojny’) Zinkevičius 189, Lpvž II 570, 596, lit. n. m. *Remeikiai*, a do n. os. *Sanglobe*, *Sanglaw* por. *Sange*, *Sangite* TAP 87, 149 (może od dwuczłonowych n. os. z **san* ‘z’, typu *San-gede*, *San-gal*), n. m. *Sangelin*, *Sanglyn* Ger 151, *Sanglienen* Błażienė 139. Nazwa *Sągiewo* jest adaptacją fonetyczno-słowotwórczą n. niem. *Sanglau* (a ta substytucją n. prus.), wariant *Sęklewo* z adideacją do *sęk*. Lit.: PrzybBalt 258; Błażienė II 322. RP

Sągnity, wś, olszt., gm. Górowo Iławeckie, 12 km na pln.-zach. od Górowa Iławeckiego: *Zanthonithen* 1414 Bartoszyce 142; *Zanthonithen* 1419, *Santoniten* 1423 Ger 151; *Zanthoniten* 1437 GZ 44; (*Sangnicken*, *Sangwitten*) ok. 1780 HAPr IV 362; *Sangnitten* 1789 Goldb I 194; *Sangnitten* 1796–1802 MpSchröt XI; *Sangnitten* (*Santenitten*) 1820 Wald 99; *Sangnitten* 1889

Sągole

SG X 293; *Sangnitten, Zanthonithen* — *Segnity* 1946 Ley I 28; *Sangnitten* — *Sagnity*, -t, *sagnicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Sagnity*, -nit 1982 WUN III 199. — Dawna prus. n. *Santōnīt-ai od n. os. **Santon-*, por. *Santhone* TAP 89 (ta może związana z lit. n. os. *Šánta* : *šánta* ‘pospolite kocie zioło, Nepeta cataria’ Lpvž II 885), z suf. -īt-. Między XV a XVIII w. pojawiają się postaci *Sangnicken, Sangwitten*, może wskutek adideacji do prus. n. os. *Sange, Sangite, Sangon* TAP 87, 88, por. wyżej n. *Saglewo*. Nazwa *Sagnity*, nadana po 1945 r., nawiązuje do niem. n. *Sangnitten*. Lit.: Bartoszyce. Z dziejów miasta i powiatu, 1969, 139, 142; Ger 151; PrzybBalt 258. RP

Sągole, wś, siedl., gm. Kosów Lacki, 10,5 km na pld. od Kosowa Lackiego: *Sągole* 1676 SHGPd(CzRkps nr 1099); *Skibniew Sągole* 1795 MpPerPd; *Skibniew sągole* 1827 Tabella II 173; *Skibniew Sągale* (!) 1889 SG X 669; *Skibniew-Sągole* 1921 Sk IV 102; *Skibniew-Sągole* 1952 UW 40; *Skibniew-Sągole* 1967 SM 1034; *Sągole*, -li 1982 WUN III 199. — Od n. os. *Sągol* (od *sąg* ‘stos drzewa’) RymSEN II 402, w l. mn. Nazwisko *Sągol* występuje współcześnie na tym terenie. W XVIII–XX w. n. zestawiona *Skibniew-Sągole*; o pierwszym członie zob. *Skibniew-Kurcze*. EB

Sąkiely, dziś *Sąkiely Małe*, wś, i *Sąkiely Wielkie*, os., dawniej wś, suwał., gm. Budry, 15,5 km na pln.-wsch. od Węgorzewa: *Sunkeln* 1613, *M. Sunkeln* 1669 KęTL 543; *Klein Sunklen*, szlach. dobra 1785 Goldb III 307; *Gr., Kl. Sunckeln* 1796–1802 MpSchröt XII; *Sunkeln Gross, Klein*, dwa dobra 1890 SG XI 589; *Gross Sunkeln* — *Sąkły Wielkie, Klein Sunkeln* — *Sąkły Małe*, dwa dw. 1946 Ley I 119; *Gross Sunkeln* — *Sąkiely Wielkie, -kiel -kich, Klein Sunkeln* — *Sąkiely Małe, -kiel -ych, sąkielski* 1949 MPol XXVI nr 17; *Sąkiely Małe, Wielkie* — *Klein, Gross Sunkeln*, dwie os. 1951 Rosp 286; *Sąkły Duże* (!) 1952 UW 188; *Sąkiely Małe, -kiel -ych, Sąkiely Wielkie, -kiel -kich* 1982 WUN III 199. — Nazwa niem. *Sunkeln* oddaje może n. lit. *Šunkeliai* (: *šunkelis* ‘zła, zepsuta droga, boczna droga, błędna droga’ SESmocz 653, dosłownie ‘psia droga’ od *šuõ* ‘pies’ + *kēlias* ‘droga’), z niem. członami *Gross, Klein*, pol. *Wielkie, Małe*. Nazwa przejęta do j. pol. jako *Sąkły* (z synkopą *e*). Po 1945 r. ustalono n. *Sąkiely*, bliższą prus. pierwowzorowi. Lit.: PrzybBalt 258. RP

Sąmni(e)szewo zob. **Staniszewo** (2)

Sąpeln zob. **Sępólno Krajeńskie**

Sąplaty, wś, olszt., gm. Dźwierzuty, 11,5 km na pln.-wsch. od Pasyimia: *Somplat* 1411 KęTL 392; *Samplatin* 1411/19 Ger 150; *Samplatten* 1785 Goldb I 193; *Samplatten* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Samplatten (Sąplat)* 1820 Walde 227; *Samplatten, Sąplat, -a* ok. 1859 SzcześTeka 120; *Samplatten* — *Sąplaty* 1879 KęTN 217; *Sąplaty* 1889 SG X 362; *Samplatten* — *Sąplaty, -t, sąplacki* 1947 MPol XXV nr 111; *Sąplaty, -plat* 1982 WUN III 199; gw. *sāmpuāt, -puata* NitschPis III 261, 268; później *sāmpuāt//sąplat*. — Nazwa wsi od prus. n. jez. *Samplat-is (dziś Sąplaty), por. *Samplot* 1369 MWrm III 29, *Samplot, Samplat* 1388, *Samplat* 1411/19 Ger 150, *Sampolt* ok. 1550 MWrm III 67, *Sąplaty* 1959 Ley II 348. Do n. jez. por. lit. *sāmplata* al. *samplatá* ‘po brzegi, równo z brzegiem, z krawędzią naczynia’ SESmocz 532. Nazwę spolonizowano jako *Sąplat, Sąplaty*. Lit.: Szczytno. Z dziejów miasta i powiatu, 1962, 84, 92; PrzybBalt 258; Biolik, HE VIII 226–7. RP

Sąplawa zob. **Samplawa**

Sąpochy zob. **Sopechy** (1)

Sąpolnica, wś, szczec., gm. Nowogard, 6 km na pld. od Nowogardu: *Sampelhagen* 1618 MpLub; *Zampelhagen* 1789 MpGillyPom; *Zampelhagen* 1834 MpUMbl 964; *Zampelhagen* — *Sąpolnica, -cy, sąpolnicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Sąpolnica, -cy* 1982 WUN III 199. — Dawna n. niem. od zniemczonej n. rzeki *Sąpólna, Zampel* + *-hagen*, por. *Sample* 1284 PU II 525; *Sampel* 1618 MpLub. Nazwa rzeki zapewne związana z psl. *sōpolb ‘stykający się polem, sąsiedni’ BoryśPrf 124–5, 131. Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Sąpolnica*. Lit.: Borek -bn- 223; Duma, HE IV 88. BCz

Sąpolno, wś, słup., gm. Przechlewo, 16,5 km na pln. od Człuchowa: *Sampoln* 1326 HKS nr 4; *Sampolin* 1400, *Sampiln* 1430 UKT 113; *Sampollen* 1437 GZ 108–9; von der *Sampel* 1465 Font XXXIII 78; *Sampolno* 1511/12 VisitGn 336; z ... *Sempolinem*, do *Sampolina* 1565 Lupom 61, 83; *Szanpolniei* villa 1570 ŻDz XXIII 233; villis ... *Sampolino, Sempolno* 1617 Font XI–XV 15, 25; *Sąpolna* 1648 RP 190; *Sampolno* 1749 Font XVI–XIX 469; *Sampolna* 1772/73 HAPr IV 640; *Sampohl* 1796–1802 MpSchröt; *Sampohl* — *Sąpolna* al. *Sepol-*

no 1879 KętN 78; *Sapolna*, niem. *Sampohl* 1889 SG X 362–3; *Sapolno* (Człuchowskie) — *Sampohl* 1951 Rosp 286; *Sapolno* 1952 UW 199; *Sapolno*, -na 1982 WUN III 199. — Od n. rz. *Sapolna*, por. *Sampoln* 1326 HKS 4–5, dziś Lipczynka. Nazwa rzeki od psł. **sopol'b*, z suf. *-*bn-*. Lit.: Borek, -*bn-* 223; Górniewicz, HE I 17. WK

Sapy (1), wś, elbl., gm. Młynary, 10 km na pñ.-wsch. od Pasłęka: scultetus in villa nostra *Vrowendorff* 1328 MWrM I 137(R); in villa nostra *Vrowendorff*, nadpis: „Priv. de *Vrowendorff* alias *Zomp*” (1328)XV, *Petro de Sumpe* (1333)XVI PrUr II 396, 537; *Sump* 1402–08 GermerSied 367; *Zumpiten* 1411/19 Ger 176 (tu?); *Sump* 1426–51, 1445–49, *Sumppe* 1531, *Sumpe* 1539, *Sump* 1543, 1578 GermerSied 367; *Sumpf* XVII Froese 143; *Sumpf* 1796–1802 MpSchröt X; *Sumpf*, wś 1820 Wald 180; *Sumpf* 1920 MpHAPr I; *Sapy* — *Sumpf* 1941 Choj 127; *Sumpf*, *Frauendorf* — *Sapy* al. *Babia Wieś* 1946 Ley I 85; *Sumpf* — *Sapy*, -*p*, *sapski* 1947 MPol XXV nr 111; *Sapy* — *Sumpf* 1951 Rosp 286; *Sapy*, *Sap* 1982 WUN III 199; gw. *zump*. — Dawniej n. niem. *Frauendorf*, od *Frau*, śrwniem. *vrowe* ‘kobieta’ + *Dorf* ‘wieś’, por. przejściową n. pol. *Babia Wieś*. O ile identyfikacja nazwy *Zumpiten* z tym obiektem jest właściwa, to można ją łączyć z lit. ap. *šuñpis* ‘szynka’, z suf. -*it-* (Ger 176). Formy *Zomp*, *Sumpe*, *Sumpf* związane z *Sumpf*, śrdniem. *sump* ‘bagnó’ Lübben 391. Po 1945 r. zatwierdzono n. *Sapy* za przekazem W. Chojnackiego. Lit.: GermerSied 367. RP

Sapy (2), os., dawniej wś, olszt., gm. Iława, 12,5 km na pñd.-zach. od Miłomłyna: *Stumpf* (*Sumpf*), wś ok. 1780 HAPr IV 390; *Sumpf* od. *Stumpf* 1789 Goldb II 238; *Sumpf* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Sapy*, niem. *Sumpf* 1889 SG X 363; *Sumpf* — *Sapy*, wś 1946 Ley I 104; *Sumpf* — *Sapy*, *Sap*, *sapski* 1950 MPol nr 8; *Sapy*, *Sap* 1982 WUN III 199. — Nazwa niem. od *Sumpf* ‘błoto, bagnisko’ lub *Stumpf* ‘pień’. Nazwa pol. jest adaptacją fonetyczno-fleksyjną n. niemieckiej. Lit.: CzNiem 169. RP

Sąsiadka, wś, zamoj., gm. Sułów, 8,5 km na pñ.-zach. od Szczebrzeszyna: [*Sutieska*, *Sutiesk*, *Sutejsk*] XI Letopis I 247, 271; *Saciaszka* (1403) 1609 ZDM V 21; *Sączieszka* 1563, *Sacziaska* 1564 ŻDz XVIII/1, 199; *Sączieszka* 1607 CzChełm

(Terrestr.Crasn. nr 18/19846, k. 140v); *Sąsaßka* 1607 CzChełm(Terrestr.Crasn. nr 18/19846, k. 197); *Szonziatka* 1779–83 MpMieg; *Sączieszka* 1786 MpPerLu; *Sąsiadzka* 1839 MpKwat VI 11; *Sąsiadka* 1877 Zin II 136; *Sąsiadka*, wś 1889 SG X 363; *Sąsiadka* 1933 SkBy 1515; *Sąsiadka*, -*ki*, *sąsiadecki* 1967 UN 122, 27; gw. *sōsatka*//*sōca-ska*, -*ki*, *sōcaski*//*sōcaścański*. — W XI–XIII w. był tu gród *Sutieska*, *Sutiejsk*, por. psł. *sotěska ‘wąskie, ciasne przejście między skałami, wąska dolina górska’ BoryśPref 100. Do dziś pozostałości dawnego grodziska znajdują się u nasady wąskiego półwyspu, ciągnącego się w poprzek doliny Poru i stanowiącego najdogodniejsze przejście przez bagniste łąki. Nazwę grodu ponowiono na powstałą tu później wieś, spolonizowano jako *Sączieszka*, a forma *Sąsiadka* powstała w wyniku adideacji do ap. *sąsiadka*. W różnych wsiach odnotowano rozbieżne zapisy gw. Lit.: Rospond, -*bsk-* 235; Kutzzebianka, SprAU XXXVIII, nr 10, s. 26; Wartołowska, Gród Czerwieńsk i Sutiejsk na pograniczu polsko-ruskim, Światowid XII; <http://archo.freecart.pl/Inne/Sutiejsk-Grod-pogranicza-polsko-ruskiego-w-X-XIII-wieku-Studium-interdyscyplinarne-red-Joanna-Kalaga.html> BCz

Sąsieczenko zob. **Samsiecznynek**

Sąsieczo (1), cz. Łodzi, dawniej wś: Kol. *Sasieczo* 1839 MpKwat III 4; *Sasieczo* 1877 Zin II 135; *Sasieczo*, kol. włośc. 1889 SG X 364; *Sasieczo* 1921 Sk II 65; *Sasieczo*, -*na*, wś 1982 WUN III 200; *Sasieczo*, -*na*, cz. Łodzi 2013 DzU poz. 200. — Od ap. *sąsieć* ‘jedno z dwóch miejsc w stodole po obu stronach klepiska, na składanie snopów przeznaczone; zapole, zapolnica; zasięć’ SW VI 40, w toponimach zapewne w znaczeniu ‘wykarczowany zwarty obszar lasu’ lub ‘naturalny zbiornik wodny umocniony cembrowaniem’ (szerzej zob. *Samsieczo*), z suf. -*no*. Lit.: Borek, -*bn-* 223. PD

Sąsieczo (2), wś, tor., gm. Obrowo, 8,5 km na pñ.-wsch. od Cieclocinka: *Samsieczo* 1784 MpPerPł; *Somsieczo* 1839 MpKwat II 2; *Sasieczo* 1889 SG X 364; *Sasieczo* 1921 Sk I 63; *Sasieczo* 1952 UW 52; *Sasieczo*, -*na*, *sasiecki* 1972 UN 187, 15; *Sasieczo*, -*na* 1982 WUN III 200. Lit.: Koz VII 97; Borek, -*bn-* 223. KZ

Sąsieczo zob. **Samsieczo**

Sąsiedzno Parvus

Sąsiedzno Parvus zob. **Samsiecznynek**

Sąspów, wś, krak., gm. Jerzmanowice-Przezi-
nia, 6 km na zach. od Skąły: de *Samspowa* 1325–27
MVat I 122; *Sanspov* 1350–51 MVat II 322; *Sa-
spow* 1381 Krak nr 618; de *Sanczpov* 1437 AGZ
V 123; *Sanspov* 1470–80 DB II 62; *Szaspov* 1490
ŹDz XV 434; *Saspow* 1564 Lukrak II 75; *Saspow*
1581 ŹDz XIV 30; *Saspow* 1680 Rej 25; *Saspow*
1783–84 RejKor 346; *Saspów* 1789 SHGKrMat
270; *Saspów* 1889 SG X 364; *Saspów*, -powa, *są-
spowski* 1964 UN 11, 36. — Nazwa utworzona za
pomocą suf. -ów od podstawy *съспърь 'zsypany-
nie; to, co razem zsypane' BoryśPref 107, por. stp.
sąsep 'danina uiszczona w zbożu' Sstp VIII 140.
Lit.: RKrak 149–50; Nieckula, -ov- 182. IN

Sątek zob. **Santok**

Sątoczno, wś, olszt., gm. Korsze, 6 km na
płd.-wsch. od Sępopola: De edificacione castri
Lunenburgk 1326 SRP I 194; in *Lunenburg* 1339,
Loneburg (1344)XVI PrUr III 178, 589; ante ca-
strum *lunenborch* 1346 MWrm II 84; *Lunenburg*
1347 PrUr III 307; in ... castri *Luenenborg* ... *Lun-
enburg* 1347 SRP II 508; *Luneburg*, *Lunenburg*
(1351)XVI, in *Luyninburg* (1351)XVI PrUr IV 10,
581; *Lūnburg* 1357, *Lunenburg* (1357)XIX, zcu
Launenburgk ... zcu *Leunenburgk*, *Lunenburgk*
(1361)XVI PrUr V 335, 553; zcu *Luninburg* 1386,
zcu *Lunenburg* 1390 MWrm V 161, 205 (tu?);
Lunenburg, *Lūnenburg* 1417, *Lunenburg* das dorf
1422 GZ 5–6, 25; von *Lunenburg* 1428 MWrm
IX 285; in *Lunenburg* 1463–64, *Leunenburgk* ok.
1550 MWrm III 29, 416, przyp. 146; *Leunenburgk*
1533, 1589, 1620–21 HAPr V 82; *Leunenburg*
al. *Leyenburg*, Adl. Flecken 1789 Goldb I 118;
Leunenburg 1796–1802 MpSchröt XI; *Leunen-
berg* 1884 SG V 184; *Laukinikowo* 1945 Kętrzyn
221; *Leunenburg* — *Sątoczno*, -na, *sątoczeński* 1949
MPol XXVII nr 92; *Sątoczno*, -na 1982 WUN
III 200. — Dawna niem. n. złożona *Lunenburg*;
w członie *Lunen-* zachowana n. prus. pola *Lunen*
1326 Ger 92, ta od lit. ap. *liūnas* 'błoto, bagno;
porosłe mchem błotniste brzegi jeziora; trzęsawi-
sko', jak w n. m. *Łaniewo* (1); w członie drugim
niem. ap. *Burg*, wschśrniem. -*borg* 'zamek'. Na-
zwę *Sątoczno* nadano wsi urzędowo po 1945 r.
(leży u ujścia rz. Sajny do rz. Guber). Lit.: Kę-
trzyn. Z dziejów miasta i okolic, 1978, 220–3;

Handbuch der historischen Stätten Ost- und West-
preußen, 1981, 120–1; Sikorski, *Sątoczno*. Gene-
za i funkcja zamku oraz charakter osady, Warmiń-
sko-Mazurski Biuletyn Konserwatorski, 1, 1999,
63–83; BiałOsad 11, 87; BiałKol 14, 78, 173. RP

Sątok, wś, wroc., gm. Bierutów, 8 km na płd.-
-zach. od Bierutowa: Milozl(au) de *Zantochan*
1204 SUR I 65; Miloslaus de *Zantochau* 1204
Hae 25; hereditate, que vulgariter *Zatochowe* vo-
catur 1272 SUR IV 120 (tu?); *Czantachaw* 1530
ZfGS XXI 332, ZfGS XXII 349; *Zantoch* 1712
MpDSOls; *Zantoch* 1736 MpWielWrat; *Zantoch*
1785 Z IV 307; *Zantoch* 1845 K 766; *Neuschol-
le*, *Santok* 1941 Wrzosek 17; *Neuscholle* — *Są-
tok*, -a, *sątocki* 1947 MPol XXV nr 124; *Sątok*,
-ka 1982 WUN III 200. — Pierwsze zapisy nie-
jednoznaczne. Pierwotnie może *Sątok, od **są-
tok* (< psł. *śotokъ : *śotoka 'spłynięcie się dwu
rzek; miejsce, gdzie spływają dwie rzeki' Boryś-
Pref 94–5), lub *Sędochów, od n. os. *Sędoch,
Sędocha SSNO V 34, z suf. -ów, por. też n. os.
na *Cęt*- (*Cętka* SSNO I 306). Nazwę zmieniono
jako *Zantoch*. Nazwa niem. *Neuscholle* wpro-
wadzona przez administrację hitlerowską. Po
1945 r. ustalono urzędowo n. *Sątok*. Lit.: SNGŚI
XII 60. PS

Sątop, os., dawniej wś, olszt., gm. Kozłowo,
8 km na płd.-zach. od Nidzicy: *Santop* 1411/19,
Czantop 1419 Ger 151; *Zantop* 1419 *Santops-
dorf* 1484, *Santopsdorf* 1542 KęTL 323; *Son-
top*, wś 1789 Goldb I 213; *Sontopp* 1796–1802
MpSchröt XXII; *Sontopp*, *Sontop*, -pia, wś ok.
1859 SzcześTeka 54; *Sontopp* — *Sątop* 1879
KęTN 192; *Sątop* 1889 SG X 365; *Santop* 1938,
Sontopp — *Sątop* 1946 Ley I 64; *Santop* — *Są-
top*, -u, *sątopski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Są-
top* — *Santop* (*Sontopp*), wś 1951 Rosp 286;
Sątop, -pu 1982 WUN III 200; gw. *sontop*, do
sontopśa. — Według historyków wieś założo-
no w 1454 r. Nazwa prus. *Santopis od n. os.
Santoppe TAP 89, por. *Sątopy* (1); okresowo
n. zmieniona, z członem *Dorf* 'wieś'. Nazwa
spolonizowana jako *Sontop* (-pia), *Sątop* (-u),
z widocznym wahaniem paradygmatu odmiany.
Lit.: Nidzica. Z dziejów miasta i okolic, 1976,
129; Ger 151; PrzybBalt 258–9. RP

Sątop zob. **Sątopy** (1)

Sątopia zob. **Sątopy** (1, 2)

Sątopy (1), wś, olszt., Bisztynek, 7,5 km na płd.-wsch. od Bisztyńka: *Santhop* et Akystir ... Camporum 1329, in terra Bardie contilimus discreto viro Santop et suis viris heredibus et successoribus legitimis sexaginta mansos, na kopii: Priuilegium ville *Santop* (1337) MWrm I 411, 466; villam *sancti Jodoci* 1343 MWrm II 27; plebano ad s. *Jodocum* 1379, plebano ad ... *Santappen* (1381), *Santoppen* 1388 MWrm V 49, 91, 179; in *Santop* 1430 MWrm IX 362; *Santoppen* ok. 1550 MWrm III 403, przyp. 82; *Zandhop* 1576 PospWrm 137; *Zanthoppen* 1608 KM-W 177; *Zantoppen* 1609 PospWrm 137; *Santoppen* 1615 RLWrm 270; *Santoppen* 1755 MpEnd; *Zandhop* 1775 PospWrm 137; *Santoppen* 1796–1802 MpSchröt XI; *Sątop*, niem. *Santoppen* al. *Santopsdorf* 1889 SG X 365; *Sątopy* — *Santoppen* 1941 Choj 127; *Santoppen* — *Sątopy*, -op, *śątopski* 1947 MPol XXV nr 111; *Sątopy*, -top 1982 WUN III 200; gw. *santopy*, -ø. — Prus. n. *Santopis utrwała im. odbiorcy nadania z 1329 r. Prusa *Santopa* (por. lit. *santapa*, *santapis* ‘próżniak; kto sobie folguje; kto się opuszcza’ lub prus. **san-* ‘z’ i **tep-* ‘być ciepłym’), por. też n. *Santop*/*Śątop PMT IV 143. Przejściowa n. łac. *Sancti Jodoci* od patrona kościoła św. *Jodoka*. Nazwy niem. i pol. są adaptacjami fonetyczno-fleksyjnymi n. pruskiej. Lit.: Biskupiec. Z dziejów miasta i powiatu, 1969, 179–81; PospWrm 137; PrzybBalt 259; Bogdan, Polak, KM-W, 1995, 177. RP

Sątopy (2), wś, pozna., gm. Nowy Tomyśl, 14 km na płd. od Lwówka: *Sathop* 1508 SHGPn IV 324; *Satopya* 1510 NKs 171; *Sentop* 1536 Koz III 180; *Serthop* 1538, *Schąthopi*, *Santop* 1545, *Ząnthop* 1563, *Santoph*, *Szątopia*, *Szątopy*, *Sząthopia* 1571 SHGPn IV 324; *Santop* 1580 ŻDz XII 40; *Santop* 1622–24 PPozn (Tab 1, 37); *Sątop* ... urzęd. *Sontop* 1889 SG X 365; *Sątopy*, niem. *Sontop* 1921 Sk X 53, 155; *Sątopy*, -pów 1982 WUN III 200; gw. *sontopy*, -puf, *sontopski*. — Od ap. *śątopь ‘miejsce, gdzie ścieka, spływa woda’ PMT IV 143; wyraz jednak nie jest poświadczony w żadnym języku słowiańskim, a jego znaczenie niepewne. Później *Sątopia* — zmiana paradygmatu i *Sątopy* — forma l. mn. Lit.: SHGPn IV 324; PPozn 269. ZZ

Sątopy-Samulewo, os. dawniej wś, olszt., Bisztynek, 9 km na płd.-wsch. od Bisztyńka:

Bischofsdorf (1381), villarum Ternyn et *Bischofesdorff* 1395 MWrm V 91, 273; *Bischofsdorf* (1399), *Bisschofsdorf* (1421), *Bischoffsdorf* (1422) MWrm V 311, 575, 583; *Bischofsdorf* 1615 RLWrm 278; *Bischofsdorf*, *Bischofsdorff* 1656 Kolberg 269, 272; *Bischofsdorf* 1680 PospWrm 29; *Bischoffsdorff* 1755 MpEnd; *Bischofsdorf*, folw. 1789 Goldb I 28; *Bischofsdorf* 1796–1802 MpSchröt XI; *Bischofsdorf* (*Bischofsdorf*), szlach. dobra 1820 Wald 163; *Bischofsdorf* od. *Bischofsdf.* ok. 1845 MpRey nr M; *Bischofsdorf*, dobra 1880 SG I 237; *Bischofsdorf* — *Samulewo*, dw. 1946 Ley I 96; *Bischofsdorf* — *Sątopy-Samulewo*, -top-wa, *śątopski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Sątopy-Samulewo* — *Bischofsdorf*, wś 1951 Rosp 286; *Sątopy-Samulewo*, -top-wa 1982 WUN III 200. — Dawna n. niem. *Bischofsdorf*, *Bischofsdorf* od ap. *Bischof* ‘biskup’ (z uproszczeniem do *Bisch-*) i *Dorf* ‘wieś’. Według historyków wieś *Samulewo* istniała już w poł. XIX w.; n. pochodzi od n. os. *Samul* (: *Samuel*) Gott 421, z suf. -ewo, albo ma etymologię tę samą co n. wsi *Samule* (zob.). Po 1945 r. ustalono n. zestawioną *Sątopy-Samulewo*. Lit.: Bisztynek. Z dziejów miasta i powiatu, 1969, 179; PospWrm 29. RP

Sątrzaska, wś, ostroł., gm. Przasnysz, 7,5 km na płn.-wsch. od Przasnysza: *Sąmtrazaska* 1377 SHGMz(ADP, Vis. 268, 195–195v); *Satrzaska* 1467 SHGMz(MK 5, 103v); de *Sąstrasky* SHGMz (Ep. 13, 98); *Suntrazaska* 1503, 1506 SHGMz(Ep. 16, 220); *Sumtrazaska* 1512 SHGMz(PT 1, 158v); *Sumtrazaska* 1552, *Sumtrazaska* 1567 ŻDz XVI 335; *Satrzaska* 1827 Tabella II 162; *Sątrzaska* 1839 MpKwat IV 2; *Sątrzaska* 1889 SG X 365; *Sątrzaska*, -ki, *śątrzaski* 1972 UN 140, 24. — Nazwa niejasna; można ją rekonstruować jako *Sotręska i wiązać z formacjami dewerbalnymi lub denominalnymi z przedrostkiem **so-*, od *trzaskać* (< *tręskati ‘wydawać suchy, ostry odgłos, trzask, np. przy łamaniu czegoś twardego, uderzać mocno, powodując powstanie trzasku’). Może jest to ślad zanikłego apelatYWu *so-tręska ‘zatrzaskująca się do środka (z przeciwległych stron) pułapka na zwierzęta’, por. n. wielkopolskiej toni jeziornej *Samtrzask* 1578–80 Koz V 276, ap. *potrzask*. Wieś położona na terenie puszczy Mazuch. UB

***Sątyrz** lub ***Sąterz**, wś zaginiona, leżała w rozwidleniu Wisły i Nogatu, w pobliżu wsi Bia-

Sątyrz Pierwszy

ła Góra, elbl., gm. Sztum: castrum *Sanctir* 1240, *Santir*, *Zantir* 1248, *Zantyr* 1251, *Zanthyr* 1252 PrUr I/1 101, 145, 148, 192, 196; *Zantyr* 1253 Perl 124; in *Zantyro*, in *Zantero* 1273, de *Zantyro* 1275 PrUr I/2 214, 216, 226; de *Zantir* 1275 Perl 222; in *Cantiro* 1280 PrUr I/2 259; *Czantyr* (1336)1505 PrUr III 36; *Czanthir* ok. 1399 ZHM 44; *Czanter* 1411 MKB 283; *Czanter* 1418 AMH 302; *Czanter*1446 MAB 23; villae *Czanterz* 1525 Matr IV/1, nr 4677; *Zanther* 1584 Prussiae Regionis Sarmatiae ... (mapa); *Zanthe* 1701 Homann, Regnum Borussiae Gloriosis ... (mapa); *Zanther* 1751 Vaugondy, La Prusse (mapa). — Nazwa zapisana w licznych wariantach niemczonych. Można ją odczytać jako *Sątyrz lub *Sąterz, od słow. ap. *sotorь ‘miejsce ścierania się wody dwu koryt rzek’ (Wisły i Nogatu) lub ‘miejsce tarła ryb’, z suf. *-jb. Pierwotnie była to n. wyspy, na której leżała wieś. Samogłoska *i* w nazwie zamiast *o* pod wpływem czasownika *sbtirati ‘ścierać’. Lit.: Górniewicz, PMT IV 141–2, 219–20; Długokęcki, Haftka, Między Santyrem a Malborkiem. Z dziejów osadnictwa wzdłuż północno-zachodniej krawędzi Pojezierza Hawskiego w XIII w., (w:) Mazowsze, Pomorze, Prusy. Gdańskie Studia z Dziejów Średniowiecza 7, 2000, 75–88. RP

Sątyrz Pierwszy, os., dawniej wś, szczec., gm. Chociwel, 7 km na wsch. od Chociwła: *Sadelberch* 1478, *Sadelborch* 1480 SHGNM; *Sadelberch* 1504 PomKirch I 173; das Dorff *Sattelbergen* 1564 CdB A XXIV 304; *Sadelsberg* 1618 MpLub; *Sadelberg* 1628 LorSNH 102; *Sadelberg* 1789 MpGillyPom; *Sadelberg* 1834 MpUMbl 1154; *Sadelberg* ok. 1845 MpRey nr 45; *Sadlino* 1945 SHGNM(KUNM); *Sątyrz*, wś 1967 SM 1014; *Sątyrz Pierwszy*, -rza -szego 1982 WUN III 200. — Dawna n. *Sadelberg* od słow. ap. *siodło* lub *sadlo* + niem. -berg. H. Lorentz wywodził n. od wyrażenia przyimkowego *za dołem*, zaś E. Mucke — od ap. *sad*. Nazwę zrepolonizowano najpierw jako *Sadlino*, na wzór n. m. z suf. -ino. Na początku lat 60. XX w. wprowadzono urzędowo nową n. *Sątyrz*, później *Sątyrz Pierwszy*, w opozycji do *Sątyrza Drugiego*, os. w tej samej gminie. Była to owczarnia, potem osada o n. *Zanthier*, notowana w 1718 r. (Berghaus III 462), *Zanthier* — *Sątyrz*, -rza, *sątyrski* 1948 MPol nr 59, *Sątyrz Drugi*, -rza -giego 2015 DzU poz. 1636,

nazwana od n. rodu v. *Zanthier*, właścicieli Sątyrza Pierwszego. W n. *Zanthier* dopatrywano się podobieństwa do n. grodu na Żuławach, toteż po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sątyrz*, ponowioną następnie na *Sadlino* (*Sadelberg*). Lit.: LorSNH 102, 143; MuckeNM 156. BCz

Säbischdorf zob. **Zawiszów**

Sägen zob. **Szczawin** (4)

Sägewitz zob. **Solna, Solniki** (4)

Sängerau zob. **Piwnice** (3)

Sänitz zob. **Sanice**

Särchen zob. **Żarki** (4)

Sbakowo zob. **Szrakowo**

Sbichau zob. **Zbychowo**

Sbitze zob. **Zbica**

Sbylутten zob. **Zbyluty**

Scampen, os. zaginiona, leżała koło Radzyna Chelmińskiego, tor.: cum bonis de *Campan* ... de *Scampen* (1325)XV PrUr II 340–1. — Pierwotnie może *Skape, od *skapy* ‘odmawiający wszystkiemu sobie i innym, zbyt oszczędny’ Sstp VIII 232–3, tu zapewne w przenośnym znaczeniu ‘ubogi; nieurodzajny’, niemczone jako *Scampen*, por. *Skape* (4), *Skępsk*. Możliwe jednak, że w podstawie tkwi ap. *kępa*, a nagłosowe *S-* jest wynikiem absorpcji przyimka (*z *Kępa*, *z *Kęp*). Lit.: SHGCh 114. PS

Scampen zob. **Skąpe** (4), **Skępsk**

Scarbimiria zob. **Skalbmierz**

Scayboth zob. **Bogdany** (2), **Skajboty**

Schab(e) zob. **Szabda**

Schabajewo, cz. wsi Jeżewo, dawniej wś, płoc., gm. Zawidz: *Szكابagewo* 1472 SHGPł 271; *Skabaiewo* 1578 ŻDz XVI 43; *Shabajewo* 1784 MpPerPł; *Szabajewo* (!) 1808 MpTex XI; *Schabaiewo* 1827 Tabella II 163; *Schabajewo* 1839 MpKwat III 2; *Schabajewo*, wś 1889 SG X 365–6; *Schabajewo*, wś i folw. 1921 Sk I 169; *Schabajewo* 1982 WUN III 200. — Pierwotnie *Skabajewo*, od n. os. *Skabaj* 1564 AntrP IV 317 (zapewne od n. os. *Skab* SSNO V 83 + suf. -aj), z suf. -ewo. Wtórnie *Schabajewo*, w wyniku adideacji do ap. *schab*, por. też n. os. *Schab* SSNO VII 222. Lit.: SHGPł 271. PS

Schabernack zob. **Scholastykowo**

Schabienen zob. **Żabin** (4), **Żabinek** (2)

Schaby zob. **Koce-Schaby**

Schachenhof zob. **Czachówki**

Schacken zob. **Ciechanówko**

Schackenhof zob. **Czachówki**
Schacksdorf b. Triebel zob. **Strzeszowice**
Schadau zob. **Sadowo** (7), **Szadowo**
Schadeberg zob. **Szadurczyce**
Schadegar zob. **Sadogóra**
Schadegur zob. **Sadogóra**
Schadel zob. **Sadlinki** (2), **Salno** (2)
Schadelwitz zob. **Siodłowice**
Schaden zob. **Sady** (8)
Schadendorf zob. **Śliwnik**
Schadenwalde zob. **Szawald**
Schadewalde zob. **Smolnik** (1)
Schadewinkel zob. **Lipnica** (12)
Schadewinkel zob. **Szadowo**
Schadoffen zob. **Sadowo** (3a)
Schadrau zob. **Szczodrowo** (1)
Schaetzel(s) zob. **Różyńsk** (4)
Schafsberg zob. **Baranówka** (1)
Schafsfelde zob. **Skotniki** (2a)
Schakanau zob. **Czekanów** (2)
Schakau zob. **Żakowo** (1)
Schakenbruch zob. **Żakowice** (1)
Schalamay zob. **Szalamaje**
Schalensee zob. **Skorupki** (2)
Schalkau zob. **Skalka** (3)
Schalkendorf zob. **Siolkowice, Szalkowo**
Schalkowitz zob. **Siolkowice**
Schalmey zob. **Szalmia**
Schalmey(en) zob. **Salminek**
Schalscha zob. **Szalsza**

Schalwyn, wś zaginiona, leżała w komornictwie Barczewo, olszt.: *Schalweyn* 1359, *Schalwyn* 1430 Ger 159. — Nazwa prus. **Skalw-ein-*, z suf. *-ein-*, od n. os. **Skalw-*, por. Petir *Schalwe* 1436 (Błażenie II 143, III 326). G. Błażenie uważa, że zestawianie nazwy z lit. n. m. *Pascalviai* i *Skalviai* jest błędne, ponieważ pochodzą one od n. w. *Skalvyš* Vanagas LHEŽ 300 (: *skalūti* ‘o rzece: wypłukiwać grunt z brzegów’, *skala lub *skalas : *išskalos* ‘woda, którą wypłukano jakieś naczynie’, lit. *skalūti*, łot. *skalināt* ‘płukać’ SESmocz 554–55) lub od ap. *skalvis* ‘człowiek z plemienia *Skalowów*’ PêtVV 288, 353. Lit.: Ger 159; Būga, Rinkiniai raštai, I 425, III 116; Błażenie III 326.

RP

Schammerau zob. **Samborowice** (1)
Schammerwitz zob. **Samborowice** (1)
Schanzberg zob. **Pysząca** (2)

Schanzenhöh zob. **Gajdzie**
Schaplitz zob. **Czapelsko**
Scharchow zob. **Skarchowo**
Schardau zob. **Szkaradowo** (1)
Schardenit(h)en zob. **Żardeniki** (1, 2)
Schardenithin zob. **Scharnitten**
Schardzin zob. **Żerdziany**
Schareiken zob. **Szarejki** (2)
Scharfenberg zob. **Bystra** (3)
Scharfendorf zob. **Zduny** (1)
Scharfenort zob. **Szarożek**
Scharfenrade zob. **Ostrykól** (2)
Scharfenstein zob. **Ostry Kamień**
Scharffau zob. **Szarpawa**
Scharfs zob. **Siemki** (1)
Scharke zob. **Szarki** (2)
Scharkeim zob. **Sarkajmy**
Scharkow zob. **Czarków** (2)
Scharlen zob. **Skarlin**
Scharnau zob. **Czarnowo** (9), **Sarnowo** (3)
Scharne zob. **Potrzebowo** (2)
Scharnen zob. **Czarne** (9)
Scharnese zob. **Czarnowo** (9), **Czarże**
Scharnhorst zob. **Czarnówko** (2), **Szwejkowo**

Scharnick zob. **Żardeniki** (1, 2)
Scharnigk zob. **Żardeniki** (1, 2)

Scharnitten, wś nieistniejąca, leżała koło Karwin, elbl., gm. Wilczęta: *Schardenithin*, nadpis: „Privilegium *Schardinitin*” (1356)1393, *Schardenithin* (1356)XIV PrUr V 267; *Schardinitin* 1356, *Schardithin*, *Scardenitin* 1362 Ger 159; *Schardenithen* 1363 GermerSied 331; *Gros Schar-deniten*, *Cleyn Schardeniten* 1402–08 GermerSied 331–2; *Sampeiske* 1411/19 Ger 150; *Schardeniten* 1420 GermerSied 331–2; *Grosse Schardenithen*, *Cleyne Schardeniten* adder *Sampasken*, Prussisches Dorf 1448, *Klein Scharwitten* (!) 1527, *Gros Scharnithen*, *Clein Scharnithenn* 1543, *Klein Scharwitten* (!) 1600 GermerSied 332; *Scharnithen* 1789 Goldb I 197. — Prus. n. *Skardenitis, okresowo *Skarditis, z suf. *-it-*, zapewne od n. os. *Skardene, por. *Schardenne*, *Scardvne* TAP 93, lit. n. os. *Skerdys*, *Skerdžius* (: *skeřdis*, *skerdžius* ‘starszy pasterz, najstarszy pastuch, nadzorca stada’), *Skardēnis*, *Skārdžius* (: *skardūs* ‘dźwięczny, głośny; słynny’, *skārdžius* ‘blacharz’) Lpvž II 731, 735, 742. Oboczna n. *Sampasken*, *Sampeiske*

Scharnitz

zapewne od n. os. **San-peisk-* (prefiks **san-* 'z' i *peisk, n. os. *Peyskote* TAP 75; brak etymologii i analogii wschodnio-bałtyckich). Lit.: AM XXXV 288, przyp. 2; Ger 159; PrzybBalt 259. *RP*

Scharnitz zob. **Czarnica**
Scharnosin zob. **Czarnocin** (5)
Scharnothen zob. **Łodygowo** (1)
Scharnowen zob. **Sarnówko** (2)
Scharnsee zob. **Czarże**
Scharpau zob. **Szarpawa**
Scharpenort zob. **Ostroróg** (1)
Scharschau zob. **Skarszewo** (1a)
Scharschow zob. **Skarszewo** (3)
Scharshütte zob. **Gromadzin**
Scharsow zob. **Skarszów**
Scharthowsthal zob. **Czartów**
Schartowitz zob. **Czartowice**
Schartowswalde zob. **Czartowo** (1)
Scharzig zob. **Szarcz**
Schast zob. **Szast**
Schatarpi zob. **Szatarpy**
Schatten zob. **Szatanki, Szaty**
Schattens zob. **Szatanki**
Schatulldorf zob. **Wilamowo** (4)
Schatzberg zob. **Stegny**
Schauerwitz zob. **Żurowice**
Schaufeldsdorf zob. **Łopatki** (3)
Schaufugsdorf zob. **Tylkowo**
Schaumburg zob. **Szumilowo** (1)
Schaustern zob. **Szalstry**
Schawoine zob. **Zawonia**
Schädlitz zob. **Siedlec** (8), **Siedlice** (1a)
Schäferberg zob. **Kumiecie, Wysokie**
Schäferei zob. **Dęborogi, Owczarnia** (3)
Schätzlowen zob. **Różyńsk** (4)
Schebe zob. **Szewa**
Schebin zob. **Żabno** (3)
Schechowitz zob. **Czechowice** (1)
Schedbojowitz zob. **Przedbojewice**
Scheddin zob. **Wszedzień** (2)
Schedliska zob. **Siedliska** (21, 22)
Schedlitz zob. **Siedlec** (8), **Siedlice** (1a), **Siedliska** (17)
Schedwigsdorf zob. **Jadwisin** (1)
Schefflary zob. **Szaflary**
Schegeln zob. **Czeklin**
Scheibau zob. **Skibin** (1)
Scheibe zob. **Skiba** (1, 2), **Skibin** (1)

Scheibelsdorf zob. **Jadwisin** (1)
Scheiben zob. **Skiba** (1), **Skibin** (1)
Scheibichte Hufe zob. **Popówko** (1)
Scheiblersburg zob. **Krzemów**
Scheibsdorf zob. **Prostynia** (2)
Scheidewigsdorf zob. **Jadwisin** (1)
Schein(e) zob. **Mszano** (2), **Sicinek**
Scheinau zob. **Nieznaszyn**
Scheipnitz zob. **Sypanica**
Schelassen zob. **Żelazy**
Schelasken zob. **Żelazki** (3)
Schellassene zob. **Żelazno** (2)
Schelden zob. **Ryn Reszelski**
Schelgosch zob. **Żelgoszcz** (1)
Schelitz zob. **Chrzelice**
Schellen zob. **Ryn Reszelski**
Schellenschin zob. **Cieleszynek**
Schellin zob. **Skalin** (1, 2)
Schellongowken zob. **Szelągówka**
Schellstein zob. **Sielec** (1)
Schelnaw zob. **Zielonowo** (1a)
Schelow zob. **Szelewo**
Schem(n)iontken zob. **Siemiątki**
Schemantki zob. **Siemiątki**
Schementken zob. **Jelitki**
Schemion(c)ken zob. **Siemionki** (2)
Schemlau zob. **Czemlewo**
Schene zob. **Mszano** (2)
Schenka zob. **Trętowskie**
Schenkenberg zob. **Barłożno, Bronisławowo**
Schenkendorf zob. **Myślęcín** (3), **Szymkowo**
Schenker zob. **Trętowskie**
Schenkfeld zob. **Guzice**
Scheppelwitz zob. **Ciepielowice**
Scheren zob. **Czarne** (2)
Schereyken zob. **Szarejki** (1)
Scherfingsdorf zob. **Zduny** (1)
Scherkeim zob. **Sarkajmy**
Scherlanke zob. **Przyłęk** (4)
Schermeissel zob. **Trzemeszno Lubuskie**
Schernaw zob. **Sarnowo** (3)
Schernewitz zob. **Czarnowice**
Schernow zob. **Czarnów** (1)
Scherokopass zob. **Szerokopaś**
Scherpingen zob. **Szczerbęcín**
Scherpino zob. **Cierzpice**
Scherschkau zob. **Skarszewo** (1a)
Schertendorf zob. **Przylep** (3)

Schertingswalde zob. **Maliniak** (1)
Scherwionka zob. **Czerwionka** (2)
Scheschke(n) zob. **Niegosa**
Scheube zob. **Siejba**
Scheuben zob. **Skibin** (1)
Scheuenpflugsdorf zob. **Tylkowo**
Scheufelsdorf zob. **Tylkowo**
Scheune zob. **Gumieńce**
Scheuno zob. **Brożek**
Schewe zob. **Surajny**
Schewecken zob. **Żywkowo** (2)
Schewen zob. **Szewa, Szewno**
Schewkowitz zob. **Dziewkowice**
Schiast zob. **Szast**
Schichagora zob. **Cicha Góra**
Schichowitz zob. **Ciechowice**
Schidlitz zob. **Siedlce** (1), **Silice, Szydlice** (1)
Schieberaw zob. **Przyborów** (9)
Schieboraw zob. **Przyborów** (9)
Schiedlagwitz zob. **Siedlakowice**
Schiedlow zob. **Szydłów** (2)
Schiefer zob. **Łupki** (1), **Przyborów** (9)
Schiegau zob. **Ścigów**
Schiegern zob. **Przyborowice** (3)
Schickenberg zob. **Bronisławowo**
Schielasken zob. **Żelazki** (2)
Schielkendorf zob. **Zielkowo**
Schiemanen zob. **Nowiny** (10a), **Szymanki, Szymany** (4, 5)
Schierackau zob. **Sieraków** (1)
Schierakowitz zob. **Sierakowice** (2), **Sierakowiczki**
Schierokau zob. **Sieraków** (1)
Schieroslawitz zob. **Sierosławice** (4)
Schieroth zob. **Sieroty**
Schiersdorf zob. **Dzierżąno** (1)
Schievelbein zob. **Świdwin, Świdwinek**
Schiffenburg zob. **Sępopol**
Schiffus zob. **Siwoszewo**
Schikorren zob. **Gębalka, Sikory Juskie, Sikory Ostrokolskie**
Schilchen zob. **Cieleszyn**
Schildau zob. **Wojanów**
Schildbach zob. **Borzyc**
Schildberg zob. **Golenice, Kamień** (27), **Kazanów** (4)
Schilde zob. **Żółte**
Schildeck zob. **Szydłak**

Schildern zob. **Ostrowite** (11), **Ozorzyce**
Schildersdorp zob. **Moczyły**
Schildow, os. zaginiona, leżała koło Torunia: *Schildaw, Schildow* ok. 1423/24 DK 96, 98. — Nazwa niem. od n. os. *Schild* Gott 432 lub od ap. *Schild* 'tarcza, puklerz', w znaczeniu topograficznym 'wzniesienie lekko wypukłe' z suf. *-au*. Lit.: SHGCh 114. WK
Schilien zob. **Szyleny**
Schilkowitz zob. **Siodlkowice** (2)
Schill zob. **Sadowice** (1)
Schillersdorf zob. **Moczyły**
Schillgehn zob. **Szyleny**
Schilling zob. **Szeląg**
Schillings zob. **Szelągowo**
Schillingsdorf zob. **Białochowo, Białochówko**
Schillingsgut zob. **Szelążek**
Schillingshofen zob. **Szelągówka**
Schillinnen zob. **Szyliny**
Schiltzen zob. **Silec**
Schimersdorf zob. **Siemirowice**
Schimionken zob. **Szymonka**
Schimiontken zob. **Siemiątki**
Schimischow zob. **Szymiszów**
Schimmelau zob. **Szumilowo** (2)
Schimmelwitz zob. **Wszemilowice**
Schimmendorf zob. **Ziemnice** (2)
Schimmerau zob. **Wszemirów**
Schimmerwitz zob. **Siemirowice**
Schimnitz zob. **Ziemnice** (2)
Schimoradz zob. **Simoradz**
Schinchow zob. **Siniechowo**
Schindelmühl zob. **Szumiąca** (2)
Schinz zob. **Sińce**
Schioreinen zob. **Żurejny**
Schiorke zob. **Ciarka**
Schippel, miejscowość zaginiona, leżała w pobliżu Sątoczna, olszt., gm. Korsze: und vom anger zcu *Schippel* 1437 GZ 72. — Być może n. prus. z suf. *-el*, por. objaśnienie członu *Schipp*-w n. m. *Sępopol*. RP
Schippelsdorf zob. **Szczuplinki**
Schippenbeil zob. **Sępopol**
Schipperkaym zob. **Szypry**
Schipperrn zob. **Szypry**
Schipren zob. **Południowo**
Schirkenpas zob. **Szerokopas**
Schirmke zob. **Czerwonków**

Schirobanz

- Schirobanz zob. **Zawiść**
Schironowitz zob. **Sieroniuwice**
Schirosław zob. **Sierosław (1)**
Schirosławek zob. **Sierosławek**
Schiroth zob. **Sieroty**
Schirotzken zob. **Serock (1)**
Schirpitz zob. **Cierpice (1)**
Schirschau zob. **Szerzewo**
Schirwens zob. **Czerwieniec (1)**
Schisdorf zob. **Cieciszów**
Schittelndorf zob. **Szczedrzykowice**
Schittkehen zob. **Żytkiejmy**
Schittno zob. **Sicienko, Sitno (2)**
Scheweysdorf zob. **Czernikowice**
Schiwialken zob. **Siwialka**
Schlabitz zob. **Sławęcice (2), Sławoszowice**
Schlablau zob. **Szlagnowo**
Schlaboschowitz zob. **Sławoszowice**
Schlabotschine zob. **Słabocin**
Schlackow zob. **Złakowo**
Schlaffkau zob. **Sławki (1)**
Schlafkowo zob. **Sławkowo (2)**
Schlage zob. **Sława (1)**
Schlagenhof zob. **Słoków**
Schlagenthin zob. **Sławęcín (1, 4)**
Schlaischow zob. **Słajszewo**
Schlamsack zob. **Błotnica (1)**
Schlana zob. **Sechna**
Schlaney zob. **Słone (4)**
Schlangenfluss zob. **Zastrużne**
Schlanow zob. **Słonów**
Schlanowitz zob. **Sławowice**
Schlanz zob. **Słońca, Wierzbica (16)**
Schlapien zob. **Szłapie**
Schlatau zob. **Sławutowo, Sławutówko**
Schlatikow zob. **Słodkowo, Słodkówko**
Schlatzmann zob. **Słóćwina**
Schlaube zob. **Ślubów (1)**
Schlaubental zob. **Słupice (1)**
Schlaubit z zob. **Sławęcice (2)**
Schlaup(e) zob. **Słup (3, 4, 9, 10), Słupia pod Bralinem**
Schlaupitz zob. **Słupice (1, 2)**
Schlaupp zob. **Słup (10), Słupia pod Bralinem**
Schlause zob. **Służejów**
Schlawe zob. **Sława (2), Sławno (8), Sławsko (2)**
Schlawin zob. **Słowino**
Schlawkau zob. **Sławki (1)**
Schläläfen zob. **Sławka**
Schleedze zob. **Śledzie (2)**
Schleffin zob. **Śliwin**
Schlegel zob. **Słupiec (3)**
Schlegeldorf zob. **Słupiec (3)**
Schlegenberg zob. **Lwówiany**
Schleibitz zob. **Śliwice (3, 4)**
Schleife zob. **Grudzianka**
Schleinitz zob. **Cielechówko**
Schleise zob. **Ślizów**
Schlem(m)dorf zob. **Szemzdrowo**
Schlennin zob. **Słonino**
Schlenz zob. **Słączno**
Schlenzdorf zob. **Szemzdrowo**
Schlenzig zob. **Słowieńsko**
Schlepien zob. **Ślepie**
Schleps zob. **Ślepe**
Schlepstein zob. **Słup (2)**
Schlesing zob. **Śleszów**
Schlesisch Drehnow zob. **Drzonów**
Schlesisch Nettkow zob. **Nietków**
Schliesa zob. **Żabno (3)**
Schliesa zob. **Śleszów**
Schliewe zob. **Śliwa**
Schliewen zob. **Śliwiny (1)**
Schliewitz zob. **Śliwice (1), Śliwiczki**
Schlingen zob. **Sitno (15)**
Schlitt zob. **Skolity**
Schlobitten zob. **Słobity**
Schlochau zob. **Człuchów**
Schlochow zob. **Człuchów, Człuchy, Słuchowo (2)**
Schlodien zob. **Gładysze**
Schlogwitz zob. **Słoków**
Schloin zob. **Słone (2)**
Schloissin zob. **Słajszewo**
Schlonz zob. **Słóńca**
Schloppe zob. **Człopa**
Schloss am Teiche zob. **Białobrzezie**
Schloss Birglau zob. **Zamek Bierzglowski**
Schloss Ellguth zob. **Ligota (7)**
Schloss Kischau zob. **Zamek Kiszewski**
Schloss Neustadt zob. **Wejherowo-Zamek**
Schloss Roggenhausen zob. **Rogóżno-Zamek**
Schlossau zob. **Słozewy**

Schlossberg bei Nakel zob. Sadkowiec
 Schlossberg zob. Grodzisko (18), Kolniszki,
 Sadkowiec
 Schlossfreiheit zob. Wola (10)
 Schlosshübel zob. Piszkowice
 Schlosswalden zob. Lasowice (5)
 Schlottau zob. Złotowo (1)
 Schlotterie zob. Złotoria (3)
 Schloydien zob. Gładysze
 Schlömpen zob. Słępy
 Schlönwitz zob. Slonowice (2, 3), Slonowiczki
 Schlöppen zob. Ślepie
 Schlöschendorf zob. Zajezerze (3)
 Schlösschen zob. Iwanowo, Zameczek (2)
 Schlötenitz zob. Słotnica
 Schlusa zob. Śluza (2)
 Schluschow zob. Słuszewo
 Schlüsselgrund zob. Klucz (1)
 Schmaatz zob. Siemianice (2)
 Schmachau zob. Śmiechowo
 Schmachtenhagen zob. Granice (4)
 Schmagorey zob. Smogóry
 Schmalentin zob. Smolecin (1)
 Schmalzenthin zob. Smoldzięcino
 Schmaradt zob. Smardy
 Schmarfendorf zob. Gogolice (2)
 Schmark-Ellguth zob. Ligota Strupińska
 Schmarker zob. Smarków (2)
 Schmarsau zob. Smardzów (1)
 Schmarse zob. Smardzewo (4), Smardzów
 (1, 2)
 Schmarsow zob. Smardzewo (3), Smardzo-
 wice (1)
 Schmartsch zob. Smardzów (3)
 Schmauch zob. Skowrony
 Schmeisdorf zob. Gadzowice
 Schmeliske zob. Nowe Grodzisko
 Schmellentin zob. Smolecin (2)
 Schmellwitz zob. Chmielów (5), Śmiałowice
 Schmeltz zob. Szmelta
 Schmelzdorf zob. Siwkowice, Śmiałowice (3)
 Schmentau zob. Smętowo Chmieleńskie,
 Smętowo Graniczne
 Schmentau Bahnhof zob. Czerwińsk
 Schmentowken zob. Smętówko
 Schmenzin zob. Smęcino
 Schmerblock zob. Blotnik
 Schmidtdorf zob. Szymonka

Schmidtenthin zob. Śmidzięcino
 Schmidtdorf zob. Kowalowa (2)
 Schmiedau zob. Śniodowo
 Schmiedeberg zob. Kowary (1)
 Schmiedefeld zob. Kuźniki (3)
 Schmieden zob. Malinówka Wielka
 Schmiedingen zob. Choryńskowice
 Schmieiau zob. Żmijewo (2), Żmijewko
 Schmierau zob. Świemirowo
 Schmierau-Carlikau zob. Karlikowo (3)
 Schmilz zob. Śmilcz
 Schminz zob. Śmięć
 Schmitsch zob. Śmicz
 Schmitzdorf zob. Kowalskie (2)
 Schmlodowen zob. Śniodowo
 Schmochwitz zob. Smokowice
 Schmodehnen zob. Smodajny
 Schmograu zob. Smogorzów (3), Smogorzów
 Wielki, Smogorzówek
 Schmohl, wś włączona do Rudnej, legn., gm.
 Rudna, 10 km na wsch. od Polkowic: *Smoln* 1456
 K 534; in *Smolaw* 1580 J III 5; *Schmolln* 1644 Mp-
 DSWol; *Schmoll* 1736 MpWielWol; *Schmoll*, ist
 mit dem Raudtner Burglehn verbunden 1787 Z VII
 333; *Schmoll* 1802 WBeschr V 156–7; *Schmohl*,
 wś 1830 Kn 618; *Schmohl*, wś 1845 K 534; Do
 Rudna należy *Smolno* (*Schmohl*) 1888 SG IX 548;
Schmohl ok. 1893 KDR nr 372; *Schmohl* 1906,
Raudten-Schmohl 1938 MpMbl(4463). — Pier-
 wotnie zapewne *Smolno lub *Smolna, por. stp.
 przym. *smolny* (: *smola*) Sstp VIII 324. Nie moż-
 na też wykluczyć, że niem. n. *S(ch)moll(e)n* była
 substytucją wcześniejszej n. *Smolów (może na
 to wskazywać zapis z 1580 r.) lub *Smoly. Osta-
 tecznie ustaliła się niem. n. *Schmohl*, która po
 włączeniu osady do wsi *Raudten* (zob. *Rudna* (3))
 zyskała dodatkowy człon od n. tej miejscowości.
 Lit.: SNGŚI XII 131. PS

S(ch)niodowen zob. Śniodowo
 Schmolainen zob. Smolajny
 Schmolehnen zob. Smolno (5)
 Schmolitz zob. Smolice (5)
 Schmoll zob. Schmohl
 Schmolleinen zob. Smolno (5)
 Schmollen zob. Smolna (2), Smolno (7)
 Schmollenhagen zob. Smolne (1)
 Schmollin zob. Smolno (2)
 Schmolln zob. Smolno (7)

Schmoln

Schmoln zob. **Schmohl**
Schmolsin zob. **Smoldzino** (1, 2)
Schmoltschütz zob. **Smólczyce**
Schmolz zob. **Smolec**
Schmorow zob. **Smorawina**
Schmottseiffen zob. **Plawna** (1)
Schmögerle zob. **Smolne** (2)
Schmöllen zob. **Smolno Wielkie**
Schmuckenthin zob. **Smokęcino**
Schmücken zob. **Bratowice**
Schmückwalde zob. **Smykowo, Smykówko**
Schnakenburg zob. **Komary**
Schnatow zob. **Śniatowo**
Schneebach zob. **Kopacz** (1)
Schneegrund zob. **Błakaly**
Schneidemühle zob. **Piła-Młyn**
Schneidemühle b. Zicker zob. **Żerdno**
Schneidemühler Hammer zob. **Kuźnica Pil-**
ska
Schneidenburg zob. **Ostroźnica**
Schneidersfelde zob. **Radziszewo** (3)
Schnellau zob. **Słone** (4)
Schnellendorff zob. **Przydroże**
Schnellenfurt zob. **Bronowiec**
Schnellförstel zob. **Okragaly** (3)
Schnellwalde zob. **Boreczno**
Schnepien zob. **Śniepie**
Schniebinchen zob. **Świbinki**
Schniedau zob. **Śniadowo**
Schnippen zob. **Śniepie**
Schnittken zob. **Śmietki**
Schnittrige zob. **Szczytniki** (9)
Schnopken zob. **Snopki**
Schnurken zob. **Sznurki**
Schobenbuden zob. **Budy** (11)
Schobendorf zob. **Piece** (3)
Schobensee zob. **Sasek** (1, 2)
Schobersfelde zob. **Brożec** (1)
Schockwitz zob. **Szostakowice**
Schodehnen zob. **Leklawki**
Schodelwitz zob. **Siodłowice**
Schoden Ostpreussen zob. **Szkody**
Schodmack zob. **Siódmak** (2)
Schodnia, dziś *Schodnia* i *Nowa Schodnia*,
dwie wsi, opol., gm. Ozimek, 2,5 km na wsch.
od Ozimka: *Wschodnia* (1485), *Wschodina* 1552
K 600; *Wschodnia* 1564 Urb I 90; villa *Schod-*
nia 1679, 1686 J II 66, 606; *Schodnia* 1736

MpWielOppol; *Schiodna*, auch *Skodnia* 1784
Z III 84; *Schiodna* (*Skodonia*) 1804 WBeschr
VIII 98; *Schodnia*, wś, *Neu-Schodnia*, Parc. von
Schodnia 1845 K 600; *Schodnia* (*Schodnia*), wś,
Schodnia Nowa (*Neu-Schodnia*), kol. 1920 Prus-
ŚG 67; *Schodnia* (*Schodnia*) — *Ostdorf* 1939
Prus 65; *New Ostdorf* — *Nowa Schodnia*, -*ej*
-ni, *nowoschodzieński* 1948 MPol XXVI nr 59;
Nowa Schodnia, -*wej -ni*, *Schodnia*, -*ni* 1981,
1982 WUN II 550, III 200. — Dawniej *Wschod-*
nia, wórmie *Schodnia*, od przym. *wschodni*, gw.
schodni 'wschodni'. Nazwa zapewne ma zwią-
zek z położeniem osady w stosunku do starsze-
go Szczedrzyka (BorGŚI 56). Forma zniemczona
Schiodna; dodatkowy człon *Neu*, pol. *Nowy*, na
określenie części, później samodzielnej wsi. Na-
zwy niem. *Ostdorf* i *New Ostdorf* wprowadzone
przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. usta-
lono urzędowo n. *Schodnia* i *Nowa Schodnia*. Lit.:
SNGŚI IX 15, XII 67; BorGŚI 56. PS

Schodno, os., dawniej wś, gdań., gm. Dzie-
miany-Lipusz, 11 km na pld.-zach. od Kościerz-
ny: pustkowie *Schodno* 1765 PMT I 104; *Schodno*
1789 Goldb II 218; *Schodno* 1796–1802 MpSchröt
IX; *Schodno*, niem. *Schodno* al. *Schodnau* 1879
Kętn 26; *Schodno*, niem. *Schodnau*, wś 1889 SG
X 384; *Schodno* 1925 Krzep 104; *Schodno*, wś
1967 SM 1014; *Schodno*, -*na* 1982 WUN III 200;
gw. *sχūdno*, do *sχūdna*, f *sχūdnie*, *sχūdyńsci*. — Od
n. jez. *Schodno*, por. *Schodno* 1664 Font XXXII
296, ta od ap. *schód* 'schodzenie, zstępowanie,
zejście na dół' SW VI 48 (w związku ze spływa-
niem wody), z suf. -*no*. Lit.: Breza, PMT I 104,
229; Górniewicz, HE I 135. WK

Schoenau zob. **Wola Stanomińska**

Schofanz zob. **Skowyrowice**

Schoffen zob. **Krokocie**

Schoffhütten Gut zob. **Sławno** (3)

Schoffschütz zob. **Sowczyce**

Schojow zob. **Zgojewo**

Scholastykowo, cz. Łąkiego, pil., gm. Lipka:
Scholastikowo, *Laskiskowo* oder *Schabernack*
1783 Schmitt 51–2; *Scholastykowo* 1786–1806
WZ 158; *Scholastikowo* od *Laskikowo* 1830
MpRey nr 46; *Scholastykowo* 1859 MpChr; *Schabernack* — *Scholastykowo* al. *Laskisz-*
kowo 1879 Kętn 139; *Scholastykowo*, dobra
1889 SG X 391; *Scholastykowo* 1922 Koz V

280; *Scholastikowo (Karlsfelde)* — *Scholastykowo*, -wa, *scholastykowski* 1949 MPol XXVII nr A-76; *Scholastykowo*, -wa 1982 WUN III 200. — Od im. żony Ignacego Grabowskiego, właściciela Debrzna SF1 275, *Scholastyki*, z suf. -owo. Nazwa *Laskis(z)kowo* może się odnosić do wsi *Laskowo* (2). Nazwę niem. *Karlsfelde* nadano w okresie hitlerowskim. Lit.: Schmitt, Topographie des Flatower Kreises. Neue Preußische Provinzial-Blätter, Bd. 7, 1854, 42–66, 105–119; WZ 158. ZZ/RP

Scholdanen zob. **Soldany** (2)

Scholdanse zob. **Soldany** (2)

Scholen zob. **Sułowo** (2)

Scholewythen zob. **Skolwity**

Schollendorf zob. **Szczodrów**

Schollwitz zob. **Siodlkowice** (1)

Scholwin zob. **Skolwin**

Scholytyn zob. **Skolity**

Scholzendorf zob. **Bartoszewka** (1)

Scholzshofen zob. **Kaszyce** (2)

Schonbergk, ws zaginiona, leżała na płd. od Myśliborza, gorz.: *Schonbergk* 1571 SHGNM(Wilsky 9). — Nazwa niem., od ap. *schön* 'piękny' + *-berg*, ma może związek z n. lasu *Schonebecke*, w którym w 1372 r. Myślibórz otrzymał prawo wyrębu drzewa budulcowego CdB A XVIII 481. BCz

Schonembruch zob. **Polapin**

Schonenbecke, ws zaginiona, leżała ok. 2,5 km na płd. od Trzeńska, szczec.: *Sconenbecke* 1248 PU I 547. — Nazwa od wschśrniem. przym. *schône* 'ładny, czysty' + *Becke* 'strumień, potok' Lübben 332, 35. BCz

Schonenwalt, ws zaginiona, leżała może w dawnym pow. olsztyńskim: ville *Sconenwalt* (1353) VPr III 99. — Może od wschśrniem. *schône* i *wolt*, *walt* 'las' Lübben 332, 592. RP

Schonewitten, miejscowość zaginiona, leżała nad jez. Stęgwica, w komornictwie Przechmark, elbl., gm. Stary Dzierzgoń: campus *Schinewite* 1294, campus *Schenewiten* 1302 Sm IV 86; *Skenewithen* um 1400 Ger 161; auf dem Hofe *Schonenwite* 1434 GA 142; *Schenewiten*, hat ... 6 hoffe als Neuwenhoff ... *Schonewiten* 1437 GZ 32, 37; *Schenewiten* item die bener haben, *Schonewiten* 6 hoffe 1437/38 Błażenie II 326; *Schonewitten* 1441 GA 145. — Nazwa prus. **Skein-ėw-īt-!*/**Skin-ėw-īt-*. G. Gerullis wywodzi ją od n. os. *Scheine* (nigdzie

niepotwierdzonej) lub od lit. n. os. *Skineikis*, por. lit. n. m. *Skineikiai*, też *Skýnimiai*, *Skynimiėčiai*, *Skynimiėškiai* (: *skynimas* 'zrywanie owoców; trzebież', *skýnimas* 'miejsce w lesie oczyszczone z krzaków, wytrzebione', por. czas. *skinti* 'zrywać; trzebić; karczować' SESmocz 562) PētVV 356. Według K. Būgi n. być może zawiera człon **weit-*, por. lit. *vieta* 'miejsce, miejscowość', jak w n. *Gorowyten*, *Surweyte* i *Transwieyten*. Przyjmuje się, że n. zanikła w XV w. lub przetrwała do XVI w. jako n. majątku krzyżackiego *Schineweid*. Lit.: Sm IV 86–7; Būga, Rinkiniai raštai I 142, 422; Błażenie II 180, 326–7. RP

Schonowiec zob. **Krasnolęka** (1)

Schoppe zob. **Szopa**

Schorensyffen zob. **Płóczki** (2)

Schorin zob. **Skórzyno**

Schorke zob. **Ciarka**

Schornstein zob. **Czorsztyń**

Schortz zob. **Skórcz**

Schosdorf zob. **Ubocze**

Schosnitz zob. **Sońnica** (2)

Schottgau zob. **Sadków** (4), **Sadkówek**

Schottland zob. **Szkoty**

Schottofske zob. **Skotawsko**

Schottow zob. **Skotawsko**

Schottwitz zob. **Soltysowice**

Schowa zob. **Wschowa**

Schöbekirch zob. **Siemidrożyce**

Schöffernitz zob. **Skowrowice**

Schöllitt zob. **Skolity**

Schömberg zob. **Chelmsko Śląskie**

Schön Ellguth zob. **Ligota Piękna**

Schön Rutkainen zob. **Rutkowo** (3)

Schön Rutkowen zob. **Rutkowo** (3)

Schön Steine zob. **Kamień** (10)

Schönaich zob. **Dąbkowo**, **Dębinka** (2), **Piękne Kąty**, **Sieciejów**

Schönau zob. **Jarzębiec** (1), **Jenikowo**, **Kraśnica** (1), **Kraśniewo** (2), **Kromolin** (1), **Lipka** (1), **Ogrodnica**, **Przechowo**, **Sieniawka** (2), **Siemno**, **Siemno** (6b), **Stanisławowo** (3), **Surowe** (1), **Szonowo Szlacheckie**, **Szynowo**, **Trzciana** (1)

Schönau b. Landeck zob. **Orłowicz**

Schönau b. Mittelwalde zob. **Smreczynia**

Schönau-Baunau zob. **Bonów** (2)

Schönau-Mürschau zob. **Mierzów**

Schönballen zob. **Szczybały Giżyckie**

Schönbankwitz

Schönbankwitz zob. Szczepankowice
Schönbeck zob. Dzwonowo (3), Milowo (1)
Schönberg zob. Chelmsko Śląskie, Kaliska (5), Piaseczna (1), Radowo (1), Szczycienko, Szczytniki (5), Szymbark (1, 3), Zastawno
Schönberg Oberlausitz zob. Sulików (2)
Schönblick zob. Miejsce Odrzańskie
Schönborn zob. Miłogostowice, Okalenice, Slotwina (3), Studnica (2), Szymborno, Szymbory, Zdrój (1)
Schönbriese zob. Brzezinka (13)
Schönbrot zob. Czystochleb
Schönbruch zob. Dworzec, Szczurkowo
Schönbrunn zob. Debrzyca, Jabłonów (4), Reńsko, Slotwina, Strużyna, Studniska
Schönbrück zob. Sząbruk, Szembruk, Szembruczek
Schönbuche zob. Huta Żuławska
Schönbund zob. Ziemiarki
Schöndamerau zob. Dąbrowa (16), Trelkowo
Schöndorf zob. Budy (27), Krasna (2), Zabrodzie (6)
Schöndorf Gut zob. Dworzec
Schöneberg zob. Dąbrowa Wysoka, Kołpaki (2), Krąpiel (2), Ostaszewo (2), Porbady, Szymbark (3), Trzcina, Wrzesina, Zastawno
Schöneck zob. Skarszewy (1)
Schönefeld zob. Woryty
Schönefelde zob. Dobropole (2)
Schöneiche zob. Sieciejów
Schöneheide, wś zaginiona, leżała w okolicy wsi Bugi, na pograniczu komornictwa orneckiego i lidzbarskiego, olszt.: illorum de *Schöneheide* 1399 MWrm V 313; *Schöneheide* (1428) MWrm IX 262–3. — Nazwę niem. *Schöneheide* można tłumaczyć jako *Piękna Puszcza*. RP
Schönehr zob. Szczururze
Schöneich zob. Grabowiec (23), Szynych
Schöneiche zob. Dębno (15), Drogoszowice, Proszków
Schöneichen zob. Dąbrówno (2)
Schöneinort zob. Sztynort
Schönelinde zob. Lipka (7)
Schönenberg zob. Łyskowo (1), Trzciniec (1a)
Schönenburn zob. Widryki
Schönenfeld zob. Grabowiec (5), Kłębowo
Schönenfelde zob. Kijewo (4)
Schönensee zob. Kowalewo Pomorskie

Schönerswalde zob. Szeplerzyzna
Schöneward zob. Huta Żuławska, Krasowiec
Schönfeld, wś zaginiona, leżała w ziemi myśliborskiej, gorz.: *Schonenveld* 1337 LandBNM 92. — Nazwa niem. od przym. *schön* 'piękny, ładny' i ap. *Feld* 'pole'. BCz
Schönfeld zob. Bartoszowa, Breń Osuchowski, Chościszowice, Chwarstnica (2), Kijewo (4), Kłębowo, Kowanowo (1), Krasin, Krasne Pole, Kraśnik (2), Latowice (1), Ładne Pole, Łostowice, Obórki (2), Obyta, Piękne Łąki, Podolany (5), Rokitnica (8), Roztoki (4), Rybaki (16), Saminek, Siedlimowice, Sławno (2), Sówki (1), Szenfeld, Unieszewo, Żarczyn (2), Żeńsko (1)
Schönfeldchen zob. Saminek
Schönfliess zob. Dadaj, Kraskowo (1, 2), Przydwórz, Szumleś
Schönfliess Bad Nm. zob. Trzcińsko-Zdrój
Schönforst zob. Kaldunki, Kalduny (1)
Schöngarten zob. Strachowice (2)
Schöngrund zob. Mszano (2)
Schönhagen zob. Kapuściska, Osina (4)
Schönhain zob. Chrósty, Łąg
Schönhausen zob. Kozia Góra (3)
Schönheide zob. Przedborowa, Szenajda
Schönhof zob. Szumleś
Schönhofen Ostpreussen zob. Lakiele
Schönhorst zob. Gniazdowo (1), Krasiejów, Mrozy (4)
Schönhofstädt zob. Lakiele
Schönhöfen zob. Kark
Schönhöhe zob. Powalczyn
Schönhölzig zob. Nowa Wieś (33a)
Schöning zob. Goraszowice
Schöningen zob. Grzędziec, Kamieniec (11)
Schöningsbruch zob. Trzcino (1)
Schöningswalde zob. Sińczycza
Schönjarken zob. Górne (4)
Schönjohnsdorf zob. Witostowice
Schönkau zob. Sękowo (1)
Schönkirch zob. Chrząszczyce, Gądkowice
Schönlinde zob. Krasnolipie, Wesola (6)
Schönmädel zob. Grzeczna Panna
Schönmoor zob. Zalesie (19)
Schönmühl zob. Siejew
Schönnow zob. Dzwonowo (1), Jesionowo (3), Sieniawa (4)

Schönrade zob. **Tuczno** (2)
Schönrauten zob. **Rutkowo** (3)
Schönrode zob. **Dobrosulów, Sieroty**
Schönrohr zob. **Trzcinisko**
Schönruttkowen zob. **Rutkowo** (3)
Schönsee zob. **Jeziernik, Kowale** (6), **Kowalewo Pomorskie, Sosnówka** (9)
Schöntal zob. **Dusocin, Jeziorki** (11)
Schönthal zob. **Dolnik** (2), **Doły** (7)
Schönwald zob. **Bucharzewo, Chelstów, Chelstówek, Kraśnik** (2), **Podlesie** (21a)
Schönwaldau zob. **Bojków** (2), **Brele, Rząśnik** (1)
Schönwalde zob. **Brele, Budzów** (4), **Dąbie** (4), **Dąbrówczyn, Dębina** (25), **Grabowiec** (5), **Krasny Las, Mokre** (15), **Podlesie** (21a), **Prześlice, Sieniawa Żarska, Szczęsne** (1), **Szemud, Szywald** (3), **Szynwałdzik, Warmiany**
Schönwalderhütte zob. **Szemudzka Huta**
Schönwarling zob. **Skowarcz**
Schönwasser zob. **Komorowice** (3)
Schönwäldchen zob. **Saminek**
Schönweide, miejscowość zaginiona, elbl., gm. Stary Dzierzgoń: *czu Skenewyten* um 1400, *wuest guet die Schöwaide* genannt 1543, *das Gut Schöweide* 1561 Błażenie II 327. — Dawniej n. prus. **Sken-ėw-īt-*, **Skein-ėw-īt-?* lub **Skin-ėw-īt-?*, por. wyżej n. *Schönewitten*, lit. n. os. *Skinūlis* Lpvž II 740, n. m. *Skinėikai*. Postać niem. z adideacją do przym. *schön*. G. Błażenie przyjmuje za wcześniejszymi autorami, że dziś jest to część wsi Pachoły. Lit.: Būga, Rinkiniai raštai I 142; Błażenie II 327, 180. RP
Schönwerder zob. **Skowarnki, Ziemomyśl**
Schönwerth zob. **Żerniki** (2)
Schönwiese zob. **Balcarzowice, Krasna Łąka, Krasne Pole, Krasnołąka** (1, 2), **Krasnołąka** (1), **Międzylesie** (5), **Ostry Kamień, Piękne Łąki, Zielony Grąd**
Schönwitz zob. **Karczów** (1)
Schöpkau zob. **Szczepkowo** (2)
Schöttau zob. **Czczewo** (3)
Schötzow zob. **Skoczów** (2)
Schrammen zob. **Szramowo** (1)
Schrammen(dorf) zob. **Szramowo** (2)
Schrankheim zob. **Sajna Wielka**
Schräbsdorf zob. **Bobolice** (3)
Schreckendorf zob. **Strachocin** (3)

Schreiben zob. **Piszkowa**

Schreibenbach zob. **Pisarzów**

Schreibendorf, wś nieistniejąca, część jej obszaru włączono do Kraszowic, dziś cz. Świdnicy, wałb.: *villam nostram Schriberdorf* wlgariter nuncupatam circa Sweidenicz sitam 1298, *nostram villam Scriberisdorf* 1299 SUr VI 289, 323; in *Scriptorium Villa* 1318, *Scribordorf, Scriberdorf* 1330 Reg nr 3801, 4901a, 4901b; *Schreibendorf* ok. 1660 MpDSSvid; *Schreibend.* 1736 MpWiel-Schw. — Nazwa niem. *Schriberdorf* od ap. *Schreiber*, śrwniem. *schriber* 'pisarz' Gott 446 i ap. *Dorf* 'wieś'; forma zlatynizowana *Scriptorium Villa*. Niewykluczone, że n. stanowiła substytucję n. pol. typu *Pisarzowice, *Pisary, por. *Pisarzowice* (1 i nast.), *Pisary* (3). W 1753 r. miejscowość została w większości zniszczona w wyniku budowy fortyfikacji Świdnicy (Darst VI 111). Lit.: SNGŚI XII 69. PS

Schreibendorf zob. **Pisary** (3), **Pisarzowice** (2, 5, 6)

Schreiberbach zob. **Pisarzów**

Schreibersdorf zob. **Pisarzowice** (2, 3, 6, 7, 8), **Prętki**

Schreibersort zob. **Pisarzowice** (5)

Schreite zob. **Skrojty**

Schreitstaken zob. **Skrzeszewo** (3)

Schrengen zob. **Linkowo**

Schrewin zob. **Krzewiny** (1)

Schriberdorf zob. **Schreibendorf**

Schriedlau zob. **Skrzydłowo, Skrzydlówko**

Schriegwitz zob. **Jarząbkowice** (2)

Schrien zob. **Śrem** (1)

Schriften zob. **Krzywe** (7)

Schrollenstein zob. **Kamieniec Wrocławski**

Schrom zob. **Śrem** (3)

Schroop zob. **Szropy**

Schrotkirch zob. **Pniów** (2)

Schrotz zob. **Skrzatusz**

Schrödersfelde zob. **Skrzeszewo** (2)

Schrötersau zob. **Zapadki**

Schruptow zob. **Skrobotowo** (2)

Schuchten zob. **Czukty**

Schudey zob. **Szkudaj**

Schudlen zob. **Szczudły**

Schueltzen zob. **Sylczno**

Schuercznicz, wś zaginiona, leżała w dawnym pow. działdowskim, olszt.: *Schuercznicz* 1468

Schufferwitz

Kętl 323. — Zapis pozwala na wyodrębnienie suf. *-nic(a)*, *-nic(e)* od niepewnej podstawy; może od n. os. *Szurek*, *Szurko* (: *szur*, *szar* 'rząd, szereg' lub *szor* 'o uprzęży' SEBor 558, 540) lub od n. os. *Świercz*, *Śwircz* SSNO V 336–7, 410. *RP*

Schufferwitz zob. **Skowyrowice**
Schulcenhuben zob. **Cierzpice**
Schulen zob. **Sułowo** (2)
Schulenburg zob. **Walidrogi**
Schulitz zob. **Solec Kujawski**
Schulitzer Feuerlaendorf zob. **Wypaleniska**
Schulteissowitz zob. **Sołtysowice**
Schultewitz zob. **Sołtysowice**
Schulthin zob. **Skuły**
Schulwiese zob. **Jarzębina**
Schulzen Vorwerk zob. **Sołtysowizna**
Schulzendorf zob. **Jeziorki** (8), **Radlice**, **Wicin**, **Witoszyn** (1), **Zaborze** (13)
Schulzenhagen zob. **Śmiechowo**
Schulzenwerder zob. **Sulechówek**, **Zielątkowo** (1)
Schumm zob. **Szum**
Schumpiten zob. **Kiwity**
Schupowen zob. **Czupowo**
Schur zob. **Boguszewo** (2)
Schurgast zob. **Skorogoszcz**
Schurów zob. **Skórowo**
Schussenze zob. **Ciosaniec** (2)
Schuttschen zob. **Borowe** (3), **Szuć**
Schuttschenofen zob. **Piduń**
Schübben zob. **Skibno**
Schüddelkau zob. **Szadółki** (1)
Schültenwalde zob. **Woziwoda**
Schülzen zob. **Silec**, **Sylczno**
Schüttenburg zob. **Sarbinowo** (3)
Schützenau zob. **Strzelniki** (2)
Schützensdorf zob. **Dybowo** (1), **Wilemowice**
Schützenshain zob. **Strzelno** (3)
Schützensorge zob. **Kłopotowo** (1)
Schwabach zob. **Raduń** (5)
Schwachenwalde zob. **Chłopowo** (1)
Schwaden zob. **Zawada** (19a)
Schwadtken zob. **Świadki Haweckie**
Schwadtken bei Landsberg zob. **Świadki Górskie**
Schwadtken bei Preussisch Eylau zob. **Świadki Haweckie**
Schwalg zob. **Budy** (25), **Szwałk**

Schwalgen zob. **Łanioch**
Schwalgendorf zob. **Siemiany**
Schwalgenort zob. **Zawady Oleckie**
Schwallen zob. **Cwałiny** (3)
Schwallingen zob. **Strzelniki** (2)
Schwammelwitz zob. **Trzeboszowice**
Schwanau zob. **Łabędziewo**, **Sianowo**
Schwanenbeck zob. **Suchanówko**
Schwanendorf zob. **Michałki** (4)
Schwangen zob. **Zaścianki** (3)
Schwanhof zob. **Swonowo**
Schwankenheim zob. **Kielpinica**
Schwansdorf zob. **Żurawiec** (1)
Schwansee zob. **Okragłe** (3)
Schwansfeld zob. **Łabędnik**
Schwantefitz zob. **Świętowiec**
Schwanteshagen zob. **Świętoszewo**
Schwantus zob. **Świętouiść**
Schwarauen zob. **Szwaruny**
Schwarzmitz zob. **Swarzynice**
Schwarznau zob. **Chwarzno** (2)
Schwartow zob. **Zwartowo** (1, 2, 3), **Zwartówko**
Schwartowke zob. **Zwartówko**
Schwartz Jacobs zob. **Jakuby**
Schwartzau zob. **Swarzewo**
Schwarz Damerkow zob. **Czarna Dąbrówka** (2)
Schwarz Dunavetz zob. **Czarny Dunajec**
Schwarz See zob. **Czarne** (5)
Schwarzau zob. **Czerniec** (1)
Schwarzau zob. **Bogusławice** (10)
Schwarzbach zob. **Czarne** (4), **Czerniawa-Zdrój**
Schwarzberge zob. **Rydzewo** (6)
Schwarzbruck zob. **Czarne Błoto**
Schwarzburg zob. **Muntowo**
Schwarzenau zob. **Szwarcenowo**
Schwarzenburg zob. **Kiersztanowo** (3)
Schwarzendorf zob. **Czarna Wieś** (2)
Schwarzengrund zob. **Kopice** (1)
Schwarzenhorn zob. **Bledzów**
Schwarzenofen zob. **Czarny Piec**
Schwarzenstein zob. **Czarne** (11)
Schwarzenwalde zob. **Czarny Bór**
Schwarzer Theerofen zob. **Czarny Piec**
Schwarzhof zob. **Czarnocin** (2)
Schwarzhütte zob. **Czarna Huta**

Schwarzin zob. **Chwarzno** (2), **Świerczy-
na** (3)

Schwarzow zob. **Świerczewo** (2, 3)

Schwarzrode zob. **Czarnków** (1)

Schwarzsee zob. **Niwka** (1b), **Sobiemirowo**

Schwarzstein zob. **Czerniki** (2)

Schwarzwaldau zob. **Czarny Bór**

Schwarzwasser zob. **Czarna Woda**, **Stru-
mien**

Schwärze zob. **Ćwiercie**

Schwedelsdorf zob. **Szalejów**

Schweden zob. **Wojsdyty**

Schwedlich, wś włączona do Jaszowa, opol., gm. Grodków, 15 km na płd.-zach. od Grodkowa: *Schwedlich* 1743 SNGŚI XII 71; *Schwedlich*, oder *Seyffersdorf Schwedlich* genannt 1784 Z III 393; *Schwedlich (Seiffersdorf-Schwedlich)* 1803 WBeschr VII 152; *Schwedlich*, wś 1830 Kn 709; *Schwedlich* wś 1845 K 618; *Schwedlich* 1912 MpMbl(5469); *Schwedlich j[etzt] Seiffersdorf* 1941 SOV 487. — Od n. śląskiego rodu *Schwetlig//Schwedlig*, którego przedstawiciele (pochodzący z Ujeżdźca w Księstwie Nyskim) posiadali majątek m.in. w odległej o 4 km na płn. Jagielnicy, por.: Friedrich *Schwetlich* von Gesses [Ujeżdziec] 1551, Friedrich *Schwetlig(k)* 1554, Friedrich *Schwietligk* 1561, *Schwietligk* 1564, Adam *Schwetligk* von Gesses, Christoff und Friedrich *Schwedlig* von Geses zur Jegelicz [Jagielnica] 1581, der Witwe Friedrich *Schwetligs*, Margarethe ... zu Jeglicz und seiner Ehefrau Eva *Schwetlig* 1586 CdSil XXXVI 90, 96, 97, 99, 107. Gniazdo tego rodu znajdowało się wg Sinapiusa we wsi *Světlik* (por. *Świetlik* sive *Kirchslag* 1367 Profous IV 249) w południowych Czechach. Nieprzekonująca jest próba wywodzenia n. m. przez autorów SNGŚI od n. os. *Schwedlich* < *Schwed* (: *Swindelhelm* Gott 453). Okresowo też n. zestawiona, z członem lokalizującym od n. m. *Seiffersdorf*, dziś *Jaszów*. Lit.: SNGŚI XII 71; Sinapius, Des Schlesischen Adels anderer Theil oder Fortsetzung Schlesischer Curiositäten..., 1728, 988–9. PS

Schwedhöfchen zob. **Świdówka**

Schwedrich zob. **Swaderki**

Schwedt zob. **Świecie Kołobrzeskie**

Schweide zob. **Świdu**

Schweiken zob. **Szwejkówko**

Schweikowen zob. **Szwejkowo**, **Szwejkówko**

Schwein zob. **Duża Wólka**, **Świnino**

Schweinbraten zob. **Świnobród**

Schweine zob. **Świny** (1)

Schweiner zob. **Świniary** (12)

Schweinern zob. **Świniary** (6)

Schweinert zob. **Świniary** (2)

Schweingrube zob. **Szwedy** (1)

Schweingruppe zob. **Szwedy** (1)

Schweinhaus zob. **Świny** (1)

Schweinichen zob. **Świny** (1)

Schweinitz zob. **Serwinów**

Schweinitz bei Kanth zob. **Świdnica Polska**

Schweinitz Neu zob. **Nowa Świnica**

Schweinsdorf zob. **Piorunkowice**

Schweinschädel zob. **Chojnica**

Schwekatowo zob. **Świekatowo**

Schwellin zob. **Świellino**

Schwemmin zob. **Świemino**

Schwendt zob. **Święte** (4)

Schwengen zob. **Swajnie**

Schwengfeld zob. **Makowice** (3)

Schwenkendorf zob. **Zawroty**

Schwenkiten zob. **Świękity**

Schwentainen zob. **Świętajno** (1, 2), **Świę-
tajny**

Schwenten zob. **Ogonki** (2), **Święte** (1, 5), **Święt-
no**

Schwentnig zob. **Świątniki** (10)

Schwentschen zob. **Poświętno**

Schwentz zob. **Serwinów**

Schwenz zob. **Serwinów**, **Świecko**, **Świniec** (2)

Schwerfelde zob. **Ciężkowice** (3), **Miłoslawi-
ce** (2)

Schwerin zob. **Skwierzyna**, **Zwierzynek**

Schwerinsfeld zob. **Zwierzyn** (1)

Schwerinshöhe zob. **Żelkowo**

Schwerinsthal zob. **Skwierzyna**

Schwertburg zob. **Świecie** (2)

Schwertern zob. **Jaksonów**

Schweslin zob. **Świellino**

Schwessin zob. **Świeszyno** (1,2)

Schwessow zob. **Świeszewo** (3)

Schwetig zob. **Świecko**

Schwetz zob. **Świecie** (3), **Świecie nad Osą**

Schwetzen zob. **Świecino**

Schwetzin zob. **Świecino**

Schwetzkow zob. **Świecichowo**

Schweykowen zob. **Szwejkowo**, **Szwejkówko**

Schwichow

Schwichow zob. **Świchowo, Świchówko**
Schwiddern zob. **Świdry** (3, 4, 5)
Schwiebedawe zob. **Świebodów**
Schwieben zob. **Świbie**
Schwiebendorf zob. **Świeborowice**
Schwiedt zob. **Świt**
Schwierschin zob. **Świerczyny** (2)
Schwierse zob. **Świerzna**
Schwignainen zob. **Śwignajno**
Schwignaino zob. **Wólka** (22)
Schwillgarben zob. **Brzeszczyny**
Schwinaren zob. **Świniary** (5)
Schwiner(s) zob. **Zwiniarz**
Schwinie Oko zob. **Świnie Oko**
Schwinowitz zob. **Świniowice**
Schwintsch zob. **Świncz**
Schwintz zob. **Ogonki** (2)
Schwirgauten zob. **Świerguty**
Schwirgstein zob. **Dźwiersztyny, Świerko-**
cin (2)
Schwirsen zob. **Dźwierzno** (4), **Świerzno** (1, 2),
Świerzenko
Schwirz zob. **Świerczów** (3)
Schwochow zob. **Swochowo** (2)
Schwoiken zob. **Swojki**
Schwoollen zob. **Swalmy**
Schwołow zob. **Swołowo**
Schwornigatz zob. **Swornegacie**
Schwöllmen zob. **Swędkowo**
Schwuben zob. **Swobodna**
Schwuchow zob. **Swochowo** (1)
Schwundnig zob. **Świątniki** (11)
Schwusen zob. **Wyszanów** (2)
Schymotschütz zob. **Szymocice**
Sciochny zob. **Ściony**
Scirpici, wś zaginiona, znajdowała się w pobliżu zamku Świny w Bolkowie, jel.: Iuxta castrum Suini Zkarici et *Scirpici* villas 1245 SUR II 173; *Czirpici* (1245) CdSil XIV 54–5, przyp. 91. — Według S. Rosponda pierwszy zapis oddaje n. *Szczyrbice, od n. os. *Szczyrba* SSNO V 297. S. Kozierowski rekonstruował natomiast n. w postaci *Cierpice, lecz nie dysponował on zapisem *Scirpici*, a ponadto błędnie utożsamiał n. omawianej wsi z zaginioną miejscowością *Sirpnicze* (zob.). Lit.: Kozierowski, SIOcc VIII 291; Rospond, Patronimiczne nazwy miejscowe na Śląsku, 1964, 38. PS

Scisly zob. **Zimnochy-Susly**

Sckolten zob. **Skułty**

Sclaubuze, wś zaginiona, leżała w okolicy Świdwina, kosz.: *Sclaubuze* 1411/14 LorSNH 112. — Nazwa słow. zapewne *Slawoborze, od im. *Slawobor* SSNO V 113, z suf. *-je. Możliwe też odczytanie **Slaw(o)budze*, od n. os. *Slavobudъ, por. stp. n. os. *Zdziebud*, której drugi człon może pochodzić od *buditi SEMot I 8, z suf. *-je. Lit.: LorSNH 112. BCz

Sclodien, miejscowość zaginiona, leżała może koło wsi Florczaki, olszt., gm. Łukta: *Schlodien* 1402–08 GermerSied 349; *Sclodio* 1427, *Sclodien* 1422 Ger 162; *Scloeden*, *Scolden* 1445–49, *Sclodien* mole, *Mühlenzins* 1426–51 GermerSied 349. — Nazwa prus. od n. os. *Sclode*, *Scodie* TAP 93, z suf. -ij-, por. n. *Schloditten* = lit. *Sklodyčiai* Błażienė II 182, 327, PėtVV 357, lit. n. os. *Sklādas* (: *sklādas*, zapożyczenie z pol. ‘skład, spiżarka’) Lpvž II 744; brak innych analogii wschodniobałtyckich. Lit.: Ger 162; GermerSied 349. RP

Scoliten zob. **Skolity**

Scomante zob. **Kulesze** (3)

Scorpen, miejscowość zaginiona, leżała koło os. Trumieje, elbl., gm. Gardeja: *Scorpen* 1289 Ger 163. — O etymologii zob. n. m. *Skarpa, Skurpie*. RP

Scorpen zob. **Skurpie**

Scranigkeyms zob. **Sajna Wielka**

Screiberisdorf zob. **Schreibendorf**

Scriptoris Villa zob. **Pisarzowa, Pisarzowice** (1, 2, 4, 6, 7)

Scriptorum Villa zob. **Schreibendorf**

Scudithen zob. **Cieszęty**

Sculpin, wś zaginiona, leżała w komornictwie Morany, może w pobliżu Balewa, elbl., gm. Dzierzgoń: et villam aliam, que dicitur *Sculpin* (1296) PrUr I/2, 413; *Sculpin* 1296 Ger 164. — Nazwa prus. **Skulp-* (?) bez jasnej etymologii. H. Górnowicz odczytuje n. jako *Kolpino i uważa ją za ponowioną z dawnej, niepoświadczanej nazwy Bałewskiego Jeziora. Nazwa jez. z suf. -ino od przym. *kolpie*: pom. *kolp* ‘łabędź’. Nagłosowe S- pochodzenia przyimkowego. Lit.: Ger 164; Górnowicz, PMT IV 79, 234, 250; Błażienė II 381. RP

Sculpingen zob. **Bronki**

Szczezinken zob. **Szczecinki**

Szcepanken zob. **Szcepankowo** (3)

Szilkowen zob. **Szczulkowo**
Szudlen zob. **Szczudły**
Szuplienen zob. **Szczupliny**
Szycballen zob. **Szczybały Giżyckie, Szczybały Orłowskie**
Szyczonek zob. **Szyczycinek**
Sdbiki zob. **Żbiki (2)**
Sdeden zob. **Zdedy**
Sdengowen zob. **Zdęgowo, Zdęgówko**
Sdorren zob. **Zdory**
Sdroieffsken zob. **Zdrojewo (2)**
Sdrojowen zob. **Zdrojewo (2)**
Sdroyen zob. **Zdroje (2)**
Sdunkeim zob. **Saduny**
Sdunken zob. **Zdunki**
Sdunowen zob. **Zdunowo (2)**
Sdunowitz zob. **Zdunowice**
Sduny zob. **Zduny (1)**
Sebaczewo zob. **Sabaszczewo**
Sebastianka, wś notowana do 1902 r., leżała w pow. garwolińskim, w par. Drażgów, lub.: *Sebastjanka* 1877 Zin II 137; *Sebastjanka*, wś 1889 SG X 409; *Sebastjanka*, wś 1902 Przew II 150. — Od im. *Sebastian*, z suf. *-ka*. *IN*
Sebastianowo, wś, pozn., gm. Książ Wielkopolski, 4 km na pld. od Książa Wielkopolskiego: *Sebastianowo* 1802–03 MpGillyPr; *Sebastjanowo*, wś 1889 SG X 409; *Sebastjanowo* 1934 Mp-100(40-24); *Sebastianowo (Teichtal)* 1940 MpMbl(3969); *Sebastianowo, -wa* 1982 WUN III 200. — Od im. *Sebastian*, z suf. *-owo*. *PD*
Sebastianowo zob. **Stoczek Łukowski**
Sebenwerth(e) zob. **Zęgwirt**
Sebeszczewo zob. **Sabaszczewo**
Sebory zob. **Chelchy-Sebory, Romany-Sebory**
Secemin, wś, dawniej mto, częst., gm. Secemin, 12,5 km na pld.-zach. od Włoszczowy: *Sechemin* 1268 Mog 24; de *Szczemin* 1385–87 Krak nr 3177; *Seczemyn* 1395, *Secemyn* 1396 AGZ V 21, 22; *Szczemyn* 1470–80 DB II 219; *Seczemyn* 1501 Matr II nr 1426; *Saczemyn* 1505 Matr III nr 2380; *Seczemyn* 1508 ŻDz XV 483; *Seczemyn* 1511/12 VisitGn 365; *Seczemyn*, oppidum 1511–23 ŁLB I 563; *Seczemín* 1540 ŻDz XV 569; *Szczemin* 1573 ŻDz XIV 279; *Secemin*, mko 1783–84 RejKor 69; *Secemin* al. *Secymin*, os. m., dawniej mko 1889 SG X 409–11; *Secemin*,

os. m. 1933 SkBy 1515; *Secemin, -na, secemski* 1970 UN 35, 65. — Może od n. os. *Secema* KozN 97 (ta niejasna), z suf. *-in*, por. też n. os. *Sezema* SSNO V 29. Nazwa rzeki *Seca*, płynącej w pobliżu wsi, wtórna w stosunku do ojkonimu. Lit.: KSand 176; NaISand 153; Bańkowski, Onom XXIX 151; RospSEMiG 343; RymNmiast 212; Nieckula, *-ov-* 305. *IN*

Secemin zob. **Sucumin**

Sechlin zob. **Dziecholino**

Sechlna zob. **Sechna**

Sechna, wś, nowosąd., gm. Laskowa, 12 km na pln.-wsch. od Limanowej: *Zechlna* (1367) KMłp III 208; *Schlana, Sechlna* 1470–80 DB II 244, III 359; *Schechlna, Shechlna* 1529 LR 45, 259; *Szechlna, Szochlna* 1564 Lukrak I 167, 172; *Sechlna* 1581 ŻDz XIV 142; *Zechlna* 1629 RPobKr 221; *Sechno* 1779–82 MpMieg; *Sechna* 1889 SG X 411; *Sechna, -ny, sechniański* 1964 UN 6, 65. — Zapewne od zanikłego ap. **s̥chl-* (opartego na participium od **s̥chnoti* 'schnąć'), z suf. *-na* i uproszczeniem grupy spółgłoskowej. Lit.: LKrak 133. *IN*

Sechshuben, wś nieistniejąca, leżała na pln.-wsch. od Olsztyna, pod Trackiem, olszt.: [*Sechshufen* zu Trautzig] (1405) MWrm V 397; *Sechshuben* 1569 SHGWrm(ADWO, AK, RA 88); *Sechshuben* 1615 RŁWrm 271; *Seshuben* XVII Obłak 560; *6 Huben* 1755 MpEnd; *Sechshuben*, folw. 1772/73, ok. 1780 HAPr IV 677, 376; *Sechshuben*, folw. 1789 Goldb I 224; *Sechshuben (Szesowłok)*, folw. 1820 Wald 165; Trauzig (*Sechshuben*) 1875 PospWrm 142; *Sechshuben* 1882 Kętl 558. — Nazwa niem. od liczebnika *sechs*, śrwniem. *sehs* 'sześć' + *Hufe, hube* 'włoka' Kluge 696, 318, spolonizowana jako *Szesowłok*. Lit.: PospWrm 142. *RP*

Sechskiefern zob. **Sosnówka (10)**

Sechwitz zob. **Cieszycze**

Secymin, dziś *Secymin Polski* i *Nowy Secymin*, dwie wsi, warsz., gm. Leoncin, 16,5 km na wsch. od Wyszogrodu: *Secemino major* 1420 HMil 125; *Secemino* 1432 MkM II nr 519; *Secemino* 1446 SHGRw(MK 336, 20); *Szczymyeno* (!) 1472 SHGRw(Ep. 10, 8); *Seczemynya* (?) 1477 Warsz nr 3096; *Seczemyno* 1478 SHGRw(MK 9, 101v); *Secemino Maior* 1579 ŻDz XVI 143; z ... *Secyminem* 1789 Luraw 78, 82; *Secemin*

Secymin

1792 MpPerRw; *Secymin* 1827 Tabella II 163; *Secymin*, *Secymin Niemiecki* 1839 MpKwat IV 3; *Secymin Polski*, *Secymin Niemiecki* 1889 SG X 411; *Secymin wielki* 1902 SG XV/2, 575; *Secymin Polski*, *Secymin Niemiecki* 1921 Sk I 185; *Secymin Polski*, *Secymin Nowy* 1952 UW 20; *Secymin Polski*, *-na -kiego*, *Nowy Secymin*, *-wego -na*, *secymiński* 1971 UN 132, 13. — Od n. os. *Secema* KozN 97, z suf. *-ino* (zob. też *Secemin*). Człon odróżniający w n. zestawionych od łac. minor ‘większy’, od przym. *polski*, *niemiecki* (związanych z narodowością mieszkańców); po II wojnie światowej od *nowy*. UW

Secymin zob. **Secemin**

Secyminiek, wś, warsz., gm. Leoncin, 16,5 km na wsch. od Wyszogrodu: *Seczemino Minor* 1579 ŻDz XVI 143; ... z *Seceminkiem* 1661 Luraw 163; *Seceminek* 1792 MpPerRw; *Secyminiek* hollendry 1827 Tabella II 163; *Secyminiek* 1839 MpKwat IV 3; *Secyminiek* 1889 SG X 411; *Secymin Mały* 1902 SG XV/2, 575; *Secyminiek* 1921 Sk I 185; *Secyminiek*, *-nka*, *secyminkowski* 1971 UN 132, 13. — Nazwa zestawiona; o członie pierwszym zob. wyżej, człon odróżniający od łac. *minor* ‘mniejszy’. W wyniku uniwersalizacji suf. *-ek* powstała forma *Secyminiek*. UW

Seczygniów zob. **Sancygniów**

Seddin zob. **Żydzino**

Sedelauken, miejscowość zaginiona, leżała w pobliżu Pierzchowic, elbl., gm. Mikołajki Pomorskie: *versetz ... dem Peter Harte von Sedelauken* 1528 Sm I 121. — Nazwa prus. **Sedē-lauk-*, od n. os. *Sede, por. *Sedeithe* TAP 91, lit. *Sėdāitis*, *Sėdālis* Lpvž II 690 (może od *sedėti* ‘siedzieć’) + *lauks ‘pole’. Lit.: Błażienė II 381. RP

Sedlinen zob. **Sadlinki** (1)

Sedlixdorf, wś zaginiona, znajdowała się w dawnym księstwie świdnicko-jaworskim, w pobliżu Wałbrzycha: *Sedlixdorf* ok. 1300 CdSil XIV 86. — Zapewne od n. os. *Siedlik* SSNO V 50 (lub w związku z n. rodu von *Zedlitz*) i niem. ap. *Dorf* ‘wieś’. Być może n. ta była substytucją wcześniejszej n. słów. *Siedlików. Autorzy SNGŚI (za CdSil XIV) błędnie utożsamili cytowany zapis z miejscowością *Siedlików* (2) (niem. *Zedlitzheide*, cz. *Walimia*), tymczasem już M. Treblin (ZfGS XL 336) zwrócił uwagę na bezpodstawność takiej identyfikacji, gdyż miejscowość ta

powstała dopiero w XVIII w. Lit.: SNGŚI XII 82; Treblin, ZfGS XL 336. PS

Sedranki, wś i gaj., suwal., gm. Olecko, 5 km na pn.-zach. od Olecka: *Holetzki* 1560 BiałKol 162, przyp. 389; [*Sedranki*] (1576) Kętl 524; *Sadranken* 1586 BiałKol 162; *Sedranck* 1595 HennErcl II 17; *Seedranken*, folw. 1785 Goldb III 192; *Seedranken* 1796–1802 MpSchröt XII; *Seedranken*, *Sedranki*, *-nk* ok. 1859 Szczeńska Teka 189; *Seedranken* — *Sedranki* 1879 Kętl 168; *Sedranki* 1882 Kętl 524; *Sedranki*, domena nad jez. t. n., leśn., młyn 1889 SG X 412; *Szczedranki* — *Seedranken* 1941 Choj 72; *Zedranki* 1945 PMT XII 189; *Seedranken* — *Sedranki*, wś 1946 Ley I 142; *Seedranken* — *Sedranki*, *-nek*, *sedranecki* 1946 MPol XXV nr 142; *Serdanki* 1967, *Szczedranka* 1976 PMT XII 189; *Sedranki*, *-nek* 1982 WUN III 200. — Folwark książęcy **Holecki(e)* powstał ok. 1560 r., a jego n. pochodzi od n. mta *Olecko*, z protezą *H-*. Kolejna zmieniona n. *Sadranken*, *Seedranken* od prus. n. jez. **Zie(z)dr-anik-*, dziś Jezioro Sedraneckie, por. *Sedrankowskie jezioro*, *Sedranki*, niem. *Seedranken* 1889 SG X 412, *Zedrańskie Jez.* 1921, *Sedranki* 1930 Ley II 63. Hydronim prawdopodobnie od bałt. rdzenia **žiezdr-*, por. lit. n. w. *Žiėgždris*, *Žiėgždrėlis*, *Žiėgždras*, *žiegždrā*, *žiėzdras* ‘zwir, gruby piasek’), z suf. *-anik-*. W substytucyjnej n. niem. i n. pol. *Sedranki*: uproszczenie grupy spółgłoskowej *-zdr- > -z-*, zmiana nagłosowego *Z- > S-* oraz adideacja do ap. niem. *See* ‘jezioro’. Według K. Szcześniak człón *Sed-* pochodzi od lit. *sedà* ‘zachód słońca’ SESmocz 539. Lit.: Przybytek, Onom XXXI 56; Szcześniak, PMT XII 189; BiałPrzem 53, 194; BiałKol 147, 155, 157, 164; Demby, Olecko. Czasy, ludzie, zdarzenia, 2000, 198–9. RP

Sedschin zob. **Siadca** (2)

Sedschütz zob. **Dziedzice** (4)

Sedunickaym zob. **Saduny**

Seduwo zob. **Żydowo** (5)

See zob. **Jeziora** (1)

See Suckow zob. **Żukowo Morska**

Seeben zob. **Żabiny**

Seeberg zob. **Kopczyn, Kowale** (7)

Seeblick zob. **Zawiat**

Seebnitz zob. **Trzebnice**

Seebücken zob. **Lipińskie** (4)

Seebude zob. **Dłużki**

Seeburg zob. Jeziorany, Lekno (2)
Seedanzig zob. Sędańsk
Seedorf zob. Jezierzany (1), Jeziorowskie (2), Natać, Strużka, Sudół, Zajezerze (1), Zakrzów (15), Zgorzale
Seedranken zob. Sedranki
Seefeld zob. Dźwierzno (4), Grzędzice, Jezioroko (1), Laskowo (4), Ołużna, Przodkowo, Przymorze (2), Siemno (2)
Seeforst zob. Głębocko (3)
Seefriede zob. Jażdżówki
Seefrieden zob. Przytuły (4)
Seegenau zob. Segnowy
Seegenfelde zob. Tarnowo (5), Żabicko
Seeger zob. Zegrze Pomorskie
Seegertswalde zob. Zajezerze (5)
Seegut zob. Rybionek (2)
Seegutten zob. Guty (8)
Seehag zob. Jablonka (11)
Seehagen zob. Jezierzyny, Klucze (2)
Seehausen zob. Jeziorowskie (1), Szumilowo (2)
Seeheim zob. Cisy (3), Osieczek (3)
Seehsten zob. Szestno
Seehof zob. Blugowo (2), Kuchnia (2), Łobzowo (2), Mrowiniec (1), Trzaski (6)
Seehof bei Zinzelitz zob. Dziechno
Seehöhe zob. Cierzpięty (3)
Seehren zob. Dziarnówko, Dziarny
Seeland zob. Kurczątki
Seelau zob. Zelewo
Selesen zob. Żelazno (2)
Seeligenfeld zob. Błogoszewo
Seelitz zob. Żelice (2)
Seelonken zob. Zielonka (5)
Seelow zob. Żelewo
Seemen zob. Samin (1)
Seemler zob. Dankowo
Seepothen zob. Sopoty
Seepöhlen zob. Sępólno (2)
Seeren zob. Żarzyn
Seesken zob. Szeszki (1, 2)
Seewalde zob. Piasutno, Zybultowo
Seewitz zob. Jezierce (2)
Segartowitz zob. Zegartowice (3)
Segeland zob. Żygląd
Segen zob. Solna
Segenberg zob. Żabno (7)

Segenfelde zob. Tarnowo (4)
Segensburg zob. Mrągowo
Segenthin zob. Żegocino
Segersberge zob. Nowa Wieś (97)
Segersdorf zob. Krotoszyny
Segertsdorf zob. Zegartowice (3)
Segertshof zob. Zegartowice (3)
Segilken zob. Gronowo (8)
Segir(s)dorf zob. Siedliska (11)
Seglein zob. Żelgno
Segnino zob. Żegnino
Segnowy, wś, olszt., gm. Hawa, 8,5 km na płn.-zach. od Hawy: *Seegenau* — *Segnowy* 1879 KętN 102; *Segnowy*, niem. *Seegenau*, folw. 1889 SG X 413, 414; *Segnowy* — *Seegenau* 1941 Choj 127; *Seegenau* — *Segnowy*, -nów, *segnowski* 1950 MPol nr A-8; *Segnowy*, -nów 1982 WUN III 200. — Nazwa niem. *Seegenau* od *Seg*, dniem. *segg* ‘turzyca’ FörstON II 690 + *-au* (< *Aue* ‘dolina, podmokła łąka’ Kluge 36). W Kętrzyńskim spolonizował n. w XIX w. jako *Segnowy* i w takiej postaci została ustalona po 1945 r. Lit.: Hawa. Z dziejów miasta i powiatu, 1972, 24, 35, 46, 269; CzNiem 174. RP

Sehlen zob. Żalno
Sehmsdorf zob. Czernice (7)
Seibersdorf zob. Brzydowo (1)
Seibertswalde zob. Żegoty
Seibotendorf zob. Gniewoszów (2)
Seichau zob. Sichów (1)
Seide(n) zob. Jedwabno (2)
Seidel zob. Wyszewo
Seidelshof zob. Kudypy (1)
Seidenberg zob. Zawidów
Seidlitz zob. Siedlice (1, 2)
Seidorf zob. Sanie (2), Sosnówka (3)
Seiferau zob. Rudawa (6)
Seifersdorf zob. Borów (11), Jaźwina, Mściszów, Pogorzala, Radeck, Radomierz (1), Radosław (1a), Radwanów (2), Raszków (3), Rosochata, Sierakowo (8), Skarbiszowice, Zabardowice
Seifersdorf bei Ottmachau zob. Jaszów
Seifersdorff zob. Łukaszów (1)
Seiferschau zob. Kopaniec (1)
Seifersholz zob. Radomia (1)
Seiffersdorf zob. Brzydowo (1), Radomierz (1), Radosław (1a), Zabardowice
Seifridsdorf zob. Jaźwina

Seifriedsdorf

- Seifriedsdorf** zob. **Sierakowo** (8)
Seifrodau zob. **Rudawa** (6)
Seigen zob. **Karbowo** (1)
Seimelauks zob. **Witken**
Seimolaux zob. **Witken**
Seinsburg zob. **Mragowo**
Seinsheim zob. **Borowe** (3)
Seitenberg zob. **Stronie Śląskie**
Seitendorf zob. **Gniewoszów** (2), **Mysłów** (2),
Poniatów (4), **Sieroszów**, **Ustronie** (1), **Zatonie**
Seitkaim zob. **Krzyżanowo** (1)
Seitsch zob. **Siciny** (2)
Sejerswalde zob. **Zajezerze** (5)

Sejkowice, wś, płoc., gm. Pacyna, 8,5 km na płn.-wsch. od Żychlina: *Sejkowice* 1579 ŻDz XVI 198; *Szweykowice* 1792 MpPerRw; *Sejkowice* 1827 Tabella II 165; *Soykowice* (!) 1839 MpKwat III 3; *Sejkowice* 1889 SG X 416; *Sejkowice* 1921 Sk I 30; *Sejkowice*, -wic, *sejkowicki* 1971 UN 125, 21. — Od n. os. *Siejka* SSNO V 51, z suf. -owice. W wyniku dyspalatalizacji grupy nagłosowej powstała forma *Sejkowice*. Według Z. Babika raczej *Szwiejkowice (: *Szwiejek), A. Bańkowski natomiast opowiada się za pierwotnymi *Sowikowicami. Lit.: Babik, Onom XLVIII 285; Bańkowski, SIOc XXXVII 6. UW

Sejny, mto, suwal.: *Sejny* 1530 SHGPd(Metr-Kor nr 410, f. 1345); *Sejny* 1593–1602, *Sejny* 1690 WiśnSejn 87, 123; *Sejny* 1744 SDV 92; *Sejny* 1789 WiśnSejn 169; *Sejny* 1827 Tabella II 165; *Sejny* 1839 MpKwat VI 3; *Sejny* 1889 SG X 416–20; *Sejny* 1921 Sk V 68; *Sejny*, *Sejn* 1982 WUN III 200. — Nazwa ponowiona z n. jez. *Sejny*, por. den *Seynen* 1384 SRP II 691; *Sejny* 1797 Kłap II 116, a ta zawiera rdzeń ide. **sej-*//**soj-* ‘kapać, ciec; wilgotny’ i bałt. suf. -*inis* lub -*inas*, częsty w hydronimii litewskiej (Vanagas LHD 154–165, KondBał 169–70). Por. też n. rz. *Sejny*, dziś Marycha — *Sejny* 1603 Kłap II 164. Założkiem miasta były grunty leśnictwa przelomskiego, nadane w 1522 r. przez Zygmunta I dworzaninowi Iwanowi Wiśniowieckiemu, który założył nad rz. Sejną kilka wsi i dwór *Wysokie Sejny*. Między r. 1593 a 1602 na miejscu wsi Bujewicze i Wieliczkowicze powstało miasto (założone przez Jerzego Grodzińskiego), mające początkowo nosić n. *Juriewo* (nazwa ta jednak nie utrzymała się). Lit.: WiśnSejn 87, 123, 169; Nalepa, SIOc XVIII 189–90; Zdancewicz, Materiały do

dziejów ziemi sejneńskiej, Białystok, 1963, 236–7; RymNmiast 212–3; RospSEMIG 342; Miasta polskie w tysiącleciu, I, 1965, 179. EB

Sejwo zob. **Sejwy**

Sejwy, dziś *Sejwy*, wś, i *Nowe Sejwy*, cz. *Sejw*, dawniej wś, suwal., gm. Puńsk, 15,5 km na płn.-zach. od Sejn: *Sejwy* 1559 SHGPd(WoHRew 49); *Sejwy* 1600 SHGPd(WPac 176); *Sejwo* v. *Sewile* 1782 SHGPd(KurczB 490); *Sejwy* 1784 SHGPd-(Opispar rkps I nr 6011, 39–44); H. *Sejwy* 1808 MpTex III; *Sejwy* 1827 Tabella II 165; *Sejwy*, folw., *Sejwy Nowe*, wś 1889 SG X 420; *Sejwy*, folw., *Sejwy Nowe*, os. 1921 Sk V 87; *Nowe Sejwy*, -wych *Sejw* 1981, *Sejwy*, *Sejw* 1982 WUN II 575, III 200; gw. lit. *sáivai*. — Od n. jeziora *Sejwy*, lit. *Sáivai*, mającej związek z rdzeniem ide. **sej-*//**soj-* ‘kapać, ciec; wilgotny’. W XIX w. wieś uległa podziałowi na dwa obiekty, stąd druga n. zestawiona, z członem od przym. *nowy*. Lit.: Buch, Onom VII 226. EB

Sekerinen zob. **Szczepankowo** (4)

Seklak, wś, siedl., gm. Korytnica, 6,5 km na pld.-wsch. od Łochowa: *Szакlak* 1808 MpWGal II; *Seklak kąt* 1827 Tabella II 164; *Saktak* 1839 MpKwat V 4; *Seklak*, *Sieklak*, *Saktak* pierwotnie *Kąty Seklak* 1889 SG X 420; *Kąty-Sieklak* 1921 Sk IV 111; *Seklak* 1952 UW 41; *Seklak* 1967 SM 1015; *Seklak*, -ku 1982 WUN III 200. — Od ap. *szакlak* ‘gatunek krzewu dziko rosnący, *Rhamnus catharticus* L.’, gw. *seklak*, *saktak* SGPrei(kartoteka), zob. też *Saktak*. Okresowo n. zestawiona *Seklak Kąty*//*Kąty Seklaci*; o członie *Kąty* zob. *Kąty* (1). UB

Sekula, wś notowana do 1967 r., siedl., gr. Siedlce, ok. 4 km na pld.-zach. od Siedlec: *Sekula* 1721 WPar 279; *Sekula* 1783–84 RejKor 291; *Sekula* (!) 1827 Tabella II 164; *Sekula* 1877 Zin II 137; *Sekula*, os. 1889 SG X 421; *Sekula*, os. 1902 Przew II 150; *Sekula*, wś 1933 SkBy 1516; *Sekula* 1967 SM 1015. — Od n. os. *Sekula* SSNO V 25. Lit.: KosLu 72. IN

Sekursko, wś, częst., gm. Żytno, 14 km na płn.-wsch. od Koniecpola: *Sobecurssko* 1360 KMłp I 302; *Sobekursko* 1386 SHGLęcz II 86; *Sobyecursko* 1511 ŻDz XIII 205; *Sobyekursko* 1511–23 ŁLB I 510; *Sobiekursko* 1552 ŻDz XIII 277; *Sekursko* 1802–03 MpGillyPr; *Sekursko* 1827 Tabella II 164; *Sekursko* 1889 SG X 422; *Sekursko*

1921 Sk II 82; *Sekursko*, -ka, *sekurski* 1972 UN 48, 122. — Dawniej *Sobiekursko*, od niepoświadczonej n. os. *Sobiekur (por. liczne n. os. na *Sobie*- SSNO V 135–6), z suf. -sko. Zmiana nagłosowego *Sobie*- > *Se*- pod wpływem dialektalnej formy zaimka *sobie* > *se*. Lit.: SHGŁęcz II 86, Rospond, -bsk 247. PD

Selachowy Bór zob. **Salachowy Bór**

Selaschen zob. **Żelazy**

Selbekaym zob. **Salpik**

Selbongen zob. **Zelwąg**

Selbungen zob. **Zelwąg**

Selc zob. **Siedlec** (17)

Selchow zob. **Żelechowo**, **Żelechów** (4), **Żelichów** (2)

Selchowhammer zob. **Kuźnica Żelichowska**

Selchowie Bór zob. **Salachowy Bór**

Selen zob. **Zieleń** (3)

Selesen zob. **Żelazo** (2)

Seliggen zob. **Buczki** (1), **Szeligi** (5)

Seligi, wś, skier., gm. Bielawy, 15 km na płd. od Żychlina: *Szelfghi* 1387 Łęcz I nr 505; *Zeligy* 1391 Łęcz II nr 3798; *Szelighi* 1392 Łęcz I nr 2446; *Szeligi* 1393, *Szeligki* (!) 1400 Łęcz II nr 4705, 6470; *Sselygy*, *Schelygy* 1511–23 ŁLB II 427; *Seligi* 1564–65 Luwłkp II 203; *Szeligy* 1576 ŻDz XIII 100; *Szeligi* 1783–84 RejKor 211; *Szeligi* 1792 MpPerRw; *Szeligi* 1827 Tabella II 222; *Seligi* al. *Szeligi* 1889 SG X 424; *Seligi* 1921 Sk I 68; *Seligi*, -gów, *seligowski* 1973 UN 44, 8; gw. *sel'igi*, -lik, *sel'igoski*. — Od n. os. i n. herbu *Szeliga* SSNO V 301 (o niepewnej etymologii, może związanej z czas. *szałec*, stp. *szeleć*), w l. mn. Forma *Seligi* powstała w wyniku mazurzenia. Lit.: SHGŁęcz II 86. PD

Seligowo zob. **Sędzice** (3)

Seligów, wś, skiern., gm. Łyszkowice, 11 km na płd. od Łowicza: *Selizyno* (1386)1511/12 VisitGn 102; *Schelygow*, *Scheliszyno* (1422)1511/12 VisitGn 95; *Schelygow* 1511–23 ŁLB II 28; *Seligow* (1531) VisitGn 672; *Seligow* 1579 ŻDz XVI 150; *Szeligow* 1792 MpPerRw; *Seligów* 1827 Tabella II 164; *Seligow* 1839 MpKwat III 4; *Seligow*, *Szeligów* 1889 SG X 424; *Seligów* 1921 Sk I 72; *Seligów*, -gowa, *seligowski* 1973 UN 44, 28. — Od n. os. i n. herbu *Szeliga*, z suf. -ino, później -ów. Forma *Seligów* powstała w wyniku mazurzenia. Lit.: SHGŁow II/2, 83. UW

Selikau zob. **Żelikowo**

Selin zob. **Żalno**

Selingersruh zob. **Lipa Łużycka**

Selisch zob. **Zalesie** (17)

Selistrin zob. **Żelistrzewo**

Selken zob. **Zelki**

Sellberg zob. **Żelibórz**

Sellen zob. **Zielno**, **Zielnowo** (2)

Sellin zob. **Zielin** (1, 2, 3)

Sellistrau zob. **Żelistrzewo**

Sellnow zob. **Zieleniewo** (1, 2), **Zielnowo** (1, 3)

Sellnowo zob. **Zielnowo** (3)

Sellow zob. **Żelewo**

Sellwa zob. **Selwa**

Sellwen zob. **Selwa**

Selmenthöhe zob. **Koziki** (3)

Selnowitz zob. **Zielnowo** (3)

Selten zob. **Silno Małe**, **Straszów** (3)

Selwa, wś, olszt., gm. Olsztynek, 12 km na płd.-wsch. od Olsztyńska: *Silwen* 1402/08 Ger 157; *Selwa* 1776, *Sillwa* 1782 PMT X 116; *Selwa* 1789 Goldb I 209; *Sellwa* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Selwa* 1820 Wald 209; *Sellwa*, *Selwa*, -y ok. 1859 SzcześTeka 70; *Selwa* — *Selwa* 1879 KętN 206; *Selwa* al. *Selwa* 1889 SG X 426; *Selwa* — *Sellwen* 1938, *Sellwa* 1941 Choj 127; *Sellwen* — *Selwa*, -y, *selwianski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Selwa*, -wa 1982 WUN III 201; gw. *zelva*. — Nazwa wsi związana z prus. n. jez. *Zilw-ā, dziś Jezioro Lemańskie, por. *Silwen* 1402/08 Ger 157, *Silben* 1414 Ley II 336, *Silwa* 1882 KętL 396, gw. *Lemańskie Jezioro* 1924 Ley II 336. Do n. jez. por. lit. n. w. *Žilviā* (: *žilvītis*, *žilvē*, *žilvis* 'wierzba' SESmocz 785), łot. n. *Zilva*. Postać niem. i pol. *Selwa* sugerują pierwotną formę **Sil(u)v-ā*, od **sil-*, por. n. *Silec*, z suf. -uw-. W wariantcie *Selwa* zmiana *l* > *ł*, rdzenne *e* pod wpływem niem. *Sellwen*. Lit.: Ger 157; Biolik, PMT X 116; Przyb-Balt 261. RP

Selwanówka, wś, rad., gm. Kozienice, 14 km na płn.-zach. od Kozienic: *Selwanówka* 1890 SG XI 676; *Szelwanówka* 1914, *Selwanówka* 1919 Kdwr(J 35); *Selwanówka*, kol. 1921 Sk III 60; *Selwanówka*, kol. 1933 SkBy 1516; *Selwanówka* 1961 Mp-25(Kozienice); *Selwanówka*, -ki, *selwanowski* 1970 UN 25, 30. — Od nazw. *Selwan* (: łac. *Silvanus*) RymSEN II 514, z suf. -ówka. Forma *Szelwanówka* jest hiperpoprawna. Lit.: KopRad 349. IN

Seleć

Seleć zob. **Sielec** (12)

Selyska zob. **Siedliska** (10, 18)

Seman zob. **Siemoń**

Semborz, dziś *Semborze*, cz. Stanisławowa, dawniej wś, ciech., gm. Biezuń, 5,5 km na płd. od Bieżunia: *Budy Szeborz* 1783–84 RejKor 421; *Budy Semborz* 1784 MpPerPł; *Sembory zu Biezun* 1808 MpTex VII; *Samborze budy* 1827 Tabella II 161; *Semborz* 1839 MpKwat III 2; *Semborz*, *Siemborze* 1889 SG X 426, 539; *Semborz* 1914 KdwR(Raciaż); *Semborz* 1921 Sk I 167; *Siemborze* 1923 Mp-100(37-30); *Semborz* 1933 SkBy 1516; *Semborz* 1935 Mp-100(37-30); *Semborze Biezuńskie* 1979 Mp-25(252.11); *Semborz*, *-rza*, wś 1982 WUN III 201; po zmianie *Semborze*, *-rza* 1996 MPol nr 79, poz. 713. — Dawniej n. zestawiona, od ap. *buda* w l. mn. i od n. os. *Sembor*, *Szembor* (: *Sambor* lub niem. *Schönber*) RymSEN II 353, z suf. **-jb*, **-je*, efemerycznie też *Sembory*, w l. mn. Być może jest to ślad jednego z dwu apelatywów rekonstruowanych jako psł. **sōbor-* ‘to, co zebrane razem, zbiór’ lub ‘las sosnowy, z domieszką innych gatunków drzew’ BoryśPref 93, 134. Dodatkowo człon *Biezuńskie*, niem. *zu Biezun*, od n. m. *Biezuń*, dla odróżnienia od sąsiedniej miejscowości Jaworowo-Semborze, przys. Jaworowa (4), por. *Sembory zu Kosmin* 1808 MpTex VII; *Semborz* 1839 MpKwat III 2; *Semborz*, kol. 1921 Sk I 169; *Sembórz* 1933 SkBy 1516; *Jaworowo I-Semborze* 1935 Mp-100(37-30); *Jaworowo-Semborze* 1979 Mp-25(252.11). Współcześnie ustalono postać *Semborze* w rodzaju nijakim. PS

Semborze zob. **Semborz**

Sembowitz zob. **Zębowice** (2)

Sementken zob. **Siemiątki**

Semerow zob. **Ząbrowo** (3)

Semlin, wś, gdań., gm. Zblewo, 9 km na płn.-zach. od Starogardu Gdańskiego: *Szemelyn* (1258)XV Perl 146; *Semelyn* 1400, *Symmelyn* 1402 MTB 45, 133; *Semelin* 1402–15 Krie 69; *Symplin* (1437/38) GZ 118; *Szemlyno* 1534 Inwłoc 120; *Semlino* 1545 Matr IV/3, nr 22151; *Semlino* 1570 ŻDz XXIII 134; *Szemlino* 1624 LuPrus 204; *Samlin* 1682 Font V 59; *Samlino* 1710 PMT VII 60; villarum ... *Samlin* 1749 Font XVI–XIX 181; *Samlino* 1750 PMT VII 60; *Gr. Semlien* 1796–1802 MpSchröt IX; *Gr. Semlin* — *Samlin*

1879 KętN 36; *Samlin*, niem. *Gross Semlin* 1889 SG X 251; *Groß Semlin* mit Klein Semlin przed 1910, *Semlin*, *Deutsch-* od 1910 Bär 108; *Semlin*, niem. *Gross Semlin* 1921 Sk XI 47, 86; *Semlin* 1933 SkBy 1517; *Semlin* 1952 UW 194; *Semlin*, *-na* 1982 WUN III 201; gw. *samlin*. — Od n. os. **Siemiela* (por. n. os. typu *Siemowit* SSNO V 55), z suf. *-in(o)*. W XVI w. redukcja *e* w drugiej sylabie. Możliwa też pierwotna postać **Siemlin*, od n. os. **Siemla*, z wtórnym *e*, rozbijającym grupę spółgłoskową o charakterze substytucyjnym. W XVII–XIX w. przejście *Sem-* > *Sam-*, związane z kociewskim rozwojem *-eN-* > *-aN-*. Okresowo n. z dodatkowym członem od niem. przym. *gross* ‘wielki’, dla odróżnienia od n. m. *Klein Semlin*, zob. *Semlinek*. W 1910 r. urzędowa zmiana na *Deutsch Semlin*. Lit.: Górniewicz, PMT VII 60–1. WK

Semlin zob. **Semlinek**, **Somonino**

Semlinek, wś, gdań., gm. Zblewo, 7 km na płn.-zach. od Starogardu Gdańskiego: villarum ... *Samlinek* vulgo *Parpat* 1749 Font XVI–XIX 181; *Kl. Semlien* 1796–1802 MpSchröt IX; *Kl. Semlin* — *Samlinek* al. *Parpat* 1879 KętN 36; *Samlinek* al. *Parpat*, niem. *Klein Semlin* 1889 SG X 251; *Klein Semlin* przed 1910 Bär 108; *Semlinek*, niem. *Deutsch Semlin* 1921 Sk XI 45, 86; *Semlinek* 1933 SkBy 1517; *Semlinek*, *-na* 1982 WUN III 201; gw. *samlinek*. — Od n. m. *Semlin*, z suf. deminutywnym *-ek*. Okresowo z dodatkowym członem od niem. przym. *klein* ‘mały’, dla odróżnienia od n. wsi *Gross Semlin*, zob. *Semlin*. Nazwa oboczna *Parpat* od pom. ap. **parpat* ‘paproć’, por. kasz. *parpac* SEKasz IV 24. Lit.: Górniewicz, PMT VII 60. WK

Semmeritz zob. **Zemsko** (1)

Semmerow zob. **Ząbrowo** (2)

Semmolaux zob. **Witken**

Sempelbork zob. **Sępólno Krajeńskie**

Sempólki, wś, sier., gm. Poddebice, 3,5 km na płd.-wsch. od Uniejowa: *Szpilewicz*, *Szampilewicz* 1398 SHGŁęcz II 86; *Sampolouicze*, *Sampolouice* 1398 Łęcz I nr 5616, 5617; *Szampilowice*, *Sopilowice* 1399 Łęcz I nr 5964, 6117; *Sampilowicz* 1511 ŻDz XIII 189; *Schepulky*, *Schepulki* 1511–23 ŁLB I 369, 370; [*Sepulki*] XVI AŁęcz 127; *Sempulki*, folw. 1783–84 RejKor 193; Fol. *Sepulki* 1839 MpKwat II 4; *Sempulki*, *Sempólki*, folw.

1889 SG X 430; *Sempulki*, kol. 1921 Sk II 118; *Sempólki*, *-lek* 1982 WUN III 201; gw. *sympułki*, *-łek*, *sympułkoski*. — Dawniej *Sepilewice*, od n. os. *Sepiel* SSNO V 42 (: *sep* 'ptak drapieżny z rodziny sępów' Sstp VIII 159), z suf. *-ewice*, następnie *-owice*. W XVI w. n. zmieniła postać na *Sepólki*, pod wpływem n. rodowych. Widoczne wahania wymowy i zapisu samogłoski *ę*. Lit.: SHGŁęcz II 86; Górniewicz, Onom XIII 70. PD

Sendantzk zob. Sędańsk

Sendek, dziś *Sędek*, wś, kiel., gm. Łagów, 25 km na płn.-wsch. od Chmielnika: *villam ... dictam Sandek* (1382) CdP II 332; *Sandek* (1424) CdP III 385; *Schadek* 1470–80 DB II 467; *Sandek* 1564–65 Lusand 328; *Schandek* 1578 ŻDz XIV 189; *Sendek* 1783–84 RejKor 236; *Sadek* 1789 Lusand III 145; *Sędek* 1889 SG X 463; *Sędek* 1933 SkBy 1519; *Sendek*, *-dka*, *sendkowski* 1966 UN 27, 37; *Sendek*, *-dka* 1982 WUN III 201; po zmianie *Sędek*, *-dka*, *sędecki* 1996 MPol nr 79, poz. 713. — Od n. os. *Sędek* SSNO V 31 (: *Sędzislaw*, *Sędziwoj*). Do postaci *Sendek* por. nazw. *Sendek* RymSEN II 401. Niewykluczony jednak w nazwie ślad ap. **s(s)ǫdъ*, stp. *sąd*, *ssąd* 'naczynie' Sstp VIII 130, w znaczeniu topograficznym 'zagłębienie terenu'. Lit.: KSand 176; KopKiel 227. IN

Senderki zob. Potok Senderki

Senditz zob. Sędzice (3)

Sendomierz, mto zaginione, włączone do Mińska Mazowieckiego, siedl.: in oppido ... *Sendomierz* 1549 Matr V/1, nr 278. — Miasto należało do trzech braci Wolskich, jeden z nich był kasztelanem sandomierskim, a więc n. została ponowiona z *Sandomierza* nad Wisłą. W księgach metrykalnych n. *Sendomierz* występowała do 1794 r., a do 1866 miasto prowadziło odrębne księgi metrykalne. Lit.: Miasta polskie w tysiącleciu, II, 1967, 484. UB

Sendowen zob. Sędrowo

Sendzitz zob. Sędzice (2)

Seneam zob. Kolpaki (2)

Senislawice, wś, kiel., gm. Opatowiec, 18 km na wsch. od Kazimierzy Wielkiej: *Sandzyslawicze* 1529 LR 80; *Sandzislawicze* 1532 Matr IV/1, nr 6180; *Sędzyslawicze* 1564–65 Lusand 45; *Sendzislawicze* 1579 ŻDz XIV 213; *Senislawice* 1660–64 Lusand 75; *Sędzislawice* 1783–84 Rej-

Kor 302; *Senislawice* 1789 Lusand III 30; *Senislawice* 1827 Tabella II 164; *Senislawice* 1889 SG X 432; *Senislawice*, *-wic*, *senislawicki* 1966 UN 22, 41. — Dawniej *Sędzislawice*, od n. os. *Sędzislaw* SSNO V 36, z suf. *-ice*. Zmiana *Sędzislawice* > *Senislawice* w wyniku uproszczenia grupy spółgłoskowej *-ńdź-* > *-ń-*. Lit.: KSand 176; KopKiel 249. IN

Senitz zob. Sienice

Senkenberg zob. Sulistrowice (2)

Senkitten zob. Sękity

Senkowa zob. Sękowa

Sensburg zob. Mrągowo

Senskaim zob. Kolpaki (2)

Senskau zob. Zajączkowo (8, 9)

Senslau zob. Żeliszawki

Sensów, dziś *Sęsów*, wś, sier., gm. Działoszyn, 4,5 km na zach. od Działoszyna: *Walaszky* 1793 Rosin 111; *Walaszky* 1802–03 MpGillyPr; *Pust. Bobrowskie* 1839 MpKwat II 6; *Sęsów*, pustk. 1877 Zin II 139; *Cęgorz* (lub *Sięgosz*) (!) ok. 1880 Rosin 111; *Cęgów* 1882 SG III 449, 465; *Sęsów*, pustk., *Sięgów* pustka nad rz. Wartą 1889 SG X 472, 604; *Sięgów* 1900 SG XV/1, 170; *Sęsów* 1902 Przew II 152; *Sensów* 1912 Jacques, Graeve 75; *Sensów Bobrownicki* 1919 Rosin 111; *Sensów*, wś 1921 Sk II 129; *Cęgów*, pustk. w okolicy Działoszyna 1926 Koz VI 49; *Sęsów (Sensy)*, *Sięgów*, pustk. 1928 Koz VII 99, 105; *Sięgów* 1929 SIOcc VIII 255; *Sensów* 1933 SkBy 1517; *Sensów*, *-sowa* 1982 WUN III 201; po zmianie *Sęsów*, *-sowa*, *sęsowski* 1996 MPol nr 79, poz. 713. — Dawna n. *Walaszky*, od nazw. *Walaszky* (: *Wal*, *Walasz*) RymSEN II 647–8, por. *Walaszek* 1645 AntrP(kartoteka). Nazwa zestawiona *Pustkowie Bobrowskie*, od ap. *pustkowie* i n. m. *Bobrowniki* (15). W przypadku pozostałych nazw *Sęsów* (por. nazw. na *Ses-* < niem. n. os. *Sans* RymSEN II 397), *Sięgów* (por. nazw. *Sięg*, *Sięga* Snazw VIII 413), *Cęgów*, utworzonych przy użyciu suf. *-ów*, trudno określić, która z nich była pierwotna. Niewykluczone, że wystąpiło tu mieszanie alfabetów rosyjskiego i polskiego (ros. C [s] : pol. S, ros. z [g] : pol. s), jak w przypadku form *Smok* : *Stok* (zob. *Sagaje*), *Sany* : *Sapy* (zob. *Sapy*). Podawane przez R. Rosina zapisy *Cęgorz* i *Sięgosz*, występujące rzekomo w SG, należy traktować jako błędne odczytania ręcznych wypisów (w jako *rz*, *sz*). Lit.:

Sensuien

Jacques, Graeve, Przewodnik po Guberni Kaliskiej, cz. 1, 1912, 75; Rosin, Załęczański Park Krajobrazowy — z dziejów obszaru, Acta Universitatis Lodziensis. Folia Zoologica 2, s. 111. PS

Sensuien zob. **Zezuj**

Sensutten zob. **Zezuty**

Sensutten Neusass zob. **Cichogrąd**

Sensy zob. **Sensów**

Sentken zob. **Ropele (2), Sędki (2)**

Sentzkau zob. **Zajączkowo (1a, 8, 9)**

Separowo, wś, poznań., gm. Granowo, 11 km pld.-zach. od Stęszewa: *Separowo* 1846 KsP 198; *Separowo*, folw. 1889 SG X 433; *Separowo*, folw. 1921 Sk X 20; *Separowo*, wś 1952 UW 76; *Separowo*, os. 1967 SM 1015; *Separowo*, -wa, os. 1982 WUN III 201; po zmianie *Separowo*, -a, *separowski* 2005 DzU nr 264, poz. 2208. — Być może od n. os. *Separ, z suf. -owo, por. nazw. *Separowicz* Snazw VIII 360. ZZ

Sepienko, wś, leszcz., gm. Kościan, 5 km na zach. od Kościana: *Minus Sepno* 1408 Piek nr 1262; *min. Sepno* (1469) Koz III 182; *Sepno minor* 1580–81 ŻDz XII 72; *Sepno minus* 1622–24 PPOzn(Tab 1, 74); *Sepienko* 1775 PPOzn(Tab 7, 17); *Sepienko* al. *Sepno Mniejsze* 1889 SG X 433; *Sepienko*, -ka 1982 WUN III 201; gw. *sepeńko*, -ka, *sepeńcki*. — Od n. m. *Sepno* (1), z członem dyferencyjnym *Minor*, *Minus*, następnie w postaci zuniwerbizowanej z suf. -ko. Lit.: PPOzn 178. ZZ

Sepilaki zob. **Humięcino-Sepilaki**

Sepino zob. **Sepno (1, 2)**

Sepiny zob. **Sepno (1)**

Sepne zob. **Sepno-Radonia**

Sepnica, przys., dawniej wś, rzesz., gm. Ropczyce, 7 km na wsch. od Dębicy: *Sepnicza* 1400 Krak nr 10146; *Sopnicza* 1415 SHGSd(TP 20, 161); *Sepnycza* 1470–80 DB II 295; *Sepnicza* 1581 ŻDz XIV 251; *Sepnica*, wś 1889 SG X 433–4; *Sepnica*, wś 1933 SkBy 1517; *Sepnica*, -cy, cz. Lubziny 1966 UN 69, 26; *Sepnica*, -cy 1982 WUN III 201. — Od ap. *sep*, z suf. -nica. Por. psł. *сѣръ 'usypana kupa czegoś, nasyp, wał': *suti, *сѣрр 'sypać' SEKasz IV 256–7, stp. *sep* 'danina uiszczana w zbożu' Sstp VIII 149, ap. *wyspa*, *isep* 'wyspa piaskowa', *zasp* SESI I 465–6. Lit.: OPilz 52. IN

Sepnitz zob. **Rzepnica**

Sepno (1), wś, poznań., gm. Kamieniec, 8 km na pln.-zach. od Kościana: *Sepno*, de *magno Sepno* 1390 Lek I nr 770, 788; de *Szepna* 1400 Lek II nr 2728; de *Sepno Maiori* 1401 SHGPn IV 329; in *Sepini* 1403 RWlkp III nr 197; *Sepno* 1404 KW V 53; *Maius Sapno* 1408 Piek nr 1262; *Szepno* 1422 RWlkp I nr 1117; na *welgem Sepne* 1427 RWlkp III nr 1303; de *Sepino* 1430 RWlkp II nr 956; *Sapno* 1432 RWlkp III nr 1452; *Szepno Maior* 1563 SHGPn IV 239; *Sepno maior* 1580–81 ŻDz XII 72; *Sepna* 1784 Der I 353; *Sepno*, majątność 1889 SG X 434; *Sepno*, -na 1982 WUN III 201. — Od n. bag. *Sepno*, por. ad paludem, qui *Sepno* nominatur 1247 MPH II 564. Przejściowo n. występuje z suf. -ino, -iny, okresowo także z łąc. członami *Magno*, *Maius*, *Maior*. Lit.: SHGPn IV 329–49; Borek, -bn- 237; PPOzn 269. ZZ

Sepno (2), wś, poznań., gm. Oborniki, 11 km na pld.-zach. od Oborników: *Sepyno* 1426, *Schypino* 1428 Koz III 291; bonorum *Nieczayna et Sepna* heredis 1771 Koz V 283; *Sepno* 1802–03 Mp-GillyPr; *Sepno* al. *Sepno*, folw. 1889 SG X 434; *Sepno*, folw. 1933 SkBy 1517; *Sepno*, -na 1982 WUN III 201. — Początkowo *Sepino*, z suf. -ino, następnie -no. Postać *Sypino* nawiązuje do czas. *sypać*, a forma *Sepno* wykazuje wtórną nazalizację *e* przed *p*, z adideacją do ap. *sep*. Lit.: SHGPn IV 329; PPOzn 269; Borek -bn- 237. ZZ

Sepno zob. **Sepno-Radonia**

Sepno Maior zob. **Sepno (1)**

Sepno Minor zob. **Sepienko**

Sepno-Radonia, wś, piotr., gm. Sławno, 14 km na pln.-zach. od Opoczna: **Sepno**: *Sipne* 1508 ŻDz XV 480 (tu?); *Sepne* 1511/12 VisitGn 351, 669 (tu?); *Sepne* 1511–23 ŁLB I 634; *Sepno* (!) 1827 Tabella II 164; Hol. *Sepno* 1839 MpKwat III 5; *Sienno* (!) 1889 SG X 565; *Sienno* (!) 1902 Przew II 156; *Sienno* (!) 1915 Kdwr(F 36); *Sepno*, wś 1921 Sk III 91; *Sepno* (!), wś 1933 SkBy 1521; *Sepno* 1937 Mp-100(43-30); *Sepno*, wś 1948 Łódzki Dziennik Wojewódzki nr 9, s. 18; *Sepno* 1962 Mp-25(Opoczno); *Sepno* (!), wś 1967 SM 1018; *Sepno*, -na, cz. Radoni 1969 UN 28, 70. — **Radonia**: *Radonia* Hol. 1839 MpKwat III 5; *Radonia* 1888 SG IX 434; *Radonia* 1902 Przew II 114; *Radonia* 1915 Kdwr(F 36); *Radonia*, wś 1921 Sk III 91; *Radonia*, wś 1933 SkBy 1417; *Radonia* (*Radonka*) 1937 Mp-100(43-30);

Radonia, wś 1948 Łódzki Dziennik Wojewódzki nr 9, s. 18; *Radonia* 1952 UW 122; *Radonia* (*Radońka*) 1962 Mp-25(Opoczno); *Radonia*, wś 1967 SM 950; *Radonia*, -ni, *radoński*, wś 1969 UN 28, 70. — **Sepno-Radonia**, wś: *Sepno-Radonia*, -na-ni 1982 WUN III 201. — Dawniej dwie wsi, połączone w 1982 r. Nazwa *Sepne*, *Sepno* od ap. *sep*, z suf. -ne, wtórnie -no. Nazwa *Radunia*, później *Radonia*, ponowiona z n. sąsiedniej wsi, zob. *Radonia* (2). Lit.: KSand 176; Borek, -bn-237. IN/PS

Sepno Wielgie zob. **Sepno** (1)

Seppin zob. **Sierpin**

Serafin, wś, ostroł., gm. Łyse, 17,5 km na wsch. od Myszyńca: *Serafin* 1783 MpPerMz; *Serafin* 1827 Tabella II 164; *Serafin* 1889 SG X 435; *Serafin* 1921 Sk V 48; *Serafin*, -na 1982 WUN III 201. — Od im. lub nazw. *Serafin* RymSEN II 409. UB

Serafinowice, wś zaginiona, leżała w par. Ujanowice, w dawnym pow. nowosądeckim: de *Scharapinowicze*, de *Sarapinowicze* 1403 SHGKr(TCz 1, 104, 118); *Scharapinowycze*, villa sub parochia de Woynicz sita 1470–80 DB II 306; *Sharpinowicze* (!) 1529 LR 91; *Serafinowice* 1581 ŻDz XIV 143; *Szarapinowice* koniec XVI SHGKr(kartoteka); *Serapinowice* 1680 Rej 232. — Od n. os. *Serafin* SSNO V 28 (por. też nazw. *Sarafin*, *Szarafin* RymSEN II 409), z suf. -owice. Formy z -p-, -ph-oddają wymianę p/lf, por. n. os. *Fabian*//*Pabian*, n. m. *Pabianowo*, dziś *Fabianów*. Lit.: LKrak 133. IN

Serafinów, wś, kal., gm. Koźmin, 7,5 km na zach. od Koźmina Wielkopolskiego: *Serafinów*, folw. 1846 KsP 247; *Serafinów*, posiadłość 1889 SG X 445; *Serafinów*, -nowa 1982 WUN III 201. — Od im. lub nazw. *Serafin*, z suf. -ów. ZZ

Serapinowice zob. **Serafinowice**

Serben zob. **Żerbuń**

Serbinów, wś, kiel., gm. Mniów, 18 km na pñ. od Kielc: *Serbinow* 1783–84 RejKor 107; *Serbinow* 1791 MpPerSd; *Serbinów* 1827 Tabella II 164; *Serbinów* al. *Serwinów* 1889 SG X 436; *Serbinów* 1902 Przew II 150; *Serbinów* 1933 SkBy 1517; *Serbinów*, -nowa, *serbinowski* 1966 UN 23, 48. — Od nazw. *Serbin* RymSEN II 410, z suf. -ów. Lit.: KopKiel 199. IN

Serbinów zob. **Serwinów**

Serbów, wś, gorz., gm. Rzepin, 6,5 km na pñ.-zach. od Ośna Lubuskiego: *Szerbow* (1400) Berghaus III 285; dorff *Czerbow* (1413) CdB C 59; *Czerbow* (1421), *zcorbow* (1439), *Czerbow* (1450), *Zerbow* (1471) CdB A XXIII 163, 211, 229, 261; *Zerbow* (1526), *Zerbo* (1608), *Zerbow* (1643), *Zerbo* (1724) Berghaus III 285; *Zerbow* 1807 MpNeumark III; *Zerbow* 1822 MpUMbl 1916; *Zerbow* — *Serbów*, -owa 1948 MPol XXV nr 14; *Serbów*, -bowa 1982 WUN III 202. — Zapewne od n. etn. *Serb* 'Łuzyczanin', z suf. -ów; n. ziemczo-no jako *Zerbow*. Lit.: Sgorz 290–1. BCz

Serby, wś, legn., gm. Głogów, 4 km na pñ.-wsch. od Głogowa: *Zerbe* 1309, *Cerba*, *Cerb* 1337 Reg nr 3062, 5878, 5946; *Czerbe*, *Czirbe* 1368, 1437, 1438, *Czerbe* 1453, *Czerba* 1463, *Czerbe* 1474, *Zcerbe* 1576 CdSil XXVIII 30, 79, 98, 109, 120, 178; villa *Czarbe* 1580 J III 2; *Zerbe* 1586, 1619 CdSil XXVIII 179, 182, 186; *Zärbe* 1634 ZfGS XXIV 366; *Zerbe* 1679 J III 171; *Zerbe* 1698 CdSil XXVIII 192; *Zörbau* 1739 MpWielGlog; *Zerbau* 1791 Z X 300; *Zerbau* 1845 K 722; *Zerbau* 1895 SG XIV 573; *Zerbau* 1900 Myc 89; *Zerbau*, j[etzt] *Lerchenberg* 1941 SOV 419; *Szczerbów*, n. przejściowa 1945 SNGŚI XII 74; *Lerchenberg* — *Serby* -ów, *serbski* 1946 MPol XXV nr 142; *Serby*, -bów 1982 WUN III 202. — Od n. etn. *Serb*, w l. mn. Nazwę ziemczo-no jako *Zerbe*, wtórnie *Zerbau*, *Zörbau*. Nazwę niem. *Lerchenberg* przeniesiono z sąsiedniej miejscowości w okresie hitlerowskim, por. *Stare Serby*. Po 1945 ustalono urzędowo n. *Serby*. Lit.: SNGŚI XII 74. PS

Serbska Wieś zob. **Radomice** (1)

Sercha zob. **Żarka**

Serdanki zob. **Sedrunki**

Serebryska zob. **Srebrzyszcze**

Serebryszcze zob. **Srebrzyszcze**

Serednia zob. **Serednie Małe**, **Średnia**

Serednica, os., dawniej wś, krośn., gm. Olszanica, 13 km na wsch. od Leska: *Yaczko Szredniczky* knyaz 1482 Fast 164, przyp. 712; *Yaczkowa Vola* 1489 AGZ XVI nr 1935; *Serednica* 1519 Sng V nr CII, 122; *Szrednicza* 1526 AS I 21, k. 415; *Szrednicza* 1536 AS I 21, k. 558; *Szrednicza* 1589 ŻDz XVIII/1, 59; ze wsi *Serednice* 1596 RZl nr 76; *Serednica* 1794 Ga Nn2; *Serednyca* 1851 Sch 137; *Serednica* 1889 SG X 439–40; *Serednica*, -cy, *serednicki* 1966 UN 74,

Serednica

44; *Średnia Wieś*, -niej Wsi, wiejski 1977 MPol nr 21, poz. 112; *Serednica* 1981 MPol nr 7, poz. 61. — Dawniej *Serednica*, też postaci spolszczone *Średnica*, *Średnica* (o czym świadczy odmienscowa nazwisko), od ukr. przym. *serednij*, stp. *śrzedni*, *średni* 'obiekt naturalny bądź kulturowy zajmujący środkowe położenie wobec innych obiektów', z suf. -ica. Efemerycznie *Jac(z)-kowa Wola*, od ap. *wola* w znaczeniu osadniczym i od im. kniazia *Jac(z)ka Śrzednickiego*, por. zapis z 1482 r. W 1977 r. urzędowo zmieniono nazwę na *Średnia Wieś*, a w 1981 r. przywrócono n. historyczną. Lit.: SHGSK III 127; MakSk 145–6. BCz

Serednica zob. **Średnica-Jakubowięta**

Serednie zob. **Średnie Wielkie**

Serednie Male, wś, krośn., gm. Czarna, 16 km na płd.-zach. od Ustrzyk Dolnych: *Serednye* 1580 Fast 265; *Serednie sive Polanczyk* 1654 Fast 177, przyp. 845; *Serednie*, *Serednia* alias *Polanczyk* 1678 AGZ XXII 39; *Serednie* 1745 ADP 172, k. 104; *Serednie* 1794 Ga Nn2; *Serednie male* 1851 Sch 145; *Serednie Male* 1889 SG X 440; *Serednie Male*, -niego -lego 1982 WUN III 202. — Od ukr. przym. *serednij*. Człon dyferencyjny *Male* dla odróżnienia od n. wsi *Średnie Wielkie* w gm. Zagórz. Zapisy historyczne poświadczają wahanie rodzaju gramatycznego. Oboczna n. *Polańczyk* od n. sąsiedniej wsi *Polana*, z suf. -czyk. Lit.: MakSk 146; RiegŁemk 204. BCz

Serednie Wielkie zob. **Średnie Wielkie**

Seredzice, wś, rad., gm. Iłża, 5 km na zach. od Iłży: *Wscheradzicze Maior*, *Wscheradzicze Minor* 1470–80 DB II 482; *Szyradzycze Maior*, *Szyradzycze Minor* 1508 ŻDz XV 748; *Wsseradzicze minores*, *Wsseradzicze maiores* 1569 ŻDz XIV 322; [*Seredzice Dworskie*] XVI AtSd 164; *Seredzice bliza* i *dalsza*, dwie wsi 1783–84 RejKor 270; *Seredzice bliższe*, *Seredzice dalsze* 1827 Tabella II 164; *Seredzice Bliższe* i *Dalsze*, wś i folw. 1889 SG X 441–2; *Seredzice*, wś i kol. 1933 SkBy 1518; *Seredzice*, -dzic, *seredzicki* 1967 UN 20, 7. — Od n. os. *Wszeradze* SSNO VI 220, z suf. -ice. Zmiana *Wszeradze* > *Seredzice* wskutek rozwoju grupy vs- oraz mazurzenia. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. łac. *maior*, *minor*, pol. *bliższy*, *dalszy*, też *dworski*. Lit.: KSand 237; KopRad 383. IN

Seredzice-Zawodzie zob. **Zawodzie** (4)

Seremelauken zob. **Krasnołąka** (2)

Serkewit zob. **Sorkwity**

Sernau zob. **Dziarny, Rakówko** (2)

Sernauken zob. **Dziarnówko**

Sernawischen zob. **Dziarnówko, Dziarny**

Sernetki zob. **Sarnetki**

Serniawa zob. **Serniawy**

Serniawy, dziś *Serniawy* i *Serniawy-Kolonia*, wś i kol., dawniej dwie wsi, chełm., gm. Sawin, 23 km na płn.-wsch. od Chełma: *Serniawy* 1783–84 RejKor 6; *Serniawy* 1786 MpPerLu; *Serniowy* 1827 Tabella II 164; *Serniawa* al. *Sierniawy*, *Sierniawa* al. *Sierniawy*, wś 1889 SG X 453, 591; *Serniawy*, wś i kol. 1921 Sk IV 10; *Serniawy*, -niaw, *Serniawy-Kolonia*, -niaw-nii, *serniawski* 1970 UN 108, 26; *Serniawy*, -niaw i *Serniawy-Kolonia*, -niaw-nii 1982 WUN III 202. — Nazwa niejasna; zapewne od psł. *sēr- 'szary', z suf. -(n)awy. Można też łączyć n. z ap. *sarna*. Zapisy historyczne poświadczają wahanie liczby. Lit.: CzChełm 191. BCz

Sernicka Wola zob. **Wola Sernicka**

Serniewo zob. **Sarniewo**

Serniki, wś, lub., gm. Serniki, 5 km na płd.-wsch. od Lubartowa: *Sirnice* (1317) ZDM IV 39; *Syrnicze* (1330), *Scherniki* 1428, *Schirnykii* 1429, *Syrniki* 1430 SHGLu IV 128; *Zirnyky* 1447 LKP 15; *Zyrnyky* 1470–80 DB II 576; *Sierniki* 1529 LR 34; *Szirnik* 1531 ŻDz XIV 354; *Serniki* 1563 RPobLu 485v; *Serniki Stare* 1603 WPar 339; *Serniki ... ze ... Sernik* 1626 RPobLu 151; *Syrniki* 1787 Spis 439; *Serniki* 1889, *Syrniki* 1890 SG X 453, XI 749; *Serniki* 1933 SkBy 1518; *Serniki*, -nik, *sernicki* 1969 UN 113, 22. — Zapewne od stp. ap. *syr* (*ser*) Sstp VIII 150, z suf. -nica, w l. mn.; wtórnie z suf. -niki. Por. też n. os. *Syrnik* SSNO V 267, *Sernik* RymSEN II 410, też ap. *sernik* 'ten, co sery robi, sprzedaje' SL V 246. Okresowo n. zestawiona, z członem odróżniającym od przym. *stary*. Lit.: SHGLu IV 128; KosLu 72; RospSEMig 342. IN

Serock (1), wś, bydg., gm. Pruszcz, 10,5 km na płn.-wsch. od Koronowa: de *Sroska* 1288, de *Sroz* 1292, de *Sioxka* 1294 Perl 386, 437, 438; de *Syrosk*, de *Syrozsk* 1294, de *Sroczk* (1295)XIV Perl 465, 466, 469; de *Seroczk* 1295, villas *Sroczko* 1305, *Sroczk* 1306, de *Serock* 1308 Perl 470, 562,

573, 587; de *Scoczsche* 1326–27 PrUr II 382; ville *Schroczk* 1349 PrUr IV 383; *Sroczk* 1401, *Syrotczke* 1424, *Schierske* 1432 Reg I nr 952, nr 4333, nr 6090; *Serotczke* 1438 GZ 103; *Sroczi* 1456 Matr I nr 282; *Szyroczo* 1507 Matr IV/1, nr 55; *Siroczko* 1534 Inwłoc 121; *Szieroczka*, *Sieroczek* 1570 ŻDz XXIII 197; *Seroczk* 1583 ŻDz XII 260; *Seroczk*, *Sseroczko*, *Szieroczko* 1584, *Seroczk*, *Serock* 1597 Font I–III 127, 137, 247, 375; w *Serocku*, wieś *Serocko* 1664 Font XXXII 233; we wsi *Serocku* 1673 ZKuj II 410; *Sieroczko* ... *Serock* 1749 Font XVI–XIX 192; *Szirotzken* — *Sieroczek* al. *Sierock* 1879 KętN 112; *Serock*, niem. *Schirotzken* 1889 SG X 454–5; *Schirotzken* 1912 Bär 104; *Serock* in. *Sierock* (*Schirotzken*) 1925 Krzep 105; *Serock* 1952 UW 57; *Serock*, *-ka*, *serocki* 1972 UN 174, 19. — S. Rospond łączy ojkonim z n. os. *Sroka*, *Syroka* SSNO V 161–2, *Seroka* AntrP IV 307, z suf. *-sk-*, por. ap. *sroka* ‘ptak z rodziny krukowatych’ Sstp VIII 386, gw. *seroka*. Lit.: Rospond, *-bsk-* 251. WK

Serock (2), wś, lub., gm. Firlej, 9 km na pld.-wsch. od Kocka: cum villulis ... *Hroczsco* (!) 1317 ZDM IV 39; *Sroczo* (1330) KMłp II 275; villarum *Siroczko* (1369)1559 ZDM IV 149; *Siroczsko*, *Syroczsko* 1418 SHGLu III 209; *Sroczo* 1457 Matr I nr 416; in *Syrocko* (1466) AS II 206; *Szeroczsko* 1470–80 DB I 631; *Serocko* (1471) AS V 71; *Syroczsko* 1473 Matr I nr 1065; *Schyroczo* 1496 LKP 119; *Sroczo* 1498 Matr II nr 1205; *Siroczko*, *Seroczko* 1529 LR 34, 424; *Sroczo* 1531 ŻDz XIV 349; *Szyroczo* 1533 SHGLu III 209; *Szeroczko* 1565 Lulu 37; *Seroczko* 1569 ŻDz XIV 406; *Serocko* 1626 RPobLu 143; *Serock* 1676 ŻDz XV 17a; *Syrocz* 1781 WPar 440; *Syrocz* 1827 Tabella II 217; *Serock*, *Sierock* al. *Serock* 1889 SG X 454, 592; *Serock* 1933 SkBy 1518; *Serock*, *-ka*, *serocki* 1969 UN 113, 7. Lit.: SHGLu III 209; KosLu 72; Rospond, *-bsk-* 251. IN

Serock (3), mto, warsz.: castrorum *Syroczch* (1065) KW IV 1, fals. XIII; *Siroczki* 1185 KMaz I 14, 112; de *Sziroczech* (1380) KMaz III 266; *Syroczecz* 1423, *Sziroczech*, *Siroczecz* 1425 MkM I nr 45, 89; *Schyroczech* 1459 Tym 336, przyp. 403; *wszyroczech* 1471 Warsz nr 2960; sub oppido suo *Szyroczech* 1477 SHGMz(MK 9, 81v); *Seroczech* 1492 SHGMz(MK 41, 13); *Szeroczech* 1510, *Siroczecz* 1510 SHGMz(Ep. 6,

191 i 149, 153); *Seroczech* 1525 SHGMz(Z 25, 351–351v); *Siroczecz* 1530 Pułt 382; do *Serocza*, Miasto *Seroczech*, u *Seroczca*, z miasteczka *Seroczca* (1565) Lumaz I 142, 145, 147, 148; *Seroczech*, opp. 1576 ŻDz XVI 313, 321; do *Serocca*, *Serociec* 1617 Lumaz I 20, 21; *Serock* 1783 MpPerMz; *Serock* 1827 Tabella II 164; *Serock* 1889 SG X 453–4; *Serock*, *-ka*, *serocki* 1971 UN 132, 18. — Według Z. Babika w nazwie można dopatrywać się śladu słow. ap. *syrotja (: psł. *syry ‘mokry, wilgotny’), kontynuowanego w ros. gw. *syročb* ‘miejsce mokre, bagniste’ Slovar’ ruskich narodnyh govorov XLIII 167. S. Rospond łączy nazwę z gw. ap. *seroka* ‘sroka’ (por. *Srock*, *Srocko*), choć nie wiadomo, czy epenteza samogłoski w tym wyrazie sięga XI–XII w. K. Zierhoffer wywodzi ojkonim od przym. *szyroki*, *szeroki* ‘zajmujący dużą przestrzeń, ciągnący się daleko, rozległy, rozłożysty’ SEBor 602, z suf. *-ec* (nie jest jednak pewne, czy w nagłosie występuje *Sz-*, czy *S-*). Zmiana *Szeroczech* > *Serock* polegałaby na upowszechnieniu się postaci zamazurzonej *Serocec*, wpływu odmiejscowego przymiotnika *serocki*, a także nazw z suf. *-ck*. Miasto leży u splywu Bugu i Narwi i n. może nawiązywać do terenu wilgotnego lub do szerokiego koryta rzek. Lit.: ZMaz 358; RymNmiast 213; RospSEMig 342–3. UB

Serocka Wola zob. **Wola Serocka**

Serockie zob. **Srock**

Serocko zob. **Serock** (1, 2)

Serocko zob. **Serock** (2)

Seroczęta zob. **Dobki** (1)

Seroczki, wś, włoc., gm. Koneck, 13 km na pld.-zach. od Aleksandrowa Kujawskiego: *Siroczki* 1185 Kuj 287; *Siroczki* 1418 Koch nr 246; *Siroczsycze* 1489 Lupbrz 110; *Seroczkj* 1527 Vlad XI 73; *Szeroczki* 1557–66 ŻDz XIII 5; *Syroczkie* 1589 Inwłoc 73; *Serocki* 1674 Rpog 135; *Seroczki* 1783–84 RejKor 862; *Seroczki* 1796 PerOpis IX; *Seroczki* 1827 Tabella II 165; *Seroczki* 1881 Borucki 369; *Seroczki* 1889 SG X 455; *Seroczki* 1921 Sk I 106; *Seroczki*, *-czek*, *serocki* 1971 UN 172, 22; *Seroczki*, *-czek* 1982 WUN III 202. — Dawniej *Syroki*, od n. os. *Sroka*//*Syroka* SSNO V 161–2, w l. mn. W XV w. zmiana na *Syroczki*, z nawiązaniem do nazw z deminutywnym suf. *-ki*, efemerycznie też *Syroczsycze*, z dodanym

Seroczyn

suf. *-ice*. Ustaliła się forma *Seroczki* pod wpływem gw. ap. *seroka*. Lit.: GórnRWlkp 26–7. *AG*

Seroczyn (1), wś, ostroł., gm. Czerwin, 14 km na pñ.-zach. od Ostrowi Mazowieckiej: *Syroczino* 1481 SHGMz(MK 9, 131v); *Szyroczyño* 1494 SHGMz(MK 18, 74v); *Szyroczyño* 1510 SHGMz (Ep. 6, 152–153); *Sziroczyño* (1512)1517 SHGMz (Kap. P. 50, 108); *Seroczyno* 1783–84 RejKor 534; *Seroczyn* 1827 Tabella II 165; *Seroczyn* 1839 MpKwat V 3; *Seroczyn* 1889 SG X 455; *Seroczyn, -na* 1982 WUN III 202. — Od n. os. *Syroka, Seroka* (: *sroka*) AntrP IV 307, z suf. *-ino*, wtórnice *-in*. Dopuszczyć można również pochodzenie od n. os. *Szyroki* SSNO V 357 lub od przym. *szyroki* (od XV w. *szeroi*). Forma *Seroczyn* powstałaby wtedy w wyniku mazurzenia. *UB*

Seroczyn (2), wś, siedl., gm. Sterdyń, 16,5 km na pñ.-zach. od Ciechanowca: *Siroczino* 1435 SHGPd(MK nr 3, 178v); *Z Serocina* 1569 UPL 275; *Z Seroczyna* 1580 ŹDz XVII/1, 69; *Seroczyno* 1623 SHGPd(MK nr 170 k. 516v–518); de *Syroczyn*, villam ... *Seroczyn*, we wsi *Seroczynie* 1642 AWAK XXXIII 320; *Seroczyn* 1674 MichZM 172; *Seroczyn* 1795 MpPerPd; *Seroczyn sterdyński* 1827 Tabella II 165; *Seroczyn* 1889 SG X 455; *Seroczyn* 1921 Sk IV 104; *Seroczyn, -na* 1982 WUN III 202. — Człon odróżniający w n. zestawionej od n. sąsiedniej wsi *Sterdyń*, w formie przymiotnika. *EB*

Seroczyn (3), wś, dawniej mto, siedl., gm. Wodynie, 6 km na pñ.-zach. od Stoczka Łukowskiego: *Syroczino* (1343)1429, *Ziroczyño* (1343)1538 KMaz II 259; *Ziroczyño* 1343, 1538 CdP I nr 112; *Sziroczym* 1408 Czer nr 81; *Siroczyno* 1456, 1473 SHGMz(MK 5, 171v); *Siroczyno* 1476 KkM 276; *Seroczino* 1526 SHGMz(MK 41, 114v); oppidi *Ziroczin* 1548 Matr IV/3, nr 23071; z *Serocinem*, z *Sirocinem* miasteczkiem p. Serockiego (1565) Lumaz I 135, 139; Oppidum *Szeroczyno* 1577 ŹDz XVI 248; *Szeroczyn* 1783 MpPerMz; *Seroczyn* 1827 Tabella II 165; *Seroczyn* 1839 MpKwat V 5; *Seroczyn* 1889 SG X 455; *Seroczyn, -na* 1982 WUN III 202. — W 1547 r. erygowano tu parafię, a w 1548 r. *Seroczyn* uzyskał prawo miejskie chełmińskie. Lit.: RymNmiast 213; Miasta polskie w tysiącleciu, II, 1967, 509. *UB*

Seroczyno zob. **Sroczyń, Strękowo**

Seroczynno-Wola zob. **Wólka Seroczyńska**

Seroki (1), wś, ciech., gm. Lutocin, 5,5 km na zach. od Bieżunia: *Syroky* 1443 SHGPł 272; *Seroky* 1510 Matr IV/1, nr 965; in villis *Seroky* et Moynowo 1520 Matr IV/2, nr 12727; *Seroky Szyeprzskye* 1531 SHGPł 272; *Seroki* 1578 ŹDz XVI 39; *Szeroki* 1595 SHGPł 272; *Seroki* 1784 MpPerPł; *Sieroki* 1808 MpTex VI; *Seroki* 1827 Tabella II 165; *Seroki* 1839 MpKwat III 2; *Seroki* 1889 SG X 456; *Seroki* 1921 Sk I 167; *Seroki, -rok* 1982 WUN III 202. — Od n. os. *Syroka, Seroka*, w l. mn. W XVI w. też n. zestawiona, z członem *Sieprskie* od n. m. *Steprc*, dziś *Sierpc*. Lit.: SHGPł 272. *PS*

Seroki (2), wś, skiern., gm. Łyszkowice, 8 km na pñ.-wsch. od Łowicza: *Sroki* 1802–03 MpGillyPr; *Sroki* 1827 Tabella II 190; *Sroki* 1890 SG XI 166; *Sroki* 1921 Sk I 72; *Seroki* 1952 UW 94; *Seroki, -rok, serocki* 1973 UN 44, 28; *Seroki, -rok* 1982 WUN III 202. — Początkowo *Sroki*, od nazw. *Sroka* lub od ap. *sroka*, gw. *seroka*, w l. mn. *UW*

Seroki (3), dziś *Seroki-Parcele* i *Seroki-Wieś*, dwie wsi, skiern., gm. Teresin, 10 km na zach. od Błonia: *Seroki* 1420 HMil 125; *Syroki* 1453 SHGRw(MK 337, 89); *Syroky* 1473 SHGRw(Ep. 10, 69); ... z *Syrokami* 1564 Luraw 59; *Seroki* 1579 ŹDz XVI 145; z ... *Syrokami* 1661 Luraw 152; z ... *Syrokami* 1789 Luraw 130; *Seroki* 1792 MpPerRw; *Seroki* 1827 Tabella II 163; *Seroki* 1839 MpKwat IV 3; *Seroki*, wś i folw. 1889 SG X 456; *Seroki* 1921 Sk I 184; *Seroki* 1952 UW 39; *Seroki* 1967 SM 1015; *Seroki-Parcele, -rok-li, Seroki-Wieś, -rok-Wsi* 1982 WUN III 202. Lit.: GórnRWlkp 120. *UW*

Seroki zob. **Konopki-Białystok, Olszewo-Góra**

Seroki-Parcele zob. **Seroki** (3)

Seroki-Wieś zob. **Seroki** (3)

Serokomelska Wólka zob. **Wólka Serokomelska**

Serokomla, wś, siedl., gm. Serokomla, 10 km na pñ.-zach. od Kocka: *Serokomla* (1537) SHGLu III 209; *Serokomla*, mko 1783–84 RejKor 291; *Serokomla* 1827 Tabella II 165; *Serokomla*, os. 1877 Zin II 138; *Serokomla*, os. miejska 1889 SG X 456; *Serokomla*, os. 1902 Przew II 151; *Serokomla*, os. m. 1933 SkBy 1518; *Serokomla, -li, serokomski* 1970 UN 115, 24. — Od n. os. *Syro-*

komla SSNO V 268, ze zmianą -yR- > -eR-. Lit.: SHGLu III 209; KosLu 72. IV

Serokomla zob. **Janowiec** (2)

Seronosy zob. **Szerenosy**

Serowa Wola zob. **Syry**

Serpelice, wś, biał., gm. Sarnaki, 22 km na płd.-wsch. od Siemiatycz: *Sielpielicze* 1576 Lupodl 87; w *Szelpieliczach* (1579)1616 SHGPd(Lu k. 152, 126); *Z Siepielic* 1580 ŻDz XVII/1, 59; *Wies Sierpielice* 1662 AWAK XXXIII 528; *Sierpielice* 1674 MichZM 172; *Serpelice* 1795 MpPerPd; *Serpelice* 1827 Tabella II 165; *Serpelice* al. *Sierpielice* 1889 SG X 457; *Serpelice* 1921 Sk IV 43; *Serpelice*, -lic, *serpelicki* 1974 UN 128, 9. — Dawna n. *Sielpielice* może od n. os. **Sielpiell(a)*, z suf. -ice, por. n. os. *Siepiel*, *Siepiela* (: gw. *szepielic* 'seplenić') RymSEN II 534, por. też zapis z 1580 r. Późniejsza n. *Sierpielice* powstała zapewne wskutek adideacji do ap. *sierp*, wschłow. *serp*. EB

Serpín zob. **Sierpin**

Serra zob. **Piła** (1)

Serregulauke zob. **Piaseczno** (6)

Serski Las, wś, suwal., gm. Płaska, 17 km na płn.-wsch. od Augustowa: *Szerszniów Las* ... inaczej zwany *Serwskim Lasem* lub *Serwskim Polem* ... w pobliżu osady Serwy 1754 Wiśn-Aug 250; *Szerniowlas* 1757 SHGPd(BU-Wilno rkps 1); *Szerszniówlas* 1764 WiśnSejn 140; *Szerski Las* 1783 SHGPd(KoścZest); *Serwskie Pole* 1786, *Serwskie Pole* 1792 WiśnAug [265]; *Serki* (!) *las* 1827 Tabella II 164; *Serski las* 1839 MpKwat VI 3; *Sierski-Las* 1887, *Serskilas* 1889 SG VIII 544, X 457; *Las Sierski* (*Sulewski*) 1921 Sk V 69; *Las Sierski* (*Sulewski*) 1933 SkBy 866; *Las Sierski* 1967 SM 579; *Serski Las*, -kiego -su 1982 WUN III 202; gw. *serski las*, -kego -su, *serščanski*. — Początkowo n. w formie zestawienia *Szerszniów Las*, potem zrostu *Szerszniówlas*, od n. os. *Szerszeń* RymSEN II 536 lub od ap. *szerzeń*, z suf. -ów, i ap. *las*. Obocznie n. zestawiona *Ser(w)ski Las*//*Ser(w)skie Pole*, człon pierwszy od n. wsi *Serwy*, w formie przymiotnika, z uproszczeniem grupy spółgłoskowej -rws- > -rs-. Człon dodatkowy *Sulewski* od n. m. *Sulewo*, także w formie przymiotnika. Lit.: WiśnAug 250, [265], 267; WiśnSejn 140, 143, 153. EB

Sersno zob. **Dzierżno** (2)

Serteck zob. **Żerdziny** (2)

Sertegen zob. **Żerdziny** (2)

Sertki zob. **Żerdziny** (2)

Seruny zob. **Surajny**

Serwatka, cz. Wygranki, dawniej wś, siedl., gm. Kłoczew: *Serwatka*, wś 1889 SG X 457; *Wola* 1914 KdWR(K 34); *Serwatka*, kol. 1921 Sk IV 20; *Serwatka*, kol. 1933 SkBy 1518; *Serwatka*, -ki 1982 WUN III 202. — Nazwa *Serwatka* zapewne od nazw. *Serwatka* RymSEN II 409 lub od ap. *serwatka* 'część wodna mleka po oddzieleniu śmietany i twarogu' SW VI 76. Efemerycznie występuje też n. *Wola*, od terminu osadniczego *wola*. IN/PS

Serwatki, wś, łomż., gm. Nowogród, 4 km na płn. od Nowogrodu: *Serwatki* 1783 MpPerMz; *Serwatki* 1827 Tabella II 165; *Serwatki* 1889 SG X 457; *Serwatki Niższe*, *Serwatki Wielkie* 1921 Sk V 47; *Serwatki* 1952 UW 165; *Serwatki*, -tek 1982 WUN III 202. — Od nazw. *Serwatka*, w l. mn. UB

Serwatki zob. **Grochy-Serwatki**, **Kawieczyno-Serwatki**, **Opilki**

Serwatki-Kawieczyno zob. **Kawieczyno-Serwatki**

Serwianie zob. **Serwy**

Serwillen zob. **Surwile**

Serwinów, przys., dawniej wś, wałb., gm. Serwinów: Alberto ... plebano in *Swentz* (1289) XVII, in *Sweinicz* (1289)XVIII, Alberti plebani de *Svenz* 1289 SUR V 327; Alberto plebano in *Swencz* (1295)XVI SUR VI 173; de *Swetetz*, de *Swetitz* ok. 1300 CdSil XIV 124, 125; *Swenz* 1318 Reg nr 3801; *Swencz* 1318 K 620; de *Schwenz* 1324 Reg nr 4393; *Swencz* 1388, 1403 LandbSch II 137 388; *Swecz*, *Sweicz* 1403 LandbSchr III 388, 401; *Swencz* 1408 GrMark I 527; Vlrich Schindel vom *Swencz* 1453, vom *Swentcz* 1498 CdSil XXXV 95, 127; in *Switz* 1579, *Schweiniz* 1666/67 J I 65, 364; *Schweinitz* v. *Schwentz* ok. 1660 MpDSSvid; *Schweintz* 1736 MpWSchw; *Schweinz* 1785 Z V 120; *Schweinz*, *Schwenz* 1845 K 620, 621; *Schweinz* 1936 MpMbl(5063); *Serbinów*, n. przejściowa 1945 SNGŚI XIV 50; *Schweinz* — *Święc*, -a, *święcki* 1948 XXVI nr 59; *Serwinów*, PGR *Święc* 1960 Mp-100(83.13.3); *Święc* 1967 SM 1144; *Serwinów* 1977 Mp-25(462.14) *Serwinów*, -nowa 1982 WUN III 202. — Początkowo *Święc*,

Serwinów

od n. os. *Święt* SSNO VII 262, z suf. *-jb. Zapisy z ok. 1300 r. mogą sugerować też oboczną postać *Święćiec, z suf. -'ec. Nazwę zmieniono jako *Schweintz*, *Schweinitz*, zapewne w wyniku skojarzenia z ap. *Schwein* 'świnia'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Święc*, którą zastąpiono n. *Serwinów*, nawiązującą do n. przejściowej *Serbinów*. Lit.: SNGŚI XIV 50. PS

Serwinów zob. Serbinów

Serwis, wś, kiel., gm. Nowa Słupia, 11 km na płd.-wsch. od Bodzentyna: *Wolia Żerwicaptur* 1578 ŻDz XIV 164; *Serwisz* 1783–84 RejKor 238; *Serwisz* 1787 Spis 399; *Serwis* 1827 Tabella II 165; *Serwis* 1839 MpKwat IV 6; *Serwis* 1889 SG X 459; *Serwis*, -su, *serwiski* 1966 UN 23, 65. — W XVI w. n. zestawiona *Wola Żerwikaptur*; człon pierwszy od ap. *wola*, człon drugi od n. os. i n. herbu *Zerwikaptur* SSNO VI 313, z którym łączyć można późniejszą formę *Serwisz*, zmażurzoną jako *Serwis*. Przewodniki turystyczne podają informację o tym, że w czasach Królestwa Polskiego próbowano tu założyć fabrykę porcelany, stąd n. *Serwis*, brak jednak źródłowego potwierdzenia tego faktu. Na terenie dawnego woj. kieleckiego i terenów przyległych toponim *Serwitut* występuje w różnych formach, por. *Serwit*, *Serwitor*, *Serwitus*, więc może *Serwis* jest swoistą deformacją takiego toponimu. Lit.: KopKiel 133. IN

Serwski Las zob. Serski Las

Serwskie Pole zob. Serski Las

Serwy, wś, suwał., gm. Płaska, 16,5 km na pñ.-wsch. od Augustowa: *Serwy* 1494 SHGPd(Wln nr 410, 474); *Serwy* SHGPd(Kapiciana 52); *Serwy*, os. smolarzy przed 1732, *Serwy*, smolarnia i *Nowiny-Serwianie*, wś 1767, *Serwy Male* i *Serwy Większe* XVIII WiśnAug 250; *Serwy* 1786, *Serwy* 1792 WiśnAug [264]; *Serwy* 1827 Tabella II 165; *Serwy* 1889 SG X 459; *Serwy* 1921 Sk V 6; *Serwy*, -wów, *serwiański* 1972 UN 151, 80. — Od n. jez. *Serwy*, por. Iezioro *Sierwÿ* 1569 FalkReg 94; Jezioro *Serwy* 1784 DekAug 167, nad którym leży wieś. Hydronim od jaćwieskiego *sirvis 'szary', por. prus. *sirwis* 'sarna', lit. *širvis* 'szary koń', *širvas* 'szary'. Członki odróżniające w n. zestawionych od przym. *mały*, *większy*. W XVIII w. występuje też n. zestawiona *Nowiny-Serwianie*; pierwszy człon od ap. *nowina* 'grunt po lesie wykarczowanym, ziemia po raz pierwszy

pod uprawę wzięta' SW III 415, w l. mn., drugi człon określał pierwotnie ludzi mieszkających nad jeziorem *Serwy*. Lit.: WiśnAug 250, 262, [264]; Biolik, HE XX 152–3. EB

Sery zob. Syry

Seschwitz zob. Cieszycze

Seselów, cz. Kobylnik, dawniej wś, kiel., gm. Skalbmierz: *Szeszelow* 1470–80 DB I 409; *Seselow* 1787 Spis 379; *Seselów* 1827 Tabella II 165; *Seselów* 1877 Zin II 138; *Seselów*, wś i folw. 1889 SG X 459; *Seselów*, przys. 1921 Sk III 106; *Seselów*, przys. 1933 SkBy 1519; *Seselów* 1964 Mp-25(Kazimierza Wielka); *Seselów*, -lowa 1966 UN 22, 52. — Zapewne od n. os. *Szeszel*, *Sesel* (por. ap. *szeszek* 'tchórz', niem. n. os. *Sess*) RymSEN II 537, z suf. -ów. Lit.: KopKiel 352. IN

Setnica, wś, pil., gm. Mirosławiec, 3 km na płd.-wsch. od Mirosławca: *Wilhelmshoff* 1796–1802 MpSchröt XIII; *Wilhelmshof* ok. 1845 MpRey nr 45; *Wilhelmshof*, dobra, 1893 SG XIII 469; *Wilhelmshof* — *Setnica*, -cy 1949 MPol XXVII nr A-29; *Setnica* — *Wilhelmshof*, os. 1951 Rosp 286; *Setnica*, -cy 1982 WUN III 203. — Nazwa niem. od im. *Wilhelm* i ap. *Hof* 'dwór, zagroda'. Nazwę *Setnica* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Pierwotnie był to folwark-owczarnia należąca do zamku w Mirosławcu, wymieniony w 1773 r. (HWAł 342). BCz

Setropie, wś, płoc., gm. Drobin, 5,5 km na płd. od Drobin: *Wssetrope* 1240 KkM 338; in uilla ... que nuncupatur *Wsetropi* (1244) Kuj 153; *Suetrope*, *Wssetrope* (XIII–XIV)XIV MPH V 436; *Wschetrope* 1419 SHGPł(MK 3, 17v); *Wschetrope* 1436 SHGPł(MK 335, 37); *Vischetrope* (1448)1456 SHGPł(MK 4, 85v); de *Szyetropye* 1509 AC III nr 282; *Setropie* 1578 ŻDz XVI 22; *Sietropie* 1784 MpPerPł; *Setropie* 1827 Tabella II 165; *Setropie* 1889 SG X 460; *Setropie* 1921 Sk I 110; *Setropie* 1982 WUN III 203. — Pierwotnie *Wszetropie*, od n. os. *Wszetrop (: stp. wsze-, szwe-'každy' Sstp X 377–383 i *tropić* 'nękać, męczyć, dręczyć' Sstp IX 188, por. *Wyszetrop* SSNO VI 242), z suf. *-je, też *Wszetropy*, z dostosowaniem do n. rodowych. Forma *Szetropie* powstała w wyniku uproszczenia nagłosowej grupy wsze- > sze-, a *Setropie* — wskutek mazurzenia. Lit.: SHGPł 272; ZMaz 39, 51, 383–4. PS/UB

Settau zob. Żytowo (1)

Seubersdorf zob. **Brzydowo** (1, 2), **Zebrdowo**
Seudorf zob. **Sosnowka** (3)

Saufersdorf zob. **Brzydowo** (2)

Seweryn, wś nieistniejąca, na jej terenie powstało zwałowisko kopalni w Belchatowie, piotr., gm. Kamieńsk, 3,5 km na płn.-zach. od Kamieńska: *Seweryn* M. 1802–03 MpGillyPr; *Seweryn* młyn 1827 Tabella II 165; *Seweryn*, os. włość. i os. młyn. 1889 SG X 460; *Seweryn*, wś 1921 Sk II 72; *Seweryn*, -na, *seweryński* 1974 UN 46, 18. — Od im. *Seweryn*. PD

Sewerynka, wś, ostroł., gm. Długosiodło, 13 km na płd. od Różana: *Grądzka Kol.* 1839 MpKwat V 3; *Sewerynka* 1889 SG X 460; *Sewerynka* 1921 Sk V 62; *Sewerynka*, -ki 1982 WUN III 203. — Dawniej *Grądzka Kolonia*, od n. m. *Grądy Zalewne* i od ap. *kolonia*. Później *Sewerynka*, od im. lub nazw. *Seweryn* RymSEN II 411, z suf. -ka. UB

Sewerynowo, wś, ostroł., gm. Czerwonka, 6 km na wsch. od Makowa Mazowieckiego: *Sewerynowo* 1839 MpKwat IV 2; *Sewerynowo* al. *Sewerynowo* 1889 SG X 461; *Sewerynowo* 1921 Sk I 75; *Sewerynowo*, -wa, *sewerynowski* 1971 UN 129, 11. — Od im. *Seweryn*, z suf. -ów, -owo. UB

Sewerynow (1), wś, biał., gm. Huszlew, 7,5 km na płd.-wsch. od Łosic: *Sewerynow*, folw. 1889 SG X 461; *Sewerynow*, wś 1921 Sk IV 46; *Sewerynow*, -nowa, *sewerynowski* 1971 UN 128, 18. — Od im. *Seweryna* Wężyka, właściciela folwarku w XIX w. (SG XII 399), z suf. -ów. EB

Sewerynow (2), wś, chełm., gm. Cyców, 22 km na płd.-wsch. od Łęcznej: *Sewerynow*, folw. 1889 SG X 461; *Sewerynow*, wś 1921 Sk IV 11; *Sewerynow*, -nowa, *sewerynowski* 1970 UN 108, 7. — Od im. *Seweryn*, z suf. -ów. Lit.: CzChełm 191. BCz

Sewerynow (3), wś, płoc., gm. Hów, 13 km na płn.-zach. od Sochaczewa: *Sewerynow* 1889 SG X 461; *Sewerynow* 1921 Sk I 184; *Sewerynow*, -nowa 1982 WUN III 203. UW

Sewerynow (4), wś, płoc., gm. Szczawin Kościelny, 7,5 km na płd.-zach. od Gąbina: *Sewerynow* 1889 SG X 461; *Sewerynow* 1921 Sk I 34; *Sewerynow*, -nowa, *sewerynowski* 1971 UN 125, 35. UW

Sewerynow (5), wś, rad., gm. Głowaczów, 12 km na płn.-zach. od Kozienic: *Sewerinow*

1808 MpWGal V; *Sewerynow* 1827 Tabella II 165; *Sewerynow* 1889 SG X 461; *Sewerynow*, -nowa, *sewerynowski* 1970 UN 25, 7. Lit.: KopRad 335. IN

Sewerynow (6), wś, rad., gm. Przytyk, 21,5 km na płn.-zach. od Radomia: *Serynow* (!), folw. 1877 Zin II 139; *Sewerynow*, folw. 1889 SG X 461; *Sewerynow*, kol. 1921 Sk III 114; *Sewerynow*, -nowa, cz. Kaszewskiej Woli 1970 UN 31, 41; *Sewerynow*, -nowa 1982 WUN III 203. Lit.: KopRad 335. IN

Sewerynow (7), wś, siedl., gm. Korytnica, 12 km na płd.-wsch. od Łochowa: *Sewerynow* 1889 SG X 461; *Sewerynow* 1921 Sk IV 111; *Sewerynow*, -nowa 1982 WUN III 203. UB

Sewerynow (8), wś, siedl., gm. Sobienie-Jezioro, 9 km na zach. od Pilawy: *Sewerynow* 1889 SG X 461; *Sewerynow* 1921 Sk IV 23; *Sewerynow*, -nowa, *sewerynowski* 1966 UN 135, 15. UB

Sewerynow (9), wś, sier., gm. Widawa, 18,5 km na płd.-zach. od Zelowa: *Sewerynow* 1877 Zin II 138; *Sewerynow*, kol. 1889 SG X 461; *Sewerynow*, wś 1921 Sk II 42; *Sewerynow*, -nowa 1982 WUN III 203. PD

Sewerynow (10), wś, skiern., gm. Nowy Kawęczyn, 11 km na płd.-wsch. od Skierniewic: *Sewerynow*, kol. 1827 Tabella II 165; *Sewerynow* 1839 MpKwat III 4; *Sewerynow* 1889 SG X 461; *Sewerynow* 1921 Sk I 174; *Sewerynow*, -nowa 1982 WUN III 203. UW

Sewerynow (11), wś nieistniejąca, leżała w dawnym pow. błońskim, w gm. Helenów, w par. Zbików, warsz.: *Sewerynow* 1883 SG IV 480; *Sewerynow* 1889 SG X 461. — Od im. poetki *Seweryny* Duchnińskiej, urodzonej w sąsiednim Koszajcu. UB

Sewerynowka (1), wś, biał., gm. Siemień, 13 km na płd.-zach. od Parczewa: *Sewerynowka*, folw. 1877 Zin II 139; *Sewerynowka*, wś 1889 SG X 461; *Sewerynowka* 1933 SkBy 1519; *Sewerynowka*, -ki, *sewerynowski* 1971 UN 117, 10. — Od im. lub nazw. *Seweryn*, z suf. -ówka. IN

Sewerynowka (2), wś, lub., gm. Opole Lubelskie, 8 km na wsch. od Opola Lubelskiego: *Sewerynowka* 1870 Cat 43; *Sewerynowka* 1889 SG X 461; *Sewerynowka* 1933 SkBy 1519; *Sewerynowka*, -ki, *seweryński* 1970 UN 116, 16. IN

Sewerynowka (3), wś, siedl., gm. Sterdyń, 17 km na płn.-wsch. od Sokołowa Podlaskiego:

Sewile

Sewerynowka, folw. 1889 SG X 461; *Sewerynowka*, wś 1921 Sk IV 104; *Sewerynowka*, -ki 1982 WUN III 203. EB

Sewile zob. **Sejwy**

Sewina zob. **Szewnia**

Seworsynen zob. **Zawiersze**

Sextin zob. **Sykstyny**

Seybolth zob. **Zybułtowo**

Seyde zob. **Jedwabno** (2)

Seydels zob. **Kudyby** (1)

Seyden zob. **Zajdy** (2)

Seydorf zob. **Sosnowka** (3)

Seyfridsdorf zob. **Brzydowo** (1)

Seythen zob. **Sitno** (9)

Seytkaym zob. **Krzyżanowo** (1)

Sezezko, obiekt zaginiony, znajdował się w pobliżu Milicza, wroc.: *Sezezko* 1155 SUR I 20. — Możliwe różne lekcje zapisu *Sezezko*. S. Rospond proponuje odczytywać go jako **Siedzko*, **Siedzsko* < **sed(z)-bsko*, por. stp. *siedza* 'siedliśko, siedziba' PF XVIII/1, 236, lub **Sieciesko*, od n. os. *Sieciech* SSNO V 46, z suf. *-sko*; gdzie indziej rekonstruuje postaci **Siedzko* lub **Siedlisko*, te opiera jednak na zapisach n. miejscowości *Siedlisko* (6). Równie dobrze *Sezezko* można odczytywać jako **Żezecko* (za sugestią Z. Babika), którą to postać należałoby łączyć z podstawami **żeg-*, **żezec-*, por. psł. **žęgti*, **žęgol*/**žęgo* 'palić', stp. *žec*, *žže* 'niszczyć ogniem, palić', od XVI w. *žegać* 'palić' (SEBor 754). Nazwa bywa identyfikowana z miejscowościami *Szedziec* (Rospond, PF; SNGŚI; Schulte) i *Siciny* (SUR). G. Labuda za bardziej prawdopodobną uznaje identyfikację nazwy z wsią *Szedziec*. Lit.: SNGŚI XIII 140; Schulte, ZfGS XXIX 75; Rospond, JPol XXXVII, 1957, 285; Rospond, PF XVIII/1, 1963, 119; Rospond, *-bask-*, 236; Labuda, *Studia nad początkami państwa polskiego*, t. II, 1988, 226. PS

Sechno zob. **Sechna**

Sęczkowiec zob. **Sączkowo** (1)

Sęczkowo (1), wś zaginiona, leżała koło Godziszewy, gdań., gm. Skarszewy: *Zencskou* 1336 PrUr III 44. — Od n. os. *Sęczek* SSNO V 30, z suf. *-owo*. WK

Sęczkowo (2), wś, włoc., gm. Osiecin, 15 km na pń.-wsch. od Radziejowa: *Sęczków* 1827 Tabella II 163; *Sęczkowo* 1881 Borucki 368; *Sęczkowo*, kol. 1889 SG X 463; *Sęczkowo* 1921 Sk I 101;

Sęczkowo 1952 UW 46; *Sęczkowo*, -wa 1971 UN 182, 12. — Od nazw. *Sęczek* RymSEN II 412 lub od ap. *sęczek* (: *sęk* 'dolna część gałęzi pozostała przy pniu; ślad po gałęzi na powierzchni pnia'), z suf. *-ów*, *-owo*. AG

Sęczkowo zob. **Sączkowo** (1)

Sęczków zob. **Sęczkowo** (2)

Sęczygniew zob. **Sancygniów**

Sędańsk, wś, olszt., gm. Szczytno, 5,5 km na pld.-zach. od Szczytna: *Sendantzk*, *Sechedanzigk* 1565, 1579 KęŁL 400; *Seedantzig* 1789 Goldb I 208; *Seedanzig* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Seedanzig*, wś 1820 Wald 228; *Seedanzig*, *Sędansk* ok. 1859 SzczęśTeka 111; *Sedanzig* — *Sędańsk* 1879 KęŁN 217; *Sędańsk* 1889 SG X 463; *Sędańsk* — *Seedanzig* 1941 Choj 127, 286; *Seedanzig* — *Sędańsk*, -a, *sędański* 1947 MPol XXV nr 111; *Sędańsk*, -ka 1982 WUN III 204; gw. *sendansk*//*sendansko*. — Nazwa wsi przejęta z niem. n. Jeziora Sędańskiego, por. *Sendantzk*, *Sechedanzigk* 1565, *Soldanzke* (!) 1567, *Sententz* 1595, *Sędansk* 1882, *Seedanziger See* 1922 Ley II 350. Formalna analiza niem. postaci nazwy pozwala wyodrębnić prefiks **san-*, *sq-*, ide. **som-* (> **sq-*) 'z' Ger 246, SEBor 539; później nastąpiła adideacja do niem. *See* 'jezioro' oraz dodano człon **dantzk-//danzig-*, identyczny z niem. n. mta *Gdańsk* (< prus. **Gud-an-isk* : *gudde* 'las'). Postać spolonizowana *Sędańsk* pojawiła się w połowie XIX w. i w takiej formie n. została ustalona po 1945 r. Lit.: Szczytno. *Z dziejów miasta i powiatu*, 1962, 115; Przybytek, *Onom* XXX 105. RP

Sędek, wś, płoc., gm. Starożreby, 9,5 km na pld.-zach. od Drobina: in triplici *Dambrowsko* (1380)1510 AC III nr 308; *Dąmbrowsk Sędek* 1578 ŻDz XVI 36; *Dąbrnsko Sędek* (!) 1784 MpPerPł; *Sendek* 1808 MpTex XI; *Sędek* 1827 Tabella II 163; *Dombrzusk Sendek* 1839 MpKwat III 2; *Sendek*, *Sędek* 1889 SG X 431, 463; *Sędek* 1921 Sk I 110; *Sędek*, -dka 1982 WUN III 204. — Dawniej *Dąbrowsko*; o etymologii zob. *Dąbrusk*. Wieś uległa podziałowi. Od XVI w. n. zestawiona z członem *Sędek*, od nazw. właściciela tej części wsi (zob. SHGPł 273). Utrwaliła się n. *Sędek*. Lit.: SHGPł 273. UW

Sędek zob. **Dąbrusk**, **Sendek**

Sędeń, dziś *Sendeń Duży* i *Sendeń Mały*, dwie wsi, płoc. gm. Łąck, 9 km na pld.-zach. od Płoc-

ka: *Sędeń* al. *Sendeń Wielki*, folw. i kol., *Sędeń Mały*, wś i kol. 1889 SG X 463; *Sędeń Wielki*, *Sędeń Mały*, *Sędeń-Jeziorce*, *Sędeń-Jeziorko*, cztery wsi 1921 Sk I 28; *Sędeń Mały*, *Sędeń Wielki*, *Sędeń-Jeziorce*, *Sędeń-Jeziorko* 1933 SkBy 1519–20; *Sendeń Duży*, *Sendeń Mały* 1952 UW 9; *Sędeń Duży*, *Sędeń Jeziorce*, *Sędeń-Jeziorko*, *Sędeń Mały* 1967 SM 1016; *Sędeń Duży*, *-denia -żego*, *Sędeń Mały*, *-denia -lego*, *sędeński*, dwie wsi, *Jeziorce*, *-rca*, *Jeziorkowo-Gajówka*, *-wa-ki*, cz. wsi 1971 UN 125, 16; *Jeziorkowo-Gajówka*, *-wa-ki*, cz. Sędzenia Dużego, *Sędeń Duży*, *-denia -żego*, *Sędeń Mały*, *-denia -lego* 1980, 1982 WUN I 653, III 204; *Sędeń Duży*, *Sędeń Mały*, *Jeziorko*, *Jeziorce* 1989 Mp-50(N-34-124-A); po zmianie *Sendeń Duży*, *-denia -żego*, *Sendeń Mały*, *-denia -lego*, *sendeński* 2011 DZU nr 291, poz. 1711. — Nazwa *Sędeń*, obecnie *Sendeń*, ponowiona z n. lasu, por. w r. 1868 las zwany *Sendeń* ... odłączony na własność prywatną 1881 SG II 713, tu też jezioro o n. *Sędeń* 1889 SG X 463 (dziś Jezioro Sędeńskie). Nazwa terenowa może od n. os. na *Sęd-*, por. *Sędek*, *Senduń* (: *Sąd*) RymSEN II 401. Członki odróżniające od przym. *duży*/*wielki*, *mały* oraz od ap. *jeziorko*, **jezierce* (: *jeziorko*), co zapewne ma związek z n. w. *Jezior-ko* 1970 Mp-100(84.01.1). UW/PS

Sędeń-Drzesno zob. **Drzesno**

Sędeń-Drzesno zob. **Drzesno**

Sędki (1), wś, płoc., gm. Dobrzelin, 6,5 km na pñ.-wsch. od Zychlina: *Gumino Sytky* 1576 ŻDz XIII 110; *Sędki* 1783–84 RejKor 83; *Sędki* 1793 MpPerRw; *Sędki* 1802–03 MpGillyPr; *Sędki* 1827 Tabella II 163; *Sędki* al. *Sętki* 1889 SG X 463; *Sędki* 1921 Sk I 30; *Sędki*, *-dek* 1982 WUN III 204. — Dawniej *Gumino-Sytki*; o członie pierwszym zob. *Guminy*, członek drugi od n. os. *Sytek*, *Sytka* (: *syty*) RymSEN II 516, w l. mn. Nazwa *Sędki* od n. os. *Sędek* SSNO V 31 (: *Sąd*, *Sędzimir*), także w l. mn. Lit.: Górnowicz, Onom XIII 104. PD/UB

Sędki (2), wś, suwał., gm. Elk, 8 km na pñ.-wsch. od Elku: *Sentken* 1469, *Santken* 1472 Biał-Kol 81; *Sętki* 1568 KętL 450; *Sentken*, wś 1785 Goldb III 193; *Sentken* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Sentken*, *Sentkj*, *-ow*, z *Sentk* (ten dopisek przekreślono) ok. 1859 SzczęśTeka 155; *Sędki* 1882 KętL 450–1; *Sętki* 1889 SG X 433, 472;

Sędki — *Sentken* 1941 Choj 127; *Sentken* — *Sędki*, *-dek*, *sędecki* 1948 MPol XXV nr 14; *Sędki*, *-dek* 1982 WUN III 204; gw. *sentki*/*sentki*, też *sántken*. — Od n. os. *Sędek*, w l. mn.; odbiorcą nadania z 1472 r. był Paul *Sentken* (Paweł *Sędek*). W formie zmniejszonej wahanie *d* : *t*, *dt*, końcówka *-en*. Po 1945 r. ustalono n. *Sędki*. Lit.: GórnrWrm 206; BiałPrzem 22, 25, 129–30 in.; BiałKol 78, 104, 106–8. RP

Sędki zob. **Gogole-Sędki**, **Radomyśl** (3), **Sęt-ki**, **Strzemieczne-Sędki**

Sędki-Majnoty zob. **Majnoty**, **Sętki**

Sędkowa Górka zob. **Góreczki Wielkie**

Sędlawki, os., okresowo wś, olszt., gm. Bartoszyce, 4 km na pñ.-wsch. od Bartoszyce: [4 Hufen zu] *Sandlaucken* (1356)1522 PrUr V 274; *Sandlacken*, dobra ok. 1780 HAPr IV 361; *Sandlacken*, maj. 1789 Goldb I 194; *Sandlacken* 1796–1802 MpSchröt XI; *Sandlack*, dobra 1889 SG X 267; *Sandlack* — *Sędlawki*, dw. 1946 Ley I 9; *Sandlack* — *Sędlawki*, *-wek*, *sędlawecki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Sędlawki* — *Sandlack*, wś 1951 Rosp 287; *Sędlawki*, *-wek* 1982 WUN III 204. — Prus. n. **Sandelauks*, od n. os. *Sande* TAP 87, por. lit. n. os. *Sandà* (: niem. *Sand*) Lpvž II 672, n. m. *Sandlaukiai* PëtVV 344, n. *Sądkowo* i ap. **lauks* 'pole'. Wcześniej błędnie zidentyfikowano z tą miejscowością zapis *Sangelauken* 1374 Ger 151, który wydawcy PrUr IV 333–4, V 489 łączą z n. *Zagławki* (zob.). Nazwy niem. i pol. są adaptacjami fonetyczno-fleksyjnymi n. prus. Lit.: PrzybBalt 262. RP

Sędnowo zob. **Śmielów**

Sędownice (1), wś, kiel., gm. Michałów, 12 km na zach. od Pińczowa: *Sacouici* (! pro *Sadouici*) 1222, Comes Sudo ... contulit ... suae villam Vrocisir, quae *Sudouic* nominatur 1239 Mog 2, 13; in *Sandouic* 1243, *Sandouicz* 1336 Mog 14, 48; de *Zandouicz* 1376, *Sandouice* 1398 Krak nr 296, 7568; *Sandowycze* 1470–80 DB III 427; *Sandowicze* 1564 Lukrak II 72; *Sendowice* 1629 RPobKr 235; *Sądowice* 1783–84 RejKor 232; *Sędownice* 1790–92 SHGKrMat 270; *Sędownice* 1827 Tabella II 163; *Sędownice* 1889 SG X 464; *Sędownice*, *-wic*, *sędownicki* 1969 UN 29, 33; gw. *sendowice*, *-vic*, *sendoski*. — Od n. os. *Sąd*, *Sędo* SSNO V 20 (: *Sędzislaw*, *Sędziwoj*, ap. *sąd*), z suf. *-owicy*, wtórnie *-owice*. Być może n. pochodzi od

Sędowice

cytowanego komesa *Sąda//Sęda*. Lit.: RKrak 150; KopKiel 249. *IN*

Sędowice (2), wś, lub., gm. Ryki, 8,5 km na płd.-wsch. od Ryk: *Sadowycze* 1508 *ŹDz* XV 477; *Sandowicze* 1569 *ŹDz* XIV 331; *Sandonycze* (!) 1564–65 *Lusand* 200; *Sędowice* 1783–84 *RejKor* 359; *Sędowice* 1877 *Zin* II 139; *Sędowice* 1889 *SG* X 464; *Sędowice*, -wic, *sędowicki* 1972 *UN* 142, 6. *IN*

Sędowice zob. **Sadowie** (2)

Sędowo, wś, bydż., gm. Dąbrowa, 9 km na płn. od Mogilna: *Sandowo* 1357 *KW* III 69; *Sandowo* (1378)1452, pro allodio in *Sandowo* 1415, in villa *Sandovo* 1438 *AC* II nr 498, 63, 342; *Szandowo* 1511–23 *ŁLB* I 173; *Sandowo* 1580 *ŹDz* XII 155; *Sandowo* 1674 *MKI*(ASK 74, 216); *Sendowo* 1846 *KsP* 500; *Sędowo* al. *Sendowo*, niem. *Treufelde* 1889 *SG* X 464; *Sędowo*, -wa, *sędowski* 1972 *UN* 181, 7; gw. *sandovoll/zandovoll/sendovoll/syndovo*, -va. — Od n. os. *Sąd*, *Sędo*, z suf. -owo. Niemiecka n. *Treufelde* wprowadzona przez administrację zaboru pruskiego. *ZZ*

Sędowo zob. **Sadowie** (2)

Sędów (1), wś, piotr., gm. Białaczów, 8,5 km na płn.-zach. od Końskich: *Schadow* 1470–80 *DB* I 365; *Sandow* 1511–23 *ŁLB* I 707; *Sendow* 1577 *ŹDz* XIV 288; *Sędow* 1783–84 *RejKor* 220; *Sędów* 1827 *Tabella* II 163; *Sędów* 1889 *SG* X 463–4; *Sędów*, -dowa, *sędowski* 1969 *UN* 28, 54; gw. *synduf*, -ova, *syndoski*. — Od n. os. *Sąd*, *Sędo*, z suf. -ów. Lit.: *KSand* 176; *Nieckula*, -ov- 182. *IN*

Sędów (2), wś, sier., gm. Wartkowice, 4,5 km na płn. od Poddębic: *Sandowo* 1265 *KW* I 366; *Sandouo* 1390 *Łęcz* I nr 1776; *Sandow* 1391 *SHG*Łęcz II 87; *Candowo* (!) 1391 *Hb* 63, nr 36; *Sodowo* 1399 *Łęcz* I nr 6073; *Szandow* 1511 *ŹDz* XIII 190; *Sandow*, *Sandowo* 1511–23 *ŁLB* I 367, 368; *Szędow* 1552, *Schadow* 1553 *ŹDz* XIII 234; *Sędow* 1783–84 *RejKor* 195; *Sędów* 1827 *Tabella* II 163; *Sędów* 1889 *SG* X 463; *Sendów* 1921 *Sk* II 118; *Sędów*, -dowa, *sędowski* 1973 *UN* 47, 29; gw. *synduf*, -dowa, *syndosi*. — Dawniej *Sądowo* lub *Sędowo*, od n. os. *Sąd*, *Sędo*, z suf. -owo, wtórnie -ów. Lit.: *SHG*Łęcz II 87. *PD*

Sędówko, os., dawniej wś, bydż., gm. Dąbrowa, 7,5 km na płn.-wsch. od Mogilna: *Sendowko* 1802–03 *MpGillyPr*; *Sendówko* 1846 *KsP* 500; *Sędówko* al. *Sendówko*, niem. *Koenigsau*, wś 1889 *SG*

X 464; *Sędówko*, -ka, cz. *Sędowa* 1972 *UN* 181, 7; gw. *senduvek//sandówek//zanduvek*. — Od n. m. *Sędowo*, z suf. -ko. Formy gwarowe powstały pod wpływem niem. Niemiecka n. *Koenigsau* wprowadzona przez władze zaboru pruskiego. *ZZ*

Sędraszyce, wś, wroc., gm. Cieszków, 8 km na płd.-zach. od Krotoszyna: *Sandraschütz* 1780 *Goedsche* 132; *Sandraschütz* 1831–32 *MpRey* nr 114; *Sandraschütz*, vulgo *Sandresche* 1845 *K* 579; *Deutschwalde* — *Sędraszyce*, -yc, *sędraszycki* 1948 *MPol* XXVI nr 78; *Sędraszyce*, -szyc 1982 *WUN* III 204. — Miejscowość *Sandraschütz* została założona w 1780 r. na gruntach wsi Guzowice przez hrabiego *von Sandretzky* und *Sandraschütz* (o pochodzeniu nazwy zob. *Sądroyce*). Nazwę niem. *Deutschwalde* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sędraszyce*. Lit.: *SNGŚI* XII 74; *Goedsche*, *Geschichte und Statistik des Militsch-Trachenberger Kreises*, 1847, 132; *Darst* XXXI 131. *PS*

Sędrowo, wś, olszt., gm. Wielbark, 14 km na płn.-wsch. od Chorzel: *Sendrowo* 1556 *KęTL* 349; *Sendrowen* ok. 1780 *HAPr* IV 377; *Sendrowen* 1789 *Goldb* I 209; *Sendrowen* 1796–1802 *MpSchröt* XXIII; *Sendrowen* 1820 *Wald* 232; *Sendrowen* (*Sandrowen*), *Sendrowo*, -a ok. 1859 *SzczęśTeka* 117; *Sendrowen* — *Sędrowo* 1879 *KęTN* 217; *Sędrowo* 1889 *SG* X 464; *Sędrowo* — *Treudorf* 1938, *Sendrowen* 1941 *Choj* 127; *Treudorf* — *Sędrowo*, -a, *sędrowski* 1947 *MPol* XXV nr 111; *Sędrowo*, -wa 1982 *WUN* III 204; gw. *sendrowo*, też *sendrowen*. — Od n. os. *Sender*, *Zender* *SSNO* V 25, VI 313, z suf. -owo, por. n. *Sądry*. Nazwa zniemczona jako *Sendrowen*. W 1938 r. urzędowa niem. zmiana nazwy na *Treudorf*. Lit.: *Szczytno*. Z dziejów miasta i powiatu, 1962, 119. *RP*

Sędykowszczyzna zob. **Sydykoszczyzna**

Sędzibórz zob. **Mrągowo**

Sędzice (1), wś, sier., gm. Wróblew, 10 km na płn.-zach. od Sieradza: *Sandzice* 1397 *Inscr* nr 1343; *Szandzycze* 1496, *Sandzice* 1511 *ŹDz* XIII 171, 181; *Sandzicze* 1511/12 *VisitGn* 393; *Sandzicze* 1511–23 *ŁLB* I 415; *Sedzicze* 1553 *ŹDz* XIII 220; *Sędzice* 1783–84 *RejKor* 207; *Sędzice* 1827 *Tabella* II 163; *Sędzice* 1889 *SG* X 464; *Sędzice* 1921 *Sk* II 94; *Sędzice*, -dzic, *sędzicki* 1972 *UN* 50, 43; gw. *synżice*, -żic, *synżicki*.

— Od n. os. *Sąd, Sędo* SSNO V 20, z suf. *-ice*. Lit.: SHGŁęcz II 87. PD

Sędzice (2), wś, tor., gm. Biskupiec, 16 km na pld.-wsch. od Łasina: vom *Lantricht*, zu *cleynen Lantrichter* 1414 Br 150; *Grosse Landrichter, Cleyne Landrichter* 1417–19 Reg nr 3061; *Landrichter*, czum *Cleynen Landrichter* ok. 1423/24 DK 108; *Gr. Landrichter, Kl. Landrichter* XV Kętl 84; *Sansthenn* 1570 ŻDz XXIII 291; *villae ... Sędzice* 1647 Font IV 50; de *Sędzice, bonis Sędzice, villis ... Sędzice* 1667–72 Font VI–X 474, 477, 737; *Sędzice* 1682 Font V 27; *Sendzitz* 1772/73 HAPr IV 645; *Sendzic* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Sendzitz* — *Sędzice* 1879 Kętn 96; *Sędzice*, niem. *Sendzitz* 1889 SG X 464; *Sendzitz*, fr. auch *Sansthen* 1912 Bär 108; *Sędzice*, niem. *Sendzitz* 1921 Sk XI 38, 86; *Sędzice (Sandsitz)* 1925 Krzep 104; *Sędzice* 1952 UW 182; *Sędzice, -dzic, sędzicki* 1971 UN 171, 16; *Sędzice, -dzic*, os. 1982 WUN III 204; po zmianie *Sędzice, -ic, sędzicki* 2005 DzU nr 264, poz. 2208. — Dawniej n. niem. *Landrichter*, od n. godności *Landrichter* 'sędzia ziemski', z członami odróżniającymi od niem. przym. *gross* 'wielki', *klein* 'mały', co świadczy o istnieniu w przeszłości dwóch obiektów. Nazwa *Sędzice* jest tłumaczeniem n. niem. na wzór n. m. z suf. *-ice*. Lit.: SHGCh 115. WK

Sędzice (3), wś, wroc., gm. Trzebnica, 5 km na wsch. od Trzebnicy: *ville nostre, que dicitur Seligovo ... villam dictam Seligouo* 1243, *Seligouo* 1245 SUR II 153, 172; *villa ... Sandycz* 1299 SUR VI 303; *Sandicz* 1299 Reg nr 254; in *Sanczicz villa*, de *villa Zanschitz* ok. 1300 CdSil XIV 53; *Sandyc* 1312, *Sandicz* 1326, *Sanczicz* 1328, 1334 Reg nr 3307, 4514, 4746, 5395; *Zanzicz* 1367 K 632; *Sandziz* 1368 HaeG 360; *Sandicz* 1469 GrMark II 67; *Senditz* 1651/52, 1666 J I 177, 514; *Senditz* 1712 MpDSOls; *Sanditz* 1739 MpWielOels; *Senditz* 1743 SNGŚl XII 74; *Sendiz* 1785 Z IV 389; *Senditz, Ober- u. Nieder-* 1845 K 632; *Sędzice (Senditz)* 1900 Myc 46; *Senditz, Zancice* 1941 Wrzosek 22; *Senditz* — *Sędzice, -ic, sędzicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Sędzice, -dzic* 1982 WUN III 204. — Pierwotna n. *S(z)eligowo* od n. os. *S(z)eliga* SSNO V 301, może też od n. os. niemieckiego pochodzenia *Selig* SSNO V 292 (por. niem. *selig* 'szczęśliwy'). Późniejsza n. *Sędzice* od n. os. *Sąd, Sędo, Sęda*, z suf. *-ice*. Nazwę zmieniono jako

Senditz. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sędzice*. Lit.: SNGŚl XII 74. PS

Sędziejowice (1), wś, kiel., gm. Chmielnik, 8 km na pld.-zach. od Chmielnika: de *Sangiwoyowicz* 1325–27 MVat I 155; de *Sandziwoyowicz* 1372 Sng II 44; de *Sandzeiowicze* 1395 Kkk II 402; *Sandziwoyowicze* 1400 Krak nr 9551; *Sandziwoieucze* 1420 Sand nr 490; *Szadzywoyowicze* 1470–80 DB I 455; *Sandzywoyowicze* 1508 ŻDz XV 487; *Sandzieiowicze, Sandzyeyowicze, Shandzyeyowicze, villa Sandzieiowicze* 1529 LR 177, 375; *Sedzieiowicze* 1579 ŻDz XIV 222; *Sędziejowice* 1783–84 RejKor 255; *Sędzieiowice* 1787 Spis 405; *Sędzieiowice* 1827 Tabella II 163; *Sędziejowice* 1877 Zin II 139; *Sędziejowice* 1889 SG X 465; *Sędziejowice, -wic, sędziejowicki* 1966 UN 19, 63. — Dawniej *Sędziwojowice*, od n. os. *Sędziwoj* SSNO V 37, z suf. *-owice*, też *-ewice*. Wtórne skrócenie podstawy, wsparte n. os. *Sędziej* SSNO V 35 (: *Sędziwoj*). Lit.: KSand 176–7; KopKiel 249. IN

Sędziejowice (2), dziś *Sędziejowice* i *Sędziejowice-Kolonia*, dwie wsi, sier., gm. Sędziejowice, 11,5 km na pld.-wsch. od Zduńskiej Woli: *Zandzeiowici* (1136) KW I 12; *Sandzeyowice* 1357 KW III 70; *Sandzeoiowiensis (ecclesia)* (1366)XVI, *Sandzenouicz* 1392 SHGŁęcz II 87; *Sandzeowicze* (1438)1511/12 VisitGn 431; *Sandzieiowicze* 1511 ŻDz XIII 193; *Sadzeyowycze, Sadzeyewycze, Sadzeyewicze* 1511–23 ŁLB I 466, 467; *Szendzieyowicze, Szendzieiowicze* 1552 ŻDz XIII 240, 248; *Sędziejowice* 1783–84 RejKor 181; *Sędzieiowice* 1827 Tabella II 163; *Sędziejowice*, wś i folw., *Sędziejowice Poduchowne*, wś 1889 SG X 464–5; *Sędziejowice* 1921 Sk II 47; *Sędziejowice, -wic, Sędziejowice-Kolonia, -wic-nii* 1982 WUN III 204; gw. *synżejowice, -víc, synżejowski*. — Od n. os. *Sędziej*, z suf. *-owice*. W XIV w. funkcjonowała także postać *Sędzi(e)wojewicy*. Członcy dyferencyjne od przym. *poduchowny* i ap. *kolonia*. Lit.: SHGŁęcz II 87. PD

Sędziejów zob. **Sędziwojewo**

Sędzięta zob. **Romany-Sędzięta, Zależę-Sędzięta**

***Sędzimice**, wś zaginiona, leżała koło Gdańska: *Sincimitz* 1178, *Sincimitz* (1235), *Sincimiz* (1235)XVII, *Sinsimiz* (1245), *Cincimeh* 1279, *Cincimitz* (1283), *Cincimiz* 1291, *Cincimiz, Cincimitz*

Sędzimiery

1295 Perl 4, 41 (fals.), 44, 74, 265, 320, 429, 472, 480. — Od n. os. *Sędzim (: *Sędzimir* SSNO V 35), z suf. *-ice*. Zapisy historyczne z *-in-* oddają wymowę przedniej samogłoski nosowej, co jest charakterystyczną cechą kaszubską i zachodniopomorską, por. RzDuma III 77–80. Lit.: Bugalska, PMT VI 92; Siciński, OSG VIII 73. WK

Sędzimiery zob. **Słończewo**

Sędzimirz, cz. Walimia, dawniej wś, wałb., gm. Walim, 5 km na wsch. od Głuszycy: Dörrfl *Neugerichte* 1607, *Neugerichte* 1641 Darst VI 50, 119; *Neugericht* ok. 1660 MpDSSvid; *Neugericht* 1666/67 J I 708; *Neugericht* 1736 MpWielSchw; *Neugericht* 1785 Z V 471; *Neugericht* 1845 K 436; *Neugericht* — *Sędzimirz*, *-rza*, *sędzimiernski* 1947 MPol XXVI nr 37. — Dawna n. niem. *Neugericht* od przym. *neu* ‘nowy’ i ap. *Gericht* ‘sąd’. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sędzimirz*. Lit.: SNGŚI XII 74. PS

Sędzimirowice, dziś *Sędzimirowice*, wś, i *Sędzimirowice-Kolonia*, cz. Sędzimirowic, sier., gm. Sędzimirowice, 6,5 km na płn. od Błazsek: *Sędzimirowice* 1783–84 RejKor 170; *Sędzimirowice* 1827 Tabella II 163; *Sędzimirowice*, wś i folw. 1889 SG X 465; *Sędzimirowice*, wś i kol. 1921 Sk II 19; *Sędzimirowice*, *-wic*, *sędzimirowicki*, *Sędzimirowice-Kolonia*, *-wic-nii* 1971 UN 80, 39. — Od n. os. *Sędzimir*, z suf. *-owice*. Człon odróżniający w n. zestawionej od ap. *kolonia*. PD

Sędzimirów, wś, legn., gm. Pielgrzymka, 11 km na płn.-wsch. od Lwówka Śląskiego: in *Wilhelmvilla* ok. 1300 CdSil XIV 129; *Wilhelmsdorff* 1399 ZfGS XXXIII 400; Petir *Wilhelmsdorff*, Bürger zu Jauwor 1445, Petsche *Wilhelmsdorffin* 1447 CdSil XXXV 87, 88 (tu?); *Wilhelmsdorff*, *Wilhelmßdorff* 1654–55 EberLieg 58, 59; *Wildmansdorf* ok. 1672 MpDSLig; pągam *Wilcksdorff* 1677, bonum *Wilmsdorff* 1687 J IV 178, 402; *Wilhelmsdorf* 1736 MpWielLig; *Wilhelmsdorf*, die Landleute heissen es abgekürzt *Willsdorf* 1789 Z VIII 294; *Wilhelmsdorf*, vormals *Wildmannsdorf*, vulgo *Willsdorf*, genannt 1845 K 744; *Wilhelmsdorf* 1941 Wrzosek 31; *Wilanówka*, n. przejściowa 1945 SNGŚI XII 74; *Wilhelmsdorf* — *Sędzimirów*, *-owa*, *sędzimirowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Sędzimirów*, *-rowa* 1982 WUN III 204. — Pierwszy zapis łac. *Wil-*

helmi Villa jest kancelaryjną formą n. niem. *Wilhelmsdorf*, ta od n. os. *Wilhelm* (: *Wille*) Gott 531 i niem. ap. *Dorf* ‘wieś’, łac. *villa* ‘ts.’ Lokalnie używano także jej skróconych form: *Wilmsdorf*, *Willsdorf* i *Wilcksdorf* (por. n. os. *Wilm*, *Will*, *Vilk* < *Willo*, *Wille* Gott 530–1). Postać *Wildmansdorf* powstała może w wyniku adideacji do n. os. *Wildmann* (: niem. *wild* ‘dziki’, ‘śrwniem. i ‘śrdniem. też ‘obcy’). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sędzimirów*. Lit.: SNGŚI XII 75; SGTS VII 490–3. PS

Sędzimiry zob. **Słończewo**

Sędzin, dziś *Sędzin* i *Sędzinek*, dwie wsi, włoc., gm. Dobrze, 12,5 i 13 km na płn.-wsch. od Radziejowa: villae, quae *Sandzyno* nuncupatur (1252) CdP II 600; *Zandyno* 1252 KkM 16; *Sandzyno* (1275) Kuj 161; *Sandzyno* 1366 KkM 78; *Sandzino* 1422 AC III 463; *Szandzino* 1435 Vlad XI 7; *Sandzyno* 1486 Lupbrz 164; *Sadzino*, *Sądzino*, *Szandzino* 1527 Vlad XI 27, 61; *Sandzino*, *Sądzino* 1577 Vlad XVII 75, 114; *Sędzino* 1583 ŻDz XII 250; *Sendzino* 1598, z *Sędzinem* 1604 Inwwłoc 75, 17; *Sędzino* 1783–84 RejKor 861; *Sędzino* 1796 PerOpis IX; *Sędzin* 1827 Tabella II 163; *Sędzin*, *Sędzinek* Fol. 1839 MpKwat II 2; *Sędzin* i *Sędzinek* 1867 KolbKu 306; *Sędzin poduchowne*, *Sędzin* wieś, *Sędzin poduchown.* 1881 Borucki 360, 369; *Sędzin*, wś i folw. 1889 SG X 465; *Sędzin* 1921 Sk I 105; *Sędzin I*, *II* 1952 UW 46; *Sędzin*, *-na*, *sędziński*, *Sędzinek*, *-nka*, cz. *Sędzina* 1971 UN 172, 23; *Sędzin*, *-na*, *Sędzinek*, *-nka* 1982 WUN III 204. — Dawniej *Sędzino*, od n. os. *Sędzia* SSNO V 35 (: ap. *sędzia* lub n. os. typu *Sędzimir*), z suf. *-ino*, później *-in*. Od XIX w. dwa obiekty: *Sędzin* i *Sędzinek*, z dem. suf. *-ek*. *Sędzinek* nazywany był też okresowo *Sędzinem Poduchownym*, z członem dyferencyjnym wskazującym na dawne stosunki własnościowe. Lit.: Nieckula, *-ov-* 305. AG

Sędzina Wolica, wś zaginiona, leżała w par. Mikłuszowice, w dawnym pow. sądeckim: in villa *Szandzina Wolycza* post rivulum trans rubeta versus Borek, sub parochia ecclesiae de Mykluszowicze 1470–80 DB I 129. — Od n. os. *Sędzia* i od ap. *wolica*. Lit.: LKrak 169. IN

Sędzinek zob. **Sędzin**

Sędziniec, wś, pil., gm. Wysoka, 1,5 km na płn.-zach. od Wysokiej: *Richtershof* 1897 Mp-

Mbl(2868); *Rychterowo*, niem. *Richtershof* 1902 MycPn 220; *Sędziniec* 1933 Mp-100(36-24); *Sędziniec*, -ńca, sędziński, wś 1972 UN 190, 29. — Dawna n. niem. od ap. *Richter* ‘sędzia’ + -hof. *Rychterowo* jest adaptacją fonetyczno-morfologiczną n. niem. na wzór n. m. z suf. -owo. Nazwa *Sędziniec* utworzona przez S. Kozierowskiego jako tłumaczenie n. niem. Lit.: Koz V 614. ZZ

Sędzinko, wś, poznań., gm. Duszniki, 6,5 km na pñ.-zach. od Buku: *Mezigniewski Sandzinski de Parvo* 1391 RWlkp I nr 126; de *Parva Sandzinka* 1399 RWlkp I nr 375; *Minori Sandzino* 1409 RWlkp III nr 412; *Minori Szandzino* 1425 RWlkp I nr 1198; *Sandzinko* 1411, *Parua Sandzino* 1418, *Sadzynko* 1448, *Sandzynko* 1473, *Sadzyno Minus* 1499, *Minus Sandzinko* 1516, *Szadzynko* 1538, *Schadzynko* 1545, *Sadzinko* 1564, *Sendzinko* 1570, *Sędzino Minus* 1577 SHGPn IV 350; *Sędzino minus* 1580 ŹDz XII 6; *Sędzino minus* 1622–24 PPOzn(Tab); *Sędzinko* 1789 PPOzn(Tab 1, 4 i 6, 49v); *Sędzinko* al. *Sędzinki* 1889 SG X 466; *Sędzinko*, niem. *Sendzinko*, wś 1921 Sk X 86; *Sędzinko*, -ka 1982 WUN III 204; gw. *seńżijnko*, -nka, *seńżinecki*. — Od n. m. *Sędzino* (dziś *Sędziny*), początkowo z członem dyferencyjnym od łac. *parvus* ‘mały’, następnie w postaci zuniwerbizowanej, z suf. -ko, -ki. Lit.: SHGPn IV 350–2; PPOzn 179. ZZ

Sędzino, os. niezidentyfikowana, leżała w okolicy Szczedrowa i Sierakowa, leszcz., gm. Kościan: Nicolaum, scultetum de *Zanzinno* 1394, de *Szanzino* 1394 Lek II nr 1684, 1702. — Odczytanie nazwy niepewne; jeśli *Sędzino, to n. należy wywodzić od n. os. *Sędzia*, z suf. -ino. J. Lekszycki identyfikuje te zapisy z wsią *Dzięczyzna*. ZZ

Sędzino Minus zob. **Sędzinko**

Sędziny, wś, poznań., gm. Duszniki, 7,5 km na pñ.-zach. od Buku: *Sandzino* 1387 RWlkp I nr 28; *Szøndzino* 1390, *Szandzino* 1391 RWlkp I nr 80, 294; de *magno Sandzino* 1391 Lek I nr 1167; *Szanczino* 1396 RWlkp I nr 304; de *Szandzino* 1397 Lek I nr 2457; *Mayori Sandzino* 1402 KZPozn nr 927; de *Szandziny* 1420 RWlkp IV nr 776; *Sadzyno*, *Sandzyno Maior* 1432, *Sandzino* 1435 SHGPn IV 352; *Sandzino* 1445 RWlkp I nr 1632; *Sadzyno Maior*, *Sadzynko Maior* 1499, *Zandzyno Maior* 1518, *Szadzino* 1532, *Sendzyno* 1536, *Szandzino Maius* 1563, *Sadzino* 1564, *Sę-*

dzino Maius 1577 SHGPn IV 352; *Sędzino major*: 1580 ŹDz XII 6; *Sędzino* 1622–24, *Sędzino* 1789 PPOzn(Tab 1, 4 i 6, 48); *Sędziny* 1789 LuPozn 315; *Sędzin* al. *Sędziny* 1889 SG X 465–6; *Sędziny*, -dzin 1982 WUN III 204 — Od n. os. *Sędzia*, z suf. -ino, następnie w l. mn. -iny. Lit.: SHGPn IV 352–9; PPOzn 270. ZZ

Sędzislaw, wś, jel., gm. Marciszów, 4 km na pñ. od Kamiennej Góry: neue(r) heuser in der *Ruhebank* 1391 CdSil XXVII 20, przyp. 3; *Ruhebank* 1399 K 565; *Ruhbanck* ok. 1660 MpDSSvid; *Robank* 1666/67 J I 686; *Ruhbank* 1736 MpWielSchw; *Ruhebanck* 1743 SNGŚI XII 75; *Ruhbank* 1785 Z V 118; *Ruhbank* 1845 K 565; *Ruhbank* 1889 SG IX 957; *Ruhbank*, *Rąbanek* 1941 Wrzosek 33; *Ruhbank* — *Sędzislaw*, -wia, sędzislawski 1947 MPol XXVI nr 37; *Sędzislaw*, -wia 1982 WUN III 204. — Dawna n. niem. *Ruh(e)bank* od n. lasu *Ruhbank*, por. Wald die *ruhbank* genannt, bei dem Hayne gelegen 1399 Darst VI 50, ta od ap. *Ruhebank* ‘ławka, na której się odpoczywa’ DWB XIV 1425. Nazwę spolonizowano jako *Robank*, *Rąbanek*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sędzislaw*. Lit.: SNGŚI XII 75. PS

Sędzislawice zob. **Senisławice**, **Sędziszowice**

Sędziszewice zob. **Sędziszowice**

Sędziszowa (1), wś, jel., gm. Świerzawa, 1 km na zach. od Świerzawy: *villa Reinfridi* 1268, *Reynfridiuilla* (1268)1339, de *villa Reinuridi*, de *Reinuridi villa* 1268 SUr IV 43, 46, 71; *Reyngirsdorf sive Mons ferreus* ok. 1300 CdSil XIV 138 (tu?); *Renfridesdorf* 1326 Reg nr 4568; *Reynfredisdorff* 1368, *Reinfarsdorff* 1391, *Reynersdorff* 1399, *Reinfredisdorf* 1400, *Reinfarsdorf* 1409 CdSil XIV 138, przyp. 314; *Reuersdorff* 1561, 1606, *Reuersdorf* 1650 CdSil XXXV 178, 185, 255; *Röbersd.* ok. 1660 MpDSIav; pagum *Rewersdorff* 1677, *Röwersdorff* 1687 J IV 77, 250; *Reversdorff* 1704, *Rocwersdorff* (!) 1725 SGTS VII 493; *Röversdorf* 1736 MpWiellav; *Röversdorf*, in gemein *Röhersdorf* genannt ... hat 2 Anthteile, als ... *Ober-Röversdorf* ... *Nieder-Röversdorf* 1786 Z VI 391; *Röversdorf*, *Nieder-* u. *Ober-*, *Röversdorf*, *Ober-*, dwie wsie 1845 K 550; *Röversdorf* 1941 Wrzosek 31; *Röversdorf* — *Sędziszowa*, -ej, sędziszowski 1947 MPol XXVI nr 37; *Sędziszowa*, -wej 1982 WUN III 204. — Dawniej n. niem. *Reinfridesdorf*, w kancelaryjnym zapisie łac. *Reynfridi Villa*, *Rein-*

Sędziszowa

vridi Villa, od n. os. *Reinfrid* (: *Raganfrid*) Gott 398 i ap. *Dorf* 'wieś', łac. *villa* 'ts.'; wtórnie *Reinfredisdorf*, także w postaciach skróconych, z których ustabilizowała się forma *Röversdorf*. Człony dodatkowe od przym. *nieder* 'dolny' i *ober* 'górny' na oznaczenie części wsi. Około 1300 r. odnotowano także n. łac. *Mons Ferreus* 'żelazna góra', która ma związek z występującymi w tej okolicy rudami żelaza, identyfikacja tego zapisu z Sędziszową jest jednak niepewna. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sędziszowa*. Lit.: SNGŚI XII 75; SGTS VII 493–9; Wereszczyński (red.), Dzieje Kowar, 2013, 95–6; Wiszewski, Ruchniewicz, Życie w dolinach. Dzieje Świerzawy i okolic, 2015, 107–8. PS

Sędziszowa (2), wś, nowosąd., gm. Bobowa, 16,5 km na płn.-zach. od Gorlic: *Sandzissouicze* (1369)XVIII KMłp I 360; *Sandziszowicze* 1400, *Sandzyschowicze* 1421, de *Sandziszowa* 1448 SHGKr(kartoteka); de *Sodzischowa* 1403 SHGKr(TCz 1, 88); de *Sandzyschowa* 1470–80 DB III 201; *Sendziszowa* alias *Zimnawoda* 1680 Rej 277; *Sędziszow* 1794 Ga Nn2; *Sędziszowa* 1889 SG X 467; *Sędziszowa*, -wej, *sędziszowski* 1965 UN 56, 40. — Od n. os. *Sędzisz* SSNO V 36 (: *Sędzimir*, *Sędzislaw*), z suf. -owice, wtórnie -owa, też -ów. Oboczna n. w formie zrostu, od wyrażenia *zimna woda*. Lit.: RBiecz 44; Nieckula, -ov- 182. IN

Sędziszowice, wś, kiel., gm. Bejsce, 9 km na płd.-wsch. od Kazimierzy Wielkiej: de *Sandzisszowijcz* 1358 CdP III 119; de *Sandzyschowicze* (1366) ZDM I 153; *Sadzisouicz* 1382, *Sadzisla-uicz* 1385 Krak nr 3054, 3230; *Sadzisow* 1389 Krak nr CCII(18); de *Sandzwoyowicze* 1434 Inscr nr 683; de *Sandzwoyowicze* (1439) ZDM II 312; *Sandzyschowycze* 1470–80 DB I 179; *Szadzyszowycze* 1490 ŻDz XV 443; *Szandziszowicze* 1564 Lukrak II 84; *Sendziszowice* 1581 ŻDz XIV 10; *Sędziszowice* 1680 Rej 104; *Sędziszowice* 1783–84 RejKor 375; *Sędziszowice* 1787 MpPerKr; *Szędziszowice* 1790–92 SHGKrMat 271; *Sędziszowice* 1889 SG X 467; *Sędziszewice* 1921 Sk III 102; *Sędziszowice*, -wic, *sędziszowicki* 1966 UN 22, 14; gw. *senżisowice*, -vic, *senżišoski*. — Od n. os. *Sędzisz*, z suf. -owice. W XIV w. n. z suf. -ów; efemerycznie w XX w. -ewice. Odnotowano też postaci *Sędzislawice* i *Sędziwojowice*, powsta-

łe wskutek skojarzenia z n. os. *Sędzislaw* i *Sędziwoj*. Lit.: RKrak 150; KopKiel 249. IN

Sędziszowice zob. **Sędziszowa** (2), **Sędziszów**

Sędziszów, mto, kiel.: *Sudisov* 1224 Kkk I 14; de *Sandissow* 1325–27 MVat I 132; *Sandziszow* 1376 KMłp III 298; de *Szadzisouicz*, de *Sandzischow* 1388 Krak nr CXXI(9), 4895; *Sandzyschow* 1470–80 DB II 69; *Szadzyszowycze* 1490 ŻDz XV 438; *Sandziszowa* 1564 Lukrak II 79; *Sendziszowa*, *Sendziszowice* 1581 ŻDz XIV 85; *Sendziszow* 1629 RPobKr 129; *Sędziszow* 1783–84 RejKor 230; *Sędziszow* 1787 MpPerKr; *Sędziszów*, wś i folw. 1889 SG X 466; *Sędziszów*, -szowa, *sędziszowski*, wś 1966 UN 21, 51; *Sędziszów*, -szowa, os. 1982 WUN III 204; *Sędziszów* 1989 MPol nr 41, poz. 324; gw. *senżisuf*, -ova, *senżišoski*. — Od n. os. *Sędzisz*, z suf. -ów; okresowo w XIV–XVI w. z suf. -owice. Lit.: RKrak 150; KopKiel 199; RospSEMIG 343; Nieckula, -ov- 182. IN

Sędziszów zob. **Sędziszowa** (2), **Sędziszowice**

Sędziszów Małopolski, mto, rzesz.: de *Sandissow* 1325–27 MVat I 232; *Sandyszow* 1360 Kkk I 274; *Sandischow* (1394)1512 ZDM I 263; *Sandzischow* 1420 Kkk II 463; *Sandzyschow* 1470–80 DB II 282; *Sandzischow* 1512 Matr IV/1, nr 1525; de *Szandzyschow*, *Szadzyschow* 1518 SHGSd(TP 22, 449); *Shandzischow*, *Shadzyschow* 1529 LR 76; *Sendzyschow* 1581 ŻDz XIV 252; *Sędziszów*, mko 1889 SG X 466–7; *Sędziszów*, mko 1933 SkBy 1520; *Sędziszów Małopolski*, -szowa -kiego, *sędziszowski* 1966 UN 69, 43; gw. *syżisuf*, -ova, *syżišoski*. — Od n. os. *Sędzisz*, z suf. -ów. Człon odróżniający w n. zestawionej od przym. *małopolski*. Lit.: OPilz 52; RospSEMIG 343; RymNmiast 213; Nieckula, -ov- 182. IN

Sędziwojewice zob. **Sędziejowice** (1)

Sędziwojowo, wś, pozna., gm. Września, 8 km na wsch. od Wrześni: *Sandzywyewo* (!) 1452 Matr I nr 164; *Sandzeow* 1455 KorAbpi II 265–6; in villus *Sandzyvogewo* et Othoczno 1461 AC I nr 1915; *Szandzywoyowo* ... *Szandzywoyewo* 1511–23 ŁLB I 325; *Sandziuogewo* 1580 ŻDz XII 161; *Sandziwuiewo* 1674 MKI(ASK 74, 216); *Wież Sędziwojowo* 1789 MKI(Tab 36, 181); *Sędziwojowo*, *Sendziwojowo* 1889 SG X 467; *Sędziwojowo*, -wa 1982 WUN III 204; gw. *senżiwojowo*, -va,

seńżivojeski. — Od n. os. *Sędziwoj* SSNO V 39, z suf. *-ewo*, przejściowo *-owo*, też od formy skróconej, *Sędziej*, z suf. *-ów*. ZZ

Sędziwojowice zob. **Sędziejowice** (1), **Sędziowice**

Sędziwojowo zob. **Sędziwojewo**

Sędziwoje, wś, łomż., gm. Zambrów, 3 km na zach. od Zambrowa: circa granicies Sandziwojii de Nasirowo 1428 Mkm I nr 525; Nicolaus et Sangivogius de *Prandnyki* 1433 Tym 270, przyp. 233; *Prandnyk* (1435)1456 SHGMz(MK 3, 178); Sandziwogius de *Prądnik* 1441 HMil 336; *Prandnyk* 1446 Tym 175, przyp. 88; Sandziwogii heredes de *Prądniky* 1456 ZHer nr 133; *Sandzywy*, ad *Sandzywoy* 1463 SHGMz(MK 6, 4–4v); granicies ... *Sandzywgewsky* 1470 SHGMz(MK 5, 132); *Sandzywge* 1476 SHGMz(Ep. 13, 117v); *Sandzywy* 1496, *Sandzywhvge* 1497 SHGMz (Ep. 15, 57 i 115); *Prątnik* 1497, *Sandziwuie Prątnik* 1529 HMil 337; z *Sendziwojami* (1565) Lumaz II 84; *Sendziwoje Prątnik* 1578 ŻDz XVI 378; de *Sandziwuie Prątniki* 1630, bonis *Sandziwuie Prątnik* 1694 HMil 338; *Sędziwuie Prątniki* 1783 MpPerMz; *Sędziwuie*, *Sędziwuie prątnik* 1827 Tabella II 163, 164; *Sandziwuie* 1839 MpKwat V 3; *Sędziwoje Prądnik* 1889 SG X 467; *Sędziwoje* 1921 Sk V 50; *Sędziwoje*, *-wuj* 1982 WUN III 204. — Dawniej *Prądnik*, *Prądniki*, od n. rz. *Prądnik*, ld. Jabłonki, nad którą leży wieś, por. *Prandnyk* (1437)1456 SHGMz(MK 3, 209). Wtórnie *Sędziwy*, *Sędziwoje*, od n. os. *Sędziw*, *Sędziwoj* (por. pierwsze zapisy), w l. mn. W XVI–XIX w. n. zestawiona *Sędziwoje-Prądnik/Prądniki*. Lit.: ZMaz 307. UB

Sędziwojewo, zob. **Sędziwojewo**

Sęgnity zob. **Sągnity**

Sęk, cz. Będkowa, dawniej wś, sier., gm. Burzenin, 12 km na pln.-wsch. od Złoczewa: *Sęk* 1827 Tabella II 164; *Sęk*, os. 1889 SG X 467; *Sęk*, wś 1921 Sk II 94; *Sęk*, *-ka*, *sękowski* 1972 UN 50, 6; *Sęk*, *-ka*, wś 1982 WUN III 205; po zmianie *Sęk*, *-a* 2005 DzU nr 264, poz. 2208. — Od nazw. *Sęk RymSEN* II 413 (: *sęk* 'najtwardsze, najściślejsze miejsce w drzewie, miejsce, z którego gałąz wychodziła' SW VI 79). PD

Sękity, os. notowana do 1967 r., dawniej wś, olszt., gm. Bisztynek: in campo *Gertlauken* (1352)XIV sub a. 1333–42, nadpis na kopii:

ville *Gertlauken* alias *Senkiten* (XIV) PrUr III 388; *Senkitten* 1352 Ger 155; *Gertlauken* 1358 MWrm II 269; iuxta villas ... et *Gertlauken* 1378 MWrm V 33; [*Gertlauken*] 1484 MWrm II 175, przyp. 1; *Senkitten* 1789 Goldb I 224; *Senkitten* 1796–1802 MpSchröt XI; *Senkitten* 1889 SG X 432; *Senkitten* — *Sękity* 1946 Ley I 99; *Senkiten* — *Sękity*, *-it*, *sękicki* 1949 MPol XXVII nr 92; *Sękity* — *Senkitten*, os. 1951 Rosp 287; *Sękity* 1967 SM 1017. — Wieś od początku miała dwie n. prus.: *Gertlauk-ai i *Sankīt-ai. Do n. *Gertlauk-ai por. n. *Gerten* Ger 40, *Gertlack*, *Gerlauken* Błażienė II 64–5, prus. *gerto* 'kura' + *lauks 'pole'. Nazwa prus. *Sankīt-ai od n. os. *Sankitel/*Senkite, por. *Sanke*, *Sankeicz*, *Sankete* TAP 88–9, lit. *Šankas*, *Šank-aitis* (: *šankinti* 'zmuszać do skoku; szybko nieść, wieźć', *šankūs* 'szybki, porywczy' SESmocz 649–50) Zinkevičius 203, Lpvž II 885, z suf. *-it-*. Nazwa *Sękity* jest adaptacją fonetyczno-fleksyjną n. prus. Lit.: Biskupiec. Z dziejów miasta i powiatu, 1969, 140; Ger 155; Przybalt 262. RP

Sękocin, dziś *Sękocin Nowy* i *Sękocin Stary*, dwie wsi, warsz., gm. Raszyn, 7 km na pld.-wsch. od Pruszkowa: *Sankoczka Vola* 1418 SHGMz(MK 3, 13); *Sankoczino* (1421)1456 SHGMz(MK 3, 79); *Sankoczino* 1425 Mkm I nr 201; *Sankoczino* Boruthe, *Sankoczino* 1430 Mkm II nr 561; *Sankoczino* (1441)1456 SHGMz(MK 3, 264v); *naszakoczynye* 1503 Warsz nr 1951; *Sękoczin*, z *Sękocina*, od *Sękoczina*, z *Sękocinem* (1565) Lumaz I 45, 47, 48 *Sękocin* 1580 ŻDz XVI 269; *Sękocin*, do *Sękocina* 1617 Lumaz I 156, 157; *Sękocin* 1783 MpPerMz; *Sękocin* 1827 Tabella II 164; *Sękocin* 1839 MpKwat IV 4; *Sękocin*, wś i folw. 1889 SG X 468; *Sękocin Nowy*, *Sękocin Stary* 1921 Sk I 188; *Nowy Sękocin*, *-wego -na*, *Stary Sękocin*, *-rego -na*, *sękociński* 1971 UN 136, 20, 21; *Nowy Sękocin*, *-wego -na*, *Stary Sękocin*, *-rego -na* 1981, 1982 WUN II 597, III 333; po zmianie *Sękocin Nowy*, *-na -wego*, *Sękocin Stary*, *-na -rego*, *sękociński* 1996 MPol nr 79, poz. 713. — Pierwotnie *Sękocka Wola*, od n. os. *Sękota i od ap. *wola*; wtórnie uniwerbizacja za pomocą suf. *-ino*, *-in*. Do n. os. por. ap. *sęk* i n. os. *Sęk* SSNO V 41. Współcześnie dwie wsi o nazwach zestawionych, z członami odróżniającymi od przym. *nowy*, *stary*. Lit.: SHGWarsz 253–4. UB

Sękocka Wola

Sękocka Wola zob. **Sękoćcin**

Sękorady, os. zaginiona, leżała koło Żernik, bydg., gm. Janowiec Wielkopolski: *Obczanowo et Senkoradi* utraque villa (1298) KW II 165. — Od n. os. *Sękorad lub *Siękorad, w l. mn. Antroponim o charakterze przezwiskowym, analogicznym do im. z *-rad*. Lit.: GórnrWlkp 30. ZZ

Sękowa, wś, nowosąd., gm. Sękowa, 6 km na płd.-wsch. od Gorlic: in densa silva ... locandi ... nomen villae *Sankowy Las* (1363)1636 ZDM I 131; *Sakowa* (1377)1583 ZDM I 193; *Sanczawa* 1413 SHGKr(TC 378, 9); de *Sąndkowa* (!) 1473 SHGKr(TP 23, 24); *Sękowa* 1581 ŻDz XIV 114; *Senkowa* 1680 Rej 286; *Sękowa* al. *Senkowa* 1889 SG X 468; *Sękowa* 1921 Sk XII 13; *Sękowa*, *-wej*, *sękowski* 1965 UN 56, 47. — Dawniej *Sękowy Las*, od przym. *sękowy* (: *sęk*) i od ap. *las*. Wtórnie elipsa członu drugiego i zmiana rodzaju gramatycznego na żeński. Lit.: RBiecz 44; RospSEMig 343–4; Nieckula, *-ov-* 182. IN

Sękowa Wola zob. **Wola Sękowa**

Sękowice (1), wś, opol., gm. Nysa, 6 km na pñ.-zach. od Nysy: *Zenchovitz*, *Zenthowitz*, *Senchovitz*, *Senthovitz* ok. 1300 CdSil XIV 5, 30; *Pospechowicz* sive *Senkowicz* ok. 1300 ZfGS XXXVI 461; *Senkewicz* 1360 K 632; *Zenkowicz* 1371 CdSil XIV 5, przyp. 42; Johannes *Senkewicz*, Nikolaus Reibnicz 1389, Johannes alias Henselin *Senkewicz*, Schulteiss in Reynischdorff 1390, *Senckwitz* 1556 CdSil XXXVI 22, 97; Ex pagis ... *Sängwitz* 1651 J I 202; *Sengwitz* 1658 MpDSGrot; ex villa *Senckwitz* 1666/67 J I 646; *Senkwitz* 1736 MpWielGrot; *Senckwitz* 1743 SNGŚI XII 75; *Senkwiz* 1784 Z III 373; *Senkwitz* 1845 K 632; *Sengwitz* 1889 SG X 431; *Sengwitz*, *Zienkowice* 1941 Wrzosek 45; *Sengwitz* — *Sękowice*, *-ic*, *sękowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Sękowice*, *-wic* 1982 WUN III 205. — Pierwotnie *Sękowice, od n. os. *Sęk* SSNO V 41, lub *Sienkowice, od n. os. *Sienko* SSNO V 66, z suf. *-owice*. Nazwę zmieniono jako *Senkewicz* (częsta substytucja *o > e*), następnie *Sengwitz*, *Senkwitz*. Około 1300 r. obocznie występuje też n. *Pospiechowice*, od n. os. *Pospiech* SSNO IV 329, z suf. *-owice*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sękowice*. Lit.: SNGŚI XII 75; BorGŚI 181. PS

Sękowice (2), wś, ziel., gm. Gubin, 5 km na płd. od Gubina: *Schenkendorp* 1301 LeUrk 111;

Schenkendorp 1313, *Scenkendorp* 1316, *Schenkendorph* 1328, *Schenkendorf* 1347 Urkundenbuch ... 14, 16, 23, 34; Ericum et Ottonem Schencken in *Schenkendorf*, de *Schenkendorf* 1350, *fchenkendorf* 1364, *Schenkendorff* 1367 CdB B II 304, 306, 462, 482; *Schenkendorf* 1442 CdB B IV 276; *Schenckendorff* 1457 Le II 25; *Schenkendorf* 1454 LeQ I 261; *fchennckenndorff* 1462, *Schenckendorff*, *Schenkendorf* 1464 CdB B V 67, A XX 69; *Schenckendorff* 1465, *Schenkendorf* 1495 LeQ I 266, 33; *Schenckendorf* 1528 Le II 25; *Schenkendorf* 1544 CdB A XXIV 246; *Schenkendorf* 1557 LeQ I 68; *Schenckendorff* ok. 1700 MpWeigInf; *Schenkendorf* 1845 MpUMbl 2256; *Schenkendorf*, dłuż. *Šenkojce*, *-c*, *-cach* 1927 MukaS 83; *Schenkendorf* 1945 Le II (mapa); *Schenkendorf* — *Sękowice*, *-ic*, *sękowicki* 1947 MPol XXV nr 111; *Sękowice*, *-wic* 1982 WUN III 205; dłuż. *Šenkojce*, *-ojc* Le II 253, Muka III 178. — Nazwa niem. *Schenkendorf* od n. rodu *Schenden* von Landsberg (por. zapis z 1350 r.) i ap. *Dorf* 'wieś', zaadaptowana do dłuż. na wzór nazw patronimicznych na *-ojce*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sękowice*. Lit.: Eichler, Zschieschang, Die Ortsnamen der Niederlausitz östlich der Neiße 2011, 178–9; Urkundenbuch des Klosters Neuzelle, Bd. I, hrsg. v. W. Lippert und E. Theuner 1897. JCh/PS

Sękowo (1), wś, ciech., gm. Działdowo, 9,5 km na pñ. od Działdowa: *Opetcz von Zcamkow* (1352)XV PrUr V 15; die Güter Wildenau ... und *Sunkau* 1423 Gause 8; *Schönkau*, wś ok. 1780 HAPr IV 371, 1789 Goldb I 203; *Szenkow* 1784 MpPerPł; *Schönkau* 1796–1802 MpSchröt XXII; *Schönkau* 1820 Wald 221; *Szenkowo* (*Schönkau*) 1925 Krzep 116; *Szenkowo* 1933 SkBy 1678; *Sękowo* 1952 UW 177; *Sękowo*, *-wa*, *sękowski* 1971 UN 170, 6. — Dawniej *Samków*, od n. os. *Samk*, *Samek* SSNO V 9 (: *sam* 'samotny, jedyny' lub im. *Samson*), z suf. *-ów*. Nie można wykluczyć związku z niem. n. os. *Zank* Gott 541. Substytucja niem. opiera się na adideacji do *schön* 'ładny', z członem *-au*, *-ow*. Wariant *Szenkowo* jest substytucją fonetyczno-słowotwórczą niem. *Schönkau*. Później n. zmieniono na *Sękowo*. Lit.: Gause, Geschichte des Amtes und der Stadt Soldau, 1958, 8, 19. RP

Sękowo (2), wś, płoc., gm. Bielsk, 11 km na pñ. od Płocka: de *Sankovo* 1303 KkM nr 48; *San-*

kowo 1427 MkM I nr 518, 519; *Sankowo* 1435 Zakr II nr 1347; *Sankowo* 1460 Płoc I nr 172; *Sekowo* 1784 MpPerPł; *Sekowo* 1827 Tabella II 164; *Sekowo* 1889 SG X 469; *Sekowo* 1921 Sk I 117; *Sekowo*, -wa 1982 WUN III 205. — Od n. os. *Sęk*, z suf. -owo. Lit.: SHGPł 273. PS

Sekowo (3), wś, pozń., gm. Duszniki, 12 km na wsch. od Pniew: *Sankowo* 1403 KZPozn nr 1330; *Sankowo* (1421)1499–1509 KW V 322; *Szancow[o]* 1428 SHGPn IV 359; *Szakowo* 1508 SHGPn IV 359; *Szakowo* 1510 NKs 168; *Schakowo* 1521, *Szankowo* 1563 SHGPn IV 359; *Senkowo* 1564 InwBPozn 280; *Sekowo* 1577 SHGPn IV 359; *Sekowo* 1580 ŻDz XII 40; *Sekowo* 1622–24, *Sekowo* 1789 PPozn (Tab 1, 38 i 6, 174v); *Sekowo* al. *Senkowo* 1889 SG X 469; *Sekowo*, -wa 1982 WUN III 205; gw. *senkovo*, -va, *senkofski*. Lit.: SHGPn IV 359–60; PPozn 270. ZZ

Sekowo (4), wś, pozń., gm. Nowy Tomyśl, 2 km na pñ.-zach. od Nowego Tomyśla: *Sekowo* al. *Stare Górzycie Olędry* 1700 Rusiński 139; *Sekowskie Holendry*, niem. *Zinskowo* 1889 SG X 469; *Sekowo*, niem. *Zinskowo* 1902 MycPn 92; *Sekowo*, niem. *Friedenwalde* 1921 Sk X 53 155; *Sekowo*, -wa 1982 WUN III 205 — Od n. os. *Sęk* RymSEN II 413, z suf. -owo; n. ziemczona jako *Zinskowo*. W obocznej n. zestawionej *Stare Górzycie Olędry* człon pierwszy od przym. *stary*; człon *Górzycie* od n. m. (Stare) *Gorzycy* albo *Gorzycyca*, trudnej do zidentyfikowania; człon *Olędry* od terminu osadniczego *olędry*. Nazwa niem. *Friedenwalde* wprowadzona przez władze pruskie. ZZ

Sekowskie Holendry zob. **Sekowo** (4)

Sekowy Las zob. **Sekowa**

Seków, wś, chełm., gm. Urszulin, 26 km na pñ.-wsch. od Łęcznej: *Seków* 1877 Zin II 139; *Seków*, folw. 1889 SG X 468; *Seków*, kol. 1921 Sk IV 121; *Seków* 1933 SkBy 1521; *Seków*, wś 1952 UW 151; *Seków*, -kowa, *sekowski* 1967 UN 121 18. — Od ap. *sęk* lub n. os. *Sęk*, z suf. -ów. W pobliżu znajduje się duży kompleks leśny. Lit.: CzChełm 191. BCz

Sekówka zob. **Sukowate**

Semiszewo zob. **Staniszewo** (2)

Semniszewo zob. **Staniszewo** (2)

Sęp, wś, kiel., gm. Radoszyce, 23 km na pñ.-zach. od Końskich: *Sęp* chałupa 1783–84 RejKor 107; Chałupa *Sęp* 1791 MpPerSd; *Sęp* 1827 Tabel-

la II 164; *Sęp* 1839 MpKwat III 6; *Sęp* 1889 SG X 469; *Sęp*, -pu, *sepski* 1966 UN 24, 74. — Pierwotnie os. młyńska; n. od n. os. *Sęp* SSNO V 42. Lit.: KopKiel 227. IN

Sepichów, wś, kiel., gm. Nowy Korczyn, 17,5 km na pñd. od Buska-Zdroju: de *Sopichow* 1356 KMłp I 287; *Sopichow* 1423 Sand nr 949; de *Schopychow* 1441 ZDM II 387; *Sopichow* 1470–80 DB II 432; de *Sopyechow* 1475 SHGSd (TP 23, 42); *Sopichow*, *Sapichow* 1529 LR 19, 292; *Sepychow* 1564–65 Lusand 39; *Sepichow* 1579 ŻDz XIV 213; *Sepichow* 1660–64 Lusand II 90; *Sempiechow* 1783–84 RejKor 304; *Sempichow* 1789 Lusand III 42; *Sepichów* 1827 Tabella II 164; *Sepichów* 1889 SG X 469; *Sepichów*, -chowa, *sepichowski* 1966 UN 19, 75. — Dawniej n. *Sopichów*, od n. os. *Sopicha* SSNO V 148, z suf. -ów. Zmiana na *Sepichów* oparta na adideacji do ap. *sep*. Lit.: KSand 187; KopKiel 199; Nieckula, -ov- 193. IN

Sepiki, cz. Słomianki, dawniej wś, biał., gm. Tykocin: *Sempiki* 1676 SHGPd (CzRkps nr 1099); *Sepiki*, wś 1921 Sk V 17; *Sepiki*, wś 1933 SkBy 1521; *Sepiki*, wś 1967 SM 1018; *Sepiki*, -pik 1982 WUN III 205. — Od n. os. *Sempik*, *Sepik* (: *sep* ‘ptak drapieżny’) RymSEN II 413, w l. mn. EB

Sepilewice zob. **Sempólki**

Sepilowice zob. **Sempólki**

Sepława zob. **Samplawa**

Sępno zob. **Sępno** (2), **Sępno-Radonia**

Sepochów, wś, siedl., gm. Kołbiel, 11 km na pñd.-zach. od Mińska Mazowieckiego: *Sampochowo*, *Sompanchowo* 1422, *Sepochowo* 1433 SHGMz (W 1, 39v i 2, 225); *Sopanchowo* 1464, *Sampochowo* 1478 ZHer nr 237, 536; *Sopanchowo* 1525 SHGMz (MK 41, 50v); *Sepochowo* 1576 ŻDz XVI 225; *Sepochowo* 1783 MpPerMz; *Sepochów* 1827 Tabella II 164; *Sepochow* 1839 MpKwat V 5; *Sepochów* 1889 SG X 430; *Sepochów* 1921 Sk I 82; *Sepochów*, -chowa, *sepochowski* 1966 UN 135, 12. — Od n. os. *Sepoch* (: *sep*, *sepić*) RymSEN II 413, z suf. -owo, wtórnie -ów. Forma *Sopqchowo* powstała w wyniku meta-tezy. Por. też n. os. *Sopqch* SSNO V 148, odnotowaną na Mazowszu, oraz n. m. *Sopęchy*. UB

Sepolkowo zob. **Przepalkowo**

Sępólno (1), wś, gorz., gm. Miedzichowo, 10,5 km na pñn.-wsch. od Trzciela: *molendino* ...

Sępolno

que *Szapolna* dicitur (1379)1551 KW III 482; *mol. Sapolny* 1538 SHGPn(PG 80, 195r–197r); *Molend. Sampilny* 1580 ŻDz XII 40; *Mol. Sampilny* 1789 PPOzn(Tab 6, 146r); *Sępolny Młyn* al. *Sępolno*, *Sępolno* 1889 SG X 472; *Sępolno*, niem. *Sępolno* i *Sępolno Mühle*, wś, os. mł. 1921 Sk X 53, 155; *Sępolno*, -na 1982 WUN III 205; gw. *sempolno*, -na, *sempoleński*. — Dawniej n. zestawiona *Sępolny Młyn*; człon pierwszy od n. rz. *Sępolna*, por. *fluvius Sampilna* (1240) Koz I 274, *super flumen ... Sampilna* 1361 KW III 176, człon drugi od ap. *młyn*. Do n. rz. por. **sępol'b*, **sępolbje*, ros. *supolje* 'miejsce położone na pograniczu dwóch pól', przym. *supol'nyj* 'sąsiedni, znajdujący się obok'. W XIX w. uległa uniwersalizacji za pomocą suf. -no. Lit.: PPOzn 270. ZZ

Sępolno (2), dziś *Sępolno Małe* i *Sępolno Wielkie*, dwie wsi, kosz., gm. Biały Bór, 6,5 km na pn.-zach. od Białego Boru: *Karzenborch* 1414 LOR-SNH 46; *Seepöhlen* po 1568, *Klein Karzenburg* ok. 1570 KrRum 131, 144; *Karsenborch* 1618 MpLub; *Gr. Karzenburg, Kl. Carzenburg* (!) 1789 MpGillyPom; *Gr., Kl. Cartzenburg* 1804 Rzduma I 264; *Klein Karzenburg* — *Sępolno Małe*, -na -lego, *malosepoleński* 1947 MPol XXV nr 111; *Gross Karzenburg* — *Sępolno Wielkie*, -na -ego, *wielkosepoleński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Sępolno Małe*, -na -lego, *Sępolno Wielkie*, -na -kiego 1982 WUN III 205. — Nazwa niejasna. W pierwszym członie może słow. **karč* 'wykarczowany pień' lub n. os. *Karcz*, w drugim — niem. -burg. Notowana w KrRum n. *Seepöhlen* pochodzenia słow., od **sępolbje*. W n. zestawionej człony odróżniające od niem. *gross*, *klein*, pol. *wielki*, *mały*. Lit.: Rzduma I 264. BCz

Sępolno (3), cz. Wrocławia, dawniej wś: *villam Zemplin* 1288 SUr V 289; *Czypelin* *alodium* 1353 LandB 103; *Czypelin* 1361, *Czimpelin* 1371 DomWr 36; in *Semplino* *super Oderam iuxta Coczuchow* 1368 CdSil XXX 3–4, przyp. 3; *Bey Zimpel* 1794 DomWr 36; *Zimpel*, ein *Jagdhaus* im *Breslauschen* 1796 Z XIII 244; *Zimpel*, wś 1830 Kn 886; *Zimpel*, wś 1845 K 776; *Zimpel* 1913 MpMbl(4868); *Breslau-Zimpel*, cz. mta od 1928 SOV 41; *Zimpel* — *Wrocław-Sępolno*, -a, *sepoleński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Wrocław-Sępolno*, os. 1967 SM 1268; *Sępolno* 1976 Mp-25(453.34); *Sępolno*, -na cz. mta 1982 WUN III 205. — Pierwot-

nie zapewne n. **Sępolno*, od ap. **sępolbje*, z suf. -no (< **-bno*), zmieniona jako *Zemplin*, *Czimpelin*, ostatecznie *Zimpel*. J. Domański, wzięwszy pod uwagę brzmienie zapisu z 1368 r., nie wyklucza też rekonstrukcji n. jako **Sęplino*, od n. os. **Sępla* (: *Sęp*), por. n. os. *Sęplak* SSNO V 42. Po włączeniu do Wrocławia dodatkowy człon od n. m. *Breslau*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Wrocław-Sępolno*, obecnie *Sępolno*. Lit.: SNGŚI XV 144; DomWr 36. PS

Sępolno zob. **Sępolno Krajeńskie**

Sępolny Młyn zob. **Sępolno** (1)

Sępopol, mto, olszt.: *Waistotepila* 1326, *Waistotepil* 1350 Ger 192; die *stadt Schifenburg*, nadpis na kopii: die *stadt Schifenburg*, *Hannveste Schifenburg* alias *Schiffenbeyl* (1351)XVI PrUr IV 580–1; *Schiffenburk* 1351 MWrm II 164; *Schiffenpil* (1417) GZ 5; *Schifpenpil* 1419 Ger 161; *Schiffenpil* 1422 GZ 25; *Schiffenpil* 1435 MWrm IX 604; *Schiffenpil* 1437 GZ 70; oppidi *Schiffenburg* 1485 MWrm III 379; *Schiffenpil* XV Ger 161; *Sepehel* (!) *civitas* (XV) RospSEMIG 344; *Schiffenpiell*, *Schiffenpil* 1526 MWrm VIII 179, 195; *Schiffenpiel* ok. 1550 MWrm III 415; *Schiffenpel* 1572–80, *Schiffenpil* ... *Schiffenpilum* ... *Schiffenbeilum*, *Schiffenbilum*, *Schiffenpil* 1594–95 MWrm VIII 382, 249, 256, 404; *Schiffenbeil* 1789 Goldb I 198; *Schiffenbeil* 1796–1802 MpSchröt XI; *Schiffenbeil* — *Szepopel* 1879 KętN 220; *Szepopel*, niem. *Schiffenbeil* 1890 SG XI 915; *Szepopel* — *Schiffenbeil* 1941 Choj 69; *Schiffenbeil*, *Schiffenburg*, *Waistotepil* — *Sępopol* al. *Wysztopol* 1946 Ley I 9; *Schiffenbeil* — *Sępopol*, -pola, *sepopolski* 1946 MPol XXV nr 142; *Sępopol*, -la 1982 WUN III 205. — Dawna prus. n. grodu **Waistotepil(i)s* od n. os. *Waystote*, *Waystoth* TAP 114 (: lit. *vaistas* 'lekarstwo' Būga I 162), por. lit. n. os. *Vaištūtis* (: *vaišt-* < *vaiš-*, lit. *vaišės*, *vaišinti* 'gościna, gościć') Lpvž II 1138, 1136. Później n. prus. **Sip(e)pil(i)s*, por. lit. n. os. *Šipas*, *Šipāila* (: *šipti* 'tepieć; cierpnąć; słabnąć; drętwieć; tracić ostrość; stać się obolałym', *šypa* 'ktoś, skłonny do kpin, żartów', *šipas* 'zwinny, sprytny, prędko' SESmocz 630, 635) Zinkevičius 206, Lpvž II 935–6. Wczesne zapisy *sch* = *sk* pozwalają łączyć nazwę z n. os. *Schipil*, *Skipelo* TAP 93. Obie n. zawierają człon prus. **pils*, lit. *pilis*, łot. *pils* 'gród, zamek'. Nazwa

zniemczona jako *Schiffenburg*, z adideacją do *Schiff(e)* ‘statek, nawa kościelna’ + *Burg* ‘zamek’; od XVIII w. *Schippenbeil*. Nazwy spolonizowane *Sępopol*, *Szepopol* i *Wysztopol* są adaptacjami fonetyczno-słowotwórczymi n. prus., na wzór nazw z *-pol*, grec. *polis*. Lit.: Bartoszyce. Z dziejów miasta i okolic, 1987, 215–33 i n.; Ger 161, 192; Būga, Rinkiniai raštai I 162; RospSEMiG 344; RymNmiast 214; PrzybBalt 262; PétVV 390. *RP*

Sępólno Krajeńskie, mto, bydg.: *Sampelno* 1350 Borek, *-bn* 223; *Sampelno* 1359 SFI 257; in *Sampolno*, *Sempelborg* 1360 KW III 151, 159; in oppido ... *Sampolno* (1361), *Sampulburg* 1388 KW III 176, 596; de *Sempolborg* 1511–23 ŁLB I 331; oppidi *Sempolbork* 1578 ŻDz XII 173; *Sempelborg* 1732 MKI(Tab 42, 27); Villa *Sampolna* 1744 MKI(K 16, 16); *Sępólno* al. *Sempelbork*, niem. *Zempelburg*, mto 1889 SG X 470–2; *Sępólno Krajeńskie*, *-na -kiego*, *sepoleński* 1971 UN 184, 5; gw. *sympulno*, *-na*, *sympolijski*. — Od ap. *sopolbje (por. *Sępólno* (1)), z suf. *-no*, lub od n. rz. *Sepolna*, por. *Sampolna* 1345 KW II 569. Postaci *Sempelborg*, *Sempelbork* zniemczone. Człon dyferencyjny od n. regionu *Krajna*. Lit.: Borek *-bn* 223; RymNmiast 214; RospSEMiG 344; ZierNWlkp 134–5. *ZZ*

Sępów, przys., dawniej wś, legn., gm. Złotoryja, 3 km na płd.-zach. od Złotoryi: *Geyersberg* 1430 K 149; *Geyersberg* 1433 CdSil XXXV 74; *Geiersberg* 1654–55 EberLieg 25; *Geiersb.* ok. 1672 MpDSLig; *Geyersberger fuhrweg* 1736 MpWielLig; *Geiersberg* 1765 SGTS VII 499; *Geiersberg* 1789 Z VII 273; *Geiersberg*, wś 1845 K 149; *Geiersberg* — *Sępów*, *-owa*, *sepowski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Sępów*, *-powa* 1982 WUN III 205. — Nazwa niem. *Geiersberg* ponowiona z n. góry *Geiersberg*, dziś Czerwony Kamień, por. *Geyersb.* ok. 1672 MpDSLig, m. *Geyersberg* 1736 MpWielLig, *Geiers-B.* — *Czerwony Kamień* 1949 MPol nr 44, poz. 592, ta od niem. ap. *Geier* ‘sep’ i *Berg* ‘góra’. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sępów*. W 1736 r. n. w formie zestawienia z przym. *Geyersberger* i członem utożsamiającym wniem. *Fuhrwerk*, niem. *Vorwerk* ‘folwark’ DWB IV 478, XXVI 1928. Lit.: SNGŚI XII 76; SGTS VII 499–501. *PS*

Sętał, wś, olszt., gm. Dywity, 12 km na płd.-wsch. od Dobrego Miasta: videlicet villam *Zu-*

sental 1344, *Zusental* 1356 MWrm II 39, 236; *Nüwensüsental* 1377, *Susental* 1382 MWrm V 29, 102; et villa *Sussental*, *Susental* 1388, *Susental* (1404) MWrm V 177, 178, 432; *Sussenthal* ok. 1550 MWrm III 422; *Szusental* 1615 RŁWrm 267; *Süszenenthal* 1656 Kolberg 234; *Süssenthal* 1755 MpEnd; *Süssenthal* 1785 Gold I 226; *Süssenthal* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Süssenthal* 1820 Wald 172; *Süssenthal* — *Sętał* 1879 Kętn 198; *Sętał*, niem. *Suessenthal* 1889 SG X 472; *Sętał* — *Süssenthal* 1941 Choj 127; *Süssenthal* — *Sętał*, *-a*, *setalski* 1947 MPol XXV nr 111; *Sętał*, *-la* 1982 WUN III 205; gw. *santol*, *-tola*, *syntał* NitschPis III 261, później też *sęntal*, *-a*. — Dawna n. niem. złożona, od *süss* ‘słodki’ (w toponimach określa ‘pastwisko dla zwierząt w lesie’ Bach II/1, 381) + człon *-thal*. W adaptacji do j. pol. człon *Süssen-* > *Sę-* (z pominięciem cząstki *si-*). Lit.: PospWrm 152–3; CzNiem 161. *RP*

Sętki, wś, biał., gm. Ulan-Majorat, 11 km na płd. od Łukowa: *Sądky* 1529 LR 425; *Sadki* 1531 ŻDz XIV 386; *Sądkj* 1533 SHGLu III 209; *Rozwadow Sendki* 1552 ŻDz XIV 401; *Sęthki* 1564 RPobLu 661v; *Rozwadow Sethki* 1580 ŻDz XIV 427; *Sędki* 1603 WPar 168; *Rozwadow Setkow ... z Rozwadowa Setkow ... [z] Setkow ... z Setkow Rozwadowa* 1620 RPobLu 195, 196; *Rozwadow Sędki* 1673 RPgł 41v; *Sędki* 1787 Spis 430; *Sędki* maynoty 1827 Tabella II 163; *Sędki* al. *Sętki* 1889 SG X 463; *Sędki* 1933 SkBy 1520; *Sętki*, *-tek*, *setkowski* 1970 UN 115, 35. — Od n. os. *Sędek* SSNO V 31 (: *Sędzimir*, *Sędzislaw*), w l. mn. Wieś stanowiła dział *Rozwadowa*, zob. *Rozwadow* (2). O członie *Majnoty* zob. *Majnoty*. Lit.: SHGLu III 209, IV 128; KosLu 72. *IN*

Sforniak Palikijski zob. **Sporniak** (2)

Sgonn zob. **Zgon**

Siadca (1), wś, kat., gm. Pilica, 14 km na płd.-zach. od Szczekocin: *Zathsa* 1257 KMłp I 53, fals.; de *Szadze* 1350, *Sadca* 1360 KMłp I 273, 302; *Sedca* 1394, *Sathca* 1400 Krak nr 5644, 10556; de *Syedlsza* 1427 Inscr nr 510; de *Szadyacz* 1437 SHGKr(TerrCrac 150); *Syethca* 1470–80 DB II 210; *Syatscha* (!) 1519 Matr IV/2, nr 12020; *Syaczca*, *Syathca* 1529 LR 110, 202; *Sziadca* 1581 ŻDz XIV 80; *Siadca* 1629 RPobKr 148; *Siadca* 1783–84 RejKor 377; *Siadca* 1787 MpPerKr; *Siarca* (!) 1790 SHGKr-

Siadcza

Mat 271; *Siadcza* 1889 SG X 472; *Siadcza*, -czy, *siadecki* 1964 UN 11, 40; gw. *śatčo*, -y, *śadecki*. — Zdaniem K. Rymuta dawniej *Szadcza*, od n. os. *Szadek* SSNO V 269, z suf. *-ja. Oboczność *Szadcza*//*Siadcza* wynika wg J. Rozwadowskiego z prasłowiańskiej oboczności *sj-/s-*. Inaczej Z. Babik, którego zdaniem n. od początku brzmiała *Siadcza*. Lit.: RKrak 150; Rozwadowski, Wybór pism I, 1959, 198.

IN

Siadcza (2), wś, ziel., gm. Bojadła, 7,5 km na płd.-zach. od Kargowej: *Dziecin* 1739 MpWiel-Glog; [*Sedschin*] 1762 ZfGS LXV 433; *Sedeschine* 1788 SIOcc VIII 278; *Sedezin* ... gehört zu Herzog zu Curland 1791 Z X 367; *Sedezin* 1802 WBeschr V 260; *Dzicin* 1809 MpAtSchl 4; *Sedczyn* oder *Sedecin*, auch *Dziecin* 1830 Kn 716; Col. *Sedczyn* 1831 MpRey nr 112; *Sedschin*, polnisch *Scedzinie* 1905 Foerster 256; *Sedschin* 1919 MpMbl(3961); *Sedschin*, inne formy *Sedczyn*, *Sedecin*, *Dziecin*, *Siecin* 1929 SIOcc VIII 278; *Sedschin* (*Sedczyn*) 1936 Mp-100(40-22); *Eichenbaum* 1938 MpMbl(3961); *Eichenbaum* — *Siadcza*, -y, *siadecki* 1949 MPol XXVII nr A-76; *Siadcza*, -czy 1982 WUN III 205. — Nazwa niejasna. Pierwotnie może n. **S(i)ed(l)czyn*, wtórnie zniekształcona jako *Dziecin*. Nie można też wykluczyć, że postać *Dziecin* (może z wcześniejszego *Dzietczyn lub *Dziecięcin) była ierwotna i należy ją wiązać z n. os. *Dzietko* (: niem. n. os. na *Diet-*) SSNO I 560, *Dziecko* SSNO I 555, *Dziecię* AntrP I 410. S. Kozierowski zrekonstruował formę *Siedczyn, którą wyprowadzał od n. os. *Siadcza z suf. -in, por też nazw. *Siedek* (: *siedzieć*) RymNPoI II 413. A. Foerster z kolei wiązał n. z ap. *siedzenie*. Lit.: Foerster, Geschichtliches von den Dörfern des Grünberger Kreises, 1905, 256; Kozierowski, SIOcc VIII 278. PS

Siadła Góra zob. Sadogóra

Siadło, dziś *Siadło Dolne* i *Siadło Górne*, dwie wsi, szczec., gm. Kolbaskowo, 9 km na płd.-zach. od Szczecina: *Zadel* et aliud *Zadël* po 1191, *de Salden* (1191–94), *Zatla* 1243, *de Zadel* (1253) PU I 158, 168, 499, 680; *Zadele* 1286 PU II 613; *Sadel*, *maius et paruum* 1299 PU III 384; *Hogensadel* 1618 MpLub; *Hohen Sadel*, *Nieder Zadel* 1631 Rzduma II 83; *Hoh. Zaden*, *Nied. Zaden* 1789 MpGillyPom; *Hohen Zaden*, *Nieder Zaden* 1827 MpUMbl 1239; *Niederzahden* — *Siadło Dolne*,

-la -ego, *dolnosiadelski*, *Hohenzahden* — *Siadło Górne*, -la -ego, *górnosiadelski* 1947 MPol XXV nr 111; *Siadło Dolne*, *Siadło Górne*, -la -nego 1982 WUN III 205. — Najprawdopodobniej było to pierwotnie *Sedlo, od ap. *siadło* < *sëdlo lub od ap. *sedlo, por. pol. *siolo* 'wieś'. W przekazach z XVIII–XX w. zmiana *l* > *n*. Nazwa zniemczona jako *Zadel*, *Sadel*; po podziale wsi z członami dyferencyjnymi *Hohen*, *Nieder*. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Siadło Dolne*, *Siadło Górne*. Lit.: Rzduma II 83. BCz

Siadsza zob. Siadcza (1)

Sialkowice zob. Siolkowice

Siamoszyce, wś, częst., gm. Kroczyce, 11 km na pñ.-wsch. od Zawiercia: de *Szamosicz* 1388 Krak nr CXVI(14); *Syemoschicze* 1439 ZDM II 311; *Szamosice* 1581 ŻDz XIV 73; *Samoszyce* 1680 Rej 176; *Szamoszyce* 1783–84 RejKor 279; *Samoszyce*, młyny 1787 Spis 344; *Szamoszyce* 1790–92 SHGKrMat 268; *Siamoszyce* 1877 Zin II 141; *Samoszyce* al. *Siamoszyce* 1889 SG X 257; *Siamoszyce*, *Siamoszyce-Młyn*, dwie wsi 1921 Sk III 75, 74; *Siamoszyce*, *Siamoszyce-Młyn*, dwie wsi 1933 SkBy 1521; *Siamoszyce*, -szyc 1982 WUN III 205; gw. *śamożyce*, -yc, *śamożycki*. — Dawniej *Samoszyce*, od n. os. *Samosz (: *Samosąd*, *Sambor*), z suf. -ice > -yce. Odnotowane postaci z nagłosowym Sz- są hiperpoprawne (unikanie mazurzenia), a z Si- (*Siamoszyce*) — niejasne. Człon drugi w n. zestawionej od ap. *młyn*. Lit.: RKrak 150–1, 253. IN

Siamoszyce-Młyn zob. Siamoszyce

Siana zob. Sionna

Sianki, wś, krośn., gm. Lutowiska, 17 km na płd.-wsch. od Ustrzyk Górnych: *Sanskie* 1580 Fast 266; *Szanskie* 1589 ŻDz XVIII/1, 59; *Sianki* 1678 AGZ XXII 39; *Sianki* 1743 ADP 164, k. 50; *Sianki* 1851 Sch 109; *Sianki* 1889 SG X 473; *Sianki*, -nek 1966 UN 74, 24; *Sanniki*, -nik, *sannicki* 1977 MPol nr 21, poz. 112; *Sianki* 1981 MPol nr 7, poz. 61. — Dawniej *Sańskie*, od n. rz. *San*, z suf. -skie. Później *Sianki*, od ukr. n. rz. *S'an*, na wzór n. m. z suf. -ki. W 1977 r. urzędowo zmieniono n. na *Sanniki*, a w 1981 r. przywrócono n. historyczną. Lit.: MakSk 146. BCz

Sianno, wś, warsz., gm. Tułowice, 11 km na pñ.-wsch. od Sochaczewa: Vw. *Siannow* 1802–03 MpGillyPr; *Sianna* Fol. 1839 MpKwat III 3;

Sianno, folw. 1889 SG X 473; *Sianno* 1921 Sk I 182; *Sianno* 1925 Mp-100(39-30); *Sianno* 1952 UW 38; *Sianno*, -na 1982 WUN III 205. — Pierwotnie n. *Sianno* odnosiła się do boru stanowiącego wraz z borem Prześmiej zach. część Puszczy Kampinoskiej, por. cum borra que vocatur Przesmen et alia borra, ubi Senno se extendit et tertia borra quam Thulovici habuerunt 1304 KMaz II 112–3. Później odnotowano błoto *Sionno* 1792 MpPerRw, por. ap. *siano*, *sieno* ‘skoszona i wysuszona trawa przeznaczona na paszę dla zwierząt’, *sienny* ‘związany z sianem’, *sienne* ‘rodzaj daniny uiszczanej w sianie, z czasem zamienionej na daniny pieniężne’ Sstp VIII 161, 189. Poświadczony w XIX w. n. folwarku (później wsi) *Siannów*, *Sianna*, *Sianno* pochodzą od tych nazw terenowych. UW/UB

Sianokosy zob. **Sienna** (3)

Sianowerhütte zob. **Sianowska Huta**

Sianowo, wś, gdań., gm. Kartuzy, 9,5 km na płn.-zach. od Kartuz: villas ... *Swianow* (1348) XVII PrUr IV 338; *Syemō* ok. 1400, *Ottenow* 1401 Zeit XI 31, 17; *Othenaw* 1402–15 Krie 101; *Ottenow* (1438) GZ 122; *Snianowo*, *Snyanowo* (!) 1534 Inwwłoc 113; przy wsi *Swianowie*, z ... *Wssianowem* 1565 Lupom 85; *Szwianowo* 1570 ŻDz XXIII 260; *Swianowo* 1583, *Szwianowa*, *Swianowa* 1584 Font I–III 36, 262, 274; Wieś *Sionowo* alias *Ottenow* 1664 Font XXXII 378; *Swianowo*, Ecclesia *Swianoviensis* 1720 Font XVI–XIX 531; *Sanowo* od. *Schwanau* 1789 Goldb II 213; *Sianowo* 1796–1802 MpSchröt IX; *Schwanau* 1865 Bär 107; *Sianowo* — *Świanowo* alias *Sianowo* 1879 KętN 16; *Sianowo*, kasz. *Sjanowo* 1889 SG X 473–4; *Swianowo* in. *Sianowo* (*Schwanau*) 1925 Krzep 114; *Sianowo* 1952 UW 191; *Sianowo*, -wa 1982 WUN III 205; gw. dawniej *sjoŋow^o* (*səjoŋow^o*), później *s^hnov^o*, -va, *s^hanof^hści*. — Dawniej *Świanowo*, od n. os. *Svęńb > *Świan, por. im. skandynawskie *Sven*, z suf. -owo. Od XVIII w. adideacja do ap. *siano*. Oboczna n. niem. *Ottenau*, od im. *Otto* Gott 371–2 + -au. Nazwa *Schwanau* nadana urzędowo przez administrację pruską. Lit.: MKart 170; Kęsikowa, PMT II 139. WK

Sianowska Huta, wś, gdań., gm. Kartuzy, 7 km na płn.-zach. od Kartuz: *Huta Sionowska* pustkowie 1664 Font XXXII 383; *Huta Swianowska* 1710

MKart 149; *Sanowska hutta* 1789 Goldb II 213; *Sianowskahutta* 1796–1802 MpSchröt IX; *Sianowska Hütte* — *Świanowska* alias *Sianowska huta* 1879 KętN 16; *Sianowska Huta*, niem. *Sianowerhütte*, wś 1889 SG X 474; *Schwanauerhütte* 1912 Bär 107; *Sianowska Huta*, wś niem. *Sianowerhütte* (*Schwanauerhütte*) 1921 Sk XI 27, 86; *Szwanowska Huta* (*Sch. Hütte*) 1925 Krzep 114; *Sianowska Huta* 1952 UW 191; *Sianowska Huta*, -kiej -ty 1982 WUN III 206; gw. dawniej *sjoŋow^o hęta* (*səjoŋow^o hęta*) Lor 123, później *sjoŋof^o xąta*, do *sjoŋof^hści xąta*, *we sjoŋof^hści xąca*. — Nazwa zestawiona *Huta Sianowska*, od ap. *huta*, z członem odróżniającym od n. m. *Sianowo*; od XVIII w. zmiana szyku członów. O postaci *Świanowska Huta* zob. *Sianowo*. Nazwy zmienione *Sianowerhütte*, *Schwanauerhütte* nadała administracja pruska. Lit.: MKart 148–9. WK

Sianożątki, wś zaginiona, leżała w sąsiedztwie Witaniowa i Ziółkowa, lub.: *Sanozanthki* 1426 SHGLu IV 129; od ... *Szenozsantheke* 1462, *Schenuzanthky* 1467 SHGLu IV 129. — Od zdrobniałego ap. *sianożątka* (: *sianożęc* ‘łąka, z której zbiera się siano’ Sstp VIII 162) SW VI 87, w l. mn. Lit.: SHGLu III 209, IV 128–9. IN

Sianożęty, wś, kosz., gm. Ustronie Morskie, 10 km na płn.-wsch. od Kołobrzegu: *Ziegenberg* 1789 MpGillyPom; *Ziegenberg* 1890 MpMbl 1760; *Ziegenberg* — *Sianożęty*, -ęt, *sianożęccki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Sianożęty*, -żęt, wś 1982 WUN III 206. — Dawna n. niem. zapewne ponowiona z n. ter., ta zaś od *Ziege* ‘koza’ i *Berg* ‘góra’. Nazwa *Sianożęty* wprowadzona urzędowo po 1945 r. BCz

Sianów, mto, kosz.: *Sanowe* 1311, *Sanowe* (1330) PU VII 17, 351; *Sanow* 1344, von *Czanaw* 1411, *Sanouw* 1459, *Zanow* 1483, *to Czanowe* 1485, *Czanow* 1509 RzDuma I 79; *Szanow* (1539) PomKirch I 138; *Zanow* 1618 MpLub; *Zanow* 1789 MpGillyPom; *Zanów*, mko 1895 SG XIV 394–5; *Sianów* — *Zanow* 1951 Rosp 287; *Sianów*, -nowa 1982 WUN III 206. — Od ap. *siano* z suf. -ów, -owo. Nazwa zmieniona jako *Zanow*, postać *Sianów* ustalona urzędowo po 1945 r. Lit.: RzDuma I 79; RymNmiast 214. BCz

Siarcza Łąka, wś, ostroł., gm. Kadzidło, 13 km na pld. od Myszyńca: *Szarczaląka*, czyli *Miskoszewo* (!), albo *Rosodz* (!) 1739, 1775 KowMat(Ep.

Siarczyce

70, 346); *Szarca Łąka* 1775 KowMat(ArŁm, AW 17v); *Szarczaląka* 1781 KowMat(ADP, AW 300, 13), *Sarczyląka* 1783 MpPerMz; *Sarczalka* (!) 1783–84 RejKor 540; *Szarca łąka* 1827 Tabella II 218; *Szarczaląka* 1839 MpKwat IV 1; *Siarcza Łąka* 1889 SG X 475; *Siarczaląka* 1952 UW 21; *Siarcza Łąka*, *-czej -ki* 1982 WUN III 206. — Nazwa w formie zrostu i zestawienia, zapewne od n. os. *Siarka* SSNO V 43 i od ap. *łąka*. Możliwe, że pierwotnie była to *Siarcza Łąka, od przym. *siarczy ‘sarni’. Oboczna n. *Mikoszewo od n. os. *Mikosz* RymSEN II 98, z suf. *-owo*, a *Rososz* to nazwa sąsiedniej wsi. UB

Siarczyce, wś, włoc., gm. Lubraniec, 3,5 km na wsch. od Lubrańca: *Sathcycze* 1489 Lupbrz 104; *Sathczicze* 1527 Vlad XI 35; *Sadzcycze* 1531, *Scathczicze* 1539, *Szathczicze* 1557–66, *Satczicze* 1579 ŻDz XIII 12, 14; *Szarczyce Maior*, *Szarczyce Minor* 1634 Rpodbrz 223; *Szarciice* 1674 Rpog 144; *Siarcice* 1783–84 RejKor 842; *Siarcice* 1796 PerOpis IX; *Siarczyce* hollendry 1827 Tabella II 165; *Siarczyce* 1839 MpKwat II 3; *Siarczyce* 1881 Borucki 366; *Siarczyce* 1889 SG X 475; *Siarczyce*, *-czyc* 1982 WUN III 206. — Dawniej *Sadczyce*//*Szadczyce*, od n. os. *Szadek* SSNO V 269, z suf. *-ice*. Zmiana *Sadczyce*//*Szadczyce* > *Siarczyce* w wyniku zmiany grupy spółgłoskowej *d(t)cz > rez* (por. *statczyć > starczyć*, n. m. *Świebodeczyno > Świeburczyno*). Lit.: Koz V 272. AG

Siarki, wś, ostroł., gm. Olszewo-Borki, 7,5 km na płn.-zach. od Ostrołęki: *Siarka* 1808 MpTex VIII; *Siarki* 1827 Tabella II 165; *Siarki* 1839 MpKwat V 2; *Siarki* 1889 SG X 475; *Siarki* 1921 Sk V 56; *Siarki*, *Siark* 1982 WUN III 206. — Zapewne od n. os. *Siarka*, wtórnie w l. mn. Możliwe, że pierwotnie *Siarnki, od n. os. *Sarnek*, *Sarnka* SSNO V 16–7, ap. *sarnka* (: *sarna*), gw. *siarnka*, w l. mn. UB

Siarki zob. **Ciarka**

Siarki-Bojary zob. **Sierki**

Siarna zob. **Sarnów** (4)

Siarnowo zob. **Sarnowo** (3, 7)

Siarnów zob. **Sarnów** (7)

Siarny zob. **Sarny** (1)

Siary, wś, nowosąd., gm. Sękowa, 4 km na płd. od Gorlic: *Ssari* 1398 SHGKr(kartoteka); *Siary* (1426)1653 ZDM II 59; villa dicta *Szary* (1446)1781 ZDM III 202; *Syari* 1492 Matr II

nr 48; *Sziary* 1581 ŻDz XIV 114; *Siary* 1680 Rej 286; ku *Szarom* 1719 Musz 32; *Szary* 1765 Żyd 424; *Siary* 1794 Ga Nn2; *Siary* 1889 SG X 475; *Siary*, *Siar*, *siarski* 1965 UN 56, 48. — Od n. rz. *Siara*, dziś *Siarka*, nad którą leży wieś, por. rivulo dicto *Sara* (1363)1636 ZDM I 131, w l. mn. Hydronim od ap. *siara*, *szara* ‘mleko wydzielające się z gruczołów mlecznych w pierwszych dniach po porodzie’, też ‘siarka’ Sstp VIII 162. K. Rymut łączy n. z przym. *szary*, ros. *sieryj*, ukr. *siryj*. Lit.: RBiecz 44. IN

Siarzewo, wś, włoc., gm. Nieszawa, 5 km na płn.-zach. od Nieszawy: *Psareuo* 1250 Kuj 13; *Pszarzew* 1317 SHGKu(36); *Pszarzewo* 1489 Lupbrz 166; *Pszarzewo* 1527 Vlad XI 12; *Pszarzewo* 1534 InwWłoc 28; *Pszarzewo* 1583 ŻDz XII 249; *Pszarzewo* 1604 InwWłoc 4; *Siarzewo* 1783–84 RejKor 854; *Siarzewa* 1796 PerOpis IX; *Siarzewo* 1827 Tabella II 165; *Siarzewo* 1881 Borucki 368; *Siarzewo* 1839 MpKwat II 2; *Siarzewo* 1889 SG X 475–6; *Siarzewo* 1921 Sk I 103; *Siarzewo*, *-wa*, *siarzewski* 1971 UN 172, 18. — Dawniej *Pszarzewo*, od ap. *psarz* ‘opiekun psów myśliwskich’ Sstp VII 390, z suf. *-ewo*. Wieś należała do biskupów włocławskich; zamieszkiwała ją ludność służebna dogladająca psów z dworu biskupiego w Raciążu. W XVIII w. nastąpiło zatarcie pierwotnego znaczenia n., uproszczenie nagłosu i zmiana *Pszarzewo > Psiarzewo > Siarzewo*. Lit.: Buczek 41–2; Nieckula, *-ov-* 166. AG

Siastowice zob. **Szasty**

Siasty zob. **Szasty**

Siąszyce, dziś *Siąszyce* i *Siąszyce Trzecie*, dwie wsi, koniń., gm. Rychwał, 3,5 km na płd. od Rychwału: de *Schewchicze* 1397 Koz V 286; *Schzewschicze* 1399 RWlkp V nr 71(B); de *Seynszicze* 1403 Koz V 286; in *Syemsicze* 1424 AC II nr 183; Mart. de *Syenszicze* 1441 Koz V 287; villae *Szyenshycze* 1498 Bob nr 648; *Syęwszycze* 1449 SHGKI(PG 3, 76v); de *Szewszycze* 1450 SHGKI(PG 4, 76); *Syemschycze*, *Scheyvschycze*, *Szyeywszycze* 1461 Koz V 287; *Scheyaschycze* 1486 SHGKI(PG 10, 37v); *Syewszycze* 1511/12 VisitGn 250; *Szyeyushycze* 1511–23 ŁLB I 278; *Siasniscze* (!) 1565 SHGKI(ASK 13, 10); de villa *Syąssyce* ... *Siąssyce* ... Albert *Siąski* 1579 ŻDz XII 226; *Siąszyce* 1618–20 PKal 105; *Siąszyce*, *Siąszyce* hollendry 1827 Tabella II 165; *Siąszyce*,

wś, *Siąszyce Nowe*, folw. 1889 SG X 476; *Siąszyce*, *-szyc*, *Siąszyce Trzecie*, *-szyc -cich* 1982 WUN III 206; gw. *śośyce*, *-śyc*, *śośycki*. — Pierwotnie *Siemszyce*, od n. os. *Siemsza (: *Siemomysł*, *Siemirad*), z suf. *-ice*. W n. doszło prawdopodobnie do asymilacji *m + sz >ń + sz* (obocznie *ĩ + sz*). Następnie powstały formy *Siejuszycy* i *Siewszycy*, a obok nich *Sięszycy*; dalej *Siąszycy*. ZZ

Sibin, wś, szczec., gm. Kamień Pomorski, 7,5 km na płn.-wsch. od Wolina: *Sybin*, *Sebin*, *Zebbyn* 1288 PU III 34; *Sebin*, *Sebbyn* 1335 PU VIII 407–8; *Sebbin* 1514 PomKirch III A 21; *Zebbin* 1540 PomKirch II 47; *Sebbin* 1618 MpLub; *Zebbin* 1789 MpGillyPom; *Zebbin* 1829 MpUMbl 685; *Zebbin* — *Sibin*, *-na*, *sibiński* 1947 MPol XXV nr 111; *Sibin*, *-na* 1982 WUN III 206. — Może od n. os. *Zeba, por. *Zebalt*, *Zewalt*, *Zebelt*, *Zebda*, *Zebisz* SSNO VI 309 lub od n. os. *Zyba, por. *Zybart*, *Zybert*, *Zybenwirt* SSNO VII 339, z suf. *-in*. Formę *Sibin* ustalono po 1945 r. Lit.: RzDuma II 90; KrKam 398. BCz

Sibotendorf zob. **Mysłów** (2)

Sibsau zob. **Bzowo** (1), **Bzówko**

Sibyllenort zob. **Szczodre**

Sichdichfür zob. **Jamno** (8)

Sichowa zob. **Sichów** (1), **Sichówek**

Sichowicy zob. **Sichów** (1), **Sichówek**

Sichów (1), wś, legn., gm. Męcinka, 8 km na płd.-wsch. od Złotoryi: *Sychouici* et alii *Sychouici* 1217, *villam Sychouam nuncupatam* 1223, in *Sichoua* (1228)1251 SUr I 113, 114, 211, 212; *Sichoua* 1232 SUr II 9; *Sichoua*, *Sychowa*, de *Sichowe* 1253 SUr III 59, 73, 77; *Sichowe* 1267, in *Sychow* 1268 SUr IV 39, 62; Jordan von *Sychow* 1304, *Seychaw* 1316, *Sichowe* 1323, *Sichow* 1323, 1342 Reg nr 1246, 3583, 4267, 4272, 6854; *villa Sychaw* 1366, *Sichow* 1368 LandbSch nr 6, 101; *Sychow* 1370 SGTS VII 502; *Sichow* 1386, yn dem dorfe *Sychow* 1389 LandbSch II nr 288, 714; *Seichaw*, czu *Sychaw* 1397, *Seychaw*, Heinrichus Dewischke de *Sŏchow* 1399 LandbSch III nr 229, 266, 618, 653; *Sychow* 1412, *Seychaw* 1509, *Seychow* 1512, *Seichaw* 1520, 1660 CdSil XXXV 240, 140, 250, 146, 184; in pago *Seiche* 1668, *Seichau* 1677, *Seichaw*, Ex *Seichau* 1687 J IV 41, 187, 241, 312; *Seychau*, *Seichow* 1726 SGTS VII 502; *Seichau* 1736 MpWielJav; *Seichau* 1786 Z VI 53; *Seichau* 1845 K 626; *Seichau*

1941 Wrzosek 33; *Seichau* — *Sichów*, *-owa*, *sichowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Sichów*, *-chowa* 1982 WUN III 206. — Pierwotnie *Sychowicy*, od n. os. *Sych* SSNO VI 340, lub *Sichowicy*, od n. os. *Stech* SSNO V 45 (ze zwężeniem artykulacji), z suf. *-owicy*; wtórnie *Sichowa*, *Sichów*, z suf. *-owa*, *-ów*. Nazwę zniemczono jako *Seichau*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sichów*. Lit.: SNGŚI XII 77; SGTS VII 502–7. PS

Sichów (2), dziś *Sichów Duży* i *Sichów Mały*, dwie wsi, tarnob., gm. Rytwiany, 8 km na płd. od Staszowa: in *Swichow* 1391 ZDM IV 256; de *Swichow* 1399 ZDK I 138; in vtraque *Swichow* (1416) Kkk II 408; *Swychow Magna*, *Swychowycz* 1471 Matr I nr 653; *Swichow* 1470–80 DB III 125; *Swychowycz* 1505 Matr III nr 2268; *Swychow*, *Swychowycz* 1529 LR 78; *Swychow*, *Swichowicz* 1579 ŻDz XIV 229; *Sichow*, *Sichowicz* 1783–84 RejKor 310; *Sichów Mały* i *Duży*, wś i folw. 1889 SG X 476–7; *Sichów Mały*, *Sichów Duży*, dwie wsi 1921 Sk III 133; *Sichów Duży*, *-chowa -żego*, *Sichów Mały*, *-chowa -lego*, *sichowski* 1970 UN 33, 51. — Od n. os. *Świch (: *Wszych* : *Wszebor*), z suf. *-ów*. Od XV w. dwa obiekty: *Świchów Magna* (z łac. członem od *magnus* 'wielki'), dziś *Sichów Duży*, oraz *Świchowiec* (z dem. suf. *-ec*), dziś *Sichów Mały*. W nagłosie doszło do uproszczenia grupy *Świ-* > *Si-*. Lit.: KSand 202; Nieckula, *-ov-* 207. IN

Sichówek, wś, legn., gm. Męcinka, 10 km na wsch. od Złotoryi: *Sychouici* et alii *Sychouici* 1217, de *minore Sichova* ... *decima eiusdem Sichoue* 1228 SUr I 113, 171; *Sychove* 1249 Reg nr 698; inter *Seychaw*, *curia Bavaria* 1316 Reg nr 3583; die grancze zwischen *Beerhoff* undt *Creain* 1316, auß dem Vorberg *Seiche*, hernach *Beerhof* iczt *Arnoldtshoff*, ein Dorff zu erbawen von Pawern undt Gärtmren 1323, *Beerhoff* 1649 ZfGS I 274, 277, 288; *Arnoldshoff* 1650 CdSil XXVII 275; pagi ... *Arnoldsdorff* (!) 1687 J IV 240; *Arnoldshof* 1736 MpWielJav; *Arnoldshof* 1786 Z VI 40; *Arnoldshof*, Olim *Baierhof*, *curia Bavari*, *Sychova* 1845 K 11; *Sychowa*, niem. *Arnoldshof* 1890 SG XI 733; *Sychowa*, *Arnoldshof* 1900 Myc 49; *Arnoldshof*, *Sichowa* 1941 Wrzosek 32; *Arnoldshof* — *Sichówek*, *-wka*, *sichówec* *ki* 1948 MPol XXV nr 14; *Sichówek*, *-wka* 1982 WUN III 206. — Dawniej n. *Sichowicy*, *Sichowa*,

Sichts

ponowiona z n. sąsiedniej wsi (także z członem odróżniającym od łac. *minor* 'mniejszy'), zob. *Sichów* (1) (były to zapewne części jednej wsi). Od XIV w. nazwy niem. z drugim członem od ap. *Hof* 'dwór': *Beerhof*, od n. etn. *Beyer* (z wtórną kontrakcją *-eye-* > *-e-*, por. *Baworowa*), też *Baier* 'Bawarczyk' (łac. postać kancelaryjna *Curia Bavari*, od ap. *curia* 'dwór') oraz *Arnoldshof*, od n. os. *Arnold* Gott 91. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sichówek*. Lit.: SNGŚI XII 77. PS

Sichts zob. Żychce

Siciarz, wś, ciech., gm. Siemiątkowo Koziebrodzkie, 16 km na płd.-wsch. od Żuromina: *Sitarz*, wś 1889 SG X 626; *Sitarz* 1914 KdWR(F 30); *Sitarz* 1921 Sk I 168; *Sitarz* 1933 SkBy 1541; *Siciarz* 1952 UW 36; *Siciarz*, *-rza* 1982 WUN III 206. — Dawniej *Sitarz*, zapewne od ap. *sitarz* 'ten, co wyrabia sita' SW VI 120 lub nazw. *Sitarz* RymSEN II 427; wtórnje *Siciarz*. PS

Sicienko, wś, bydg., gm. Sicienko, 15 km na płn.-wsch. od Nakła nad Notecią: *Sythno Minor* 1489 Lupbrz 179; *Szitno minor* 1583 ŻDz XII 257; *kl. Schittno* 1796–1802 MpSchröt XX; *Sitno Male*, niem. *Wilhelmsort*, dawniej *Klein Sittno* 1889 SG X 629; *Sicienko*, niem. *Wilhelmsort* 1921 Sk X 5, 155; *Sicienko* 1952 UW 48; *Sicienko*, *-ka*, *siciński* 1972 UN 174, 21. — Dawniej *Sitno Male*, od n. sąsiedniej wsi *Sitno* (2), z członem dyferencyjnym od łac. *minor*, pol. *mały*, niem. *klein*. Wtórnie n. zuniwerbizowana przy użyciu suf. *-ko*. Nazwa niem. *Wilhelmsort* wprowadzona przez administrację zaboru pruskiego. Lit.: Koz V 294. AG

Sicin zob. Sicinki, Siciny (1)

Sicina zob. Sycyna (2)

Sicinek, wś, tor., gm. Wąbrzeźno, 3 km na płn. od Wąbrzeźna: *Schein* ok. 1400 Zeit XVI 33; *Scheyn* 1414 Br 161; *Schein* XV Kętl 89; *Siczinko* 1511/12 VisitGn 336; *Wioska Sicienko* 1723 Font XXII 94; *Wioska Sicienko*, przy *Sicienku* 1723, *Sicionko* 1737, w *Sicinku*, *Wieś Sicinko* 1740 Font XLII 119, 122, 120, 121; *Wieś Sicinko* Niemiecka, *Sicienko* 1759 Font XLVII 136, 323; *Syczynko* przed 1866, *Schein* od 1866 Bär 104; *Schein* — *Sicinek* 1879 Kętn 68; *Sicinek*, niem. *Schein* 1889 SG X 477–8; *Sicinek*, niem. *Schein* 1921 Sk XI 64, 86; *Sicinek* (*Schetzin*) 1925 Krzep 105; *Sicinek*, *-nka* 1982 WUN III 207. — Od niem. n. os. *Schein* (: *schein* 'gładki, błyszczący').

Od XVI w. n. *Sicinko*, *Sicienko*, od n. pobliskiej wsi *Sitno* (15), z suf. deminutywnym *-ko*, później *-ek*. WK

Sicinki, os., dawniej wś, bydg., gm. Kęsowo, 10 km na płn.-zach. od Tucholi: *Polensche Syczyn* 1399–1431, *polensch Sytzyn* 1400 UKT 136, 123; *Siecinki* 1879 Kętn 129; *Jeleńcz ... Siecinki* 1882 SG III 555; *Siciny ... fol. Sicinki* 1889 SG X 478; *Sicinki*, niem. *Sicinni*, folw. 1921 Sk XI 62, 86; *Sicinki* 1933 SkBy 1522; *Sicinki*, *-nek*, cz. *Sicin* 1971 UN 188, 16; *Sicinki*, *-nek* 1982 WUN III 207. — Dawniej n. zestawiona *Polski Sicin*, od n. m. *Sicin*, dziś *Siciny* (1), w niem. zapisach z członem dyferencyjnym od przym. śrwniem. *polénsch* 'polski' Lexer, *Mittelhochdeutsches Handwörterbuch* II 283. Później *Siecinki*, *Sicinki* w wyniku uniwerbizacji za pomocą suf. *-k-*. Lit.: Biskup, *Osady na prawie polskim na Pomorzu Gdańskim w pierwszej połowie XV w.*, 1956, 200, 217. WK

Sicinko zob. Sicinek

Sicinni zob. Sicinki, Siciny (1)

Siciny (1), os., bydg., gm. Kęsowo, 9 km na płd.-zach. od Tucholi: *Sitzin*, nadpis *Sytzyn* (1352)1400, *Sycyn*, *Syczin*, nadpis: *Privilegium Sytzen* (1352)1430 PrUr V 25; *Syzen*, *Sycyn* (1352)1430, uf *Seytzem* (1415)1430 UKT 44, 146; z ... *Ziczinem*, *Zichezin* 1565 Lupom 3, 29; *Sziczin*, *Sieciny* 1570 ŻDz XXIII 202; *Syciny* 1648 RP 183; *Villa Siciny* 1653 Font XI–XV 233; *Siciny* 1682 Font V 134; *Sicinni* 1789 Goldb II 208; *Sicinny* 1796–1802 MpSchröt XIV; *Sicinny* — *Siciny* 1879 Kętn 129; *Jeleńcz ... Sieciny* 1882 SG III 555; *Siciny*, niem. *Sicinni*, dobra ryc. 1889 SG X 478; *Siciny*, niem. *Sicinni* 1921 Sk XI 62, 86; *Siciny* 1933 SkBy 1522; *Siciny*, *-cin*, *siciński* 1971 UN 188, 16; *Siciny*, *-cin* 1982 WUN III 207. — Od kasz. ap. *sicëna* 'sitowie' SGSych V 44, w formie pluralnej lub od stp. ap. *sit*, por. psł. ap. *sitъ 'sitowie', z suf. *-in(y)*. Miejscowość leży nad jeziorem Tuchołka, noszącym dawniej też odmiejscową n. *Siciny*, Jez. *Siecińskie*, por. *Tuchołka See* 1874 MpMbl(2472), *jezioro siecińskie* 1883 SG IV 11, *Siciny* 1889 SG X 478. Okresowo *Sieciny*, zapewne w wyniku adideacji do ap. *sieć*. Lit.: Biskup, *Osady na prawie polskim na Pomorzu Gdańskim w pierwszej połowie XV w.*, 1956, 200, 218; Milewska, PMT XV 59, 144. WK/PS

Siciny (2), wś, leszcz., gm. Niechlów, 12 km na pñ.-zach. od Góry: *Sezezko* SUr I 20 (tu?); *Sychem* (1213) K 631; Johann von *Siczow* 1287 Reg 2043; Dirscirao de *Ziche* (1289)XIX SUr V 392; *Sizich* 1297, Otto de *Sicen* 1298, Otto v. *Sycshen* 1303, *Syze*, *Sychicz*, *Sydcz* 1309, *Sycz* 1305, *Syzce* 1310, *Sychsa*, Otto von *Syzcen* 1311, *Sycz* 1321, *Sydcz* 1327, 1333, *Zyczyn* 1333, *Syez* 1334, *Sydcz* 1340 Reg nr 2479, 2527, 2766, 2854, 3076, 3087, 3088, 3139, 3208, 3219, 4138, 4600, 5188, 5193, 5294, 6486; *Sřysch* 1375 CdSil XXVIII 31; *Syecz* 1399 ZIGS XXXIII 394; praepositurae *Siczensis* 1528 Reces 9; *Sutsch* 1561 MpHelwig; villa *Seitz* 1580 J III 21; *Seitsch* 1643 MpDSGlog; *Seitsch* 1670, 1679, Andreas Tanner *Seitschensis*, *Seitsch* 1687/88 J III 113, 189, 344, 489; *Seitsch* 1739 MpWielGlog; *Seitsch* 1791 Z X 426; *Seitsch* 1845 K 631; *Seitsch*, pol. *Życz* 1889 SG X 416; *Seitsch* 1900 Myc 84; *Seitsch* — *Życz* 1941 Wrzosek 14; *Seitsch* — *Zycz* (może *Życz*), n. przejściowa 1945 Żłobiński 22; *Seitsch* — *Siciny*, -n, *siciński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Siciny*, -cin 1982 WUN III 207. — O pierwszym zapisie zob. *Sezezko*. Późniejsze zapisy, o ile nie oddają skrótowania n. *Siedzsko lub *Sieciesko (zob. *Sezezko*), można odczytywać jako **S(z)yc-ów*, też **S(z)yc(z)*e, od n. os. *Syc//Syk* lub *S(z)yc*, z suf. -ów, *-je, por. *Szyce* RKrak 166, 213. Może też *Sicie, od ap. *sicie* 'oczeret jeziorny; trzcina pospolita' Sstp VIII 164–5, czyli 'sitowie'. Nazwę zmieniono jako *Seitsch*, a następnie zaadaptowano do pol. jako *Życz*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Siciny*. Lit.: SNGŚI XII 77; Żłobiński, Kwartalnik Górowski 1/2003, 22. PS

Siciska, wś, skiern., gm. Lipce, 14,5 km na pñ.-wsch. od Brzezin: *Siciska* 1937 Mp-100(41-30); *Siciska*, -cisk 1982 WUN III 207. — Od ap. *sit*, z suf. -iska. UW

Sickerin(en) zob. **Dylewo** (1)

Sickerinenwangen zob. **Szczepankowo** (4)

Sicko, wś, gorz., gm. Recz, 3,5 km na pñ.-zach. od Recza: *Wedele* 1303, *Alten Wedell* 1333 SHGNM; *Altenwedel* 1789 MpGillyPom; *Altenwedel* 1833 MpUMbl 1330; *Altenwedel* — *Sicko*, -ka, *sicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Sicko*, -ka 1982 WUN III 207. — Dawna n. niem. od nazw. właścicieli, rodu v. *Wedel*. W n. zestawionej człon odróżniającej od *alt* 'stary'. Do n. os. por. *śrdniem*.

wedel (< *wedeloh*) 'los' Gott 519. Nazwę *Sicko* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: SGorz 292–3. BCz

Siczek zob. **Siczki**

Siczki, wś, rad., gm. Jedlnia-Letnisko, 11 km na pñ.-wsch. od Radomia: [*Siczek*], młyn XVI AtSd 155; *Siczki*, młyn 1783–84 RejKor 383; *Siczki* 1827 Tabella II 165; *Siczki*, wś 1889 SG X 479; *Siczki* 1933 SkBy 1522; *Siczki*, -czek, *siczkowski* 1970 UN 31, 19. — Początkowo n. określająca młyn, od nazw. właściciela *Siczek*, wtórnie w l. mn. Lit.: KopRad 402. IN

Siddau zob. **Żydowo** (5)

Sidden zob. **Żydy** (3)

Siderka, wś, biał., gm. Sidra, 10 km na pñ.-wsch. od Dąbrowy Białostockiej: *Siderka* ili *Chaleckowka*//*Chaleckowcy*, dobra 1708 KondBał 65; *Siderkę* (accusativus) 1744 SDV 97; *Siderka* dwór i wś 1784 DekGr 104; *Siderka* 1889 SG X 479; *Siderka* 1921 Sk V 76; *Siderka*, -ki 1982 WUN III 207; gw. *siderka*, -ki, *siderski*. — Od n. sąsiedniej wsi *Sidra*, z suf. deminutywnym -ka. Nazwa oboczna *Chaleckówka* od nazw. *Chalecki* (: por. M. *Chalecki*, właściciel dworu Sidra), z suf. -ówka. Lit.: KondBał 65. EB

Sidlice zob. **Siedlce** (1); **Szydlice** (1)

Sidlna zob. **Silna**

Sidłowo, wś, kosz., gm. Sławoborze, 14,5 km na pñ. od Świdwina: *Czitlow* 1523 LorSNH 145; *Zitlow* 1618 MpLub; *Siltow* (!) 1780 RzDuma I 79; *Zietlow* 1789 MpGillyPom; *Zietlow* 1836–38 MpUMbl 691; *Zietlow* — *Sidłowo*, -wa, *sidłowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Sidłowo*, -wa 1982 WUN III 207. — Od n. os. *Sidło*//*Szydło* SSNO V 44, z suf. -ow-. Nazwa zmieniona jako *Zietlow*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Sidłowo*. Lit.: RzDuma I 79. BCz

Sidłów, wś, gorz., gm. Strzelce Krajeńskie, 1 km na wsch. od Strzelec Krajeńskich: *Zeitlow* 1860–61 SGorz 293; *Zeitlow* 1934 MpMbl 3159; *Zeitlow* 1939 Mp-100(37-21); *Zeitlow* — *Sidłów*, -wa, *sidłowski* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Sidłów*, -łowa, os. 1982 WUN III 207; po zmianie *Sidłów*, -owa, *sidłowski* 2001 DzU nr 153, poz. 1772. — Dawna n. niem. przeniesiona przez dzierżawcę folwarku (założonego w XVIII w. przez miasto Strzelce) Hermana Mierendorfa z n. jego siedziby w Prusach, ta zaś od ap. *sedlo

Sidnica

(por. stp. *siolo* 'wieś, wioska, osada wiejska' Sstp VIII 207). Nazwa *Sidlów* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: SGorz 293. BCz

Sidnica zob. **Siedlnica**

Sidorki, cz. Białej Podlaskiej, dawniej wś: *Sidorki* 1775 SHGPd(Tarpod); *Sidorki* 1795 MpPerPd; *Sidorki* 1827 Tabella II 165; *Sidorki*, wś 1889 SG X 479–80; *Sidorki* 1921 Sk IV 4; *Sidorki*, -rek, *sitorski* 1966 UN 105, 8; *Sidorki*, -rek, wś 1982 WUN III 207; *Sidorki*, -rek 2015 DZU poz. 1636; gw. *sidorki*, -rek, *sidorofski*. — Od n. os. *Sidorek* SSNO V 45 (: cerk. *Isidor*, pol. *Izydor*, brus. *Sidor*), BiryłaBA I 91, w l. mn. EB

Sidorowszczyzna zob. **Sidory** (2)

Sidorówka, wś, suwał., gm. Jeleniewo, 15 km na pn. od Suwałk: *Sidorówka* jp. Czajewskiego 1794 Studia Podlaskie, I 259; *Szydorowka* 1808 MpTex III; *Sidorowka* 1839 MpKwat VI 3; *Sidorówka* 1877 Zin II 141; *Sidorówka*, folw. i wś 1889 SG X 481; *Sidorówka*, wś i folw. 1902 Przew II 153; *Sidorówka* 1921 Sk V 83; *Sidorówka*, -ki 1982 WUN III 207. — Od n. os. *Sidor* lub od n. m. *Sidory* (1), z suf. -ówka. Miejscowość powstała w 1790 r. Lit.: Urwanowicz, Woltanowski (oprac.), Tabela dymów rolniczych w powiecie grodzieńskim..., Studia Podlaskie I, 1990, 259; „Budy” — początkiem niektórych wsi..., Rocznik Augustowsko-Suwałski, 3, 2003, 164. EB/PS

Sidory (1), wś, suwał., gm. Jeleniewo, 19 km na pn. od Suwałk: *Sidory* 1744 SDV 104; *Sidore* 1808 MpTex III; *Sidory* 1827 Tabella II 165; *Sidory* 1839 MpKwat VI 3; *Sidory* 1889 SG X 481; *Sidory* 1921 Sk V 84; *Sidory*, -dor 1982 WUN III 207. — Od brus. n. os. *Sidor*, w l. mn. EB

Sidory (2), wś, suwał., gm. Raczki, 13,5 km na pld.-zach. od Suwałk: do *Sidorów* 1679 SHGPd (Falk V 35); z *Sidorowszczyzną* 1745 SHGPd (Falk VII 8); *Sidory* 1789 WiśnAug [265]; *Sidory* 1784 DekOlw 151; *Sidory* 1827 Tabella II 166; *Sidory* 1889 SG X 481; *Sidory*, -dor 1982 WUN III 207. — W XVIII w. występowała także postać *Sidorowszczyzna*, z suf. -owszczyzna. Lit.: WiśnAug 256, [265]. EB

Sidory zob. **Sidorówka**

Sidory Zapolne, wś, suwał., gm. Jeleniewo, 17 km na pn. od Suwałk: *Sidory* 1839 MpKwat VI 3; *Sidory Zapolne* 1889 SG X 481; *Sidory Za-*

polne 1921 Sk V 84; *Sidory Zapolne*, -dor -nych 1982 WUN III 207. — Początkowo *Sidory*; o etymologii zob. *Sidory* (1). Następnie n. zestawiona z drugim członem od przym. *zapolny* 'położony za polami', w formie pluralnej. EB

Sidow zob. **Żydowo** (2a)

Sidra, wś, dawniej mto, biał., gm. Sidra, 13 km na pld.-wsch. od Dąbrowy Białostockiej: *Sidra* 1539 SHGPd(ML nr 209 k. 41, 790–797); *Sidra* 1639 KondBał 65; *Sidra*, opp. 1744 SDV 97; *Sidra*, mko 1784 DekGr 117; *Sidra*, mko 1889 SG X 482; *Sidra*, mko 1921 Sk V 76; *Sidra*, wś 1952 UW 169; *Sidra*, -ry 1982 WUN III 207; gw. *sidra*, -ry, *sidranski*. — Od n. rz. *Sidra*, nad którą leży wieś, por. do reki *Sidry*, rekoju *Sidroju* 1559 RP 29, KondBał 65. Według W. Toporowa i M. Kondratiuka hydronim pochodzi od prus. *sixdre*, por. lit. *žiegždros*, *žičzdras* (: *žiegždrà*, *žiezdrà*) 'gruby piasek, żwir' SESmocz 7812. J. Udolph wyprowadza n. od stind. *sindhu*- 'Indus, rzeka', od *sidh z formantem *-r- (opierając się na analogii z n. w. *Sitter* w Niemczech). Z. Babik uważa ją za niejasną. Od 1566 r. Sidra była miastem (na mocy przywileju Ostafiego Wołłowicza). Lit.: KondBał 65; Biolik, HE XX 153; Babik 253–4; RymNmiast 214; RospSE-MiG 344. EB

Sidzina (1), cz. Podgórze w Krakowie, dawniej wś: in *Sydzina* (1105)XII KTn 1; *Sicina* (1286) ZDM I 18; *Sydzyna* (1456) KTn 406; *Szydzina*, villa sub parochia de Skawina sita, *Szydzyna* 1470–80 DB II 121, III 191; *Szydzyna* 1490 ŻDz XV 450; *Szidzina* 1581 ŻDz XIV 42; *Sidzina* al. *Sydzina*, wś 1889 SG X 483; *Sidzina*, wś 1921 Sk XII 32; *Sidzina*, -ny, *sidziński*, wś 1963 UN 1, 72; *Sidzina*, -ny 1982 WUN III 207. — Nazwa zapewne ma związek z psł. *sīd-, *sed- (< pie. *sed-// *sēd- 'siedzieć') SEBor 545–6 na określenie 'miejsca zasiedlonego', z suf. -ina. Do podstawy por. psł. *sēdēti 'siedzieć', pol. *siedzieć*, *siedziba*, *siedlisko*. Lit.: Lehr-Splawiński, Onom IV 296–297. IN

Sidzina (2), wś, nowosąd., gm. Jordanów, 9 km na pld.-zach. od Jordanowa: *Miloszow* 1581 ŻDz XVI 48; *Miloszow* alias *Sidzina* 1680 Rej 74; *Sidzina* al. *Sydzina* 1889 SG X 483; *Sidzina* 1921 Sk XII 22; *Sidzina*, -ny, *sidziński* 1964 UN 14, 46. — Początkowo n. *Miloszów*, od n. os. *Mi-*

losz, z suf. -ów. Wtórnie *Sidzina*, n. ponowiona najprawdopodobniej z n. wsi *Sidzina* (1). Lit.: LKrak 134. *IN*

Sidzina (3), wś, opol., gm. Skoroszyce, 15 km na pld.-zach. od Niemodlina: *Henrici villa* ok. 1300 CdSil XIV 6; *Heinrichsdorf* (1373) K 220; *Heynersdorf* 1470 Ng 96; *Heinrichsdorff* 1479, *Hennersdorff* 1551 (tu?) CdSil XXXVI 62, 92; *Hennersdorff* 1638, *Hennerschorff* 1651/52 J I 113, 198; *Hennersdorf* 1658 MpDSGrot; *Hennersdorff* 1666/67 J I 631; *Hennersd.* 1736 MpWiel-Grot; *Hennersdorff* 1743 SNGŚI XII 77; *Hennersdorf*, auch *Hünersdorf* genannt 1784 Z III 352; *Hennersdorf* (*Hünersdorf*) 1803 WBeschr VII 134; *Hennersdorf* 1845 K 220; *Hennersdorf* 1941 Wrzosek 42; *Hennersdorf* — *Sidzina*, -y, *sidziński* 1946 MPol XXV nr 142; *Sidzina*, -ny 1982 WUN III 207. — Początkowo n. niem. *Heinrichsdorf*, od n. os. *Heinrich* Gott 231 (: *Haganrich* < *Hag*) i ap. *Dorf* 'wieś', w postaci kancelaryjnej łac. *Henrici Villa*. Wtórnie *Heynersdorf*, *Hennersdorf*, od n. os. *Heyner*, *Henner* Gott 230–1 (: *Haginher* < *Hag*). Po 1945 r. ustalono urządowo n. *Sidzina*. Lit.: SNGŚI XII 77; BorGŚI 233. *PS*

Sidzino zob. **Żydzino**

Sieb zob. **Bagniewo** (2)

Sieben zob. **Lemany** (2), **Żywy**

Sieben Huben zob. **Siebenhufen**, **Siedmica**

Siebenbergen zob. **Przytuły** (5)

Siebenbeuthen zob. **Bytomiec**

Siebeneichen zob. **Dębowy Gaj**

Siebenhöfen zob. **Cudnochy**

Siebenhuben zob. **Siebenhufen**, **Siedem Włók**, **Siedmica**, **Włókna** (1)

Siebenhufen, cz. Wrocławia, dawniej wś, położona w pobliżu Szczepina: *Septem mansi* jacentes in jugeribus Pael Dawmlos 1353 LandB 108; *Sebin Hubin* 1423, *Sibenhuben* 1516, *septem mansi* 1535–40, *Syben Huben* 1540 H 42; sechs morgen auf den *Sieben Huben* gelegen 1544 DomWr 54; *Siebenhuben* 1652, *Septem mansi* 1666/67 J I 277, 300; *Siebenhuben* 1736 MpWielWrat; *Siebenhuben* 1794 DomWr 54; *Siebenhufen*, früher eine Dorfcommune, jetzt Vorstadt von Breslau 1830 Kn 725; *Siebenhufen*, früher Dorf, jetzt Theil der Schweidnitzer Vorstadt von Breslau 1845 K 633. — Dawna n. niem. *Siebenhuben*, później *Siebenhufen*, od liczebnika *sieben* 'sie-

dem' i *Hube*, *Hufe* 'łan, włóka'; w postaci kancelaryjnej łac. *Septem mansi* (łac. *mansus* 'włóka' SŁŚ VI 97). Nazwa wsi zachowała się w dawnej nazwie ulicy *Siebenhufenerstrasse* (dziś ul. Tęczowa). Lit.: SNGŚI XII 77; DomWr 54. *PS*

Siebenhufen zob. **Siedmica**, **Siedmino**, **Siódmak** (1)

Siebenwirth(e) zob. **Zęgwirt**

Siebienie zob. **Szebnie**

Sieborowice, wś, krak., gm. Michałowice, 12 km na pln.-wsch. od Krakowa: de *Sweborowicz* (1349)1531 KMp III 73; de *Sueborowycz* 1354 Kkk I 200; de *Czweborowicz* (1392) XVI–XVII ZDM VI 463; de *Sweborouicze* 1397 Krak nr 6193; *Sweborouycze* (1428) ZDM II 91; de *Swyeborzeuicze* 1450 Inscr nr 945; *Szwyeborowicze* 1470–80 DB II 49; *Swieborowicze* 1564 Lukrak II 77; *Szwieborowice* 1581 ŻDz XIV 21; *Sweborowice* 1599 DKrak 21; *Swieborowice* 1680 Rej 13; *Sieborowice* 1783–84 RejKor 328; *Sieborowice* 1787 Spis 332; *Ściborowice* 1789–90 SHGKrMat 271; *Sieborowice* 1889 SG X 488; *Sieborowice*, -wic, *sieborowicki* 1963 UN 1, 45; gw. *šeborović*//*šiborovice*, -ic, *šeboroski*. — Pierwotnie zapewne *Wszeborowice, od n. os. *Wszeborowice*, też *Świeborowice* (z suf. -ewice), *Sieborowice*; przekształcenia polegają na metatezie *Wsze-* > *Świe-* (por. n. os. *Świebor*) oraz uproszczeniu *Świe-* > *Sie-*. Efemerycznie notowana także forma *Ściborowice*, por. n. os. *Ścibor* SSNO I 430. Lit.: RKrak 151. *IN*

Siebotschütz, wś, włączona do Jeszkowic, wroc., gm. Czernica, 15 km na pln.-zach. od Olawy: *Henricus Dux Silesiae ... villam suam Crostow confer Sybothoni Zindal* 1288 DomWr 78; *villam nostram Kroskow in territorio Wratislaviensi positam ...*, prout ipsa villa in suis metis et terminis est distincta, *Sybothoni dicto de Cindal iure proprio* (1289)1334 SUR V 334; *Crustow* 1337 DomWr 77; *Craskow* 1337 Reg nr 5887; *Sybotin*, *Sybothin villa et allodium* 1353 LandB 82, 115; *Krustaw* das sonst heisst *Seybothin* 1370 DomWr 77; *Krastov* 1370, *Seybothin* 1376, *Seyboth* XV LandB 82, przyp. 107; *Seiboten* 1425, *Seybott* 1452, *Seybott* 1519, *Schibotten* alias *Schobotzitz* 1540, *Syboth* 1548, *Sibotschütz* 1656 DomWr 77–8; in *Ziwocic* 1666–67 J I 507; *Sie-*

Sieburczyn

bothschütz 1736 MpWielWrat; *Siebotschütz* 1795 Z XII 186; *Siebotschütz* 1802 WBeschr VI 174; *Siebothschütz* 1809 MpAtSchl 12; *Siebothschütz* 1830 Kn 725; *Siebotschütz* 1845 K 634; *Siebotschütz* 1912 MpMbl(4969). — Pierwotnie zapewne *Krostów, od n. os. *Krost* (*Chrost*) SSNO I 340, lub *Krasków, od n. os. *Kras(z)ek* SSNO III 135, z suf. *-ów*. Od XIV w. *Zybocin*//*Żybocin* (lub forma hybrydalna *Sybotin*, *Seybothin*), od n. os. właściciela wsi (por. zapis z 1288 r.), adaptowanej do polszczyzny jako *Zybot* SSNO VI 340 (< niem. n. os. *Sieboth*, *Seiboth* < *Sigibodo* Gott 459), z suf. *-in*, od XVII w. z upodobnieniem do nazw na *-ice* (w niem. adaptacji jako *Siebot(h)schütz*). Okresowo też n. formalnie równa n. os. *Seyboth*. Lit.: SNGŚI XII 78; DomWr 77–8. PS

Sieburczyn, wś, łomż., gm. Wizna, 10 km na płd.-wsch. od Jedwabnego: *Swiebotczyno* 1441, *Swiebotczyno* 1468 HMil 206; *Swiebothcino* 1534, *Swieborczino* 1577 ŻDz XVI 359; *Sieburczyn* 1783–84 RejKor 662; *Sieburczyn* 1795 MpPerPd; *Sieburczyn* 1827 Tabella II 166; *Sieburczyn* 1889 SG X 488; *Sieburczyn* 1921 Sk V 49; *Sieburczyn*, *-na* 1982 WUN III 207. — Dawniej *Świebodczyno, *Świebotczyno*, od n. os. *Świebodka* SSNO V 379, z suf. *-ino*. W nazwie nastąpiła zmiana grupy spółgłoskowej *-tez-* > *-rez-* (por. *staczyć* > *starczyć*), stąd forma *Świeborczyno*. Postać *Sieburczyn* powstała wskutek uproszczenia grupy *świe-* > *sie-* (por. *Świeciech* > *Sieciech*), zmiany *-oR-* > *-uR-* i maskulinizacji. Lit.: ZMaz 362. UB

Siechnice, mto, dawniej wś, wroc., gm. Święta Katarzyna, 10 km na płd.-wsch. od Wrocławia: *Sechenitze villam*, *Sechenice villam* 1253 SUr III 51, 53; iuxta *Sechniz* situatam 1277 SUr IV 207; *Sechenice* 1283 Reg 1734; *Schehniz* 1294 SUr VI 122; *Czechnicz* 1309, Otto v. *Scheschinwicz* 1309, [*Tschechnitz*] 1328, *Czechnicz* 1337 Reg nr 3061, 3079, 4739, 5944; *Czechnicz* villa, *Czechnicz* allodium 1353 LandB 102; *Zcechnicz* 1354, *Szehnicz* 1367 H 164; *Czeschnicz* 1425, *Czechnicz* 1427 DomWr 97; *Tzechnitz* 1519, *Czechin* 1540–1617 H 164; *Schechnitz* 1570 DomWr 97; *Schechnitz* 1666/67 J I 400; *Tschechnitz* 1736 MpWielWrat; *Tschechnitz* 1795 Z XII 219; *Tschechnitz* 1845 K 693; *Tschechnitz* (*Żdziechnice*) 1900 Myc 86; *Kraftborn*, *Czechnica* 1941

Wrzosek 10; *Kraftborn* — *Siechnice*, *-nic*, *siechnicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Siechnice*, *-nic* 1982 WUN III 207; *Siechnice*, mto 1996 DzU nr 155, poz. 760. — Pierwotnie *Siechnice*, od n. os. *Siechna* SSNO V 45, z suf. *-ice*. Nazwę zniemczono jako *Schechnitz*, *Tschechnitz*. Nazwę niem. *Kraftborn* wprowadziła administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Siechnice*. Lit.: SNGŚI XII 78; DomWr 97. PS

Siechotowo zob. **Świekatowo**

Siecichy zob. **Sieczychy**

Siecie, wś, słup., gm. Smółdzino, 21,5 km na płn.-wsch. od Słupska: *Sice* 1282 PU II 477; *Zitze* 1618 MpLub; *Zizen* 1631 RzDuma I 79; *Ziezen* 1784 Brüg II 940; *Zietzen* 1789 MpGillyPom; *Syce*, niem. *Zietzen* 1890 SG XI 733; *Zietzen* — *Siecie*, *-ci*, *siecki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Siecie*, *-cia* 1982 WUN III 207; kasz.: *cęcć* LorSNH 145. — Od ap. **sit̥* 'sitowie', z suf. **-yje*, lub od **sit̥je* 'sitowie'. Forma słowińska powstała pod wpływem zgermanizowanej n. *Zietzen*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Siecie*, z błędną postacią dopełniacza *-ci*. Lit.: LorSNH 145; RzDuma I 79. BCz

Siecieborowice, wś, wroc., gm. Oława, 8 km na płd.-zach. od Oławy: in villis ... *Sieborici* 1253, in villa *Sieborii*, et *Sieborii* possideret 1258 SUr III 67, 174; Sulos, Iacobus de *Sulosouiz* 1285 SUr V 385; *Sulosouiz* (1299)1315 SUr VI 313; *Zezeborowicz* 1315 CdSil IX 8; *Czizborsdorf*, *Cziczborsdorf* 1361, *Cziczborsdorf*, *Cziczborsdorf* 1362 ZfGS VI 35, 52; *Czuczoborsdorf* (1363) K 639; *Cziczbirsdorf* 1393, *Cziczborsdorf*, *Cziczbersdorf* 1397 ZfGS XI 450, 460; *Sitzmansdorf* 1736 MpWielBreg; *Sitzmannsdorf* 1743 SNGŚI XII 78; *Sitzmannsdorf*, auch *Sizdorf* 1783 Z I/2, 67; *Sitzmannsdorf* (*Sitzdorf*) 1801 WBeschr III 174; *Sitzmannsdorf*, *Sieceborowice* 1845 K 639; *Sitzmannsdorf*, *Ściborowice* 1941 Wrzosek 18; *Sitzmannsdorf* — *Siecieborowice*, *-ic*, *siecieborowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Siecieborowice*, *-wic* 1982 WUN III 207. — Pierwotnie n. *Siecieborzycy*, później *Siecieborowice*, od n. os. *Sieciebor, por. *Sieciestaw* SSNO V 48, z suf. *-icy*, *-owice*, w postaci zlatynizowanej *Villa Sieborii*. Nazwę zniemczono jako *Cziczborsdorf*, wtórnie *Sitzmannsdorf*, też *Sitzdorf*, w wyniku adideacji do n. os. *Sitzmann*, *Sitz* Gott 460 (: *Sigizo*), z członem *-dorf*. Wymieniona w źró-

dle z 1285 r. oboczna n. *Suloszowice*, od n. os. *Sulosz* SSNO V 527, mającej zapewne związek ze wspomnianą w zapisie osobą. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Siecieborowice*. Lit.: SNGŚI XII 78; ZfGS XLI 382. PS

Siecieborzyce, wś, ziel., gm. Szprotawa, 10 km na pñ. od Szprotawy: *Iohannes de Villa Rodgeri* (1273) XIV SUr IV 143; *Ruckersdorf* ok. 1300, *Renkirsdorf* 1376 CdSil XIV 146, przyp. 60; *Ruckirsdorf* (1427) K 564; *Ruckersdorf* 1453 CdSil XXIV 178; von *Ruckersdorff* bey der Sprottaw 1528 CdL V 101; in pago *Ruckersdorff* 1536 CdSil XIV 147, przyp. 60; *Ruckersdorf* 1580, *Rückersdorff* 1679 J III 22, 275; *Rückersdorf* 1787 Z VII 111; *Rückersdorf* 1845 K 564; *Rückersdorf* 1941 Wrzosek 37; *Rückersdorf* — *Siecieborzyce*, -yc, *siecieborzycki* 1946 MPol XXV nr 142; *Siecieborzyce*, -rzye 1982 WUN III 207. — Dawniej *Ruckersdorf*, wćornie *Rückersdorf*, od n. os. *Rucker*//*Rücker* Gott 260 (: *Hrodgaer*), w kancelaryjnym zapisie łac. *Villa Rodgeri*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Siecieborzyce*. Lit.: SNGŚI XII 78. PS

Sieciechowiec (1), wś, krak., gm. Iwanowice, 8 km na zach. od Słomnik: de *Sezechouicz* 1316 KMłp I 182; de *Setecowicz* 1325–27 MVat I 120; *Secechow* 1346–58 MVat II 280; *Syeczyehowicze* 1470–80 DB II 38; *Siecziechowicze* 1564 Lukrak II 77; *Szieziechowice* 1581 ŹDz XIV 23; *Sieciechowice* 1629 RPobLu 149; *Sieciechowice* 1783–84 RejKor 346; *Sieciechowice* 1889 SG X 495; *Sieciechowice*, -wic, *sieciechowicki* 1964 UN 7, 68; gw. *šečexoŭice*//*šečixoŭice*, -vic, *šečixoski*. — Od n. os. *Sieciech* SSNO V 46 (: *Sieciestaw*), z suf. -owice, okresowo teŹ -ów. W. Semkowicz przypuszcza, Źe n. pochodzi od *Sieci*slawa z Dłubni (dziś *Imbramowice* (1)), por. de Dłubin(a) villa filiorum *Sicheslani* 1229 Imbr 2; Filij *Setheslai* de Dłubna 1228 Kkk I 21. Lit.: RKrak 151. IN

Sieciechowiec (2), wś, tarn., gm. Wierzchosławice, 7 km na zach. od Tarnowa: *Secechow* 1398 Sand nr 218; de *Sszczehowice* 1399 ZDM I 292; *Secechowicze* 1407 SHGSd(TP 22, 113); *Szczehowicze* 1470–80 DB I 13; *Syeczyehowicze* 1529 LR 266; *Szyeczichowicze* 1581 ŹDz XIV 262; *Sieciechowice* al. *Cieciechowice* (!) 1889 SG X 495; *Sieciechowice*, -wic, *sieciechowicki* 1964 UN 15, 9. — Dawniej *Sieciechów*, od n. os. *Sie-*

ciech, z suf. -ów; n. wćornie rozszerzona przez suf. -ice. Lit.: LKrak 134; OPilz 52. IN

Sieciechowo zob. **Sieciechów** (1)

Sieciechów (1), wś, płoc., gm. Kutno, 1 km na pñ. od Kutna: *Szieziechow* (1386)1543 Matr IV/1, nr 7157; *Syeczehowo* 1511–23 LLB II 479; *Sieciechowo* 1579 ŹDz XVI 194; *Sieciechow* 1792 MpPerRw; *Sieciechów* 1827 Tabella II 166; *Sieciechów*, folw. 1889 SG X 494; *Sieciechów*, kol. 1921 Sk I 53; *Sieciechów* 1952 UW 89; *Sieciechów*, -chowa 1982 WUN III 207. — Od n. os. *Sieciech*, z suf. -ów, -owo. UW

Sieciechów (2), wś, dawniej mto, rad., gm. Sieciechów, 8 km na pñ.-zach. od Dęblina: *Seciechow* (1174–76) KMłp II 9; de *Szczehow* 1191 KMłp I 5; de *Sieciechow* (1210) KMłp II 21; de *Secechovia* 1232 CdP I 35; de *Sechecoua* (1250) KMłp I 38; de *Secechow* 1325–27 MVat I 171; oppido *Szczehow* 1470–80 DB III 260; *Siecziechow* 1569 ŹDz XIV 328; *Sieciechow*, mko 1783–84 RejKor 385; *Sieciechow* 1827 Tabella II 166; *Sieciechów*, os. m. 1889 SG X 490–4; *Sieciechów*, os. m. 1933 SKBy 1523; *Sieciechów*, -chowa, *sieciechowski* 1970 UN 25, 27. — Tradycyjnie wiąŹe się n. tego wćorniośredniowiecznego grodu z im. możnowładczy *Sieciecha*, wojewody krakowskiego z czasów Władysława Hermana. Lit.: KSand 177; KopRad 336; RospSEMig 344–5; Rym-Nmiast 214; Nieckula, -ov- 182. IN

Sieciechów zob. **Sieciechowiec** (1, 2)

Sieciejowice zob. **Ściejowice**

Siejewice, wś, ziel., gm. Lipinki ŁuŹyckie, 8 km na pñ. od Jasienia: *Schoneeysche* 1329 Kubach, Seeger 175; *Schonneych* 1381 Le II 399; *Schoneysche* 1475 LeQ III 35; *Schöneiche* ok. 1700 MpWeigInf; *Schöneiche* 1829 MpRey nr 111; *Schönaich* 1939 MpMbl(4356); *Schönaich* — *Siejewice*, -owa, *siejewowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Siejewice*, -jowa 1982 WUN III 207. — Dawniej *Schöneiche*, od przym. *schön* 'piękny, ładny' i ap. *Eiche* 'dąb'. Miejscowość była gniazdem rodu von *Schönaich*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Siejewice*. Lit.: SNGŚI XII 78; Klopsch, Geschichte des Geschlechts von Schönaich, H. 2, 1850, 1–2; Kubach, Seeger, Die Kunstdenkmäler der Kreises Sorau und der Stadt Forst, 1939, 175. JCh/PS

Sięciemini, wś, kosz., gm. Sianów, 8 km na pñ.-wsch. od Sianowa: *Sessemini* 1347, *Cizemini*

Siecienie

1357 LorSNH 146; *Czytzymyn* 1357/68 Trautm-Elb I 174; *Citzeamyn* 1438, *Czitzemyn ... Zitzemin* 1509 Rzduma I 140; *Citzemin* (1535) PomKirch I 73; *Zitzemin* 1628 Rzduma I 140; *Zitzmin* 1789 MpGillyPom; *Zitzmin* — *Sieciemini*, *-na*, *siecieminiński* 1947 MPol XXV nr 111; *Sieciemini*, *-na* 1982 WUN III 207. — Zapewne od n. os. **Sycoma(a)*, por. *Syc*, *Sycek*, *Sycic* SSNO V 264, z suf. *-in*. W zapisach zmienionych *Citzemin*, *Zitezmin* substytucja słow. o przez niem. *e*. Według F. Lorentza n. od n. os. *Čičemal/*Čečema. Może jednak pochodzi ona od niejasnej n. os. *Secema* KozN 97, por. n. m. *Secemin*, *Secymin*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Sieciemini*. Lit.: LorSNH 146; TrautmElb I 174; Rzduma I 140. BCz

Siecienie zob. **Siecień**

Siecień, wś, płoc., gm. Brudzeń Duży, 13,5 km na pld.-wsch. od Dobrzynia nad Wisłą: *Scheczynye* 1439, *Scheczynije* 1442 KkM 199, 206; *Szczynie* 1564 ŻDz XII 277; *Sicien* 1784 MpPerPl; *Siecień* 1825 Gawarecki 154; *Siecień* 1827 Tabella II 166; *Siecień* 1877 Zin II 141; *Siecień*, *Siecienie* i *Siecin* 1889 SG X 495; *Siecień* 1902 Przew II 153, 861; *Siecień* 1921 Sk I 108; *Siecień* 1933 SkBy 1523; *Siecień* 1952 UW 26; *Siecień*, *-nia* 1982 WUN III 208. — Dawniej *Siecienie*, być może od ap. *siecina < *sětina 'sitowie', z suf. *-je lub w formie pluralnej, z wtórną singularyzacją. Według S. Kozierowskiego n. od n. os. *Siecień* SSNO V 48. Efemerycznie występowała postać *Siecin*. Lit.: Koz VII 100. KZ

Siecień-Rumunki, wś, płoc., gm. Brudzeń Duży, 13 km na pld.-wsch. od Dobrzynia nad Wisłą: *Siecień-Rumunki* 1921 Sk I 108; *Siecień-Rumunki*, kol. 1933 SkBy 1523; *Siecień-Rumunki* 1952 UW 26; *Siecień-Rumunki*, kol. 1967 SM 1019; *Siecień-Rumunki*, *-nia-nek* 1982 WUN III 208. — Nazwa zestawiona; człon pierwszy od n. m. *Siecień*, człon drugi od ap. *rumunek*, w l. mn. (zob. *Rumunki* (1)). KZ

Siecieszka zob. **Sietesz**

Siecinki zob. **Sicinki**

Siecino, wś, kosz., gm. Ostrowice, 9 km na pln. od Złocieńca: in villa *Scetzin* 1347 CdB A XIX 74; *Ctetzin* 1491 SHGNM(KI nr 375); *Czeszyn* 1503 CdB A XVIII 199; *Zetzin* 1608 Eickstedt 247; *Zetzin* 1839–40 MpUMbl 970; *Zetzin* — *Siecino*, *-na*, *sieciński* 1948 MPol XXV nr 14; *Sie-*

cino, *-na*, wś 1982 WUN III 208. — Pierwszą spółgłoskę nazwy, ze względu na różnorodność zapisów, można odczytywać jako *ć*, *č*, *ś*, drugą — jako *ć* lub *ś*. Nazwa mogła powstać od n. os. *Ciesz*//*Czesz* SSNO I 372, z suf. *-in*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Siecino*, nawiązując do ap. *sit*, *sicie* 'sitowie', *sieć*, czas. *siec*. Lit.: LorSNH 145; TrautmElb I 121; Rzduma 141. BCz

Sieciny zob. **Siciny** (1)

Sieczcza zob. **Parysów**

Sieczka, wś, piotr., gm. Aleksandrów, 9,5 km na pld.-wsch. od Sulejewa: *Sieczka* 1783–84 Rej-Kor 109; *Sieczka* 1827 Tabella II 166; *Sieczka* 1889 SG X 496; *Sieczka* 1933 SkBy 1523; *Sieczka*, *-ki*, *sieczkowski* 1969 UN 28, 8. — Od n. os. *Sieczka* SSNO V 49 (: *Sieciech*, *Sieciesław*). IN

Sieczkowice, cz. Janikowa, dawniej wś, bydż., gm. Janikowo: *Syeczcouicze* 1418 Koch nr 334; *Seczkowycze* 1462 AC II nr 585; *Syeczkowycze* 1489 Lupbrz 155; *Sieczkowicze* 1527 Vlad XI 52; *Sieczkowice* 1583 ŻDz XII 247; *Sieczkowice* f. 1867 KolbKu 311; *Sieczkowice*, folw. 1889 SG X 496; *Sieczkowice*, os. m. 1967 SM 1019; *Sieczkowice*, *-wic* 1982 WUN III 208. — Od n. os. *Sieczka* lub *Sieczek*, z suf. *-owice*. Lit.: Koz V 284. AG

Sieczków (1), wś, kiel., gm. Tuczępy, 18 km na pln.-wsch. od Buska-Zdroju: *Seczkow* 1404, *Seczkow* 1405 Sand nr 89, 391; *Syeczkwow* 1470–80 DB II 447; *Syeczkwow* 1529 LR 141; *Sieczkwow* 1674 ŻDz XV 56a; *Sieczkwow* 1783–84 RejKor 313; *Sieczkwow* 1787 Spis 372; *Sieczków* 1827 Tabella II 166; *Sieczków* 1889 SG X 496; *Sieczków*, *-kowa*, *sieczkowski* 1970 UN 33, 61. — Od n. os. *Sieczka* lub *Sieczek*, bądź od ap. *sieczka* (: *siec*), z suf. *-ów*, przejściowo w XVI w. też *-owo*. Lit.: KSand 177; KopKiel 157; Nieckula, *-ov-* 183. IN

Sieczków (2), osada, dawniej wś (?), wroc., gm. Żmigrod, 6 km na pld.-wsch. od Żmigrodu: beide Vorwerke Nopeshonowitz (?), *Zeczko* 1322 Reg nr 4184; *Schetzger Breuhaus* 1676 Berger; *Schätzker Bräuhaus* 1739 MpWielOels; *Schätzke*, heißt ein Kretscham oder Bräuerey so zu Klein-Oßig gehört 1787 Z VII 406; *Schätzka-Kretscham* 1803 WBeschr VII 93; *Schätzker Brauhaus* 1809 MpAt-Schl 8; *Schätzke*, *Mielcuch*, browar 1845 K 464; *Schätzke*, os. 1900 Myc 81; *Schätzke*, karczma i dawny browar 1941 SOV 329; *Schätzke* — *Sieczków*, *-owa*, *sieczkowski* 1947 MPol XXVI nr 37;

Sieczków, -kowa 1982 WUN III 208. — Dawniej *Sieczkowo*, od ap. *sieczka* ‘pocięta słoma’ (sieczki ze zbóż używano w piwowarstwie; w osadzie mieścił się browar) lub od n. os. *Sieczka*, z suf. -owo. Nazwę zmieniono jako *Schätzke*. Forma ta ma związek z nazwą przepływającej tędy rzeki *Schätzka/Schätzke* (dziś Sąsiecznica), por. in die *Schamschezka* (1558)1659 DomKart, *Schätzka fl.* 1739 MpWielOels. Oboczna n. *Mielcuch* od ap. *mielcuch* ‘słodownia’ (< niem. *Malzhaus* ‘ts.’). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sieczków*. Lit.: SNGŚI XII 79; Berger, *Delineationem liberae in Silesia dynastiae Drachenberg*, 1676 (mapa). *PS*

Sieczchy, wś, ostroł., gm. Długosiodło, 13,5 km na płn. od Wyszkowa: *Siecichy* 1783–84 RejKor 677; *Sieczchy* 1827 Tabella II 166; *Steczchy* (!) 1839 MpKwat V 3; *Sieczchy*, kol. włośc. 1889 SG X 496; *Sieczchy*, wś 1921 Sk V 62; *Sieczchy*, -*zych*, *sieczchowski* 1971 UN 149, 10. — Od n. os. *Stecich* SSNO V 46, w l. mn. Forma *Sieczchy* jest hiperpoprawna. *UB*

Siedcza zob. **Siadca** (2)

Siede zob. **Żydowo** (1)

Siedel zob. **Siedlec** (8), **Siedliska** (4)

Siedelberg zob. **Suszcze**

Siedem Włók, wś notowana do 1941 r., elbl., gm. Nowy Dwór Gdański, 6 km na pld.-zach. od Nowego Dworu Gdańskiego: Wieś *Sybenhuben* 1664 Font XXXII 404; *Siebenhuben* 1796–1802 MpSchröt X; *Siebenhuben* 1889 SG X 483; *Siebenhuben*, früher auch *Siedemwłok* 1912 Bär 108; *Siedem Włók* — *Siebenhuben* 1941 Choj 176. — Nazwa niem. *Siebenhuben* od liczebnika *sieben* ‘siedem’ i ap. *Huben* ‘włoki’, por. *włoka* ‘miara powierzchni gruntu ornego, wynosząca 30 morgów’. Nazwa pol. jest tłumaczeniem n. niem. Lit.: CzNiem 146. *WK*

Sieden zob. **Żydy** (2)

Siedlakowice, wś, wroc., gm. Sobótka, 6 km na pld. od Kątów Wrocławskich: *Sedlacouici* 1245 SUr II 173; in *Sedlawcouicz* (1291) SUr VI 19; *Sedlacoviczi* ok. 1300 CdSil XIV 47; *Zedlacowicz* 1318, *Schydлакowicz* 1327 Reg nr 3842, 4690; *Schidlacowicz* 1333 DomWr 98; *Schidlacowicz* 1336, *Shydelałowicz* 1339 Reg nr 5584, 6231; *Schydlałowicz* 1353 LandB 64; *Schidlacowicz* 1382, *Schedlałowicz* 1493 DomWr 98; *Schidellanckwitz* 1630, *Schilakwitz* 1667 H 145;

Schiedlagwitz 1736 MpWielWrät; *Schidlagwitz* 1741 SNGŚI XII 79; *Schiedlagwitz* 1795 Z XII 210; *Schiedlagwitz* 1845 K 587; *Schiedlagwitz* 1889 SG X 371; *Schiedlagwitz* 1900 Myc 46; *Schiedlagwitz* j[etzt] *Siedlingen* 1941 SOV 330; *Szydlałowice*, n. przejściowa 1945 SNGŚI XII 79; *Siedlingen* — *Siedlakowice*, -ic, *siedlakowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Siedlakowice*, -wic 1982 WUN III 208. — Pierwotnie n. *Siedlakowicy*, od n. os. *Siedlak* AnrP IV 309, por. też czes. *sedlák* ‘wieśniak’, z suf. -owicy. Od XIV w. oddawana w różnych zmienionych formach, spośród których ustabilizowała się postać *Schiedlagwitz*. Nazwa niem. *Siedlingen* została wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Siedlakowice*. Lit.: SNGŚI XII 79; DomWr 98. *PS*

Siedlamino zob. **Siedlemin**

Siedlanka (1), cz. Leżajska, rzesz.: *Syedlanka* 1472 Proch 183; *Sielianka* 1564–65 Lurus II 231; *Szyelyanka* 1565 Luukr III 179; *Siedlanka* 1589 ŻDz XVIII/1, 23; *Siedlanka* 1665 Lurus I 220; *Siedlanka* 1794 Ga Ool; *Siedlonka*, wś 1889 SG X 516; *Siedlanka*, wś 1921 Sk XIII 28; *Siedlanka*, -ki, cz. mta 1965 UN 62, 5. — Od ap. *siedlo, *siodlo ‘wieś’, z suf. -*anka*/-*onka* (zmiana *aN* > *oN* częsta na tym terenie). W XVI w. *Sielanka*, z wschłow. przejściem *dl* > *l*. Lit.: MakPrz 240. *BCz*

Siedlanka (2), wś, rzesz., gm. Niwiska, 7 km na płn.-zach. od Kolbuszowej: *Siedlanow* 1604, 1662 AtSd(kartoteka); *Siedlonka* al. *Siedlanka*, wś 1889 SG X 516; *Siedlanka* 1933 SkBy 1523; *Siedlanka*, -ki, *siedlański* 1965 UN 59, 38. — Pierwotnie *Siedlanów*, zob. niżej. Przejściowo może *Siedlanówka, z dem. suf. -ka; wtórnie *Siedlanka* z wytrąceniem sufiksального -ow-. Lit.: BańMorf 114. *IN*

Siedlanów, wś, biał., gm. Radzyń Podlaski, 7 km na płn.-wsch. od Radzyna Podlaskiego: *Sielianow* 1546 SHGLu III 210; *Siedlanow* 1552 ŻDz XIV 393; *Siedlanow* 1620 RPobLu 190; *Sidlanow* 1783–84 RejKor 291; *Siedlanow* 1787 Spis 427; *Sielanów* 1827 Tabella II 167; *Siedlanów* 1889 SG X 496; *Siedlanów*, -nowa, *siedlanowski* 1970 UN 119, 8. — Od n. os. *Siedlan* (por. im. złożone typu *Siedlewit*, też ap. *siodlo*) RymSEN II 416, z suf. -ów. Zapisy poświadczają wschłow. przejście *dl* > *l*. Lit.: SHGLu III 210; KosLu 72; Nieckula, -ov- 183. *IN*

Siedlanów

Siedlanów zob. **Siedlanka** (2)

Siedlątków, wś, sier., gm. Pęczniew, 15 km na pld.-zach. od Uniejowa: *Sedlathcovo* (1372)1398)1562 SHGŁęcz II 87; *Sedlantkow* 1386 SHGŁęcz II 88; *Sedlanthcow*, *Sedlanthkouo*, *Sedlanthkow* 1392 SHGŁęcz II 88; *Syedlathkow* 1511 ŻDz XIII 188; *Szyedlanthkow*, *Syedlantkowo*, *Syedlanthkow* 1511–23 LLB I 396; *Sziedliq-thkow* 1552 ŻDz XIII 231; *Siedlątkow* 1783–84 RejKor 193; *Siedlątków* 1827 Tabella II 166; *Siedlątków* 1889 SG X 496–7; *Siedlątków* 1921 Sk II 117; *Siedlątków*, -kowa, *siedlątkowski* 1973 UN 47, 17; gw. *śedluntkuf*, *śedluntkova*. — Od niepoświadczonej n. os. *Siedlątko//*Siedlątek* (: *Siedlęta* SSNO V 50, ta od psł. *sedlo, stp. *siodło ‘wieś’ SEBor 548), z suf. -ów. Lit.: SHGŁęcz II 87–8; Nieckula, -ov- 183. PD

Siedlca zob. **Siedlce** (3, 4), **Sielce** (6), **Silnica**

Siedlce (1), cz. Gdańska, dawniej wś: *Schedelicz* (1438) GZ 120; *Schiddelitz* 1456 Font XVI–XIX 111; *Sidlicz* 1534 Inwwołc 112; *Schiedliczu* 1570 ŻDz XXIII 244; *Szydlice* 1682 Font V 78; cum *Sidlice* 1598 Font XXXVI 186; *Szydlice*, wś 1664 Zeit VI 66; *Szydlice* (1648) SG XII 94; w *Sidlicach* pod Gdańskiem 1658 KujOp 407; *Szedlice* 1674 Font XVI–XIX 224; w *Sidlicach* 1698 KujOp 407; oppido *Szydlice* 1718 Font XVI–XIX 154; *Schidlitz* 1772 Zeit XV 90; *Schidlitz* 1789 Goldb II 216; *Schidlitz* 1796–1802 MpSchröt IX; *Schidlitz* — *Szydlice* 1879 KętN 6; *Szydlice* al. *Sidlice*, niem. *Schidlitz*, przedmieście gdańskie 1892 SG XII 94–5; *Szydlice*, niem. *Danzing-Schidlitz* 1923 Lor 126; *Siedlce* 1949 Hrabec 11; *Siedlce*, -lec 1982 WUN III 208; gw. *s’adłace* Lor 126. — Dawniej *Sied(e)lic(e)*, z nazwiązaniem do n. rz. *Szydlica* al. *Sidlica* SG XII 94, por. fluvium dictum *Schedelicz* 1280(XV) Perl 270, lub od ap. psł.*sedlo, stp *siodło ‘wieś’ SEBor 548, z suf. -ec, -ice. Por. też n. os. *Siodło* SSNO V 77. Postać *Szydlice* pod wpływem zniemczonyj formy *Schidlitz*, następnie błędnie zrepolonizowanej. Po 1945 r. przywrócono urzędowo postać pierwotną w formie pluralnej *Siedlce*. Lit.: Górniewicz, HE I 28–9; Hrabec 10–11; TrautmElb II 78. WK

Siedlce (1a), wś, kiel., gm. Chęciny, 6 km na pld. od Chęciny: *Szyedlicz* 1497 Matr II nr 736; *Szyedlec* 1508 ŻDz XV 485; *Syedlyecz* 1529 LR 24; *Syedlec* 1540 ŻDz XV 559; *Siedlce* 1573

ŻDz XIV 272; *Sielce* 1783–84 RejKor 254; *Siedlce* 1877 Zin II 141; *Siedlce* 1889 SG X 503; *Siedlce*, -lec, *siedlecki* 1966 UN 23, 82; gw. *śedlec*, *śelca*, *śelski*. — Dawniej *Siedlec*, od ap. *siodło, z suf. -ec, por. też stp. *siedlić* ‘zagospodarowywać osiadłość kmiecią, stawiając na niej zabudowania mieszkalne i gospodarskie’ Sstp VIII 177. Wtórnie n. w l. mn. W związku z częstym występowaniem n. typu *Siedlec*, *Siedlce* nie można wykluczyć, że dawniej funkcjonował ap. *siedlec. Okresowo forma *Sielce*, z uproszczeniem grupy spółgłoskowej -dl- > -l-. Lit.: KSand 177; KopKiel 105. IN/PS

Siedlce (2), wś, legn., gm. Lubin, 6 km na wsch. od Lubina: villam nostram *Sedlez* 1257 Reg nr 987; *Sedlce* 1267 SUR IV 15; villam *Zedlitze* vulgariter nuncupatam, villa *Zedlize* (1289)1559 SUR V 323; *Gzedzlicz* 1335 Reg nr 5409; *Zedlitz* 1372 Ng 354; *Czedlicz* 1376 Heyne II 97; *Czedlicz* 1392 K 770; *Czedlitz* 1580 J III 21; von *Zedlitz* 1655 EberLieg 96; *Sedlitz* ok. 1672 MpDS-Lig; *Zedlitz* 1736 MpWielLig; *Zedliz* 1787 Z VII 321; *Zedlitz* 1845 K 770; *Zedlitz*, *Siedlec* 1941 Wrzosek 36; *Siedlec*, *Sielce*, n. przejściowe 1945 SNGŚI XII 80; *Zedlitz* — *Siedlce*, -ec, *siedlecki* 1947 MPol XXV nr 124; *Siedlce*, -lec 1982 WUN III 208. — Początkowo *Siedlec*, obocznie też w formie pluralnej *Siedlce*. Nazwę zniemczono jako *Zedlitz*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Siedlce*. Lit.: SNGŚI XII 80. PS

Siedlce (3), wś, nowosąd., gm. Korzenna, 5 km na pñ.-wsch. od Nowego Sącza: *Sedlcha* (1280) XVII, *Siedlcha* (1283)XVII, *Sedlce* (1292) KMłp I 145, 154, 187; *Sedlech* 1299 KMłp I 160; in *Siedlec* (1370)1630 ZDM I 174; *Schyedlyecz* 1470–80 DB II 244; villa *Syedlce* 1559 AGZ IV 2 (tu?); *Siedlicz* 1564 Lukrak II 244; *Siedlec* 1581 ŻDz XIV 134; *Siedlec* 1629 RPobKr 209; *Siedlec* 1794 Ga Oo1; *Siedlec* 1886 Bigo 174; *Siedlce* 1889 SG X 503–4; *Siedlce*, -lec, *siedlecki* 1964 UN 9, 143. — Początkowo *Siedlca*, od deminutywnego (reliktowego) ap. *siedlce (: *siodło, por. *gumieńce*, *jezierce*), w l. mn. Forma *Siedlce* powstała w wyniku zmiany rodzaju, a *Siedlec* wskutek singularyzacji. Lit.: PSąd I 107–8; BańMorf 73. IN

Siedlce (4), mto, siedl.: *Wola Sedlecza* 1441 SHGLu IV 129; *Wolya Syedlyeczka* 1529 LR 29; *Noua Siedlca* 1547 Matr IV/3, nr 22613; Oppi-

dum *Siedlca* 1552 *ŻDz* XIV 403; *Siethlca* 1563 SHGLu IV 129; *Siedlce* 1580 *ŻDz* XIV 427; *Siedlce* 1603 WPar 202; *Siedlca* ... miasta *Siedlec* 1620 RPobLu 196; *Siedlce* 1673 RPgl 42; *Sielce* 1786 MpPerLu; *Siedlce* 1787 Spis 428; *Siedlce* 1889 SG X 497–503; *Siedlce, -lec* 1982 WUN III 208. — Początkowo n. zestawiona *Wola Siedlecka*, od ap. *wola* i n. pobliskiej wsi *Siedlce*, dziś *Stara Wieś* (cz. Siedlec). Na miejscu Woli Siedleckiej lokowano ponownie nową wieś, stąd zapis *Nowa Siedlca*. W XVIII w. notowana też forma *Sielce*, z uproszczeniem grupy spółgłoskowej *-dl-* > *-l-*. Lit.: SHGLu III 210, IV 129; KosLu 72; RospSEMig 345; RymNmiast 214; BańMorf 73. IN

Siedlce (5), wś, sier., gm. Sędziejowice, 14 km na zach. od Zelowa: de *Szedlce* 1417, *Syedlca* 1423 Koz VII 100; *Syedlca* 1511 *ŻDz* XIII 193; *Szedlce* 1511–23 ŁLB I 468; *Syedlce* 1518, *Szedlce* 1552 *ŻDz* XIII 193, 241; *Siedlce* 1783–84 RejKor 174; *Siedlec* 1839 MpKwat II 5; *Sielce* 1859 MpChr; *Siedlce* 1889 SG X 503; *Siedlce* 1921 Sk II 47; *Siedlce, -lec* 1982 WUN III 208; gw. *śetce, f śetcaŕ, sedlecki*. — W zapisach poświadczonych wahania liczby i rodzaju gramatycznego nazwy, zob. *Siedlce* (3). PD

Siedlce (6), wś, wroc., gm. Oława, 8 km na płu. od Oławy: Et ego dedi eidem episcopo Bozetecho, *Sedlisce* et prata circumiacencia 1208, Dedi etiam ei Boztchovo, *Zedlische* et prata circumiacencia 1208, 1218 SUR I 79, 83, 134; *Sedlce* 1245 SUR II 173; *Sedlez* 1257 SUR III 249; in villa *Sedlicii* ok. 1300 CdSil XIV 44; *Czedelicz* 1339 Reg nr 6212; *Sedlicz* 1358 K 770; *Czedelicz* 1362, *Zedlicz* 1396 CdSil XIV 44, przyp. 20; *Zedlitz* 1736 MpWielBreg; *Zedliz* 1783 Z I/3, 71; *Zedlitz*, *Siedlice* 1845 K 770; *Zedlitz*, *Siedlec* 1941 Wrzosek 18; *Zedlitz* — *Siedlce, -ec, siedlecki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Siedlce, -lec* 1982 WUN III 208. — Pierwotnie *Siedliszcze*, od ap. *siedliszcze* 'miejsce zasiedlone' (: *siodlto); wórnio *Siedlec, Siedlce*, może też *Siedlice*, z suf. *-ec* (także w formie pluralnej), *-ice*. Nazwę zmieniono jako *Zedlitz*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Siedlce*. Lit.: SNGŚI XII 80. PS

Siedlce zob. **Pasieczna, Siedlec** (3, 4, 5, 6, 7, 11, 12, 16), **Siedlece, Siedleczo, Sielce** (1, 2, 6), **Sielec** (1, 10, 13), **Stara Wieś** (26a)

Siedlce-Stara Wieś zob. **Stara Wieś** (26a)

Siedlca zob. **Siedlce** (3, 4, 5), **Sielce** (6)

Siedlec (1), wś, częst., gm. Janów, 7 km na płu. od Żarek: *Sedlec* 1448, *Syedlec* 1473 Hel II nr 3363, 4112; *Syedlyecz* 1470–80 DB II 218; *Siedlec Parchowathy* 1564 Lukrak II 92; in *Siedlec* villa 1569 Matr V/1, nr 3863; *Siedlec* 1581 *ŻDz* XIV 76; *Siedlec, Siedlec Sredni* 1629 RPobKr 173; *Sielec* 1672 Inwkrak 140; *Siedlec, Siedlec Sredni* 1680 Rej 175; *Siedlec gorny i dolny* 1783–84 RejKor 283; *Siedlec Dolny*, zwany *Pusty, Siedlec Górny*, zwany *Parchowaty* 1783–84 SHGKrMat 273; *Siedlec* 1877 Zin II 141; *Siedlec* 1889 SG X 504; *Siedlec, -lca* 1982 WUN III 208; gw. *śedlec, -ca, śedlecki*. — Od ap. *siodlo (< psł. *sedlo 'wieś'), z suf. *-ec*, lub od ap. *siedlec, zob. *Siedlce* (1a). W XVII w. *Sielec*, z uproszczeniem grupy spółgłoskowej *-dl-* > *-l-*, które też nastąpiło w apelatywie tkwiącym w podstawie n. miejscowej. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *dolny, górny, średni, pusty* i *parchaty, parchowaty* (: *parch*). Lit.: RKrak 151. IN

Siedlec (2), dziś *Siedlec Duży* i *Siedlec Mały*, dwie wsi, częst., gm. Koziegłowy, 4,5 i 5 km na płu.-zach. od Koziegłów: *Siedlec* (1433)XVIII KMłp IV 282; *Syedlyecz* 1470–80 DB II 193; *Siedlec* 1443 *ŻDz* XV 452; *Siedlec* (ca 1654) PDzP X/2, 269; *Siedlec* 1783–84 RejKor 339; *Siedlec* 1827 Tabella II 166; *Siedlec*, wś i os. 1889 SG X 504–5; *Siedlec* 1902 Przew II 153; *Siedlec Duży, Siedlec Mały*, dwie wsi 1921 Sk III 9; *Siedlec Duży, Siedlec Mały* 1933 SkBy 1524; *Siedlec* 1952 UW 259; *Siedlec Duży, -lca -żego, Siedlec Mały, -lca -łego* 1982 WUN III 208. — Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *duży, mały*. Lit.: RSiew 20. IN

Siedlec (3), wś, częst., gm. Mstów, 10 km na wsch. od Częstochowy: *Szyedlce* 1220(XV) KMłp II 27; *Sedlce* 1250 Hae 51; de *Sedlicz* 1383 Krak nr 1991; *Szyedlyecz, Syedlec* 1470–80 DB II 218, III 156; *Szyedlec* 1490 *ŻDz* XV 436; *Szedlec* 1581 *ŻDz* XIV 77; *Siedlec* 1629 RPobKr 176; *Siedlce* 1783–84 SHGKrMat 273; *Siedlec* 1827 Tabella II 166; *Siedlec Mirowski*, wś, *Siedlec*, wójtostwo 1877 Zin II 141; *Siedlec Mirowski*, kol., *Siedlec Wójtowstwo*, kol. i *Siedlec*, folw. 1889 SG X 504; *Siedlec Mirowski, Siedlec Wójtowski*, dwie wsi 1921 Sk III 18; *Siedlec Mirowski, Siedlec Wójtowski*, dwie wsi 1933 SkBy 1524; *Siedlec I* 1952 UW 254; *Siedlec, -lca*

Siedlec

1982 WUN III 208; gw. *śedlec, śedlca, śedlecki*. — Dawniej *Siedlce*, wtórnie *Siedlec*. Człony odróżniające w n. zestawionych od n. pobliskiej wsi *Mirów* i od ap. *wójtostwo*. Lit.: RKrak 151. *IN*

Siedlec (4), wś, częst., gm. Pajęczno, 3,5 km na wsch. od Pajęczna: *Sedliche* 1295 CdP II 153; *Schyedlec* (1400)XV DB I 503; *Szyedlec* 1511 ŻDz XIII 207; *Syedlec* 1511/12 VisitGn 371; *Szyedlyecz* 1511–23 ŁLB I 529; *Siedlicz* 1552 ŻDz XIII 282; *Siedlicz* 1564–65 Luwlkp II 78; *Siedlec* 1628–32 Luwlkp II 121; *Siedlec* 1802–03 MpGillyPr; *Siedlice* 1827 Tabella II 166; *Siedlec* 1889 SG X 504; *Siedlec* 1921 Sk II 89; *Siedlec, -lca* 1982 WUN III 208; gw. *śedlec, -lca, śedlecki*. — Odnutowano również postać pluralną *Siedlce, Siedlice*. Lit.: SHGŁęcz II 89. *PD*

Siedlec (5), os. zaginiona, leżała koło Skulska, koniń., gm. Skulsk: de *Schedlcz* ... de *Schedlcz* 1398 SHGKI(KZ 1, 26v); de *Sedlec* 1406 Koz V 284; de *Szelcze* 1406 RWlkp V nr 265(B); de *Sedlec* 1416 Kal nr 709; de *Syedlec* 1475 Koz V 284; *Szyedlyecz* ... deserta 1511–23 ŁLB I 204; *Siedlec* 1579 ŻDz XII 240; *Siedlec* 1674 MKI(ASK 76, 167). — W zapisach poświadczono uproszczenie *-dl- > -l-*, a także postaci pluralne *Siedlce* i *Sielce*. *ZZ*

Siedlec (6), wś, krak., gm. Krzeszowice, 3 km na wsch. od Krzeszowic: *Sedlec* (1393)1394 Kkk II 182; *Sedlcz* 1409 PNZK nr 2522; *Syedlec* 1470–80 DB II 61; *Szyedlyecz* 1490 ŻDz XV 433; *Siedlcz* 1548 Matr IV/3, nr 23114; *Siedlec* 1581 ŻDz XIV 34; *Siedlec* 1680 Rej 32; *Siedlec* 1783–84 RejKor 228; *Siedlec* 1889 SG X 505; *Siedlec, -lca, siedlecki* 1964 UN 4, 25; gw. *śedlec//śelec, śelca, śedlecki//śelecki*. — Okresowo w XV–XVI w. *Siedlce*. W zapisach gwarowych uproszczenie *-dl- > -l-*. Lit.: RKrak 151. *IN*

Siedlec (7), wś, leszcz., gm. Pępowo, 9,5 km na płn.-wsch. od Krobi: *Sedlico* (!) (1310)1608 KW II 275; Swentomir *Sedlec*zky 1394 Lek II nr 1685; *Syedlec* 1447 SHGPn IV 361; *Szedlec* 1450 Koz III 184; *Szyedlec* 1494, *Schedlec* 1497 SHGPn IV 361; *Syedlec* 1510 NKs 120; *Sydlec* 1530, *Sziedlec* 1563, *Sielec*, *Siedlec* 1578 SHGPn IV 361; *Siedlic* 1580–81 ŻDz XII 79; *Siedlec* 1622–24, *Sielec* 1775 PPozn(Tab 1, 81 i 5, 7v); *Siedlec* al. *Siedlce* i *Sielec* 1889 SG X 505–6; *Siedlec, -dlca, siedlecki* 1970 UN 78, 18; gw. *śilec, -ca,*

śilecki. — W zapisach poświadczono uproszczenie *-dl- > -l-*. Postać gwarowa ze zwężeniem artykulacji *e > i*. Lit.: SHGPn IV 361–5; PPozn 270. *ZZ*

Siedlec (8), wś, opol., gm. Izbicko, 8 km na płn.-wsch. od Gogolina: *Sedelic* 1302, *Sedlicz, Sedlitz* 1325, *Seidlitz* (!), *Sedlicz* 1330, *Sedlitz* 1340, *Sedlec* 1342 Reg nr 2697, 4431, 4472, 4952, 6426, 6923; *Sedlicz* 1413 CdSil XXXIII 104; z *Sedlcz* (1472)XVI CdSil VI 95 (tu?); Ex villa *Sedlek* 1679, in *Siedlec* 1687/88 J II 70, 361, 369; *Siedletz* 1736 MpWielOppol; *Schiedlitz* 1743 SNGŚI XII 80; *Schedliz*, auch *Sedliz* 1783 Z II 267; *Schedlitz*, auch *Sedlitz, Siedlec* 1845 K 585; *Siedlce* (*Schädlicz*), *Schedlitz* (*Siedliska*) (!) 1900 Myc 46, 81; *Siedlce* (*Schedlitz*) — *Alt Siedel* 1939 Prus 65; *Alt Siedel* — *Siedlec, -lca, siedlecki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Siedlce* 1970 Mp-100(85.04.2); *Siedlec, -lca* 1982 WUN III 208; *Siedlec* (*Siedlce*) 1993 Mp-50(M-34-49-A). — Pierwotnie *Siedlec*; n. zmieniono jako *Schedlitz*. Nazwę niem. *Alt Siedel* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Siedlec*. Obocznie używana była też forma *Siedlce*, notowana przez K. Prusa. Lit.: SNGŚI XII 80; BorGŚI 105. *PS*

Siedlec (9), wś, opol., gm. Otmuchów, 6 km na płn.-wsch. od Otmuchowa: *Sedletz* ok. 1300 CdSil XIV 5; *Czedlicz* (1376) K 770; Bernhard von *Czedelicz* 1383 (tu?), *Sedlitz* 1461, 1463 CdSil XXXVI 21, 52, 53; *Zedlitz* 1638, 1651/52, 1666 J I 124, 243, 562; *Zedlitz* 1736 MpWielGrot; *Zedlitz* 1743 SNGŚI XII 80; *Zedliz* 1784 Z III 399; *Zedlitz* 1845 K 770; *Zedlitz* — *Siedlce* 1941 Wrzosek 42; *Zedlitz* — *Siedlec, -dlca, siedlecki* 1948 MPol XXV nr 14; *Siedlec, -lca* 1982 WUN III 208. — Pierwotną n. *Siedlec* zmieniono jako *Zedlitz*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Siedlec*. Lit.: SNGŚI XII 80; BorGŚI 105. *PS*

Siedlec (10), os. nieistniejąca, leżała koło Margonina (?), pil.: Cowalewo, *Szedlec*, *Chodesz* 1446 Koz III 185. *ZZ*

Siedlec (11), wś, płoc., gm. Łęczycza, 7,5 km na płn.-zach. od Łęczycy: villam ..., que *Sedlce* uulgariter nuncupatur (1243)1253 CdP II 37; *Szedlcz*, *Sedlcz* (1332) CdP II 662, 663; *Siedlec* (1340)1551 SHGŁęcz II 88; *Sedlcz* 1355 CdP II 301; *Sedlec* 1388 Łęcz I nr 747; *Sedlec* 1394 Łęcz II nr 5006; *Syedlec*, *Sziedlec*, *Szyedlec* 1511–23 ŁLB II 351, 433, 434; *Siedlicz* 1576

ŹDz XIII 73; *Siedlec* 1783–84 RejKor 49; *Siedlec* 1793 MpPerŁęcz; *Siedlec* 1827 Tabella II 166; *Siedlec*, *Sielec*, *Silec* 1889 SG X 504; *Siedlec* 1921 Sk II 59; *Siedlec*, *-lca*, *siedlecki* 1972 UN 43, 30. — W XIII–XIV w. odnotowano postaci *Siedlce*. W zapisach *Sielec*, *Silec* uproszczenie *-dl- > -l-*. Lit.: SHGŁęcz II 88–9. PD

Siedlec (12), wś, poznań, gm. Kostrzyn, 4,5 km na płd.-wsch. od Kostrzyna: *Sedlce* ... *Sedlce* (1256)XVIII KW I 305; *Syedlce* (1298)1546 KW II 150; in *Sedlice* 1338 KW II 511; in *Sedlce* 1387, Jaroslao *Sedleczszky* 1393 Lek I nr 251, 1355; de *Sedlecz* 1404 KZPozn nr 1697; de *Sedlecz* 1430 RWlkp II nr 952; in *Szyedlecz* 1472 Koz III 184; villa *Syedlecz* 1510 NKs 61; Parochia *Siedlicz*, *Siedlec* 1578 ŹDz XII 211; *Siedlce* 1618–20 PKal 169; *Siedlec* 1674 MKI(ASK 74, 190); *Siedlce* 1846 KsP 354; *Siedlec*, czasem *Siedlce* 1889 SG X 506; *Siedlec*, *-lca* 1982 WUN III 208; gw. *śelec/śilec*, *-lca*, *-lca*, *śilecki*. — Okresowo n. w formie pluralnej. O postaci gwarowej zob. *Siedlec* (7). ZZ

Siedlec (13), wś, tarn., gm. Bochnia, 8 km na zach. od Bochni: ad *Sedlecz* (1367) Cdp III 147; villa *Syedlecz* 1442 ZDM III 33; *Syedlecz*, *Szedlecz* 1470–80 DB II 115, 165; *Siedlecz* 1581 ŹDz XIV 63; *Siedlec* 1680 Rej 253; *Siedlec* 1889 SG X 505; *Siedlec*, *-dlca*, *siedlecki* 1963 UN 2, 25. Lit.: LKrak 134. IN

Siedlec (14), wś, tarn., gm. Radłów, 9 km na płn.-zach. od Tarnowa: *Sedliste* ... *Sedliscze* (1288) KTn 36; ad *Ssedliska* 1399 ZDM I 291; de *Schedlecz* 1418–20 SHGSd(TP 22, 489); de *Szedlecz* 1423–26 SHGSd(TP 24, 161); de *Szyedlecz* 1445 SHGSd(kartoteka); de *Sydlecz* 1448 SHGSd(TP 18, 4); *Schyedlecz* 1450 KMp IV 504; *Szedlecz*, *Szyedlecz*, *Szyedlyszka* 1470–80 DB I 12, II 436; *Syedlyecz* 1581 ŹDz XIV 259; *Sielec* 1772 MpZan; *Siedlec* 1889 SG X 505; *Siedlec*, *-lca*, *siedlecki* 1964 UN 15, 92. — Początkowo *Siedliscze*, od ap. *siedliscze*, o znaczeniu takim jak *siedlisko*. Wtórnie *Siedlec*. Okresowo w XIV–XV w. n. *Siedliska*. Lit.: LKrak 134; OPilz 53. IN

Siedlec (15), wś, wroc., gm. Długołęka, 10 km na płd.-wsch. od Trzebnicy: *Sedlitz* 1357, *Czedelicz* 1393 HaeG 447; *Zedlitz* 1739 MpWielOels; *Zedlitz* 1743 SNGŚI XII 80; *Zedliz*, zwischen *Zedliz* und *Wiese* ... 2 Kretschams ... die Heide-

-Kretscham heissen 1785 Z IV 398; *Zedlitz* (wś) u. *Klein Zedlitz* (karczma i cz. wsi) 1845 K 770; *Zedlitz* 1900 Myc 46; *Zedlitz*, *Siedlice* 1941 Wrzosek 22; *Siedlice*, *Siedlec Trzebnicki*, n. przejściowe 1945 SNGŚI XII 80; *Zedlitz* — *Siedlec*, *-lca*, *siedlecki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Siedlec*, *-lca* 1982 WUN III 208. — Dawną n. *Siedlec lub *Siedlice zmieniono jako *Zedlitz*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Siedlec*. Lit.: SNGŚI XII 80. PS

Siedlec (16), wś, ziel., gm. Siedlec, 7,5 km na płn.-zach. od Wolsztyna: *Sedlce* 1257 KW IV 37; *Siedlec* (1257)1646 KW I 308; *Sedlecz* (1380)1546–47 KW III 500; *Sedlicz*, *Siedlecz* (1401)XVI KW VII 8, 9; *Sedlecz* (1408)1463 AC II nr 593; *Sedlecz* 1418, *Szedlecz* 1420, *Szedlcz* 1423, de *Schetlca* 1423, *Szedlecz* 1425, *Schedlecz* 1434, *Syedlecz* 1447 SHGPn IV 365; de villa *Sielec* (1485)1653 SHGPn(AAP Kl. Obra B3, 298); *Syedlyecz* 1496 Matr II nr 586; *Syedlyecz* 1510 NKs 166; *Szyedlecz* 1512, *Sielcz* (!) 1571 SHGPn IV 365; *Siedlicz* 1580–81 ŹDz XII 86; *Siedlec* 1622–24 PPozn(Tab 1, 87); *Siedlec* 1889 SG X 505; *Siedlec*, *-lca* 1982 WUN III 208; gw. *śilec*, *-lca*, *śilecki*. — O postaci gwarowej zob. *Siedlec* (7). Lit.: SHGPn IV 365–7; PPozn 270. ZZ

Siedlec (17), wś, ziel., gm. Trzebiel, 7 km na płn.-wsch. od Łęknicy: *Czelsz* 1513 Le II 435; *Zeit* (!) ok. 1700 MpWeigInf; *Seltz* po 1715 Hübner; *Zeltz* 1768 MpLusInf; *Zettz* (!) 1809 MpAt-Schl 5; *Zels* 1832 MpRey nr 130; *Zelz*, dłuż. *Selc*, *-a*, *-u* 1927 MukaS 89; *Zielisko*, n. przejściowa 1945 SNGŚI XII 81; *Zelz* — *Siedlec*, *-dlca*, *siedlecki* 1948 MPol XXV nr 14; *Siedlec*, *-lca* 1982 WUN III 208. — Nazwa dłuż. *Selc* może od psł. *sedlo 'wieś', z suf. *-ьсь, por. *Siedlce* (2), z uproszczeniem grupy *dl > l*, por. dłuż. *sedlišćo* 'osiedle, kolonia; siedziba': *selišćo* 'kolonia' Muka II 394, 401. Nazwę zmieniono jako *Zelz* (nosi ją do dziś niemiecka miejscowość po drugiej stronie granicy). Może to jednak pierwotnie *Želč, od n. os. typu *Želek*, *Želko* SSNO VI 360, z suf. *-jь, por. n. m. *Želeč* na Morawach, dawniej *Želč*, por. *Selci dole* 1131, *Zelcz* 1437, *Zieltsch* 1675 HosŠram II 814. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Siedlec*. Lit.: SNGŚI XII 81; Hübner, Totius Marchionatus Lusatie tam superioris quam inferioris Tabula specialis..., po 1715 (mapa); MukaS 89. PS

Siedlec

Siedlec zob. **Krasnosielec**, **Siedlece**, **Siedleczyko**, **Siedlce** (1, 1a, 2, 3), **Siedliska** (8), **Siedłów**, **Sielc** (1, 2, 3), **Sielce** (1, 2, 6), **Sielec** (1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15), **Silnica**

Siedlec Dolny zob. **Siedlec** (1)

Siedlec Duży zob. **Siedlec** (2)

Siedlec Górny zob. **Siedlec** (1)

Siedlec Mały zob. **Siedlec** (2)

Siedlec Mirowski zob. **Siedlec** (3)

Siedlec Parchowaty zob. **Siedlec** (1)

Siedlec Pusty zob. **Siedlec** (1)

Siedlec Średni zob. **Siedlec** (1)

Siedlec Trzebnicki zob. **Siedlec** (15)

Siedlec Wójtowski zob. **Siedlec** (3)

Siedlec Wójtowstwo zob. **Siedlec** (3)

Siedlece, wś, biał., gm. Boćki, 14,5 km na pld.-wsch. od Brańska: wsi *Siedlca* (1549) *ŻDz XVII/3*, 166; *Siedlec*, w *Sielcu* 1558 *ŻDz XVII/1*, 175; *Cedneŭ* 1567 *Kond* 179; *Sielecz* 1569 *UPL* 245; *Siedlec* 1580, *Siedliesz* (!) 1591 *ŻDz XVII/1*, 125, 150; *Siedlec* 1605 *HalBiał II* 95; *Siedlce* 1676 *Kond* 179; *Sielc*, *Sielce* 1782 *HalBiał II* 25, 95; *Siedlce* 1790, *Cedneŭ* 1878–86 *Kond* 179; *Siedlec* al. *Siedlice* 1889 *SG X* 505; *Siedlce* 1921 *Sk V* 29; *Siedlece* 1952 *UW* 167; *Siedlece*, *-lec* 1982 *WUN III* 208; gw. *śedlece*, *-dlec*, *śedlecki*. — Początkowo *Siedlec*, obocznie *Stelec*, *Sielc* wskutek uproszczenia grupy spółgłoskowej *-dl-* > *-l-* i wpływu gwar północnopolskich. Od XVII w. n. w formie pluralnej *Siedlce*, okresowo *Siedlice*, na wzór nazw z suf. *-ice*; następnie utrwaliła się postać *Siedlece* pod wpływem tematu dopełniacza. Lit.: *Kond* 179; *HalBiał II* 95. *EB*

Siedleczek, wś, pozn., gm. Kostrzyn, 6 km na pld.-wsch. od Kostrzyna: wieś *Ollendry Siedleckie* 1789 *MKl*(*Tab* 47, 104); *Siedleckie Hol.* 1859 *MpChrz*; *Siedleckie Holendry*, niem. *Siedlec-Hauland* 1889 *SG X* 507; *Siedleczek*, niem. *Siedlec Hauland* 1921 *Sk X* 103, 155; *Siedleczek*, *-czka* 1982 *WUN III* 209; gw. *śedleček*, *-čka*, *śedlecki*. — Początkowo n. zestawiona *Olędry Siedleckie*; człon pierwszy od ap. osadniczego *olędry*, zob. *Holendry* (1), człon drugi od n. m. *Siedlec* (12). Od XX w. zuniwerbizowana forma *Siedleczek*, z deminutywnym suf. *-ek*. *ZZ*

Siedleczek zob. **Siedleczyko**

Siedleczyka, wś, przem., gm. Kańczuga, 4 km na pld.-zach. od Kańczugi: *Soleczka* (!) 1450

AGZ XIII nr 4276; *Szeleczyka* 1473 *AGZ XVI* nr 964; *Szyedlyczka* 1504 *AGZ XVIII* nr 3277; *Siedleczyka* 1589 *ŻDz XVIII/1*, 5; *Siedleczyka* 1678 *ADP* 143, k. 204; *Siedlecka* 1851 *Sch* 46; *Siedleczyka* al. *Siedziska* 1889 *SG X* 507; *Siedleczyka* 1921 *Sk XIII* 35; *Siedleczyka*, *-ki* 1982 *WUN III* 209; gw. *śedlečka*, *-ki*, *śedlecki*. — Zapewne postać deminutywna od n. m. lub terenowej **Siedlca*. Według W. Makarskiego pierwotnie n. zestawiona **Wola Siedlecka* > *Siedlecka* > *Siedleczyka* (cz w celu uniknięcia mazurzenia oraz adideacja do ap. *siedleczyka* *szufla do siania zboża' *SEBr* 487). Efemerycznie poświędzona postać *Siedziska* jako analogia do ap. *siedzisko*. Lit.: *MakPrz* 240. *BCz*

Siedleczyko, wś, pil., gm. Wągrowiec, 10 km na pln.-wsch. od Wągrowca: *Sedlez* (1216)*XVIII KW I* 83; *Sedlcze* prope Leckno 1364 *KW III* 237; in *Szedlcze* bino (1370)1488 *KW III* 349; *Szyedlyecz*, villa 1511–23 *ŁLB I* 107; villae *Szedleczek* 1532 *Matr IV/1*, nr 8281; *Syedlec* 1534 *SHGKI*(*ASK* 12, 386); *Siedleczek* 1535 *MKI*(*ASK* 12, 480); *Siedleczek* 1577 *ŻDz XII* 186; wieś *Siedleczek* 1775 *MKI*(*Tab* 37, 30); *Siedleczyko* 1789 *MKI*(*Tab* 39, 8); *Siedleczyko* al. *Siedleczek*, *Siedliczko* 1889 *SG X* 507; *Siedleczyko*, *-ka* 1982 *WUN III* 209; gw. *śedleček*, *-čka*, *śedlecki*. — Pierwotnie i później okresowo *Siedlec*. Wtórnie *Siedlce* na określenie dwóch sąsiadujących wsi, z których jedna przybrała n. *Siedleczek*, później *Siedleczyko*. *ZZ*

Siedlemin, wś, kal., gm. Jarocin, 4,5 km na pld.-zach. od Jarocina: de *Zedlemin* (1218)1417 *KW I* 98; in villa ... *Sedlemyno* (1296)*XV KW* 122; de *Sedlemino* 1394, de *Sedlimino* 1395 *Lek II* nr 385, 424; de *Sedlemino* 1403 *RWlkp II* nr 196; de *Szedlamino* 1414 *Kal* nr 560; de *Szedlemino* 1419, in *Sedlenyno* ... in *Sedlemyno* 1438 *AC II* nr 957, 1075; in *Syedlyemyno* 1510 *NKs* 138; *Siedlemin* 1576 *SHGKI*(*ASK* 12, 626); *Siedlimin* 1578 *ŻDz XII* 211; *Siedlimin*, *Siedlemin* 1789 *MKI*(*Tab* 45, 13 i 47, 105); *Siedlemin* al. *Siedlimin* 1889 *SG X* 507–8; *Siedlemin*, *-na*, *siedlemiński* 1971 *UN* 79, 7; gw. *śedlemin*, *-na*, *śedleminski*. — Od niepoświędzonej n. os. **Siedlema* (: *Siedlemin*, por. n. os. *Siedlimowic* *SSNO V* 50), z suf. *-ino*, okresowo też *-in*. Zapisy poświadczają przejście **eN* > *iN* oraz **e* > **a* (jako hiperpoprawne na tle gwa-

rowej zmiany $\acute{a} > \acute{e}$), a także asymilację $n\acute{h}-n > n\acute{n}$. ZZ

Siedlenino zob. **Siedlemin**

Siedleszczany, wś, tarnob., gm. Baranów Sandomierski, 4 km na pñ.-wsch. od Baranowa Sandomierskiego: de *Sedlisczan* 1362 Kkk I 228; de *Sedlisczan* 1365 Sng II 37; de *Sedliczany* 1414 ZDM I 390; de *Szedliscani* (1439)1518 ZDM II 299; *Szyedlysczani*, *Szedlysczany* 1470–80 DB II 319, III 394; *Syedlysczna* 1529 LR 359; *Syedlyeszany* 1564–65 Lusand 324; *Szedlysczany* 1578 ŹDz XIV 198; *Siedleszczany* 1889 SG X 508; *Siedleszczany*, *-czan*, *siedleszczański* 1966 UN 73, 17. — Od ap. *siedliszcze* 'gospodarstwo z zabudowaniami mieszkalnymi i gospodarskimi, też wieś' Sstp VIII 179, z suf. *-any*, wtórnice z przejściem *-li- > -le-*. Zapisy historyczne poświadczają n. w formie *Siedliczany*, z uproszczeniem *szcz > cz*, oraz w formie *Siedliszczna*, z suf. *-na*. IN

Siedlew, wś, ploc., gm. Daszyna, 10,5 km na pñ.-zach. od Łęczycy: *Sedlewo* 1386 Łęcz I nr 183; *Sedlewo* 1387, *Sedlewo*, *Sedlewo* 1388 Łęcz I nr 452, 693, 731; *Szedlow* 1392, *Sedlow* 1398 Łęcz II nr 4175, 5687; *Szedlowokarz* 1511–23 ŁLB II 465; *Szedlewo* 1576 ŹDz XIII 73; *Siedlewo* 1783–84 RejKor 79; *Siedlewo* 1793 MpPerŁęcz; *Siedlew karsy* 1827 Tabella II 166; *Siedlew* 1839 MpKwat II 4; *Siedlew Karsy*, wś i folw. 1889 SG X 508; *Siedlew-Karsy*, wś i folw. 1921 Sk II 59; *Siedlew* 1952 UW 93; *Siedlew*, *-wa*, *siedlewski* 1972 UN 43, 30. — Od n. os. *Siedl*, *Siedla* SSNO V 49, z suf. *-ewo*, okresowo też *-owo*, *-ów*. Ostatecznie utrwaliła się postać z suf. *-ew*. W XVI w. nastąpił podział wsi na *Siedlewo-Drzykozy*, zob. *Drzykozy*, i *Siedlewo-Karsy*, później *Siedlew-Karsy*. Człon drugi od n. os. *Kars(z)*, por. Anna relictæ ol. Martini *Karsso* 1576 ŹDz XIII 128. Współcześnie oprócz wsi *Siedlew*, notowany jest także przys. *Siedlew-Karsy* (PRNG). Lit.: SHGŁęcz II 89. PD/UB

Siedlew zob. **Siedlów**

Siedlewo-Drzykozy zob. **Drzykozy**

Siedlewo, wś zaginiona, bliżej niezlokalizowana, gdań., leżała w pow. puckim lub lęborskim: *Sitlewicz* ok. 1400 Lor X 180. — Od n. os. *Siedl*, *Siedla*, z suf. *-ewice*. Zdaniem Z. Babika n. można odczytywać też jako **Sidlowice*, od n. os. *Sidło* SSNO V 44. Lit.: Treder, PMT III 75. WK

Siedlecin, wś, jel., gm. Jeżów (dziś Jeżów Sudecki), 6 km na pñ.-zach. od Jeleniej Góry: de *Rudgersdorf* ok. 1300 CdSil XIV 137; *Rudigersdorff* (1369) K 550; *Rudigirsdorff* 1399 ZIGS XXXIII 401; gutir und dorfir, Berndorf und *Rudigersdorf* 1399, *Rudigersdorf* 1402 LandbSch III nr 520, 1278; *Bober Rursd.* ok. 1660 MpDSIav; *Boberröhrsdorff* 1668, 1677, Pagus hic *Röhrsdorff* hine inde ex utraque ripa ad ipsum fluvium Boberum situs, ad distinctionem ab aliis pagis eiusdem nominis *Bober-Röhrsdorff* 1687 J IV 49, 114, 303; *Bober Röhrsdorf* 1736 MpWielJav; *Röhrsdorf*, *Bober-* 1786 Z VI 390; *Röhrsdorf*, *Bober-* 1845 K 550; *Boberröhrsdorf* 1941 SOV 33; *Bobrowice*, n. przejściowa 1945 SNGŚI XII 81; *Boberröhrsdorf* — *Siedlecin*, *-a*, *siedleciński* 1946 MPol XXV nr 142; *Siedlecin*, *-na* 1982 WUN III 209. — Dawna n. *Rudgersdorf* od n. os. *Rud(i)ger* (: *Hrodgaer* < *Hrod*) Gott 261, później w skróconej formie *Röhrsdorf*, por. n. os. *Röhr* (: *Rothari* < *Hrod*) Gott 261, z dodatkowym członem *Bober*, od n. rzeki *Bober*, dziś *Bóbr*, por. *Bober* 1261 SUR II 243, nad którą leży miejscowość. Człon ten pełnił funkcję dyferencyjną wobec licznych na Śląsku miejscowości o nazwie *Röhrsdorf*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Siedlecin*. Lit.: SNGŚI XII 81; SGTS IV 399–407. PS

Siedlice (1), cz. Gorzowa Wielkopolskiego, dawniej wś, gorz.: *Seydlitz*, wś 1775 Büsching 262; *Seidlitz* 1802–03 MpGillyPr; *Seydlitz*, kol. 1809 Bratring III 64; *Seidlitz* 1852 MpRey nr 76; *Seidlitz* 1936 MpMbl(3257); *Seidlitz* — *Siedlice*, *-ic*, *siedlicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Siedlice*, wś 1967 SM 1020; *Siedlice*, *-lic* 1982 WUN III 209. — Nazwa *Seidlitz* zapewne od nazw. generała Friedricha Wilhelma von *Seydlitz*a, dowódcy kawalerii w wojnie śląskiej i siedmioletniej. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Siedlice*. Lit.: Büsching, Vollständige Topographie der Mark Brandenburg, 1775, 262; SGorz 293–4. PS/BCz

Siedlice (1a), cz. Pszczyny, dawniej wś, kat.: *Schedliz* heissen ... *Louisenhof*, ... *Grzeblowiz*, ... *Baumgarten*, ... *Ratus-Guth* 1783 Z II 109; *Schedlitz* 1804 WBeschr VIII 24; *Schädlitz* 1831 MpRey nr 192; *Schädlitz*, *Siedlice*, wś 1845 K 582; *Siedlice* (*Schädlitz*) 1920 PrusSG 67; *Siedlice* (!) 1934 Mp-100(49-28); *Siedlice*, *-lic* 1982 WUN III 209. — Zapewne od ap. **siod-*

Siedlice

to 'wieś, wioska, osada wiejska' SEBor 548 lub od czas. *siedlić* 'zagoszparowywać osiadłość kmiecią, stawiając na niej zabudowania mieszkalne i gospodarskie' Sstp VIII 177, z suf. *-ice*. Nazwę zmieniono jako *Schädilitz*. Lit.: SNGŚI XII 81–2. PS

Siedlice (2), wś, opol., gm. Pokój, 15 km na pld. od Namysłowa: *Seidliz* 1784 Z III 83; Coll. *Seidltz* 1809 MpAtSchl 12; *Seidltz*, kol. 1845 K 627; *Seidltz*, *Siedlice* 1941 Wrzosek 47; *Seidltz* — *Siedlice*, *-ic*, *siedlicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Siedlice*, *-lic* 1982 WUN III 209; gw. *Zajdllice* BorGŚI 245. — Była to kolonia fryderycjańska, założona w 1773 r., nazwana na cześć pruskiego generała Fryderyka Wilhelma von *Seidltz*. Gwarowa postać *Zajdllice* powstała w wyniku adaptacji fonetyczno-morfologicznej n. niem. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Siedlice*. Lit.: SNGŚI XII 82; BorGŚI 245–6. PS

Siedlice (3), wś, szczec., gm. Police, 3,5 km na pld.-zach. od Polic: *Hakelwerk*, *Hakelwerch* 1296 PU III 283; *Hekelwerk*, *Hekelwerch* 1301 PU IV 25; *Hakelwerk* 1313 PU V 112; *Hekelwerk* (1331) PU VIII 31; *Hekelwerks M.* 1789 MpGillyPom; *Zeidlitzfelde* 1827 MpUMbl 1057; *Zeidlitzfelde* — *Siedlice*, *-ic*, *siedlicki* 1947 MPol XXV nr 111; *Siedlice*, *-lic* 1982 WUN III 209. — Dawna n. niem. od średniem. *hakelwerk* 'ogrodzenie pola lub gospodarstwa wykonane z pali i cierni' Lübben 133. Od XIX w. nowa n. niem. najpewniej od nazwiska *Zeidlitz* + *-felde* (: *Feld* 'pole'). Do nazwiska por. słow. *sedlo, pol. *siolo* 'wieś'. Forma *Siedlice* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: RzDuma II 181. BCz

Siedlice (4), wś, szczec., gm. Radowo Małe, 9,5 km na pld.-zach. od Łobza: *Czettlist* 1521, *Zietlist* 1592, *Zitzlitz* 1612 LorSNH 144; *Zeitlitz* 1618 MpLub; *Zeitlitz* 1789 MpGillyPom; *Zeitlitz* 1834 MpUMbl 966; *Zeitlitz* — *Siedlice*, *-ic*, *siedlicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Siedlice*, *-lic* 1982 WUN III 209. — Nazwa słow. zapewne od *siedliszcze*, *siedlisko*, zmieniona jako *Zeitlitz*. Po 1945 r. ustalono n. *Siedlice*. Lit.: LorSNH 144; TrautmElb II 72; RzDuma II 142. BCz

Siedlice zob. **Siedlec** (4, 15), **Siedlece**

Siedlichowo zob. **Siedlików** (1)

Siedliczany zob. **Siedleszczany**

Siedliczka zob. **Siedliska** (5, 9)

Siedliczki, cz. Gorzowa Wielkopolskiego, dawniej umocniony dwór gospodarczy, strażnica, wś, gorz.: curtem vel curiam que vulgariter *Monchenhoff* olim vocabatur 1385 KW III 559; *koeborch* 1511 CdB A XVIII 433; *Kuhborgk* 1576 SHGNM(Schwartz, BS I 60); *Kuhburg* 1822 MpUMbl 1704; *Kuhburg* — *Siedliczki*, *-czek*, *siedliczecki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Siedliczki*, *-czek* 1982 WUN III 209. — Początkowo miejscowość nosiła n. niem. *Mönchenhof*, od ap. *Mönch* 'mnich' i ap. *Hof* 'dwór'. Powstała na grunтах umocnionego dworu gospodarczego (świadczą o tym zapisy w dokumencie z 1372 r. KW III nr 1657). Dwór należał do cystersów z Paradyża (Gościkowa). Po zakupieniu w XVI w. dworu przez miasto Gorzów, stał się on obronną strażnicą strzegącą bydła na łęgach Warty i otrzymał n. *Kuhburg*, od niem. ap. *Kuh* 'krowa' i *Burg* 'gród, zamek'. Nazwę *Siedliczki* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: SGorz 294–5. BCz

Siedliki, wś, biał., gm. Parczew, 3 km na pld.-wsch. od Parczewa: ex campo *Sziedlykow* 1565 Lulu 52; *Siedliki*, wś 1889 SG X 508; *Siedlików* 1899 Cat 109; *Siedliki* 1902 Przew II 153; *Siedliki* 1933 SkBy 1524; *Siedliki*, *-lik*, *siedlikowski* 1971 UN 117, 24. — Od n. pola *Siedlików* (por. pierwszy zapis), z dostosowaniem do n. rodowych. N. ter. od n. os. *Siedlik* SSNO V 50 (: im. typu *Siedlewit*), z suf. *-ów*. IN

Siedlikowo zob. **Siedlików**, **Siedluchna** (2)

Siedlików (1), wś, kal., gm. Ostrzeszów, 6 km na pld.-wsch. od Ostrzeszowa: *Siedlicowiczi* ok. 1300 CdSil XIV 72; *Syedlykow* 1511/12 VisitGn 422; *Sieliechow* (!) 1518 Matr IV/2, nr 11933; *Szedlykow* 1518, *Siedlikow* 1553 ŻDz XIII 213, 306; *Siedlichowo* 1628–32 Luwlkp II 172; *Siedlikow* 1802–03 MpGillyPr; *Siedlikow* 1859 MpChrz; *Siedlików* 1889 SG X 508; *Siedlików* 1933 SkBy 1524; *Siedlików*, *-kowa* 1982 WUN III 209; gw. *śed'ikuf*, *-kova*, *śed'ikoski*. — Od n. os. *Siedlik*, z suf. *-ici*, wtórnie *-ów*, okresowo też *-owo*. Lit.: SHGWiel 150. PD

Siedlików (2), cz. Walimia, okresowo wś, wałb., gm. Walim, 5 km na wsch. od Głuszycy: der zwey neu angelegten Kolonien *Zedlizheide* und Wilhelmsthal 1785 Z V 510; *Zedlitzheide*, wś Kn 881; *Zedlitzheide*, wś 1845 K 770; *Zedlitzheide*, cz. wsi 1941 SOV 418; *Siedlików* 1990 Mp-

10(472.211). — Miejscowość założona w 1737 r. (Stysz i in., s. 357). Nazwa niem. *Zedlitzheide* — wg M. Treblina — jest złożeniem od n. rodu właściciela miejscowości Melchiora von *Zedlitz-Leipe* i n. rodu jego pierwszej żony Heleny Doroty von der *Heyde* (ZfGS XL 336). Niewykluczone też, że drugi człon pochodzi od ap. *Heide* 'puszcza, pustkowie, wrzosowisko'. Autorzy SNGŚI błędnie utożsamili z tą miejscowością zapis n. zaginionej wsi *Sedlixdorf* (zob.). Po 1945 r. wprowadzono postać *Siedlików*, która zapewne była nawiązaniem do n. zaginionej miejscowości. Lit.: SNGŚI XII 82; ZfGS XL 336; Stysz i in., Sztolnia Silberloch w Górach Sowich w świetle nowych badań archiwalnych..., (w:) Zagożdżona, Madziara (red.), Dzieje górnictwa — element europejskiego dziedzictwa kultury, cz. 4, 2012, 357. PS

Siedlików zob. **Siedliki**

Siedlimin, cz. wsi Machnac, dawniej wś, wloc., gm. Brześć Kujawski: *Syedlemyno* 1349 SHGKu(KWł VI 1–1v); *Szedlemino* 1419 AC II nr 957; *Syedlemyno* 1489 Lupbrz 115; Villa *Szedliemino* 1527 Vlad XI 33; *Szedlimino* 1557–66 ŻDz XIII 4; in villa *Siedlimino* 1577 Vlad XVI 31; *Siedlimino* 1598, z *Siedliminem* 1607 Inrwłoc 7, 90; *Siedlemino* 1634 Rpodbrz 215; *Siedlimino* 1674 Rpog 134; *Siedlimino* 1783–84 RejKor 843; *Siedlimino* 1796 PerOpis IX; *Siedlimin* 1827 Tabella II 166; *Siedlemin* 1839 MpKwat II 2; *Siedlimin* 1881 Borucki 365; *Siedlimin*, kol. 1889 SG X 508; *Siedlimin*, wś 1967 SM 1020; *Siedlimin*, -na 1982 WUN III 209. — Od n. os. *Siedlema (: *Siedlemir* SSNO V 50), z suf. -ino, później -in. Postać *Siedlimin* z regularnym przejściem -e- > -i- przed m. Lit.: Nieckula, -ov- 306. AG

Siedlimin(o) zob. **Siedlemin**

Siedlimowice, wś, wałb., gm. Żarów, 5 km na pld.-wsch. od Żarowa: in *Schonenuelt* 1213 SUr I 275; *Schonevelt* 1321, *Schonwelth* 1325 Reg nr 4100, 4488; Heynmanno de *Schonefeld* 1378, zu *Schönefeld* 1381 LandbSch I nr A43, A73; von *Schonefelt* 1386, von *Schonfeld* 1390 LandbSch II nr 235, 769; von *Schonefeld* 1400, *Schonnefeld* 1401 LandbSch III nr 772, 1013; *Schönfeldt* 1598, *Schönfelt* 1602 CdSil XXXV 183, 254; *Schoenfeldt* 1666/67 J I 677; *Schönfeld* 1736 MpWielSchw; *Schönefeld* 1785 Z V 489; *Schönfeld* 1845 K. 604; *Schönfeld* 1941 Wrzosek

20; *Kwiatowo*, n. przejściowa 1945 SNGŚI XII 82; *Schönfeld* — *Siedlimowice*, -ic, *siedlimowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Siedlimowice*, -wic 1982 WUN III 209. — Dawna n. *Schönfeld* od niem. przym. *schön* 'piękny, ładny' i ap. *Feld* 'pole'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Siedlimowice*. Lit.: SNGŚI XII 82. PS

Siedlimowice zob. **Siedlimowo**

Siedlimowo, wś, bydż., gm. Jeziora Wielkie, 13,5 km na pln.-wsch. od Kleczewa: Martino *Sedlimovic* 1258 KW I 329; *Syedlimowicz* 1324 SHGKI(BJ 8057 IV, 15); *Sedlimovice* 1357, *Szelimowo* 1360, de *Syedlymow* (1381)XV KW III 68, 146, 504; in *Szedlimowo* 1414, in *Syedlimowo* 1441 AC II nr 25, 380; *Szyedlymowo* 1511–23 ŁLB I 204; *Siedlimowo* 1565, *Sielimowo* 1579, *Siedlimowo* 1580 ŻDz XII 238, 158; *Siedlimowo* 1618–20 PKal 221; *Siedlimowo* 1796–1802 MpSchrót XXV; *Siedlimowo* 1889 SG X 508–9; *Siedlimowo* 1921 Sk X 83; *Siedlimowo*, -wa, *siedlimowski* 1972 UN 181, 37; *Siedlimowo*, -wa 1982 WUN III 209; gw. *śedl'im^uov^o*, -ova, *śedl'im^uoski*. — Od n. os. *Siedlim, por. *Siedlimowic* SSNO V 50 (: im. złożonych typu *Siedlemir*), z suf. -owicy, następnie -owice i -owo. Lit.: Koz I 275. AG/ZZ

Siedlin, wś, ciech., gm. Płońsk, 2,5 km na pld.-wsch. od Płońska: villa *Sedlino* dicta 1398 KkM 123; *Sedlino* 1424 Zakr I nr 668; *Syedlyno* 1429 MkM II nr 102; *Syedlyno* 1507 SHGMz(Ep. 149, 86v); *Sydlyno* (1508)1517 SHGMz(KapP 50, 92v); *Syedlino* 1539 Matr IV/3, nr 19988; *Sydlyno* 1567 ŻDz XVI 352; *Siedlino* 1784 MpPerPł; *Siedlino* 1827 Tabella II 166; *Siedlino* 1889 SG X 509; *Siedlin*, -na 1982 WUN III 209. — Od n. os. *Siedla* SSNO V 49 lub od ap. *siodło (< psł. *sedlo 'wieś') SEBor 548, z suf. -ino, wtórnie -in (maskulinizacja). Lit. ZMaz 330. UB

Siedlingen zob. **Siedlakowice**

Siedlisk zob. **Siedliska** (4)

Siedliska (1), wś, bydż., gm. Szubin, 5,5 km na pln.-wsch. od Szubina: novae coloniae Trzecie-niec, *Siedliska* 1766 Koz V 285; *Siedliska* 1846 KsP 515; *Siedliska* (!), urząd. *Siedlisko* 1889 SG X 513; *Siedliska*, -dlisk, *siedliski* 1971 UN 185, 26. — Od ap. *siedlisko* 'miejsce, teren czyjeś zamieszkania, mieszkanie, dom, siedziba, stp. od XIV w. *siedlisko*//*siadlisko*//*sielisko* 'gospodarstwo kmiece z zabudowaniami, rola należąca do

Siedliska

gospodarstwa', gw. 'całe obejście na wsi, zagroda; grunt, na którym stoją zabudowania gospodarcze' SEBOR 545, w formie pluralnej. ZZ

Siedliska (1a), cz. wsi Stanisławowo, ciech., gm. Biezuń: *Budy Siedliska* 1784 MpPerPř; *Siedliski Budy* 1808 MpTex VII; *Siedliska budy* 1827 Tabella II 166; *Siedliska* 1889 SG X 510; *Siedliska* 1921 Sk V 167; *Siedliska, -lisk* 1982 WUN III 209. — O członie *Budy* zob. *Budy* (1). UW

Siedliska (2), wś, częst., gm. Lelów, 5 km na pñ.-zach. od Szczekocin: de *Sedlisk* 1381 Krak nr 900; de *Sedlicz* (!) 1388 Krak nr 4923; de *Sedlisca* 1394 PNZK nr 307; *Szedliszka* 1470–80 DB II 219; *Szyedliska* 1490 ŹDz XV 434; *Siedliska* 1581 ŹDz XIV 72; *Siedliska* 1783–84 RejKor 281; *Siedliska* 1889 SG X 509; *Siedliska, -lisk, siedliski* 1970 UN 35, 46. Lit.: RKrak 152. IN

Siedliska (2a), os. zaginiona, leżała koło Witaszyc, kal., gm. Jarocin: Pruschy Zaxrzewo, *Stare schyedliska* et Nyewyadowa 1403–71 Koz V 286; *Zakrzewskye Syedliska* 1544 Koz III 186; Prusy Zakrzewo, *Siedliska* 1544–50 Koz III 186; Prusy sive Zakrzewko ... des. *Siedliska* 1623–25 Koz III 186. — Człony dyferencyjne od przym. *stary* i od n. wsi *Zakrzew* (2). ZZ

Siedliska (2b), os. zaginiona, leżała w par. Sławoszew, kal., gm. Kotlin: *Siedliska* des. distr. Calis. 1560 Koz III 723; wies Sławoszewo osiadła y *Siedliska* pusta 1567–8 Koz V 285. ZZ

Siedliska (3), wś, kal., gm. Sokolniki, 17 km na pñ.-zach. od Złoczewa: *Siedliska* 1921 Sk II 129; *Siedliska, -lisk, siedliski* 1971 UN 53, 20; *Siedliska, -lisk* 1982 WUN III 209. PD

Siedliska (4), wś, kat., gm. Kuźnia Raciborska, 2 km na zach. od Kuźni Raciborskiej: *Zedliska* 1736 MpWielRat; *Zedlisk* 1803 BorGŚI 105; *Zedliska* 1809 MpAtSchl 23; *Siedlisk* oder *Zedlisk, Siedliska* oder *Zedlisk, Anlage* 1845 K 634, 684; *Siedlisk* 1830 MpRey nr 191; Weiler *Siedlisk* 1865 Triest 683; *Siedliska* 1900 Myc 46; *Kol. Siedlisk* 1902 MpMbl(5875); *Siedliska (Siedlisk)* — *Siedel* 1939 Prus 66; *Siedel* — *Siedliska, -sk, siedliski* 1950 MPol nr A-52; *Siedliska, -lisk* 1982 WUN III 209. — Miejscowość została założona w 1641 r. przez robotników kuźnicy w Kuźni Raciborskiej. Nazwę zmieniono jako *Zedliska, Zedlisk*; forma *Siedlisk* również mogła powstać wskutek adaptacji do jęz. niemieckiego, por. n. sąsiedniej miejsco-

wości: *Budisk*, P[ol]. *Budziska* 1736 MpWielRat, *Budisk (Budziska)* 1803 WBesch VII 172. Nazwa niem. *Siedel* została wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Siedliska*. Lit.: SNGŚI XII 82–3; BorGŚI 105; Piechula, Alte Chronik von Wellendorf. Stara kronika Turza: 1866–1945, 2004, 7. PS

Siedliska (5), wś, kiel., gm. Koszyce, 14 km na pñ.-wsch. od Kazimierzy Wielkiej: de *Sedliscza* 1398 Krak nr 7572; *Syedlisska* 1470–80 DB II 150; *Siedliczka* 1877 Zin II 142; *Siedliczka* v. *Siedliska* 1902 Przew II 153; *Siedliska* 1921 Sk III 103; *Siedliska*, folw. 1889 SG X 509; *Siedliska*, wś 1933 SkBy 1524; *Siedliska, -lisk, siedliski* 1966 UN 22, 43. — Początkowo *Siedliszczka*, od ap. *siedliszczce* 'siedziba, osada, dom, plac, na którym znajduje się siedziba włościńska', w formie pluralnej. Wtórnie wyrównanie do ap. *siedlisko*, w l. mn. W XX w. też postać zdrobniła *Siedliczka*. Lit.: RKrak 151; KopKiel 105. IN

Siedliska (6), wś, kiel., gm. Miechów, 3 km na pñ. od Miechowa: de *Sedliscz* 1385 Krak nr 3756; *Syedliska* 1470–80 DB III 23; *Starosyedliska* 1529 LR 186; *Siedliska* 1581 ŹDz XIV 93; *Siedliska* 1783–84 RejKor 266; *Siedliski* 1787 SHGKrMat 274; *Siedliska* 1889 SG X 509; *Siedliska, -lisk, siedliski* 1964 UN 7, 89. — Początkowo *Siedliszczka*, wtórnie *Siedliska*; w XVI w. odnotowana n. w formie złożenia *Starosiedliska*. W najstarszym zapisie możliwe zachowanie dopełniacza l. mn. Lit.: RKrak 151; KopKiel 105. IN

Siedliska (7), wś, koniń., gm. Kawęczyn, 8,5 km na pñ. od Turku: *Syedlyszka* 1496, *Syedlisska* 1511 ŹDz XIII 173, 184; *Syedliska* 1511–23 ŁLB I 261; *Siedliska* 1553 ŹDz XIII 225; *Siedliska* 1783–84 RejKor 54; *Siedlisko* 1827 Tabella II 166; *Siedliska* al. *Siedlisko* 1889 SG X 509; *Siedliska* 1921 Sk II 116; *Siedliska, -lisk* 1982 WUN III 209; gw. *śedliska, -lisk, śiedliski*. — Okresowo n. w formie singularnej *Siedlisko*. PD

Siedliska (8), wś, koniń., gm. Sompolno, 7 km na pñ.-wsch. od Sompolna: *Siedlec* 1785 MpPerKu; *Siedlisko* Hol. 1802–03 MpGillyPr; *Siedlisko* 1827 Tabella II 166; *Siedlisko* 1859 MpChrz; *Siedliska* al. *Siedlisko* 1889 SG X 509; *Siedliska, -lisk* 1982 WUN III 209. — Pierwotnie *Siedlec*, zob. *Siedlec* (1), później zmiana na *Siedlisko*, wtórnie w formie pluralnej. ZZ/PS

Siedliska (8a), os. zaginiona, leżała koło Stawu, koniń., gm. Strzałkowo: Staw, *Siedliska* et Gunice distr. Pysdr. 1591 Koz III 723. ZZ

Siedliska (9), wś, krak., gm. Koniusza, 6 km na pld.-zach. od Proszowic: de *Sedlisch* 1379, *Sedlisko* 1381 Krak nr 587, 1035; de *Sedlisk* 1381, in *Sedliscza* 1398 Krak nr 870, 7433; *Szedlyszka* 1470–80 DB II 170; *Szyedlyska* 1490 ŻDz XV 441; *Syedlyeczka* 1529 LR 303; *Syedliska* 1566 Matr V/1, nr 3233; *Sziedliska* 1581 ŻDz XIV 16; *Siedliska* 1629 RPobKr 115; *Siedliska* 1783–84 RejKor 324; *Siedliska* 1889 SG X 509; *Siedliska, -lisk, siedliski* 1964 UN 13, 97. — Początkowo *Siedliscza*, od ap. *siedliscze* 'siedziba, osada, dom, plac, na którym znajduje się siedziba włościńska', w formie pluralnej. Wtórnie wyrównanie do ap. *siedlisko*, okresowo w l. mn. W XVI w. forma zdrobniła *Siedlecza*, z przejściem *-li- > -le-*. W najstarszym zapisie możliwe zachowanie dopełniacza l. mn. Lit.: RKrak 151. IN

Siedliska (10), wś, krośn., gm. Nozdrzec, 6 km na pld. od Dynowa: *Syedlyska* 1436 AGZ XIII nr 87; *Sedliska* 1446, *Siedlyszka* 1467, *Szedlyszka* 1487 SHGsk III 127; *Szelysska* 1514 AGZ XVI nr 3674; *Sziedliska* 1589 ŻDz XVIII/1, 56; *Siedliska* 1683 AGZ XXII 167; *Siedliska* 1794 Ga Ool; *Selyska, Sełyska* 1851 Sch 126; *Siedliska* 1889 SG X 511; *Siedliska, -lisk* 1982 WUN III 209. — Forma *Sieliska* z uproszczeniem grupy spółgłoskowej *-dl- > -l-*, co może być wyrazem interferencji ukr. Postać *Sełyska* z fonetyką ukraińską. Lit.: SHGsk III 127–9; MakSk 146–7. BCz

Siedliska (11), wś, legn., gm. Miłkowiec, 10,5 km na pld.-zach. od Legnicy: *Zegirdorf* 1356 ZfGS VI 11; *Sygidorff* 1359 GrMark I 338; *Segerdorf* 1361 ZfGS VI 34; *Segirdorf* 1387, *Segirdorf* 1411 Schirr 216; *Siegendorff* 1655 EberLieg 97; *Sigend.* ok. 1672 MpDSLig; *Siegendorf* 1736 MpWiellig; *Siegendorf* 1789 Z VIII 192; *Siegendorf*, wś, *Neu-* oder *Kirch-Siegendorf*, cz. wsi 1845 K 634; *Siegendorf* — *Siedliska, -sk, siedliski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Siedliska, -lisk* 1982 WUN III 209. — Początkowo *Segir(s)dorf*, wtórnie *Siegendorf*, od n. os. *Seger* (: *Sigiheri* < *Sieg*) Gott 459 i od ap. *Dorf* 'wieś', z regularnym zwężeniem artykulacji *e > i* w tego typu złożeniach, por. *Stanów, Siecieborzyce, Siedlęcín*. W nazwie cz. wsi, odnotowanej w 1845 r., dodatkowe czło-

ny od przym. *neu* 'nowy', obocznie od ap. *Kirche* 'kościół'. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Siedliska*. Lit.: SNGŚI XII 83. PS

Siedliska (12), dziś *Siedliska Drugie* i *Siedliska Pierwsze*, dwie wsi, lub., gm. Fajslawice, 18 km na pld.-zach. od Krasnegostawu: *Scheliska* 1451 SHGLu III 210; *Sedliska* 1452 LKP 63; *Szyedlyszka* 1470–80 DB II 549; *Syedlyska* 1529 LR 427; *Syedliska* 1531 ŻDz XIV 353; *Siedliska Więtsze ... wsi Siedlisk Większych* 1626 RPobLu 42; *Siedliska Wielkie* 1721 WPar 150; *Siedliska* 1787 Spis 434; *Siedliscze* 1827 Tabella II 166; *Siedliska* al. *Siedliscze*, wś i folw. 1889 SG X 509–10; *Siedliska*, wś i folw. 1933 SkBy 1524; *Siedliska Drugie, -lisk -gich, Siedliska Pierwsze, -lisk -szych, siedliski* 1970 UN 111, 31, 32. — Forma *Sieliska* (bez *-d-*) w najstarszym zapisie pod wpływem ruskim. W XIX w. poświadczony wariant *Siedliscze*. Człony odróżniające w n. zestawionych od liczebników porządkowych *drugi, pierwszy*, też od przym. *wielki, większy*. Lit.: SHGLu IV 129; KosLu 72. IN

Siedliska (13), wś, lub., gm. Kamionka, 7 km na zach. od Lubartowa: *Siedliska* (1466) AS II 206; *Szyedlyska* 1529 LR 433; *Siedliska ... wsi Siedlisk* 1626 RPobLu 141; *Siedliska* 1787 Spis 434; *Siedliska Wielkie* 1889 SG X 509; *Siedliska* 1933 SkBy 1524; *Siedliska, -lisk, siedliski* 1969 UN 113, 9. — Okresowo n. zestawiona, z członem odróżniającym od przym. *wielki*. Lit.: SHGLu III 211; KosLu 72. IN

Siedliska (14), wś nieistniejąca, zapewne wchłonięta przez Zarudki, lub., gm. Wilków: *Siedliska* 1830 WPar 223; *Siedliska* 1870 Cat 17; *Zarudki* al. *Siedlisko* 1890 SG XI 836. Lit.: SHGLu IV 129. IN

Siedliska (14a), wś zaginiona, leżała może w par. Pniewnik, w dawnej ziemi liwskiej lub na jej pograniczu: *Szedlyska* przed 1464 SHGMz(Ep. 9, 131v); *Syedlyska* 1464 Tym 258, przyp. 182. Lit. SHGLiw(materiały) 160–1. UB

Siedliska (14b), wś, nowosąd., gm. Bobowa, 14 km na pld.-zach. od Gorlic: de *Sidlisch* 1325–27, de *Sedlisch* 1331, de *Sedlisce* 1335–42 MVat I 145, 321, 395; de *Sedliscza* 1350–51 MVat II 347; de *Siedliscze* (1407)XVII, de *Sedliska* 1407 AGZ IV 65, 68; *Sedliska* 1433, *Szyedlyska* (1436) ZDM II 165, 225; *Szedlyszka* 1470–80 DB II 237; *Syedlyszka* 1498 Matr II nr 1321; *Siedliska* 1581

Siedliska

ŹDz XIV 109; *Siedliska* 1889 SG X 511; *Siedliska* 1921 Sk XII 14; *Siedliska*, *-lisk*, *siedliski* 1965 UN 56, 41. — Początkowo *Siedliszcza*, od ap. *siedliszcze*, w formie pluralnej, okresowo-singularnej. Wtórnie *Siedliska*. Lit.: RBiecz 44. *IN*

Siedliska (15), wś, olszt., gm. Pasym, 16,5 km na pń.-wsch. od Pasymia: *Freythen*, kol. 1881 SG II 408; *Freythen* 1920 MpHAPr I; *Frejty* — *Freythen* 1946 Ley I 109; *Freythen* — *Siedliska*, *-sk*, *siedliski* 1950 MPol nr A-8; *Siedliska*, *-lisk* 1982 WUN III 209; gw. *frīti*. — Dawna n. niem. od *frith*, śrwniem. feminimum *wride*, *writ*, śrwniem. *wrede* 'rezerwat, prawnie chroniony obszar; ogrodzony obszar, przestrzeń' FörstON I 950, Bach II/1, 399. Wieś powstała w 1867 r. na obszarze dawnego lasu *Frejty*. Nazwę spolonizowano jako *Frejty*, gw. *frīti*; po 1945 r. ustalono n. *Siedliska*. Lit.: Szczytno. Z dziejów miasta i powiatu, 1962, 163. *RP*

Siedliska (16), wś, opol., gm. Dąbrowa, 9 km na wsch. od Niemodlina: ex *Sedlisko* 1679 J II 203; *Schedlieske* 1736 MpWielOppol; *Schedliske* 1743 SNGŚI XII 82; *Schedliske* 1784 Z III 83; *Schidliske* 1831 MpRey nr 171; *Schedliske*, *Siedlisko* 1845 K 585; *Siedliska* (*Schedliska*) 1896 D 122; *Siedliska* (*Schedliske*) — *Waldsiedel* 1939 Prus 66; *Waldsiedel* — *Siedliska*, *-isk*, *siedliski* 1948 MPol XXV nr 14; *Siedliska*, *-lisk* 1982 WUN III 209. — Dawną n. *Siedlisko* zmieniono jako *Schedliske*. Nazwę niem. *Waldsiedel* wprowadziła administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Siedliska*. Lit.: SNGŚI XII 82–3; BorGŚI 105. *PS*

Siedliska (17), wś, opol., gm. Zębówice, 12 km na pńd.-zach. od Olesna: *Pipa*, wś 1783 Z II 191; *Pipa* 1804 WBeschr VIII 174; *Pipa*, kol. 1830 Kn 572; *Pipa*, *Schiedliska* 1832 MpRey nr 153; *Siedlisk*, freie Gemeinde ... früher *Pipa* genannt 1845 K 634; *Pipa*, meist *Frei-Pipa*, *Siedlisk* 1845 K 493; *Frei-Piepa* 1862 SNGŚI XII 83, *Frei-Pipa* ... führt auch, und zwar im Hypothekenbuche ausschließlic, den Namen „*Siedlisk*“ 1864 Triest 221; *Frei-Pipa*, *Schedlitz* 1902 MpMbl(5276); *Freihäuser*, *Nordhof* 1938 MpMbl(5276); *Siedliska* (*Frei-Pipa*) — *Freihäuser* 1939 Prus 66; *Wolne Pipy*, n. przejściowa 1945 SNGŚI XII 82; *Freihäuser* — *Siedliska*, *-isk*, *siedliski*, *Nordhof* — *Siedliska*, *-isk*, *siedliski* 1948 MPol XXVI nr 78; *Siedliska*, *-lisk* 1982 WUN III 209. — Dawniej dwie miejscowości: *Pipa* i *Sied-*

liska (przys. Kadłuba Wolnego). Nazwa *Pipa* od n. os. *Pipa* SSNO IV 277 (: stp. *pipa* 'rurkowany trzon pióra ptasiego używany do pisania; dudka' SpXVI, XXIV 239, por. też dniem. *pipe*, *piep* 'fajka, dudka, pipa' DWB XIII 1842), wtórnie *Pipy*, w formie l. mn. Dodatkowy człon niem. *Frei* = pol. *Wolne* odnosił się do przywileju wsi wolnej od danin. Nazwę *Siedliska* zmieniono jako *Schiedliska*, *Schedlitz*. Nazwy *Freihäuser* i *Nordhof* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Siedliska*. Współcześnie na mapie odnotowano też n. *Pipy* 2002 Mp-100(M-34-37-D). Lit.: SNGŚI XII 82–3; BorGŚI 105. *PS*

Siedliska (17a), cz. Łęgu-Przedmieścia, dawniej wś, ostroł., gm. Lelis: *Siedliska* 1783 MpPerMz; *Siedliska* 1827 Tabella II 166; *Siedliska* 1839 MpKwat V 2; *Siedliska* 1889 SG X 510; *Siedliska*, wś 1967 SM 1021; *Siedliska*, *-lisk* 1982 WUN III 209. *UB*

Siedliska (17b), os. zaginiona, pil., gm. Ujście: *Syedliska* 1549 SHGPn IV 367; Iablonowo possess., *Syedlyska* et Myescziska des. 1552 Koz III 186. Lit.: SHGPn IV 367–8. *ZZ*

Siedliska (17c), os. zaginiona, leżała koło Skrzetusza, pil., gm. Ryczywół: *Siedliszcza*, *Szedliszcza* 1417 SHGPn IV 368; *Siedliszcza* 1417, sors *Syedlyeska* (!) 1507, predium *Syedlyska* 1556 Koz III 187; *Sedlic* 1556, *Polsiedlisk* 1559 SHGPn IV 368. — Początkowo *Siedliszcza*, od dem. ap. *siedliszczko* (: *siedlisko*, *siedliszcze*), w formie l. mn., następnie *Siedliska*. Ostatnie zapisy n. z liczebnikiem ułamkowym *pól* na oznaczenie części osady. Lit.: SHGPn IV 368; PPozn 271. *ZZ*

Siedliska (17d), wś zaginiona, leżała koło Modliszewa, pozn., gm. Gniezno: sortes silvae ante villam *Syedliska* dictae Dambrowa 1506 Koz III 723. *ZZ*

Siedliska (18), wś, przem., gm. Medyka, 9 km na pńd.-wsch. od Przemysła: de *Siedliska* 1400 ZDM IV 325; de *Syelisca* 1437, *Sedliska* 1465 AGZ XIII nr 481, 5621; de *Syedlyesze* 1470 AGZ XVIII nr 122; *Syedlysko* 1515 ŹDz XVIII/1, 125; *Siedliska* 1648 AGZ XXI 22; *Siedliska* 1794 Ga Oo1; *Selyska* 1860 Sch 21; *Siedliska* 1889 SG X 512–3; *Siedliska*, *-lisk* 1982 WUN III 210; gw. *śedliska*, *-lisk*, *śedlicki*. — Obocznie *Siedliszcze*, od ap. *siedliszcze*. W formie *Sieliszca* uproszczenie grupy *-dl-* > *-l-*, co może też być efektem

interferencji ukr. Postać *Selyska* z ukr. fonetyką.
Lit.: MakPrz 240. BCz

Siedliska (19), wś, rzesz., gm. Lubenia, 10 km na pld.-zach. od Rzeszowa: villis ... *Schedliska* (1423)XV ZDM VII 128; de *Syedliska* 1425 AGZ XI nr 173a; *Siedliska* 1589 ŻDz XVIII/1, 10; *Siedliska* 1637 ADP 36, k. 141; z ... *Siedliskami* 1787 MJ 19, II, 120, 90; *Siedliska* 1889 SG X 511; *Siedliska*, -*lisk* 1982 WUN III 210; gw. *śedl'iska*, -*l'isk*, *śedl'iski*. Lit.: SHGSk III 129. BCz

Siedliska (20), wś, siedl., gm. Wojcieszków, 14 km na pld.-zach. od Łukowa: in *Siedliska* (1430)1793 ZDM II 129; *Syedlyszka* 1507 SHGLu III 211; *Syedlyszka* 1529 LR 29; *Syedliska* 1531, *Siedlyszka* 1552, *Siedliska* 1580 ŻDz XIV 379, 402, 429; *Siedliska* 1620 RPobLu 200; *Siedliska* 1783–84 RejKor 292; *Siedliska* 1787 Spis 430; *Siedliska*, wś i trzy folw. (*A*, *B* i *C*) 1889 SG X 510; *Siedliska* 1933 SkBy 1524; *Siedliska*, -*lisk*, *siedliski* 1970 UN 115, 39. — W XVI w. poświęczona n. *Siedliszczka*, od ap. *siedliszczko* 'małe siedlisko', w formie pluralnej. Lit.: SHGLu III 211; KosLu 72. IN

Siedliska (21), wś, suwal., gm. Ełk, 3,5 km na pñ.-zach. od Ełku: *Schedlisen* 1473 KętL 451; *Schedlisen* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Schedlisen*, *Szedliskj*, -ow, z *Szedlisk* ok. 1859 Szcześ-Teka 155; *Schedlisen* — *Siedliska* 1879 KętN 163; *Siedliska* 1889 SG X 513; *Siedliska* — *Sonnau* 1938, *Schedlisen* 1941 Choj 127; *Sonnau* — *Siedliska*, -*isk*, *siedliski* 1948 MPol XXV nr 14; *Siedliska*, -*lisk* 1982 WUN III 210; gw. *śedl'iski*//*śedl'isken*, też *sonou*. — Według G. Białuńskiego od n. lasu *Siedlisko*, por. *Schidlitzke* 1505 BiałKol 83, ze zmianą paradygmatu *Siedliski*; późniejsza postać *Siedliska*. Substytucyjne niem. *sch* zamiast *s*, zakończenie -*en*. W 1938 r. wieś otrzymała chrzest niem. *Sonnau*. Po 1945 r. ustalono n. *Siedliska*. Lit.: BiałKol 84; BiałPrzem 22, 203, 217, 221, przyp. 567. RP

Siedliska (21a), cz. wsi Śmieciuchówka, dawniej wś, suwal., gm. Przerośl: [*Siedlisko*] 1789 Dek-Olw 13; *Siedliski* 1808 MpTex III; *Osada Siedliska* 1839 MpKwat VI 3; *Siedlisko*, os. włośc. 1889 SG X 513; *Siedliska*, wś 1921 Sk V 86; *Siedliska*, -*lisk* 1982 WUN III 210. — Pierwotnie forma singularna *Siedlisko*. Według SG do wsi w 1886 r. włączone dwie uwłaszczone os. (SG X 513), stąd być może forma l. mn. *Siedliski*, *Siedliska*. EB/PS

Siedliska (22), wś, suwal., gm. Wydminy, 11 km na pld.-wsch. od Giżycka: uf der *Schedlasky* genandt 1555 BiałOsad 115; *Scheddlisky* 1555, *Schedlisen* 1625 KętL 494; *Schedlisen* 1785 Goldb III 181; *Schedlisscken* 1796–1802 MpSchröt XII; *Schedlisen* — *Siedliska* 1879 KętN 156; *Siedliska* 1889 SG X 513; *Siedliska* — *Dankfelde* 1938, *Schedlisen* 1941 Choj 127; *Dankfelde* — *Siedliska*, -*sk*, *siedliski* 1946 XXV nr 142; *Siedliska*, -*lisk* 1982 WUN III 210. — Dawniej *Siedlaski* (?), *Siedliski*. W substytucyjnych formach niem. grafem *sch* zamiast *s*, geminaty *ss*, *dd*, zakończenie -*en*. W 1938 r. wieś otrzymała niem. chrzest *Dankfelde*. Po 1945 r. ustalono n. *Siedliska*. Lit.: BiałOsad 26, 115, przyp. 51, 147, przyp. 255, 170, 180–1 i in. RP

Siedliska (23), wś, tarn., gm. Tuchów, 4,5 km na pld.-zach. od Tuchowa: *Sedliscze* 1288 KTn 36, fals. XV; quae villa Polonice *Siedliscze* debeat nuncupari (1351)1617 ZDM I 84; *Sedliscze* (1362)XIX KTn 83; *Sedliscza*, *Sedlisco* 1400 Krak nr 11065, 11254; *Szyedlyszka* 1470–80 DB III 198; In *Syedliska Maiori* et *Minori* 1529 LR 74; *Siedliska* 1581 ŻDz XIV 110; *Siedliska* 1889 SG X 512; *Siedliska*, -*lisk*, *siedliski* 1964 UN 15, 107. — Poczatkowo *Siedliscze*, od stp. ap. *siedliscze*, wtórnie *Siedliska*. Okresowo n. w formie l. mn. oraz z członami odróżniającymi od łac. *maior* 'wielki', *minor* 'mały'. Lit.: RBiecz 44. IN

Siedliska (24), wś, warsz., gm. Piaseczno, 1 km na wsch. od Piaseczna: *Siedliska* 1889 SG X 509; *Siedliska* 1921 Sk I 192; *Siedliska*, -*lisk*, *siedliski* 1971 UN 136, 6. UB

Siedliska (25), wś, zamoj., gm. Lubyca Królewska, 24 km na pld.-wsch. od Tomaszowa Lubelskiego: *Siedliska* 1578 ŻDz XVIII/1, 209; *Siedliska* 1618–764 Tarpogł 46; *Siedliska* 1787 MJ 19, XIX, 102, 22; *Siedliska* 1889 SG X 513; *Siedliska* 1952 UW 149; *Siedliska*, -*lisk*, *siedliski* 1970 UN 120, 13. Lit.: CzChełm 191. BCz

Siedliska (26), dziś *Siedliska* i *Siedliska-Kolonia*, dwie wsi, zamoj., gm. Zamość, 7 km na zach. od Zamościa: *Siedliska* 1564 ŻDz XVIII/1, 200; *Siedliska* 1827 Tabella II 166; *Siedliska* 1889 SG X 510; *Siedliska*, -*lisk* i *Siedliska-Kolonia*, -*lisk-nii*, *siedliski* 1967 122, 42. — W n. zestawionej człon odróżniający od ap. *kolonia*. Lit.: CzChełm 191. BCz

Siedliska

Siedliska zob. **Czyżew-Siedliska**, **Poświętne-Siedliska**, **Siedliska-Bogusz**, **Siedliska Sławęcińskie**, **Siedliska Żmigrodzkie**, **Siedlisko** (2c, 2d, 2e, 4), **Siedliszczki** (1, 2), **Sielce** (1), **Sielec** (3)

Siedliska ad Sławęcın zob. **Siedliska Sławęcińskie**

Siedliska ad Żmigród zob. **Siedliska Żmigrodzkie**

Siedliska-Bogusz, wś, tarn., gm. Brzostek, 11,5 km na pld.-wsch. od Pilzna: *Szyedliska* 1470–80 DB III 203; *Siedliska* 1536 ŻDz XV 533; *Siedliska* 1581 ŻDz XIV 242; *Siedliska Bogusz Dolne i Górne*, wś 1889 SG X 510–1; *Siedliska-Bogusz* 1921 Sk XII 30; *Siedliska-Bogusz, siedliski* 1965 UN 58, 191; *Siedliska-Bogusz, -lisk-szy* 1982 WUN III 210. — Dawniej *Siedliska*; od XIX w. n. zestawiona; człón drugi od n. os. *Bogusz* SSNO I 202, też z dodatkowymi członami odróżniającymi od przym. *dolny, górny*. IN

Siedliska Bogusz Dolne zob. **Siedliska-Bogusz**

Siedliska Bogusz Górne zob. **Siedliska-Bogusz**

Siedliska Drugie zob. **Siedliska** (12)

Siedliska koło Sławęcına zob. **Siedliska Sławęcińskie**

Siedliska koło Żmigrodu zob. **Siedliska Żmigrodzkie**

Siedliska Mniejsze zob. **Siedliszczki** (2)

Siedliska Pierwsze zob. **Siedliska** (12)

Siedliska Sławęcińskie, wś, krośn., gm. Skołyszyn, 6,5 km na zach. od Jasła: *Sedliska* 1398 Krak nr 6388; *Sedliszczka* 1412 SHGKr(CB 2, 18); de *Szyedlyszczka* 1451 SHGKr(TB 1, 139); *Szyedlisko* 1461 SHGKr(kartoteka); *Siedliska* 1581 ŻDz XIV 116; *Siedliska* 1680 Rej 290; *Siedliska koło Sławęcına* 1886 Bigo 174; *Siedliska ad Sławęcın* 1921 Sk XII 16; *Siedliska koło Sławęcınskie, -lisk -kich, siedliski* 1965 UN 58, 197; gw. *śedl'iskal/śedl'iski, -isk, śedl'iski*. — Od ap. *siedlisko*, w l. mn., okresowo singularyzacja nazwy. Poświadczona też postać *Siedliszczka*, od dem. ap. *siedliszczko* (: *siedlisko*), w formie pluralnej. Wtórnie n. zestawiona, z członem odróżniającym od n. m. *Sławęcın*. Lit.: RBiecz 45. IN

Siedliska Wielkie zob. **Siedliska** (12, 13)

Siedliska Więtsze zob. **Siedliska** (12)

Siedliska Żmigrodzkie, wś, krośn., gm. Nowy Żmigród, 12 km na pln.-zach. od Dukli: *Sedliszczka* 1453 SHGKr(TerrCrac 151, 210); *Szyedlyska* 1466 Hel II nr 3824; *Syedlyska Zmygrosky* 1508 SHGKr(kartoteka); *Siedliska* 1581 ŻDz XIV 122; *Siedliska* 1680 Rej 302; *Siedliska koło Żmigrodu* 1886 Bigo 174; *Siedliska* 1889 SG X 511; *Siedliska ad Żmigród* 1921 Sk XII 17; *Siedliska Żmigrodzkie, -lisk -kich, siedliski* 1965 UN 58, 153. — Początkowo *Siedliszczka*, wtórnie *Siedliska*. Człon odróżniający od n. m. *Żmigród*. Lit.: RBiecz 45. IN

Siedliski zob. **Siedliska** (6)

Siedlisko (1), kol., dawniej wś (?), elbl., gm. Braniewo, 2,5 km na pln.-wsch. od Braniewa: Datum in curia *Heremite* circa Braunsberg 1341 PrUr III 272; zu dem *Eynsidele* (1354) PrUr V 122; hofe *Eynsedil* 1374 VPr III 157; *Einsiedel* 1374 GA 2; in taberna *Eynsedell* 1493, in *Eynsidell* 1496, *Einsidel* 1502 MWrm VIII 28, 46, 75; *Einsidel* 1755 MpEnd; *Einsiedel*, folw. ok. 1780 HAPr IV 218; *Einsiedel Kr.* 1796–1802 MpSchröt X; *Einsiedel* — *Siedlisko, -a, siedliski* 1948 MPol XXVI nr 78; *Siedlisko* — *Einsiedel*, os. 1951 Rosp 288; *Siedlisko*, os. 1967 SM 1021; *Siedlisko, -ka* 1982 WUN III 210. — Dawna n. łac. *Heremite*, por. *heremita (heremita)* 'pustelnik' jest może formą kancelaryjną n. niem. *Einsiedel* 'beim den *Einsiedler*' = 'przy pustelniku' Bach II/1, 331 (: stwniem. *einsidilo, Einsiedel* DWB III 295). Po 1945 r. ustalono n. *Siedlisko*. RP

Siedlisko (2), os., okresowo wś, bydż., gm. Sępólno Krajeńskie, 3 km na pld.-wsch. od Sępólna Krajeńskiego: *Mathildenhof* ok. 1845 MpRey nr 47; *Mathildenhof* ok. 1893 KDR nr 193; *Siedlisko*, os. 1933 SkBy 1525; Fw. *Siedlisko* 1938 Mp-100(36-25); *Siedlisko, -ska, siedliski*, wś 1971 UN 184, 11; *Siedlisko, -ka* 1982 WUN III 210. — Dawna n. niem. *Mathildenhof* od im. *Mathilde* i ap. *Hof* 'dwór'. Nazwę *Siedlisko* wprowadzono urzędowo po 1918 r. PS

Siedlisko (2a), os., okresowo wś, elbl., gm. Godkowo, 12 km na wsch. od Pasłęku: *Einhöfen* 1543, 1560, 1578, 1600, 1652 GermerSied 171; *Einhöfen*, folw., maj. 1780 HAPr IV 218; *Einhöfen* 1796–1802 MpSchröt X; *Einhöfen* ok. 1845 MpRey nr 19; *Einhöfen* — *Siedlisko*, folw. 1946 Ley I 81; *Einhöfen* — *Siedlisko, -ska, sie-*

dliski 1950 MPol nr A-52; *Siedlisko* — *Einhöfen*, os. 1951 Rosp 288; *Siedlisko Stare*, wś 1952 UW 185; *Siedlisko*, os. 1967 SM 1021; *Siedlisko, -ka* 1982 WUN III 210. — Dawna n. niem. *Einhöfen* od ap. *Einhof* 'odosobniony dwór, folwark, leżący na uboczu' DWB III 204, w l. mn. Po 1945 r. ustalono n. *Siedlisko*. RP/PS

Siedlisko (2b), wś zaginiona, leżała prawdopodobnie na Żuławach, w okolicy Cisów pod Malborkiem, na nizinach gdańskich, elbl.: *Sedlisko* 1308, *Sedlisko* 1310 Perl 582, 599. — Od stp. ap. *siedlisko*. Lit.: SG X 412; Górniewicz, PMT IV 148. WK

Siedlisko (2c), wś nieistniejąca, leżała koło Rajska, kal., gm. Opatówek: de *Sedlisk* 1408 RWlkp V nr 301(B); *Siedliska* puste 1565 SHGKI (ASK 13, 113); *Siedliska* 1618–20 PKal 39; *Siedliska* al. *Zawodzie* 1674 MKI(ASK 74, 143); *Siedlisko* 1827 Tabella II 166; *Siedlisko*, wś 1889 SG X 513. — Początkowo w formie pluralnej *Siedliska*. ZZ

Siedlisko (2d), wś, łódz., gm. Zgierz, 5 km na pñ.-wsch. od Zgierza: *Siedliska* 1877 Zin II 142; *Siedliska* 1889 SG X 509; *Siedlisko* 1921 Sk II 7; *Siedlisko, -ka* 1982 WUN III 210. PD

Siedlisko (2e), wś, pil., gm. Trzcianka, 7,5 km na pñd.-zach. od Trzcianki: *Siedliska* 1595 Koz III 186; *Siedlisko* 1619, *Siedliska* 1622–24 PPozn (Tab 3, 11 i 1, 11); villa *Siedlisko* ad Trzeionka 1726–28 Koz III 186; *Siedlisko*, niem. *Stieglitz* 1889 SG X 514; *Siedlisko, -ka* 1982 WUN III 210. — Dawniej *Siedliska*, później forma singularna. Nazwa niem. *Stieglitz* wprowadzona przez władze zaboru pruskiego. Lit.: SHGPn IV 367; PPozn 271. ZZ

Siedlisko (3), wś, suwał., gm. Gołdap, 12,5 km na pñd.-zach. od Gołdapi: *Altebude* 1564, 1587, 1664, *Altenbuden* 1708, *Altebude* 1709/10 PMT XII 159; *Altenbude* (*Starabuda*) ok. 1780 HAPr IV 183; *Alten Bude* 1796–1802 MpSchröt XII; *Altenbude* od. *Stara buda*, wś 1785 Goldb III 6, 202; *Altebude* 1880 SG I 32; *Altenbude* 1920 MpHAPr I; *Altenbude* — *Siedlisko, -a, siedliski* 1948 MPol XXV nr 14; *Siedlisko, -ka* 1982 WUN III 210. — Nazwa niem. *Altebude*, odpowiednik pol. *Stara Buda*, od niem. *Bude* 'karczma, buda', DWB II 489, pol. *buda* 'osada leśna; prymitywny zakład przetwórstwa drewna, kram targowy', zob. *Buda* (1). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Siedli-*

sko. Lit.: Szcześniak, PMT XII 159; BiałPrzem 37; BiałKol 201–3, 210. RP

Siedlisko (4), kol., dawniej wś, zamoj., gm. Grabowiec, 23 km na pñ.-wsch. od Zamościa: *Zelitz* m. 1779–82 MpMieg; Dw. *Siedliska* 1839 MpKwat VII 8; *Siedlisko*, folw. 1889 SG X 513; Fw. *Siedlisko* 1933 Mp-100(45-37); *Siedlisko*, wś 1952 UW 136; *Siedlisko, -ka, siedliski*, wś 1970 UN 109, 13; *Siedlisko, -ka* 1982 WUN III 210. — Pierwotnie zapewne n. młyna *Siedlisko*, na mapie austriackiej z końca XVIII w. w zniemczonyj postaci *Zelitz* m[ühh], później też w formie pluralnej *Siedliska*. Lit.: CzChełm 191. BCz

Siedlisko (5), wś., ziel., gm. Maszewo, 13 km na wsch. od Cybinki: *Heydenau* 1782 Ehrhardt 656; *Heydenau* oder *Heydenow, Heidenau* 1809 Bratring III 313; *Heydenow* 1809 MpAtSchl 1; *Heidenau* 1835 MpRey nr 93; *Siedlisko, -ka* 1982 WUN III 210. — Dawna n. niem. *Heidenau* od ap. *Heide* 'puszcza, pustkowie, wrzosowisko' i ap. *Aue* 'łąka'. Miejscowość położona jest wśród lasu nad rz. Radomką. Lit.: Ehrhardt, Presbyterologie des evangelischen Schlesiens, Bd. II, 1782, 656. PS

Siedlisko (6), wś., dawniej mto, ziel., gm. Siedlisko, 6 km na pñd.-wsch. od Nowej Soli: in novo castro *Sedlscho* 1298 SUR VI 289; *Sedlsco* 1303 Reg nr 2742; *Carlatt* 1381, *Carolath* 1561 Andrzejewski 184; *Carlath* 1595 CdSil XXVIII 181; *Carolath* 1643 MpDSGlog; *Corlath* 1670, *Carlath* 1679, sub dominio *Karlatensi*, ex *Karlatica*, dominium *Carlatense* 1687/88 J III 52, 155, 389, 405, 625; *Carolath* 1739 MpWielGlog; *Carolath* 1791 Z X 154; *Carolath* 1845 K 73; *Carolath, Karolat* 1941 Wrzosek 28; *Carolath* — *Siedlisko, -a, siedliski* 1946 MPol XXV nr 142; *Siedlisko, -ka* 1982 WUN III 210. — Pierwotnie zapewne *Siedlisko*, od *siodlo (< psł. *sedlo 'wieś, wioska, osada, wiejska' SEBOR 548), z suf. *-sko*. S. Rospond błędnie utożsamia pierwsze zapisy z *Sicinami*, zob. też *Sezezko*. Od XIV w. poświadczona niem. n. *Carlatt, Carolath*; wiąże się ją z im. króla Karola IV Luksemburskiego, który miał tu może swój zamek myśliwski, por. jednak n. rodu *Kolovrat*, zniemczoną jako *Carolath* (Heffter 320). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Siedlisko*. Lit.: SNGŚI XII 83; Rospond, *-bask-*, 237; Heffter, Riedel's Codex diplomaticus Brandenburgensis (...). Namenverzeichnis zu sämtlichen Bänden, 1867,

Siedlisko

320; Andrzejewski, Miejscowości powiatu nowosolskiego, 2004, 184. PS

Siedlisko zob. **Siedliska** (1, 7, 8, 9, 14, 16, 18, 21a, 23), **Siedliska Sławęcińskie, Tobolek**

Siedliszcza zob. **Siedliska** (5, 6, 9, 14b), **Sielec** (3)

Siedliszczany zob. **Siedleszczany**

Siedliszcze (1), wś, chełm., gm. Dubienka, 8 km na pld.-zach. od Dubienki: *Siedliszcze* (1443)1653 ZDM III 84; *Syedlyscze* 1505 Matr III nr 2033; *Siedliszcze* Branowo 1564 ŻDz XVIII/1, 186; *Siedliszcze* 1783–84 RejKor 10; *Siedliszcze* 1796 PerOpis I 149; *Siedliszcze bramowe* 1827 Tabella II 166; *Siedliszcze Bramowe* 1889 SG X 514; *Siedliszcze i Kol. Siedliszcze* 1931 Mp-100(44-37); *Siedliszcze, -cza, siedliski* 1970 UN 109, 10. — Od ap. *siedliszcze* (zob. *Siedleszczany*). W n. zestawionej człon odróżniający od n. zaginionej wsi *Branowo*, z wyrównaniem do ap. *brama*. Lit.: CzChełm 191. BCz

Siedliszcze (2), dziś *Siedliszcze*, mto, *Siedliszcze-Osada* i *Siedliszcze-Kolonia*, dwie cz. mta, okresowo wsi, chełm., gm. Siedliszcze, 9,5 km na pln.-zach. od Rejowca Fabrycznego: *Seliszcze* 1396 KkM 118; *Sedliszcze, Sedliszcze* 1456 AWAK XIX 2; *Siedliszcza Korbutowe* una ac Janiowycza, *Siedliszcza Episcopales* 1564 ŻDz XVIII/1, 180; cum villas ... *Siedliszcze* 1625 AWAK XXIII 52; *Siedliszcze, mtko, Siedliszcze Małe, Siedliszcze Wielkie* 1783–84 RejKor 5; *Siedliszcze* 1786 MpPerLu; *Siedliszcze i Osada Siedliszcze* 1839 MpKwat VI 10; *Siedliszcze, os. miejska, wś, folw.* 1889 SG X 514; *Siedliszcze, os. miejska, wś i kol.* 1921 Sk IV 14; *Siedliszcze, -cza, Siedliszcze-Osada, -cza-dy, Siedliszcze-Kolonia, -cza-nii, siedliski*, trzy wsi 1970 UN 108, 28; *Siedliszcze, -cza, wś Siedliszcze-Osada, -cza-dy, wś, Siedliszcze-Kolonia, -cza-nii*, kol. 1982 WUN III 211; po zmianie *Siedliszcze-Kolonia, -cza-Kolonii*, cz. wsi, *Siedliszcze-Osada, -cza-Osady*, cz. wsi 2011 DzU nr 291, poz. 1711; po zmianie *Siedliszcze*, mto 2015 DzU poz. 1083. — Od ap. *siedliszcze*, ukr. *sełyšce*. Człony odróżniające w n. zestawionych od: n. os. *Korbut, Korybut* SSNO III 88, łac. przym. *episcopalis* 'biskupi', pol. *mały, wielki* i ap. *osada, kolonia*. Lit.: CzChełm 191. BCz

Siedliszcze (3), wś, chełm., gm. Wola Uhurska, 21 km na pln.-wsch. od Chełma: inter villas

Szedliszcze et Vhrowska (1414)1502 ZDM VI 380; w *Syedliszczu* 1565 Luukr III 64; *Siedliszcze* 1783–84 RejKor 9; *Siedliszcze* 1786 PerOpis I 163; *Siedliszcze* 1827 Tabella II 166; *Siedliszcze* 1889 SG X 514; *Siedliszcze, -cza, siedliski* 1967 UN 121, 27. Lit.: CzChełm 191. BCz

Siedliszcze zob. **Siedlce** (6), **Siedlec** (14), **Siedliska** (12, 14b, 18, 23), **Siedliszczki** (1)

Siedliszcze Małe zob. **Siedliszcze** (2)

Siedliszcze Wielkie zob. **Siedliszcze** (2)

Siedliszcza zob. **Siedliska** (17c, 20), **Siedliska Sławęcińskie, Siedliska Żmigrodzkie, Siedliszczki** (2)

Siedliszczka Małe zob. **Siedliszczki** (2)

Siedliszczki (1), wś, chełm., gm. Rejowiec, 3 km na pld.-zach. od Rejowca Fabrycznego: *Siedliszcze m[lyn]* 1786 MpPerLu; *Siedliska* 1808 MpWGal IX; *Siedliszczki* 1827 Tabella II 167; *Siedliszczki* 1889 SG X 515; *Siedliszczki, -czek, siedliski* 1970 UN 108, 21. — Początkowo *Siedliszcze*; wtórnie z deminutywnym suf. *-ki* dla odróżnienia od n. mta *Siedliszcze* (2). Obocznie też *Siedliska*. Lit.: CzChełm 191. BCz

Siedliszczki (2), dziś *Siedliszczki* i *Kolonia-Siedliszczki*, dwie wsi, lub., gm. Piaski, 25 km na pld.-wsch. od Lublina: *Szedliska* 1452 LKP 64; *Szyedlyszka* 1470–80 DB II 549; *Syedliska, Szyedlyszka* 1529 LR 34, 442; *Syedliska* 1531 ŻDz XIV 353; *Siedliska* 1580 SHGLu IV 129; *Siedliska Mniejsze* 1626 RPobLu 45; *Siedliska* 1674 RPgł 72; *Siedliszczka* 1676 ŻDz XV 38a; *Siedliszczka Małe* 1748 WPar 175; *Siedliszczka* 1787 Spis 438; *Siedliszczki* 1872 Tabella II 167; *Siedliszczki, wś i folw.* 1889 SG X 515; *Siedliszczki, wś i folw.* 1933 SkBy 1525; *Siedliszczki, -czek, siedliszecki, Kolonia, -nii, cz. wsi* Siedliszczki, 1972 UN 114, 21; *Kolonia-Siedliszczki, -nii-czek, Siedliszczki, -czek* 1981, 1982 WUN II 128, III 211. — Dawniej *Siedliska*, później z członem odróżniającym od przym. *mniejszy, mały*, dla odróżnienia od pobliskiej wsi *Siedliska* (12). Wtórnie n. zdrobniła *Siedliszczka*, z pluralnym suf. *-ka*, później *-ki*; człon pierwszy w n. zestawionej od ap. *kolonia*. Lit.: SHGLu III 210–1, IV 129; KosLu 72. IN

Siedliszczna zob. **Siedleszczany**

Siedliszewice zob. **Siedliszowice** (1)

Siedliszowice (1), wś, częst., gm. Kroczyce, 18 km na pln.-wsch. od Zawiercia: de *Sedlisso-*

wicz (1340)XVIII KmK I 24; de *Szedlisszowicze* 1376 Mog 73; in *Sedlissowicz* 1398 Krak nr 7596; *Syedlischewicze* 1529 LR 161; *Siedliszchowicze* 1564 Lukrak II 91; *Szedlissowice* 1581 ŹDz XIV 70; *Siedliszowice* 1680 Rej 163; *Siedziszowice* 1783–84 RejKor 278; *Siedliszewice* 1787 Spis 347; *Siedliszewice* 1790–92 SHGKrMat 274; *Siedliszowice* 1889 SG X 515–6; *Siedliszowice, -wic* 1982 WUN III 211; gw. *śedlišoŵice, -ŵic, śedlišoski*. — Od n. os. *Siedlisz* SSNO V 50 (: *Siedlewit* SSNO V 50), z suf. *-owice*, też *-ewice*. Efemerycznie *Siedziszowice*, może przez analogię do *siedzieć*. Lit.: RKrak 152. IN

Siedliszowice (2), wś, tarn., gm. Żabno, 11,5 km na pñ.-zach. od Żabna: *Szyedlyschowicze* 1466 Hel II nr 3824; de *Syedlischowicze* 1489 SHGSd (AOV 6564, 9); in *Syedlyschowicze* 1504 SHGSd (TP 24, 538); *Szyedlyszowicze* 1508 ŹDz XV 486; *Szedliszowicze* 1579 ŹDz XIV 232; *Siedliszowice* 1889 SG X 516; *Siedliszowice, -wic, siedliszowicki* 1964 UN 5, 30. IN

Siedlnia zob. **Silna**

Siedlnica, wś, leszcz., gm. Wschowa, 5 km na pñd.-wsch. od Wschowy: *Sydlicz* 1302 KW II 216; de *Silicz* 1304, *Sidlicz* (1310)1608, de *Sidelitz* 1320, *Cedelitz* (1326)XVII, *Sedlnicz* 1333 KW II 239, 276, 357, 398, 450; *Syedlnicza* 1407 KW V 109; *Szedlnicza* 1422 RWlkp III nr 1215; *Szyedlec* (1437)1461, *Syedlnyca* 1444 KW X 65, 377; *Swidnica* 1444 KW V 688; *Schedlnyca* 1444, *Schedlnicza* 1445, *Czedlicz* 1450, *Schyledlnyca* 1500, *Szedlnyca* 1502 SHGPn IV 368; *Sydlnyca* 1509 Matr IV/2, nr 9268; *Sylnyca* 1510, *Schylednyca* 1514, *Schiednyca* 1526, *Swydnycza*, *Szydnycza* 1528, *Sydnycza*, *Schydnyca* 1531, *Szyednyca* 1535, *Szidnicza* 1554 SHGPn IV 368; *Schidnicza* 1579 ŹDz XII 100; *Sedlnitz*, *Czedelitz*, in villa *Czedlitz* 1580 J III 4, 6, 8; *Sidnica* 1619, *Swidnica* 1789 PPozn (Tab 2, 121 i 10, 30); *Swidnica*, urząd. *Zedlitz* 1890 SG XI 644; *Zedlitz* — *Siedlnica, -cy, siedlnicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Siedlnica, -cy* 1982 WUN III 211. — Od ap. *siodło 'wieś, wioska' SEBor 548, z suf. *-ica*, następnie *-nica*. Postać *Sidnica* była rezultatem substytucji niemieckiej. Okresowo występowała forma *Świdnica*, powstała pod wpływem adideacji do ap. *świdwa* pot. 'gatunek derenia' (zob. *Świdnica*). Lit.: SHGPn IV 368–72; PPozn 271. ZZ

Siedlnica zob. **Dąbrowa** (26), **Silnica**

Siedlnica Maior zob. **Silnica**

Siedlonka zob. **Siedlanka** (2)

Siedłów, wś, piotr., gm. Żarnów, 22 km na zach. od Końskich: *Sedlec* 1808 MpWGal VII; *Siedłów* 1827 Tabella II 167; *Siedlew* 1839 MpKwat III 6; *Siedłów* 1889 SG X 516; *Siedłów* 1933 SkBy 1526; *Siedłów, -lowa, siedlowski* 1969 UN 28, 36. — Początkowo *Siedlec*, od ap. *siedlec lub *siodło (zob. *Siedlce* (1a)), z suf. *-ec*, wtórnice *-ów*, też *-ew*, zapewne dla odróżnienia od n. pobliskiej wsi *Sielec* (10). IN/PS

Siedlsko zob. **Siedlisko** (6)

Siedluchna (1), leśn., dawniej wś, bydg., gm. Mogilno, 8 km na pñd.-zach. od Strzelna: *Syedluchna* 1459 Koz I 276; *Syodluchna* 1489 Lupbrz 152; *Siedluchijna* 1527 Vlad XI 56; *Sziedliuchna* 1557–66 ŹDz XIII 35; *Siedluchna* 1634 Rpodbrz 231; *Siedluchna* 1796–1802 MpSchröt XXV; Schäf. *Siedluchna* 1802–03 MpGillyPr; Vw. *Siedluchna* 1832–34 MpRey nr 79; *Siedluchna*, urząd. *Siedluchno*, posiadłość 1889 SG X 516; *Siedluchna*, os. 1967 SM 1021; *Siedluchna, -ny, cz.wsi* Zbytowo 1972 UN 181, 10; *Siedluchna, -ny* 1982 WUN III 211. — Nazwa może związana z czas. *siedlić* 'zagospodarowywać posiadłość kmiecia, stawiając na niej zabudowania mieszkalne i gospodarskie' Sstp VIII 177, z suf. *-uchna* o niejasnej funkcji; być może jest to hipokorystyczny derywat od odaplatywnych nazw na *Siedl-* lub od n. os. *Siedluch (por. im. złożone typu *Siedlewit*), z suf. *-na, -no*. Lit.: Koz I 276. AG/PS

Siedluchna (2), dziś *Siedluchno*, wś, koniń., gm. Orchowo, 14 km na pñd.-zach. od Strzelna: cum villa et tribus sortibus, videlicet *Sedlicovo* et *Robacovo* et *Mislacovo* 1145 KW I 17; *Siedlicowo*, *Robakowo* et *Mislakowo* 1145 Cdp II 588; *Szeluchno* 1796–1802 MpSchröt XXV; *Szedluchna* 1802–03 MpGillyPr; *Siedluchna* 1832–34 MpRey nr 79; *Siedluchno* 1846 KsP 499; *Siedluchno* 1889 SG X 516; *Siedluchna, -ny* 1972 UN 181, 24; po zmianie *Siedluchno, -na* 2008 DzU nr 234, poz. 1586; gw. *śedluxna, -ny, śedlużyjski*. — Identyfikacja najstarszych zapisów na podstawie nazw wsi wymienionych w dokumencie (*Mislacovo* = *Myślątkowo*, *Robacovo*, wś nieistniejąca, przyległa do Kamienia),

Siedluchno

zob. też Koz I 276. Dawniej *Siedlikowo*, od n. os. *Siedlik* SSNO V 50, z suf. *-owo*. Nazwa *Siedluchna*, wtórnie *Siedluchno*, może ponowiona z n. pobliskiej wsi *Siedluchna* (1), por. też identyczną n. ter.: prope prata et lacum *Siedluchna* nuncup. 1731 Koz V 286. ZZ/PS

Siedluchno zob. **Siedluchna** (1, 2)

Siedluń zob. **Sieluń**

Siedlogoszcz zob. **Sadlogoszcz**

Siedmica, przys., dawniej wś, legn., gm. Pa-zowice, 9 km na płd.-zach. od Jawora: villa que appellatur *Septem mansi* ok. 1300 CdSil XIV 122; *Syben Hueben* 1318 SGTS VII 507; in *septem mansis* 1352, *seben hubin* 1405, *Sebinhuben* 1413, *Zebehuben* 1426, *Sebehuben* 1445, 1461, 7 *Hufen* 1502, 1509, *Siben Huben* 1532, *syben hwben*, *syben huben*, *Sieben Huben*, *siebenn huben*, *sieben hubenn* 1540, *Siebenhubenn* 1542, *sieben Huben* 1653 CdSil XXXV 39, 51, 56, 66, 87, 103, 130, 138, 155, 158, 159, 160, 255; *Siebenhuben* 1736 MpWielJav; *Siebenhufen* 1786 Z VI 54; *Siebenhufen*, wś 1845 K 634; *Siebenhuben* 1907 MpMbl(5062); *Siebenhuben*, cz. wsi 1941 SOV 351; *Siódma Wieś*, *Siedmice*, n. przejściowe 1945 SNGŚI XII 84; *Siebenhufen* — *Siedmica*, *-cy*, *siedmicki* 1949 MPol XXVII nr A-29; *Siedmica*, *-cy* 1982 WUN III 211. — O dawnej n. *Siebenhuben*, też *Siebenhufen*, w postaci kancelaryjnej *Septem mansi*, zob. *Siebenhuben*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Siedmica*. Lit.: SNGŚI XII 84; SGTS VII 507–9. PS

Siedmidrogowo zob. **Siedmiorogów**

Siedmiogrodowo zob. **Siedmiorogów**

Siedmino, przys., dawniej wś, wałb., gm. Przeworno, 11 km na płd.-wsch. od Strzelina: *Siebenhuben* 1651/52 J I 277; *Siebenhubē* 1736 MpWielBreg; *Siebenhuben* 1743 SNGŚI XII 87; *Siebenhuben* 1783 Z I 69; *Siebenhufen*, auch *Siebenhuben*, wś 1845 K 634; *Siebenhufen* ok. 1893 KDR nr 475; *Siebenhufen* R[itter] g[ut] (Habendorf), *Siebenhufen* K[olonie] (Prieborn) 1941 SOV 351; *Siemistawice*, *Siedmiostawice* 1945 SNGŚI XII 87; *Siebenhufen* — *Siedmino*, *-a*, *Siebenhufen* — *Siemistawice*, *-ic* 1949 MPol nr A-29; *Siedmino*, *-na*, *Siemistawice*, *-wic*, 1982 WUN III 211, 214. — O dawnej n. niem. *Siebenhuben* zob. *Siebenhuben*. W pobliżu leżała druga miejscowość (kol.) o niem. n. *Siebenhufen*, na

której terenie znajdował się kościół i cmentarz. Po 1945 r. utworzono urzędowo dwie nowe nazwy: *Siedmino* i *Siemistawice* (przejściowo *Siedmiostawice* i *Siemistawice*). Okresowo n. *Siemistawice* obejmowała obie miejscowości; dziś są to dwa przysiółki Przeworna: *Siedmino* i *Siemistawice*. Lit.: SNGŚI XII 87. PS

Siedmiorogów, dziś *Siedmiorogów Pierwszy* i *Siedmiorogów Drugi*, dwie wsi, leszcz., gm. Borek Wielkopolski, 5 km na płd.-wsch. od Borku Wielkopolskiego: in *Siedmiogrodowo* 1398 Lek II nr 759; *Syedmydrogowo* 1444 SHGKI(PG 2, 80v); *Szy[e]dmydrogowo* 1465 Koz III 187; *Schedmidrogy* (!) 1477 SHGKI(PG 9, 76); *Szyedmydrogowo* 1485 Koz III 187; *Szedmygrodo* 1496 Koz III 187; *Szyedmydrogowo* 1507 SHGKI(ASK 11, 3, 29); *Szyedmygrodo* 1535 SHGKI(ASK 12, 454); *Szyedmidrogo* 1565 SHGKI(ASK 13, 34); *Siedmiogowo* 1578 ŻDz XII 197; *Siedmiogowo* 1674 MKI(ASK 74, 189); *Siedmiogow* 1789 MKI(Tab 45, 13); *Wieś Siedmiorogow* 1789 MKI(Tab 47, 20); *Siedmiorogow Hol.* 1802–03 MpGillyPr; *Siedmiorogowo*, *Siedmiorogowskie Holendry*, niem. *Siedmiorogowo Hauland* 1889 SG X 516–7; *Siedmiorogów Pierwszy*, *-gowa* *-szego*, *Siedmiorogów Drugi*, *-gowa* *-giego*, *siedmiorogowski* 1970 UN 78, 7; *Siedmiorogów Pierwszy*, *-gowa* *-szego*, wś, *Siedmiorogów Drugi*, *-gowa* *-giego*, os. 1982 WUN III 211; po zmianie *Siedmiorogów Drugi*, *-gowa* *-giego*, *siedmiorogowski* 2007 DzU nr 245, poz. 1811. — Początkowo może **Siemidrogowo*, od n. os. *Siemidrog* SSNO V 58 (por. scs. *sěmь* 'osoba, persona', ros. *sem'ja* 'rodzina', por. też występującą w jęz. słowiańskich n. os. **Sěmjidorgъ*), z suf. *-owo*, efemerycznie też w l. mn. W nazwie nastąpiła adideacja do liczebnika *siedem* i ap. *droga*, *gród*, *róg*. A. Bańkowski dopuszcza pierwotne *Siedmidrogowo*, od n. os. **Siedmidrog*. Od XVI w. utrwaliła się forma *Siedmiorogowo*, potem *Siedmiorogów*. W XIX w., w związku ze sprowadzeniem osadników niemieckich i założeniem w 1765 r. przez właściciela *Siedmiorogów* holendrów, n. z dodatkowym członem od ap. *holendry*, por. SG X 517. Obecnie dwa obiekty, stąd człony odróżniające od liczebników *pierwszy* i *drugi*. Lit.: Bańkowski, Onom XIX 152. ZZ

Siedmiostawice zob. **Siedmino**

Siedmiowlók, wś zaginiona, zapewne włączona do wsi Dębowa Łąka, tor., gm. Dębowa Łąka, 9 km na pld.-wsch. od Wąbrzeźna: *Siebenhuben* 1409 MTB 569; *Sebenhuben* 1414 Br 146; *Sebenhuben* ok. 1423/24 DK 94; *Siebenhuben* oder *Syodmywłuki* 1563 SHGCh 115; Aus den Güttern ... *Siedmiowlók* 1570 ŻDz XXIII 54; *Siedmiowlók*, złączony z Dąbrową Łąką 1925 Krzep 105. — O dawnej n. niem. *Siebenhuben* zob. *Siebenhuben*. Nazwa pol. jest kalką n. niem., w formie złożenia. Lit.: SHGCh 115; CzNiem 146. WK

Siedmiradz zob. **Siemiradz** (1)

Siedzewo zob. **Siedzów**

Siedziszowice zob. **Siedliszowice** (1)

Siedzów, wś, siedl., gm. Sobienie-Jeziory, 10,5 km na pld.-wsch. od Góry Kalwarii: *Siedzowo* (1242) (!) KMaz I 503, fals.; *Szedzewo* 1408 Czer nr 90; *Syedzewo* (1444)1456 SHGMz(MK 3, 299); *Syedzow* (1449)1456 SHGMz(MK 4, 145–145v); *Syedzewo* (1451)1456 SHGMz(MK 4, 118); *Syedzow* 1481 SHGMz(MK 5, 197); *Siedzowo* 1576 ŻDz XVI 217; *Siedziow* 1783 MpPerMz; *Siedzów* 1827 Tabella II 167; *Siedzów* 1839 MpKwat IV 4; *Siedzów* 1889 SG X 517; *Siedzów*, -dziowa, *siedziowski* 1966 UN 135, 15. — Od n. os. *Siedz, z suf. -owoll-ewo. Do n. os. por. czas. *siedzieć*. UB

Siegda zob. **Staszowice** (1)

Siegelkow zob. **Żychlikowo**

Siegenau zob. **Danowo** (4)

Siegendorf zob. **Siedliska** (11)

Siegersdorf zob. **Podbrzezie** (3)

Siegersdorf-Neudorf zob. **Nowa Wieś** (19)

Siegersfeld zob. **Karbowskie**

Siegfriedsdorf zob. **Frydek, Sierakowo** (8)

Siegfriedsdorff zob. **Miedźna**

Siegfriedswalde zob. **Żegoty**

Sieglitz zob. **Szczyglice** (2)

Siegmunden zob. **Orłowo** (7)

Siegroth zob. **Dobrzeńce** (2)

Siegruh zob. **Raciniewo** (2)

Siejba, cz. Czarnówki, dawniej wś (?), suwał., gm. Wydminy: *Schiben* 1560, *Macht* lub *Scheube* 1563 BiałKoł 153; *Scheuba* ok. 1845 MpRey nr N; *Scheuba* — *Siejba* 1879 KętN 156; *Siejba* 1882 KętL 520; *Siejba*, dobra 1889 SG X 518–9; *Scheuba* — *Siejba*, -by, *siejbski* 1949 MPol XXVII

nr 92; *Siejba* — *Scheuba*, -y, os. 1951 Rosp 288; *Siejba*, os. 1967 SM 1021; *Siejba*, -by 1982 WUN III 211. — Starsza n. *Macht* od n. os. odbiorcy wymienionego w pierwszych nadaniach Jakuba *Machta*, później n. *Schiben*, *Scheube*, może od niem. n. os. *Scheublin* = *Schäuble* (*Schaub*, *Schäuble*), śrwniem. *schoup* 'wiązka słomy' Brech II 503, 489. W. Kętrzyński w XIX w. spolonizował n. w postaci *Siejba*, z adideacją do ap. *siejba* 'sianie, siew' SW VI 101. Lit.: Szcześniak, PMT XII 164; BiałPrzem 31, 66, przyp. 270, 204, 206–7; BiałKoł 153. RP

Siejew, os., dawniej wś, kal., gm. Zduny, 2 km na pln.-zach. od Zdun: *Siejewo* 1789 MKI(Tab 45, 14); *Siejewo*, folw. 1846 KsP 245; *Siejewo*, niem. *Schoenmuehl* 1889 SG X 519; *Siejew*, niem. *Schönmühl* 1921 Sk X 42, 155; *Siejew*, -wa 1982 WUN III 211; gw. *śejef*, -va, *śejeski*. — Od nazw. *Siej*, *Sieja* Snazw VIII 391 (: *sieja* 'nazwa ryby' lub czas. *siac*) lub ap. *sieja*, z suf. -ewo, później -ew. Nazwa niem. *Schönmühl* wprowadzona przez władze zaboru pruskiego. ZZ

Siejuszyce zob. **Siąszyce**

Siekierczyn, wś, jel., gm. Siekierczyn, 9 km na pld.-wsch. od Zgorzelca: *Geiselbrechtsdorff* (1346) KOL 57; *Gosswinstorff* 1378, *Gisilbrechtsdorff* 1380, *Gosowinstorff* (?) 1395, *Giselwigsdorff* 1398, *Gisselbrechtsdorff* 1416 CdL III 42, 59, 265, 247, 725; *Geiselbrechtsdorf* 1417, *Geysewersdorf* 1436, *Geysamsdorf* 1451, *Geyssemannsdorf* 1454 KOL 57; *Geibersdorff* 1481 SGTS II 305; *Geibisdorff* 1489, *Geibisdorff*, *Geisdorff* 1491, *Gebisdorff* 1507 KOL 57; von *Geybigsdorf* 1514–15 CdL V 93; *Geybeszdorff* 1520 CdL V 99; *Geysmansdorf* 1557 KOL 57; *Geibsdorf*, *Grieselbrechtsdorff* 1816 SGTS II 305; *Geibsdorf*, örtlich in *Ober-, Mittel- u. Nieder- getheilt* 1845 K 149; *Geibsdorf* 1941 Wrzosek 33; *Jeziorna*, n. przejściowa 1945 SGTS II/2, 305; *Geibsdorf* — *Siekierczyn*, -a, *siekierczyński* 1946 MPol XXV nr 142; *Siekierczyn*, -na 1982 WUN III 211. — Pierwotnie *G(e)iselbrechtsdorff*, później też *Geisemannsdorf*, od n. os. *Geiselbrecht*, *Gisselbrecht*, *Geisman* (: *Geisel*) Gott 203 i ap. *Dorf* 'wieś'. Nazwa ulegała skróceniu do postaci *Geiersdorf*, *Geisdorf*, *Geibigsdorf*, ostatecznie *Geibsdorf*, może pod wpływem n. os. typu *Geibel*, *Geier* Gott 203. Okresowo występowała z członami odróżniającymi od przym. *ober*

Siekierczyn

‘górný’, *mittel* ‘środkowy’ i *nieder* ‘dolny’ na określenie części wsi. Efemerycznie też n. niem. *Gosswinsdorf*, od n. os. *Gosswain* (: *Gozwin*) Gott 215. Po 1945 r. wprowadzono urzędowo n. *Siekierczyn*. Lit.: BenaGŁuż 389–94; SNGŚI XII 85; SGTS II/2, 305–11; Zych, Rocznik Dolnośląski XII, 1989, s. 269. PS

Siekierczyn zob. **Siekierczyna** (2)

Siekierczyna (1), wś, nowosąd., gm. Limanowa, 5 km na pld. od Limanowej: *Sziekierczyna* 1538 SHGKr(kartoteka); *Siekierczyna* 1581 ŻDz XIV 135; *Siekierczyna* 1629 RPobKr 202; *Siekierczyna Dolna* 1749 PŚąd I 108; *Siekierczyna* 1794 Ga Oo; *Siekierczyna* 1886 Bigo 174; *Siekierczyna* 1889 SG X 520; *Siekierczyna*, -ny, *siekierczyński* 1964 UN 6, 58; gw. *śekerčynall*/*śykčyrčna*, -y, *śekerčajski*. — Od n. os. *Siekierka* SSNO V 52 (: *siekierka*), z suf. -ina. Okresowo n. z członem odróżniającym od przym. *dolny*. Lit.: PŚąd I 108. IN

Siekierczyna (2), wś, tarn., gm. Ciężkowice, 16 km na pln.-zach. od Grybowa: *Sekijrczina* (1370)1408 KMłp I 368; *Szekyrczyna* 1470–80 DB II 303; *Syekierczin* 1529 LR 269; *Siekierczyna* 1581 ŻDz XIV 131; *Siekierczyna Górna*, *Siekierczyna Nizna* 1765 Żyd 421; *Siekierczyna*, wś 1889 SG X 520; *Siekierczyna* 1921 Sk XII 14; *Siekierczyna*, -ny, *siekierczyński* 1964 UN 15, 12; gw. *śikircynã*, -y, *śykčyški*. — Dawniej *Siekirczyna*, od n. os. *Siekirka* SSNO V 52, z suf. -ina, -in, wtórnie z regularnym przejściem -ir- > -er-. W XVIII w. n. z członami odróżniającymi od przym. *górný*, *nižny*. Lit.: Nieckula, -ov- 306. IN

Siekierczyna zob. **Siekierzyńce**

Siekierzyńce zob. **Siekierzyńce**

Siekierka (1), wś, biał., gm. Sidra, 13,5 km na pld.-wsch. od Dąbrowy Białostockiej: *Siekierkę* (acc.) 1744 SDV 97; *Siekierka* wieś 1784 DekGr 117; *Siekirka* 1889 SG X 522; *Siekierka* 1921 Sk V 76; *Siekierka*, -ki 1982 WUN III 211. — Od n. os. *Siekierka*. EB

Siekierka (2), dziś *Siekierka Nowa* i *Siekierka Stara*, dwie wsi, rad., gm. Chotcza, 11 km na pld.-wsch. od Zwolenia: *Volya Syekierczina* 1529 LR 27; *Siekierka* 1783–84 RejKor 356; *Siekierka* 1787 Spis 393; *Siekierka* 1827 Tabella II 167; *Siekierka*, wś i folw. 1889 SG X 520; *Siekierka*, wś i kol. 1902 Przew II 154; *Siekierka Nowa*,

kol., *Siekierka Stara*, wś 1921 Sk III 19; *Nowa Siekierka*, -wej -ki, *Stara Siekierka*, -rej -ki, *siekierski* 1966 UN 26, 19, 20; *Nowa Siekierka*, -wej -ki, *Stara Siekierka*, -rej -ki 1981, 1982 WUN II 550, III 292; po zmianie *Siekierka Nowa*, *Siekierka Stara*, -ki -ej, *siekierski* 2002 DzU nr 233, poz. 1967. — Dawniej n. zestawiona *Wola Siekierczyna*, od ap. *wola* i od n. os. *Siekierka*, z suf. -ina. Od XVIII w. *Siekierka*, współcześnie dwie wsi o n. zestawionych z członami odróżniającymi od przym. *nowy*, *stary*. Lit.: KopRad 439. IN

Siekierki (1), wś, biał., gm. Drohiczyn, 12 km na pln.-zach. od Drohiczyzna: *Ciołkowo* 1509 Kond 179; Danina ... Janu Sekirce na Żerebiey u Drohickom Powietie, w *Sekirkach*, *Siekierki* 1511–13, *Siekierki* 1552 HalBiał I 154; *Siekierki*, w *Siekierkach*, w *Nowej wsi*, z *Siekierek* 1569 UPL 266, 268; *Siekierki* 1604 HalBiał I 154; *Siekierki* 1676 CzRkps nr 1099; *Siekierki* 1793 SHGPd(Regof 2); *Siekierki Ciołkowo* (!) 1795 MpPerPd; *Siekierki Ciołkowo* i *Neu Siekirki* 1808 Kond 179; *Siekierki Ciołki*, *Siekierki Małe*, dwie wsi 1889 SG X 520; *Siekierki* 1921 Sk V 24; *Siekierki*, -rek 1982 WUN III 211; gw. *śekerki*, -kerk, *śekerski*, *małe śekerki*, -yč -kerk. — Początkowo *Ciołkowo*, od n. os. i n. herbu *Ciołek*, *Ciołko* SSNO I 378, z suf. -owo. Następnie *Sieki(e)rki*, od n. os. *Siekierka*, *Siekierko*, w l. mn., por. zapis z l. 1511–13, też Falk i Wojciech *Siekierka* w pow. drohickim 1524 Kond 179. Do dziś występuje w tej wsi nazw. *Siekierko*. W XVIII–XIX w. n. zestawione *Siekierki-Ciołkowo*, *Siekierki-Ciołki* (człon drugi w formie pluralnej); współcześnie, wskutek elipsy członu drugiego, *Siekierki*. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *mały*, *nowy*, niem. *neu*. Lit.: Kond 179; HalBiał I 154; GórnRPd 63. EB

Siekierki (2), wś, biał., gm. Tykocin, 7,5 km na pld.-wsch. od Tykocina: *Siekierki* 1543 HMil 497; *Siekierki* 1558, *Siekierki* 1591 ŻDz XVII/1, 176, 154; *Siekierki* 1635 HalBiał I 154; *Siekierki* 1674 HMil 439; *Siekierki* 1780 HalBiał I 154; *Siekierki* 1795 MpPerPd; *Siekierki szlachta* 1827 Tabella II 167; *Siekierki* 1839 MpKwat VI 5; *Siekierki Bronaki*, wś 1889 SG X 520; *Siekierki*, wś, i *Siekierki Bronaki*, folw. 1921 Sk V 113; *Siekierki* 1952 UW 174; *Siekierki* i *Siekierki-Bronaki*, dwie wsi 1967 SM 1022; *Siekierki*, -rek

1982 WUN III 211; gw. *śekerki*, *-kerk*, *śekerski*. — Okresowo n. zestawiona *Siekierki-Bronaki*, człón pierwszy zob. *Siekierki* (1), człón drugi od nazw. *Bronak* (od im. złożonych typu *Bronisław*, *Bronisąd*, też od *brona*) RymSEN I 54, w l. mn. Okresowo z członem od ap. *szlachta*, w związku ze stosunkami własnościowymi. Lit.: HalBiał I 154; GórnRPd 63. EB

Siekierki (3), dziś *Siekierki Wielkie i Siekierki Małe*, dwie wsie, pozn., gm. Kostrzyn, 4,5 km na pld.-zach. od Kostrzyna: *Sekyrky* 1387 RWlkp I nr 8; de *Szekirky* 1387, de *Sekirky* 1389 Lek I nr 177, 585; de *Sekirka* 1389, *Sekirki* 1391 RWlkp I nr 61, 252; de *parvis Sekirki* 1393, de *Sequirek magnis* 1394 Lek I nr 1568, 1757; de *magna Sekirky*, de *parva Sekirky* 1394, de *Minori Szekirki*, de *Szekirki* 1397, de *Szekirky*, de *majori Sekerki* 1399 Lek nr 1817, 2323, 3020; *Minori Sekirki* 1401, *Mayor Sekirky* 1405 KZPozn nr 654, 2394; de *Minori Zekirky*, de *Parua Szekirky*, *Welike Szekirky* 1423 RWlkp I nr 1156, 1160, 1161; *Schekirky* 1427, *Schekirky Maior* 1428, de *Minori Syekirky* 1429, *Syekyerky Minus*, *Sykyrky Minus* 1435 SHGPn IV 373; *Syekyrky* 1508, *Minori Syekirki* 1510 NKs 51, 68; *utraque Syekyerky*, *Szyekyerki* 1534, *Siekierki Minus* 1563 SHGPn IV 373; *Siekierki*, *Siekierki minus* 1580 ŹDz XII 33; *Siekierki Wielkie*, *Siekierki małe* 1789 PPozn (Tab 6, 101v); *Siekierki Małe i Wielkie* 1889 SG X 520; *Siekierki Wielkie*, *-rek -kich*, *Siekierki Małe*, *-rek -lych*; gw. *śekerki veľge*, *-ek -ix*, *śekerki maŕe*, *-ek -yx*, *śekercki*. — Dawniej *Siekirki*, efemerycznie też *Siekierka* (singularyzacja). Forma *Siekierki* pojawia się już pod koniec XIV w., a utrwała w XVI. W związku z wyodrębnieniem się dwu obiektów n. z członami odróżniającymi od przym. łac. *magnus*, *maius*, *minor*, *parvus*, pol. *wielki*, *mały*. Lit.: SHGPn IV 373–88; PPozn 271. ZZ

Siekierki (4), wś, szczeć. gm. Cedynia, 8,5 km na pld.-wsch. od Cedyni: in villa *Czeckerick* 1355 CdB A XIX 78; *Czekeritz* 1432 CdB A XXIV 142; *Czekerigk* 1452 SHGNM (Repertorium nr 1391); *Zekerik* (1460) Berghaus III 359; *Zeckerick* (1460) CdB A VII 163; *Zeckerick* 1466 CdB A XXIV 190; *Zäckerik* 1753 Berghaus III 360; *Zceckerick* 1780 MpSchmettau; *Zeckerick* 1809 Bratring III 126; *Zäckerick* 1865 Berghaus III 136; *Siekierki* — *Zäckerick* 1951 Rosp 288; *Siekierki*, *-rek*

1982 WUN III 211. — Nazwa słów. niejasna; wg R. Trautmanna od ap. *siekierka*, w l. mn. Być może n. należałoby rekonstruować jako *Zagórki, od n. *Görick*, słow. *Górki, składowej wsi Łysogórk, w formie wyrażenia przyimkowego. Nazwa zniemczona jako *Zäckerick*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Siekierki*. Lit.: TrautmElb II 77; Versuch zur Erklärung der Entstehung des Namens Lietzegöricke, KonKskl. 25, 1979, 9–33. BCz

Siekierki (5), cz. Mokotowa w Warszawie, dawniej wś: *Siekierki* 1772 MpZan; *Siekierki* 1783 MpPerMz; *Siekierki* 1827 Tabella II 167; *Siekierki Wielkie*, *Siekierki Małe* 1839 MpKwat IV 3; *Siekierki Wielkie i Małe* (lit. A, B) 1889 SG X 520; *Siekierki*, *-rek*, cz. mta 1964 UN 37, 7. — Od n. os. *Siekierka*, w l. mn. Obiekt znany od XVII w., powstał w miejscu zag. wsi *Czarnowo* (11). W XIX w. *Siekierki Duże i Małe*; człony odróżniające od przym. *duży*, *mały*. W 1916 r. wsi zostały przyłączone do Warszawy. Lit.: SHGWarsz 37. UB

Siekierki-Bronaki zob. **Siekierki** (2)

Siekierki-Ciolki zob. **Siekierki** (1)

Siekierki-Ciolkowo zob. **Siekierki** (1)

Siekierki-Małe zob. **Siekierki** (1, 5)

Siekierki-Rotki zob. **Rotki**

Siekierki Szlachta zob. **Siekierki** (2)

Siekierki Wielkie zob. **Siekierki** (5)

Siekierkowo zob. **Siekierowo**

Siekierno, wś, kiel., gm. Bodzentyn, 5 km na pld. od Bodzentyna: *Szyekyerzno* (1334), de *Szekirzno* 1396 Kkk II 10, 200; *Szyekirzno* 1470–80 DB II 491; *Syekyerno* 1529 LR 30; *Syekyrna* 1564–65 Lusand 329; *Sziekirna* 1578 ŹDz XIV 190; *Siekierno* 1783–84 RejKor 240; *Siekierno* 1787 Spis 400; *Siekierno* 1889 SG X 521; *Siekierno*, *-na*, *siekierniański* 1966 UN 23, 85. — Od ap. *siekiera* (w niezidentyfikowanym znaczeniu topograficznym) lub od n. os. *Siekiera* SSNO V 57, z suf. *-no*, okresowo też *-na*. Lit.: KSand 178; KopKiel 288; Borek, *-bn-* 210. IN

Siekierowice, wś, wroc., gm. Dobroszyce, 11 km na pld.-zach. od Oleśnicy: [*Schickerwitz*] XIII–XIV Heyne I 633, 656; *Schickerwitz* 1712 MpDSOls; *Schickerw.* 1736 MpWielOels; *Schickerwitz* 1743 SNGŚI XII 85; *Schickerwitz* 1785 Z IV 297; *Schickerwitz* 1845 K 587; *Schickerwitz* 1900 Myc 81; *Schickerwitz* — *Siekierowice*, *-ic*, *siekie-*

Siekierowizna

rowicki 1947 MPol XXV nr 124; *Siekierowice*, -wic 1982 WUN III 212. — Pierwotnie zapewne *Siekierowice, od n. os. *Siekiera*, lub *Sikorowice, od n. os. *Sikor(a)* SSNO V 73, VII 226, z suf. -owice; n. zmienczono jako *Schickerwitz*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Siekierowice*. Lit.: SNGŚI XII 85; Kozierowski, SIOcc VIII 308. PS

Siekierowizna, wś, częst., gm. Przystajń, 14,5 km na płd.-zach. od Krzepic: *Siekierowizna* 1783–84 RejKor 284; *Siekierowizna* 1790 SHGKrMat 274; *Siekierowizna* 1827 Tabella II 167; *Izabelów* 1882 SG III 329; *Izabelów* 1897 Kdwr(Krzepice); *Siekierowizna*, wś 1921 Sk III 16; *Siekierowizna* 1933 SkBy 1526; *Siekierowizna*, -ny 1982 WUN III 212. — Od n. os. *Siekiera*, z suf. -owizna. Okresowo miejscowość nosiła n. *Izabelów*, od im. *Izabela*, z suf. -ów. Lit.: Safferewiczowa, -izna 32. IN/PD

Siekierowo, wś nieistniejąca, suwał., gm. Bakałarzewo, 12 km na płn.-wsch. od Olecka: Fol. *Sekerowo* 1839 MpKwat VI 3; *Siekierkowo* al. *Siekierowo*, folw. 1889 SG X 520; *Siekierowo*, folw. 1921 Sk V 88; *Siekierowo*, folw. 1933 SkBy 1526; *Siekierowo*, wś 1962 SkBiał 132; *Siekierowo*, wś 1967 SM 1022. — Od n. jez. *Siekierowo* (dziś *Siekierowo*), por. *Jezioro Siekierowo* 1784 DekOlv 57, w którego pobliżu leżała miejscowość (do n. jez. por. n. os. *Siekiera* + suf. -owo). Niewykluczone, że w miejscu dawnego folwarku w XX w. powstała nowa wieś o takiej samej nazwie. EB/PS

Siekierzyce, wś, legn., gm. Mściwojów, 4 km na płd.-wsch. od Jawora: *Seckerwitz* 1386 LandbSch II nr 198; Przibke von *Sekkerwitz* 1388 LandbSch I nr A95; *Seckirwitz* 1389, 1396 LandbSch II nr 705, III nr 347; *Seckirwitz* 1448, *Segkerwitz* 1500, *Segkerwitz* 1512, *Seckerwitz* 1528, 1565, 1652 CdSil XXXV 89, 127, 142, 153, 179; *Seckerwitz* 1677 J IV 72; *Seckerwitz* 1736 MpWielJav; *Seckerwitz* 1786 Z VI 53; *Seckerwitz* 1845 K 624; *Seckerwitz*, *Zakrzewo* 1900 Myc 83; *Seckerwitz*, *Zakrzewice* 1941 Wrzosek 33; *Seckerwitz* — *Siekierzyce*, -yc, *siekierzycki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Siekierzyce*, -rzyc 1982 WUN III 212. — Pierwotnie **Sieki(e)rowice* lub **Sieki(e)rzyce*, od n. os. *Siekiera*, *Siekira*, z suf. -owice lub -ice. Nazwę zmienczono jako *Seckerwitz*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Siekierzyce*. Lit.: SNGŚI XII 85. PS

Siekierzyn (1), wś, kal., gm. Grabów nad Prosną, 3,5 km od Grabowa na Prosną: Vw. *Siekierzyn* 1802–03 MpGillyPr; P. u. M. *Siekierzyn* 1830–31 MpRey nr 133; *Siekierzyn* mł. 1846 KsP 306; *Siekierzyn*, os. wiejska i młyn 1889 SG X 521; *Siekierzyn*, os. 1921 Sk X 67; *Siekierzyn*, os. 1933 SkBy 1527; *Siekierzyn*, os. 1967 SM 1022; *Siekierzyn*, -na 1982 WUN III 212. — Od n. os. *Siekiera* lub ap. *siekiera*, z suf. -in. PS

Siekierzyn (2), os., dawniej wś, kal., gm. Żerków, 6 km na płn.-wsch. od Żerkowa: *Siekerino* (!) 1328 KW II 420; in *Sykirzino* 1405 RegLub 86; *Szeczrino*, *Schyekyrzyny* 1449, *Schyekyrzini* 1453 Koz III 189; Stephanus *Szeczirzewski* 1498 AC II nr 720; *Szeczierzino* 1561–75 Koz III 189; *Siekierzyn* Kr. 1802–03 MpGillyPr; *Siekierzyn* 1846 KsP 320; *Siekierzyn*, folw. 1889 SG X 521; *Siekierzyn*, -na, cz. wsi Antonin 1971 UN 79, 13; *Siekierzyn*, -na 1982 WUN III 212. — Od n. os. *Siekira* SSNO V 51, początkowo z suf. -ino, następnie -in. W XV w. odnotowano także formy w l. mn. W n. poświadczone przejście -ir- > -er-. ZZ

Siekierzyn zob. **Dylewo** (1), **Szczepankowo** (4)

Siekierzyniec zob. **Siekierzyńce**

Siekierzyno zob. **Siekierzyn** (2)

Siekierzyńce, wś, zamoj., gm. Dołhobyczów, 24 km na płd.-wsch. od Tyszowiec: *Siekierzyna* od. *Siekierzynce* 1779–83 MpMieg; *Siekierzyniec* 1827 Tabella II 167; *Siekierzynce* 1839 MpKwat VII 9; *Siekierzynce* 1889 SG X 521; *Siekierzynce*, -niec, *siekierzyniecki* 1970 UN 109, 9. — Dawniej *Siekierzyna*, zapewne od n. os. *Siekierka* SSNO V 52, z suf. -ina (lub od n. os. *Siekierzyna* SSNO V 51), wtórnie n. rozszerzona za pomocą suf. -ce. Późniejsza postać *Siekierzyńce*, powstała zapewne przez skojarzenie z ap. *siekiera*, okresowo uległa singularyzacji jako *Siekierzyniec*. Lit.: CzChełm 191. BCz/PS

Siekierka zob. **Siekierki** (3)

Siekirki Magna zob. **Siekierki** (3)

Siekirki Parva zob. **Siekierki** (3)

Siekirna zob. **Siekierno**

Siekirzyny zob. **Siekierzyn** (2)

Siekłówka, wś, krośn., gm. Kołaczyce, 8 km na płn.-wsch. od Jasła: de *Secluca* 1381 SHGSd (Cb 1, 7); de *Secluca*, de *Syekluka* 1400 Krak nr 314, 329; de *Szecluka* (1436) ZDM II 223; de *Syeklu-*

ka 1463 SHGSd(TP 22, 156); *Sicluka ... Szicluka* (1475) Ktn 263; *Syekulca, Syekluka ...* In *Syeklyvka* 1529 LR 38, 92; *Siekluka* 1581 ŻDz XIV 243; *Sieklówka Górna i Dolna*, wś 1889 SG X 522; *Sieklówka Dolna, Sieklówka Górna*, dwie wsi 1933 SkBy 1527; *Sieklówka Górna, Sieklówka Dolna, -ki -nej, sieklewski* 1965 UN 58, 13, 14; *Sieklówka Dolna, Sieklówka Górna, -ki -nej*, dwie wsi 1982 WUN III 212; po zmianie *Sieklówka, -ki, sieklewski* 1991 MPol nr 46, poz. 327; *Sieklówka, -ki, sieklówecki* 2013 DZU poz. 200; gw. *śeklufka, -ki, śekloski*. — Dawniej *Siekluka*, zapewne od n. os. *Siekluka, zob. *Siekluki* (2). Zdaniem Z. Babika możliwy też związek z niejasnym znaczeniowo apelatywem, por. n. ter. *Sieklucznia*, pole Koz III 189. Od XIX w. n. dostosowana do typu n. m. na *-ówka*. Okresowo dwie jednostki osadnicze o n. zestawionych *Sieklówka Dolna* i *Sieklówka Górna*. Lit.: OPilz 53. IN

Sieklucka Wola, wś zaginiona, leżała w dawnym pow. wareckim, w par. Jasionna, rad.: *Vola Secluczka, Secluczka Vola* 1417 Czer nr 935, 943; *Wolya Szecluczka* 1425 Czer nr 1779; *Syekluczewska Vola, villam Syekluczskawolya* 1430 MkM II nr 230. — Nazwa zestawiona, od ap. *wola*, z członem lokalizującym od n. m. *Siekluki* (3). UB

Siekluczewska Wola zob. **Sieklucka Wola**

Siekluka zob. **Sieklówka**

Siekluki (1), wś, biał., gm. Boćki, 15,5 km na pld.-wsch. od Brańska: *Siekluki* 1569 UPL 266–7, 275; *Siekluki* 1676, *Siekluki* 1794 Kond 179; *Siekluki* 1889 SG X 523; *Siekluki* 1921 Sk V 29; *Siekluki, -luk* 1982 WUN III 212; gw. *sekluki, -luk, seklucki*. — Nazwa ponowiona z n. wsi *Siekluki* na historycznym Mazowszu. Lit.: Kond 179. EB

Siekluki (2), wś, ciech., gm. Dzierżąznia, 5,5 km na zach. od Płońska: in *Secluk* przed 1194, in *Secluk* 1222 KMaz I nr 128, 212; *Secluki* 1400, *Szecluki* 1403, *Secluky* 1405, *Syecluky* 1415 Płoń nr 28, 325, 511a, 2388; *Seclukj, Sjeclukj* (1416)1456 SHGMz(MK 3, 2); *Szyeklvky, Seclyky* 1426, *Szecluky* 1428 MkM I nr 372, 662; *Syecluky, Szecluki* 1434 Zakr II nr 471, 567; de *Syekluka (Syecluky)* (1439)1456 SHGMz(MK 3, 325); *Szyecluky* 1478 SHGMz(MK 5, 71); *Zyekluky* 1503 SHGMz(Ep. 16, 177v–178); *Syecluky* 1522 SHGMz(WT 6, 302); *Siekluky* 1576 ŻDz XVI 305; *Szecluki* 1784 MpPerPł; *Siekluki* 1827

Tabella II 167; *Siekluki* 1889 SG X 522; *Siekluki, -luk* 1982 WUN III 212. — Zapewne od n. os. *Siekluka lub *Siekluk, ta może od n. os. *Siekló* SSNO V 54 (: *Siek-*), por. też *Sieklie* SSNO V 53. Niewykluczony związek n. os. z zaimkiem zwrotnym *się* i rzecz. *kluka* 'hak, zakrzywiony kij', *klukać* 'kruczyć w brzuchu', *klukas* 'długi dziób' SL II 385, por. też wsch. gw. *siekluki* 'jakieś drobne rybki znajdujące się jedynie w strumyku wody mineralnej, nieopodal Pren, nad Niemnem' SGPKar V 124 (choć ten ap. raczej zapomniany z dialektów bałtyckich). Lit.: SHGWy 48–9; ZMaz 330–1; GórnRWłkp 108. UB/PS

Siekluki (3), dziś *Stare Siekluki*, wś, rad., gm. Stara Błotnica, 8 km na pld.-wsch. od Białobrzegów: *villam ... Secluky* 1343 KMaz II nr 258; *Secluki* 1417 Czer nr 899; *Secluky* 1434 MkM II nr 475; *Szecluky* 1493, *Syecluky* 1505 ZHer nr 734, 840; *Syecluky maior, Syecluki minor* 1511/12 VisitGn 349; *Szecluki Maior, Szecluki Minor* (1531) VisitGn 669; *Siekluki* 1576 ŻDz XVI 244; *Szecluki* 1783 MpPerMz; *Siekluki* 1827 Tabella II 167; *Siekluki* 1839 MpKwat IV 5; *Siekluki* 1889 SG X 522; *Siekluki* 1952 UW 126; *Stare Siekluki, -rych -luk, Nowe Siekluki, -wych -luk, cz. wsi, sieklucki* 1964 UN 18, 20; *Stare Siekluki, -rych -luk* 1982 WUN III 319; *Nowe Siekluki, -wych -luk, cz. wsi, Stare Siekluki, -rych -luk* 2013 DZU poz. 200. — W XVI w. n. z członami łac. od przym. *magnus* 'duży', *parvus* 'mały'. Współcześnie z członem odróżniającym od przym. *stary*, antonimicznym w stosunku do n. cz. wsi *Nowe Siekluki*. Lit.: GórnRWłkp 108. UB

Siekotowo zob. **Świekatowo**

Siekowo Maior zob. **Siekowo**

Siekowo Minor zob. **Siekówko**

Siekowo, wś, leszcz., gm. Przemęt, 7,5 km na pld. od Wielichowa: *Zecowo* 1210 KW I 64; antiquum *Zekow* (1319)1646 KW II 348; de *Sekowo* 1391, de *Szecowo* 1394 Lek II nr 1465, 1663; *Szekowo, Sekowo* 1397 Lek I nr 2011, 2325; *Szekow* 1400 KZPozn nr 45; Otto *Zecoszezi* 1395 RWłkp III nr 73; *Secow* 1417, *Syekowo, Szyekowo* 1423 KW VIII 50, 267, 268; *Schekowa* 1432 RWłkp III nr 1422; *Maior Syecowa* 1432, *Seccowa* 1435, *Magnum Syekowo* 1443, *Mayus Szyekowo* 1463 SHGPn IV 388, 399; *W. i M. Siekowo* 1462 SHGPn (PG 6, 162v); In *Maiori Syekowo* 1510 NKs 127;

Sieków

Siekowo maior 1580–81 ŻDz XII 81; *Siekowo maior* 1622–24, *Siekowo* 1775 PPOzn (Tab 1, 83 i 7, 13); *Siekowo* 1889 SG X 523; *Siekowo*, -wa 1982 WUN III 212; gw. *śekowo*, -va, *śekoski*. — Od n. os. *Siek* SSNO V 51 (: *śiek* 'cios'), z suf. -owo, -ów. Od XV do XVII w. n. z dodatkowym członem odróżniającym łac. *Magna*, pol. *Wielkie*. Lit.: SHGPn IV 388–96; PPOzn 271. ZZ

Sieków zob. Siekowo

Siekówko, wś, leszcz., gm. Przemęt, 10 km na płd.-zach. od Wielichowa: utraque *Seccowo* 1428, *Minor Syeccowa* 1432, *Minus Syekowo* 1445 SHGPn IV 396; W. i M. *Siekowo* 1462 SHGPn (PG 6, 162v); *Minus Szyekowo* 1463, *Minor Szyekowo* 1468 SHGPn IV 397; In *Minori Syekowo* 1510 NKs 127; *Siekowo minor* 1580–81 ŻDz XII 81; *Siekowo minus*, *Siekowko* 1622–24 PPOzn (Tab 1, 83 i 7, 12v); *Siekówko* 1889 SG X 523; *Siekówko*, -ka 1982 WUN III 212; gw. *śekufko*, -ka, *śekufczyjski*. — Od n. m. *Siekowo*, początkowo z członem dyferencyjnym *Minus*, *Minor*. Następnie n. uległa uniwerbizacji za pomocą suf. -ko. Lit.: SHGPn IV 396–7; PPOzn 179. ZZ

Sielachowskie, wś, biał., gm. Wasilków, 5 km na płd.-zach. od Wasilkowa: *Sielachowskie* 1784 DekKn 110; *Sielachowskie* 1795 MpPerPd; *Sielachowskie* 1849 Szot 497; *Sielachowskie* 1902 SG XV/2, 580; *Sielachowskie* 1921 Sk V 10; *Sielachowskie*, -kich 1982 WUN III 212. — Od nazw. *Sielachowski* (od podstawy *siel-*, por. *siolo* 'wieś; gospodarstwo', *sielanin*, *sielak* 'wieśniak') RymSEN II 418, w l. mn. Nazwisko *Sielachowski* do dziś występuje w tej wsi. Lit.: Kond 179–80; Szot, Dekanat białostocki w 1849 r., *Studia Teologiczne* 26, 2008, 497. EB/PS

Sielanka, kol., okresowo wś, bydż., gr. Piotrków Kujawski, 1,5 km na płd.-zach. od Piotrkowa Kujawskiego: *Sielanka*, kol. 1921 Sk I 102; *Sielanka*, kol. 1933 SkBy 1527; *Sielanka* 1934 Mp-100(38–27); *Sielanka* 1936 MpMbl(3476); *Sielanka*, kol. 1967 SM 1022; *Sielanka*, -ki, *sielański*, wś 1972 UN 182, 26; *Sielanka* 1981 Mp-10(365.343). — Zapewne n. metaforyczna, od ap. *sielanka* 'idylla'. W XIX i XX w. nazwy typu *Rozkosz*, *Arkadia* często były nadawane nowo powstającym jednostkom osadniczym. AG

Sielanka zob. Siedlanka (1)

Sielasen zob. Żelazy

Sielawonki zob. Siliwonki

Sielc (1), wś, biał., gm. Boćki, 12 km na płd.-wsch. od Brańska: w pobliżu *Siedlca* 1548–49 Kond 180; Wieś *Siedlec*, [z] *Sielcza* 1558 AWAK XIV 26; z *Cenya* 1567 Kond 180; *Sielec* 1569 UPL 245; *Sieliecz* 1591 ŻDz XVII/1, 150; *Sielce* 1661–64, *Sielce* 1775–89 Kond 180; *Sielec* 1779–87 HalBiał II 95; *Sielec* 1902 SG XV/2, 581; *Siele* (!) 1921 Sk V 29; *Sielc* 1952 UW 158; *Sielc*, -ca, *sielecki* 1972 UN 153, 31; gw. *śelc*, -ca, *śelcański*. — Początkowo *Siedlec*, od ap. *siodlo, z suf. -ec, lub od ap. *siedlec, zob. *Siedlce* (1a). Następnie *Sielec*, wskutek uproszczenia -dl- > -l-. W XVIII w. też w formie pluralnej *Sielce*. Współcześnie ustaliła się postać *Sielc*, powstała pod wpływem przypadków zależnych. Lit.: Kond 180; HalBiał II 95. EB

Sielc (2), wś, ostroł., gm. Ostrow Mazowiecka, 6 km na zach. od Ostrowi Mazowieckiej: *Szyedlyecz* 1516 SHGMz(Ep. 2, 174); *Siedliecz* 1578 ŻDz XVI 403; *Sielce* 1783 MpPerMz; *Sielc* 1827 Tabela II 167; *Sielce* 1839 MpKwat V 3; *Sielc* 1889 SG X 524; *Sielc*, -ca, *sielecki* 1971 UN 134, 17. UB

Sielc (3), dziś *Nowy Sielc* i *Stary Sielc*, dwie wsi, ostroł., gm. Rzewnie, 12,5 km na płd.-zach. od Różana: *Syedlecz*, *Sedlecz* (1421)1456 SHGMz (MK 3, 77); *Szedlecz* 1428 MkM I nr 756; *Syedlecz*, *Sedlecz* 1431 MkM II nr 525; *Syedlecz* 1480 SHGMz(Ep. 13, 276v); *Zedlecz* (1502)1517 SHGMz(Z 20, 471–472); *Sielcz* 1582 ŻDz XVI 392; *Sielce* 1783 MpPerMz; *Sielc* 1827 Tabella II 167; *Sielc* 1839 MpKwat IV 2; *Sielc Nowy*, *Sielc Stary* 1889 SG X 524; *Nowy Sielc*, -wego -ca, *nowosielecki*, *Stary Sielc*, -rego -ca, *starsosielecki* 1971 UN 129, 39, 40. — Współcześnie dwie wsi o nazwach z członami dyferencyjnymi od przym. *nowy*, *stary*. Lit.: ZMaz 330. UB

Sielc zob. Krasnosielec, Siedlece

Sielc Nowy zob. Krasnosielec, Sielc (3)

Sielc Stary zob. Sielc (3)

Sielca zob. Sielece (4)

Sielce (1), wś, lub., gm. Końskowola, 8 km na płn.-wsch. od Puław: *Schyedlyecie* (1252)1445 Kkk I 34; *Sedlce* 1284 KMhp II 155; de *Sedlecz* 1448, *Syedlcze* 1453 LKP 38, 72; *Syedlecz* 1467 SHGLu III 210; *Syedliska* 1529 LR 33; *Zielce* 1565 Lulu 41; *Syedlcze* 1531 ŻDz XIV 359; *Siedlicz* 1580 RPobLu 781; *Siedlicz* 1626 RPobLu

138; *Sielce* 1783–84 RejKor 245; *Sielce* 1787 Spis 446; *Sielce* 1889 SG X 525; *Sielce* 1921 Sk III 33; *Sielce, Sielc, sielecki* 1971 UN 118, 27; gw. *śelce, śedlecki*. — Początkowo *Siedlce*, o etymologii zob. *Siedlce* (1a). W wyniku uproszczenia *-dl- > -l-* powstała forma *Sielce*. Okresowo *Siedlica*. Lit.: SHGLu III 210; KosLu 72. *IN*

Sielce (2), wś, płoc., gm. Sanniki, 14 km na płd.-wsch. od Gąbina: *Sedlce* 1418 Matr IV/3, supl. nr 534; *Sjedlecz* 1462 KkM 232; *Siedlecz, Syedlce* 1518 Matr IV/1, nr 2675, 2834; *Szyedlce* 1527 Matr IV/1, nr 5204; *Sedlce* 1531 Matr IV/1 nr 6016; z *Siedlcami* 1564 Luraw 133; *Sielce Regia* 1579 ŻDz XVI 199; między ... *Sielcami* 1602 Luraw 30; *Siedlecz, Siedlec* 1630 Luraw 115; *Siedlce* 1661 Luraw 185; *Sielce* 1789 Luraw 245; *Sielce* 1792 MpPerRw; *Siedlce* 1827 Tabella II 166; *Siedlce* al. *Sielce* 1889 SG X 503; *Sielce* 1921 Sk I 33; *Sielce* 1952 UW 10; *Sielce, Sielc, sielecki* 1971 UN 125, 27; *Sielce, Sielc* 1982 WUN III 212. *UW*

Sielce (3), wś, rad., gm. Promna, 8 km na płn.-wsch. od Białobrzegów: *Sielce*, kol. 1921 Sk I 48; *Sielce* 1937 Mp-100(42–32); *Sielce, Sielc, sielecki* 1964 UN 18, 16. *UB*

Sielce (4), dziś *Sielce* i *Sielce-Kolonia*, dwie wsi, rad., gm. Stomiec, 17 km na płd. od Warki: *Sielce* 1827 Tabella II 167; *Sielec* al. *Sielce* 1889 SG X 526; *Sielce*, wś i kol. 1921 Sk III 52; *Sielce, Sielc, Sielce-Kolonia, Sielc-nii, sielecki* 1964 UN 18, 8. — Okresowo n. w postaci *Sielec*. Współcześnie dwie wsi: *Sielce* i *Sielce-Kolonia*. Lit.: KopRad 176. *UB*

Sielce (5), dziś *Sielce Lewe* i *Sielce Prawe*, dwie wsi, skiern., gm. Skierniewice, 7,5 km na płn.-zach. od Skierniewic: *Sielce* 1839 MpKwat III 4; *Sielce* 1889 SG X 525; *Sielce Lewe, Sielce Prawe* 1914 KdwR(F 34); *Sielce* 1921 Sk I 72; *Sielce Lewe, Sielce Prawe* 1937 Mp-100(43–30); *Sielce* 1952 UW 94; *Sielce*, wś 1967 SM 1022; *Sielce Lewe, Sielce Prawe, -lec -wych* 1982 WUN III 212. — Dodatkowo człony od przym. *lewy, prawy*, pierwotnie odróżniały dwie części wsi. *UW*

Sielce (6), cz. Mokotowa w Warszawie, dawniej wś: *Siedlecz* (1406) SHGWarsz 254; *Szedlecz* 1421 SFPS 16, 97; *Syedlecz* (1446)1456 SHGMz (MK 3, 330v–331); z *Syedlecz* 1489 Warsz nr 1643; z *Siedlcami* (1565) Lumaz I 31; *Siedlca*

1580 ŻDz XVI 262; *Sielce* 1792 MpPerRw; *Sielce* 1827 Tabella II 167; Dw. *Sielce* 1839 MpKwat IV 3; *Sielce*, park cesarski z pałacikiem 1889 SG X 524–5; *Sielce, -lec*, cz. mta 1964 UN 37, 7. — Dawniej *Siedlec*. Wtórnie pluralizacja nazwy oraz uproszczenie *-dl- > -l-*. Wieś przyłączono do Warszawy w 1916 r. Lit.: SHGWarsz 254–5; Rzetelska-Feleszko, SFPS 16, 97. *UB*

Sielce zob. **Krasnosielc, Siedlce** (1a, 2, 4), **Siedlec** (5), **Sielc** (2), **Sielczyk, Sielec** (2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11)

Sielce-Kolonia zob. **Sielce** (4)

Sielczno zob. **Sylczno**

Sielczyk, cz. Białej Podlaskiej, dawniej wś: *Sielec* 1808 MpWGal VI; *Sielce* 1827 Tabella II 167; *Sielec* 1839 MpKwat VI 8; *Sielec* al. *Sielce* 1889 SG X 527; *Sielczyk* 1921 Sk IV 4; *Sielczyk, -ka, sielczykowski* 1966 UN 105, 8; *Sielczyk, -ka* 1982 WUN III 212; po zmianie *Sielczyk*, cz. mta 2013 DzU poz. 200. — Początkowo *Sielce, Sielec*, wtórnie w postaci zdrobniałej *Sielczyk*. *EB*

Sielec (1), wś, bydg., gm. Janikowo, 8 km na płd.-wsch. od Pakości: villa ..., que vocatur *Sedlce* 1228 PrUr I/1, 49; *Siedlce* (1259) CdP II 614; *Sedlce* 1315 KW II 317; *Sedlecz* 1417 AC II nr 88; *Syedlecz* 1489 Lupbrz 156; *Szedlec* 1509 AC III nr 673; *Sjedlecz* 1527 Vlad XI 56; *Szedlec* 1583 ŻDz XII 254; *Sielec* 1796–1802 MpSchröt XXV; *Siedlec* al. *Sielec* 1889 SG X 505; *Sielec*, niem. *Schellstein* 1921 Sk X 23, 155; *Sielec, -lca* 1982 WUN III 212. — Dawniej *Siedlce*. W XV w. *Siedlec*, w wyniku zmiany l. mn. na l. poj., następnie *Sielec*, w wyniku uproszczenia *-dl- > -l-*. Niemiecka n. *Schellstein* wprowadzona urzędowo przez władze zaboru pruskiego. *AG*

Sielec (2), wś, bydg., gm. Żnin, 11 km na zach. od Żnina: *Silche* (1136) KW I 11; de *Sedlecz* 1397 SHGKI(GZ 1, 12a); in villa *Szyedlyecz* 1498 Bob nr 653b; *Szyedlyecz* 1511–23 ŁLB I 158; *Sielce* 1548 MKI(B 143, 260); *Siedlecz* 1577 ZDz XII 185; *Sielec* 1674 MKI(ASK 74, 238); Wies *Sielec* wg taryf zwana *Siedlecz* 1775 MKI(Tab 37, 29); *Sielec* 1789 MKI(Tab 41, 28); *Sielec* 1846 KsP 529; *Siedlec* al. *Sielec* 1888 SG X 506–7; *Sielec, -lca, sielecki* 1971 UN 192, 11; gw. *śylec, -lca, śylecki*. — Dawniej *Siedlec*, wtórnie *Sielce, Sielec*. Okresowo i do dziś gw. *Silec*, z przejściem *-eL- > -iL-*. *ZZ*

Sielec

Sielec (3), wś, chełm., gm. Leśniowice, 11 km na pld. od Chełma: de *Sielec* (1440)1777 ZDM II 348; *Syelce* 1448 ZDM III 286; *Siedliscza* Reg. M. 1564 ŻDz XVIII/1, 178; swieszczennik *Siedliski*, wsi *Siedliska* 1633, villae *Sielec* 1659 AWAK XXIII 76, 279; *Sielec* 1739 AWAK XXVII 273; *Sielec* 1783–84 RejKor 3; *Sielce* 1796 PerOpis I 158; *Sielce* 1827 Tabella II 167; *Sielec* 1839 MpKwat VII 8; *Sielec*, dawniej podobno *Siedliska* 1889 SG X 527; *Sielec, -lca, sielecki* 1970 UN 108, 29. — Obocznie w XV–XVII w. *Siedliscza, Siedliska*, także *Sielce*. Lit.: CzChełm 191. BCZ

Sielec (4), cz. Sosnowca, dawniej wś, też mko, kat.: *Sedlecz* (1361)XVIII, *Sedlecz* (1361) KMłp I 310, 322; *Sedlecz* 1378 KMłp I 402; de *Sedlcza* 1398 Krak nr 6521; *Szyedlecz, Sziedlecz* 1470–80 DB II 204, 206; *Sziedlecz* 1581 ŻDz XIV 36; *Siedlec* 1680 Rej 37; *Sielce* 1783 SHGKrMat 272; *Siedlec* 1787 MpPerKr; *Sielec* 1789, *Sielca* (!) 1791 SHGKrMat 272; *Sielce* 1827 Tabella II 167; *Sielce*, wś 1889 SG X 525; *Sielec Nowy*, mko, *Sielec Stary*, mko 1933 SkBy 1528; *Sielec, -lca* 1982 WUN III 212; gw. *śelec, śelca, śelecki*. — Dawniej *Siedlec*, wtórnie *Sielec*. Okresowo w l. mn. Lit.: RKrak 152. IN

Sielec (5), dziś *Sielec Biskupi* i *Sielec-Kolonia*, dwie wsi, kiel., gm. Skalbmierz, 7,5 i 11 km na pln.-zach. od Kazimierzy Wielkiej: *Sedlecz* 1366 Kkk I 240; de *Sedlicz* 1379 Krak nr 591; *Szyedlecz* 1490 ŻDz XV 441; *Siedliecz* 1564 Lu-krak II 83; *Siedliecz* 1581 ŻDz XIV 18; *Siedlec* 1629 RPobKr 118; *Sielce* 1795 Żyd 414; *Siedlec* 1782–83 SHGKrMat 274; *Sielec* 1783–84 RejKor 354; *Sielec* 1787 MpPerKr; *Sielce* 1827 Tabella II 167; *Sielce* 1866 Miech 18; *Sielec* 1877 Zin II 140; *Sielec*, wś i kol. 1889 SG X 527; *Sielec*, wś i folw. 1933 SkBy 1528; *Sielec, -lca, sielecki*, wś, *Sielec Biskupi, -lca -piego, Sielec-Kolonia, -lca-nii*, dwie cz. *Sielca* 1966 UN 22, 19; *Sielec Biskupi, -lca -piego, Sielec-Kolonia, -lca-nii* 1982 WUN III 213; gw. *śelec/śedlec, śelca, śelski/śedlecki*. — Dawniej *Siedlec*, okresowo w l. mn. *Sielce*. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *biskupi* i ap. *kolonia* w znaczeniu osadniczym. Lit.: RKrak 152. IN

Sielec (6), dziś *Sielec*, wś, *Sielec Rządowy* i *Sielec Szpitalny*, dwie cz. *Sielca*, dawniej wsi, kiel., gm. Wiślica, 12 km na pld.-zach. od Bu-

ska-Zdroju: *Sedlecz* 1410 Sand nr 106; *Szedlyecz* 1470–80 DB I 435; *Szyedlecz* 1508 ŻDz XV 485; *Syedlyecz, Syedlecz* 1529 LR 295, 469; *Siedliecz* 1579 ŻDz XIV 209; *Sielec* 1783–84 RejKor 256; *Sielce* 1827 Tabella II 167; *Sielec Szpitalny* i *Sielec Rządowy*, dwie wsi 1889 SG X 527; *Sielec*, wś 1933 SkBy 1528; *Sielec Rządowy, -lca -wego, Sielec Szpitalny, -lca -nego, sielecki* 1966 UN 19, 85, 86; *Sielec, -lca, Sielec Rządowy, -lca -wego, Sielec Szpitalny, -lca -nego* 1982 WUN III 212–3; gw. *śelec, -a, śelecki*. — Dawniej *Siedlec*. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *rządowy, szpitalny*. Lit.: KSand 177; KopKiel 105. IN

Sielec (7), wś, kiel., gm. Wodzisław, 17 km na pld.-zach. od Jędrzejowa: *Sedlecz* 1381 Krak nr 1139; *Sielec* 1748–49 SHGKrMat 272; *Sielce* 1783–84 RejKor 230; *Siedlec* 1787 MpPerKr; *Sielce* 1827 Tabella II 167; *Sielec* 1877 Zin II 140; *Sielec* 1889 SG X 527; *Sielec, -lca, sielecki* 1966 UN 21, 69; gw. *śelec/śedlec, śelca, śelski/śedlecki*. — Dawniej *Siedlec* (forma zachowana w gwarze), okresowo w l. mn. *Sielce*. Lit.: RKrak 152. IN

Sielec (8), dziś *Nowy Sielec*, wś, i *Stary Sielec* os., leszcz., gm. Jutrosin, 1,5 km na pln.-zach. od Jutrosina: na kmyeczech *ssyedlcza* (gen.) 1423 RWłkp IV nr 717; *Szyedlecz* 1467, Jutrosyn ... *Syedlecz* 1501 Koz III 185; villis *Syedlecz* et Rogoszowo 1510 NKs 116; villarum *Siedlecz* et Rogozow 1519 Matr V/2, nr 12183; *Siedliecz* 1578 ŻDz XII 202; *Sielec* 1674 MKI(ASK 74, 190); Wieś *Sielec* 1789 MKI(Tab 47, 44); *Sielec* 1802–03 MpGillyPr; *Sielec stary, Sielec nowy* 1859 MpChrz; *Siedlec* al. *Sielec* (urzędownie) ... Składa się obecnie z *Nowego i Starego S.* ... Wieś zowie się *Nowym Siedlcem* ... *Stary Siedlec*, dwór 1889 SG X 506; *Sielec Nowy*, wś, *Sielec Stary*, folw. 1921 Sk X 80, 81; *Sielec Nowy*, wś, *Sielec Stary*, os. 1967 SM 1022; *Nowy Sielec, -wego -lca, Stary Sielec, -rego -lca* 1981, 1982 WUN II 597, III 333; gw. *śylec stary, -lca -rygo, śylec nowy, -lca -vygo, novośylecki*. — Od XIX w. dwie miejscowości o nazwach zestawionych, z członami odróżniającymi od przym. *nowy i stary*. ZZ

Sielec (9), wś, piotr., gm. Opoczno, 8 km na pld.-wsch. od Opoczna: *Szyedlecz* 1412 Sand nr 1704; *Szyedlecz* 1470–80 DB I 370; *Szyedlyecz* 1508 ŻDz XV 480; *Szyedlecz* 1511–23 ŁLB I 695;

Siedlecz 1577 ŻDz XIV 284; *Sielce* 1827 Tabella II 167; *Sielec* 1889 SG X 526; *Sielec, -lca, sielecki* 1969 UN 28, 26. — Dawniej *Siedlec*, wtórnice *Sielec*. Okresowo w l. mn. *Sielce*. Lit.: KSand 177. IN

Sielec (10), wś, piotr., gm. Żarnów, 18 km na pñn.-zach. od Końskich: *Sedlche* 1191 KMłp I 5; *Sedlce* 1275 KMłp II 137; *Sedlce* 1284 KMłp II 159; *Szedlecz* 1427 ZDM II 73; *Syedlyecz* 1470–80 DB I 322; *Syedlecz* 1511–23 ŁLB I 625; *Syedlyecz* 1529 LR 386; *Siedliecz* 1577 ŻDz XIV 289; *Sielec* 1783–84 RejKor 224; *Sielce* 1827 Tabella II 167; *Siedlec* 1839 MpKwat III 6; *Sielec* 1889 SG X 526; *Sielec, -lca, sielecki* 1969 UN 28, 82; gw. *śedlec, śelca, śedlecki*. — Dawniej *Siedlec*, wtórnice *Sielec* i *Sielce*; okresowo w l. mn. *Sielce*. Lit.: KSand 177. IN

Sielec (11), wś, płoc., gm. Czerwińsk nad Wisłą, 9,5 km na pñn.-wsch. od Wyszogrodu: *Sedlecz* 1398 KkM 128 (tu?); *Syedlecz* (1435)1500 SHGMz(Cim. 70, 101–106); *Szedlecz* 1473 Tym 339, przyp. 448; *Syedlecz* 1524 SHGMz(MK 41, 6v); *Szedlecz* 1570, *Siedlecz* 1576 ŻDz XVI 130, 303; *Sielec* 1792 MpPerRw; *Sielce* 1827 Tabella II 167; *Sielec* 1839 MpKwat III 3; *Sielec*, folw. 1889 SG X 527; *Sielec*, folw. 1921 Sk I 122; *Sielec* 1952 UW 28; *Sielec, -lca* 1982 WUN III 212. — Pierwotnie *Siedlec*, wtórnice *Sielec*, efemerycznie także w l. mn. *Sielce*. Lit.: SHGWy 62. UB

Sielec (12), cz. Przemysła, dawniej wś: de *Syedlecz* 1454 AGZ XIII nr 4398a; villa ... *Szelce* 1498 AGZ XVIII nr 2588; *Szyedlyecz* 1508 ŻDz XVIII/1, 109; *Sielec* 1648 AGZ XXI 23; *Sielec* 1794 Ga Oo1; *Seleć* 1860 Sch 22; *Sielec* 1889 SG X 530; *Sielec, -lca, sielecki*, wś 1966 UN 67, 21; *Sielec, -lca* 1982 WUN III 212; gw. *śelec, -lca, śelecki*. — Pierwotnie *Siedlec*, wtórnice *Sielec*. Efemerycznie też *Sielce*, w l. mn. Postać *Seleć* z ukr. fonetyką. Lit.: MakPrz 241. BCz

Sielec (13), wś, rad., gm. Goszczyn, 5 km na pñn.-wsch. od Mogielnicy: de *Syedlcze* 1407 Czer nr 670; de *Szedlecz* 1423 Czer nr 1636; *Syedlecz* 1473 SHGMz(AG 6691); *Syedlecz* 1526 SHGMz(MK 41, 109v); *Siedlec* 1576 ŻDz XVI 234; *Sielce* 1792 MpPerRw; *Sielce* 1827 Tabella II 167; *Sielec* 1839 MpKwat IV 5; *Sielec* 1889 SG X 526; *Sielec, -lca, sielecki* 1971 UN 127, 16. — Początkowo *Siedlce, Siedlec*, później

Sielce, Sielec. Lit.: Rzetelska-Feleszko, SFPS 16, 97; KopRad 176. UB

Sielec (14), wś, rzesz., gm. Iwierzyce, 3 km na pld.-wsch. od Sędziszowa Małopolskiego: *Sedlec* 1779–82 MpMieg; *Sielec* 1855 MpKum; *Sielec* 1889 SG X 532; *Sielec* 1921 Sk XII 33; *Sielec* 1933 SkBy 1528; *Sielec, -lca, sielecki* 1966 UN 69, 40. — Początkowo *Siedlec*, później *Sielec*. IN

Sielec (15), wś, tarnob., gm. Staszów, 4 km na pld.-zach. od Staszowa: de *Siedlec* (1399) ZDK I 137; de *Sedlecz* 1412 ZDM I 374; *Syedlyecz* 1529 LR 171; *Siedlecz* 1579 ŻDz XIV 229; *Sielec* 1783–84 RejKor 310; *Sielce* 1827 Tabella II 167; *Sielec* 1839 MpKwat IV 7; *Sielec* 1889 SG X 526; *Sielec, -lca, sielecki* 1970 UN 33, 16. — Dawniej *Siedlec*, wtórnice *Sielec*, okresowo *Sielce*. Lit.: KSand 177. IN

Sielec zob. **Siedlec** (7, 11), **Siedlece, Sielc** (1)

Sielec Biskupi zob. **Sielec** (5)

Sielec-Kolonia zob. **Sielec** (5)

Sielec Nowy zob. **Sielec** (4, 8)

Sielec Rządowy zob. **Sielec** (6)

Sielec Stary zob. **Sielec** (4, 8)

Sielec Szpitalny zob. **Sielec** (6)

Sielecki Majdan zob. **Majdan-Sielec**

Sielice, wś, skiern., gm. Sochaczew, 3 km na pld.-wsch. od Sochaczewa: *Silice* 1579 ŻDz XVI 151; *Sielice* 1792 MpPerRw; *Sielice* 1827 Tabella II 168; *Sielice, Silice* 1889 SG X 533, 610; *Sielice* 1921 Sk I 181; *Sielice* 1952 UW 38; *Sielice, -lic* 1982 WUN III 213. — Dawniej *Silice*, od n. os. *Sila* SSNO VI 337, z suf. *-ice*. Forma *Sielice* powstała w wyniku zmiany barwy samogłoski przed spółgłoską sonorną. Niewykluczone pochodzenie od ap. *siolo*, z suf. *-ica*, w l. mn. *-ice*. Lit.: Taszycki-PatrMz 63. UW

Sielinko, os. i cz. Troszczyna, dawniej wś, pozñ., gm. Opalenica, 1,5 km na pld.-zach. od Opalenicy: *Szelyno* 1401 KW V 23; *Silino* 1404 SHGPn IV 445; *Szylony* 1419, *Sylyno* 1420 Koz III 189; *Sylyna, Schylyno, Schylyna, Zychlyno* (!) 1445, *Szylony* 1457, *Sylyno* 1481 SHGPn IV 445; *Schylyno* 1483 Koz III 189; *Zylyno* 1495, *Szilyno* 1526 SHGPn IV 445; *Szilyno* 1555 Koz III 189; *Szilno* 1580–81 ŻDz XII 79; *Silino* 1622–24 PPozn(Tab 1, 80); *Sielnik* (!) 1640 SHGPn IV 445; *Sielino* 1775 PPozn 272; *Sielinko* al. *Silinko* 1889 SG X 533; *Sielinko, -ka* 1982 WUN III 213; gw. *śelinko*,

Sielino

-ka, śel'inecki. — Od n. os. *Sila* SSNO VI 377, z suf. *-ino*; wtórnie z suf. *-ko*. W n. utrwaliło się także przejście *-iL-* > *'-eL-*. Niewykluczone pochodzenie od ap. *siolo*. Lit.: SHGPn IV 445; PPozn 272. ZZ

Sielino zob. **Sielinko**

Sieliska zob. **Siedliska** (10)

Sieliwonki zob. **Siliwonki**

Sielna zob. **Silna**

Sielnica, wś, przem., gm. Dubiecko, 7 km na płd.-wsch. od Dynowa: ville nostre *Synnica* 1377, in *Synnica* 1386 ZDM IV 190, 224; super villam *Sinnica* 1387 Sng V 5; *Synycza* 1440, *Szynnicza*, *Szyncza* 1441, *Szyncza* 1442, *Synycza*, *Sinicza* 1443 AGZ XI nr 1300, 1359, 1371, 1462, 1723, 1726; *Sinicza* 1452 Sng II 186; *Szyncza* 1467, *Szynnicza* 1484, *Szyncza* 1489 AGZ XVI nr 420, 1648, 1940; *Synycza* 1497 Matr II nr 646; *Szynnicza* 1515 ŻDz XVIII/1, 149; *Silnice* 1779–83 MpMieg; *Sielnica* 1855 MpKum; *Sielnica* 1889 SG X 536; *Sielnica*, *-cy* 1982 WUN III 213. — Dawniej *Sin(n)ica*, od ukr. *сiно* 'siano', z suf. *-ica*. Wtórnie *Sielnica*, zapewne przez skojarzenie z ap. *siolo*. Lit.: SHGsk II 129–30. PS

Sielniczka zob. **Silniczka**

Sielniczki zob. **Silniczka**

Sielpia, dziś *Sielpia Mała* i *Sielpia Wielka*, dwie wsi, kiel., gm. Końskie, 8,5 km na płd.-zach. od Końskich: *Schilpie Ruda* 1573 ŻDz XIV 273; *Sielpia* 1783–84 RejKor 67; *Sielpia* 1789 Lusand I 315; *Sielpia* 1827 Tabella II 168; *Sielpia* 1839 MpKwat III 6; *Sielpia Wielka*, folw. i os., *Sielpia Mała*, wś 1889 SG X 536; *Sielpia Mała*, wś, *Sielpia Wielka*, os. fab. 1921 Sk III 47; *Sielpia Duża*, os. fabr., *Sielpia Mała*, wś 1933 SkBy 1530; *Sielpia Wielka*, *-pi -kiej*, *sielpiński*, *Sielpia Mała*, *-pi -lej*, cz. Sielpi Wielkiej 1966 UN 24, 10; *Sielpia Mała*, *-pi -lej*, *Sielpia Wielka*, *-pi -kiej* 1982 WUN III 213; gw. *śelpa*, *-i*, *śelpiński*. — Od n. os. *Si(e)lp*, por. nazw. kuźnika, wymienionego w haśle *Silpia*, które stało się podstawą obu toponimów. Inaczej J. Nalepa, którego zdaniem jest to pierwotnie n. wodna lub termin hydrograficzny; łączy on ją z psł. **sēlp-* 'wodospad' (do pracy kuźnic potrzebna była woda spadająca). To objaśnienie należy jednak odrzucić gdyż w j. pol. sonanty nie rozwijają się w *-il*, *-el*. Człony odróżniające w n. zesta-

wionych od przym. *mały*, *wielki*, też *duży*. Lit.: KSand 178; KopKiel 88; NaISand 154–8. IN

Sielpia zob. **Silpia**

Sielpielice zob. **Serpelice**

Sielsko, wś, szczec., gm. Węgorzyno, 7,5 km na płn.-zach. od Węgorzyna: in villa *Czillickesdorp* 1346 CdB A XVIII 119; *Silligsdorp* 1618 MpLub; *Silligsdorf* 1784 Brüg II 280; *Silligsdorf* 1789 MpGillyPom; *Silligsdorf* 1834 MpUMbl 1062; *Sielsko* — *Silligsdorf* 1951 Rosp 288; *Sielsko*, *-ka* 1982 WUN III 213. — Nazwa zapewne od słow. im. **Želich* (: *Želistaw*) lub **Sulik* (: *Sulistaw*) + niem. *-dorf*. Forma *Sielsko* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: LorSNH 112; Rzduma II 181. BCz

Sieluń, wś, ostroł., gm. Różan, 5 km na płn. od Różana: *Shyelun* 1393 SHGMz(Siel. 4, 66–70v); *Szyelun* 1420 SHGMz(Ep. 10, 137–138); *Szedlun* 1462, *Syelun* 1465 SHGMz(Ep. 9, 41v i 181v); *Syelun* 1476 SHGMz(Ep. 13, 44v); *Szelun* 1492 SHGMz(AG 3618); castrum *Syeluny* 1509 Matr IV/1, nr 649; Leonardus preco *Syelunensis* 1510 ZHer nr 885; *Syedlvn* 1515 SHGMz(PT 1, 249v); *Syelvny* 1522 SHGMz(MK 32, 111); *Sielyuny* 1530 Pułt 383; *Syelun* 1550 ACPłoc nr 195; z *Sieluniem* (1565) Lumaz II 131; *Sielium* 1582 ŻDz XVI 389; *Sielun* 1783 MpPerMz; *Sieluń* 1827 Tabella II 168; *Sieluń* 1889 SG X 536–8; *Sieluń Majorat*, *Sieluń Włociański* 1921 Sk I 77; *Sieluń* 1952 UW 15; *Sieluń*, *-nia*, *sieluński* 1971 UN 129, 27. — K. Zierhoffer widzi w podstawie n. os. **Sielun* (pochodzenia pruskiego); K. Rymut nazw. *Sieluń* uważa za rodzime i wywodzi je od podstawy *siel-*, *siolo* RymSEN II 418. Odnotowane średniowieczne formy n. m. *Siedluń* dają podstawę do uznania tej właśnie postaci za pierwotną i łączenia jej z ap. **siodlo* + suf. *-uń* (< psł. **-un*'b, por. *okuń* Spśl I 135). Być może jednak jest to n. obca, przedstowiańska. Lit.: ZMaz 331. UB

Siemanowen zob. **Szymanowo** (3)

Siemborze zob. **Semborz**

Siemcichy, wś, ciech., gm. Lutocin, 7 km na płd.-wsch. od Żuromina: [*Siemcichy*] XVI AtMz 216; *Siemciechy* 1784 MpPerPł; *Ciemczychy* 1808 MpTex VII; *Siemcichy* 1827 Tabella II 168; *Semcichy*, *Siemcichy* 1889 SG X 426, 539; *Siemcicha* 1921 Sk I 92; *Siemcichy* 1930 Mp-100(36–29); *Siemcicha* 1967 SM 1023; *Siemcichy*, *-cich*

1982 WUN III 213. — Zapewne od niepoświadczonej złożonej n. os. *Siemociech (ze skróceniem jak w im. *Wojślaw, Raclaw* itd.) w formie pluralnej, wtórnie ze zwężeniem artykulacji *e > i*. Nazwa osobowa złożona, od psl. *sěmьja 'ród, rodzina', stp. *siemia* 'rodzina' oraz psl. *těcha 'uciecha, pociecha', stp. *uciecha, cieszyć* SEMot I 35, 266–7. PS

Siemcichey zob. **Siemcichy**

Siemczyce zob. **Siemczyce**

Siemczyno (1), wś, kosz., gm. Czaplinek, 6,5 km na zach. od Czaplinka: *Heinersdorff, Hemmersdorff* (1251)1364, *Jemersdorff* (1251) XVI PU I 648, fals.; campum *Heinriksztorpe* (1361)1554 KW III 186; in *Hynrikstorp* 1509 AC II nr 1631; *Hennerstorp* 1513, *Enstorp* (!) 1552, *Heinrichsdorf* 1553 SHGPn I 727; w *Henrichstorffu* to jest *Andrichowej wsi*, na dziedzinie *Henrichstorff* alias *Endrzejowa wiesz* 1564/65 Luwlkp I 179, 185; *Andrichowa Wiesz* 1565, *Endrzejowa Wiesz* 1565, *Hendestorp* 1579 SHGPn I 727; *Heinrichsdorf* 1784 BrüG II 731; *Heinrichsdorf* 1840 MpUMbl 1066; *Heinrichsdorf* ok. 1845 MpRey 45; *Heinrichsdorf* 1882 SG III 48; *Henrykowo* 1886 CalWał 26; *Heinrichsdorf* — *Siemczyno, -na, siemczyński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Siemczyno, -na* 1982 WUN III 213. — Dawniej n. niem. *Heinersdorf, Heinrikstorp* od n. os. *Heine, Henne, Heinrich* i ap. *Dorf*, śrdniem. *dorp, torp* 'wies'. Nazwa uległa w XVI w. polonizacji w formie *Andrychowa//Endrzejowa Wiesz* (imiona Henryk i Andrzej były w średniowieczu mieszane); wtórnie postać zuniwerbizowana *Henrykowo*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Siemczyno*, nawiązując do n. pobliskiego jeziora *Zemzin See*, dziś Siemięcín, 6,5 km na płd. od Czaplinka, por. *Zemzin S.* ok. 1845 MpRey nr 45, *Zemzin See* — *Siemięcín* 1950 MPol nr 52, poz. 588. Lit.: SHGPn I 727–8; CzNiem 94; PPozn 108. BCz/ZZ

Siemczyno (2), os. nieistniejąca (dawniej wś?), kosz., gm. Czaplinek, 6,5 km na płd. od Czaplinka: Vw. *Neue Welt* 1838 MpUMbl 1067; *Neue Welt* 1929 MpMbl(2463); *Neue Welt* — *Siemczyno, -a, siemczyński* 1949 MPol XXVII nr A-76; *Siemczyno* 1967 SM 1023. — Dawna n. niem., modna w XVIII w., od *neue Welt* 'nowy świat; Ameryka'. Nazwa *Siemczyno*, wprowadzona urzędowo po 1945 r., nawiązuje do n. jez. *Zemzin*

See ok. 1845 MpRey nr 45, dziś Siemięcín, nad którym leżała miejscowość. BCz/PS

Siemczyno (3), os. zaginiona, leżała koło Sławna, pozn., gm. Kiszkowo: villae dictae *Szyemczyno* 1511–23 ŁLB I 53. — Od n. os. *Siemek, Siemko, Siemka* SSNO V 56, 61 (por. im. złożone typu *Siemomysł, Siemirad*), z suf. *-ino*. ZZ

Siemian zob. **Siemień** (1)

Siemianice (1), wś, kal., gm. Łęka Opatowska, 13 km na płd. od Wieruszowa: *Semianowitz* ok. 1300 CdSil XIV 72; *Semyanowicz* 1360 KW III 163; de *Syemianicze* 1452, de *Semenicze* 1455, de *Semyamycze* (!) 1466, de *Szyemanycze* 1473 Koz V 287–8; *Siemianicze* 1552 ŻDz XIII 304; *Siemianice* 1802–03 MpGillyPr; *Siemianice* 1839 MpKwat I 5; *Siemianice* 1889 SG X 539–40; *Siemianice* 1921 Sk X 31; *Siemianice, -nic, siemieński* 1971 UN 81, 11; gw. *śerhańice, -ńic, śerhański*. — Dawniej *Siemianowice*, od n. os. *Siemian* SSNO V 57 (: n. os. *Siemirad*, może też bibl. *Sytheon*), z suf. *-owice*, następnie *-ice*. Lit.: SHGWiel 150–1. PD

Siemianice (2), wś, słup., gm. Słupsk, 4 km na płn.-wsch. od Słupska: *Semanez* 1315 PU VI 427; *Czymmontze* 1492 TrautmElb I 125; *Smalze* (!) 1618 MpLub; *Samaltze* (!) 1628 LorSNH 106; *Schmatz* 1780 Rzduma I 163; *Schmaatz* 1789 MpGillyPom; *Smocza*, niem. *Schmaatz* 1889 SG X 888; *Schmaatz* — *Siemianice, -ic, siemianicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Siemianice, -nic* 1982 WUN III 213. — Od im. *Siemian*, z suf. *-ice*. Zapisy od XVII w. zgermanizowane. Postać *Smocza* powstała pod wpływem form zniemczonych *Schmatz, Schmaatz*. Formę *Siemianice* ustalono urzędowo po 1945 r. Lit.: Rzduma I 163. BCz

Siemianice (3), wś, wroc., gm. Oborniki Śląskie, 4 km na płn.-wsch. od Obornik Śląskich: *Semianici* 1322, *Symyanicz* 1337 Reg nr 4184, 5896; *Semilwicz* 1391 K 590; *Semilwiz* 1391, *Symelwiz* 1409, *Simelwiz* 1470 HaeG 431; *Schimelwiz* 1666/67 J I 446; *Schimelwiz* 1739 MpWielOels; *Schimmelwiz* 1785 Z IV 386; *Schimmelwiz* 1845 K 590; *Schimmelwiz* (*Szymonowice*) 1900 Myc 82; *Schimmelwiz* 1941 SOV 331; *Schimmelwiz* — *Siemianice, -ic, siemianicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Siemianice, -nic* 1982 WUN III 213. — Pierwotna n. *Siemianice* została zniemczona jako *Semilwicz, Schimmelwiz*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Siemianice*. Lit.: SNGŚl XII 86. PS

Siemianice

Siemianice zob. **Siemionki** (1)

Siemianino zob. **Somonino**

Siemianowice Śląskie, mto, kat.: de *Sancovicz* 1334–42, de *Sanczkowicz*, de *Sancovicz* 1335–42 MVat I 354, 369, 385, 396 (tu?); *Syemyanowicz* 1451 CdSil XXXIII 105; *Semenowitze* (1532) K 635; *Siemianowicz* 1598, *Semanowicz* XVI, *Siemianowice* 1695 SNGŚI XII 86; *Siemianowit* 1736 MpWielOppol; *Siemianowit* 1783 Z II 240; *Siemanowit* 1830 Kn 727; *Siemianowit* 1831 MpRey nr 173; *Siemanowit*, *Siemianowice* 1845 K 635; *Siemianowice* 1920 PrusŚG 67; *Huta Laura-Siemianowice* 1922 Wądołowski 143; po zmianie *Siemianowice Śląskie* 1927 Dziennik Ustaw Śląskich nr 5, poz. 9; *Siemianowice Śląskie* 1931 SNGŚI XII 86; *Siemianowice* 1933 Mp-100(47-28); *Siemianowice Śląskie, -wic -kich* 1982 WUN III 213; gw. *šyrhanovicy*. — Pierwsze zapisy niepewne, oddają prawdopodobnie n. *Sekowice*, *Sęczkowice*, od n. os. *Sęk*, *Sęczek* SSNO V 41, 30, z suf. *-owice*. Nazwa *Siemianowice*, od n. os. *Siemian*, z suf. *-owice*, zniemczona jako *Siemianowit*; od 1927 r. z dodatkowym członem *Śląskie*. Okresowa n. *Huta Laura-Siemianowice* powstała w wyniku połączenia z gminą *Huta Laura*, por. *Laurahütte* 1845 K 354, *Huta Laura*, *Laurahütte* 1920 PrusŚG 29. Lit.: SNGŚI IV 34, XII 86; Wądołowski, Proces scalania gmin Siemianowice i Huta Laura, *Siemianowicki Rocznik Muzealny* 11, 2012, 143. PS

Siemianowizna, wś notowana do 1967 r., wchłonięta przez Mrozy, siedl., gm. Mrozy: *Siemianowizna*, wś 1889 SG X 540; *Siemianowizna* 1921 Sk I 82; *Siemianowizna* 1933 Mp-100(40-33); *Siemianowizna* 1967 SM 1023. — Od nazw. *Siemianowski* lub *Siemian* RymSEN II 418–9, z suf. *-izna*, *-owizna*. Lit.: Safarewiczowa, *-izna* 32. UB

Siemianowo, wś, pozn., gm. Łubowo, 13,5 km na zach. od Gniezna: *Semyanowo* (1266)1520 KW I 367; de *Szemyanowo* 1411 SHGKI(GZ 1, 100); de *Syemyanowo* 1431 AC II nr 251; *Schyemyanowo*, *Szyemyonowo* 1511–23 LLB I 44, 56; *Szyemyonowo*, *Szyemyanowo* ... cum *Zyemyanowo* (1534), *Siemionowo* (1559) VisitGn 520, 521, 649; *Sziemianow* 1564–65 Luwlkp I 276; *Siemianowo* 1580 ŻDz XII 145; *Siemianowo* 1618–20 PKal 190; *Siemianowo* 1802–03 MpGillyPr; *Siemianowo* 1889

SG X 541; *Siemianowo*, *-wa*, *siemianowski* 1967 UN 77, 13; gw. *širhanovo*, *-va*, *širhanoski*. — Od n. os. *Siemian*, z suf. *-owo*. Postać *Siemionowo* to wynik przejścia *-aN-* > *-oN-*, por. też n. os. *Siemion*. ZZ

Siemianowo zob. **Siemienowo**

Siemianów (1), wś, płoc., gm. Strzelce, 9 km na płn. od Kutna: *Semonouo* 1388 KkM 105; *Semanowo* 1399 Łęcz II nr 576; *Szemanowo* 1399 Łęcz I nr 6086; *Semonowo* 1421 SHGRw(ADP perg. 180); *Syemyenowo* 1460 SHGRw(MK 335, 171v); *Ssyemyanow*, *Siemyanowo* 1511–23 LLB II 477, 478; ... z *Siemianowem*, ... pod *Siemianow* 1564 Luraw 112, 119; *Siemianowo* 1579 ŻDz XVI 195; z ... *Siemianowem* 1661 Luraw 201; *Siemiarowo* (!) 1792 MpPerRw; *Siemianów* 1827 Tabela II 168; *Siemianów* 1889 SG X 540; *Siemianów* 1921 Sk I 56; *Siemianów* 1952 UW 89; *Siemianów, -nowa* 1982 WUN III 213. — Od n. os. *Siemion*, *Siemian* SSNO V 57, 66, z suf. *-owo*, *-ów*. UW

Siemianów (2), wś, wroc., gm. Borów, 10 km na płn.-zach. od Strzelina: *Tyefense* 1329, *Tyefense* 1331 Reg nr 4843, 5071; *Tieffensee* 1736 MpWielBreg; *Tieffensee* 1783 Z I 43; *Tieffensee* 1845 K 685; *Tieffensee* 1941 SOV 376; *Tieffensee* — *Siemianów, -owa*, *siemianowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Siemianów, -nowa* 1982 WUN III 213. — Nazwa niem. *Tieffensee* od przym. *tief* 'głęboki' i ap. *See* 'jezioro'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Siemianów*, zapewne na podstawie zapisu n. zaginionej miejscowości *Ligota Semiani* 1264 SUr III 311. Lit.: SNGŚI XII 86. PS

Siemianów zob. **Siemianowo**

Siemianówka, wś, biał., gm. Narewka, 22 km na pld.-wsch. od Michałowa: *Siemionowka* 1634, *Siemienowka* 1789, *Семеновка* 1878–86 Kond 180; *Siemionówka* 1889 SG X 549; *Siemionówka* 1921 Sk V 107; *Siemianówka, -ki* 1982 WUN III 213; gw. *šerhanouka*, *-ki*, *šerhanouški*. — Od brus. n. os. *Siemion*, *Siemian* BiryłaBA III 114, z suf. *-ówka*. Okresowo też *Siemienowka*, wskutek regularnego przejścia *-oN-* > *-eN-*. Formy gw. białoruskie. Lit.: Kond 180. EB

Siemiany, wś, olszt., gm. Hława, 16 km na płn. od Hławy: *Schwalgendorf*, wś ok. 1780 HAPr IV 374; *Schwalgendorf* 1789 Goldb I 205; *Schwalgendorf* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Neu-Schwalge* (*Schwalgendorf*) 1820 Wald 195; *Schwalgendorf*

1889 SG X 397; *Schwalgendorf* — *Szwałkowo*, *Siemiany* 1946 Ley I 50, 191; *Schwalgendorf* — *Siemiany*, -n, *siemiański* 1947 MPol XXV nr 111; *Siemiany* — *Schwalgendorf* 1951 Rosp 289; *Siemiany* (*Szwalewo*) 1965 Mp-25(Ława); *Siemiany*, -mian 1982 WUN III 213. — Wieś powstała na początku XVIII w., w czasach osadnictwa szkatułowego. Nazwa niem. *Schwalgendorf* złożona, por. niem. *Schwalg*, *Schwalch*, średniem. *sewalch* (*swallich*) 'gardziel, gardło; otchłań, przepaść, topiel; uczutowanie, obfita uczta; hulaka, birbant' Lübben 394, Kluge 688 + człon *-dorf*. G. Leyding przytacza n. *Szwałkowo*, która jest adaptacją fonetyczno-słotwórczą n. niem. Po 1945 r. ustalono n. *Siemiany*. Lit.: Ława. Z dziejów miasta i powiatu, 1972, 255. RP

Siemiańska Wola zob. **Wólka Siemiańska**

Siemiatycze, mto, biał.: вь селѣ *Семятычахъ* (1431)1786 AWAK II 1; *Siemiatycze* (1434) ŻDz XVII/2, 248; *Syemyanthicze*, *Schemyathicze* (1443)1961 RBiał I 357; *Siemiatyczy*, dobra 1536–39 Kond 180; *Siemiatycze* 1676 CzRkps nr 1099; *Семятичи* 1878–86 Kond 180; *Siemiatycze* 1889 SG X 542; *Siemiatycze* 1921 Sk V 19; *Siemiatycze*, -tycz 1982 WUN III 213; gw. *śemiatyče*, -tyč, *śemiatycki*. — Od wschł. n. os. *Siemiata*, pol. *Siemięta* (por. n. os. *Siema* i n. typu *Siemirad*, *Siemistaw*, *Siemomysł*, *Siemowit*), z suf. *-icze*. Lit.: Kond 180; Wawrz 25; Wiśniewski, RBiał I 357; RymNmiast 215; RospSEMIG 345–6. EB

Siemiątki, wś, olszt., gm. Nidzica, 5 km na pld.-wsch. od Nidzicy; nadpis na dok.: *Szementky* (1359)XV, *Szemencky* (1359)XVI PrUr V 446; *Schemantki*, *Sementken* 1359, 1600 KęTL 337; *Schemniontken*, wś 1789 Goldb I 197; *Schemniontken* 1796–1802 MpSchröt XXIII; *Schimiontken*, wś 1820 Wald 219; *Schemniontken* 1839 MpKwat IV 1; *Schemniontken* — *Siemionki* 1879 KęTN 191; *Siemionki* 1889 SG X 549; *Schimiontken* 1920 MpHAPr I; *Sagsau* 1934 MpMbl(2688); *Sagsau*, *Schimiontken* 1935 Gause 102; *Sagsau* 1938, *Schimiontken* — *Siemionki* 1946 Ley I 64; *Siemiątki*, -tek 1982 WUN III 213; gw. *siemionki*, *zagzevo*. — Od n. os. *Siemiątek, *Siemionek* SSNO V 60, 58, w l. mn. Zniemczoną n. *Schiemiontken* zastąpiono urzędową niem. nazwą *Sagsau*, zob. *Zagrzewo*. Lit.: Nidzica. Z dziejów miasta i okolic, 1976, 129; Döhr 29. RP

Siemiątkowo, wś, ostroł., gm. Troszyn, 16 km na wsch. od Ostrołęki: *Siemiątkowo* 1889 SG X 543; *Siemiętkowo* 1921 Sk V 59; *Siemiątkowo*, -wa 1982 WUN III 213. — Nazwa zapewne ponowiona z n. wsi *Siemiątkowo* (Koziebrodzkie). UB

Siemiątkowo zob. **Siemiątkowo Koziebrodzkie**

Siemiątkowo-Kosmy, przys., dawniej wś, ciech., gm. Siemiątkowo Koziebrodzkie, 12 km na pld.-wsch. od Bieżunia: *Bojanowo Kosny* 1578 ŻDz XVI 91; *Boianowo Kosny* 1783–84 RejKor 627; *Boianowo kosmy* 1827 Tabella I 31; *Kosmy Siemiątkowo*, wś 1883 SG IV 466; *Siemiątkowo Kosmy* 1889 SG X 543; *Siemiątkowo-Kosmy* 1921 Sk I 168; *Siemiątkowo-Kosmy*, -wa-Kosm 1982 WUN III 213 — Dawniej *Bojanowo-Kosmy*, dział lub wieś uznana za zaginioną (zob. *Bojanowo* (1)), znajdująca się w sąsiedztwie Siemiątkowa-Rogal. W miejscu tym odnotowano później *Kosmy-Siemiątkowo*; człon drugi ponowiony z n. sąsiedniej wsi. Do zmiany nazwy doszło zapewne w wyniku przekształceń własnościowych. PS

Siemiątkowo Koziebrodzkie, dziś *Siemiątkowo*, ciech., gm. Siemiątkowo Koziebrodzkie, 10,5 km na pld.-wsch. od Bieżunia: *Syemyankowo* 1293, *Semanthcova* 1388 KkM 31, 105; *Syemyathkowo* (1404) Se 379; *Semanthkowo* 1435, 1439 SHGMz(MK 335, 89 i 97v); de *Siemiathkowo* 1497 Matr II nr 914; *Szyemyantkowo* 1530 Matr IV/3, nr 15631; *Siemiętkowo Koziebrodzkie* 1578 ŻDz XVI 85; *Siemiętkowo Koziobrodzkie* 1784 MpPerPł; *Siemientkowo Kozybrodzkie* 1808 MpTex VII; *Siemiątkowo koziebrodzkie* 1827 Tabella II 168; *Siemiątkowo Koziobrodzkie* 1839 MpKwat III 2; *Siemiątkowo Koziebrody* al. *Siemiątkowo Pańskie*, *Siemiątkowo Pańskie* al. *Koziebrodzkie* 1889 SG X 543; *Siemiątkowo-Koziebrody*, wś, *Siemiątkowo Pańskie*, kol. 1921 Sk I 168; *Siemiątkowo-Koziebrody*, wś, *Siemiątkowo Pańskie*, kol. 1933 SkBy 1530; *Siemiątkowo Koziebrodzkie* 1935 Mp-100(37-30); *Siemiątkowo Koziebrodzkie* 1952 UW 36; *Siemiątkowo Koziebrodzkie*, -wa -kiego 1982 WUN III 213; po zmianie *Siemiątkowo*, -a, *siemiątkowski* 2003 DzU nr 229, poz. 2288. — Pierwotnie może *Siemiankowo*, od n. os. *Siemianek* (: *Siemian*) SSNO V 58. Wszystkie późniejsze postaci wskazują jednak na formę *Siemiętkowo* i *Siemiątkowo*, od n. os. *Sie-*

Siemiątkowo-Koziebrody

miętka (: *Siemięta*) SSNO V 59, z suf. *-owo*. Od XVI w. z członem odróżniającym od n. m. *Koziebrody*. Nazwa zestawiona, z drugim członem od przym. *pański*, związana ze stosunkami własnościowymi, odnosiła się zapewne tylko do folwarku. Lit.: SHGPł 274; ZMaz 331. PS

Siemiątkowo-Koziebrody zob. **Siemiątkowo Koziebrodzkie**

Siemiątkowo Pańskie zob. **Siemiątkowo Koziebrodzkie**

Siemiątkowo-Rechy, wś, ciech., gm. Siemiątkowo Koziebrodzkie, 14 km na płd.-wsch. od Bieżunia: *Syemyanthkowo* [3 wsie] 1487 SHGPł 274; *Siemiathkowo Rekthi* 1497 Matr II nr 914; *Siemiątkowo Reczty* 1578 ŻDz XVI 91; *Siemiątkowo Rechy* 1784 MpPerPł; *Siemientkowo-Rechte* 1808 MpTex VII; *Siemiątkowo rechy* 1827 Tabella II 168; *Siemiątkowo Rechy* 1839 MpKwat III 2; *Siemiątkowo Rechy* 1889 SG X 543; *Siemiątkowo-Rechy* 1921 Sk I 168; *Siemiątkowo-Rechy, -wa-Recht* 1982 WUN III 213. — Dawniej *Siemiątkowo*, zob. wyżej, następnie n. zestawiona, z dodatkowym członem zapewne od n. os. *Rechta* (: niem. n. os. *Recht* < *recht* 'prawy') RymSEN II 334, w l. mn. Por. też stp. n. os. *Racht* 1481 : *Rach, Rech* SSNO IV 409 (płnopol. zmiana *ra-* > *re-*) oraz n. os. *Rachta* 1673 AntrP IV 196. Lit.: SHGPł 274. PS

Siemiątkowo-Rogale, wś, ciech., gm. Siemiątkowo Koziebrodzkie, 11 km na płd.-wsch. od Bieżunia: *Syemyanthkowo* [3 wsie] 1487, *Siemyathovo Covali* 1531 SHGPł 274; *Siemiątkowo Kowaliowe* 1578 ŻDz XVI 85; *Siemiątkowo Rogale* 1784 MpPerPł; *Siemientkowo-Rogalne* 1808 MpTex VII; *Siemiątkowo rogalne* 1827 Tabella II 168; *Siemiątkowo Rogalne* 1839 MpKwat III 2; *Siemiątkowo Rogalne* 1889 SG X 543; *Siemiątkowo Rogalne* 1921 Sk I 168; *Siemiątkowo Rogalne* 1967 SM 1023; *Siemiątkowo-Rogale, -wa-gal* 1982 WUN III 213. — Dawniej *Siemiątkowo*, zob. *Siemiątkowo Koziebrodzkie*, następnie n. zestawiona, z drugim członem od n. os. *Kowal* SSNO III 113, w l. mn. oraz w formie dzierżawczej, wtórnie od n. os. *Rogal, Rogala* SSNO IV 471, w l. mn., okresowo w formie przymiotnika. Lit.: SHGPł 274. PS

Siemiątkowo-Siódmaczka, przys., dawniej wś, ciech., gm. Siemiątkowo Koziebrodzkie, 10 km

na płd.-wsch. od Bieżunia: *Karczma i Budy Siemiątkowskie* 1784 MpPerPł (tu?); *Siemientkowskie Budy* 1808 MpTex VII; *Siemiątkowskie budy* 1827 Tabella II 168; *Budy Siemiątkowskie* 1839 MpKwat III 2; *Budy Siemiątkowskie, Budy Siemiątki*, kol. 1880 SG I 443; *Siemiątkowo Budy*, wś i kol. 1889 SG X 543; *Siemiątkowo Budy* 1914 Kdwr(F 30); *Siemiątkowo-Budy*, kol. 1967 SM 1023; *Siemiątkowo-Siódmaczka, -wa-ki* 1982 WUN III 213. — Początkowo nazwa zestawiona, od ap. *buda* w l. mn. (zob. *Budy*) i n. m. *Siemiątkowo*, w formie przym.; wtórnie *Budy Siemiątki, Siemiątkowo-Budy*. Obecnie n. zestawiona, z drugim członem *Siódmaczka*, zapewne od *siódmak* 'liczba zawierająca siedem jednostek' SW VI 117 (może w nawiązaniu do liczby domów albo pól) lub od nazw. *Siódmak* RymSEN II 426, z suf. *-ka*. PS

Siemiątkowo-Ziemiany, dziś *Ziemiany*, wś, ciech., gm. Siemiątkowo Koziebrodzkie, 14,5 km na płd.-wsch. od Bieżunia: *Siemiathkowo Schathi* 1497 Matr II nr 914; *Siemyathkovo Sathy* 1531 SHGPł 274; *Siemiątkowo Dziety* 1578 ŻDz XVI 91; *Siemiątkowo Ziemiany* 1783–84 RejKor 627; *Siemiątkowo Sęty* 1784 MpPerPł; *Siemientkowo-Zimiane* 1808 MpTex VII; *Siemiątkowo Ziemiany* 1827 Tabella II 168; *Siemiątkowo Ziemiany* 1839 MpKwat III 2; *Ziemiany* 1895 SG XIV 609; *Ziemiany* 1914 Kdwr(F 30); *Siemiątkowo-Ziemiany* 1921 Sk I 168; *Ziemiany* 1952 UW 36; *Siemiątkowo-Ziemiany* 1967 SM 1023; *Ziemiany, -mian* 1982 WUN III 768. — Nazwa zestawiona, o członnie pierwszym zob. *Siemiątkowo Koziebrodzkie*, drugi człon niejasny, zapewne *Szaty (por. n. os. *Szata* AntrP V 56), może też *Sęty lub *Szęty (por. psł. *šętatī 'kroczyć, chodzić' Machek, Etymologiczny słownik języka českého, 603). Człon *Dziety niejasny, może od n. os. **Dziet(a)*, por. *Dzietko, Dzieczyk* AntrP I 413 (od niem. n. os. na *Diet-, np. Dietman, Dietrich* SEMot V 33). Od XIX w. n. *Ziemiany*, od ap. *ziemianin* 'szlachcic, właściciel majątku ziemskiego, dziedzic' SW VIII 499 lub od n. os. *Ziemianin* SSNO VI 318, w l. mn. Lit.: SHGPł 274. PS

Siemice zob. **Ziemnice (1)**

Siemichocze, wś, biał., gm. Nurzec-Stacja, 22,5 km na wsch. od Siemiatycz: *Telatyzcze* alias *Siemichocz* 1775, *Siemichocze*, z *Siemichocz* 1794, *Семихочи* или *Телятичи* 1878–86 Kond

181; *Siemichocze* 1889, ze ... wsiami; *Siemichocza* (!) 1892 SG X 543, XII 281; *Siemichocze* 1937 Mp-100(39-36); *Siemichocze* 1952 UW 167; *Siemichocze* 1962 SkBiał 132; *Siemichowicze* 1965 Mp-25(Siemiatycze); *Siemichocze* 1967 SM 1023; *Siemichocze*, -*chocz* 1982 WUN III 213; gw. *śemychučy*, -*čuč*, *śemyčocki*. — Dawna oboczna n. *Telatycze* być może ponowiona z n. sąsiedniej miejscowości. Nazwa *Siemichocz*, *Siemichocza, *Siemichocze* zapewne od n. os. *Siemichot (por. *Siemich* SSNO V 58: *Siemimysł*, *Siemirad*, *Siemisław*), z suf. *-*jb*, *-*je*, *-*ja*, okreso-
sowo też *Siemichowicze*, z suf. -*owicze*. Formy gw. białoruskie. Lit.: Kond 181. EB

Siemichowicze zob. **Siemichocze**

Siemichów zob. **Siemiechów** (1, 2)

Siemidarżno, wś, szczec., gm. Trzebiatów, 7 km na pld.-wsch. od Trzebiatowa: *Seemidarsne* 1269 PU II 210; *Cymmedarse* 1307 PU IV 275; *Cimdase* 1547 PomKirch II 207; *Cimmendars* 1618 MpLub; *Zindarse* 1628 RzDuma II 113-4; *Zindarse* 1784 Brüg II 410; *Zindarse* 1789 MpGillyPom; *Zindarse* 1836 MpUMbl 603; *Zindarse* — *Siemidarżno*, -*na*, *siemidarski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Siemidarżno*, -*na* 1982 WUN III 214. — Od n. os. *Siemidarg, por. *Siemidrog* SSNO V 58, *Świedarg*, *Dargosław* SSNO V 380, I 523, z suf. *-*jb*. Pierwszy zapis z zakończeniem -*ne* to zapewne wynik pomyłki. Nazwa zmieniona jako *Zindarse*. Postać *Siemidarżno* ustalona urzędowo po 1945 r. Lit.: RzDuma II 113-4; LorSNH 145; TrautmElb I 52. BCz

Siemidrogowo zob. **Siedmiorogów**

Siemidrożyce, wś, wroc., gm. Kostomłoty, 6 km na pln.-zach. od Kątów Wrocławskich: *Semidrosici* 1253 SUr III 89; *Semidroschicz*, *Semydroschicz* (1298)1306, *Semydrozsicz* (1298)1318, *Semydrowicz* (1299)1329 SUr VI 264, 267, 309; *Semydrożicz* 1301, *Semydrożicz* 1308, *Semydrożicz* 1311, *Semydrowicz*, *Semydrożicz* 1312 Reg nr 2631, 2993, 3185, 3257, 3259; *Semydrożicz* 1317, 1324, *Semidrożicz* 1328, *Semydrożicz* 1329 Reg nr 3697, 4364, 4803a, 4858d; *Semydrożicz*, *Semidroszicz* 1337 Reg nr 5921, 6002; *Zimdrożicz*, *Zindroszicz* 1340, *Zymdrożicz* (1340), *Syndroszicz* 1342 Reg nr 6421, 6475; *Schobekirche* 1349 K 600; *Syndroschicz* 1353 LandB 126; *Zimdrożicz* 1355 SNGŚI XII 87; *Schobinkirche*

1425 Sob VIII 242; *Schobekirch* 1440 SNGŚI XII 87; *Schebekirch* 1666/67 J I 425; *Schebekirche* 1736 MpWielWrat; *Schobekirch* 1743 SNGŚI XII 87; *Schöbekirch* 1845 K 600; *Schöbekirch* — *Siemidrożyce*, -*yc*, *siemidrożyci* 1948 MPol XXV nr 14; *Siemidrożyce*, -*życ* 1982 WUN III 214. — Od n. os. *Siemidrog* SSNO V 58, z suf. -*ice*. Nazwa niem. *Schobekirche*, wtórnie *Schöbekirch*, może od ap. *Schob* 'sноп siana' DWB XV 1425 i ap. *Kirche* 'kościół'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Siemidrożyce*. Lit.: SNGŚI XII 87. PS

Siemiechów (1), wś, sier., gm. Widawa, 15,5 km na pln.-wsch. od Złoczewa: *Syemichow* 1496, *Siemichow* 1511 ŻDz XIII 170, 179; *Syemichow* 1511/12 VisitGn 387; *Syemichow* 1511-23 ŁLB I 473; *Siemichow* 1553 ŻDz XIII 218; *Siemiechów* 1827 Tabella II 168; *Siemiechow* 1839 MpKwat II 5; *Siemiechow* 1859 MpChrz; *Siemiechów*, wś i folw. 1889 SG X 543; *Siemiechów* 1921 Sk II 43; *Siemiechów*, -*chowa* 1982 WUN III 214; gw. *śémęchuf*, -*čova*, *śémęchoski*. — Od n. os. *Siemi(e)ch* SSNO V 58 (: im. złożone typu *Siemirad*, *Siemiwit*), z suf. -*ów*. Lit.: Nieckula, -*ov*- 183. PD

Siemiechów (2), wś, tarn., gm. Gromnik, 7 km na wsch. od Zakliczyna: *Semichow* 1288 KTn 36, fałs. XV; *Symichow* (!) 1326 KMp I 202; *Smychow* 1349 MVat II 223; de *Semichowa* 1403 SHGSd(TCz 1, 107); *Szemychow* 1470-80 DB III 216; *Syemyechow* 1481 SHGSd(kartoteka); *Schiemikow* 1497 Matr II nr 792; *Syemyvchow* 1502 Matr III nr 403; *Semyechow* 1519 Matr IV/1, nr 2990; *Syemichow* 1564 Lukrak I 99; *Sziemichow* 1581 ŻDz XIV 118; *Siemiechow* 1680 Rej 293; *Siemichow* 1779-83 MpMieg; *Siemichów* 1855 MpKum; *Siemiechów* lub *Siemichów* 1886 Bigo 118; *Siemiechów* al. *Siemichów* 1889 SG X 543; *Siemiechów* 1921 Sk XII 36; *Siemiechów*, -*chowa*, *siemiechowski* 1964 UN 15, 111. Lit.: RBiecz 45; Nieckula, -*ov*- 183-4. IN

Siemielin zob. **Semlin**

Siemienau zob. **Siemienowo**

Siemienice, wś, płoc., gm. Krzyżanów, 12 km na pld.-wsch. od Kutna: *Semyanicze* 1386, *Semianice* 1388 Łęcz I nr 212, 699; *Szemyanicze* 1405 Łęcz II nr 1022; *Syemnyce duplex*, *Syemyenyce maius* 1511-23 ŁLB II 489; *Siemienicze* 1576 ŻDz XIII 109, 147; [*Siemienice Wielkie*] XVI AtŁęcz 127; *Siemienice* 1783-84 RejKor 76;

Siemienice

Siemienice 1827 Tabella II 168; *Siemienice* 1889 SG X 544–5; *Siemienice* 1921 Sk I 52; *Siemienice*, *-nic* 1982 WUN III 214; gw. *śeńeńice*, *-ńic*, *śeńeński*. — Dawniej *Siemianice*, wtórnie *Siemienice*, od n. os. *Siemian*, *Siemien* SSNO V 57, 60, z suf. *-ice*. W XVI w. n. występowała z członem odróżniającym od przym. łac. *maius*, pol. *wielki*, dla odróżnienia od n. sąsiedniej wsi *Siemienice Male*, dziś *Siemieniczki*. Lit.: SHGLęcz II 89–90. PD

Siemienice zob. **Siemianice** (1), **Siemienie**, **Siemionki** (1)

Siemieniczki, wś, płoc., gm. Krzyżanów, 12,5 km na pld.-wsch. od Kutna: *Syemnyce* duplex 1511–23 ŁLB II 489; *Siemienicze minus* 1576 ŻDz XIII 109; [*Siemienice Male*] XVI AtŁęcz 127; *Siemieniczki* 1783–84 RejKor 76; *Siemieniczki* 1827 Tabella II 168; *Siemieniczki* 1889 SG X 545; *Siemieniczki* 1921 Sk I 52; *Siemieniczki*, *-czek* 1982 WUN III 214; gw. *śirnińički*, *-čkuf*. — Początkowo n. zestawiona; człon pierwszy od n. m. *Siemienice*, drugi od przym. łac. *minus*, pol. *mały*, dla odróżnienia od n. sąsiedniej wsi *Siemienice*. W XVIII w. n. uległa uniwerbizacji przy użyciu suf. *-ki*. PD

Siemienie, wś, płoc., gm. Drobín, 10 km na pld.-zach. od Drobina: *Semiane* ok. 1240 KMaz I 345–6, przyp. XX; bona *Syemyanye* 1509, vilis ... *Szemyanye* 1510 AC III nr 290, 308; *Siemianie* 1578 ŻDz XVI 21; *Siemienice* 1784 MpPerPł; *Siemienie* 1808 MpTex XI; *Siemienie* 1827 Tabella II 168; *Siemienie* 1889 SG X 545; *Siemienie* 1921 Sk I 112; *Siemienie* 1952 UW 26; *Siemienie*, *-nia* 1982 WUN III 214. — Dawniej *Siemianie*, wtórnie *Siemienie*, od n. os. *Siemian*, *Siemien*, z suf. **-je*. Efemerycznie występowała postać *Siemienice*, z wyrównaniem do nazw na *-ice*. Lit.: SHGPł 274–5. UW/PS

Siemiennik, cz. Gnojna, dawniej wś, płoc., gm. Kutno: *Siemiennik* 1802–03 MpGillyPr; *Siemiennik* 1839 MpKwat II 3; *Siemiennik*, os. 1889 SG X 545; *Siemiennik*, wś 1921 Sk I 53; *Siemiennik* 1967 SM 1023; *Siemiennik*, *-ka* 1982 WUN III 214. — Od przym. *siemienny* (: *siemię*) ‘nasienny, nasieniowy’ SW VI 104, z suf. *-ik*. UW

Siemienowicze Starych Osoczników zob. **Starowlany**

Siemienowo, dziś *Siemianowo*, wś, olszt., gm. Kozłowo, 13 km na pln.-zach. od Nidzicy: *Sinne*

1419 KętL 345 (tu?); villae *Siemianowo* 1667–72 Font VII 431; *Schiemenau* 1789 Goldb I 198; *Schiemenau* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Schiemenau*, adl. Frei-D. 1820 Wald 221; *Schiminau* ok. 1845 MpRey nr 49; *Siemienau*, ad. Freidorf, *Siemienowo*, *-a* ok. 1859 SzcześTeka 51; *Siemienowo* 1889 SG X 546; *Siemienau* 1920 MpHAPr I; *Siemienowo* — *Siemienau* 1941 Choj 127; *Siemienau* — *Siemienowo*, *-a*, *siemienowski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Siemienowo*, *-wa* 1982 WUN III 214; po zmianie *Siemianowo*, *-a*, *siemianowski* 2002 DzU nr 8, poz. 79; gw. *śirninovo*. — Według historyków wieś powstała w 1321 r. Pojawiają się jednak rozbieżności w identyfikacji i lokalizacji tej miejscowości; niektórzy odnoszą pierwsze zapisy do wsi *Siemno* (zob.). Nazwa od n. os. *Siemian*, *Siemien*, z suf. *-owo*, w postaci zmienionej *Schiemenau*. Lit.: Nidzica. Z dziejów miasta i okolic, 1976, 129; Kowalczyk, Topografia granicy mazowiecko-krzyżackiej w świetle ugody granicznej z listopada 1343 roku, KHist XCIX 45, przyp. 81. RP

Siemień (1), dziś *Siemień* i *Siemień-Kolonia*, dwie wsi, biał., gm. Siemień, 8 km na zach. od Parczewa: *Szemyan* 1417 SHGLu III 211; *Semyan* 1419 ZDM V 226; *Schemyan* 1427, *Schemiani*, *Schemyani* 1430 SHGLu III 211; *Szemyyan* 1470–80 DB II 548; *Szemyan* 1529 LR 435; *Siemiąn* ... wsi *Siemiana* 1626 RPobLu 24; *Siemijan* 1676 ŻDz XV 37a; *Siemień* 1787 Spis 438; *Siemień*, wś i folw. 1889 SG X 544; *Siemień*, wś, folw. i kol. 1933 SkBy 1531; *Siemień*, *-nia*, *siemiński*, wś, *Kolonia*, *-nii*, cz. Siemienia 1971 UN 117, 28; *Siemień*, *-nia*, *Siemień-Kolonia*, *-nia-nii* 1982 WUN III 214. — Dawniej *Siemian*, od n. os. *Siemian*, okresowo w formie pluralnej *Siemiiany*. Zapis *Siemijan* wskazuje na wtórną postać z *-ij-*, pod wpływem zapożyczonych imion typu *Damijan*, *Pabijan*. Zmiana *Siemian* > *Siemień* spowodowana może analogią do ap. gw. *siemień* ‘nasiona lnu lub konopi’ SGPREi(kartoteka). Człon drugi w n. zestawionej od ap. *kolonia* w znaczeniu osadniczym. Lit.: SHGLu III 211; KosLu 72; RospSEMig 346. IN

Siemień (2), dziś *Siemień Nadrzeczny* i *Siemień-Rowy*, dwie wsi, łomż., gm. Łomża, 7 km na pld.-wsch. od Łomży: in *Szemyen*, villa nostra ducałi *Szemen* 1426 Mkm I nr 357; *Siemien*

1431 HMil 251; *Syemyen* 1471 SHGMz(MK 6, 3v); *Syemyen* 1510 ZHer nr 877, przyp. 1; *Siemien*, z *Siemieniem* (1565) Lumaz II 80; *Siemien* 1578 ŻDz XVI 367; *Siemion* 1619–20 Lumaz I 255; *Sienia* (!) 1783 MpPerMz; *Siemień*, *Siemień szlachecki* 1827 Tabella II 168; *Siemien* 1839 MpKwat V 2; *Siemień Szlachecki*, *Siemień Rowy*, *Siemień przy rzece* 1889 SG X 544; *Siemień Nadrzeczny*, *Siemień-Rowy* 1921 Sk V 52; *Siemień* (nad rzeką), *Siemień-Rowy* 1952 UW 164; *Siemień Nadrzeczny*, *-nia -nego*, *Siemień-Rowy*, *-nia-wów* 1982 WUN III 214. — Od n. os. *Siemian*, z suf. **-jb*, por. jednak ap. gw. *siemień*. Człony dyferencyjne od przym. *szlachecki*, *nadrzeczny* oraz od wyrażenia przyimkowego *przy rzece* i od ap. *rów*, w l. mn. Lit.: BrodzŁomż 102; ZMaz 331. UB

Siemień-Kolonia zob. **Siemień** (1)

Siemień Nadrzeczny zob. **Siemień** (2)

Siemień-Rowy zob. **Siemień** (2)

Siemieńska-Wółka zob. **Wółka Siemieńska**

Siemieradz zob. **Siemiradz** (1)

Siemierz, wś, zamoj., gm. Rachanie, 16 km na pñ.-wsch. od Tomaszowa Lubelskiego: *Samierz* 1531, *Siamierz* 1578 ŻDz XVIII/1, 242, 211; *Szamirz* 1618 LSB 467; *Szamierz* 1618–1764 Tarpogł 57; *Siemirz* 1681–82 RejBels 69; *Zimiere* 1779–83 MpMieg; *Siemierz* 1839 MpKwat VII 9; *Siemierz*, wś i folw. (lit. *A i B*) 1889 SG X 546; *Siemierz*, *-rza*, *siemiarski* 1970 UN 120, 31; gw. *šeńiš*, *-ža*, *šeńirski*. — Od n. os. *Siemier(z)* SSNO V 59, z suf. **-jb*, początkowo z *-a-* jak w n. os. *Siamek*//*Siemek*. Lit.: CzChełm 191. BCz

Siemierzycze zob. **Siemierzycze**

Siemieszyce zob. **Siemierzycze**

Siemierzycze, wś, częst., gm. Kroczyce, 15 km na pñ.-wsch. od Zawiercia: de *Szemeruicz* 1379 Mog 92; *Syemaschicze* (!) 1439 Hel II nr 2796; *Schyemyeschycze* 1490 ŻDz XV 435; *Wshyeny-czyce* 1529 LR 112; *Wszięmięczyce* 1564 Lu-krak II 92; *Sziemieszice* 1581 ŻDz XIV 76; *Siemieczyce* 1629 RPobKr 174; *Siemierzycze* 1782 SHGKrMat 274; *Siemierzycze* 1783–84 RejKor 279; *Siemierzycze* 1787 MpPerKr; *Siemierzycze* 1889 SG X 546; *Siemierzycze* 1933 SkBy 1531; *Siemierzycze*, *-rzyc* 1982 WUN III 214; gw. *še-mięzyce*, *-žyc*, *še-mięški*. — Od n. os. **Siemiesz* (: *Siemirad*, *Siemomysł*), z suf. *-ice*. Przejście

Siemieszyce > *Siemierzycze* pod wpływem n. os. na *-mierz*, typu *Kazimierz*, *Włodzimierz*, por. też n. os. *Siemierz* SSNO V 59. Forma współczesna zapewne powstała wskutek pomyłki, może pod wpływem czas. *ciemiężyć*. Lit.: RKrak 152. IN

Siemiętki zob. **Jelitki**

Siemiężne zob. **Sumięzne**

Siemikowice zob. **Siemkowice**

Siemikowo zob. **Siemkowice**

Siemino zob. **Ziemin**, **Zimin**

Siemionka zob. **Siodlary**

Siemionki (1), wś, bydż., gm. Jeziora Wielkie, 10 km na pñd. od Kruszowicy: Dobesl. de *Szemyanowo* (tu?) 1398–1411, *Semyanice* 1415 (?), Petr., Ioh. Filii Simonis de *Szemigenicze* 1449, *Schemenicze* 1450 Koz V 287; *Syemyenyce* 1489 Lupbrz 150; *Syemienicze* 1527 Vlad XI 55; *Sziemionki* 1557–66 ŻDz XIII 36; *Siemionki*, *Siemienice* 1634 Rpodbrz 232; *Siemionki*, *Siemienice* deserta, 1674 Rpog 155, 156; *Siemionki* 1796–1802 MpSchröt XXV; *Siemionki*, niem. *Siemionken* i *Simionken* 1889 SG X 549; *Siemionki*, niem. *Siemionken* 1921 Sk X 84, 155; *Siemionki*, *-nek* 1982 WUN III 214. — Dawniej może *Siemianowo*, później *Siemianice*, *Siemienice*, od n. os. *Siemian*, *Siemien*, *Siemion*, z suf. *-owo*, *-ice*. Zapis *Szemigenicze* [= *Siemijenice*], *Syemyenyce* może wskazywać na wtórne rozszerzenie o *-ij-*, jak w zapożyczonych imionach *Damijan*, *Pabijan*. W XVI w. powstała os. filialna *Siemionki*, o n. utworzonej na wzór częstych tu form na *-ki*, a pierwotna wieś z czasem przestała istnieć. Nazwa w okresie zaborów zmieniona jako *Siemionken*. Lit.: GórnRWlkp 14. AG

Siemionki (2), wś, suwal., gm. Wydminy, 16,5 km na pñ.-wsch. od Orzysza: [*Schemioncken*] 1476 KętL 502; *Talicke* 1513, *Talycke*, *Talicke*, *Talica*, *Talckenn* do poł. XVI, *Schemenckenn* 1540 BiałKol 122, 119; *Sziemionken* 1796–1802 MpSchröt XII; *Schemionken* — *Siemionki* 1879 KętN 156; *Siemionki* 1882 KętL 502; *Siemionki* 1889 SG X 549; *Siemionki* — *Bergwalde* 1928, *Schemionken* 1941 Choj 127; *Siemionki* — *Bergwalde* (*Schemionken*) 1951 Rosp 289; *Siemionki*, *-nek* 1982 WUN III 214; gw. *šeńonki*, *šeńonken*. — Do 1540 r. dobra nosiły n. *Talki*, zob. *Talki* (2). Późniejsza n. *Siemionki* od n. os. *Siemionek* SSNO V 60 (por.

Siemionki

imię cerkiewne *Symeon*, pol. *Szymon*), w l. mn. W substytucji niem. grafemy *sch*, *sz* zamiast *ś*, wstawne *t* w grupie *nk*, końcówka *-en*. W 1928 r. wieś otrzymała niem. chrzest *Bergwalde*. Gwarowa postać *śeńonki* wskazuje na zmianę *rh* > *ń*, a forma *śemjonken* zachowuje niem. końcówkę *-en*. Lit.: BiałPrzem 28; BiałKol 117–22. *RP*

Siemionki zob. **Siemiątki**

Siemionowice zob. **Starowlany**

Siemionowo zob. **Siemianowo**

Siemiony (1), wś, biał., gm. Grodzisk, 22,5 km na płn.-zach. od Siemiatycz: *Siemiony* 1538 *ŻDz* XVII/1, 179; *Siemiony* 1676 Kond 181; *Siemiony* 1889 SG X 550; *Siemiony* 1921 Sk V 29; *Siemiony*, *-mion* 1982 WUN III 214; gw. *śeńony*, *-rñon*, *śeńonofski*. — Od brus. n. os. *Siemion* (: im. cerkiewnego *Symeon*, pol. *Szymon*) BiryłaBA I 149–50, w l. mn. Lit.: Kond 181; GórnRPd 27–8. *EB*

Siemiony (2), kol., dawniej wś, włoc., gm. Lubień Kujawski, 12,5 km na płd.-wsch. od Kowala: *Syemyny* 1489 Lupbrz 122; *Villa Szemijnij* 1527 Vlad XI 38; *Siemieni* 1557–66 *ŻDz* XIII 17; *Siemiony* 1634 Rpodbrz 226; *Siemiany* 1674 Rpodg 148; *Siemiany* 1783–84 RejKor 847; *Siemiany* 1796 PerOpis IX; *Siemiany* 1839 MpKwat II 3; *Siemiany* 1881 Borucki 353; *Siemiony*, wś 1889 SG X 550; *Siemiony*, wś 1921 Sk I 201; *Siemiany* 1952 UW 60; *Siemiony*, *-mion* 1982 WUN III 214. — Dawniej *Sieminy*, może od ap. *siemie*, w formie pluralnej. Wtórnie wyrównanie podstawy do n. os. *Siemian*. Postaci *Siemiony*//*Siemiany* oddają mieszanie samogłosek *o* : *a* w n. os. Lit.: GórnRWlkp 41–2. *AG*

Siemiradz (1), wś, rad., gm. Błotnica Stara, 18,5 km na płn.-zach. od Radomia: *Szyedmyradz* 1508 *ŻDz* XV 478; *Syedmiradz* 1511–23 *ŁLB* I 677; *Syedmyrącz* 1564–65 Lusand 191; *Siedmiradz* 1569 *ŻDz* XIV 310; *Siemieradz* 1783–84 RejKor 119; *Siemieradz* 1827 Tabella II 168; *Siemieradz* 1877 Zin II 143; *Siemiradz* 1889 SG X 550; *Siemiradz*, *-dza*, *siemiradzki* 1964 UN 18, 19; gw. *śiñirac*, *-za*, *śiñiracki*. — Dawniej zapewne *Siemiradz, od n. os. *Siemirad* SSNO V 61 (por. stp. *siemia* 'rodzina'), z suf. *-*jb*. Zmiana na *Siedmiradz* wskutek skojarzenia z liczebnikiem *siedem*. Forma *Siemieradz* powstała w efekcie przejścia *-ir-* > *-er-*. Lit.: KSand 177–8; Rospond, *-jb* 126. *IN*

Siemiradz (2), wś, ziel., gm. Trzebiel, 10 km na wsch. od Łęknicy: *Neudorf* 1736 MpWielSag; *Neudörfel*, bey Mühlbach 1787 Z VII 105; *Neudorf*, gemeinhin *Neudörfel* gen., Dörfchen 1845 K 421; *Neudorf b. Mühlbach*, kol. 1941 SOV 247; *Neudorf b. Mühlbach* — *Siemiradz*, *-dza*, *siemiradzki* 1950 MPol nr A-8; *Siemiradz*, *-dza* 1982 WUN III 214. — Dawniej n. niem. *Neudorf*, potocznie też *Neudörfel*, od wyrażenia *neu Dorf* 'nowa wieś', *neu Dörfel* 'nowa wioska'. Określenie lokalizujące *bei Mühlbach* od n. m. *Mühlbach*, dziś *Karsówka*, zostało dodane przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Siemiradz*. Lit.: SNGŚI XII 87. *PS*

Siemirowice, wś, słup., gm. Cewice, 15 km na płd. od Lęborka: *Schimersdorff* 1379, *Schemnowitz* ca. 1400 LorSNH 105; *Schimirowitz* 1400 SHGPG(KKG 125); *Schemirowitz* 1437 GZ 124; z... *Przemiorowiczą* 1565, *Wssiemierowiani* 1565 Lupom 93, 97; *Schimmerwitz* 1789 MpGillyPom; *Siemirowo*, niem. *Schimmerwitz* 1889 SG X 550; *Schimmerwitz* 1930 MpMbl(1572); *Schimmerwitz* — *Siemirowice*, *-ic*, *siemirowicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Siemirowice*, *-wic* 1982 WUN III 214. — Pierwotnie zapewne *Wszemirowice, od n. os. *Wszemir* SSNO VI 220, z suf. *-owice*, okresowo *-owo*. W zapisach zniemczonych n. z członem *-dorf* i uproszczeniem nagłosowego *Wsze-* > *Sze-*//*Sie-*. W XVI w. efemerycznie *Przemirowice*, zapewne omyłkowo. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Siemirowice*. Lit.: Siciński, OSG VIII 79; LorSNH 105; TrautmElb I 54. *BCz*

Siemisławice zob. **Siedmiono**

Siemki (1), wś, olszt., gm. Reszel, 8 km na zach. od Kętrzyna: item *Scherffis* mole 1422, *Scherffs* die mole 1437 GZ 28, 70; *Scherffs* 1533, *Scherffs* 1589, *Scherffs* 1620–21 HAPr V 83; *Scherffen* 1755 MpEnd; *Scherfs* ok. 1780 HAPr IV 356; *Scherfs*, wś 1789 Goldb I 196; *Scherfs* 1785 Goldb I 196; *Scharffs* 1796–1802 MpSchröt XI; *Scharfs* 1820 Wald 138; *Scharfs* 1889 SG X 368; *Scharfs* — *Cierw*, *Siemki* 1946 Ley I 34; *Scharfs* — *Siemki*, *-mek*, *siemecki* 1947 MPol XXV nr 111; *Siemki*, *-mek* 1982 WUN III 214. — Nazwa niem. od n. os. *Scharf*, *Scharph* (por. stsaks. *scarp*, stwniem. *scarph*, *scharf* 'surowy, srogi, ostry') Brech II 486, FörstON II 760; jest to typ tzw. nazw genetywnych, na co wska-

zuje końcówka *-s*. G. Leyding przytacza formę *Cierw*, będącą substytucją fonetyczną n. niemieckiej. Nazwa *Siemki* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: GórniRWrm 226. RP

Siemki (2), cz. Nowej Wsi, dawniej wś, płoc., gm. Drobin, 6 km na pñ.-zach. od Drobin: *Druchowo Siemki, Siemki* 1578 *ŹDz XVI* 84, 94; *Siemki* 1783–84 *RejKor* 598; *Siemki* 1808 *MpTex XI*; *Siemki* 1839 *MpKwat III* 2; *Siemki* 1889 *SG X* 550; *Siemki, -mek* 1982 *WUN III* 214. — Od n. os. *Siemek, Siemko, Siemka* SSNO V 56, 61, w formie pluralnej. O członie pierwszym n. zestawionej zob. *Druchowo*. Lit.: SHGP1 275. PS

Siemki zob. **Siomki**

Siemkowice, wś, sier., gm. Siemkowice, 9 km na pñ.-zach. od Pajęczna: *Semkouiice* 1401, *Szemicoiicz* 1403, *Szemicoiowo* 1412, *Szemicoiuiice* 1413 *Koz VII* 103; *Syerakowo* (!), *Syemikowo* 1425 *KW V* 411; *Sziemykovicze* 1511, *Sziemkowicze* 1518 *ŹDz XIII* 207; *Szamicowicze, Szymkowicze* 1511–23 *ŁLB I* 534, 536; *Siemicowicze* 1552 *ŹDz XIII* 291; *Sienkowice* (!) 1802–03 *MpGillyPr*; *Siemkowice* 1827 *Tabella II* 168; *Siemkowice, Siemikowice* 1889 *SG X* 554–5; *Siemkowice* 1921 *Sk II* 133; *Siemkowice, -wic* 1982 *WUN III* 214; gw. *śemkońwice, -wíc, śemkoski*. — Od n. os. *Siemek, Siemko, *Siemik*, z suf. *-owice*, okresowo też *-owo*. PD

Siemkowo, wś, bydg., gm. Lniano, 16 km na pñ.-zach. od Świecica: *Sueinekowe* 1310 *Perl* 608; *Semicow* 1328 *PrUr II* 417; *Simkaw* 1400 *Lor X* 193; *Symko* 1438 *GZ* 103; *Simkaw, Symkaw* 1415 *Lor X* 193; in villa regia *Sziemkowo* 1521 *Matr IV/1*, nr 4008; *Siemkowo* 1534 *Inwwłoc* 122; *Sziemkaw* 1570 *ŹDz XXIII* 188; *Szienthkowa* (!) 1583, *Siermikowo* (!) 1584, *Siemikowo* 1597 *Font I–III* 90, 144, 357; *Sięmkowo*, we wsi *Siemkowie* 1668 *PMT VIII* 94; *Siemkowo* 1682 *Font V* 116; *Szemkowo, Siemkowo* 1772/73 *HAPr IV* 646; *Schimkowo* od. *Siemkowo* 1789 *Goldb II* 216; *Sziemkowo* 1796–1802 *MpSchröt XV*; *Siemkau* — *Szymkowo* 1879 *Kętl N* 111; *Szymkowo*, niem. *Simkau* 1892 *SG XII* 116–7; *Simkau* 1912 *Bär* 109; *Siemkowo*, niem. *Simkau* 1921 *Sk XI* 54, 86; *Siemkowo*, in. *Szymkowo (Simkau)* 1925 *Krzep* 105; *Siemkowo* 1952 *UW* 57; *Siemkowo, -wa, siemkowski* 1971 *UN* 186, 22. — Od n. os. *Siemek, Siemko, *Siemik*, z suf. *-ów, -owo*. Od XVIII w. pojawia

się forma *Szymkowo* pod wpływem zniemczonych zapisów *Schimkowo, Sziemkaw* i adideacji do im. *Szymek*. W substytucji niem. suf. pol. oddany przez *-au*. Lit.: Kęsikowa, *PMT II* 128; Jakus-Borkowa, *PMT VIII* 93–4. WK

Siemlino zob. **Ziemlin**

Siemnica zob. **Siemnice**

Siemnice, wś, zamoj., gm. Rachanie, 18 km na pñ.-wsch. od Tomaszowa Lubelskiego: de *Syemnycza* 1439, in *Sempnycze* 1489 *AGZ XIX* nr 1767, 2097; *Siemnica* 1578 *ŹDz XVIII/1*, 211; *Siemnica* 1618–1764 *Tarpoł* 57; *Siemnice* 1839 *MpKwat VII* 9; *Siemnice* 1889 *SG X* 555; *Siemnice, -nic, siemnicki* 1970 *UN* 120, 19. — Dawniej *Siemnica*, od n. os. *Siema* SSNO V 54 (: *Siemomyst*), z suf. *-nica*. Postać *Sempnycze* potwierdza kancelaryjne oddawanie *m* jako *mp*. Później pluralizacja n., spowodowana być może rozczłonkowaniem obiektu. Lit.: CzChełm 191. BCz

Siemnice zob. **Siemienice, Ziemnice**

Siemno, os. notowana do 1967 r., olszt., gm. Janowo, 13 km na wsch. od Nidzicy: *Synnen*, kuźnica ok. 1400 *Kowalczyk I* 91–2, przyp. 170; *Sinne* 1419 *Kętl* 345; *Synnen* 1437 *GZ* 84; *Schönau* bei Janowo 1616 *PrUr IV* 413, przyp. 4; *Sieña* 1783 *MpPerMz*; *Schönau, Cölm. G., M.* 1789 *Goldb I* 202; *Schönau*, adl. und Cölm. Gut und Mühle 1820 *Wald* 217 (par. Muszaki); *Schönau* 1839 *MpKwat IV/1*; *M. Schönau* ok. 1845 *MpRey* nr Q; *Siemno* ... w *Siemnie* 1882 *Kętl* 345; *Siemno*, niem. *Schoenau*, dobra 1889 *SG X* 559; *Schönau* Gut, *Kord. Siemno* 1914 *KDR* nr 199; *D. Schönau* 1931 *Mp-100(35-31)*; *Schönau* — *Siemno*, dw., młw. 1946 *Ley I* 65; *Schönau* — *Siemno, -na, siemieński* 1950 *MPol* nr A-8; *Siemno, -a* — *Schönau*, os. 1951 *Rosp* 289; *Siemno* 1967 *SM* 1024. — Wśród historyków i językoznawców istnieją rozbieżności w identyfikacji i lokalizacji tej miejscowości, zob. *Siemienowo*. E. Kowalczyk zapisy *Synnen, Sinne* identyfikuje z dawną n. w. **Siemno*, dziś *Zawadzkie Jezioro*, por. a lacu ... <...>*nno* 1343 *KMaz II* nr 258; in den se *Schen* 1349 *PrUr IV* 413, przyp. 4; *Symno* 1473, *Schyn* 1483, *Sunno* 1595, *Siemno* 1882, *Sawadder S.* 1922, *Schön See* 1939 *Ley II* 194; *Sawadder See* — *Zawadzkie Jezioro, -kiego -ra* 1950 *MPol* nr A-52. Nazwa straciła motywację znaczeniową i zastąpiono ją n. niem. *Schönau*, od przym. *schön* 'piękny, ładny' i *-au* (< *Aue* 'dolina,

Siemnocha

kolina'). Utrwaliła się n. *Siemno*. Lit.: Borek, -*bn* 283; Toeppen, Historia Mazur, 1998, 146; Kowalczyk, Topografia granicy mazowiecko-krzyżackiej w świetle ugody granicznej z listopada 1343 roku, KHist XCIX 33, 45, przyp. 81, 84, 46; Kowalczyk 191–2. *RP*

Siemnocha, wś, ostroł., gm. Lelis, 5,5 km na pñ.-zach. od Ostrołęki: *Czymnochy* (!) 1808 MpTex VIII; *Siemnocka* (!) 1827 Tabella II 168; *Siemnocha* 1839 MpKwat V 2; *Siemnocha* 1932 Mp-100(36-33); *Siemnocha* 1952 UW 21; *Siemnocha*, -*chy* 1982 WUN III 214. — Od nazw. *Siemno* (: *Siemomysł*, *Siemostław*) RymSEN II 418, z suf. -*ocha*. *UB*

Siemnowo, cz. Siemnowka, dawniej wś, wloc., gm. Lubraniec: *Semone* 1401 SHGKu(Fkk 3, 4, 7); *Semunowo* 1403 Koz V 288; *Syemunowo* 1418 Koch nr 118; *Syemunowo* 1433 CdP II 852; *Syemvnowo Maior* 1489 Lupbrz 99; *Sziemionowo maior* 1527 Vlad XI 27; *Sziemianowo maior* 1557–66 *ŹDz* XIII 9; *Siemnowo Maior* 1634 Rpodbrz 219; *Siemnowo Maior* 1674 Rpog 139; *Siemnowo Większe* 1783–84 RejKor 843; *Siemnowo Większe* 1796 PerOpis IX; *Siemnowo* 1827 Tabella II 168; *Siemnowo* 1839 MpKwat II 3; *Siemnowo* 1881 Borucki 366; *Siemnowo*, wś i folw. 1889 SG X 555; *Siemnowo*, wś 1921 Sk I 203; *Siemnowo*, -*wa* 1982 WUN III 214. — Dawniej zapewne *Siemunowo*, od n. os. *Siemun, por. *Siemunic* (: *Siemirad*, *Siemowit*) SSNO V 64, z suf. -*owo*. Do XVIII w. n. z członem odróżniającym od łac. przym. *maior*, pol. *większy*, dla odróżnienia od n. sąsiedniej wsi, zob. *Siemnowek*. Późniejsze postaci n. są wynikiem wahania samogłosek -*uN-* > -*oN-* > -*aN-*. Postać *Siemnowo* powstała w wyniku redukcji nieakcentowanej samogłoski. Lit.: Nieckula, -*ov-* 184. *AG*

Siemnowek, wś, wloc., gm. Lubraniec, 5 km na pñd. od Lubrańca: *Syemvnowo Minor* 1489 Lupbrz 99; *Sziemionowo minor* 1527 Vlad XI 27; *Sziemianowo minor* 1557–66 *ŹDz* XIII 9; *Siemnowo Minor* 1634 Rpodbrz 219; *Siemnowo Minor* 1674 Rpog 139; *Siemnowo Mniejsze* 1783–84 RejKor 843; *Siemnowo Mniejsze* 1796 PerOpis IX; *Siemnowek* 1827 Tabella II 168; *Siemnowek* 1881 Borucki 366; *Siemnowka* 1839 MpKwat II 3; *Siemnowek* al. *Siemnowko*, wś 1889 SG X 555; *Siemnowek* 1921 Sk I 203; *Siemnowek*, -*wka* 1982

WUN III 214. — Od n. m. *Siemnowo*, z członem odróżniającym od łac. przym. *maior*, pol. *mniejsz*y. Od XIX w. w formie deminutywnej, z suf. -*ek*, efemerycznie też -*ko*, -*ka*. *AG*

Siemonia, wś, kat., gm. Bobrowniki, 12 km na pñ.-wsch. od Bytomia: *Symuna* 1325–27 MVat I 141; *Symuna* 1337 Kkk I 161; *Symona* 1346–58, *Semonia* 1350–51 MVat II 196, 343; de *Szemunya* 1442 ZDM III 69; *Syemunya* ... de *Szemunya* 1470–80 DB II 190; *Siemuń* 1667 *ŹDz* XV 453; *Siemunia* 1720–21 SHGKrMat 275; *Siemonia* 1783–84 RejKor 340; *Siemonia* 1788 SHGKrMat 275; *Siemonia* 1787 MpPerKr; *Siemonia* 1877 Zin II 143; *Siemonia* 1889 SG X 556; *Siemonia*, -*ni* 1982 WUN III 214. — Od n. os. *Szymun* SSNO V 349 lub *Siemun, z suf. *-*ja*. W n. poświęcone przejście -*uN-* > -*oN-*: *Siemunia* > *Siemonia*. Lit.: RSiew 20–1. *IN*

Siemoń, wś, tor., gm. Zławieś Wielka, 14 km na zach. od Chełmży: vom *Symon* 1388 Font XXIX 39; *Seman* ok. 1400 Zeit XVI 34; vom *Symon* 1414 Font XXIX 172; *Seman* 1418, *Symman* 1430 GA 464, 505; *Symman* 1438 GZ 95; *Scheyman* 1454 MT 516; *Schemyan* 1454 Matr I nr 226; *Szemon* 1468 MT 516; *Semon*, *Simon* XV KętL 75; *Siemon* 1647 Font IV 10; *Siemoń*, villae *Siemion*, ex villa ... *Siemonie* 1667–72 Font VI–X 57, 60, 218; ad limites villae *Siemonie* ok. 1700 Font XLVII 93; *Simnau* und *Siemon* 1700 MT 516; *Siemonie* 1733 MT 516; pod *Siemonie* 1747 Font XLII 90; pod *Siemion* morgów 6½, w polu pod *Siemon* 1759 Font XLVII 89, 91; *Siemon* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Siemoń* 1879 KętN 124; *Siemoń* niem. *Siemon* 1889 SG X 556; *Sieminaw*, *Simnau*, *Szemon* przed 1912, *Siemon* 1912 Bär 109; *Siemoń*, niem. *Siemon* 1921 Sk XI 58, 86; *Siemoń* (*Siemon*) 1925 Krzep 105; *Siemoń* 1952 UW 58; *Siemoń*, -*nia*, *siemoński* 1972 UN 187, 16; *Siemoń*, -*nia* 1982 WUN III 214. — Dawniej *Siemiań*, *Siemioń*, od n. os. *Siemian*, *Siemion* SSNO V 57, 60, z suf. *-*jb*. Okresowo w formie *Siemonie*. Twarde *m* w formach *Siemon*, *Siemoń* oraz nagłosowe *Sz-* zapewne pod wpływem form ziemczonych. Lit.: SHGCh 116. *WK*

Siemowo, wś, leszcz., gm. Gostyń, 8,5 km na pñ.-zach. od Gostynia: *Semouo* (1181)1258 KWlp 66; *Semovo* 1258 KW I 328; *Zemovo* 1294 KW II 91; *Siemowo* (1365)XV–XVII KWlp 141; *Semowo* 1396 Lek II nr 1835; *Semowo* 1421 RWlqp III

nr 899; *Szymowo* 1429, *Syemowo* 1436 SHGPn IV 398; *Syemowo* 1443 AC II nr 1156; *Syemowo* 1510 NKs 108, 119; *Siemowo* 1580–81 ŻDz XII 66; *Siemowo* 1789 PPOzn(Tab 8, 19v); *Siemowo* 1889 SG X 556; *Siemowo*, -wa, *siemowski* 1970 UN 78, 11; gw. *šimovo*, -va, *šimoski*. — Od n. os. *Siema* SSNO V 54 (: im. złożone typu *Siemirad*, *Siemomysł*), z suf. -owo. Lit.: SHGPn IV 398–400; PPOzn 272–3. ZZ

Siemszyce, wś, płoc., gm. Łęczycza, 7,5 km na płn.-zach. od Łęczycy: *Semszice* 1388 Łęcz I nr 859; *Semczizce* 1399 Łęcz II nr 6234; *Syemczizce* 1511/12 VisitGn 211; *Szyemczizce* 1511–23 ŁLB II 434; *Siemssizce* 1576 ŻDz XIII 73; *Siemszyce* 1783–84 RejKor 49; *Siemszyce* 1827 Tabella II 168; *Siemszyce* 1889 SG X 556; *Siemszyce* 1921 Sk II 59; *Siemszyce*, -szyc, *siemczycki* 1972 UN 43, 6. — Od niepoświadczonej n. os. *Siemsza, por. n. os. na *Siem*-, z suf. -ice. Może jednak pierwotnie *Siemczyce (por. zapisy 1399–1523), od n. os. *Siemek*, *Siemka*, *Siemko* SSNO V 56, 61, z późniejszą zmianą na *Siemszyce* Lit.: SHGŁęcz II 90. PD/PS

Siemszyce zob. **Śiąszycze**

Siemunia zob. **Siemonia**

Siemuszowa, wś, krośn., gm. Tyrawa Wołoska, 9 km na płn.-wsch. od Sanoka: de *Semussow* ... de *Semussowa* 1424, de *Symvschowa*, de *Syemuschow* 1425, de *Szemvschowa* ... *Szemoschow* 1435, *Szemoschow* 1443, *Siemvschowa* 1462 AGZ XI nr 34, 111, 703, 1745, 3677; *Syenuschoua* 1491 AGZ XVI nr 2016; de *Szyemuszowcze* 1501 AGZ XVIII nr 2879; villa *Syemvshowa* 1503 AGZ XVI nr 2885; *Siemuszowa* 1589 ŻDz XVIII/1, 52; *Siemuszowa* 1678 AGZ XXII nr 39; z *Siemuszową* 1787 MJ 19, XV, 112, 38; *Siemuszowa* 1889 SG X 556–7; *Siemuszowa*, -wej 1982 WUN III 215. — Od ukr. n. os. *Semuś, pol. *Siemusz (: *Semen* < *Symeon* = *Szymon*), z suf. -ów, -owa, okresowo -owce. Lit.: SHGŚk III 130–2; MakSk 147. BCz

Siemuszowce zob. **Siemuszowa**

Siemuszów zob. **Siemuszowa**

Siemysłowo zob. **Zamysłów** (2)

Siemysłów, wś, opol., gm. Domaszowice, 9 km na płd.-wsch. od Namysłowa: usque ad silvam de *Symislow* ok. 1300 CdSil XIV 70; Yesco de *Steynerdorff* 1309, *Steynerdorf* 1336 Reg nr 3070,

5606; *Steynerdorff* 1353 LandB 135; *Steynerdorf* 1393 ZfGS XI 449; *Stenerdorff* 1399–1418 Ng 308; Balthasar Schwolinski v. *Steinersdorf* zu Steuersdorff (?) 1587 CdSil XXXIII 88; *Steinersdorff* sive *Siemislow* 1666/67 J I 498; *Steinersdorf*, P[ol]. *Wielki Szimislow*, *Stertzendorf*, P[ol]. *Mały Szimislow* 1736 MpWielBreg; *Steinsdorff*, *Steinersdorff* 1743 SNGŚI XII 88; *Groß-Steinersdorf*, *Klein-Steinersdorf* 1795 Z XII 51, 52; *Steinersdorf*, *Groß-*, *Wielki szimislow*, *Steinersdorf*, *Klein-* 1830 Kn 749; *Steinersdorf Gross-*, *Wielki Siemysłow*, *Steinersdorf*, *Klein-*, *Mały Siemysłów* 1845 K 654, 655; *Szymiszów*, *Steinersdorf* 1900 Myc 49; *Steinersdorf*, wś, Kl. *Steinersdorf*, leśn. 1938 MpMbl(4972, 4973); *Steinersdorf* — *Siemysłów*, -wa, *siemysłowski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Siemysłów*, -łowa 1982 WUN III 215. — Dawniej *Siemysłów*, od skróconej n. os. *Siemysł (: *Siemysław* SSNO V 62), z suf. -ów. Nazwa niem. *Steinersdorf* od n. os. *Steiner* Gott 473 i ap. *Dorf* 'wieś'. Dodatkowo człon Niem. *Gross*, *Klein*, pol. *Wielki*, *Mały* na określenie części wsi (pierwotnie odrębnych miejscowości). Na mapie Wielanda (1736) i u Kniego (1830) n. *Mały Siemysłów* odnosi się (zapewne omyłkowo) do wsi *Staroścín*. Lit.: SNGŚI XII 88; BorGŚI 135. PS

Siemysłów zob. **Zamysłów** (2)

Siemysłów Mały zob. **Staroścín** (2)

Siemyśl, wś, kosz., gm. Siemyśl, 16,5 km na płd.-zach. od Kołobrzegu: *Simoitzel* 1136 Pom 31; *Zimmizlowe* 1276 PU II 320; *Cemoicell* 1294, *Cemoicel*, *Cemoyzle* 1296, *Ceymoycel* 1297 PU III 220, 295, 320; *Tzymesse* (!) 1309 PU IV 336; *Simötzel* (1554) PomKirch II 371; *Smoisel* 1618 MpLub; *Simotzel* 1789 MpGillyPom; *Siemötzel* 1836 MpUMbl 604; *Simötzel* 1906 MpMbl(1959); *Siemyśl* — *Siemötzel* 1951 Rosp 289; *Siemyśl*, -ła 1982 WUN III 215. — Od im. *Siemyśl, *Siemyślawa*, z suf. *-ja. Nazwa niemczona jako *Simoisel*, *Siemötzel*. Postać *Siemyśl* ustalona urzędowo po 1945 r. Lit.: RzDuma I 176–7; TrautmElb I 50; RospSEMIG 346. BCz

Sieniawa (1), wś, krośn., gm. Rymanów, 5 km na płd.-wsch. od Rymanowa: a molendino *Syenauensi* 1437 ZDM II 251; *Szynyawa* 1438, *Synyawa* 1444 AGZ XI nr 1106, 1883; *Synawa* 1463 AGZ XVI nr 1; *Syenyawa* 1472 Matr I nr 766;

Sieniawa

z *Sieniawy* 1571 RZl nr 41; w *Sieniawie* 1689 AJuZR XII/1, 198; *Sieniawa* 1794 Ga Oo1; *Sieniawa*, po rus. *Siniawa* 1889 SG X 559; *Sieniawa*, -wy 1982 WUN III 215. — Zapewne od ap. *sieñ* 'cień', stp. *sieñ* 'przedsionek; pokój, komnata; pałac, dom' Sstp VIII 190 lub *siano*, stp. też *sieno* i ukr. *сiно* (< *sěno), z suf. -*awa*. Mniej prawdopodobny związek z ukr. ap. *syniava* 'głębia w wodzie, stojąca woda, błoto' Hrin IV 121 (warto jednak go przytoczyć z uwagi na położenie wsi u ujścia bezimiennego potoku do rz. Wisłok). Lit.: SHGsk III 132; MakSk 147–8; RiegŁemk 204. BCz/PS

Sieniawa (2), wś, nowosąd., gm. Raba Wyżna, 9 km na płn.-zach. od Nowego Targu: *Sienyawa* 1552 Matr V/1, nr 1363; *Sieniawa* 1680 Rej 79; *Szieniawa* 1779–83 MpMieg; *Sieniawa* 1889 SG X 559; *Sieniawa* 1921 Sk XII 29; *Sieniawa*, -wy, *sieniawski* 1964 UN 10, 218. — Od ap. *sieñ*, z suf. -*awa*. Lit.: LKrak 134. IN

Sieniawa (3), mto, przem.: fortecę ... *Sieniawę* ... forteca *Sieniawa* 1672 AGZ XXI 596; miasto *Sieniawa* 1699 AGZ XXII 348; *Sieniawa*, opp. 1794 Ga Oo1; *Syn'awa* 1851 Sch 25; *Sieniawa* 1892 SG XII 134–5; *Sieniawa* 1921 Sk XIII 13; *Sieniawa*, -wy 1982 WUN III 215. — Od nazw. założyciela miasta Hieronima Mikołaja *Sieniawskiego*, chorążego koronnego (1672). Lit.: MakPrz 242; RymNmiast 215. BCz

Sieniawa (4), wś, ziel., gm. Łagów, 16,5 km na płn.-zach. od Świebodzina: *Schonaw* 1350 CdB A 137; ville *Schonowe* 1351 CdB B II 345; thu *fchonow* 1422 CdB A XIX 319; zu *Schonaw* 1455, *Schönow* (1460), dorffe zu *fchonow* (1460), das Dorff *Schonow* 1564 CdB A XXIV 161, 174, 443–4, 292; *Schönow* 1807 MpNeumark V; *Schönow* 1822 MpUMbl 1988; *Schönow* — *Sieniawa*, -wy, *sieniawski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Sieniawa* (*Lubuska*) — *Schönow* 1951 Rosp 289; *Sieniawa*, -wy 1982 WUN III 215. — Dawna n. niem. od przym. *schön* 'piękny' + -*ow* (< *Au(e)*, śrwniem. *ouwe* 'łąka, (podmokły) teren'). Nazwa *Sieniawa*, wprowadzona urzędowo po 1945 r., nawiązuje brzmieniowo do n. niem. BCz/PS

Sieniawa Żarska, wś, ziel., gm. Żary, 4 km na zach. od Żar: *Schonenwalde* 1381, *Schonnewalde* 1457, *Schonewald* 1521 Le II 400; *Schönwalde* ok. 1700 MpWeigInf; *Schönwalde* 1809 MpAtSchl 6; *Schönwalde* — *Sieniawa Żarska*, -y

-ej, *sieniawski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Sieniawa Żarska*, -wy -kiej 1982 WUN III 215. — Dawna n. niem. *Schönwalde* od niem. *schön* 'ładny, piękny' i *Wald* 'las'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sieniawa Żarska*. Lit.: SNGŚl XII 88. JCh/PS

Sieniawka (1), wś, wroc., gm. Łagiewniki, 5 km na pld.-zach. od Łagiewnik: Hermanno de *Luterbach* 1294, Hermanno dicto *Llauterbach* 1299 SUr VI 132, 376; Hermanno ... von *Luterbach* 1312, *Lutirbach*, *Lauterbach* 1313 Reg nr 3318, 3336, 3345; *Lutirbach* 1370 K 355; *Lautirbach* 1411 CdSil XXXV 54; zu *Lauterbach* 1576 Darst VI 124; in villa *Lauterbach* 1666/67 J I 733; *Lauterbach* 1736 MpWielSchw; *Lauterbach* 1785 Z V 174; *Lauterbach* 1845 K 355; *Lauterbach* 1941 SOV 211; *Lauterbach* — *Sieniawka*, -ki, *sieniawecki* 1947 MPol XXV nr 124; *Sieniawka*, -ki 1982 WUN III 215. — Dawna n. niem. *Lauterbach*, też *Lutirbach*, od przym. *lauter*, śrwniem. *lüter* 'czysty, przejrzysty, jasny' Lex 131 i *Bach* 'potok'. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sieniawka*. Lit.: SNGŚl XII 88. PS

Sieniawka (2), wś, jel., gm. Bogatynia, 8 km na pld.-zach. od Bogatyni: *Sanow* 1287 (tu?), *Wenigen Schönaw* 1380 KOL 356; *Schonaw parvum* 1384 SGTS II 312; *Sconow parvum* 1387 KOL 356; zu dem *Cleinen Schone* 1473 Eichler 278; Adam Meieroch von *Klevn Schone* 1553 CdL V 139; *Cleinschonaw* 1639 KOL 356; *Klein Schonaw* 1660 SGTS II 312; *Kl. Schönau* ok. 1720 MpWeigSup; *Kleinschönau* 1800 SGTS II 312; *Kl. Schönau* 1834 MpRey nr 149; *Kleinschönau* ok. 1891 KDR nr 446; *Kleinschönau* — *Sieniawka*, -ki, *sieniawecki* 1947 MPol XXV nr 111; *Sieniawka*, -ki 1982 WUN III 215. — Dawna n. niem. *Schönau* zapewne ponowiona z n. m. *Schönau* (dziś *Schönau-Berzdorf* w Niemczech, na pld.-zach. od Zgorzelca/Görlitz), por. *Sconowe* 1264 CdL I 89, lub z n. m. *Gross Schönau*, (zob. niżej); te od przym. *schön* 'piękny' i ap. *Aue* 'łąka'. Dodatkowe człony, od przym. niem. *wenig*, *klein* 'mały', łac. *parvus* 'ts.', pełniły funkcję dyferencyjną wobec n. m. *Gross Schönau* (obecnie *Großschönau* w Niemczech, na zach. od Zittau), por. *Magna Schonow* 1358, *grosse Schonaw* 1369 KOL 352. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sieniawka*. Lit.: SNGŚl XII 88–9; Eichler, Walther,

Ortsnamenbuch der Oberlausitz, Bd. I, 1975, 278; SGTS II 312–5; BenaGLuż 394–5. PS

Sieniawka (3), wś nieistniejąca, leżała w gm. Lubaczów, przem., 12 km na wsch. od Lubaczowa: do *Sieniawki* 1787 MJ 19, XIX, 95(2), 24; *Sieniawka* 1794 Ga Ool; *Sieniawka* 1855 MpKum; *Sieniawka*, wś 1889 SG X 559; *Sieniawka* 1938 Mp-100(48-36); *Sieniawka* 1952 UW 281; *Sieniawka* 1967 SM 1024. — Nazwa niejednoznaczna; od ap. *sieñ* 'cień', stp. *sieñ* 'przedsionek; pokój, komnata; pałac, dom', por. scs. *sěn* SES I 100, albo ma związek z ukr. *synyj*, pol. *siny* SEBr 491, z suf. *-awka*, lub z ukr. *synawa* 'głębia w wodzie' Jur 99, pol. *siniawa*, z suf. *-ka*. Niewykluczone, że n. pochodzi od n. m. *Sieniawa* (3), z suf. *-ka*. Śladem po n. m. jest n. uroczyska *Sieniawka* 1974 Mp-25(166.42). Lit.: CzChełm 191. BCz

Sienica (1), kol., dawniej wś, bydg., gm. Czersk, 6 km na pfn.-zach od Czerska: *Sienica* 1682 Font V 121; *Sienica* 1772/73 HAPr IV 650; *Szenitza* od. *Stellmacher Krug* 1796–1802 MpSchröt XV; *Stellmacherkrug* — *Sienica* 1879 Kętn 74; *Sienica*, niem. *Stellmacher* 1889 SG X 560; *Stellmacher* 1912 Bär 113; *Sienica*, niem. *Stellmacher* 1921 Sk XI 14, 86; *Siennica* (*Stellmacher*) 1925 Krzep 105; *Sienica*, *-cy*, *sienicki* 1972 UN 176, 17; *Sienica*, *-cy* 1982 WUN III 215. — Zapewne od stp. *sienica* 'przedsionek, portyk; dom' Sstp VIII 189 albo *sieñ* 'przedsionek; pokój; pałac, dom', lub od *siano*, *sieno* 'siano' Sstp VIII 168, z suf. *-ica*. Zakładając, że nazwa ta odnosiła się pierwotnie do karczmy, bardziej prawdopodobna wydaje się pierwsza możliwość. Nazwa niem. *Stellmacher Krug* od n. os. lub od ap. *Stellmacher* 'kołodziej', lub w formie przym. od n. os. *S(z)telmach* SSNO V 329; drugi człon od ap. *Krug* 'karczma' na przełomie XIX i XX w. uległ elipsie. Lit. Górniewicz, *-ica* 77. WK/PS

Sienica (2), wś, kosz., gm. Kalisz Pomorski, 12 km na pfn.-wsch. od Kalisza: *Jacobstorp* 1337 LandbNM 107; *Jacobsdorf*, *Jacobesdorf* 1435 SHGNM(Repertorium nr 813); *Jacobsdorf* 1789 MpGillyPom; *Iacobsdorf* 1839 MpUMbl 1157; *Jakobsdorf* 1910 MpMbl(2561); *Jakobsdorf* — *Sienica*, *-cy*, *sienicki* 1947 MPol XXV nr 111; *Sienica*, *-cy* 1982 WUN III 215. — Dawna n. niem. od im. *Jakob* (może od im. *Jakoba* Güntersberga, vel Kaszuby, do którego rodziny należały dobra

w okolicy Kalisza w XIII w.) i od śrdniem. *torp*, *Dorf* 'wieś'. Nazwa *Sienica* wprowadzona urzędowo po 1945 r. BCz

Sienica zob. **Godlewo-Piętaki**, **Sienickie**

Sienica-Dmochy zob. **Siennica-Puziki**

Sienica-Godlewo zob. **Godlewo-Piętaki**

Sienica-Pluchny, wś zaginiona, dziś zapewne Siennica-Lukasze lub Siennica-Szymanki, łomż.: *Sienica Magna* 1532, *Sienica Wielka* 1552 AtMz (kartoteka); *Sienicza Pluchny* 1578 ŻDz XVI 401; *Sienica* (Trojany), *Pluchny* 1583 AtMz(kartoteka). — Nazwa zestawiona; o członie pierwszym zob. *Siennica-Dańbogi*, człony drugie od łac. przym. *magnus*, pol. *wielki*, i od n. os. *Pluchna* (: *plucha* 'człowiek plugawy, słota') RymSEN II 251, w l. mn. UB

Sienica Wielka zob. **Sienica-Pluchny**

Sienice, wś, wroc., gm. Łagiewniki, 6,5 km na pfn.-wsch. od Niemczy: *Buenicza* (!) 1253 SUr III 68; *Senicz* (1290)XIV, *Senitz* (1290)1495 SUr V 345; *Senitz* 1311, *Senicz* 1328, *Zenycz* 1332, *Zenicz* 1333, *Zenicz* 1338 Reg nr 3189, 4737, 5120, 5234, 6081; *Senicz*, *Zenicz* 1370 K 632; *Senitz* 1394 ZfGS XI 454; von *Seniz* 1407 LandbSch III nr 1922; in *Senicz* 1447 ZfGS XLIX 221; *Senitz* ok. 1660 MpDSSvid; *Senitz* 1736 MpWielSchw; *Seniz* 1783 Z I/4, 48; *Senitz* 1845 K 632; *Senitz* 1900 Myc 84; *Senitz* — *Sienice*, *-ic*, *sienicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Sienice*, *-nic* 1982 WUN III 215. — Dawniej *Sienica*. Nazwę zmieniono jako *Senitz*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sienice*. Lit.: SNGŚI XII 89. PS

Sienickie, wś, łomż., gm. Grajewo, 12 km na pld.-wsch. od Szczuczyna: *Szyenycza* 1482 SHGMz(MK 6, 150v); *Szencze* 1486 SHGMz(Ep. 10, 480); bonorum Svlewskich et *Syenyczkych*, *Syenicza* 1525 SHGMz(MK 41, 36 i 37); *Sienicze* 1577 ŻDz XVI 364; *Siennickie* krol. 1783–84 Rej-Kor 638; *Sienickie* 1795 MpPerPd; *Sienickie* 1827 Tabella II 169; *Sienickie* 1889 SG X 560; *Sienickie*, *-kich*, *sienicki* 1973 UN 155, 11. — Dawniej *Sienica*, n. ponowiona z *Siennicy* (1). Wtórnie *Sienickie*, od odmiejscowego nazw. *Sienicki*, w l. mn. Lit.: BrodzWiz 232; ZMaz 332. UB

Sieniczna zob. **Sieniczno**

Sieniczno, wś, kat., gm. Olkusz, 4 km na pld.-wsch. od Olkusza: *Szeneczno* (1387) PDzPV 124; *Zenyczno* 1470–80 DB II 56; *Sieniczno* 1537, *Sie-*

Sieniec

niczno 1546 Matr IV/3, nr 18924, 22415; *Sieniczn*-*na* 1570 Matr V/1, nr 4260; *Szyczniczna* 1581 ŹDz XIV 30; *Sieniczn* 1629 RPobKr 27; *Sieniczn* 1680 Rej 26; *Sienniczn* 1783–84 RejKor 299; *Sienniczn* 1787 MpPerKr; W wsi *Sienniecznej* 1789, W *Sienniczn* 1789 Lukrak I 145, 181; *Sieniczn* 1850 MpChrz; *Sieniczn* 1889 SG X 560; *Sieniczn*, *-na*, *sieniczeński* 1964 UN 11, 99; gw. *sińicno*, *-a*, *sińicki*. — Od ap. *siennica*, *siennik* ‘stóg siana, miejsce, gdzie siano chowają’, z suf. *-no*, okresowo też *-na*. Por. też jednak stp. *sienica* ‘przedsiónek’ Sstp VIII 189. Lit.: RKrak 152; Borek, *-bn-* 211. *IN*

Sieniec, wś, sier., gm. Wieluń, 7 km na płn.-wsch. od Wielunia: de *Sencza* (1294)XV KW II 94; *Sencze* 1357 KW III 70; de *Syenyecz* 1459 AC II nr 813; *Szenyecz* (*Sieniec*) 1511 ŹDz XIII 210; *Syenyecz* 1511/12 VisitGn 382; *Szyenyecz* 1511–23 ŁLB II 100; *Schienyecz* 1552 ŹDz XIII 290; *Sienice* 1783–84 RejKor 136; *Sieniec* 1827 Tabella II 169; *Sieniec* 1889 SG X 560; *Sieniec* 1921 Sk II 136; *Sieniec*, *-ńca*, *sieniecki* 1974 UN 52, 46. — Od ap. stp. *sień* ‘przedsiónek; pokój; dom, pałac’ Sstp VIII 190, z suf. *-ec*. Okresowo n. w formie pluralnej: *Sieńce*, *Sienice*. W najstarszym zapisie zapewne postać dopełniacza (łac. *de* ‘z’). Lit.: SHGWiel 151. *PD/PS*

Sieniewice, wś, biały, gm. Drohiczyn, 4 km na płn. od Drohiczyzna: село *Синевичи* 1567 Kond 181; *Sieniewicze* 1580 ŹDz XVII/1, 10; *Sieniewicze* 1676, *Sieniewice* 1794 Kond 181; *Sieniewicze* 1827 Tabella II 169; *Siniewicze* 1889 SG X 620; *Sieniewice* 1921 Sk V 24; *Sieniewice*, *-wic* 1982 WUN III 215; gw. *šeńéviče*, *-vič*, *šeńévički*. — Od n. os. *Sień*, *Siń* (: cerkiewne *Symeon*) BiryłaBA I 149–50, z suf. *-ewic(z)e*. Lit.: Kond 181; Hal-Biał I 155. *EB*

Sieniutowo, dawniej mko, włączone do Zdun, kal.: *Sieniutów* (1647) SG X 561; *Sieniutowo* 1673 MKI(ASK 74, 24). — Od n. założyciela Piotra *Sieniuty*, por. n. os. i herald. *Sieniut*, *Sieniuta* SSNO V 66, z suf. *-ów//owo*. Według SG osadę założono w 1647 r. W 1772 połączono Sieniutowo, Zduny Polskie i Zduny Niemieckie w jedno miasto Zduny, zob. *Zduny* (3). Lit.: RymNmiast 278; ZierNmiast 177–8. *ZZ*

Sienkiewiczze, wś, biały, gm. Choroszcz, 3,5 km na wsch. od Choroszczy: *Sienkiewiczze* 1784

DekKn 136; *Sienkiewiczze* al. *Sińkiewiczze* 1889 SG X 561; *Sienkiewiczze* 1921 Sk V 11; *Sienkiewiczze*, *-wicz* 1982 WUN III 215; gw. *šeńkevičy*, *-vič*, *šeńkoski*. — Od n. os. *Sienkiewicz*, *Sińkiewicz* AntrP IV 311 (: *Sienka*, *Sienko* < *Siemi-* SSNO V 65, por. chrześcijańskie cerkiewne *Symeon*), w l. mn. Lit.: Kond 181. *EB*

Sienna (1), wś, biel., gm. Lipowa, 5 km na zach. od Żywca: *Schvenna* 1443 SHGKr(kartoteka); *Syenna* 1529 LR 253; *Sienna* XVII LKrak 134; *Sienna* 1779–82 MpMieg; *Sienna* 1889 SG X 563; *Sienna*, *-nej*, *sienniański* 1964 UN 17, 41. — Dawniej n. brzmiała może *Świnna, od ap. *świnia*, niewykluczone jednak, że pierwszy zapis nazwy jest błędny. Nazwa *Sienna* od przym. *sienny* (: *siano*). Lit.: LKrak 134; Borek, *-bn-* 210. *IN*

Sienna (2), wś, nowosąd., gm. Gródek nad Dunajcem, 10 km na płn. od Nowego Sącza: *Szienna* 1538 SHGKr(kartoteka); *Sienna* 1581 ŹDz XIV 136; *Sienna* 1629 RPobKr 213; *Szeno* (!) 1779–83 MpMieg; *Sienna* 1794 Ga Oo; *Sienna* 1886 Bigo 175; *Sienna* 1889 SG X 562–3; *Sien*-*na*, *-nej*, *sienniański* 1964 UN 9, 48; gw. *šenna*, *-y*, *šennejski*. — Od przym. *sienny*. Lit.: PSąd I 108; Borek, *-bn-* 210. *IN*

Sienna (3), wś, wałb., gm. Stronie Śląskie, 5,5 km na pld.-zach. od Stronia Śląskiego: *Haidorff* novus pagus 1558 GQ III 35; Hegerei am Heuweg 1571 KGL 43; *Heydorff*, *Hewdorff* 1631 GQ III 113; *Haydorf* 1747 MpCGla; *Heudorf* 1789 Z IX 310; *Heydorff* 1790 CdSil XXXIV 147; *Heudorf* 1845 K 230; *Heudorf*, gw. *Häädarf* 1932 KGL 43; *Heudorf* 1941 Wrzosek 26; *Sianokosy*, n. przejściowa 1945 SNGŚI XII 89; *Heudorf* — *Sienna*, *-nej*, *sienieński* 1948 MPol XXV nr 14; *Sienna*, *-ny* 1982 WUN III 215. — Dawn. n. niem. *Haidorf*, *Heidorf* zapewne od niem. *hei* ‘suchy’ DWB X 794 i *Dorf* ‘wieś’; później *Heudorf*, od *Heu*, stwniem. *hewi* ‘siano’ DWB X 1275. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sienna*. Lit.: SNGŚI XII 89. *PS*

Sienna zob. **Sienno** (4)

Sienna Łąka zob. **Sinoleka**

Siennica (1), wś, ciech., gm. Nasielsk, 2 km na pld. od Nasielska: Włodek de *Sennyca* (1421)1456 SHGMz(MK 3, 71); *Zemnicza* (1423)1456, *Szenyca* 1423 SHGMz(MK 3, 34 i 123); de *Sennyca* (1424)1456 SHGMz(MK 3, 24); *Senicza*

1424 Zakr I nr 396; *Syennycza* 1427, de *Sennycze*, *Syencza* 1428 MkM I nr 463, 606, 725; *Syennycza* (1440)1500 SHGMz(Z 15, 528v–529); *Syennycza* 1483 SHGMz(Ep. 10, 306); *Syennycza* 1520 AS II 201; *Siennica* 1576 ŻDz XVI 314; *Siennica* 1827 Tabella II 169; *Siennica* 1839 MpKwat IV 3; *Siennica* 1889 SG X 563; *Siennica*, -cy 1982 WUN III 215. — Od przym. *sienny* (: *siano*), z suf. -*ica*. Lit.: ZMaz 331. UB

Siennica (2), wś, dawniej mto, siedl., gm. Siennica, 10,5 km na płd. od Mińska Mazowieckiego: Stanisla, Joanni et Nicolao haeredibus de Syennycza districtus Czernensis oppidum *Janowo* super dicta haereditate iure culmensi erigere ... 1527 Matr IV/2, nr 15034; *Sijenijcza*, opidum 1540 Czer 5 dod.; in oppido *Janowo* 1557 Matr V/1, nr 1931; Oppidum *Siennica* 1577 ŻDz XVI 248; *Siennica*, mto 1783 MpPerMz; *Siennica*, mto 1827 Tabella II 169; *Siennica*, mto 1839 MpKwat V 5; *Siennica*, os. miejska 1889 SG X 563; *Siennica* 1921 Sk I 87; *Siennica*, -cy 1982 WUN III 215. — Pierwotnie *Janowo*, od im. *Jan*, z suf. -*owo*, por. pierwszy zapis. Nazwa ta nie przyjęła się, a miasto przybrało nazwę od wsi *Siennica*, na której gruntach zostało założone (zob. *Stara Siennica*). Obecnie do wsi gminnej włączono *Starą Wieś* i *Starą Siennicę* (zob.), a ich nazwy urzędowo zniesiono. Lit.: RymNmiast 215; RospSEMIG 346–7. UB

Siennica zob. **Dąbrowa-Szatanki**, **Sielnica**, **Siennica-Daćbogi**, **Stara Siennica**

Siennica-Daćbogi, cz. Siennicy-Lipus, dawniej wś, łomż., gm. Czyżew-Osada: *Sennycza* (1421)1456 SHGMz(MK 3, 71); *Syennycza* 1428 MkM I nr 643; *Syennycza* (1435)1456 SHGMz(MK 3, 178); *Syennycza* 1470 SHGMz(MK 5, 131v); *Syennycze* 1484 SHGMz(Ep. 11, 78); *Siennicza* *Daczbogoy* 1578 ŻDz XVI 401; *Siennica* *daczbogoy* 1795 MpPerPd; *Siennica* *daćbogoy* 1827 Tabella 168; *Siennica* *Daczbogoy* 1839 MpKwat V 3; *Siennice*, *Siennice* al. *Siennica*, *Siennica* *Daćbogoy* 1889 SG X 560; *Siennica-Daćbogoy* 1921 Sk V 63; *Siennica-Daćbogoy*, -cy-gów, cz. wsi 1974 UN 165, 15. — Dawniej *Siennica*, n. okolicy szlacheckiej, na której obszarze powstało wiele wsi (działów) o nazwach zestawionych z pierwszym członem wspólnym: *Siennica-Daćbogoy*, -*Gize*, -*Jasiochy*, -*Karasie*, -*Klawy*, -*Lipusy*, -*Lukasze*, -*Pierce*, -*Pietrasze*, -*Pluchny*, -*Puziki*, -*Szymanki*,

-*Święchy*, -*Trojany* (zob.). W pobliżu płynie też rz. *Siennica*, por. fluvii et aree *Syennycza* prope Nur 1428 MkM I nr 643, której nazwa jest raczej wtórna w stosunku do n. wsi. Człon drugi *Daćbogoy* od n. os. *Daczbog*, *Daćbog* RymSEN I 122, w l. mn. Lit.: ZMaz 332. UB

Siennica-Gize, dziś *Siennica-Gizy*, cz. Siennicy-Szymanek, dawniej wś, łomż., gm. Czyżew-Osada: *Siennica* *Gysche* (?) 1542, *Siennica* *Zyze* (!) 1552, *Siennica* *Gize* 1693 AtMz(kartoteka); *Siennica* *Gize* 1783–84 RejKor 401; *Siennica* *gizie* 1827 Tabella II 169; *Siennica* *Gize* 1839 MpKwat V 3; *Siennica* *Gize* 1889 SG X 560; *Siennica-Gize* 1921 Sk V 63; *Siennica-Gize*, wś 1967 SM 1024; *Siennica-Gize*, -cy-Giz, cz. wsi 1974 UN 165, 15; po zmianie *Siennica-Gizy*, -cy-Giz 1996 MPol nr 79, poz. 713. — Człon drugi od n. os. *Giza*// *Giza* SSNO II 121, w l. mn. Lit.: ZMaz 332. UB

Siennica-Jasiochy, cz. Siennicy-Lipus, dawniej wś, łomż., gm. Czyżew-Osada: *Siennica* *iasiochy* 1827 Tabella II 169; *Siennica* *Jasiochy* 1839 MpKwat V 3; *Siennica* *Jasiochy* 1889 SG X 560; *Siennica-Jasiochy* 1921 Sk V 63; *Siennica-Jasiochy*, -cy-chów, cz. wsi 1974 UN 165, 15. — Człon drugi od n. os. *Jasiocha* RymSEN I 341, w l. mn. Lit.: ZMaz 332. UB

Siennica-Karasie, cz. Siennicy-Klaw, dawniej wś, łomż., gm. Czyżew-Osada: *Siennica* *Karpie* (!) 1795 MpPerPd; *Siennica* *Karasie* 1783–84 RejKor 391; *Siennica* *karasie* 1827 Tabella II 169; *Karasie* 1839 MpKwat V 3; *Siennica* *Karasie* 1889 SG X 560; *Siennica-Karasie* 1921 Sk V 63; *Siennica-Karasie*, -cy-si, cz. wsi 1974 UN 165, 15. — Człon drugi od n. os. *Karaś* SSNO II 534, w l. mn. Lit.: ZMaz 332. UB

Siennica-Klawy, wś, łomż., gm. Czyżew-Osada, 15 km na płn.-zach. od Ciechanowca: *Siennica* *Klawy* 1528, *Siennica* *Klawieta* 1563 AtMz(kartoteka); *Siennicza* *Klawy* 1578 ŻDz XVI 401; *Siennica* *Klawy* 1783–84 RejKor 391; *Siennica* *klawy* 1827 Tabella II 169; *Siennica* *Klawy* 1839 MpKwat V 3; *Siennica* *Klawy* 1889 SG X 560; *Siennica-Klawy* 1921 Sk V 63; *Siennica-Klawy*, -cy-Klaw, *siennicki* 1974 UN 165, 15. — Człon drugi od n. os. *Klawy* (: *Nicolaus*) RymSEN I 405, w l. mn., także z suf. -*ęta*. Lit.: ZMaz 211, 332. UB

Siennica Królewska, dziś *Siennica Królewska Duża* i *Siennica Królewska Mała*, dwie wsi,

Siennica Leonis

chełm., gm. Siennica Różana, 8 km na wsch. od Krasnegostawu: *Siencza* 1430 Chełm nr 1, 351; *Sennicza Wirshyanthae*, *Syennicza Regali*, *Siennicza Leonis* (1448?)1615 ZDM III 254; *Syennyczka* 1531 Chełm nr 88, 42; *Siencia regalis* 1564 ŻDz XVIII/1, 192; *Siennica Królewska* 1661 Lurus III 268; *Siennica Krolewska* 1783–84 RejKor 12; *Siencia Krolewskie* 1786 MpPerLu; *Siennica Królewska* 1839 MpKwat VI 10; *Siennica Królewska*, wś i folw. 1889 SG X 563; *Siennica Królewska I i II*, dwie wsi 1921 SK IV 50; *Siennica Królewska Duża* i *Siennica Królewska Mała*, dwie wsi 1952 UW 138; *Siennica Królewska Duża*, -cy -kiej -żej, i *Siennica Królewska Mała*, -cy -kiej -lej, *siennicki* 1970 UN 111, 32. — Dawniej *Siennica*, *Siennica*. Wieś była własnością królewską, stąd drugi człon nazwy. Dodatkowe człony dyferencyjne od przym. *duży*, *mały*. Lit.: CzChełm 191. BCz

Siennica Leonis zob. **Siennica Różana**

Siennica-Lipusy, wś, łomż., gm. Czyżew-Osada, 15 km na pń.-zach. od Ciechanowca: *Siencia Lupusy* 1528, *Siencia Lupussi* 1589 AtMz(kartoteka); *Sienice Lipusy* 1795 MpPerPd; *Siennica Lipusy* 1783–84 RejKor 391; *Siencia lipusy* 1827 Tabella II 169; *Siencia Lipusy* 1839 MpKwat V 3; *Siennica-Lipusy* 1889 SG X 560; *Siennica-Lipusy*, -cy-pus, *lipusowski* 1974 UN 165, 15. — Człon drugi zapewne od n. os. *Lupus* (: łac. *lupus* 'wilk') SSNO VI 105. Postać *Lipusy* powstała w wyniku zmiany *lu- > li-*. UB

Siennica-Lukasze, cz. Siennicy-Szymanek, dawniej wś, łomż., gm. Czyżew-Osada: *Siencia Łukasze* 1693 AtMz(kartoteka); *Lukasze* 1783 MpPerMz; *Siennica Łukasze* 1783–84 RejKor 392; *Lukasze* 1808 MpTex XIII; *Siencia łukasze* 1827 Tabella II 169; *Siencia Łukasze* 1839 MpKwat V 3; *Siennica Łukasze* 1889 SG X 560; *Siennica-Lukasze* 1921 Sk V 63; *Siennica-Lukasze*, -cy-szów, cz. wsi 1974 UN 165, 15. — Człon drugi od n. os. *Lukasz* RymSEN II 44, w I. mn. Lit.: ZMaz 332. UB

Siennica Nadolna, wś, chełm., gm. Krasnystaw, 3 km na pń.-wsch. od Krasnegostawu: *Sennicza Wirshyanthae* (1448?)1615 ZDM III 254; *Siennicza Wierzbieta* 1564 ŻDz XVIII/1, 192; *Siennicza Nadolna* 1621 CzChełm(Castr.Chełm. 1/20318, k. 64); *Siennica* 1661 Lurus III 260; *Sienniczka Na-*

dolna 1783–84 RejKor 12; *Sienniczka*, *Sienniczka nadolna* 1796 PerOpis I 166; *Siennica Nadolna* 1839 MpKwat VI 10; *Siennica Nadolna*, wś i folw. 1889 SG X 563; *Siennica Nadolna*, -cy -nej, *siennicki* 1970 UN 111, 24; gw. *śennicza nadolna*, -cy -nej, *śennicki*; częściej: *śenniczka*. — Dawniej *Siennicza-Wierzbieta*, od n. sąsiedniej wsi *Siennica*, dziś *Siennica Królewska*, i od n. os. *Wierzbieta* SSNO VI 117. Wtórnie zastąpienie członu *Wierzbieta* przez człon *Nadolna*, od wyrażenia przyimkowego *na dole*, w formie przymiotnika. Postać *Sienniczka* wtórnie derywowana za pomocą suf. -ka. Lit.: CzChełm 191. BCz

Siennica-Pierce, cz. Siennicy-Szymanek, dawniej wś, łomż., gm. Czyżew-Osada: *Siencia pierce* 1827 Tabella II 169; *Siencia Pierce* 1839 MpKwat V 3; *Siennica Pierce* 1889 SG X 560; *Siennica-Pierce* 1921 Sk V 63; *Siennica-Pierce*, -cy-ców, cz. wsi 1974 UN 165, 15. — O członie pierwszym zob. *Siennica-Daćbogi*, człon drugi od n. os. *Pierca* (: stp. *pierca* 'rzecznik, zastępca procesowy') RymSEN II 233. Lit.: ZMaz 332. UB

Siennica-Pietrasze, wś, łomż., gm. Czyżew-Osada, 16 km na pń.-zach. od Ciechanowca: *Siennicza Piotrasze* 1578 ŻDz XVI 401; *Sienice Piotrasze* 1795 MpPerPd; *Siennica Piotrasze* 1783–84 RejKor 392; *Pietrasze* 1808 MpTex XIII; *Siencia pietrosze* 1827 Tabella II 169; *Siencia Piotrasze* 1839 MpKwat V 3; *Siennica Pietrasze* 1889 SG X 560; *Siennica-Pietrasze* 1921 Sk V 63; *Siennica-Pietrasze*, -cy-rasz, *pietraszowski* 1974 UN 165, 15. — Człon drugi od n. os. *Piotrasz*, *Pietrasz* (: *Piotr*) RymSEN II 242, w I. mn. Lit.: ZMaz 332. UB

Siennica-Puziki, cz. Siennicy-Pietrasz, łomż., gm. Czyżew-Osada: *Siencia-Dmochy* 1563 AtMz(kartoteka); *Siennicza Puziki* 1783–84 RejKor 392; *Puziki* 1808 MpTex XIII; *Siencia puzyki* 1827 Tabella II 169; *Siencia Puziki* 1839 MpKwat V 3; *Siennicza Puzyki* 1889 SG X 560; *Siennica-Puziki* 1921 Sk V 63; *Siennica-Puziki*, -cy-ków, cz. wsi 1974 UN 165, 15. — Człony drugie od n. os. *Dmoch* (por. *dąć*, *dmę*), *Puzik* (: *puzo* 'brzuch bydłęcy') RymSEN I 137, II 324, w I. mn. Lit.: ZMaz 332. UB

Siennica Różana, wś, chełm., gm. Siennica Różana, 10 km na wsch. od Krasnegostawu: *Siennicza Leonis* (1448?)1615 ZDM III 254; *Siennicza*

Rozina 1564 *ŹDz* XVIII/1, 193; *Rozyna Siенica* 1611 CzChełm(Terrest.Crasn. nr 18/19846, k. 549v); *Siennica Rozanna* 1783–84 RejKor 12; *Siенica Rozana* 1786 MpPerLu; *Siennica Rozana* 1839 MpKwat VI 10; *Siennica Różana*, wś i folw. 1889 SG X 563–4; *Siennica Różana* i *Siennica Różana Poduchowna*, dwie wsi 1921 Sk IV 5; *Siennica Różana*, -cy -nej, siennicki 1970 UN 111, 33. — Początkowo *Siennica Leonis*, od n. sąsiedniej wsi *Siennica*, dziś *Siennica Królewska*, i od n. os. *Leon*. Wtórnie z członem od ap. *róża* (w okolicy rosło bardzo dużo dzikich róż SG X 563). Okresowo dwie wsi; do nazwy drugiej z nich dodano człon dyferencyjny od przym. *poduchowny* (być może wieś była własnością kościoła parafialnego w Siennicy Różanej). Lit.: CzChełm 191.

BCz

Siennica Różana Komarówka zob. **Komarówka** (1)

Siennica Różana Poduchowna zob. **Siennica Różana**

Siennica-Szymanki, wś, łomż., gm. Czyżew-Osada, 14 km na płn. od Ciechanowca: *Szymanki* 1783 MpPerMz; *Siенice Szymanki* 1795 MpPerPd; *Siennica Szymanki* 1783–84 RejKor 392; *Szymanki* 1839 MpKwat V 3; *Siennica Szymanki* 1889 SG X 560; *Siennica-Szymanki*, -cy-nek, szymankowski 1974 UN 165, 15. — Początkowo *Szymanki*, od n. os. *Szymanek*, *Szymank* (: *Szymon*) RymSEN II 568, w l. mn. O członie *Siennica* zob. *Siennica-Daćbogi*. Lit.: ZMaz 332.

UB

Siennica-Świąchy, wś, łomż., gm. Czyżew-Osada, 15 km na płn.-zach. od Ciechanowca: nobilis Syanthoslai de *Syенcza* 1487 SHGMz(Ep. 10, 554); *Siенicza Świechy* 1578 *ŹDz* XVI 401; *Świąchy* 1783 MpPerMz; *Siенica Świąchy* 1795 MpPerPd; *Siennica Świąchy* 1783–84 RejKor 392; *Swienchi* 1808 MpTex XIII; *Siенica świąchy* 1827 Tabella II 169; *Siенica Świąchy* 1839 MpKwat V 3; *Siennica Świąchy* 1889 SG X 560; *Siennica-Świąchy*, -cy-Świąch, świąchowski 1974 UN 165, 16. — Człon drugi od n. os. *Świąch* (: *Świętosław*), w l. mn. (por. pierwszy zapis). Lit.: ZMaz 332.

UB

Siennica-Trojany, wś zaginiona, dziś prawdopodobnie Siennica-Lukasze lub Siennica-Szymany, łomż., gm. Czyżew-Osada: *Siенica Trojany* 1538 AtMz(kartoteka); *Siенicza Troyani* 1578

ŹDz XVI 401; *Siенica Trojany* (Pluchny) 1583 AtMz(kartoteka). — Człon drugi od n. os. *Trojan* RymSEN II 619, w l. mn. Lit.: ZMaz 332. UB

Siennica-Wierzbięta zob. **Siennica Nadolna**

Siennicka Wola zob. **Wola Siennicka**

Siennickie Budy zob. **Budy Siennickie**

Sienniczka zob. **Siennica Nadolna**

Sienniczna zob. **Sieniczno**

Sienniczno zob. **Sieniczno**

Sienniczna zob. **Sieniczno**

Siennieńska Wola zob. **Wola Siennieńska**

Siенno (1), wś, bydż., gm. Dobrcz, 15 km na pld.-wsch. od Koronowa: *Senno* (1288) CdP I 124; *Senno* 1288, 1349 KW II 2, 619; *Syенno* 1454, *Senno* 1470 AC I nr 1171, 1205; *Senno* 1480 AC II nr 650; *Syенno* 1489 Lupbrz 180; *Senno* 1515 AC III nr 809; *Sijenno* 1527 Vlad XI 65; *Szijenno* 1583 *ŹDz* XII 256; *Siенno* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Siенno*, *Senno* 1889 SG X 569; *Siенno* 1921 Sk X 7; *Siенno* 1952 UW 48; *Siенno*, -na, sienieński 1972 UN 174, 7. — Od *siano*, z suf. -no. Por. też przym. *sienn(y)* (: *siano*). Lit.: Borek, -bn- 210.

AG

Siенno (2), wś, gorz., gm. Ośno Lubuskie, 6 km na płn.-zach. od Ośna Lubuskiego: villas ... Stanek, *Seueld*, Swinar magnum ... 1317 CdB A XX 201; *Seefelth* (1539) CdB C III 461; *Seefeld* 1807 MpNeumark III; *Seefeld* 1822 MpUMbl 1916; *Seefeld* — *Siенno*, -na, sienieński 1947 MPol XXV nr 111; *Siенno*, -na 1982 WUN III 216. — Dawna n. niem. od ap. *See* 'jezioro' i *Feld* 'pole'; na wsch. od wsi znajdują się liczne jeziora. Nazwa *Siенno* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: SGorz 296–7.

BCz/PS

Siенno (3), cz. Brzeźna, dawniej wś, koniń., gm. Krzymów: cum molendino *Siенno* 1674 MKI(ASK 74, 156); *Siенno* 1827 Tabella II 169; *Siенno*, os. 1889 SG X 565; *Siенno*, wś 1921 Sk II 33; *Siенno*, -na 1982 WUN III 216. — Od ap. *siano*, z suf. -no; por. też przym. *sienn(y)* (: *siano*). Lit.: Borek, -bn- 210–1.

ZZ

Siенno (4), wś, koniń., gm. Ostrowite, 13 km na płn.-wsch. od Słupcy: *Senno* 1415, 1427 Koz V 288; de *Syенno* 1475 Matr I nr 1324; *Siенno* 1511/12 VisitGn 462; *Szyенno*, villa 1511–12 ŁLB I 302; *Siенno* *ŹDz* XII 146; Wies *Siенno* 1789 MKI(Tab 36, 163); *Sienna* 1827 Tabella II 169; *Siенno* 1889 SG X 565; *Siенno*, -na 1982

Sienno

WUN III 216; gw. *še-no*, *-na*, *šejski/se-ny*. Lit.: Borek, *-bn-* 210–1. ZZ

Sienno (5), os. zaginiona, leżała koło Leszna, leszcz.: de *Szenno* 1397, in hereditate *Senno* 1398, de *Szzenno*, in *Schenno* 1399 Lek II nr 2041, 2059; 2303; *Szenno* 1422 RWlkp III nr 947; *Szyenno* 1434, utraque *Szyenno* 1450, utraque *Senno* 1451, *Schyenno* 1457, *Syenno* 1480 SHGPn IV 400; *Syenno* 1510 NKs 132; *Sienno* 1520 Matr IV/1, nr 3371. Lit.: SHGPn IV 400–4; PPOzn 273; Borek, *-bn-* 210. ZZ

Sienno (6), wś, pil., gm. Wągrowiec, 5,5 km na płd. od Wągrowca: *Senno* 1253 KW I 281; *Senno* (1304)XVII, in *Senno* 1340 KW II 238, 534; *Sienno* 1535 SHGKI(ASK 12, 488); *Sienno* 1580 ŻDz XII 161; *Sienno* 1889 SG X 569–70; *Sienno*, *-na* 1982 WUN III 216; gw. *śynno*, *-na*. Lit.: Borek, *-bn-* 210. ZZ

Sienno (6a), wś, dawniej mto, rad., gm. Sienno, 14,5 km na płd.-zach. od Lipska: *Szenno* 1411 Sand nr 1638; de *Sennio* 1412 ZDM I 373; *Szenno* (1444) ZDM III 152; *Szyenno*, *Syenno* 1529 LR 439, 443; *Syenno* 1564–65 Lusand 189; *Sienno* 1569 ŻDz XIV 326; *Sienno*, mko 1783–84 RejKor 357; *Sienno* 1787 Spis 394; *Sienno*, os. m., dawniej mko 1889 SG X 564–5; *Sienno*, os. m. 1933 SkBy 1534; *Sienno*, *-na*, *siennieński* 1966 UN 26, 25. Lit.: Borek, *-bn-* 211; KSand 178; KopRad 216; RospSEMiG 347; RymNmiast 215. IN

Sienno (6b), dziś *Sienno Dolne* i *Sienno Górne*, dwie wsi, szczec., gm. Radowo Małe, 8 km na płn.-wsch. od Dobrej: *Schonow* 1618 MpLub; *Schonow* 1628 LorSNH 107; *Schöneu oder Sand-Schöneu* 1784 Brüg II 318; *Schoneu* 1789 MpGillyPom; *Schoenen* (!) 1834 MpUMbl 965; *Sand Schönau* ok. 1845 MpRey nr 44; *Schöneu Gut B — Sienno Górne*, *-na -go*, *górnosienieński* 1948 MPol XXV nr 14; *Schönau Gut A — Sienno Dolne* 1951 Rosp 289; *Sienno Dolne*, *Sienno Górne*, *-na -nego* 1982 WUN III 216. — Dawna n. niem. od *schön* 'piękny' + *-ow// -au*. Zapisy z *-eu* zapewne omyłkowe. Później n. z członem *Gut* 'dobra, majątek' i *Sand* 'piasek'. Dodatkowe oznaczenie administracyjne przy użyciu liter *A*, *B*. Nazwy *Sienno Dolne* i *Górne* wprowadzone urzędowo po 1945 r. BCz

Sienno (7), wś, szczec., gm. Resko, 8 km na płd.-zach. od Reska: *Curtsdorf*, kol. 1836 Berghaus-

Pom II/7, 699; Vw. *Curtsdorf* 1839 MpUMbl 872; *Kurtsdorf* 1840 MpRey nr 28; *Kurtsdorf — Sienno*, *-a*, *sienieński* 1949 MPol XXVII nr A-29; *Sienno*, *-na* 1982 WUN III 216. — Miejscowość została założona w 1835 r. (BerghausPom II/7, 699). Dawna n. niem. od im. *Kurt* i ap. *Dorf* 'wieś'. Nazwa *Sienno* wprowadzona urzędowo po 1945 r. BCz/PS

Sienno zob. **Sepno-Radonia**, **Siennów**

Siennów, wś, przem., gm. Zarzecze, 7 km na płn. od Pruchnika: de *Sienno* (1425) AGZ VII 70; de *Syennow* 1427 AGZ III 196; de *Szenno* 1464 AGZ VII 105; de *Syennow* 1486 AGZ XIX nr 306; *Siennow* 1589 ŻDz XVIII/1, 21; *Siennow* 1794 Ga Ool; *Siennów* 1889 SG X 570; *Siennów*, *-nowa* 1982 WUN III 216; gw. *śennuf*, *-ova*, *śennofski*. — Dawniej *Sienno*; wtórnie wyrównanie do n. m. z suf. *-ów*. Lit.: MakPrz 242. BCz

Sieńczuch zob. **Radziszewo-Sieńczuch**

Sieńkowszczyzna zob. **Kramkówka**

Sieńsko (1), wś, kiel., gm. Słupia, 17,5 km na zach. od Jędrzejowa: *Sensco* 1376 Krak nr 137; de *Selsko* (!) 1444, de *Syensko* 1445 SHGKr(Ac of 6, 710, 778); *Sensko* 1470–80 DB II 70; *Szyenysko* 1490 ŻDz XV 436; in *Gorne Sensko* 1509 Ku 624; *Sienisko* 1564 Lukrak II 79; *Sziensko* 1581 ŻDz XIV 86; *Siensko* 1680 Rej 129; *Siensko* 1783–84 RejKor 230; *Sieńsko* 1889 SG X 570; *Sieńsko*, *-ka*, *sieński* 1966 UN 21, 61; gw. *śiysko*, *-a*, *siyski*. — Od ap. *siano* lub *sieñ*, z suf. *-sko*. Okresowo n. zestawiona, z członem odróżniającym od przym. *górnny*. W wymowie gw. zwięźlenie *-eN̄-* > *-iN̄-*. Lit.: RKrak 152; KopKiel 157; Rospnd, *-bsk-* 237. IN

Sieńsko (2), cz. Długiej Wsi, dawniej wś, pil., gm. Wągrowiec: *Sienno* ... Wś al. *huby Sieneńskie* 1889 SG X 569–70; *Sienno-Hufen* ok. 1893 KDR nr 251; *Sieńsko*, niem. *Sienno* 1921 Sk X 109, 155; *Sieńsko*, *-ka* 1982 WUN III 216; gw. *śiysko*, *-ka*. — Pierwotnie *Sienno*, n. ponowiona z n. m. *Sienno* (6). Obecnie n. zestawiona *Sieneńskie Huby*; człon pierwszy od n. m. *Sienno*, człon drugi od ap. *huby* 'gospodarstwo rolne poza zwartą wsią'. Postać *Sieńsko* zuniwerbizowana, wprowadzona po 1918 r., por. Koz V 614. ZZ

Sieńczyce zob. **Siąszyce**

Siepielaki zob. **Krzeczkowo-Szepielaki**

Siepietnica, wś, krośn., gm. Skołyszyn, 3 km na płn.-wsch. od Biecza: *Zuepethnici*, uilla, *Sue-*

petnici, villa (1123–25)1275 AP XVIII, XIX; de *Cuepetnici* (1229), *Swepethnicza* (1288) Ktn 11b, 36, fals. XV; *Swepetnicza* 1319 Ktn 42; *Swyepethnyca* 1529 LR 299; *Siepietnicza* 1564 Lukrak I 126; *Sziepietnicza* 1581 ŻDz XIV 116; *Siepietnica* 1680 Rej 289; *Siepietnica* 1889 SG X 570–1; *Siepietnica*, *-cy*, *siepiecki* 1965 UN 58, 198. — Dawniej *Świepietnicy*, zdaniem K. Rymuta n. oznaczająca pierwotnie ludzi wyrabiających miód z barci leśnych, por. *świepioto* ‘barć leśnych pszczół, drzewo w lesie z dziuplą, w której osiadł rój pszczół’ Sstp IX 63. Wskutek zmiany *śvé-* > *śe-* powstała forma *Siepietnica*. Hipotezę tę podważa A. Bańkowski, który za pierwotną uznaje n. rz. *Świepietnica* (dziś Olszynka, por. *Swepothnicza* (1348)1531 ZDM I 68); ta od *świepioto*, z suf. *-nica*. Pierwsze zapisy n. m. traktuje jako formy dualne (*-ica* > *-icy*) oznaczające dwie części wsi. Ku podobnemu objaśnieniu skłania się Z. Babik, dopatrując się tu form miejscownika. Lit.: RBiecz 45; BańMorf 58; Babik, Onom LIX 427. IN/UB

Siepraw, wś, krak., gm. Siepraw, 8 km na pñ. od Myślenic: de *Sepraw*, de *Seprawie* 1325–27 MVat I 125, 196; de *Sepraw* 1397 Krak nr 229; *Syepraw* 1470–80 DB II 132; de *Syeprawy* 1489 SHGKr(TCz 5, 211); *Siepraw* 1564 Lukrak II 89; *Sziepraw* 1581 ŻDz XIV 44; *Siepraw* 1680 Rej 67; *Siepraw* 1779–83 MpMieg; *Siepraw* 1889 SG X 571; *Siepraw*, *-wia*, *sieprawski* 1964 UN 8, 62. — Od n. os. *Siepraw* SSNO V 70 (: *Sieciepraw), z suf. **-jb*, też **-je*. Lit.: LKrak 134; RospSEMIG 347; Rospond, *-jb* 125. IN

Sieprawice (1), os. zaginiona, leżała w par. Wenecja, bydg., gm. Żnin: *Zvepravici* (1136) KW I 13; *Sweprawicze* (1265)XVIII KW I 364; *Sweprawnice* (!) (1357)XVII KW III 77; in *Syeprawcze* (!) (1357)1462 AC II nr 586. — Początkowo *Świeprawicy*, od n. os. *Świepraw, por. n. os. *Siepraw* SSNO V 70, z suf. *-icy*, później *-ice*. Wskutek zmiany *śvé-* > *śe-* powstała forma *Sieprawice*. ZZ

Sieprawice (2), wś, lub., gm. Jastków, 13 km na pñ.-zach. od Lublina: *Suepraucice* 1413, *Swebrowicze* 1420, *Sweprawicze* 1426, *Swepreucicze* 1429, *Swyeprawycze*, *Sweprawicze* 1441, *Swyeprouicze* 1456 SHGLu III 237; *Szyeprawicze Maior* 1470–80 DB II 543; *Swyeprawycze Maiori* 1529 LR 444; *Syeprawicze Maior* 1531 ŻDz XIV 349; *Szyeprawycze* 1533 RPobLu 183v; *Szieprawicze wien-*

thsze 1580 RPdm 10v; *Sieprawice Więtsze* 1626 RPobLu 17; *Sieprawice Wielkie* 1676 ŻDz XV 18a; *Swieprawicze* 1787 Spis 445; *Sieprawice* 1889 SG X 571; *Sieprawice* 1933 SkBy 1534; *Sieprawice*, *-wic*, *sieprawski* 1972 UN 114, 9. — Człony odróżniające w n. zestawionej od przym. łac. *maior* ‘większy’, pol. *wielki*, stp. i gw. *więtszy*. Lit.: SHGLu III 237–8; KosLu 72. IN

Sieprawice Małe zob. **Sieprawki**

Sieprawice Mniejsze zob. **Sieprawki**

Sieprawice Wielkie zob. **Sieprawice** (2)

Sieprawice Więtsze zob. **Sieprawice** (2)

Sieprawie zob. **Siepraw**

Sieprawki, wś, lub., gm. Jastków, 13 km na pñ.-zach. od Lublina: *Szyeprawicze Minor* 1470–80 DB II 543; *Swyeprawycze Minori* 1529 LR 444; *Syeprawicze ... Minor* 1531 ŻDz XIV 349; *Sieprawicze Mniejsze* 1563 RPobLu 413v; *Sieprawicze Mniejsze* 1626 RPobLu 17; *Sieprawice Małe* 1676 ŻDz XV 18a; ex *Sieprawki* 1721 WPar 471; *Swieprawki* 1787 Spis 445; *Sieprawki* 1889 SG X 571; *Sieprawki*, *-wek*, *sieprawski* 1972 UN 114, 24. — Początkowo n. zestawiona, od n. m. *Sieprawice* (2), z członem odróżniającym od przym. łac. *minor* ‘mniejszy’, pol. *mały*, *mniejszy*. Wtórnie uniwerbiczacja za pomocą suf. *-ki*. Lit.: SHGLu III 237–8; KosLu 72. IN

Sierachowice, przys., dawniej wś, tarn., gm. Wierzchosławice, 9 km na pñ.-zach. od Tarnowa: *Syrzochowicze* 1386, *Sirochowicze* 1407 AS II 60, 93; *Sirosszowicze* 1414 Sand nr 621; *Szyrochowicze* 1416 SHGSd(TB 1A, 61); *Szyrokowicze* 1450 SHGSd(TP 24, 459); *Syrochowycze* 1470–80 DB I 13; *Shirochowicze* 1529 LR 266; *Schwoschowicze* (!) alias *Sziersoszowicze* 1581 ŻDz XIV 262; *Sierakowice*, wólka 1889 SG X 584; *Sierakowice*, przys. 1921 Sk XII 35; *Sierakowice*, przys. 1933 SkBy 1535; *Sierachowice*, *-wic*, cz. Sieciechowice 1964 UN 15, 9; *Sierachowice*, *-wic* 1982 WUN III 216. — Dawniej *Sirochowice*, od n. os. *Siroch* SSNO V 79 (: *Siroslaw*), z suf. *-owice*. Postać *Sierachowice* powstała wskutek przejścia *-ir-* > *-er-*. Forma *Si(e)roszowice* to wynik skojarzenia z n. os. *Sirosz* SSNO V 80, forma *Sierakowice* — z n. os. *Sirak* SSNO V 78 i częstymi nazwami miejscowości typu *Sierakowice*, *Sierakowo*, *Sieraków*, por. też nazw. *Sierak* RymSEN II 420. Lit.: LKrak 135; OPilz 53. IN

Sieradowice

Sieradowice, dziś *Sieradowice Drugie*, *Sieradowice Pierwsze* i *Sieradowice-Parcele*, trzy wsi, kiel., gm. Bodzentyn, 2 i 3,5 km na płn. od Bodzentyna: *Siradowicze* 1470–80 DB I 468; *Sieradowice*, *Syradowycze* 1529 LR 31, 375; *Sieradowice* 1564–65 Lusand 329; *Sziradkowicze* 1578 ŻDz XIV 190; *Sieradowice* 1783–84 RejKor 233; *Sieradowice* 1787 Spis 395; *Sieradowice*, wś 1889 SG X 571; *Sieradowice*, wś i folw. 1921 Sk III 35; *Sieradowice I i II*, Kol. *Sieradowice* 1934 Mp-100(45-32); *Sieradowice I i II*, *Sieradowice Parcele* 1961 Mp-25(Kielce); *Sieradowice*, -wic, *sieradowicki*, wś, *Sieradowice Drugie*, -wic -gich, *Sieradowice Pierwsze*, -wic -szych, dwie cz. *Sieradowic* 1966 UN 23, 13; *Sieradowice Drugie*, -wic -gich, *Sieradowice Pierwsze*, -wic -szych 1982 WUN III 216; *Sieradowice-Parcele*, -ic-li, *sieradowicki* 2003 DzU nr 229, poz. 2288. — Dawniej *Siradowice*, *Siradkowice*, od n. os. *Sirad!/*Siraddek, z suf. -owice, por. nazw. *Sierad* RymSEN II 421. Postać *Sieradowice* powstała wskutek przejścia -ir- > -er-. Człony odróżniające w n. zestawionych od liczebników porządkowych *drugi*, *pierwszy* oraz od ap. *parcela*, w l. mn. Lit.: KSand 178; KopKiel 248. IN

Sieradowice zob. **Siradowo**

Sieradowice-Parcele zob. **Parcelanci**

Sieradz, mto, sier.: *Zeraz* ... *Ziraz* (1136) KW I 12; *Syras* (1145)1261, XVIII CdP I 3; *Sieradz* (1145)1261 KW I 347, fals.; *Syras* 1213 CdP III 11; in *Siradia* (1233)1357 KW I 131; *Siraz* 1239, *Syras* 1242 KMaz 452, 508; *Sieradz* 1242, *Sierac* (1244)1629, *Siraise* (1245)1533 CdP III 42, 47, 50; *Siradz* (1255)1579 CdP II 53; *Siradia* 1261 MPH II 587; *Sieradz* (1261)XVIII KW I 347; *Syracz* (1266)1281, *Syrasz* 1270 CdP II 73, 82; Datum *Syradie*, Dux *Siradiae*, Dux *Siraziensis* 1279 CdP I 109; *Siracz* 1290, *Syradz* 1295 CdP II 115, 135; *Siradia* 1489 ŻDz XIII 174; *Siradiae* 1511/12 VisitGn 405; *Sieradz*, *Siradia*, *Siracz* 1511–23 ŁLB I 420, 428, 478; *Sieradz* 1553, *Siracz* 1563 ŻDz XIII 214, 309; *Sziiradz* 1564–65 Luwlkp I 54; *Sieradz* 1564–65 Luwlkp II 1; *Sieradz* 1628–32 Luwlkp II 78; *Sieradz* 1783–84 RejKor 203; *Sieradz* 1827 Tabella II 169; *Sieradz* 1889 SG X 571–9; *Sieradz* 1921 Sk II 93; *Sieradz*, -dza, *sieradzki* 1972 UN 50, 5; gw. *šerac*, -za, *šeracki*. — Od n. os. **Si(e)rad* (: *Sirorad lub

Wszerad) z suf. *-jb. Odnotowano także zapisy w formie zlatynizowanej *Siradia*. Lit.: SHGŁęcz II 90–4; Nieckula, RKJWr V, 1965, 113; Rospond, -jb 125; RospSEMIG 347. PD

Sieradza, wś, tarn., gm. Żabno, 3 km na wsch. od Żabna: cum *Ziraua* 1274 KMłp II 626; *Saradza* (!) ... *Wsseradza* (1385)1387 ZDM I 222; de *Syracz* 1388 Krak nr CVI(33); *Wscheredza* 1391 AGZ VI nr 3; *Wszerad*, *Scheradz*, *Wszerad* ... *Scheraza* 1470–80 DB I 15, II 404, 406; *Wszeradza* 1508 ŻDz XV 489; *Wschewdza* (!) 1512 Matr IV/1, nr 1547; *Sharadza*, *Wsheradza* 1529 LR 209, 267; *Wsaradza* 1581 ŻDz XIV 259; *Sieradza* 1794 Ga Ool; *Sieradza* 1889 SG X 579–80; *Sieradza*, -dzy, *sieradzki* 1964 UN 5, 23. — Od n. os. *Wszerad*, z suf. *-ja, przejściowo też *-jb. W wyniku uproszczenia fonetycznego nastąpiło przejście vše- > še-: *Wszeradza* > *Sieradza*. Lit.: OPilz 65. IN

Sieradzice, wś, kiel., gm. Kazimierza Wielka, 9 km na płd.-zach. od Kazimierzy Wielkiej: de *Swiradzicz* 1382 Krak nr 1570; de *Sweradzicz* 1388 Hel I nr 89; de *Swiradzice* 1398 Krak nr 6812; *Swiradzice* (1444)XVII ZDM III 122; *Syradzicze* 1462 CdUC II nr 200; *Szwyradzice* 1470–80 DB II 165; *Swyradzice* 1564 Lukrak II 83; *Swiradzice* 1581 ŻDz XIV 11; *Swiradzice* 1629 RPobKr 105; *Siradzice* 1680 Rej 105; *Sieradzice* 1783–84 RejKor 374; *Sieradzice* 1787 MpPerKr; *Sieradzice* 1889 SG X 580; *Sieradzice*, -dzic, *sieradzicki* 1966 UN 22, 44; gw. *šeradžice*//*širadžice*, -ic, *šeracki*//*širacki*. — Dawniej *Świradzice*, też *Siradzice*, od n. os. *Świrad* SSNO VI 220 (: *Wszerad*). W wyniku uproszczenia fonetycznego nastąpiło przejście švé (< vše) > še: *Wszeradzice > *Świradzice* > *Siradzice*; wtórnie przejście -ir- > -er-. Lit.: RKrak 152. IN

Sieradzka, przys., dawniej wś, tarn., gm. Łapanów, 12,5 km na płd.-zach. od Bochni: *Siradzka* ... villae (1355) Kkk I 269; de *Ziraczka* 1417 SHGSd(TCz 2, 219); de *Sszyradzszke* 1451 SHGSd(TCz 2, 122); *Schyradka* 1462 SHGSd(TCz 4, 231); *Syradzka*, villa sub parochia ecclesiae de Sobolow sita 1470–80 DB I 219; *Shiraczka*, *Syraczka* 1529 LR 84; *Sziradzka* 1581 ŻDz XIV 60; *Speraczka* (!) 1680 Rej 262; *Sirakow* (!) 1779–83 MpMieg; *Sieradzka* 1855 MpKum; *Sieradzka*, wólka 1889 SG X 580; *Sieradzka* 1902

SG XV/2, 584; *Sieradzka*, -ki 1963 UN 2, 64; *Sieradzka*, -ki 1982 WUN III 216. — Dawniej n. *Siradzka*, powstała w wyniku elipsy drugiego członu n. ter. *Siradzka Łąka*, por. que dicitur *Siradzka lanka* et fluiuis qui dicitur siradzki Potok (1262) Kkk I 86, ta od **Si(e)rad* (: *Świrad//Wszerad*); efemerycznie też *Siradzkie*, ze zmianą rodzaju. Forma *Sieradzka* wskutek przejścia -ir- > -er-. Lit.: LKrak 134–5; Galas, Onom II 140. IV

Sieradzkie zob. Sieradzka

Sieradzkie Góry zob. Góry Sieradzkie

Sierakośce, wś, przem., gm. Fredropol, 15 km na płd. od Przemysła: *Syrokoszcze* (1368) KMłp III 213; *Sirokoszcze* 1440, *Syrocozicze* 1448, *Syracoszcze* 1449 AGZ XIII nr 1258, 3587, 3977; *Szyrokowcze* (!)... *Szyerokowcze* (!) 1504 AGZ XVIII nr 3302; *Sirkoszczye* 1515 ŻDz XVIII/1, 126; z *Sierakoziec* 1657 AGZ XXI 215; *Sierakosce* 1663 ADP 47, k. 1311; *Sierakowce* 1794 Ga Ool; *Sierakiści* 1860 Sch 38; *Sierakowce* al. *Sierakośce*, rus. *Serakiści* 1889 SG X 584; *Sierakośce*, -koś, *sierakowski* 1966 UN 67, 13; *Kalinowice*, -wic, *kalinowski* 1977 MPol nr 21, poz. 112; *Sierakośce* 1981 MPol nr 7, poz. 61; gw. *śerakojśce* (*śerakojśce*), -jśc, *śerakojśki*. — Od n. os. *Sierakoza (: psł. *sirъ ‘pozbawiony’ i *koza*), z suf. -ce, na określenie wsi biednych ludzi (dosłownie ‘pozbawionych kóz’). W 1977 r. urzędowo zmieniono n. na *Kalinowce*, w 1981 r. przywrócono n. historyczną. Lit.: MakPrz 242. BCz

Sierakowce zob. Sierakośce

Sierakowice (1), wś, gdań., gm. Sierakowice, 20 km zach. od Kartuz: *Syrakowo* (1348) XVII PrUr 338; von *Sirkowicz*, von *Sirakowicz* 1368–1416 Zeit XI 17, 31; *Sirakowicz* 1396 Pelp 377; von *Syracowicz* 1401 Zeit XI 17; *Syrakowo* 1424 MWrm IX 89; *Sirakowitez* (1438) GZ 123; *Sirokowicze*, z ... *Sirokowiczami* 1565 Lupom 86, 95; *Szierakowicz* 1570 ŻDz XXIII 265; Villa *Szirakowicze* 1582, *Sirakowicze* 1583, *Sierakowice* 1599 Font I–III 112, 38, 469; *Sierakowice* 1648 RP 192; do *Sierakowicz* 1664 Font XXXII 380; *Sierakowice* 1749 Font XVI–XIX 217; *Schirakowitz* od. *Sierakowice* 1789 Goldb II 216; *Sierakowice* 1796–1802 MpSchröt IX; *Sierakowicz* — *Sierakowice* 1879 KętN 17; *Sierakowice*, niem. *Sierakowitz* 1889 SG X 584–5; *Stragwitz* (!) przed 1912, *Sierakowicz* 1912 Bär

109; *Sierakowice*, niem. *Sierakowitz* 1921 Sk XI 27, 86; *Sierakowice* (*Schirakowitz*) 1925 Krzep 105; *Sierakowice*, -wic 1982 WUN III 216; gw. dawniej *śerak^hojce* (*serak^ho^vice*, *srak^ho^vice*) Lor 91, później *srak^ho^vice*, *srak^ho^vic*. — Dawniej *Sirakowo*, *Sirakowice*, od n. os. *Sirak* SSNO V 78 (: *Siroslaw*), z suf. -owo, -owice. Od XVI w. zmiana na *Sierakowice* w wyniku obniżenia artykulacyjnego samogłoski -i- > -e- w sąsiedztwie głoski sonornej. Lit.: MKart 151; Siciński, OSG VIII 73. WK

Sierakowice (2), wś, kat., gm. Sośnicowice, 5 km na zach. od Sośnicowic: *Syracowitz polonicum* ok. 1300 CdSil XV 96; Długomil von *Syrakowicz* 1413, Przedbor von *Syrakowicz* 1451 CdSil XXXIII 104; Peter Przedbor z *Sirakowicz* 1458 CdSil II 99; z *Syrakowicz* (1460) XVI, von *Sirakowicz* (1496) XVI CdSil VI 79, 141; *Gross Schirakowitz* 1541 K 656; in pago *Szyrakowice* 1679, in *Maiori Sierckowitz* termino 1686, *Magno-Sierokowitz* 1687/88 J II 109, 621, 422; *Gr. Schirakowitz*, P[ol]. *Wielki Szirakowice* 1736 MpWielOppol; *Gross Sierakowicz* 1747, *Gross Schierackowitz* 1759 SNGŚI XII 89; *Gros-Schierakowicz*, pohl. *Wielki Schierakowice* 1783 Z II 351; *Sierakowicz*, *Groß-*, *Wielkie Sierakowice* 1845 K 636; *Schierakowicz*, *Groß-* u. *Klein-* ... richtigere Schreibart *Sierakowicz* 1845 K 588; *Sierakowice Wielkie* 1889 SG X 585; *Sierakowice* (*Schierakowitz*) — *Graumannsdorf* 1939 Prus 66; *Graumannsdorf* — *Sierakowice*, -ic, *sierakowicki* 1946 MPol XXV nr 142; *Sierakowice*, -wic 1982 WUN III 216. — Dawniej *Sirakowice*, wtórnice *Sierakowice*. Nazwę zniemczono jako *Schierakowitz*. Dodatkowe człony od łac. *polonicum* ‘polskie’, *magnus*, pol. *wielki*, niem. *gross*, dla odróżnienia od n. sąsiedniej miejscowości, zob. *Sierakowiczki*. Nazwę niem. *Graumannsdorf* nadała administracja niem. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sierakowice*. Lit.: SNGŚI XII 89–90; BorGŚI 135. PS

Sierakowice (3), dziś *Sierakowice Lewe* i *Sierakowice Prawe*, dwie wsi, skiern., gm. Skierniewice, 7 km na płn.-zach. od Skierniewic: *Siracovicze* (1359) XV KW III 132; *Sirakowicze* (1365) 1511/12, *Syrakowicze* (1386) 1511/12 VisitGn 162, 148; *Szyerakowicze*, *Syerakowycze* 1511–23 LLB II 274, 276; *Sirakowicze* (1531) VisitGn 681; *Sirakowice*

Sierakowice

1579 ŻDz XVI 178; *Sierakowice* 1792 MpPerRw; *Sierakowice* 1827 Tabella II 170; *Sierakowice* 1889 SG X 584; *Sierakowice*, wś i os. mł. 1921 Sk I 72; *Sierakowice* 1933 SkBy 1535; *Sierakowice Lewe*, *Sierakowice Prawe* 1936 Mp-100(40-30); *Sierakowice Lewe*, *Sierakowice Prawe* 1952 UW 94, 95; *Sierakowice Lewe*, *Sierakowice Prawe*, -wic -wych 1982 WUN III 216. — Dawniej *Sirakowice*. W nazwie widoczne przejście -ir- > -er-. Człony odróżniające *Lewe*, *Prawe* odnoszą się do położenia miejscowości na lewym i prawym brzegu rzeki Skierniewki. Lit.: SHGLow II/2, 85; TaszyckiPatrMz 63. UW

Sierakowice zob. **Sierachowice**

Sierakowice Lewe zob. **Sierakowice** (3)

Sierakowice Prawe zob. **Sierakowice** (3)

Sierakowiczki, cz. *Sierakowic* (2), dawniej wś, kat., gm. Sośnicowice: in *Syracowitz theutonico* ok. 1300 CdSil XV 97; *Kl. Schirakowitz*, P[ol], *male Szirakowice* 1736 MpWielOppol; *Klein Sierakowitz* 1748 SNGŚI XII 90; *Klein-Schierakowiz*, pohl. *Male Schierakowize* 1783 Z II 351; *Klein Sirakowitz* 1797 SNGŚI XII 90; *Sierakowitz*, *Klein-*, *Male Sieracowice* 1845 K 636; *Schierakowitz*, *Groß-* u. *Klein-*... richtigere Schreibart *Sierakowitz* 1845 K 588; *Sierakowice Male* 1889 SG X 585; *Klein Schierakowitz*, *Sierakowiczki* 1920 PrusŚG 68; *Sierakowiczki*, -czek 1982 WUN III 216. — Dawniej *Sirakowice*, zob. *Sierakowice* (2). Dodatkowe człony od łac. *teutonicum* 'niemieckie', pol. *mały*, niem. *klein*, dla odróżnienia od n. sąsiedniej miejscowości, zob. *Sierakowice* (2). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sierakowice*. Lit.: BorGŚI 219; SNGŚI XII 90. PS

Sierakowitz zob. **Sierakowice** (1, 2), **Sierakowiczki**

Sierakowitzerhütte zob. **Sierakowska Huta**

Sierakowizna, wś, biał., gm. Bielsk Podlaski, 11 km na wsch. od Brańska: *Łubin Sierakowszczyzna* 1878–86 Kond 181; *Łubin Sierakowszczyzna*, okol. 1902 SG XV/2, 278; *Sierakowizna*, wś 1921 Sk V 22; *Sierakowizna*, -ny, *sierakowski* 1972 UN 153, 35; gw. *śerakowizna*, -y, *śerakoski*. — Dawniej n. zestawiona *Łubin-Sierakowszczyzna*; o członie pierwszym zob. *Łubin Kościelny*, człon drugi od nazw. *Sierakowski* (nazw. właściciela części Łubina 1676 CzRkps nr 1099), z suf. -izna. Od XX w. n. *Sierakowizna*, powstała w wyniku

skrócenia podstawy antroponimicznej. Lit.: Kond 181; Safarewiczowa, -izna 32. EB

Sierakowo (1), wś, bydż., gm. Jeziora Wielkie, 9 km na pld.-wsch. od Strzelna: *Siracowo* 1145 CdP II 590; *Sirocowo* 1423 Koch nr 2875; *Siracowo* 1424 AC II nr 976; *Syrakowo* 1489 Lupbrz 148; *Szierakowo* 1557–66 ŻDz XIII 36; *Sierakow* 1628–32 Luwlkp III 88; *Sierakowo* 1674 Rpog 155; *Sierakowo* 1796–1802 MpSchröt XXV; *Sieraków* al. *Sierakowo* 1889 SG X 583; *Sierakowo* 1921 Sk X 83; *Sierakowo* 1952 UW 53; *Sierakowo*, -wa, *sierakowski* 1972 UN 181, 38. — Dawniej *Sirakowo*, od n. os. *Sirak*, z suf. -owo, okresowo -ów. Zmiana w nagłosie *Sir-* > *Sier-* w wyniku regularnego obniżenia artykulacyjnego samogłoski w sąsiedztwie głoski sonornej. Lit.: Nieckula, -ov- 185. AG

Sierakowo (2), wś, ciech., gm. Raciąż, 3 km na wsch. od Raciąży: *Siracowo*, *Syracowo*, *Sziracowo* 1414 Płoń nr 2153, 2241, 2280; *Sirakovo Mostowski* 1531 SHGPł 275; *Sirakowo* 1578 ŻDz XVI 83; *Sierakowo* 1784 MpPerPł; *Sierakowo* 1827 Tabella II 170; *Sierakowo* 1839 MpKwat III 2; *Sierakowo* 1889 SG X 586; *Sierakowo* 1921 Sk I 171; *Sierakowo*, -wa 1982 WUN III 216. — Efermerycznie n. z dodatkowym członem, zapewne od nazw. właściciela *Mostowski* (por. SHGPł 154, gdzie mowa o *Mostowskim*, właścicielu włók we wsi Krzywki-Piaski). Lit.: SHGPł 275. PS

Sierakowo (3), wś, koniń., gm. Strzałkowo, 4 km na pñ.-zach. od Słupcy: *Syrakowo* (1425) KW V 404; na *Szyrakowye* 1427 RWlkp IV nr 713; de *Szyrakowo* 1432 RWlkp II nr 1069; de *Schyracowo* 1432–40 Koz V 292; *Szyerakowo* 1511–23 ŁLB I 316; *Sierakowo* 1578 ŻDz XII 211; *Sirakowo* 1674 MKI(ASK 74, 190); *Wieś Sierakow* 1789 MKI(Tab 47, 93); *Sierakowo* 1846 KsP 396; *Sieraków* al. *Sierakowo* 1889 SG X 584; *Sierakowo*, -wa 1982 WUN III 217. — Okresowo n. z suf. -ów. ZZ

Sierakowo (4), wś, leszcz., gm. Kościan, 1,5 km na pñ.-zach. od Kościana: *Sirakowo* (1307)1493 KW II 258; *Sierakow* (1400)1548 Matr V/1, nr 138; *Syracowo* 1402, *Siracowo* 1405, *Sziracowo* 1410, *Schirakowo* 1530 SHGPn IV 405; *Sierakow* 1580–81 ŻDz XII 61; *Sierakowo* 1622–24 PPozn(Tab 1, 59); *Sieraków* 1775 PPozn(Tab 7, 3); *Sierakowo* 1802–03 MpGillyPr;

Sieraków al. *Sierakowo* 1889 SG X 583; *Sierakowo*, -wa 1982 WUN III 217; gw. *śirakovo*, -va, *śirakoski*. — Okresowo n. z suf. -ów. Lit.: SHGPn IV 405–7; PPozn 273. ZZ

Sierakowo (5), wś, leszcz., gm. Rawicz, 0,5 km na pñ. od Rawicza: *Sirakowo* (1240)1548 KW VI 6; *Siracow* (1310)1608 KW II 275; *Schzyrakow* 1404, *Syracowo* 1407, *Syrakowo* 1419, *Siracowo* 1420, *Szyracowo* 1429 SHGPn IV 407; *Syrakowo* 1436 Koz III 192; *Sirakowo* 1459, *Sziracowo* 1471, *Szyrakowo* 1487 SHGPn IV 407; Villa *Sirakow* 1510 NKs 122; *Schyrakowo* 1530, *Szyrakow* 1563 SHGPn IV 407; *Szierakow* 1580–81 ŹDz XII 75; *Sierakowo* 1622–24, *Sieraków* 1775 PPozn(Tab 1, 76 i 7, 12); *Sierakowo* 1802–03 MpGillyPr; *Sieraków* al. *Sierakowo* 1889 SG X 583; *Sierakowo*, -wa 1982 WUN III 217; gw. *śirakovo*, -va, *śirakoski*. — Okresowo n. z suf. -ów. Lit.: SHGPn IV 407–10; PPozn 273. ZZ

Sierakowo (6), wś, ostroł., gm. Przasnysz, 2,5 km na pñd.-wsch. od Przasnysza: *Siracowo* (1414–20)1456 SHGMz(MK 3, 111v–112); *Szyrakowo*, *Syrakowo*, *Zyrakowo* (1417)1456 SHGMz (MK 3, 62v); *Syrokowo* 1420 SHGMz (MK 6, 45); *Syrakowo* (1422)1456 SHGMz(MK 3, 87); *Syrakowo* 1427 MkM I nr 468; *Syrakowo* (1441)1456 SHGMz(MK 3, 254–254v); *Sirakowo* 1487 SHGMz(Ep. 10, 516); *Syrakow* 1492 SHGMz(MK 6, 286–286v); *Syerakowo* 1516 SHGMz(PT 1, 278V); *Syracowo* 1523 SHGMz (AG 2037); z *Sierakowem*, z *Sirakowem* (1565) Lumaz II 17, 30; *Syrakowo* 1567 ŹDz XVI 335; *Sierakowo* 1827 Tabella II 170; *Sierakowo* 1839 MpKwat IV 2; *Sierakowo* 1889 SG X 586; *Sierakowo*, -wa, *sierakowski* 1972 UN 140, 15. Lit.: ZMaz 333. UB

Sierakowo (7), wś, szczec., gm. Dobrzyń, 6,5 km na pñd. od Dobrzyń: *Altheide*, kol. 1840 BerghausPom II/4, 462; Col. *Altheide* ok. 1845 MpRey nr 45; *Altheide* — *Sierakowo*, -wa, *sierakowski* 1948 MPol XXV nr 14; *Sierakowo*, -wa 1982 WUN III 217. — Dawna n. niem. ponowiona z n. ter. *Alte Heide* 1833 MpUMbl 1330, ta zaś od przym. *alt* 'stary' i ap. *Heide* 'puszcza; wrzosowisko'. Nazwę *Sierakowo* wprowadzono urzędowo po 1945 r., nawiązując do nazw sąsiednich jezior, por. *Gr. i Kl. Zirke See* 1780 MpSchmettau, ok. 1845 MpRey nr 61, dziś Sie-

rakowo (Sierakowskie) i jez. bez nazwy na pñ.-zach. od Sierakowa. BCz/PS

Sierakowo (8), wś, tor., gm. Kowalewo, 3,5 km na pñ.-zach. od Kowalewa Pomorskiego: ... *fidelis nostro Syfredo locationem ville cuiusdam, quam Seyfredertorw nominavit* (1285)1576 PrUr I/2, 300; in *Scherechov* 1319 PrUr II 166; *Seiferdorf* ok. 1400 Zeit XVI 34; *Seifersdorf* 1414 Br 146, 152, 153; *Siffrisdorff*, *Seyfersdorff*, *Seifridsdurff* 1414, *Seyfritzdorff* 1415 MT 514; *Seifersdorff* ok. 1423/24 DK 109; *Syfersdorff* 1424 MT 514; *Seifriedsdorf*, *Seifersdorf* XV KęŁ 79; *Sierakowo* 1570 ŹDz XXIII 21; *Seiforszdurff*, *Sirakowo* 1576 MT 514; villae ... *Sierakow* 1647 Font IV 74; Wieś *Sierakow* 1664 Font XXXII 4; *Sierakowo* 1667–72 Font VI–X 679; *Szyrakowo* 1800 MT 514; *Schyrakowo* 1796–1802 MpSchröt XXI; *Siegfriedsdorf* od 1877 Bär 109; *Sierakowo* 1879 KęŁN 124; *Sierakowo*, niem. *Siegfriedsdorf*, *Seifriedsdorf* 1889 SG X 586; *Sierakowo*, niem. *Siegfriedsdorf* 1921 Sk XI 64, 86; *Sierakowo* 1952 UW 59; *Sierakowo*, -wa 1982 WUN III 217. — Nazwa niem. *Seifriedsdorff*//*Seifersdorf*, z licznymi wariantami, od n. os. fundatora wsi (por. pierwszy zapis *Seifried*//*Seifer* (: *Siegfried*) Gott 459 i ap. *Dorf* 'wieś'. Od XIV w. notowana oboczna n. pol. *Sieraków*, *Sierakowo*//*Sirakowo*. W 1877 r. wprowadzono urzędowo nazwę niem. *Siegfriedsdorf*, nawiązującą do dawnych zapisów. Lit.: SHGCh 116. WK/PS

Sierakowo zob. **Sierakowy**, **Sieraków** (4, 5, 5a, 5b), **Sierakówko** (2)

Sierakowo Sławińskie, wś, kosz., gm. Sianów, 15 km na wsch. od Sianowa: *Siracowe* 1267 Perl 183; *Suracowe* 1267 PU II 188; *Cyrakowe* 1290, *Cirackowe* 1290 PU III 98; *de Żureckow* 1310 PU IV 443; *Circhow* 1618 MpLub; *Zirchow* 1789 MpGillyPom; *Zirchow* 1850 MpRey nr 16; *Zirchow* — *Sierakowo Sławińskie*, -wa -ego, *sierakowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Sierakowo Sławińskie*, -wa -kiego 1982 WUN III 217. — Od n. os. *Sirak*, z suf. -owo, -ów. Nazwa *Sierakowo Sławińskie*, wprowadzona urzędowo po 1945 r., z dodanym członem dyferencyjnym od n. mta. *Sławno*. BCz

Sierakowo Słupskie, wś, słup., gm. Kobylnica, 8,5 km na pñd.-zach. od Słupska: *Cirghowe* 1301 Perl 527; *Zirchow* 1613 Rzduma I 94; *Zir-*

Sierakowska Huta

chow 1789 MpGillyPom; *Zirchow* 1804 Rzduma I 94; *Zirchow*, pol. *Cerkwia* 1895 SG XIV 624; *Zirchow* — *Sierakowo Słupskie*, *-wa -ego*, *sierakowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Sierakowo Słupskie*, *-wa -kiego* 1982 WUN III 217. — Od im. *Sirak* lub od im. *Czyrch* SSNO I 437, z suf. *-ow(o)*. Notowana w XIX w. forma *Cerkwia* stanowi adaptację niemieckiej postaci *Zirchow*. Może jednak pierwotnie **Cerkiew* (<**Cirkev* < **Cірѣкъ*), od ap. *cerkiew* 'kościół'. Nazwa *Sierakowo Słupskie*, wprowadzona urzędowo po 1945 r., z dodanym członem dyferencyjnym od n. mta. *Słupsk*. Lit.: Rzduma I 94; TrautmElb I 100. BCz

Sierakowska Huta, wś, gdań., gm. Sierakowice, 18 km na zach. od Kartuz: *Huta Sierakowska* 1710 MKart 152; villas: *Sierakowice*, *Sierakowska huta* ... 1749 Font XVI–XIX 227; *Sierakowskahutta* 1796–1802 MpSchröt IX; *Sierakowska huta* 1879 KętN 17; *Sierakowska Huta*, niem. *Sierakowitzerhuetten* 1889 SG X 586; *Sierakowitzerhütte* od 1900 Bär 109; *Sierakowska-Huta* (*Sierotzkauer-Hütte*) (!) 1925 Krzep 105; *Sierakowicka Huta* 1967 SM 1025; *Sierakowska Huta*, *-kiej -ty* 1982 WUN III 217; gw. *sərakʰɛfskõ ɣãta*. — Dawniej n. zestawiona *Huta Sierakowska*, później zmiana szyku członów nazwy: człon pierwszy od n. m. *Sierakowice* (1), człon drugi od ap. *huta*. Nazwa niem., nadana przez administrację zaboru pruskiego, stanowi tłumaczenie n. pol. Lit.: MKart 151–2. WK

Sierakowskie Holendry zob. **Holendry Sierakowskie**

Sierakowszczyzna zob. **Sierakowizna**

Sierakowy, wś, włoc., gm. Topólka, 6,5 km na półn.-zach. od Izbicy Kujawskiej: de *Syracowo* 1399 Koz V 292; *Sirocowo* 1423 Koch nr 2875; *Syrakowy* 1489 Lupbrz 148; *Syrakowij* 1527 Vlad XI 44; *Sirakowy* 1557–66 ŻDz XIII 31; *Sierakowo* 1634 Rpodbrz 236; *Sierakowo* 1674 Rpog 161; *Sierakowy* 1783–84 RejKor 846; *Sierakowy* 1796 PerOpis IX; *Sierakowy* 1827 Tabella II 170; *Sierakowy* 1839 MpKwat II 3; *Sierakowy* 1881 Borucki 363, 370; *Sierakowy* 1889 SG X 586; *Sierakowy* 1921 Sk I 99; *Sierakowy* 1952 UW 45; *Sierakowy*, *-wów*, *sierakowski* 1971 UN 182, 6; *Sierakowy*, *-wów* 1982 WUN III 217. — Pierwotnie *Sirakowo*, od n. os. *Sirak*, z suf. *-owo*, później z pluralnym suf. *-owy*. Postać *Sierakowy* powstała

w wyniku obniżenia artykulacyjnego *Sir-* > *Sier-*. Lit.: Nieckula, *-ov-* 185. AG

Sieraków (1), dzisiaj *Sieraków Śląski*, wś, częst., gm. Ciasna, 11 km na półn.-wsch. od Dobrodzienia: *Schirakuow* (1441)XVI CdSil VI 65; in pago *Schirakow* 1679, *Sierokow* 1687/88 J II 51, 329; *Sierokau*, P[ol]. *Sierokow* 1736 MpWielOppol; *Schierackau* 1743 SNGŚI XII 90; *Schierokau*, *Sierokow* 1845 K 588; *Sieraków*, *Schierokau* 1900 Myc 46; *Breitenmarkt* — *Sieraków* 1939 Prus 66; *Breitenmarkt* — *Sieraków*, *-owa*, *sierakowski* 1946 MPol XXV nr 142; *Sieraków*, *-kowa* 1982 WUN III 217; po zmianie *Sieraków Śląski*, *-a -ego*, *sierakowski* 1998 DzU nr 156, poz. 1026; gw. *śyrokiŭ* N 252. — Dawniej *Siraków*, od n. os. *Sirak*, z suf. *-ów*. Nazwę niemiecką jako *Schierokau*. Nazwę *Breitenmarkt* nadała administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sieraków*, później z dodanym członem lokalizującym *Śląski*. Lit.: BorGŚI 135; SNGŚI XII 90. PS

Sieraków (2), wś, częst., gm. Przyrów, 13 km na półd.-zach. od Koniecpola: *Sirakow* 1629 RPobKr 167; *Sirakow* 1680 Rej 169; *Sierachow* (!) 1748–49 SHGKrMat 276; *Sierakow* 1783–84 RejKor 284; *Sieraków* 1889 SG X 580; *Sieraków*, *-kowa* 1982 WUN III 217; gw. *śirakuf*, *-owa*, *śirakoski*. — Dawniej *Siraków*. Wtórne przejście *-ir-* > *-er-* dało formę *Sieraków*. Lit.: RKrak 152–3. IN

Sieraków (3), wś, kiel., gm. Daleszyce, 19,5 km na półd.-wsch. od Kielc: *Szyrakow* 1808 MpWGal VIII; *Sirakow* 1839 MpKwat IV 7; *Sieraków* 1889 SG X 580; *Sieraków* 1921 Sk III 36; *Sieraków*, *-kowa*, *sierakowski* 1966 UN 23, 6. Lit.: KopKiel 199. IN

Sieraków (4), wś, krak., gm. Dobczyce, 2,5 km na półn. od Dobczyc: de *Syrakowo* 1409 AS I 27; de *Sziracow* 1412 SHGKr(TC 2, 39); *Sirakow* 1470–80 DB II 112; *Szyrakowo* 1529 LR 124; *Sirakow* 1564 Lukrak II 83; *Szirakow* 1581 ŻDz XIV 51; *Sirakow* 1680 Rej 82; *Szierokow*, *Sirakow* 1779–82 MpMieg; *Sieraków* 1889 SG X 581; *Sieraków*, *-kowa*, *sierakowski* 1964 UN 8, 16. — Dawniej *Sirakowo*, wtórnie *Siraków*, *Sieraków*. Lit.: LKrak 135; Nieckula, *-ov-* 185. IN

Sieraków (5), wś, płoc., gm. Gostynin, 9 km na półd.-zach. od Gostynina: *Szirakowo* 1440 SHGRw(MK 336, 89); Nob. Technam de *Syra-*

kow (1449)1456 SHGRw(MK 4, 142v); de *Syracowo* 1451 SHGRw(MK 335, 49); *Syrachowo* (1478)XVIII SHGRw(Ryb. Reg.); de *Szirakowo* 1546 Matr IV/1, nr 7691; z ... *Sierakowem* 1564 Luraw 98; *Sirakowo Nova* 1579 ŹDz XVI 193; z ... *Sierakowem* 1661 Luraw 205; z *Sierakowem Wielkim*, ... z *Sierakowem* ... *Sierakow w.* 1789 Luraw 199, 211; *Sierakow w.* 1792 MpPerRw; *Sieraków wielki* 1827 Tabella II 170; *Sieraków* 1839 MpKwat III 3; *Sieraków Wielki* 1889 SG X 580; *Sieraków* 1921 Sk I 32; *Sieraków Wielki* 1952 UW 10; *Sieraków, -kowa, sierakowski* 1971 UN 125, 25; *Sieraków, -kowa* 1982 WUN III 217. — Początkowo *Sirakowo*, wtórnice *Siraków, Sieraków*. Od XVIII w. z członem *Wielki*, dla odróżnienia od n. sąsiedniej wsi, zob. *Sierakówek*. UW

Sieraków (5a), wś, płoc., gm. Kutno, 5,5 km na płn.-wsch. od Kutna: de *Szirochoua* 1387, de *Syrochoua* 1389 Łęcz I nr 591, 1498; *Sirochowo* 1393, *Szirochowo* 1394 Łęcz II nr 4498, 4882; *Syrchowo* 1400, *Szirochowo* 1407 Łęcz II nr 2212, 1251; *Szyerochowo, Syerochowo* 1511–23 ŁLB II 479, 480; *Sierochowo minor plebanalis* 1576 ŹDz XIII 139; *Sirochowo* 1579 ŹDz XVI 194; *Sieraków* 1783–84 RejKor 74; *Sierakow* 1792 MpPerRw; *Sieraków* 1827 Tabella II 170; *Sierakowo* 1839 MpKwat III 3; *Sieraków* 1889 SG X 580; *Sieraków* 1921 Sk I 54; *Sieraków* 1933 SkBy 1535; *Sieraków* 1952 UW 89; *Sieraków, -kowa* 1982 WUN III 217. — Dawniej *Sirochowo*, od n. os. *Siroch* (: *Siroślaw*) SSNO V 79, z suf. *-owa, -owo*, później *-ów*. Od XVIII w. utrwaliła się postać *Sieraków*. Lit.: SHGLęcz II 236; Nieckula *-ov-* 185. UW/PD

Sieraków (5b), mto, pozn.: ad viam *Zirckoviensem* (!) (1251)1364 KW I 261; ante *Syracovo* opidum 1388, de *Siracowo* 1391, de *Sirakowo*, de *Szirako* (!) 1392, super dominam palatinissam *Siracofszka* ... in *Siracovo* 1397 Lek I nr 406, 1039, 1313, 1325, 2290; *Syracowo* 1400 KZPozn nr 55; *Szyrakow* 1405, *Szyracowo* 1406, *Sziracowo* 1407 SHGPn IV 410; *Sirakow, Syrakow* 1416 KW VIII 11; de *Syrakow* 1424 CEV nr 1165; *Schyrakowo* 1424, *Schiracowo* 1425 SHGPn IV 410; *Szyrakowo* 1472 AC II nr 1351; *Ssirakow* 1493, *Ssyrakowo* 1495, *Szyrakoff* 1500, *Zyrako* 1505 SHGPn IV 410; *Sierakow* 1580 ŹDz XII 34; *Sieraków* 1789 PPOzn (Tab 3, 165v); *Sieraków*, niem. *Zirke* 1889 SG X 581–3; *Sieraków, -kowa* 1982 WUN III 217; gw. *śi-*

rakuf, -kova, śirakoski. — Okresowo n. z suf. *-owo*. Zniemczoną postacią *Zirke* wprowadziły władze zaboru pruskiego. Lit.: SHGPn IV 410–22; RymNmiast 216; ZierNmiast 135–6; PPOzn 273. ZZ

Sieraków (6), wś, tarnob., gm. Harasiuki, 13 km na płn.-wsch. od Rudnika: *Szierakow* 1589 CzChełm(InserGrodz.Horod. 20562/65, 28); *Sierakow* 1670, *Sirakow* 1676 CzChełm(Rel.Lub. 80/21238, k. 402v, 681); *Sierakow* 1796 PerOpis I 179; *Sieraków* 1839 MpKwat VI 11; *Sieraków* 1889 SG X 580; *Sieraków Nowy* i *Sieraków nad Tanwią*, dwie wsi 1921 Sk IV 6; *Sieraków, -kowa* 1982 WUN III 217; gw. *śerakuf, -ova, śerakofski*. — Okresowo n. z członami dyferencyjnymi, od przym. *stary* i wyrażenia przyimkowego *nad Tanwią*. Lit.: MakPrz 242–3. BCz

Sieraków (7), wś, warsz., gm. Stare Babice, 11,5 km na płn. od Ożarowa Mazowieckiego: *Sierakow* 1802–03 MpGillyPr; *Sieraków* 1827 Tabella II 170; *Sierakow* 1839 MpKwat IV 3; *Sieraków* 1889 SG X 580; *Sieraków, -kowa* 1982 WUN III 217. — Od nazw. *Sierak* RymSEN II 420, z suf. *-ów*. UB

Sieraków (8), wś, warsz., gm. Radzymin, 4 km na zach. od Radzimina: *Mata* 1914 KdWR(H 32); *Ślupno-Sieraków*, kol. 1921 Sk I 145; *Sieraków* 1952 UW 43; *Sieraków, -kowa* 1982 WUN III 217. — Nazwa *Mata* zapewne od ap. *mata* 'plecionka ze słomy, zielska, trzciny, zeszyta sznurkami w płachtę' SW II 898. Później *Ślupno-Sieraków*; o członie pierwszym zob. *Ślupno* (2), człon drugi od nazw. *Sierak*, z suf. *-ów*. Ustaliła się n. *Sieraków*. UB

Sieraków (9), wś, ziel., gm. Szprotawa, 2 km na płn.-zach. od Leszna Górnego: *Ciracou* 1260 SUr III 221; *Czyrkaw* 1406, *Czirkow* 1417, Meritin von *Cirke* 1435, *Czirkaw* 1523, *Sirke* 1537 CdSil XXXI 18, 22, 28, 47, 51; His omnibus obligati sunt ... *Ciracavienses* 1670, *Circkau* 1679, *Zirckau* 1687/88 J III 61, 228, 439; *Zirckau* 1739 MpWielGlog; *Zirkau* 1791 Z X 467; *Zirkau* 1845 K 776; *Zirkau* — *Sieraków, -owa, sierakowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Sieraków, -kowa* 1982 WUN III 217. — Pierwotnie zapewne *Siraków*, od n. os. *Sirak*, z suf. *-ów* (raczej wykluczony związek z n. os. **Czyrak, Czyrko* (: *Czyr*) SSNO I 437–8, gdyż nagłosowa grupa Cz- była zwykle adaptowana do niemieckiego jako *Tsch-*). Nazwę zniemczo-

Sieraków

no jako *Zirkau*, *Zirke*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sieraków*. Lit.: SNGŚI XII 90. PS

Sieraków zob. **Sierakowo** (1, 3, 4, 5, 6, 8)

Sieraków Holendry zob. **Holendry Sierakowskie**

Sieraków nad Tanwią zob. **Sieraków** (6)

Sieraków Nowy zob. **Sieraków** (6)

Sieraków Śląski zob. **Sieraków** (1)

Sieraków-Techmany zob. **Sierakówek**

Sierakówek, wś, płoc., gm. Gostynin, 7 km na pld.-zach. od Gostynina: *Szirakowo Techman* 1579 ŻDz XVI 193; nad granicą *Sierakówka* 1789 Luraw 193; *Sierakow Techmany* 1792 MpPerRw; *Sierakowek* 1827 Tabella II 170; *Sierakowek* 1839 MpKwat III 3; *Sieraków Mały* al. *Sierakówek* 1889 SG X 580; *Techmany*, *Tetmany*, *Tuchmany*, folw. i wś, folw. należał poprzednio do dóbr *Sieraków Mały* 1892 SG XII 276; *Sierakówek*, *Techmany* 1921 Sk I 32; *Sierakówek* 1952 UW 10; *Sierakówek*, *-wka*, *sierakóweczki* 1971 UN 125, 25. — Dawniej n. zestawiona *Sirakowo-Techman*; człon pierwszy ponowiony z n. sąsiedniej wsi, zob. *Sieraków* (5), człon drugi od n. os. *Techman*, por. Nob. *Techman* de Syrakowo (1449) SHGRw(MK 4, 142v). Od XVIII w. n. deminutywna *Sierakówek*, z suf. *-ek*, w XIX w. notowana też n. zestawiona *Sieraków Mały*. UW/PS

Sierakówka zob. **Sierakówek**, **Sierakówko** (2)

Sierakówko (1), wś wchłonięta przez *Sierakowo* (2), ciech., gm. Raciąż: *Sierakówko*, wś 1889 SG X 585; *Sierakówko* 1914 KdwR(F 30); *Sierakówko* wś 1933 SkBy 1536. — Od n. m. *Sierakowo* (2), z suf. *-ko*. PS

Sierakówko (2), wś, pil., gm. Połajewo, 4 km na pld.-zach. od Ryczywołu: *Siracowo* 1420 RWlkp I nr 983; *Schiracowko* 1425 Koz V 291; *Sirakowko*, *Syrakowko* 1436 SHGPn IV 422; *Szyrakowo* 1450 ARP I nr 439; *Sirakowko* 1497 Matr II nr 704; *Szyrakowko* 1499, utraque *Syrakowo* 1506, *Syrakow* 1508 SHGPn IV 422; *Sirakowko* 1510 NKs 91; *Sierakowo* 1580 ŻDz XII 21; *Sierakowo* 1622–24, *Sierakówka* 1789 PPozn(Tab 1, 22 i 6, 222v); *Sierakówko*, niem. *Zirkowko* 1889 SG X 585–6; *Sierakówko*, *-ka* 1982 WUN III 217; gw. *śirakufko*, *-ka*, *śirakufčajski*. — Od n. mta *Sierakowo*, dziś *Sieraków* (5b), z dyferencyjnym suf. *-ko*. W nazwie poświadczony przejście *-ir- > -er-*. Lit.: SHGPn IV 422–3; PPozn 273. ZZ

Sieranie, os., dawniej wś, kosz., gm. Świeszyno, 13 km na pln.-zach. od Tychowa: *des Tzeranes* 1440 TrautmElb II 87; *Szerrene* 1532 PomKirch III 41; *Zerene* 1544 PomKirch II 289; *Tzerren* 1577 TrautmElb II 87; *Zerrehne* 1577 LorSNH 144; *Zerene* 1618 MpLub; *Zerrehne* 1789 MpGillyPom; *Zerrehne* 1804 Rzduma I 191; *Zerrehne* — *Sieranie*, *-nia*, *sierański* 1947 MPol XXV nr 111; *Sieranie*, *-nia* 1982 WUN III 217. — Zapewne od im. *Žiranь (por. n. os. *Žyra* SSNO V 77), z suf. *-je. Może jednak pierwotnie *Žeranie, od ap. *žeranie 'pastwisko', por. ap. *žer*, *žyr* 'pokarm, strawa zwierząt na polu' SW VIII 708. Według R. Trautmanna było to pierwotne *Čerańsko (: czes. *čeřen*, pol. *cierzeniec* 'sak na ryby, podrywka, sieć' SW I 332). Forma *Sieranie* ustalona urzędowo po 1945 r. Lit.: TrautmElb II 87; Rzduma I 191. BCz

Sierbowce, wś, bia., gm. Sokółka, 6,5 km na pln.-zach. od Sokółki: *Sierzbowce* 1783 SHGPd (kartoteka); *Sierbowce*, wioszczka 1784 DekGr 121; *Zwierzbowce* 1808 MpTex V; *Sierbowcy* 1878–86 KondBał 65; *Serbowce* 1889 SG X 437; *Sierbowce* 1921 Sk V 77; *Sierbowce*, *-wiec* 1982 WUN III 217; gw. *śerboŭcy*, *-caŭ*, *śerboŭski*. — Nazwa słowiańska lub bałtycka od n. os. *Sierzb, *Sirb, por. też brus. n. os. *Sierba* (: brus. *sierb* 'ten, który siorbie') BiryłaBA II 371, lub od lit. n. os. *Sirba* Zinkevičius 194, z suf. *-owce*. Do n. os. por. gw. *sierbić* 'świerzbic' SW VI 106 lub lit. *siřb-ti*, *siřp-ti* 'dojrzewać', por. też stlit. im. *Sirbutas* Zinkevičius 194. Lit.: KondBał 65–6. EB

Sierbowice, wś, kat., gm. Pilica, 6 km na pln. od Pilicy: *Sierbowicze* (1392) ZDM IV 263; de *Sylbouicz* (!) 1402 Krak nr 900; *Syrbouicze* 1425 Hel II nr 2048; *Sierbouicze* (1444) ZDM III 130; *Szilbowycze* (!) 1524 Matr IV/1, nr 4438; *Serbowicze* 1539 Matr IV/3, nr 20030; *Sylkowicze* (!) 1564 Lu-krak II 93; *Szirbowicze* 1581 ŻDz XIV 80; *Swierzbowice* 1629 RPobKr 185; *Swierzbowice* 1680 Rej 188; *Szerbowice* 1783–84, *Sierbawice* 1787 SHG-KrMat 276; *Sierbowice* 1787 MpPerKr; *Sierbowice* 1889 SG X 586; *Sierbowice*, *-wic*, *sierbowicki* 1964 UN 11, 41; gw. *śirboŭice*, *-vic*, *śirboski*. — Dawniej *Sirbowice*, od n. os. *Sirzb, *Sirb, z suf. *-owice*. Do n. os. por. *pasierb*, stp. *pasirb*, nazw. *Sirba*, *Sierbien* RymSEN II 410. W n. poświadczony obniżenie artykulacji *-ir- > -er-*: *Sirbowice* > *Sierbowice*. Przejście *Sierbowice* > *Świerzbowice* nastąpiło wskutek

adideacji do czas. *świerzbic*, gw. *sirbiec*, *sierbiec*. Lit.: RKrak 153. IV

Sierz, wś, gorz., gm. Trzciel, 10 km na płn.-zach. od Trzciela: *Zyce* (1278)1619 KW I 420; *Szircz* 1394 Lek I nr 1807a; *Syrzczewo* 1406 KZPozn nr 2659; *Sirycz* 1419, *Szircze*, *Schyrze* 1434, *Syrczy* 1436, *Szircz* 1464 Koz III 192; *Syrcz* 1510 NKs 176; *Sierz* 1580 ŻDz XII 38; *Sierć* 1619, *Sierz* 1789 PPOzn(Tab 2, 53v I 6, 314v); *Schirzig* 1802–03 MpGillyPr; *Sierz*, niem. *Schierzig* 1889 SG X 586; *Schierzig* — *Sierz*, *-cza*, *siercki* 1947 MPol XXV nr 111; *Sierz*, *-cza* 1982 WUN III 217. — Od n. os. *Sirek* SSNO V 78 (: im. złożone typu *Siroslaw*), z suf. **-jb*, obocznie **-je*, też *-ewo*. W nazwie poświadczono przejście *-ir-* > *-er-*. Okresowa postać *Sierć* była wynikiem adideacji do stp. ap. *sierć* 'sierść'. Nazwa zmieniona jako *Schierzig*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Sierz*. Lit.: SHGPn IV 423–4; PPOzn 273. ZZ

Sierz zob. **Sierczynek**

Sierzca, wś, krak., gm. Wieliczka, 2 km na płd. od Wieliczki: *Szwirca* (1288) KTn 36; de *Sircze* 1397 Krak nr 6032; *Sirycz* 1397 SHGKr(kartoteka); *Schircza* 1470–80 DB II 104; *Szyrcza* 1490 ŻDz XV 447; *Sircza* 1564 Lukrak II 87; *Siersza* 1581 ŻDz XIV 66; *Swiercza* 1680 Rej 94; *Sierzca* 1889 SG X 587; *Sierzca*, *-czy*, *sierski* 1963 UN 1, 88. — Dawniej *Świrca*, od n. os. *Śwircz* SSNO V 410, z suf. **-ja*, też **-je*. Forma *Sierzca* powstała w wyniku uproszczenia fonetycznego *śv-* > *ś-* i przejścia *-ir-* > *-er-*. Okresowo n. w formie *Siersza* na skutek asymilacji na odległość *ś-cz* > *ś-sz*. Lit.: LKrak 135. IV

Sierzca zob. **Siersza**

Sierczynek, wś, gorz., gm. Trzciel, 7 km na płn.-zach. od Trzciela: *Siereckie Olędry* XVII–XVIII Rusiński 193; *Schirziger Hol.* 1802–03 MpGillyPr; *Sierskie* al. *Siereckie Holendry*, *Sierz*, niem. *Schierzig-Hauland* 1889 SG X 598; *Sierz*, leśn. *Schierzig-Hauland* 1889 SG X 598; *Sierczynek*, *-nka*, *sierczynecki* 1947 MPol XXV nr 111; *Sierczynek*, *-nka* 1982 WUN III 217. — Początkowo n. zestawiona *Siereckie*, też *Sierskie Olędry*//*Holendry*; człon pierwszy od n. sąsiedniej wsi *Sierz*, drugi od ap. *olędry*, zob. *Holendry* (1). Postać zuniwerbizowana *Sierczynek* nadana urzędowo po 1945 r. ZZ

Sierć zob. **Sierz**

Siereckie Olędry zob. **Sierczynek**

Sierki, wś, biał., gm. Tykocin, 4 km na płd.-zach. od Tykocina: w *Tyszkach* 1566? SHGPd (MetrLit K. Z. XXV, F 188); w *Serkach* pod Tykocinem, w *Serkach-Tyszkach*, *Sierki* (XVI) ŻDz XVII/3, 109, 110; *Sierky* 1576 Lupodl 100; *Sierki* 1645, w *Sierkach* 1664, *Sierki* 1771, *Sierki Bojarowe* 1795 HalBiał I 155; *Serki* (!) *boiary* 1827 Tabella II 164; *Siarki Boiary* 1839 MpKwat VI 5; *Sierki* 1889 SG X 590; *Sierki* 1921 Sk V 113; *Sierki*, *-rek* 1982 WUN III 217; gw. *śerki*, *śerk*, *śerkoski*. — Dawna n. *Tyszki* od n. os. *Tyszek*, *Tyszko* SSNO V 511 (: im. na *Ty-*, typu *Tymoteusz*), w l. mn. Następnie n. zestawiona *Sierki-Tyszki*; pierwszy człon od n. os. *Sierek*, *Sierko* RymSEN II 420, w formie pluralnej. Wskutek elipsy drugiego członu utrwaliła się n. *Sierki*. W XIX w. odnotowany został też człon *Siarki*. Członny drugie w okresowych n. zestawionych od ap. *bojar* 'szlachcic z terenu Rusi i Litwy; na Podlasiu też ziemianin', z suf. *-owe*, oraz w formie pluralnej, por. *bojarzy*, siedzący w *Serkach* ŻDz XVII/3, 109. Lit.: HalBiał I 155; GórnRPd 28. EB

Sierki Bojarowe zob. **Sierki**

Sierki-Tyszki zob. **Sierki**

Siermikowo zob. **Siemkowo**

Sierniawy zob. **Serniawy**

Siernicze zob. **Siernicze**

Siernicze Holendry zob. **Wojciechowo** (6a)

Siernicze, dziś *Siernicze Male* i *Siernicze Wielkie*, dwie wsi, koniń., gm. Ostrowite, 10 i 11,5 km na płn.-zach. od Kleczewa: de *Sirnizce* (1380) XV KW III 492; de *Sirnizce* 1423 Koz V 292; de *Szirnicze* 1426 AC II nr 208; de *Syrznicza* 1434 Koz V 292; *Szyrnyce W.* 1449 SHGKI(PG 3, 73); de *M. Syrnyce* 1467 SHGKI(PG 7, 284v); de *Maj. Szyrnyce* 1485 Koz V 292; *Szyrnyce maius*, villa, *szyrnyce minus* 1511–23 ŁLB I 300, 301; *Siernicze maior*, *Siernicze minor* 1580 ŻDz XII 151; *Siernice major*, *Siernice minor* 1674 MKI(ASK 74, 217); Wies *Siernicze Wielkie* z Olendrami do niej należącymi, Wies *Siernicze Male*, Wsi *Siernicza Malego* z Olendrami 1789 MKI(Tab 34, 134, 169); *Siernicze Wielkie*, *Siernicze Male* 1889 SG X 591; *Siernicze Wielkie*, *-nicz*, *Siernicze Male*, *-nicz* *-lych* 1982 WUN III 217; gw. *śierniče veľke*, *-čuf* *-kyx*, *maje śierniče*, *-yxx* *-nič*, *śiernički*. — Prawdopodobnie od

Sierniki

n. os. *Sirnik, por. *Siernik* RymSEN II 410, z suf. *-je. Etymologia n. os. niejasna, może od przym. *sierny < *sierdny, por. *miłosierny*, nazw. *Sierny* Snazw VIII 408. Może jednak n. od *sirznik (: psł. *sĭna 'sarna') 'człowiek, który poluje na sarny', w l. mn., z rozwojem miękkiego sonantu *r* > *irz*. Mniej prawdopodobny związek ze złożonymi n. os. z *Sir-*, typu *Sirostlaw*. W n. m. poświadczone przejście *-ir(z)-* > *-er-*. Człony dyferencyjne od przym. *wielki* i *mały*, w związku z wyodrębnieniem się dwu obiektów. Okresowo singularyzacja nazwy. Lit.: Bańkowski, JPol LXIV 139. ZZ

Sierniki (1), wś, bydż., gm. Kcynia, 5 km na płn.-zach. od Kcyni: Nicolaus *Szirniczski* 1398 SHGKI(GZ 1, 73a); de *Szirniki* 1398 Lek II nr 1139; de *Szirniky* 1416 RWlkp II nr 461; de *Syrnyki* 1440 AC II nr 370; w *Zyrnikach* 1477 SHGKI(PG 9, 75v); *Syernyky* 1511–23 LLB I 124; *Zerniki* (1530) XVIII SHGKI(AAP CP 435, 41); *Sierznyki* 1577 ŻDz XII 186; *Sierniki* 1618–20 PKal 250; *Sierniki*, urząd. *Siernik* 1889 SG X 591; *Sierniki*, -*nik*, *siernicki* 1971 UN 185, 16. — Od n. os. *Sirnik, w l. mn., efemerycznie w l. poj. Możliwe, że pierwotnie była to n. służebna od ap. *sirznik, w l. mn. (zob. *Sierznyki*). W n. m. poświadczone przejście *-ir(z)-* > *-er-*. Lit.: Bańkowski, JPol LXVI 139. ZZ

Sierniki (2), wś, pil., gm. Rogoźno, 5 km na płd.-wsch. od Rogoźna: de *Zirniki* 1387 Lek I nr 783; *Szirnyky* ... in *Sirniki* 1399 Lek II nr 1303; *Zirniki* 1402 KZPozn nr 1052; dw. cząstcu *Sirnik* (gen.) 1404 Koz III 193; *Sszyrznik* (gen.) 1417 RWlkp II nr 481; *Zirniky* 1432 RWlkp I nr 1542; *Ssyrynyky* 1488–92 NKs 38; *Szyrnyky*, *Zyrnyki* 1502, *Syrnyky*, *Syrznyki* 1512, *Syernyky* 1534 SHGPn IV 226; *Zerniki* 1564 SHGPn(ASK 12, 550); *Sierniki* 1580 ŻDz XII 155; *Sierniki* 1889 SG X 591–2; *Sierniki*, -*nik* 1982 WUN III 217. Lit.: SHGPn IV 226–8; PPozn 273; Bańkowski, JPol LXVI 139. ZZ

Sierniki (3), wś, poznań., gm. Czempin, 6 km na płn.-zach. od Czempin: de *Sirniki* 1389, in hereditate *Szirnik*, *Szirnyky* 1390 Lek I nr 526, 803, 845; de *Sirznik*, de *Zirniki* 1394 Lek II nr 1665, 1677; *Syrniki* 1404, *Szirzniki* 1405 SHGPn IV 424; *Szirzniki* 1413 Koz III 193; *Syrznyki* 1414, *Sirzinky* 1422, *Zyrniki* 1450, *Syrnyky* 1467, *Zerniki* 1488, *Szyrnyki* 1495, *Siryky*, *Sirnyki* 1502, *Szyrnyky* 1503 SHGPn IV 224; *Zyrniki*, *Sierzni-*

ki 1580–81 ŻDz XII 69; *Sierniki* 1622–24, 1775 PPozn(Tab 1, 71 i 7, 7v); *Sierniki* 1889 SG X 591; *Sierniki*, -*nik* 1982 WUN III 217; gw. *śerniki*, -*nik*, *śernicki*. Lit.: SHGPn IV 224–6; PPozn 274; Bańkowski, JPol LXVI 139. ZZ

Sierobądz zob. **Zawiść**

Sierocięta zob. **Chojane-Sierocięta, Dobki** (1)

Sierock zob. **Serock** (1, 2)

Sierockie, wś, nowosąd., gm. Biały Dunajec, 8 km na płn. od Zakopanego: *Sierockie*, grupa zabudowań 1889 SG X 592; *Sierockie*, -*kiego*, *sierocański* 1964 UN 10, 271; *Sierockie*, -*kiego* 1982 WUN III 218. — Od przym. *sierocki* (: *sierocy*, *sierota*) SW VI 107, por. też nazw. *Sierocki* RymSEN II 411. IN

Sierocko zob. **Srocko** (2)

Sieroczyn, wś, słup., gm. Człuchów, 3,5 km na płn.-wsch. od Człuchowa: Młyn *Sieroczyński* 1664 Font XXXII 176; *Buschwinkel* Z. 1796–1802 MpSchröt XIV; *Buschwinkel* 1935 MpMbl (2369); *Buschwinkel* — *Sieroczyn*, -*na*, *sieroczyński* 1950 MPol nr A-8; *Sieroczyn*, os. m. 1967 SM 1026; *Sieroczyn*, niem. *Buschwinkel* 1972 Mazur II 160; *Sieroczyn*, -*na* 1982 WUN III 218. — Pierwszy zapis wskazuje na pol. n. *Sierocin*, od n. os. *Sierota* (: *sierota* 'dziecko pozbawione rodziców') RymSEN II 421, z suf. *-in*. Nazwa niem. *Buschwinkel* od ap. *Busch* 'krzaki, zarośla, zagajnik' i *Winkel* 'kąć, zakątek'. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Sieroczyn*. WK

Sierokopass zob. **Szerokopaś**

Sieromin zob. **Szeromin**

Sierominek zob. **Szerominek**

Sieromino, os., dawniej wś, słup., gm. Czarna Dąbrówka, 16 km na płn.-wsch. od Bytowa: *Neu Zeromin* 1780 PMT IX 68; *Neu Zeromin* 1789 MpGillyPom; *Zeromino*, niem. *Zeromin*, dobra ryc. 1895 SG XIV 787; *Zeromin* — *Sieromino*, -*na*, *sieromiński* 1958 MPol XXVI nr 59; *Sieromino*, -*na* 1982 WUN III 218. — Od n. os. *Zeroma//*Żyro*ma (: *Sirostlaw*//*Żyroslaw* SSNO V 79, *Siromian*//*Żyromian* SSNO VI 400). Przydawka *Neu* wprowadzona dla odróżnienia od n. większej wsi w byłym pow. kartuskim. Forma *Sieromino* ustalona urzędowo po 1945 r. Lit.: Surma, PMT IX 68. BCz

Sieroniuwice, wś, opol., gm. Ujazd, 8 km na płd.-wsch. od Strzelec Opolskich: Bogusz von Sy-

ronyowicz 1455 CdSil I 129; Boguss z *Syronowicz* (1463)XVI CdSil VI 86; *Schironowitz* 1579, *Sironowitz* 1585 ZfGS XXXV 234, przyp. 1; Ex pagis Iariszow, *Szernowic* ... 1679, *Sieronowitz* 1687/88 J II 151, 394; *Schironowitz* 1736 MpWielOppol; *Czironowitz*, *Tschironowitz* 1743 SNGŚI XII 91; *Schironowicz* 1783 Z II 267; *Schironowicz* 1804 WBeschr VIII 142; *Schieronowitz*, *Sieronowice*, *Schironowiek* s. *Schironowitz* 1845 K 588, 591; *Sieronowice* (*Schironowitz*) — *Grünheide* 1939 Prus 66; *Grünheide* — *Sieronowice*, *-ic*, *sieronowicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Sieronowice*, *-wic* 1982 WUN III 218. — Pierwotnie *Sironowice*, od n. os. *Siron* SSNO V 79, z suf. *-owice*; wtórnie *Sieronowice*. Nazwę zmieniono jako *Schironowitz*. Nazwę *Grünheide* nadała wsi administracja hitlerowska. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sieronowice*. Lit.: BorGŚI 182; SNGŚI XII 91. PS

Sierosław (1), wś, bydg., gm. Drzycim, 19 km na pñ.-zach. od Świecia: *Syrozław* 1310 Perl 608; *Syroslaw* 1360 Lor X 179; *Syroslaw gros* (1400) SG X 593; *Grosderesla* 1438 GZ 103; *Grossyroslaw* (1415) SG X 593; *Siroslaw*, *Seresla* 1415 Lor X 179; *Gros Seresla* (1436) SG X 593; *Siroslawia* 1534 Lupom 173, 174; *Szierosłowo* 1570 ŻDz XXIII 186; *Zirosław* 1583, *Sierosław* 1584, *Sierosław* 1597 Font I–III 90, 144, 357; Wieś *Sierosław*, Młyn w *Sierosławiu* alias Grzybek 1664 Font XXXII 248, 253; *Sierosław* 1682 Font V 108; *Sierosław* 1772/73 HAPr IV 642; *Schiroslaw* 1796–1802 MpSchröt XV; *Szierosław* — *Szerosław* 1879 KętN 112; *Sierosław*, mylnie *Szerosław*, niem. *Schiroslaw* 1889 SG X 593; *Schiroslaw* od 1902 Bär 104; *Sierosław*, niem. *Schiroslaw* 1921 Sk XI 51, 86; *Sierosław*, in. *Szerosław*, in. *Żyrosław* (*Schiroslaw*) 1925 Krzep 105; *Sierosław* 1952 UW 56; *Sierosław*, *-wia*, *sierosławski* 1971 UN 186, 11; *Sierosław*, *-wia* 1982 WUN III 218; gw. *śyrośuaf*, *śyrośuafski*. — Od n. os. *Sierosław*// *Sierosław* SSNO V 79 (: psł. *sirь ‘pozbawiony czegoś’ i *slawa*, *slawić*), z suf. **-jb*. Nazwa niem. jest substytucją fonetyczną n. pol.; w XV w. też z członem odróżniającym od niem. przym. *gross* ‘wielki’. Lit.: Jakus-Borkowa, PMT VIII 94. WK

Sierosław (2), wś, piotr., gm. Moszczenica, 11 km na pñ.-wsch. od Tuszyńska: de *Syroslaue* 1250 AKH IV 13, 187; de *Szirosław* 1402 Koz

VII 104; *Szirosław* (1395)1552 SHGŁęcz II 95; de *Szirosław* 1402 Hb 102 nr 75; *Zyrosław* 1511 ŻDz XIII 198; *Syroslaw* 1511–23 ŁLB II 171; *Sierosław* 1552 ŻDz XIII 263; *Sierosław* 1783–84 RejKor 190; *Sierosław* 1827 Tabella II 170; *Sierosław* 1889 SG X 592; *Sierosław* 1921 Sk II 76; *Sierosław*, *-wia*, *sierosławski*. Lit.: SHGŁęcz II 95; Nieckula, RKJWr V, 1965, 119; Rospond, *-jb* 127. PD

Sierosław (3), wś, pozń., gm. Tarnowo Podgórne, 12 km na pñ.-wsch. od Buku: *Siroslawo* (1288)1601–02 KW II 11; *Siroslawe* 1316 KW II 323; *Szirosła[ue]* 1393 RWłkp I nr 149; *Syroslawe* 1400, *Syroslaw* 1404 KZPozn nr 302, 1917; *Schiroslaw* 1424, *Siroslaw* 1435 SHGPn IV 429; na *Sierosławiu* (1438)1462 KW V 601; *Szyrosław* 1468, *Syrosław* 1475, *Syrasław* 1508 SHGPn IV 429; *Syrosław*, *Syroslawy* 1510 NKs 27, 57, 85; *Sierosław* 1580 ŻDz XII 20; *Sierosław* 1622–24, 1789 PPozn(Tab 1, 21 i 6, 62v); *Sierosław* 1889 SG X 593; *Sierosław*, niem. *Schierau* 1921 Sk X 78, 155; *Sierosław*, *-wia*, *sierosławski* 1966 UN 93, 39; gw. *sirosuaf*, *-úa*, *sirosuaski*. — Dawniej *Sierosławie*, od n. os. *Siroslaw*, z suf. **-je*, następnie ze zmianą rodzaju gramatycznego na męski. W n. m. poświadczone przejście *-ir-* > *-er-*. Lit.: SHGPn IV 429–33; PPozn 274. ZZ

Sierosław (4), wś, szczec., gm. Wolin, 6,5 km na pñ.-zach. od Kamienia Pomorskiego: *Sillezław*, *Cilleszław* 1335 PU VIII 407, 410; *Sullezławe* 1336 LorSNH 146; *Cirleslaffen* 1547 PomKirch II 241; *Zilschlaff* 1628 Rzduma II 114; *Zirzłaf* 1789 MpGillyPom; *Zirzłaff* 1829 MpUMbl 685; *Zirzłaff* — *Sierosław*, *-wia*, *sierosławski* 1947 MPol XXV nr 111; *Sierosław*, *-wia* 1982 WUN III 218. — Dawniej *Sulislaw*, od n. os. *Sulislaw* SSNO V 250, z suf. **-jb*. Nie można wykluczyć odczytania n. jako *Żelislaw*, od n. os. *Żelislaw* SSNO VI 362. Od XVIII w. dysymilacja *l-l* > *r-l*. Forma *Sierosław* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: LorSNH 146, Rzduma II 114. BCz

Sierosławek, wś, bydg., gm. Drzycim, 16 km na pñ.-zach. od Świecia: *Cleyn Seresla* 1438 GZ 103; *Cleyn Siroslaw* 1465 Pelp 586; z ... *Siroslawkiem*, na ... *Siroslawku* 1565 Lupom 173, 174; Wieś *Sierosław*, *Sierosławek* 1664 Font XXXII 248; *Schiroslawek* 1796–1802 MpSchröt XV; *Szierosławek* — *Szerosławek* 1879 KętN 112;

Sierosławice

Schirosławek od 1902 Bär 104; *Sierosławek*, niem. *Schirolawek* (!) 1921 Sk XI 54, 86; *Sierosławek*, in. *Szerosławek*, in. *Żyrosławek* (*Schirosławek*) 1925 Krzep 105; *Sierosławek*, os. 1967 SM 1026; *Sierosławek*, -wka, *sierosławski*, wś 1971 UN 186, 11; *Sierosławek*, -wka 1982 WUN III 218; gw. *śyrośławek*, -fka, *śyrośławski*. — Dawniej n. zestawiona od n. m. *Sirosław*, dziś *Sierosław* (1), z członem dyferencyjnym od niem. przym. *klein* 'mały', następnie zuniwerbizowana za pomocą suf. -ek. Lit.: Jakus-Borkowa, PMT VIII 94. *WK*

Sierosławice (1), wś, gorz., gm. Zwierzyn, 6,5 km na pld.-wsch. od Strzelec: *Friedeberger Wiesen* 1715 SHGNM(Neuhaus 26); *Friedeberger Bruch* 1822 MpUMbl 1636; *Friedeberger Wiesen* — *Sierosławice*, -ic, *sierosławicki* 1948 MPol nr A-78; *Sierosławice*, -wic 1982 WUN III 218. — Dawna n. niem. od *Wiese* 'łąka', w formie pluralnej, i od n. mta *Friedeberg*, dziś *Strzelce Krajeńskie* (por.). Wieś powstała w wyniku akcji kolonizacyjnej na obszarze 15 łąnów w łęgu miasta Strzelce (tzw. *Friedeberger Stadtbruch*), co widoczne jest w formie n. zapisanej w 1822 r. Nazwa *Sierosławice* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: SGorz 298. *BCz*

Sierosławice (2), wś, kiel., gm. Końskie, 4 km na zach. od Końskich: *Sirosławycze* 1470–80 DB I 351; *Syrosławicze* 1511–23 ŁLB I 701; *Schirosławycze* 1529 LR 391; *Sierosławicze* 1577 ŻDz XIV 285; *Sierosławice* 1791 MpPerSd; *Sierosławice* 1889 SG X 593; *Sierosławice*, -wic, *sierosławicki* 1966 UN 24, 26. — Dawniej *Sirosławice*, od n. os. *Sirosław*, z suf. -owice; wtórnie przejście -ir- > -er-, stąd forma *Sierosławice*. Lit.: KSand 178; KopKiel 249. *IN*

Sierosławice (3), wś, krak., gm. Nowe Brzesko, 6 km na wsch. od Nowego Brzeska: de *Sirosławicz* 1388 Krak nr CIX(27); *Sierosławice* 1425 Hel II nr 2006; *Syrosławicze* 1470–80 DB II 162; *Syrosławycze* 1490 ŻDz XV 443; *Sirasłowycze* 1504 Matr III nr 1942; *Sirosławice* 1564 Lukrak I 58; *Sirosławicze* 1564 Lukrak II 84; *Szierosławice* 1581 ŻDz XIV 8; *Sirosławice* 1680 Rej 99; *Sierosławice* 1783–84 RejKor 372; *Sirosławice* 1787 Spis 342; *Sierosławice* 1827 Tabella II 170; *Sierosławice* 1889 SG X 593; *Sierosławice*, -wic, *sierosławicki* 1964 UN 13, 88; gw. *śirośławice*, -vic, *śirośławski*. Lit.: RKrak 153. *IN*

Sierosławice (4), wś, opol., gm. Byczyna, 6 km na pln.-wsch. od Byczyny: *Stirczilwicz* (!) 1414 K 588; *Schirosławitz* 1736 MpWielBreg; *Schieirosławitz* 1743 SNGŚI XII 91; *Schirosławiz* 1783 Z I 59; *Schirosłowitz* 1801 WBeschr III 198; *Schirosławitz* 1802–03 MpGillyPr; *Szyrosławic* 1839 MpKwat I 5; *Schieirosławitz*, *Sierosławice* 1845 K 588; *Sierosławice* (*Schieirosławitz*) — *Grenzfelde* 1939 Prus 66; *Grenzfelde* — *Sierosławice*, -ic, *sierosławicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Sierosławice*, -wic 1982 WUN III 218. — Pierwszy zapis niejasny, zapewne zniekształcony. Nazwa *Si(e)rosławice* została zmieniona jako *Schirosławitz*. Nazwa niem. *Grenzfelde* wprowadzona urzędowo. Po 1945 r. ustalono n. *Sierosławice*. Lit.: BorGŚI 182; SNGŚI XII 91. *JCh/PS*

Sierosławice (5), os. zaginiona, leżała koło Konojadu, pozn., gm. Kamieniec: o puste *Sierosławice* 1547 Ciepl 189; *Sierosławicze* 1561 SHGPn IV 433; rola *Sierosławica* (!) 1603–07 Koz III 193. Lit.: SHGPn IV 433. *ZZ*

Sierosławskie Pieńki zob. **Pieńki Sierosławskie**

Sierosławskie Pinki zob. **Pieńki Sierosławskie**

Sieroszewice, wś, kal., gm. Sieroszewice, 10 km na wsch. od Ostrowa Wielkopolskiego: aus dem dorfe *Siroschowicz* 1402 KW XI 85; *Schyroschowycze* 1440 Koz I 277; *Szyroschowycze* 1511–23 ŁLB II 50; *Szyroszewycze* 1535 SHGKI(ASK 12, 432); *Sierosewicze* 1579 ŻDz XII 127; *Sieroszewice* 1618–20 PKal 92; *Sieroszewice*, wś, *Sieroszewiczki*, folw. 1889 SG X 593, 594; *Sieroszewice*, *Sieroszewice Nowe*, niem. *Langenheim*, dwie wsi 1921 Sk X 64, 65, 155; *Sieroszewice*, wś, *Sieroszewice Nowe*, gm. 1952 UW 77, 78; *Sieroszewice*, -wic 1982 WUN III 218; gw. *śeroševice*, -vic, *śeroševicki/śerošeski*. — Od n. os. *Sirosz*, *Sierosz* SSNO V 80 (por. im. złożone typu *Sirosław*), z suf. -owice, następnie -ewice. Od końca XIX do połowy XX w. istniały dwa obiekty, stąd n. *Sieroszewiczki*, z deminutywnym suf. -ki, zastąpionym później członem dyferencyjnym od przym. *nowy*. W n. m. poświadczono przejście -ir(z)- > -er-. Nazwa niem. *Langenheim* została wprowadzona przez administrację pruską. *ZZ*

Sieroszewo, wś, włoc., gm. Lubraniec, 10 km na pln.-zach. od Chodcza: *Siroschewo* 1401 Koz

V 292; *Siroszewe* 1404 CdP II 359; *Syroschewo* 1435 Vlad XI 8; *Schyroschewo* 1489 Lupbrz 95; *Syrossewo* 1527 Vlad XI 26; *Szieroszewo* 1557–66 *ŻDz* XIII 8; *Sieroszewo* 1634 Rpodbrz 219; *Sieroszewo* 1674 Rpog 138; *Siroszewo* 1783–84 RejKor 849; *Sieroszewo* 1796 PerOpis IX; *Sieroszewo* 1827 Tabella II 170; *Sieroszewo* 1839 MpKwat II 3; *Sieroszewo*, folw. 1889 SG X 594; *Sieroszewo*, -wa 1982 WUN III 218. — Od n. os. *Sirosz*, *Sierosz*, z suf. -ewo. Lit.: Nieckula, -ov-185.

AG/PS

Sieroszowice, wś, legn., gm. Radwanice, 7 km na pñ.-zach. od Polkowic: *Cuncindorf* ok. 1300 CdSil XIV 157; *Conradi villa* 1366 Ng 148; *Cunczindorff* 1399 Heyne I 711; *Contczendorff*, *Contzendorff* 1493, [Kunzendorff] 1542 CdSil XXVIII 143–4; *Kuntzendorff* 1670, 1679 *Kuntzendorff*, *Cuntzendorff* 1687/88 J III 50, 169, 359, 365; *Kuntzendorff* 1739 MpWielGlog; *Kuntzendorff* 1791 Z X 274; *Kunzendorff* 1845 K 335; *Kunzendorff* 1941 Wrzosek 29; *Kunzendorff* — *Sieroszowice*, -ic, *sieroszowicki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Sieroszowice*, -wic 1982 WUN III 218. — Nazwa niem. *Kunzendorff* od n. os. *Kunze* (: *Chunizo* < *Kühn*, tak jak *Chu(o)nrad* Gott 310–11). Łacińska forma kancelaryjna *Conradi Villa* może wskazywać na pierwotną n. pol. typu *Konradów, *Konradowice. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sieroszowice*. Lit.: SNGŚI XII 91.

JCh/PS

Sieroszowice zob. **Sierachowice**

Sieroszów, wś, wałb., gm. Ząbkowice Śląskie, 7 km na pñ.-wsch. od Ząbkowic Śląskich: circa *villam Sibotonis* 1270 GHenr 311; Heinkone de *Sibotendorf* 1356 CdSil X 191; *Seybothendorff* 1399 ZfGS XXXIII 397; *Sybotendorff* 1400 Heyne I 700; *Seitendorff* in Franckensteinensi 1666/67 J I 531; *Seitendorf* 1736 MpWielMunst; *Seitendorff* 1743 SNGŚI XII 91; *Seitendorf*, wird in alten Briefen *Sebottonis Villa* genannt, auch *Sebottendorf* und *Seidinbottendorf* 1785 Z IV 176; *Seitendorf*, auch *Sebotendorf* u. *Seidendorf* 1845 K 630; *Seitendorf* 1889 SG X 416; *Seitendorf*, *Soboczyce* 1900 Myc 84; *Seitendorf* 1941 Wrzosek 12; *Seitendorf* — *Sieroszów*, -owa, *sieroszowski* 1947 MPol XXV nr 124; *Sieroszów*, -szowa 1982 WUN III 218. — Dawna n. niem. *Sibotendorf* od n. os. *Siebot* Gott 459 (por. też stp. adaptację *Zybot* SSNO VI 340) i ap. *Dorf* 'wieś'; w łac. for-

mie kancelaryjnej *Sibotonis Villa*. Wtórnie *Seitendorf*, por. skróconą n. os. *Seite* (: *Sitto* < *Sieg*) Gott 460; wydaje się, że jest to regularny sposób skracania n. typu *Sibotendorf*, por. *Poniatów* (4), *Ustronie* (1). Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sieroszów*. Lit.: SNGŚI XII 91–2.

PS

Sieroty, wś, kat., gm. Wielowieś, 6,5 km na pñ.-wsch. od Toszka: Adamo de *Syrota* (1299)1575 SUR VI 372; *Syrot* ok. 1300 CdSil XIV 94; *Syronowicz* 1413 CdSil XXXIII 104; *Schirot* 1414 K 588; *Syrot* 1447 ZfGS XXVII 366; Mikukalls Frawssteyn z *Ssirod* (1462)XVI, Michal z *Syruth* (1463)XVI CdSil VI 84, 86; *Sironiowitze* 1534 K 588; ex villa *Sirot* 1679, *Sierot*, *Szierot* 1679, ex pago *Sieroth* 1687/88 J II 81, 85–6, 365; *Schiroti* 1736 MpWielOppol; *Schiroth* 1743, *Schieroth* 1745 SNGŚI XII 92; *Sieroth* und Sowada 1781 ZfGS XLVIII 122; *Schiroth*, *Sieroth* 1783 Z II 352; *Schierot*, *Sieroty*, kirchlich *Sieroth* 1845 K 588; *Schönrode* — *Sieroty* 1939 Prus 66; *Schönrode* — *Sieroty*, -t, *sierocki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Sieroty*, -rot 1982 WUN III 218. — Dawniej n. *Sirota*, od n. os. *Sirota* SSNO V 80, wtórnie w formie pluralnej *Sieroty*. Nazwę zmieniono jako *Sieroth*, *Schi(e)roth*. Obocznie występowała forma *Sironiowice* (zob. *Sieroniuwice*). Nazwa *Schönrode* wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sieroty*. Lit.: SNGŚI XII 92; BorGŚI 207.

PS

Sieroty zob. **Chojane-Sierocięta**

Sierpc, mto, płoc.: *Seprch* (1065–1155) KMaz I 14; *Seprcz* 1322, Castellano *Seprzki* 1363, de *Seprcze* 1383, de *Szeprcz* 1385 KkM 44, 77, 99, 104; *Seprcz* 1402 Płoń nr 176; *Syeprcz* 1484 KkM 296; in *Szeprcz* 1498 Luptoc 157; *Sierpcz* 1552 Matr V/1, nr 1182; w *Sieprczu* 1565, z *Szieprcza* 1572, z *Sieprca* 1616, z *Sieprca* 1664 Luptoc 21, 174, 57, 85; *Sieprcium* 1667–72 Font VI–X 566; *Sieprc* 1784 MpPerPł; *Sierpc* 1808 Font LX 78; *Sierpc* 1827 Tabella II 170; *Sierpc* 1889 SG X 594–6; *Sierpc* 1921 Sk I 166; *Sierpc*, -ca 1982 WUN III 218. — Dawniej *Sieprcz*, od n. os. *Sieprek (od im. złożonych typu *Siepraw*, *Wszepraw*), z suf. *-jb. Forma *Sieprc* powstała w wyniku mazurzenia. Zbitka spółgłoskowa -prc- została wymieniona na -rpc-, *Sieprc* > *Sierpc*, przez skojarzenie z ap. *sierp*. Lit.: SHGPI 275–7; ZMaz 332; RospSEMIG 348; RymNmiast 216.

UB

Sierpik

Sierpik, cz. Wielopola, koniń., gm. Tuliszków, dawniej wś, 5 km na pld.-wsch. od Tuliszkowa: *Sierpik*, os. 1877 Zin II 145; *Sierpnik* 1889 SG X 596; *Sierpik* 1891 SG XII 616; *Sierpik* 1921 Sk II 39; *Sierpik* 1967 SM 1027; *Sierpik* 1981 Mp-25(434.21). — Od ap. *sierpik* ‘roślina z rodziny złożonych’ SW VI 108. Możliwe też nawiązanie do nazw. *Sierpik, por. *Sierpek* Snazw VIII 409. Efemerycznie zanotowana forma *Sierpnik*, powstała zapewne przez adideację do ap. *sierpień*. ZZ

Sierpin, wś, elbl., gm. Elbląg, 7,5 km na pld.-wsch. od Elbląga: *Zerewet* 1246 Ger 155; *villam, que Zerwet nuncupatur* 1246 MWrm I 20; *Zarweit* 1263 Ger 155; *villam que Zarweit dicitur* (1263)1377 MWrm I 81; na *Zyrpin* 1286, in *Cerpyn* 1287 MWrm I 123, 126; von *Cirpin*, *Czirpin* 1386 MWrm V 156; *Serprien* 1796–1802 MpSchröt X; *Zölpin* 1820 Kerstan 328; *Serpin*, *Serprien* 1889 SG X 457; *Sierpin* — *Serpin* 1941 Choj 127; *Sierpin* — *Seppin* 1951 Rosp 290; *Sierpin*, -na 1982 WUN III 218. — Nazwa prus. **Ser-veit-*, do członu **Ser-* por. łot. *sēra* ‘muł’, też hasło *Paslęka*, a do członu **veit-* por. lit. *vietà* ‘miejsce, okolica’. W XIII w. pojawiła się n., którą można odczytywać jako *Cirzpin, być może od n. os. *Cirzpa, por. *Cirzpisz*, *Cirzpicha* SSNO I 381, co jest jednak niepewne ze względu na niem. osadnictwo. Bardziej prawdopodobne, że n. jest substytucją fonetyczno-słowotwórczą n. prus., z oscylacją s : z : c, w : p, z suf. -in. Później adideacja do ap. *sierp*. Lit.: Kerstan, Die Geschichte des Landeskreises Elbing, 1925, 327–8. WK

Sierpnice, dziś *Sierpnica*, wś, wałb., gm. Głuszycza, 5 km na pld.-wsch. od Głuszycy: *Rudilswalde* 1399 LandbSch III nr 1073; *Rudelswalde* 1548 Darst VI 116; *Rudelswalde*, *Rumswalde* ok. 1660 MpDSSvid; *Rudliswaldt*, *Rudliswalt* 1666/67 J I 708–9; *Rudliswalde* 1736 MpWielSchw; *Rudelswalde*, *Nieder Rudelswalde* 1743 SNGŚI XII 92; *Rudelswaldau* ..., bestehet aus 2 Antheilen, als *Ober-*, *Nieder-Rudelswade* 1785 Z V 483; *Rudelswaldau*, *Rudolphswaldau* 1800 WBeschr I 136; *Rudolphswaldau*, *Nieder-* u. *Ober-*, vulgo *Ruhmswalde* 1845 K 563; *Rudolfswaldau* 1913 MpMbl(5364); *Rudolfswaldau* 1941 Wrzosek 23; *Modrzewki*, n. przejściowa 1945 SNGŚI XII 92; *Rudolfswaldau* — *Sierpnice*, -ic, *sierpnicki* 1947

MPol XXVI nr 37; *Sierpnice*, -nic 1982 WUN III 218; po zmianie *Sierpnica*, -cy, *sierpnicki* 2006 DzU nr 240, poz. 1746. — Dawna n. niem. *Rudelswalde* od n. os. *Rudel* (od *Hroudilo* lub skrócenie od n. os. *Rudolf*) Gott 262 i ap. *Wald* ‘las’; wtórnie *Rudelswaldau*, z członem -au. Potocznie funkcjonowała też postać *Ru(h)mswalde*, por. n. os. *Rumo*, *Ru(h)m* (: *Hrodomot* < *Hrod* lub *Ruhm*) Gott 260, 416. Od XIX w. n. niem. *Rudolphswaldau*, *Rudolfswaldau*, z wyrównaniem do n. os. *Rudolph*, *Rudolf* (: *Hrodulf* < *Hrod*) Gott 262. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sierpnice*, zapewne opierając się na zapisie n. zaginionej wsi *Sirpnicze* (zob.), por. *Sirpnicze* ok. 1300 CdSil XIV 54. W 2006 r. n. zmieniono na *Sierpnica*. Lit.: SNGŚI XII 92. PS

Sierpowice, os. zaginiona, leżała koło Iwanowic, kal., gm. Szczytniki: *Henric. Sirpowsky* 1414 Koz V 292; de *Syrpowo*, de *Sirpouice* 1415 Kal nr 676, 690; *Sirpowicze* 1472 Matr I nr 794; *Sierpowice* desertum 1507 ŻDz XII 120; *Syrpowycze* 1511/12, villa *Szyrpi* ... *Szyrpowo*, *Szyerpi* (1534) VisitGn 399, 474, 475; *Sierpouice* 1576 SHG-KI(ASK 12, 596). — Od n. os. *Sir(z)p* SSNO V 81–2 (: *sir(z)p* ‘sierp’), z suf. -owo, -owice. Efemerycznie odnotowano postać pluralną *Sirpy*, *Sierpy*. ZZ

Sierpowo (1), wś, leszcz., gm. Śmigiel, 6 km na pld.-wsch. od Śmigla: *Szirpovo* 1401 RWlkp III nr 116; *Sirpowo* (1403)1582 KW V 43; *Szyrpowo* 1407, *Sirzpowo* 1413, *Syrpowo* 1429, *Zyrpowo* 1430 SHGPn IV 433; *Sirpowo* 1469 SHGPn(PG 8, 10); *Szirpow* 1480 SHGPn IV 433; *Sirpowo* 1510 NKs 129; *Szyrpowo* 1563 SHGPn(ASK 4, 191v); *Sierpowo* 1580–81 ŻDz XII 83; *Sierpowo* 1622–24, 1789 PPozn(Tab 1, 84 i 8, 17v); *Sierpów* al. *Sierpowo*, niem. *Zirpe* 1889 SG X 596–7; *Sierpowo*, -wa 1982 WUN III 218; gw. *śirpovo*, -va, *śirposki*. — Od n. os. *Sir(z)p*, z suf. -owo, okresowo też -ów. Nazwę ziemczono jako *Zirpe*. Lit.: SHGPn IV 433–8; PPozn 274. ZZ

Sierpowo (2), wś, słup., gm. Czarne, 6 km na pld.-wsch. od Czarnego: *Breitenfelde* 1350, *Breitenfelde* 1381 HKS nr 29, 132; *Breytenfelt* 1410 Font XI–XV, VII; *Breitenfelde* 1413 HKS nr 168; *Breytenfelde* (1437) GZ 109; *Breythenfelth* 1504 Matr III nr 1551; z ... wsią *Breiwelth*, z *Breiwel-dem* 1565 Lupom 32, 34; *Brethfelda* 1570 ŻDz

XXIII 242; *Breitenfeld* 1617 Font XI–XV 25; do *Breitenfeldtu* 1624 LuPrus 220; *Bretfeldt* 1648 RP 186; *Bretfeldt*, w *Bretfeldzie* 1682 Font V 141, 154; *Breitenfelde* 1796–1802 MpSchröt XIV; *Breitenfelde* 1880 SG I 357; *Sierpowo* — *Breitenfelde* 1951 Rosp 290; *Sierpowo* 1952 UW 198; *Sierpowo*, -wa 1982 WUN III 218. — Nazwa niem. *Breitenfeld(e)* od przym. *breit* ‘szeroki’ i ap. *Feld* ‘pole’, spolonizowana fonetycznie jako *Bretfeld*. Śladem polonizacji jest też dołączenie polskich końcówek fleksyjnych do n. niem.; formy te wykazują redukcję sylaby nieakcentowanej (-en-) oraz uproszczenie grupy spółgłoskowej -tf- > -f-// -w-. Nazwa *Sierpowo* nadana urzędowo po 1945 r. Lit.: CzNiem 109. WK

Sierpowo zob. **Sierpówko**

Sierpów, wś, łódz., gm. Ozorków, 5 km na płd.-wsch. od Łęczycy: *Syrzpowo* 1386, *Syrzpowo* 1387 Łęcz I nr 177, 364; *Zirpowo*, *Zyrpowo*, *Sirpowo* 1391, *Sarpowo* 1392, *Sirzpowo* 1393, *Szirpowo* 1394 Łęcz II nr 3784, 3785, 3816, 4423, 4540, 4876; *Syrpowo*, *Syrpow*, *Sirpow* 1399 Łęcz I nr 5769, 5791, 6238; *Syerpovo*, *Syerpow* 1511–23 LLB II 349, 351; *Sierzpow* 1576 ŻDz XIII 58; *Sierpow* 1783–84 RejKor 93; *Sierpow* 1793 MpPerŁęcz; *Sierpów* 1827 Tabella II 170; *Sierpów* 1889 SG X 596; *Sierpów* 1921 Sk II 53; *Sierpów*, -powa, *sierpowski* 1972 UN 43, 15; gw. *śerpuf*, -ova, *śerpovski*. — Od n. os. *Sir(z)p*, początkowo z suf. -owo, następnie -ów. Lit. SHGŁęcz II 95–6; Nieckula, -ov- 186. PD

Sierpów zob. **Sierpowo** (1)

Sierpówko, wś, pozn., gm. Kaźmierz, 10 km na płn.-wsch. od Buku: między ... i *Sirpowem* 1427 RWlkp I nr 1257; *Sirzpowo* 1444 AC II nr 1183; *Sirpowo* 1510 NKs 167; *Sierpowo*, pread. 1622–24, *Sierpowo*, folw. 1789 PPozn(Tab 1, 6 i 6, 53v); *Sierpówko*, folw. 1889 SG X 597; *Sierpówko*, os. 1902 MycPn 136; *Sierpówko*, niem. *Sierpowko*, folw., *Sierpówko Stare*, niem. *Alt Sierpowko*, przys. 1921 Sk X 88, 85, 155; *Sierpówko*, -ka 1982 WUN III 218. — Początkowo *Si(e)rpowo*, następnie n. z suf. -ówko. Okresowo funkcjonowała też n. zestawiona *Sierpówko Stare*, w związku z wyodrębnieniem się dwóch osad. Lit.: PPozn 274. ZZ

Si(e)rpy zob. **Sierpowice**

Sierska Wola zob. **Sierskowola**

Sierski-Las zob. **Serski Las**

Siersko, os. notowana do 1967 r., dawniej wś (?), ziel., gr. Cybinka, 4 km na płn.-wsch. od Cybinki: *Sirze* 1249 CdBA XXIV 337; *Zirtze* 1336 CdB B II 113; Vw. *Sierzig* 1822 MpUMbl 2052; Vw. *Sierzig* 1933 MpMbl(3755); *Sierzig* — *Siersko*, -a, *sierski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Siersko* 1967 SM 1027. — Dawna n. zapewne od *šěr- < *šěrjъ ‘koloru jasnego, szarego’ SEBr 487, 541, z suf. -sko. Postać *Siersko* ustalona urzędowo po 1945 r. W tym miejscu później n. ter. *Spalony Majątek* 1983 Mp-25(420.44). BCz

Siersk(o) zob. **Czersko Polskie**

Sierskowola, wś, lub., gm. Ryki, 5 km na płd.-wsch. od Ryk: *Wolya Syzrska*, *Syzrska Wolya* 1564–65 Lusand 203, 265; *Wolia Sierska* 1569 ŻDz XIV 339; *Sierska Wola* 1783–84 RejKor 365; *Sierska Wola*, *Szerska Wola* 1789 Lusand I 220, 230; *Sierska wola* 1827 Tabella II 170; *Sierskowola* 1889 SG X 598; *Sierskowola*, -li, *sierskowolski* 1972 UN 142, 16; gw. *śerskovola*, -li, *śerskovolski*. — Dawniej n. zestawiona *Wola Si(e)rska*; człon pierwszy od ap. *wola*, w członie drugim, od n. pobliskiej wsi *Sarny* (1), zachował się archaiczny przym. *si(e)rn*(ski), w którym przetrwała postać sonantu bez przegłosu. O n. m. pochodnych od ap. *sarna* z takim właśnie rozwojem pisał A. Bańkowski (JPol LXIV 138–9). W XIX w. zmiana zestawienia na złożenie. Lit.: KStęż 103. IN

Siersza, cz. Trzebini, dawniej wś, kat.: *Sierssa* 1564 Matr V/2, nr 9446; *Sierzna* 1581 ŻDz XIV 36; *Sierchna* 1629 RPobKr 39; *Sierzchna* 1680 Rej 38; *Sierza* 1783–84 RejKor 301; *Syzrsza* 1787 SHGKrMat 276; *Siercza* 1855 Stup 196; *Siercza* al. *Siersza*, wś 1889 SG X 587; *Siersza* 1921 Sk XII 9; *Siersza*, -szy, *sierski*, wś 1964 UN 4, 42; *Siersza*, -szy 1982 WUN III 218. — Dawniej także *Sierzna*, *Sier(z)chna*, *Siercza*. Nazwa niejasna; etymologia może jak *Siercza*. Lit.: RKrak 153. IN

Siersza zob. **Siercza**

Sierszew, wś, kal., gm. Żerków, 11,5 km na płd.-wsch. od Żerkowa: in *Czersewo* (1401)1639–46 KW V 18; z dzyedzyną *Czyerszewem* 1577 Koz IV 123; *Cierszewo* 1594 Koz III 723; *Czerszewo* 1674 MKI(ASK 74, 144); *Sierszewo* 1802–03 MpGillyPr; *Sierszew* 1846 KsP 320; *Sierszew*, niem. *Breitenfeld*, os. wiejska 1889 SG X 598;

Sierszewo

Sierszew, -wa, *sierszewski* 1971 UN 79, 7; gw. *śerśef*, -va, *śerśeski*. — Dawniej *Cierszewo*, od n. os. *Ciersz (por. im. złożone typu *Cirzpiśław*, *Cirkkost*), z suf. -ewo, następnie -ew. Postać *Sierszew* jest wynikiem asymilacji na odległość *ć-sz > ś-sz*. Nazwa niem. *Breitenfeld* wprowadzona przez władze zaboru pruskiego. ZZ

Sierszewo zob. **Sierszew**, **Sierzchów** (1)

Sierszowo zob. **Sierzchów** (3)

Sierśnie zob. **Mała Wieś** (13)

Sieruciowce, wś, biał., gm. Nowy Dwór, 12 km na płn.-wsch. od Dąbrowy Białostockiej: dobra *Syruciów* 1501, po pole pana *Sziruciowe*, do polia i sianożęci pana *Sziruciowej* 1561, *Siruciowcy*, sielo 1738 KondBał 66; *Siruciowce* 1744 SDV 97; *Syruciowce* czyli *Bobra*, wies i karczma 1784 DekGr 104; *Siruzowsze* (!) 1808 MpTex V; *Sirutievcy* 1878–86 KondBał 66; *Spruciovcy* (!) 1890 SG XI 148; *Siuruciovcy* 1921 Sk V 75; *Siuruciovcy* 1952 UW 169; *Siruciovcy* 1963 Mp-25(Dąbrowa Białostocka); *Siruciovcy* 1967 SM 1030; *Sieruciovcy*, -wicz 1982 WUN III 218; gw. *śirućowcy*, -coŭ, *śirućowŭski*. — Od n. os. *Siruć*, *Syruc* (lit. *Sirūtis*) AntrP IV 316, początkowo w l. mn., potem z suf. -owcy, -owce, okresowo -ewcy. Postać *Siuruciovcy* powstała wskutek utylnienia artykulacji samogłoski *i > u*, a współczesna n. *Sieruciovcy* — w wyniku przejścia -ir- > -er-. Formy gw. białoruskie. W 1784 r. odnotowano oboczną n. *Bobra*, ponowioną z n. rzeki *Bobra* (dziś Biebrza), nad którą leży wieś, lub od n. sąsiedniej wsi *Bobra Wielka*. Lit.: KondBał 66. EB/PS

Sierzawy zob. **Szerzawy** (2)

Sierzbowce zob. **Sierbowce**

Sierzchowo, wś, włoc., gm. Nieszawa, 4 km na zach. od Nieszawy: *Syeczow* (?) 1418 Koch nr 399; *Syrzchowo* 1489 Lupbrz 167; *Szizrzchowo* 1527 Vlad XI 69; *Sierzchowo* 1583 ŻDz XII 249; z *Sirzchowem* 1604 Inwwłoc 7; *Sierzchowo* 1783–84 RejKor 854; *Sierzchowo* 1796 PerOpis IX; *Sierzchowo* 1827 Tabella II 170; *Sierzchowo* 1889 SG X 599; *Sierzchowo* 1921 Sk I 100; *Sierzchowo*, -wa, *sierzchowski* 1971 UN 172, 18. — Pierwszy zapis *Sieczkowo* niepewny. Później *Sirzchowo*, od n. os. *Sirzch (: *Sirobąd*, *Sirośław*), z suf. -owo. Forma *Sierzchowo* powstała w wyniku przejścia grupy -ir(z)- > -er(z)-. Lit.: Nieckula, -ov- 185. AG

Sierzchowy, wś, skiern., gm. Cielądz, 10 km na pld. od Rawy Mazowieckiej: *Syrchowy* (1358)1441, *Sirchowi* (1358)1509 KMaz III 27; *Sirzchowo* 1434 SHGRw(MK 335, 3v); *Sirchowo* 1436 SHGRw(MK 335, 82); *Syrzchowo* 1448 SHGRw(MK 341, 21); *Syrchowo* 1456 SHGRw(MK 337, 66); *Sirchow* 1511/12 VisitGn 352; *Syrchowy* (*Syrzchowi*) 1511 Matr IV/1, nr 1207; *Syrzchow*, *Syrchaj*, *Syrchovi* 1511–23 ŁLB II 304, 305; *Sierchowy*, *Sierchow* 1558 Matr V/1, nr 2328; *Sierzchowy* 1579 ŻDz XVI 175; *Sierzchowy* 1792 MpPerRw; *Sierzchowy* 1827 Tabella II 170; *Sierzchowy* 1889 SG X 599; *Sierzchowy* 1921 Sk I 151; *Sierzchowy*, *Sierzchowy* Nowe 1952 UW 101; *Sierzchowy*, -ów, wś, *Nowe Sierzchowy*, -wych -chów, cz. wsi 1981, 1982 WUN II 576, III 218. — Dawniej *Sirchowy*// *Sirzchowy*, od n. os. *Sirch lub *Sirzch, z suf. -owy, też -owo, -ów. Lit.: SHGLow II/2, 87. UW

Sierzchów (1), wś, kal., gm. Opatówek, 4,5 km na płn.-wsch. od Opatówka: in villa hereditate sua que *Sirchowo* wlgariter nuncupatur (1294)1544 KW II 86; *Syrzchowo* 1507 SHGKI(ASK 12, 15); *Syrzchow*, *Syrchow* 1511/12 VisitGn 411, 412; *Syrzchowo* 1511–23 ŁLB II 9; *Syrkowo* 1548 MKI(B 143, 335); *Sierszewo* 1555 Matr V/2 nr 7322; *Szirszchowo* 1565 SHGKI(ASK 13, 105); *Szierzchowo* 1579 ŻDz XII 126; *Sierzchowo* 1674 MKI(ASK 74, 143); *Sierzchów* 1827 Tabella II 170; *Sierzchów* 1889 SG X 599; *Sierzchów* 1921 Sk II 16; *Sierzchów*, -chowa 1982 WUN III 218; gw. *śeśχuf*, -χova, *śeśχowski*. — Od n. os. *Sirch, z suf. -owo, -ów. Postacie *Sirzchowo*, *Sirszchowo*, *Sierzchów* są rezultatem wielkopolskiej wymowy *ř > rz//rsz. Forma *Sirkowo* powstała jako wynik dysymilacji grupy -rszch- > -rszk- a następnie uproszczenia jej w -rk-. Inny rodzaj uproszczenia grupy -rszch- oraz przejście -ir- > -er- poświadczają forma *Sierszewo*. ZZ

Sierzchów (2), wś, skiern., gm. Nieborów, 12 km na płn.-wsch. od Łowicza: *Syrzchowo* (1338)1424 ZDM IV 64; *Sirchowo* (1359)XV KW III 132; *Sirchow* 1409 SHGRw; *Syrzchowo* 1440 KkM 201; *Syrchow* (1478)1511/12 VisitGn 16; (*Syrchow*, *Syrchowo*), *Syrzchow*, *Syrzchow* (1478)1511–23 ŁLB II 249, 527, 528; *Sirchow* (1531) VisitGn 675; *Sirchow* 1579 ŻDz XVI 149; *Sierzchow* 1792 MpPerRw; *Sierzchów* 1827 Tabella II 170; *Sierzchów* 1889 SG X 598–9;

Sierzchów, -chowa, sierzchowski 1973 UN 44, 31; *Sierzchów, -chowa* 1982 WUN III 218. UW

Sierzchów (3), wś, warsz., gm. Góra Kalwaria, 5 km na zach. od Góry Kalwarii: *Szirszychowo* (1414–25)1456 SHGMz(MK 3, 90v); *Syrzshowo* 1470 SHGMz(MK 5, 132v); *Szyerszychowo* 1524 SHGMz(MK 32, 244v–245); *Sierischowo* 1576 ŻDz XVI 216; *Sierzchow* 1783 MpPerMz; *Sierzchów* 1827 Tabella II 170; *Sierzchow* 1839 MpKwat IV 4; *Sierzchów* 1889 SG X 598; *Sierzchów, -chowa, sierzchowski* 1971 UN 136, 25. UB

Sierzejew, os. niezidentyfikowana, leżała w Wielkopolsce: in *Seregew* (1246)XV KW I 214. — Nazwę należy odczytywać jako *Sierzejew*, od n. os. *Sierzej (por. n. os. *Sierz*, gw. *sierz* 'sierce' RymSEN II 422), z suf. -ew. ZZ

Sierzg zob. **Siersko**

Sierzna zob. **Siersza**

Sierz(z)niki zob. **Sierniki** (1, 2, 3)

Sierzno, wś, słup., gm. Bytów, 6 km na płd. od Bytowa: *Syreno* (1303) Perlb 545; *Schirsyn* 1387 SHGPG(GA 676); *Seryn* 1438 GZ 135; *Serrin* 1560 KrBüt 274; *Serrin* 1618 MpLub; Wieś *Czerzno* alias *Czerzyn* 1638 Font XLVI 26; *Ville ... Sierzno* 1686–87 Font XI–XV 841; zu *Zerrin* 1747/48 Font XLVI 122; *Sierzyno* 1749 Font XVI–XIX 279; *Zerrin* 1789 MpGillyPom; *Sierzno* al. *Sierzyno*, niem. *Zerrin* 1889 SG X 599; *Zerrin* — *Sierzno, -na, sierzeński* 1947 MPol XXV nr 111; *Sierzno, -na* 1982 WUN III 218; kasz.: *sérno* LorSNH 144. — Nazwa o niejasnej podstawie, z suf. -no, zniemczona jako *Zerrin*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Sierzno*. Lit.: LorSNH 144; Surma, PMT IX 57. BCz

Sierzputy, dziś *Sierzputy Młode* i *Stare Sierzputy*, dwie wsi, łomż., gm. Łomża, 5 km na zach. od Łomży: *Sierzputhi* 1411, *Sierzpulthi* 1412 Płoń nr 1714, 1758; *Syrzputhy* 1455, 1472 SHGMz(MK 6, 18); *Syerzputi* 1513 SHGMz(PT 1, 40); *Syrzputhy* 1525 ZHer nr 1002; ... z *Sierszpucczani* (1565) Lumaz II 98; *Sierzputi Antiqua, Sierzputi Młode* 1578 ŻDz XVI 368; *Sierzputy młode, Sierzputy stare* 1827 Tabella II 170; *Sierzputy Młode, Sierzputy Stare* 1839 MpKwat V 2; *Sierzputy Młode, Sierzputy Stare* 1889 SG X 600; *Sierzputy Młode, Sierzputy Stare* 1952 UW 165; *Sierzputy Młode, -put -dych, Stare Sierzputy, -rych -put* 1982 WUN III 218, 319. — Od n. os. *Sir(z)put* SSNO V 82,

w l. mn. Antroponim zapewne pochodzenia obcego, bałtyckiego, por. lit. n. os. *Sirpūtis*, Lpvž II 723, ta od *siřpti* 'dojrzewać; brzęczeć' SESmocz 551, też stp. *sirp, sirzp* 'sierp' SEBor 547. W XVI w. i później dwa obiekty o n. zestawionych; człony odróżniające od przym. łac. *antiquus*, pol. *stary, młody*. Lit.: ZMaz 333. UB

Sierzputy zob. **Brajczewo-Sierzputy, Laskowiec** (3)

Sierzputy-Krętki, wś zaginiona, leżała na pfn. -wsch. od Śniadowa, łomż.: *Sierzputi Krętki* (!) 1578 ŻDz XVI 369; *Sierzputy Marki et Krętki* (!) 1674 KowMat(ASK I, 66, cz. I, 680); *Sierzputy Marki Kretki* 1674 KowMat(ASK I, 66, cz. I, 752v); *Sirputy Krztki* (?) 1701 (ADP, AW 46, 125). — Nazwa zestawiona; o członie pierwszym zob. *Sierzputy Stare*, człon drugi od n. os. *Krętek* SSNO VII 118, w l. mn. UB

Sierzputy-Marki, wś, łomż., gm. Śniadowo, 11 km na pfn. od Łomży: *Sierzputy Marki* 1578 ŻDz XVI 369; *Sierzputy Marki et Krętki* 1674 KowMat(ASK I, 66, cz. I, 680); *Sierzputy Antiqua, Marky et Zagayne* 1674 KowMat(ASK I, 66, cz. II, 577); *Sirputy marki* 1701 KowMat(ADP, AW 46, k. 125), z *Markow* 1706 KowMat(Lib. S. Ros., k. 18); *Marki Sierzputy* 1710 KowMat(Lib. S. Ros., k. 19); *Sierzputy marki* 1755 KowMat(Wiz. 1755); *Marki Sierzputy* 1783 MpPerMz; *Sierzputy marki* 1827 Tabella II 170; *Sierzputy (!) Marki* 1839 MpKwat V 2; *Marki* 1885, *Sierzputy Marki* 1889 SG VI 123, X 599; *Sierzputy-Marki* 1921 Sk V 55; *Sierzputy-Marki, -put-rek* 1982 WUN III 218. — Człon drugi od im. *Marek*, w l. mn. Lit.: ZMaz 339. UB

Sierzputy Młode, wś zaginiona, leżała na pfn.-wsch. od Śniadowa, łomż.: *Sierzputy Młode* 1783–84 RejKor 504. — Człon odróżniającej od przym. *młody*. UB

Sierzputy Młode zob. **Sierzputy**

Sierzputy Pole, wś zaginiona, leżała na pfn.-wsch. od Śniadowa, łomż.: *Sierzputhi polie, Sierzputi polie* 1551 KowMat(Ep. 17, 385v–386); *Sirputy Pole* 1701 KowMat(ADP, AW 46, 133v–134v); *Sierzputhy Pole* 1798 KowMat(Kap. 71, 467, 469, 471). — Wieś istniała już przed 1405 r. (z odniesieniem do ok. 1390 r.). Człon drugi od ap. *pole*. UB

Sierzputy Stare, wś nieistniejąca, leżała 6 km na pfn.-wsch. od Śniadowa, łomż.: *Sierzputy* 1421

Sierzputy Stare

HMil 370; *Syrputhy* 1463 SHGMz(Ep. 9, 75v); *Syrputhy* 1465, *Syrputhi* 1466 ZHer nr 251, 277; *Szyrzputhy* 1468 SHGMz(MK 5, 97); *Syerputhy* 1470 ZHer nr 328; *Szyrzputhi*, *Syrzputhi*, *Syrputhi* 1470 SHGMz(MK 5, 145); *Szyrzputhy* 1473, *Syerzputhy* 1491 SHGMz(MK 6, 49v i 258v); *Syerputhy*, *Szierputi* 1519 SHGMz(Ep. 204, 14v–15); *Sierzputhowo Wandola*, *Sierzputhowo Wandoli*, *Sierzputhowo vandola* 1551 KowMat(Ep. 17, 385v–386); *Sierzputi Antiqua* 1578 ŻDz XVI 369; *Sierzputy Antiqua*, Marky et Zagayne 1674 KowMat(ASK I 66, cz. I, 679v); *Sirputy Antiqua* 1701 KowMat(ADP, AW 46, 125); *Sierzputy stare* 1707, *Serzputy* 1749 KowMat(Lib. S. Ros. 14v i 136v); *Sierzputy* 1783 MpPerMz; *Sierzputy Stare* 1783–84 RejKor 504; *Sierzputhowo Wandoli*, *Sierzputhowo Wandola* 1798 KowMat(Kap. 71, 4, 467, 469, 471); *Sierzputowo Wandola* 1838 KowMat(Ar. Łm. I, sygn. 495, 6v); *Sierzputy* 1839 MpKwat V 2; *Sierbuty* 1855 MpRey. — Wieś powstała przed 1405 r. (z odniesieniem do 1390), a jej nazwa pochodzi od n. os. *Sir(z)put*, w l. mn., okresowo także z suf. *-owo*. W XVI–XVIII w. n. zestawiona, z członem odróżniającym od przym. łac. *antiquus*, pol. *stary*. W AtMz osada utożsamiana była niesłusznie z wsią Sierzputy Zagajne (por. zapis z 1674). W XVI–XIX w. odnotowano także n. *Sierzputowo Wądoła/Wądoły* identyfikowaną przez E. Kowalczyk z *Sierzputami Starymi*; człon drugi od ap. *wądół* ‘dolina o płaskim podmokłym dnie i stromych zboczach, wąwóz, jar, parów; dół, dołek, wybój, wykrot’ SEBor 681. W XV–XVI w. i później istniało tu kilka wsi lub działów: *Sierzputy-Krętki*, *Sierzputy-Marki*, *Sierzputy Młode*, *Sierzputy-Pole*, *Sierzputy-Przyborowo* (zob. *Przyborowo* (3)), *Przybek-Sierzput*, *Sierzputy Stare*, *Sierzputy-Wądoły*, *Sierzputy Zagajne*, z których tylko *Sierzputy-Marki* i *Zagajne* przetrwały do dziś. Lit.: ZMaz 333. UB

Sierzputy Stare zob. **Sierzputy**

Sierzputy-Wądoły zob. **Sierzputy Stare**

Sierzputy Zagajne, wś, łomż., gm. Śniadowo, 9,5 km na płd. od Łomży: *Sierzputi Zagaine* 1578 ŻDz XVI 369; *Sierzputy Antiqua*, Marky et Zagayne 1674 KowMat(ASK I, 66, cz. II, 577); *Sirputy Zagaie* 1701 KowMat(ADP, AW 46, 125); *Sierzputy Zagaje* 1755 KowMat(Wiz. 1755); *Sierzputy Zagajne* 1889 SG X 600; *Sierzputy Zagajne*, *-put*

-nych 1982 WUN III 218. — O etymologii członu *Sierzputy* zob. wyżej; człon dyferencyjny od przym. *zagajny* ‘wyłączony ze wspólnego użytkowania’ Sstp XI 70 lub ‘położony za *gajem*’. Lit.: ZMaz 334. UB

Sierzyno zob. **Sierzno**

Sierznia, wś, łódz., gm. Stryków, 5,5 km na płd.-wsch. od Strykowa: *Szirne* 1416 Łęcz II nr 2838; *Syernya* 1511–23 ŁLB II 397; *Siernia* 1576 ŻDz XIII 91; *Sierznia* 1783–84 RejKor 217; *Sierznia* 1793 MpPerŁęcz; *Sierznia* 1827 Tabella II 170; *Sierznia* 1889 SG X 599; *Sierznia* 1921 Sk II 10; *Sierznia* 1952 UW 88; *Sierznia*, *-ni*, *sierznieński* 1974 UN 40, 42; gw. *šeźńo*, *-ńi*, *šeźńański*. — Nazwa niejasna; może ma związek z psł. **sŕna* ‘sarna’ lub przym. **sierny* < **sierdny*, por. *miłosierny* oraz nazw. *Sierny* RymSEN II 410, z suf. **-ja*. Dzisiejsza postać n. *Sierznia* jest może rezultatem wielkopolskiej wymowy **ř* > *rż*, por. *Sierzchów* (1). PD

Sierzniki, wś, skiern., gm. Chaśno, 6,5 km na płn. od Łowicza: *Sirzniki* (1359)XV KW III 132; *Serzniki* 1392 Łęcz II nr 4341; *Syrnyki* (1433)1511/12 VisitGn 15; *Sierznik* (1473)XVIII SHGRw(Ryb. Reg.); *Syrnyki* 1511/12 VisitGn 46; *Syernykj* (1433, 1467), *Syerznikj*, *Syerznikj* 1511–23 ŁLB II 237, 511, 551; *Serniki* 1579 ŻDz XVI 206; *Sierniki* 1792 MpPerRw; *Sierzniki* 1827 Tabella II 170; *Sierzniki* 1889 SG X 599; *Sierzniki* 1921 Sk I 70; *Sierzniki* 1952 UW 94; *Sierzniki*, *-nik*, *sierznicki* 1973 UN 44, 12; *Sierzniki*, *-nik* 1982 WUN III 218. — Nazwa o charakterze służebnym, od **sirznik* (: psł. **sŕna* ‘sarna’) ‘człowiek, który poluje na sarny’, w formie pluralnej, z rozwojem miękkiego sonantu **ř* > *irz*. Lit.: SHGLow II/2, 89. UW

Sieselów zob. **Seselów**

Sieslack zob. **Piaseczno** (6)

Siesławice, wś, kiel., gm. Busko-Zdrój, 2,5 km na płd.-zach. od Buska-Zdroju: de *Zuesodlo-uici* (!) 1211 ZDM IV 4 (tu?); *Swaczslauicz*, *Sweslauicz* 1389 Krak nr 5349; *Sweslauicz* 1397 Sand nr 146; *Swyeslawicze* 1434 ZDM II 174; *Szwyeslawycze*, *Swyeslawicze* 1470–80 DB I 314, III 90; *Svyeslauicze* 1529 LR 392; *Swieslawycze* 1579 ŻDz XIV 210; *Siostlawice* (!) 1783–84 RejKor 249; *Sieslawice* 1889 SG X 600; *Sieslawice*, *-wic*, *sieslawicki* 1966 UN 19, 14. — Dawniej

Świesławice, od n. os. *Świesław* (: *Wszesław*), z suf. *-ice*. W wyniku uproszczenia fonetycznego nastąpiło przejście *śve* (< *vše*) > *še*: *Świesławice* > *Siesławice*. Lit.: KSand 202; KopKiel 249. *IN*

Siestrula, wś zaginiona, leżała najprawdopodobniej w okolicy Kurowa, lub.: *Syestrulya* 1485, *Syestrula* 1541 SHGLu IV 130. — Od ap. *siostra*, z suf. *-ula*. Lit.: SHGLu III 211, IV 130. *IN*

Siestrzanki, wś, łomż., gm. Jedwabne, 7,5 km na wsch. od Jedwabnego: Joannes Siestranek de Karnice villarum suarum, videlicet Karnice ... et Brzostowo in districtu Visnensi ... 1466, *Brzostowo* 1472 HMil 22; Joannes Siestranek de *Brzostowo* 1477, *Brzostowo Siestrzanki* 1532 HMil 23; *Siestrzanki* 1577 ŻDz XVI 356; *Brzostowo Siestrzanki* 1582, *Siestrzanki Brzostowo* 1676 HMil 24, 25; *Siestrzanki* 1783 MpPerMz; *Siestrzanki* 1827 Tabella II 170; *Siestrzanki* 1839 MpKwat V 2; *Siestrzanki Brzostowo* 1889 SG X 600; *Siestrzanki* 1921 Sk V 45; *Siestrzanki, -nek* 1982 WUN III 219. — Nazwa *Brzostowo* ponowiona z n. lasu i dóbr, por. sylva dicta *Brzostowo* 1435 HMil 280 (zob. też *Brzostowo* (1), *Nadbory*). Nazwa *Siestrzanki* od n. os. *Siestrzaniek*, w l. mn. (por. pierwsze zapisy), okresowo także n. zestawiona *Brzostowo-Siestrzanki*. Lit.: ZMaz 332. *UB*

Siestrzanki zob. **Czarnowo** (3)

Siestrzechowice, wś, opol., gm. Nysa, 7 km na pld.-zach. od Nysy: *Grunow* (1284)XIV SUr V 93, 110; Hartmanno dicto de *Grunow* (1295)XIV SUr VI 165; *Grunaw* ok. 1300 CdSil XIV 14, 38; Wiluso de *Grunow* 1311 Reg nr 3202; *Grunaw* 1374 K 189; *Grunow* 1379, *Grunaw* 1383, 1486 CdSil XXXVI 18, 21; *Grunaw* 1658 MpDSGrot; *Grunau* 1736 MpWielGrot; *Grunau*, und Vorwerk Roßhof ist ein Dorf 1784 Z III 351; *Grunau* 1845 K 189; *Grunau* 1941 Wrzosek 44; *Izdebka, Grunów*, n. przejściowie 1945 SNGŚI XII 92; *Grunau* — *Siestrzechowice, -ic, siestrzechowicki* 1947 MPol XXV nr 124; *Siestrzechowice, -wic* 1982 WUN III 210. — Dawna n. niem. *Grunau* od przym. *grün* 'zielony' i ap. *Aue* 'łąka, niwa' lub n. pol. od n. os. *Grun* SSNO VII 77, z suf. *-ów*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Siestrzechowice*, zapewne na podstawie zapisu n. zaginionej wsi *Sestrechowitz* ok. 1300 CdSil XIV 24, zob. *Siostrzechowice*. Lit.: BorGŚI 182; SNGŚI XII 92. *PS*

Siestrzeń, wś, skiern., gm. Żabia Wola, 9 km na pld.-wsch. od Grodziska Mazowieckiego: *Szestrzino* 1415, de *Sestrzina* 1419 Czer nr 351, 1123; in *Syesthrzenya* (1438)1456 SHGMz(MK 3, 217v); *Schestrzinya* (1443)1456 SHGMz(MK 3, 286v–287); *Szyestrzynya* 1481 SHGMz(MK 9, 130v); de *Szyesthrzenyca* 1490 AC II nr 1876; *Syestrenya* 1520 SHGMz(MK 32, 78v); kv *Syestrzinyey* 1541 Warsz nr 2602; *Siestrzinia* 1580 ŻDz XVI 279; *Siestrzienia* 1783 MpPerMz; *Siestrzeń* 1827 Tabella II 170; *Siestrszen* 1839 MpKwat IV 4; *Siestrzeń* al. *Siestrzyń, Siostrzeń* 1889 SG X 600–1, 624; *Siestrzeń* 1921 Sk I 12; *Siestrzeń, -trzeni, siestrzeński* 1971 UN 126, 27. — Pierwotnie zapewne *Siestrzyno*, od ap. *siostra*, z suf. *-ino, -ina*, później *-inia, -enia*. Ostatecznie ustaliła się forma *Siestrzeń*, ze zmianą paradygmatu. Efemeryczna postać *Siestrzenica* powstała pod wpływem nazw na *-ica*. Lit.: SHGWarsz 255; BańMorf 79. *UB*

Siestrzeszowice, wś zaginiona, leżała w ziemi przemyskiej: villa *Siestrzesowice* in districtu Praemisliensi sitta 1442 Sng II 139. — Od n. os. *Siestrzesza* SSNO V 71, z suf. *-owice*. *BCz*

Siestrzewitów zob. **Siestrzytów**

Siestrzynia zob. **Sięczyń**

Siestrzyno zob. **Siestrzeń**

Siestrzytów zob. **Siostrzytów**

Sieński (1), wś, biały, gm. Wyszki, 11 km na pld.-wsch. od Brańska: *Sieski* 1676, *Sieński* 1790, *Sieński* 1878–86 Kond 182; *Sieński* 1889 SG X 600; *Sieński* 1921 Sk V 29; *Sieński, -siek, siekowski* 1972 UN 153, 63; gw. *śeški, śeškōf, śeśkoski*. — Od n. os. *Sieško* RymSEN II 537 (od wschłow. n. os. *Siesa*, ta od *Siemion*, por. też cerk. im. *Sisof*), w l. mn. Lit.: Kond 182. *EB*

Sieński (2), wś, biały, gm. Zabłudów, 5 km na pld.-wsch. od Zabłudowa: bojarowie Sieszkiewiczowie, w tej wsi *Siezkach* 1676 Kond 181; *Sieski* 1744 SDV 149; *Sieski* 1784 DekKn 196; *Sieński* 1878–86 Kond 181; *Sieński* 1889 SG X 600; *Sieński* 1921 Sk V 18; *Sieński, -siek* 1982 WUN III 219; gw. *śeški, -ay, śeśkoŭski*. Lit.: Kond 181–2. *EB*

Sietejów, wś, kiel., gm. Skalbmierz, 3,5 km na pld. od Skalbmierza: *Setugew, Setuyow* 1262 KMłp I 69, 71; *Setnyow* (!) 1398 Krak nr 6342; *Szyethnyow* (!) 1470–80 DB I 114; *Szyethnyow* (!) 1490 ŻDz XV 441; *Szyethwyow* (!) 1502 Matr III nr 296; *Shitheyow, Sytheyow* 1529 LR 193, 214;

Sietesz

Sietegow 1553 Matr V/1, nr 1606; *Sietoiow* 1564 Lukrak II 83; *Sietiiow* (!) 1581 ŹDz XIV 18; *Sieteiow* 1629 RPobKr 118; *Seteiow* 1783–84 RejKor 354; *Sietejow* 1787 MpPerKr; *Setejów* 1789 SHGKrMat 276; *Sietejów* 1889 SG X 601; *Sietejów*, *-jowa*, *sietejowski* 1966 UN 22, 10. — Dawniej *Sietujew*, od n. os. *Sietuj (< **Sēt(ě)-ujb*, z kontrakcją *tě-u* > *t'u*, z późniejszym stwardnieniem *t'* wskutek dysymilacji pod wpływem *s* i *j*, por. n. os. *Sieciej* SSNO V 47), z suf. *-ew*, wtórnie *-ów*. Do n. os. por. też gw. *sietny* 'człowiek chory, mizerny' SGPRei(kartoteka). Lit.: RKrak 153, 253; Nieckula, *-ov-* 184; Bańkowski, Onom XXIX 151–152; Breza, Onom XXVI 188. IN

Sietesz, wś, przem., gm. Kańczuga, 12 km na płd.-zach. od Przeworska: de *Sethescha* 1375 ZDM IV 178; *Czetyes* (!) 1384 AGZ VIII 22; de *Szczesza* 1390 ZDM IV 248; *Syetesza* 1450 AGZ XIII nr 4276; *Sietesza* 1589 ŹDz XVIII/1, 5; *Sietesz* 1636 ADP 62, k. 67; *Sietesza* 1794 Ga Oo2; *Sietesz* 1889 SG X 601; *Sietesz*, *-szy* 1982 WUN III 219; gw. *śetesś*, *-śy*, *śeteski*. — Od n. os. ukr. *Setěχ* [= *Setiech*], pol. *Sieciech*, z suf. **-ja*. W nazwie wyraźne cechy j. ukraińskiego: *t* zamiast polskiego [ć]. Postać *Sietesz*, z wygósem spółgłoskowym, powstała w wyniku zmiany paradygmatu. Lit.: MakPrz 243. BCz

Sietna zob. **Sitno** (8)

Sietnica zob. **Sitnica**

Sietno zob. **Sitno** (1)

Sietujew zob. **Sietejów**

Sietujów zob. **Sietejów**

Sietzenhütte zob. **Sycowa Huta**

Siewalka, wś, lub., gm. Chodel, 10 km na wsch. od Opola Lubelskiego: *Maydan Siewalka* 1839 MpKwat V 7; *Siewalka* 1870 Cat 43; *Siewalka* 1877 Zin II 145; *Siewalka* 1889 SG X 602; *Siewalka* 1899 Cat 146; *Siewalka* 1902 Przew II 157; *Siwalka* 1933 SkBy 1542; *Siewalka* 1938 Mp-100(44-34); *Siewalka*, *-ki*, *siewalski* 1969 UN 104, 17. — Początkowo *Majdan Siewalka*, od ap. *majdan* 'osada leśna' (miejsowość leży w dużym kompleksie leśnym), z drugim członem niejasnym; może od n. os. *Siewalka, *Siewalek, por. nazw. *Siewiolek* (: wschłow. *szewelit* 'ruszyć, wzruszyć') RymSEN II 537–8. Wtórnie zanik członu *Majdan*. IN

Siewczyce zob. **Siucice**

Siewen zob. **Żywy**

Siewiersk, wś, włoc., gm. Choceń, 12 km na zach. od Kowala: *Seuersco* 1250 Kuj 187; *Sewersko* (1330)1559 CdP II 661; parwum *Seuerzsczo* 1351, *Szewersko* 1404 CdP II 289, 290, 359; *Syewyersko* 1418 Koch nr 403; *Szyewyersko* 1435 Vlad XI 8; *Syewyrsko* 1489 Lupbrz 96; *Sziewiersko* 1527 Vlad XI 26; *Szziewiersko* 1557–66 ŹDz XIII 8; *Siewiersko* 1634 Rpodbrz 219; *Siewiersko* 1674 Rpg 138; *Siewirsk* 1783–84 RejKor 849; *Siewirsk* 1796 PerOpis IX; *Siewirsk* 1827 Tabella II 170; *Siewie* (!) 1839 MpKwat II 3; *Siewierz* 1881 Borucki 354; *Siewirsk* 1889 SG X 602; *Siewirsk* 1921 Sk I 205; *Siewirsk* 1952 UW 60; *Siewirsk*, *-ka* 1982 WUN III 219. — Od ap. *séverь, stp. *siewior*, gw. *siewierz* 'północ, strona północna' Reczek, Podręczny słownik dawnej polszczyzny, 1968, 445, SGPKar V 125, z suf. *-sko*. Lit. Rospond, *-bšk-* 239. AG

Siewieruszki, dziś *Siewieruszki Małe*, cz. Wojciechowa, i *Siewieruszki Wielkie*, cz. Marianowa, dawniej wsi, koniń., gm. Kawęczyn, 13,5 km na płd.-wsch. od Turku: *Seweruszowicze*, *Seuerussowicz* 1391 SHGŁęcz II 96; *Seuerussowicz* 1392, *Seweruszowicze* 1399 Hb 66 nr 73, 75 160; *Syewieruszeuicze maius*, *Syewieruszeuicze minus* 1496, *Siewieruschowice maius*, *Siewieruschowice minus* 1511 ŹDz XIII 173, 185; *Syewieruszki* 1511/12 VisitGn 250; *Syewyerusky*, *Schyeverusky utraque* 1511–23 ŁLB II 68; *Siewieruski maius*, *Siewieruski minus* 1553 ŹDz XIII 226; *Siewieruszki Małe*, *Siewieruszki Wielkie* 1783–84 RejKor 171; *Siewieruszek*, *Siewierusz* 1802–03 MpGillyPr; *Siewieruszki małe*, *Siewieruszki wielkie* 1827 Tabella II 170; *Siewieruszki Małe*, *Siewieruszki Wielkie* 1889 SG X 602; *Siewieruszki Małe*, wś i folw., *Siewieruszki Wielkie*, wś 1933 SkBy 1538; *Siewieruszki Małe*, *-szek -lych*, *Siewieruszki Wielkie*, *-szek -kich* 1982 WUN III 219; gw. *śéveruski małe*, *-sek -yχ*, *śéveruski wélge*, *-sek -gix*, *śéveruskoski*. — Dawniej *Siewieruszowice*, od niepoświadczonej n. os. *Siewierusz (: *Siewior* SSNO V 73, ta od ap. *siewior* 'północ'), z suf. *-owice*. W wyniku podziału wsi na dwie części pojawiły się n. zestawione, z członami odróżniającymi od łac. przym. *maius*, *minus*, pol. *mały*, *wielki*. Od XVI w. notowana n. z suf. pluralnym *-ki*. Lit.: SHGŁęcz II 96. PD

Siewierz, mto, kat.: *Seur* (1125–26) XII KŚI I 11; *Sewor* 1163, *Sewior* 1232 KMłp II 282, 51; *Zsevor* 1233 KTn 15; *Siewior* 1242 KMłp II 65; *Sewor* 1304 ZDM I 23; de *Sewerz* 1334–42 MVat I 355; *Szeworn* 1415 Kkk II 560; *Syewyor* 1470–80 DB II 220; *Syewyzer* 1544 Matr IV/3, nr 21547; *Sziewier* 1546 Matr IV/3, nr 22415; *Siewior* 1634 Sejm II 174; *Siewierz* 1787 MpPerKr; *Siewierz*, os. miejska 1889 SG X 602–3; *Siewierz*, os. m. 1921 Sk III 9; *Siewierz*, -rza 1982 WUN III 219. — Od stp. *siewior* (< *séverb) ‘północ’; nazwa oznaczała zapewne miejsce położone na północ od jakiegoś obiektu geograficznego lub północny (odstłoneczny) skłon wzniesienia. Zmiana *Siewior* > *Siewierz* nastąpiła w wyniku wyrównania tematu mianownika do tematu w przypadkach zależnych: *Siewior*, do *Siewierz-a*, w *Siewierz-u*. Lit.: RSiew 21; RospSEMIG 348–9; RymNmiast 216. IN

Siewken zob. **Żywki**

Siewno zob. **Surajny**

Siewszyce zob. **Siąszyce**

Siewulka zob. **Siewalka**

Sięciaszka, dziś *Sięciaszka Druga*, *Sięciaszka Pierwsza* i *Sięciaszka Trzecia*, trzy wsi, siedl., gm. Łuków, 6 i 5 km na zach. i 7 km na płd.-zach. od Łukowa: *Szucziaska* (1418)1598 ZDM I 422; *Schaczaska* 1428 SHGLu III 209; *Sanczasky*, *Sanczassky* 1437 KMłp IV 315, 317; *Sanczasky* 1448 KMłp IV 476; *Sączaska* 1510, *Sączyaska* 1521 SHGLu III 209; *Sączyaska* 1526 Matr IV/2, nr 14450; *Sączyaska* 1529 LR 28; *Sencziaska* 1580 ŻDz XIV 408; *Sęciazka* 1783–84 RejKor 289; *Sięciaszka* 1827 Tabella II 166; *Sięciaszka* 1877 Zin II 145; *Sięciaszka* 1889 SG X 604; *Sięciaszka I, II, III*, trzy wsi 1933 SkBy 1538; *Sięciaszka Trzecia*, -ki -kiej, cz. Czerśli, *Sięciaszka Druga*, -ki -giej, *Sięciaszka Pierwsza*, -ki -szej, *sięciasi* 1970 UN 115, 15, 17; *Sięciaszka Druga*, -ki -giej, *Sięciaszka Pierwsza*, -ki -szej, *Sięciaszka Trzecia*, -ki -kiej, przys. 1982 WUN III 219; po zmianie *Sięciaszka Trzecia*, -ki -ciej, *sięciasi*, wś 1998 DzU nr 156, poz. 1026. — Od ap. *sąciaska (< psł. *sotéska ‘wąskie, ciasne przejście między skałami, wąska dolina górská’ BoryśPref 100), okresowo też w l. mn. Postać *Sięciaszka* z -sz- hiperpoprawna. Współcześnie n. zestawione z członami odróżniającymi od liczebników porządko-

wych *pierwszy*, *drugi*, *trzeci*. Lit.: SHGLu III 209; KosLu 72; BańMorf 135. IN

Sięganów, wś, sier., gm. Łask, 4 km na płd.-zach. od Łasku: *Saganow* 1511/12 VisitGn 437; *Szezanow* 1511–23 LLB I 482; *Szięganow* 1552 ŻDz XIII 242; *Sięganow* 1783–84 RejKor 178; *Sięganów* 1839 MpKwat II 5; *Sięganów* 1889 SG X 604; *Sięganów* 1921 Sk II 46; *Sięganów*, -nowa 1982 WUN III 219; gw. *synganuf*, -nova, *synganoski*. — Dawniej *Sęganów*, od niezbyt jasnej podstawy, z suf. -ów. Być może n. ma związek z n. os. *Sęga*, ta od ap. *sąg* ‘stos drzewa’ RymSEN II 402. Wtórnie adideacja do czas. *sięgać* ‘wyciągać rękę albo dostać do czegoś’ Sstp VIII 198. F. Nieckula wywodzi n. od niepoświadczonej n. os. *Sięgan, por. n. *Niesięgło* SSNO IV 54. Lit.: Nieckula, -ov- 184. PD

Sięgów zob. **Sensów**

Siękno, cz. Lubin, dawniej wś, koniń., gm. Koło: *Senkna* (!) 1839 MpKwat II 3; *Siękno*, os. 1889 SG X 605; *Siękno* 1921 Sk II 23; *Siękno*, -na, *siękieński*, wś 1970 UN 82, 25; *Siękno*, -na 1982 WUN III 219. — Nazwa ma związek z czas. *sięknąć*, *siąkać* ‘wsiąkać’. Miejscowość leży nad Wartą. Może jednak pierwotnie *Sękno (: ap. *sęk*) — w pobliżu znajduje się duży kompleks leśny. ZZ

Sięszyce zob. **Siąszyce**

Siffridi Villa zob. **Kozy** (1), **Radecz**

Siffridsdorf zob. **Zabardowice**

Sigajny, os. dawniej wś (?), olszt., gm. Górowo Iławeckie, 6,5 km na płn. od Górowa Iławeckiego: *Schigeyn* 1419, *Skyeynen* 1423 Ger 161; *Skyeynen* 1423 Błażenie II 328; *Schigeyn* ... hat 15 hocken besatcz 1437 GZ 43; *Sagen*, folw. 1789 Goldb I 190; *Saagen* 1804 Błażenie II 328; *Sagen*, folw. 1820 Wald 102; *Saagen*, dobra 1889 SG X 189; *Saagen*, *Schigeyn* — *Sigajny*, dw. 1946 Ley I 28; *Saagen* — *Sigajny*, -jn, *sigajński* 1948 MPol XXVI nr 78; *Sigajny* — *Saagen*, os. 1951 Rosp 290; *Sigajny*, -gajn 1982 WUN III 219. — W n. czytelny jest suf. -ein-; może od podstawy *Skig- (brak przekonujących analogii wschodniobałtyckich), albo *Sig- por. prus. n. os. *Syge* TAP 91, n. m. *Sig-lawken* (G. Gerullis widzi tu *Zig- Ger 156, jak w lit. n. *Žyg-aičiai*, n. os. *Žigas*, por. *Žygas* (: *žygis* ‘marsz, wyprawa’, *žygiuoti* ‘kroczyć, podążać’ SESmocz 784, *žigas*

Sighardisdorf

‘rodzaj chrząszcza’) Lpvž II 1331. Może jednak w podstawie niem. n. os. *Sige*, *Sigitus* (: *Siegfried*) Gott 460. Między XV a XVIII w. nastąpiła zmiana n. na *Saagen*; może n. prus. *Sag-ai, por. n. m. *Sagageden*, *Sageden*, *Saggeyden* Ger 148, n. os. *Sage* TAP 84, lit. n. os. *Sagelis*, *Sagaitis* (: lit. *sag-ióti* ‘przebić’, *sėg-ti* ‘zapinać, zaszpilać, przypinać, przyczepiać, nakładać’ SESmocz 539) Zinkevičius 192 lub *Sagatjſ*, jak w niem. n. os. (: *Sag-hart*) Lpvž II 657. Po 1945 r. za przekazem G. Leydinga ustalono n. *Sigajny*. Lit.: Ger 161; Błażenie II 328. RP

Sighardisdorf zob. **Krotoszyny**

Sigielki, wś, tarnob., gm. Rudnik, 7 km na płn.-wsch. od Nowej Sarzyny: *Sigielki* 1839 MpKwat VI 12; *Sigielki* 1889 SG X 605; *Sigielki*, -lek 1982 WUN III 219; gw. *śigelki*, -ek, *śięjęski*. — Zapewne od ap. *sigielka (: *sigla* ‘moczary’ < ukr. *cuza* ‘bagnó, błoto, trzęsawisko’ ESUM V 225, też ‘górski las, świerk’ Hrin IV 118), por. n. ter. *Sigła*, łąka, rzesz., gm. Kuryłówka (UN 62, 13, 26) (5 km na płd.-wsch. od Sigiełek); *Sigła*, łąka, lubel., gm. Łukowa; *Sigła*, kol., i pobliskie n. ter. *Sigielka*, *Sigielki*, łąka i las nad rz. Szum, lubel., gm. Aleksandrów; n. ter. *Sigielki*, uroczysko, lubel, gm. Biłgoraj (PRNG) oraz gw. ap. z Lubelszczyzny *sigła* ‘moczary na górze leśnej lub las na górze’ Łesiów 13, a także z obszaru osadnictwa wołoskiego: *sigła* ‘nadrzeczna podmokła łąka; moczary; (mokra) łąka w górach’, *sihla* ‘łąka (mokra); pole podmokłe’ SGPrei (kartoteka), ‘moczary na górze leśnej’ SGPKar V 130. Miejscowość znajduje się jednak poza obszarem osadnictwa wołoskiego, a w okolicach pobliskiego Hrubieszowa osiedlali się liczni Ukraińcy, nazwę należy zatem przede wszystkim łączyć z wyrazem ukraińskim. Lit.: UdolphStud 388–93; Łesiów, Terenowe nazwy własne Lubelszczyzny, 1972, 13. BCz/PS

Sikawa, cz. Łodzi, dawniej wś: [*Wola Żegocina*] XIV–XV, [*Żegocina Wola*] 1421 Nowak 37; *Myeczkowa Wola* 1511/12 VisitGn 215; *Mieczykova Voľa* 1511–23 ŁLB II 383; *Volia Mieczkowa* 1552 ŻDz XIII 98; *Sikawa* oder *Wola Mieczkowa* 1777 Rosin 99; *Miecznikowa Wola* 1783–84 RejKor 215; *Miecznikowa Wola* 1793 MpPerŁęcz; *Siekawy* (!), *Antoniov* Hol. 1802–03 MpGillyPr; *Sikawa* 1827 Tabella II 171; *Sikawa*,

Kol. Antoniew, *Sikawskie budy* 1839 MpKwat III 4; *Sikawa*, folw. *Sikawskie Budy*, kol., *Sikawski Antoniew*, kol. 1889 SG X 605; *Antoniew Sikawski* 1900 SG XV/1, 37; *Sikawa*, folw., kol., *Sikawa-Antoniew*, *Sikawa-Budy*, dwie wsi 1921 Sk II 65; *Sikawa*, *Sikawa-Antoniew*, *Sikawa-Budy*, trzy os. m. 1967 SM 1028; *Sikawa*, -wy 1982 WUN III 219. — Pierwotnie n. zestawiona *Wola Żegocina*, od ap. *wola* i n. os. właściciela *Żegoty* z Gieczna. W 1421 r. wdowa po Żegocie dokonała zamiany dóbr z Mieclawem z Czolczyna, od którego skróconego imienia *Mieczek* (SSNO III 464) n. wsi przybrała pierwszy człon, później zmieniony na *Miecznikowa*, zapewne w wyniku adideacji do ap. *miecznik*. Od XVIII w. nazwa oboczna *Sikawa*, por. czas. *sikać*, zapewne w związku z występującymi w tej okolicy źródłami. W XIX w. do wsi okresowo należały kolonie: *Antoniew*, od im. *Antoni*, z suf. -ew, oraz *Budy Sikawskie*, z pierwszym członem od ap. *buda* ‘osada robotników leśnych’ w l. mn. Lit.: Rosin, Łódź. Dzieje miasta, t. I, 1988, 99; Nowak, Ze studiów nad rozwojem osadnictwa w ziemi przelżyckiej w czasach Władysława Jagiełły. Przegląd Nauk Historycznych II, 2003, nr 1 (3), 37–8. PS

Sikawica, kol. dawniej wś, piotr., gm. Zelów, 11 km na płd.-zach. od Zelowa: *Sikawica* 1877 Zin II 145; *Sikawica* 1889 SG X 605; *Sikawica* 1921 Sk II 48; *Sikawica*, -cy 1982 WUN III 219; *Sikawica*, -cy, kol. wsi Faustynów 2013 DzU poz. 200. — Od gw. ap. *sikawa*, z suf. -ica. PD

Sikawskie Budy zob. **Sikawa**

Sikerinenwangen zob. **Dylewo** (1)

Siki(e)rzyño zob. **Siekierzyn**

Sikkerinen zob. **Dylewo** (1)

Sikora, wś, łomż., gm. Grajewo, 5,5 km na płn.-wsch. od Grajewa: *Szikorzynskieh włók*, *Szikorzynskich włók* 1576 Lupodl 123; *Sikorowizna*, włóki (1601)1616 SHGPd(Lu 3, k. 43v); *Sikorowizna*, włóki 1616 SHGPd(MK nr 160, k. 92v–93); *Sikora* 1783 SHGPd(ADŁ. a., par. Rajgród); *Sikora* 1790 SHGPd(Tadym k. 311); *Sikora* 1889 SG X 606; *Sikora* 1921 Sk V 90; *Sikora*, -ry, *sikorowski* 1973 UN 155, 14. — Początkowo *Sikorowizna*, od n. os. *Sikora* SSNO V 74 (: *sikora* ‘gatunek ptaka’), z suf. -owizna; od XVIII w. redukcja sufiksu. EB

Sikorek zob. **Sikorki** (2)

Sikorka (1), cz. Dąbrowy Górniczej, dawniej wś, kat.: *Sikorka* 1443 ŻDz XV 452; *Szykorka*, villa 1470–80 DB II 195; *Sikorka* 1783–84 Rej-Kor 337; *Sikorka* 1787 MpPerKr; *Sikorka* 1827 Tabella II 171; *Sikorka* al. *Sikorki*, wś i os. młyn. 1889 SG X 606; *Sikorka Stara* 1902 Przew II 158; *Sikorka* 1921 Sk III 10; *Sikorka*, wś 1933 SkBy 1538; *Sikorka*, -ki 1982 WUN III 219. — Od n. os. *Sikorka* SSNO V 74, w XIX w. też w l. mn. Na początku XX w. n. z członem odróżniającym od przym. *stary*. Lit.: RSiew 21. *IN*

Sikorka (2), cz. Olkusza, dawniej wś, kat.: *Sikorka* 1783 SHGKrMat 277; *Sikorka* 1783–84 RejKor 298; *Sikorka* 1827 Tabella II 171; *Sikorka* 1877 Zin II 145; *Sikorka*, wś 1889 SG X 606; *Sikorka*, wś 1921 Sk III 75; *Sikorka Dolna*, *Sikorka Górna* 1961 Mp-25(Olkusz); *Sikorka*, -ki 1964 UN 11, 5. — Okresowo n. z członami odróżniającymi od przym. *dolny*, *górnny*. *IN*

Sikorka Stara zob. **Sikorka** (1)

Sikorki (1), wś, szczec., gm. Nowogard, 9,5 km na pñ.-zach. od Nowogardu: *Sikerke*, *Czickerke* 1442 TrautmElb II 65; *Czykkerke* 1495 LorSNH 145; *Czickerke* 1510, *Czykkerke* 1518 PomKirch III 20, 24; *Zickerke* 1540 PomKirch II 27; *Sicker* 1618 MpLub; *Zicker* 1789 MpGillyPom; *Zickerke* 1804 RzDuma II 123; *Zicker* 1834 MpUMbl 867; *Zickerke* — *Sikorki*, -rek, *sikorecki* 1947 MPol XXV nr 111; *Sikorki*, -rek 1982 WUN III 219. — Od n. os. *Sikorka*, w formie pluralnej. F. Lorentz dopuszcza jako podstawę n. os. *Siekirkal/Siekierka* SSNO V 52. Nazwa zniemczona jako *Zicker*, *Zickerke*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sikorki*. Lit.: LorSNH 145; TrautmElb II 65; RzDuma II 123. *BCz*

Sikorki (2), cz. Sikorza, dawniej wś, włoc., gm. Kikół, 12 km na pñ. od Lipna: *Sikorz* i *Sikorek*, dwie wsi włoc. i os. młyn. 1889 SG X 608; *Sikorek*, kol. 1921 Sk I 163; *Sikorek*, kol. 1933 SkBy 1538; *Sikorek* 1938 Mp-100(37-28); *Sikorek*, kol. 1967 SM 1028; *Sikorki*, -ków, cz. Zajeziorza 1972 UN 180, 27; *Sikorki*, -ków 1982 WUN III 219. — Od n. wsi *Sikórz* (1), z suf. -ek, wtórnie w formie spluralizowanej. *PS*

Sikorki zob. **Sikorka** (1), **Sikory** (7)

Sikornik, przys., dawniej wś, sier., gm. Mokrsko, 9 km na pñ.-zach. od Wielunia: *Sikornik Poduchowny*, os. włoc. 1889 SG X 606; *Sikornik* 1921 Sk II 134; *Sikornik*, -ka, *sikornicki* 1974

UN 52, 21; *Sikornik*, -ka, wś 1982 WUN III 220; *Sikornik*, -ka 2011 DzU nr 291, poz. 1711. — Od nazw. *Sikora* RymSEN II 423 lub od ap. *sikora*, z suf. -nik. Początkowo n. zestawiona *Sikornik Poduchowny*, z drugim członem wskazującym na własność kościelną. *PD*

Sikorowizna, wś, suwał., gm. Wiżajny, 28 km na pñ. od Suwałk: *Sikorowiszczyzna* 1784 SHGPd (Opis par rkps I nr 6010, 75–79); *Szykorowizna* 1808 MpTex III; *Sikorowiszczyzna* 1827 Tabella II 171; *Sikorowiszczyzna* 1839 MpKwat VI 2; *Sikorowiszczyzna*, os. 1889 SG X 607; *Sikorowiszczyzna*, wś 1921 Sk V 84; *Sikorowizna* 1952 UW 171; *Sikorowizna*, -ny 1982 WUN III 220. — Dawniej *Sikorowiszczyzna*, od n. os. *Sikorowski*, z suf. -izna, wtórnie w postaci skróconej *Sikorowizna*. Lit.: Sa-farewiczowa, -izna 32. *EB*

Sikorowizna zob. **Sikora**

Sikorowo, wś, bydż., gm. Inowrocław, 6 km na pñ.-wsch. od Inowrocławia: *Sycorouo* 1250 Kuj 187; *Sykorowo* 1489 Lupbrz 168; *Sykorowo*, *Szikorowo* 1527, Vlad XI 25, 28; *Sikorowo* 1539 Vlad XII 87; *Szikorowo* 1583 ŻDz XII 252; *Szykorowo*, *Neu Szykorowo* 1796–1802 MpSchröt XXV; *Sikorowo* 1889 SG X 607; *Sikorowo* 1921 Sk X 23; *Sikorowo* 1933 SkBy 1538; *Sikorowo* 1952 UW 51; *Sikorowo*, -wa, *sikorowski* 1972 UN 179, 37. — Od n. os. *Sikora*, z suf. -owo. Lit.: Nieckula, -ov- 185. *AG*

Sikorowo zob. **Sikorzyno** (2)

Sikorowiszczyzna zob. **Sikorowizna**

Sikory (1), wś, biał., gm. Mońki, 5,5 km na pñ.-wsch. od Moniek: *Sikory* SHGPd(Baran 2 dz. feud. 10); *Sikory* 1569 UPL 264; *Sikory-Niereslia*, z *Nieresli* 1580, *Sikory* 1591 ŻDz XVII/1, 116, 154; *Sikory* 1744 SDV 147; *Sikory*, wieś 1784 DekKn 154; *Sikory* 1889 SG X 607; *Sikory* 1921 Sk V 15; *Sikory*, -kor 1982 WUN III 220. — Od n. os. *Sikora*, w l. mn. Okresowo n. zestawiona *Sikory-Nieresła*; drugi człon od n. rzeki *Neresł*, por. po prawej rucie rieki *Niereszli* 1529 ASR I nr 18, nad którą leży wieś. Lit.: GórnRPd 40. *EB*

Sikory (2), dziś *Sikory*, wś, *Sikory-Boguslawice*, *Sikory-Piotrowice*, *Sikory-Żelazki*, cz. Sikor, ciech., gm. Raciąż, 7 km na pñ.-wsch. od Racią-ża: *Szitori* (!) 1400 Płoń nr 33; *Sicori Maruszino* 1404 Płoń nr 433, 434; de *Sikorij* 1489 RHer VIII 152; de *Sykori Maruschino*, de *Sykori* 1497 Matr II

Sikory

nr 914; *Sikory Maruszyno, Sikory Piotrowicze, Sikory Bogusławcy* 1578 ŻDz XVI 92; *Sikory Piotrowice, Sikory Bogusławice, Sikory Zelaski* 1784 MpPerPł; *Sikore* 1808 MpTex VII; *Sikory piotrowice, Sikory bogusławice, Sikory zalaski* 1827 Tabella II 171; *Sikory, Sikory Bogusławice, Sikory Piotrowice, Sikory Zelaski* 1839 MpKwat III 2; *Sikory Piotrowice, Sikory Bogusławice, Sikory Żelazki* 1889 SG X 607; *Sikory-Bogusławice*, kol., *Sikory-Piotrowice*, wś, *Sikory-Żelazki*, kol. 1921 Sk I 169; *Sikory-Bogusławice*, kol., *Sikory-Piotrowice*, wś, *Sikory-Żelazki*, kol. 1967 SM 1028; *Sikory, -kor*, wś, *Sikory-Bogusławice, -kor-wic, Sikory-Piotrowice, -kor-wic, Sikory-Żelazki, -kor-zek*, cz. wsi 1982 WUN III 220, 221. — Na przełomie XV i XVI w. wyodrębniono trzy wsi o nazwach zestawionych, z drugimi członami: *Bogusławcy*, od im. *Bogusław*, w l. mn., wtórnie *Bogusławice*, na wzór nazw patronimicznych; *Piotrowice*, od im. *Piotr*, z suf. *-owice*; *Maruszyno*, od n. os. *Marusz, Marusza* SSNO III 410, z suf. *-ino*; później *Żelazki*, od n. os. *Żelazko* SSNO VI 358, w l. mn. W 2. poł. XX w. miejscowości połączone w jedną wieś. Lit.: SHGPł 278. PS

Sikory (3), wś, kosz., gm. Czaplonek, 5,5 km na płn.-wsch. od Czaplinka: *Zicker* 1618 MpLub; przy *Cykrach* 1628–32 Luwlkp I 43; *Cykry* 1659–65 Luwlkp III 65; *Zicker* 1789 MpGillyPom; *Ndr., Ober Zicker* 1839/40 MpUMbl 971; *Czekry* (*Zicker, Ziker*) 1886 CalWał 14; *Czekry*, niem. *Zeker* 1900 SG XV/1, 360; *Zicker — Sikory, -or, sikorski* 1947 MPol XXVI nr 37; *Sikory, -kor* 1982 WUN III 220. — Dawniej najpewniej *Sikory*, n. ziemczona jako *Zicker, Ziker*. W zapisach substytucje niem.: *c*, z zamiast *s*. Zapisy typu *Cykry* są polonizacjami formy *Zicker*. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Sikory*. Lit.: RzDuma 189. BCz

Sikory (4), wś, siedl., gm. Bielany, 9,5 km na pld.-zach. od Sokołowa Podlaskiego: *Sikory* 1528 ŻDz XVII/1, 184; *Sikory, z Bladow, z Sikor* 1569 UPL 291; *Sykory Oboje, z Sikor* 1580 ŻDz XVII/1, 19; *Sikory-Blady* 1676 SHGPd(CzRkps nr 1099); *Sikory Wielkie*, na *Sikorach Wielkich* i *Sikory Blade* 1793 SHGPd(Regof 11); *Sikory duze, Sikory male blady* 1795 MpPerPd; *Sikory, S. Duze, S. Male* 1839 MpKwat V 4; *Sikory Duże* i *Male* 1889 SG X 607; *Sikory* 1921 Sk IV 101; *Sikory Duże* i *Sikory Male*, dwie wsi 1967 SM 1028; *Sikory, -kor* 1982

WUN III 220. — Człony drugie w n. zestawionych od przym. *duży, mały, wielki*, od nazw. *Blad, Blada* (: *blady*) RymSEN I 39 oraz od liczebnika *oboje*. Lit.: GórRPd 40. EB

Sikory (5), przys., dawniej wś, sier., gm. Zadzim, 11 km na płn. od Szadku: *Sikory* 1827 Tabella II 171; *Sikory*, kol. i os. 1889 SG X 607; *Sikory*, wś 1921 Sk II 100; *Sikory, -kor, sikorski* 1973 UN 47, 35; *Sikory, -kor* 1982 WUN III 220. — Od nazw. *Sikora* RymSEN II 423, w l. mn. PD

Sikory (6), wś, szczec., gm. Gryfice, 4 km na płn.-wsch. od Gryfic: *Sicur* 1308 PU IV 308; *Sycur* 1312 PU V 39; *Sickûr* 1321 PU VI 44; *Zicker* 1628 RzDuma II 23; *Zicker* 1789 MpGillyPom; *Zicker* 1834 MpUMbl 688; *Zicker — Sikory, -or, sikorski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Sikory, -kor* 1982 WUN III 220. — Zapewne od n. os. **Sykora*, por. *Sikora*, w formie pluralnej. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sikory*. Lit.: LorSNH 145; RzDuma II 123. BCz

Sikory (7), wś, warsz., gm. Skrzyszew, 9,5 km na płn.-wsch. od Nowego Dworu Mazowieckiego: Kol. *Sikorki* 1802–03 MpGillyPr; *Sikory* 1827 Tabella II 171; *Sikory* 1839 MpKwat IV 3; *Sikory* 1889 SG X 607; *Sikory, -kor, sikorski* 1971 UN 132, 9. — Od nazw. *Sikora, Sikorka* RymSEN II 423, w l. mn. UB

Sikory (8), wś, włoc., gm. Rypin, 2 km na pld. od Rypina: *Szykory* 1808 MpTex VI; *Sikory* 1825 Gawarecki 153; *Sikory* 1827 Tabella II 171; *Sikory* 1839 MpKwat III 1; *Sikory* 1889 SG X 607; *Sikory* 1921 Sk I 162; *Sikory* 1952 UW 54; *Sikory, -kor, sikorski* 1971 UN 183, 13; *Sikory, -kor* 1982 WUN III 220. Lit.: Koz VII 106. KZ

Sikory-Bartkowięta, wś, łomż., gm. Kobylin-Borzemy, 12 km na pld.-zach. od Tykocina: *Sikory* (1421) ŻDz XVII/2, 178; *Bartholomaeus ... de Sikory* 1445 HMil 372; *Szykory* 1514 ADPł, Ep. 7, 265v; *Sikory Bartkowiata* 1528 ŻDz XVII/1, 208; *Sikory* 1547 HMil 373; *Sikory ... z Barthkowięty, z Bartkowiąt* 1580 ŻDz XVII/1, 102; *Sikory* 1569 UPL 253; *Sikory* 1591 ŻDz XVII/1, 152; *Sikory* 1607 HMil 111; *Sikory-Bartkowięta* 1676 SHGPd (CzRkps nr 1099); *Sikory-Bartkowięta* 1726 SHGPd(ADS, D. nr 152, k. 114v); *Sikory bartkowięta* 1827 Tabella II 171; *Sikory Bartkowięta* 1839 MpKwat VI 5; *Sikory Bartkowięta* 1889 SG X 607; *Sikory-Bartkowięta* 1921 Sk V

111; *Sikory-Bartkowięta*, -kor -wiąt, bartkowski 1974 UN 165, 41. — Nazwa zestawiona; pierwszy człon od n. os. *Sikora*, w l. mn., por. Maciej *Sikora*, właściciel wsi w 1421 r., który rozdzielił posiadłość między swoich synów, a od ich imion otrzymały nazwy poszczególne działki. Drugi człon od n. os. *Bartek* (: *Bartłomiej*), z suf. -owięta, brus. -owiata, por. zapis z 1445 r. Lit.: HalBiał I 156–7; GórnRPd 13–4. EB

Sikory-Bartyczki, wś, łomż., gm. Kobylin-Borzymy, 15 km na pld.-zach. od Tykocina: *Sikory ... Bartyczki* 1499 HMil 373; *Sikori Barthycki*, z *Barthicz* 1580 ŻDz XVII/1, 102, 104; *Sikory Bartyczki* 1695 HalBiał I 157; *Sikory Bartycy* (!) 1795 MpPerPd; *Sikory bartyczki* 1827 Tabella II 171; *Sikory Bartyczki* 1839 MpKwat VI 5; *Sikory Bartyczki* 1889 SG X 607; *Sikory-Bartyczki* 1921 Sk V 111; *Sikory-Bartyczki*, -kor -czek, bartyczkowski 1974 UN 165, 41; gw. *şikory bartyc̄ki*, *şikor bartyc̄k*, *bartyc̄koski*. — Nazwa zestawiona; o pierwszym członie zob. *Sikory-Bartkowięta*, drugi człon od n. os. *Bartyczek* (: *Bartłomiej*), w l. mn. Lit.: HalBiał I 156–7; GórnRPd 13–4. EB

Sikory Blade zob. **Sikory** (4)

Sikory-Bogusławice zob. **Sikory** (2)

Sikory Duże zob. **Sikory** (4)

Sikory-Jakuszowięta, wś nieistniejąca, leżała w ziemi bielskiej, w par. Kobylin, łomż.: Selo *Sikory Jakuszowiata* ziemiane 1528 ŻDz XVII/1, 208. — Nazwa zestawiona; o pierwszym członie zob. *Sikory-Bartkowięta*, drugi człon od n. os. *Jakusz* (: *Jakub*), z suf. -owięta, brus. -owiata, por. *Jacobi* de Sikory 1524 HMil 373. Lit.: HalBiał I 157. EB

Sikory-Janowięta, wś, łomż., gm. Kobylin-Borzymy, 15 km na pld.-zach. od Tykocina: *Sikory Janowięta* 1499 HMil 373; *Sikory Janowięta* 1580 ŻDz XVII/1, 104; *Sikory-Janowięta* 1726 SHGPD(ADS, D. nr 152, k. 114v); *Sikory Iano-więta* 1749 HalBiał I 157; *Sikory ianowięta* 1827 Tabella II 171; *Sikory Janowięta* 1839 MpKwat VI 5; *Sikory Janowięta* 1889 SG X 607; *Sikory-Janowięta* 1921 Sk V 111; *Sikory-Janowięta*, -kor-wiąt, janowski 1974 UN 165, 41; gw. *jano'w̄eta w̄eska*, *janow̄ot w̄eski*, *janoski*. — Nazwa zestawiona; o pierwszym członie zob. *Sikory-Bartkowięta*, drugi człon od im. *Jan*, z suf. -owięta. Nazwa gw. *Janowięta Wieska*, z drugim członem od ap. *wie-*

ska (= *wioska*). Lit.: HalBiał I 156–7; GórnRPd 13–4. EB

Sikory Juskie, wś i os., suwał., gm. Stare Juchy, 10,5 km na pln.-zach. od Elku: zu *Schickorra* 1556 BiałKol 129; *Sikorren* 1556 KętL 505; *Schickorren*, wś 1785 Goldb III 183; *Schickorren* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Schikorren* — *Sikory* 1879 KętN 163; *Sikory* 1882 KętL 505–6; *Sikory* 1889 SG X 608; *Sikory* — *Wellheim* 1927, *Schikoren* 1941 Choj 127; *Wellheim* 1927, *Schikorren b. J.* — *Sikory Jeziorne* 1946 Ley I 128; *Wellheim* — *Sikory Juskie*, -or -ich, *sikorski* 1948 MPol XXVI nr 78; *Sikory Juskie* — *Wellheim (Schikorren b. Jucha)* 1951 Rosp 290; *Sikory Juskie*, -kor -kich 1982 WUN III 220; gw. *şikori*. — Nazwa zapewne przeniesiona z Mazowsza. W 1927 r. wieś otrzymała niem. chrzest *Wellheim*. Człon odróżniający w nazwie współczesnej od n. m. *Juchy*. Oboczny człon dyferencyjny od przym. *jeziorny* (: *jezioro*). Lit.: BiałPrzem 29, 135; BiałKol 129, 140, 144. RP

Sikory Małe zob. **Sikory** (4)

Sikory-Mikołajewięta, wś nieistniejąca, leżała w ziemi bielskiej, w par. Kobylin, łomż.: Selo *Sikory Mikołajewiata* ziemiane 1528 ŻDz XVII/1, 208. — Nazwa zestawiona; o pierwszym członie zob. *Sikory-Bartkowięta*, drugi człon od im. *Mikołaj*, z suf. -ewięta, brus. -ewiata, por. *Nicolaus* de Sikory 1446 HMil 372. Lit.: HalBiał I 157. EB

Sikory-Niereśla zob. **Sikory** (1)

Sikory Oboje zob. **Sikory** (4)

Sikory Ostrokolskie, os. dawniej wś, suwał., gm. Elk, 8,5 km na pld.-wsch. od Elku: *Rossogatzky* 1479, *Rochosatzky* 1479? BiałKol 85, 87; bey *Rochutzken* (!) 1483 BiałKol 102; Szarek ... pod [*Rochosakami*] 1483 KętL 455 (tu?); *Rochosatzky* [bez daty], *Sicora* 1519 BiałKol 85, 87, przyp. 88; *Rosochatzky* 1564 BiałKol 87, przyp. 88; *Schikorn* 1564 KętL 464; *Sikory* 1795 MpPerPd; *Schikorren*, wś 1785 Goldb III 183; *Schikorren* 1796–1802 MpSchröt XVIII; *Sikoryn* 1839 MpKwat V 1; *Sikory* 1882 KętL 464; *Sikory* 1889 SG X 607–8; *Sikory* — *Kiefernheide* 1938, *Schikorren b. O.* 1941 Choj 127; *Kiefernheide* 1938, *Schikorren b. O.* — *Sikory Ostrokolskie* 1946 Ley I 124; *Kiefernheide* — *Sikory Ostrokolskie*, -or -kich, *sikorski* 1948 MPol XXVI nr 78; *Sikory Ostrokolskie*, -kor -kich 1982 WUN III 220; gw. *şikori (şikoren)*. — Dawna n. *Rosochackie*, *Rochosac-*

Sikory-Pawłowięta

kie (z metatezą sylab), też *Rochosaki*, być może przeniesiona przez osadników z wsi *Rosochackie* (zob.). Nazwa *Sikory* zapewne ponowiona z nazwy wsi na Mazowszu. Na Mazurach poświadczony jest nazw. *Sikora*, zob. sołtys Józef *Sikora* w Iwaskach KęŁ 501. W 1938 r. wieś otrzymała niem. chrzest *Kiefernheide*. Człon odróżniający *Ostrokolskie* przymiotnikowy, od n. m. *Ostryków*. Lit.: BiałPrzem 24, 150; BiałKal 85, 87, przyp. 88, 102. RP

Sikory-Pawłowięta, wś, łomż., gm. Kobylin-Borzmy, 14 km na płd.-zach. od Tykocina: *Sikory Pawłowiata* 1528 ŻDz XVII/1, 208; *Sikory Pawłowięta* 1545 HMil 373; *Sikori Pawłowiętha*, z Barthiczek i *Pawłoic* 1580 ŻDz XVII/1, 104; *Sikory Pawłowięta* 1647 HalBiał I 157; *Sikory-Pawłowięta* 1726 SHGPd(ADS, D. nr 152, k. 114v–115); *Sikory pawłowięta* 1827 Tabella II 171; *Sikory Pawłowięta* 1839 MpKwat VI 5; *Sikory Pawłowięta* 1889 SG X 607; *Sikory-Pawłowięta* 1921 Sk V 111; *Sikory-Pawłowięta, -kor-wiąt, pawłowski* 1974 UN 165, 41; gw. *śikory pavłověta, śikor pavlovót, pavloski*. — Nazwa zestawiona; o pierwszym członie zob. *Sikory-Bartkowięta*, drugi człon od im. *Paweł*, z suf. *-owięta*, brus. *-owiata*, por. *Paulus* de Sikory 1510 HMil 373. Lit.: HalBiał I 156–7; GórnRPd 13–4. EB

Sikory-Piotrowięta, wś, łomż., gm. Kobylin-Borzmy, 13,5 km na płd.-zach. od Tykocina: *Sikory Piotrowięta* 1499 HMil 373; Seło *Sikory Petrowiata* ziemiane 1528, *Sikory Piotrowiętha* 1580 ŻDz XVII/1, 208, 102; *Sikory Piotrowięta* 1647 HMil 66; *Sikory-Piotrowięta* 1726 SHGPd(ADS, D. nr 152, k. 114v–115); *Sikory Piotrowięta* 1795 MpPerPd; *Sikory piotrowięta* 1827 Tabella II 171; *Sikory Piotrowięta* 1839 MpKwat VI 5; *Sikory Piotrowięta* 1889 SG X 607; *Sikory-Piotrowięta* 1921 Sk V 111; *Sikory-Piotrowięta, -kor-wiąt, piotrowski* 1974 UN 165, 42; gw. *śotrověta, śotrovót, śotroski*. — Nazwa zestawiona; o pierwszym członie zob. *Sikory-Bartkowięta*, drugi człon od im. *Piotr*, z suf. *-owięta*, brus. *-owiata*, por. ... *Petri* de Sikory 1544 HMil 373. Lit.: HalBiał I 156–7; GórnRPd 13–4. EB

Sikory-Piotrowice zob. **Sikory** (2)

Sikory-Tomkowięta, wś, łomż., gm. Kobylin-Borzmy, 15 km na płd.-zach. od Tyko-

cina: *Sikory Tomkowięta* 1499 HMil 373; Seło *Sikory Tomkowiata* ziemiane 1528 ŻDz XVII/1, 208; *Sikory Tomkowięta* 1545 HMil 373; *Sikory Thomkowiętha* 1580 ŻDz XVII/1, 104; *Sikory Tomkowięta* 1589 HalBiał I 157; *Sikory Tomkowięta* 1695 HMil 374; *Sikory-Tomkowięta* 1726 SHGPd(ADS, D. nr 152, k. 114v); *Sikory Tomkowięta* 1795 MpPerPd; *Sikory tomkowięta* 1827 Tabella I 171; *Sikory Tomkowięta* 1839 MpKwat VI 5; *Sikory Tomkowięta* 1889 SG X 607; *Sikory-Tomkowięta* 1921 Sk V 111; *Sikory-Tomkowięta, -kor-wiąt, tomkowski* 1974 UN 165, 42. — Nazwa zestawiona; o pierwszym członie zob. *Sikory-Bartkowięta*, drugi człon od n. os. *Tomek, Tomko* (: *Tomasz*), z suf. *-owięta*, brus. *-owiata*, por. Troian *Tomkowicz*, Martin *Tomkowicz*, Olekszi *Tomkowicz* z tej wsi 1528 ŻDz XVII/1, 208. Lit.: HalBiał I 157; GórnRPd 13–4. EB

Sikory-Trebiery, wś zaginiona, biały, pow. Drohiczyń: *Sikory Trebiery* 1569 UPL 269. — Nazwa zestawiona; pierwszy człon od n. os. *Sikora*, w l. mn., drugi może od brus. *trebier (por. brus. n. os. *Trebuch* BiryłaBA I 266, czas. *trzebić* ‘karczować’) na określenie tego, kto karczował las, w formie pluralnej. EB

Sikory-Wojciechowięta, wś, łomż., gm. Kobylin-Borzmy, 13 km na płd.-zach. od Tykocina: *Sikory Wojciechowięta* 1499 HMil 373; *Sikori Woythkowiętha* 1580 ŻDz XVII/1, 104; *Sikory-Woyciechowięta* 1726 SHGPd(ADS, D. nr 152, k. 114v–115); *Sikory Woyciechy* 1795 MpPerPd; *Sikory woyciechowięta* 1827 Tabella II 171; *Sikory Woyciechowięta* 1839 MpKwat VI 5; *Sikory Wojciechowięta* 1889 SG X 607; *Sikory-Wojciechowięta* 1921 Sk V 111; *Sikory-Wojciechowięta, -kor-wiąt, wojciechowski* 1974 UN 165, 42. — Nazwa zestawiona; o pierwszym członie zob. *Sikory-Bartkowięta*, drugie człony od im. *Wojtek, Wojtko, Wojciech*, z suf. *-owięta*, okresowo też *Wojciechy*. Lit.: HalBiał I 157; GórnRPd 13–4. EB

Sikory-Żelazki zob. **Sikory** (2)

Sikorz, wś, bydż., gm. Sępólno Krajeńskie, 2 km na płn.-wsch. od Sępólna Krajeńskiego: *Sikorze* (1380) SFL 269; de *Szycorze* 1424 Koz V 290; *Szykorze* 1535 SHGKl(ASK 12, 504); *Sikorze* 1578 ŻDz XII 173; *Sikorzyn* 1673 MKl(ASK 74, 106); *Sikorze*, niem. *Szykors* 1889 SG X 608; *Sikorz*, niem. *Schönhorst* 1921 Sk XI 42, 86; Si-

korz, -rza, sikorski 1971 UN 184, 11. — Od n. os. *Sikora*, z suf. *-je, efemerycznie -in. W n. nastąpiła zmiana rodzaju na męski. ZZ

Sikorzyce (1), wś, tarn., gm. Wietrzychowice, 9 km na płn.-zach. od Żabna: in ... *Szicorzicz* 1397 Krak nr CCXXXIX(23); *Sykorzyce* 1420 SHGSd(TP 20, 61); *Sykorzyce*, *Sycorzycze*, *Sycorzycze* 1427 SHGSd(TP 20, 205, 111, 120); *Szykorzyce* (1429) ZDM II 106; de *Schickorowicz* 1429, *Zicorovicze* 1432 SHGSd(kartoteka); *Szikorzycze* 1432 SHGSd(TP 20, 251); *Zhikorzyce* 1435 SHGSd(TC 3, 97); *Sicorzyce* 1448 SHGSd(TP 34, 82); *Sicozyce* 1460 SHGSd(TP 21, 5); *Szikorzycze* 1470–80 DB I 369; *Schikorzyce* 1579 ŻDz XIV 232; *Sikorzyce* 1889 SG X 608; *Sikorzyce*, -rzc, *sikorzycki* 1964 UN 5, 41. — Od n. os. *Sikora*, z suf. -ice, -owice. IV

Sikorzyce (2), wś, wroc., gm. Kostomłoty, 8,5 km na płn.-zach. od Kątów Wrocławskich: *Czichorsicz* XIII Tzschoppe 129; *Sykorsicz* 1329, *Sicorezicz* 1329, *Meysendorf* 1336, Allod *Sycorshicz* 1339 Reg nr 4805, 4870c, 5741, 6371; *Czichorschitz* quod in vulgari *Meisendorff* nuncupatur 1349, *Sykorshitz* 1355, *Meisendorff* 1361, *Schikorshitz* 1399, *Meysendorff* 1415 SNGŚI XII 93; *Meesendorf* 1736 MpWielWrat; *Meesendorf* 1795 Z XII 76; *Meesendorf* (*Mösendorf*) 1845 K 403; *Sikorzyce*, *Mesendorf* 1900 Myc 46; *Meesendorf* — *Sikorzyce*, -yc, *sikorzycki* 1948 MPol XXVI nr 78; *Sikorzyce*, -rzc, przys. 1982 WUN III 221; po zmianie *Sikorzyce*, -rzc, *sikorzycki* 2007 DzU nr 245, poz. 1811. — Pierwotnie *Sikorzyce*. Nazwa niem. *Meisendorf* stanowi kalkę nazwy polskiej, por. niem. *Meise* 'sikora' i ap. *Dorf* 'wieś'. Późniejsza postać *Meesendorf* powstała zapewne wskutek adideacji do n. os. *Mees*, *Meise(n)* (: *Bartemes* < *Bartholomaeus*) Gott 103. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sikorzyce*. Lit.: SNGŚI XII 93. PS

Sikorzyce zob. **Budziszów** (3)

Sikorzyn (1), wś, leszcz., gm. Gostyń, 5,5 km na płd.-zach. od Gostynia: *Bukownycza* alias *Szykorzino* 1420 KW V 308; *Sycorzino* 1421 KW V 313; *Sikorzyno* 1510 NKs 112; *Schikorzino* 1530, *Szykorzyno* 1563 SHGPn IV 444; *Szikorzino* 1564 InwBPozn 288; *Szikorzino* 1580–81 ŻDz XII 72; *Sikorzyno* 1622–24 PPOzn(Tab 1, 73); *Sikorzyn* 1889 SG X 608–9; *Sikorzyn*, -na *sikorzyński* 1970

UN 78, 11. — Od n. os. *Sikora*, z suf. -ino, wtórnice -in. Odnotowano również oboczną n. *Bukownica*, zob. *Bukownica* (1). Lit.: SHGPn IV 444 PPOzn 274. ZZ

Sikorzyn (2), wś, leszcz., gm. Rawicz, 4 km na płd.-wsch. od Rawicza: *Sikorzyn* 1553 Koz III 194; *Sikorzyno* 1775 PPOzn 274; *Sikorzyn* 1802–03 MpGillyPr; *Sykorzyn* 1832 MpRey nr 113; *Sikorzyn* 1889 SG X 608; *Sikorzyn*, niem. *Wiesebach* 1921 Sk X 80, 155; *Sikorzyn*, -na 1982 WUN III 221. — Nazwa niem. *Wiesebach*, wprowadzona przez administrację pruską, od ap. *Wiese* 'łąka' i *Bach* 'potok, strumień', nawiązuje do położenia wsi na podmokłych terenach nad rz. Dąbroczną. Lit.: PPOzn 274. ZZ/PS

Sikorzyn (3), os., dawniej wś, leszcz., gm. Śmigiel, 6 km na płd.-zach. od Śmigla: de *Sicorzino* 1391, *Sicorzino* 1393 Lek II nr 1432, 1484; de *Sicorzina* 1395 Lek I nr 1960; de *Sicoszin* (!) 1397, villam *Szicorzino* 1400 Lek II nr 2016, 2764; de *Szikorzina*, *Szykorzino* 1401, *Sycorzino* 1417, *Sycorzino* 1419 SHGPn IV 439; *Sicorzino* 1421 RWlkp III nr 888; *Siccorzino* 1425, *Sykorzyno* 1426, *Sycorzino*, *Sycorzino* 1428, *Szyecorzino* 1430, *Schykorzino* 1432, *Sykorzino* 1446, *Sikorzyno* 1462, *Szykorzyno* 1500 SHGPn IV 439; *Sicorzino* 1510 NKs 153; *Schykorzino* 1530 SHGPn IV 439; *Szikorzino* 1580–81 ŻDz XII 63; *Sikorzyno* 1622–24, *Sikorzyn* 1775 PPOzn(Tab 1, 62 i 7, 10); *Sikorzyn*, folw. 1889 SG X 608; *Sikorzyn*, folw. 1921 Sk X 96; *Sikorzyn*, -na 1982 WUN III 221. — Dawniej *Sikorzyno*, wtórnice *Sikorzyn*. Lit.: SHGPn IV 439–4; PPOzn 274. ZZ

Sikorzyn zob. **Sikorz**, **Sikorzyno** (1)

Sikorzyno (1), wś, gdań., gm. Stężyca, 8 km na płn.-wsch. od Kościerzyny: *Sicorino* 1284 Perl 349; *Sickorsin* 1368–1416 Zeit XI 14; *Sickorsin*, *Sikkorsin*, *Sicorsin* ok. 1400 Lor X 178; *Sykorczin* 1402–1415 MKart 150; *Sycorsin* (1437/38) GZ 116; *Sykorzyno* 1534 InwWloc 120; *Sikorzina* 1570 ŻDz XXIII 169; *Sykorzyno* 1583, *Sikowino* (!), *Sikorzyno* 1599 Font I–III 31, 453, 457; *Sikorzyno* 1648 RP 174; *Sikorzyno* 1682 Font V 100; *Sikorzyno* 1720, *Sikorzyno* 1749 Font XVI–XIX 535, 218; *Sykorzyn* 1796–1802 MpSchröt IX; *Sikorschin* — *Sikorzyn* 1879 KętN 17; *Sikorzyn*, niem. *Sykorschin* 1889 SG X 609; *Sykorschin* 1912 Bär 116; *Sikorzyno*, niem. *Sykorschin* 1921 Sk XI 29,

Sikorzyno

86; *Sikorzyn* (*Sykorsin*) 1925 Krzep 106; *Sikorzyno* 1952 UW 191; *Sikorzyno, -na* 1982 WUN III 221; gw. *səkʰoʀəno, -na, səkʰorski* Lor A 32. — Od n. os. *Sikora* lub od ap. *sikora*, z suf. *-ino*, okresowo *-in*. Lit.: MKart 150–1; Łuszczyńska, PMT V 81. WK

Sikorzyno (2), wś (?) zaginiona, leżała w okolicy Przeradowa i Strachocina, ostroł.: *Sykorzino*, prope Roszan 1431 MkM II nr 328; *Sikorzyno* 1487 SHGMz(MK 6, 199); *Sykorowo* 1499 SHGMz(MK 18, 122). — Obocznie n. w postaci *Sikorowo*. UB

Sikorzyno (3), os. zaginiona, leżała koło Bieganowa, pozn., gm. Kołaczkowo: *Byeganowo et Sykorzyno* 1515 Koz III 195. ZZ

Sikorzyno zob. **Sikorzyn** (1, 2, 3)

Sikorzynie Włóki zob. **Sikora**

Sikórz (1), wś, płoc., gm. Brudzeń Duży, 13 km na pñ.-zach. od Płocka: *Sicorowo* ok. 1240 KMaz I 345–6, przyp. XX; *Sicorowo* XIV MPH V 438; *Sicorze* 1382 Płoc I nr 49; *Sikorz* 1578 ŹDz XVI 4; *Sikorz* 1783–84 RejKor 565; *Sikorz* 1784 MpPerPł; *Sikorz* 1827 Tabella II 171; *Sikórz* 1839 MpKwat III 2; *Sikorz* 1889 SG X 608; *Sikórz* 1921 Sk I 109; *Sikórz, -korza* 1982 WUN III 221. — Dawniej *Sikorowe*, od n. os. *Sikora*, z suf. *-owo*; wtórnice *Sikorze*, z suf. *-*je*, następnie *Sikórz*, ze zmianą paradygmatu na męski i zwężeniem *o > ó*. Lit.: SHGPł 278–9. PS

Sikórz (2), wś, włoc., gm. Kikół, 12 km na pñ. od Lipna: *Sykorze* 1564 ŹDz XII 286; *Szikorz* 1577 Vlad XVII 89; *Sikorz* 1784 MpPerPł; *Sikorz* 1789 Borucki 36; *Sikorz* 1802–03 MpGillyPr; *Sikorz* 1827 Tabella II 171; *Sikorz* 1877 Zin II 146; *Sikorz* i *Sikorek*, dwie wsi 1889 SG X 608; *Sikorz* 1902 Przew II 158; *Sikorz* 1921 Sk I 163; *Sikorz* 1933 SkBy 1538, 1539; *Sikórz* 1952 UW 54; *Sikórz, -korza, sikorski* 1972 UN 180, 13. — Dawniej *Sikorze*, od n. os. *Sikora*, z suf. *-*je*. Później zmiana paradygmatu na męski i zwężenie *o > ó*. Lit.: Koz VII 106. KZ

Sikucin, dziś *Sikucin* i *Sikucin-Kolonia*, dwie wsi, sier., gm. Szadek, 7 km na zach. od Szadku: *Szichuczino, Sikuczino* 1417, *Sicuczino* 1424 Koz VII 106; *Szykuczyno* 1490 Matr I nr 2158; *Sikuczino nobilium* 1511 ŹDz XIII 187; *Sykuczyno* 1511/12 VisitGn 250; *Sykuczyn* 1511–23 ŁLB I 440; *Szykuczyno* 1552 ŹDz XIII 228; *Sikucin*

1783–84 RejKor 182; *Sykuczyn* 1802–03 MpGillyPr; *Sikucin* 1827 Tabella II 171; *Sikucin* 1859 MpChr; *Sikucin* 1889 SG X 609; *Sikucin* 1921 Sk II 102; *Sikucin, -cina, sikuciński* 1972 UN 50, 47; *Sikucin, -na* 1982 WUN III 221; *Sikucin-Kolonia, -na-Kolonii, sikuciński* 2009 DzU nr 220, poz. 1730; *Sikucin, -na, sikuciński, Sikucin-Kolonia, -na-Kolonii, sikuciński* 2013 DzU poz. 200; gw. *śikućin, -na, śikućki*. — Od n. os. *Sikuta* SSNO V 75 (: *sikać* ‘pryskać wodą, moczyć’), z suf. *-ino*, wtórnice *-in*. Obecnie dwie wsi, stąd druga n. zestawiona, z członem od ap. *kolonia*. Lit.: Nieckula, *-ov-* 307. PD

Sikuty, wś, rad., gm. Chynów, 9 km na wsch. od Grójca: *Sijkuthy* 1540 Czer 17 dod.; *Sikuty* 1576 ŹDz XVI 237; *Sikuty* 1783 MpPerMz; *Sikuty* 1827 Tabella II 171; *Sikuty* 1839 MpKwat IV 4; *Sikuty* 1889 SG X 609; *Sikuty, -kut, sikucki* 1971 UN 127, 14. — Od n. os. *Sikuta*, w l. mn. Lit.: GórnRWłkp 139; KopRad 403. UB

Sikuty zob. **Fałęcin** (4), **Pomaski-Sikuty**

Silben zob. **Lemany** (2)

Silber zob. **Sulibórz, Suliborek**

Silberbach zob. **Strużyna** (1)

Silberberg zob. **Radzimowice** (2), **Srebrna Góra** (2), **Święciechów**

Silberkopf zob. **Strzybnik**

Silbersdorf zob. **Srebrniki, Starzyce** (4)

Silc zob. **Silec**

Silce zob. **Sielec** (2)

Silcia zob. **Sólca**

Silczna zob. **Sylczno**

Silczno zob. **Sylczno**

Silec, wś, olszt., gm. Srokowo, 13,5 km na pñ.-zach. od Węgorzewa: *Schiltzen* s. *Schülzen* ok. 1780 HAPr IV 367, 373; *Schültzen* od. *Schiltzen* 1785 Goldb III 205; *Gr., Kl. Schülzen* 1796–1802 MpSchröt XI; *Gr., Kl. Schülzen* 1820 Wald 133; *Schulzen, Silc, -u* ok. 1859 SzcześTeka 27; *Gr., Kl. Schülzen* — *W., M. Silec* 1879 KętN 208; *Silec*, niem. *Schuelzen* 1889 SG X 610; *Schülzen* — *Silec, -lca, silecki* 1946 MPol XXV nr 142; *Silec, -lca* 1982 WUN III 221; gw. *śilice* NitschPis III 283. — Wieś założona w 1437 r.; n. od prus. n. jez. *Siltis, por. *Siltzen* 1576 Biolik 207, ta od **silt-*, lit. *šiltas*, łot. *silts* ‘ciepły’, lit. *šiltis* ‘ciepło’, adaptowanej do j. pol. jako *Silec*. Nazwa niem., z adideacją do n. os. *Schulze* (: *Schultheiß*) Gott 448,

przejściowo zapisywana z niem. członami *Gross*, *Klein*, pominiętymi w n. polskiej. Lit.: Kętrzyn. Z dziejów miasta i okolic, 1978, 222–3; Biolik 207; Biolik, HE VIII 233–4; Przybytek, Onom XXX 88; PrzybBalt 263. RP

Silesen zob. **Żeleżno**

Silewońki zob. **Siliwonki**

Silginy, wś, olszt., gm. Barciany, 11 km na pñ.-wsch. od Korsz: *Swilligen* 1402, *Swilgen*, *Swylgynen* 1419 Ger 179 (tu?); *Swilgin* 1422, *Swilgen* 1437, *Swylgynne* 1437 GZ 29, 53, 67; *Schwylgynnen* 1528 HAPr V 33; *Schwylgynnen* 1575 HAPr V 33; *Schwylgynnen* 1602–04 HAPr V 33; *Sillginnen* ok. 1780 HAPr IV 379; *Silginnen*, maj. 1789 Goldb I 211; *Sillginnen* 1796–1802 MpSchröt XI; *Silginnen*, maj. 1820 Wald 124; *Silginnen* 1889 SG X 610; *Silginnen* — *Żylin*, dw. 1946 Ley I 24; *Sillginnen* — *Silginy*, *-in*, *silgiński* 1948 MPol XXVI nr 78; *Silginy* — *Sillginnen*, os. 1951 Rosp 290; *Silginy*, *-gin* 1982 WUN III 221. — Pruska n. *Swilgīn-ai lub *Swilijīn-s, z suf. *-īn-* lub złożonym *-ij-īn-* (o ile identyfikacja pierwszych zapisów jest prawidłowa), w zapisach zniemczonych oddanym przez grafem *-ig*, *-g* (Ger 220–1, 248). Do podstawy por. lit. n. m. *Žvilgiaĩ*, prus. n. os. *Swilge* TAP 102, n. m. *Swilgīten*, *Swilligen*, lit. n. os. *Svilas* Ger 179. Etymologia ta sama, co lit. n. os. *Žvilius*, *Žvilūs* (: *žvilūs*, *žvilgus* 'łśniący; chyłący, pochylający się', *žvilti* 'łśnić, błyszczeć; chylić się, pochylić się' SESmocz 796, 229) Lpvž II 1352–3 lub lit. n. os. *Svilas*, *Svilys* (: *svilti*, *svėlti* 'opalać, osmalać; palić, tlić się' SESmocz 618, *sviliūs* 'coś osmalonego, opalonego; kto długo pali fajkę') Zinkevičius 202, Lpvž II 868. Nazwa *Silginy*, nadana po 1945 r., jest adaptacją graficzno-słowotwórczą niem. *Sillginnen*. G. Leyding spolonizował n. jako *Żylin* (adideacja do ap. *žyla*, suf. *-in*). Lit.: Kętrzyn. Z dziejów miasta i okolic, 1978, 223; PrzybBalt 263. RP

Silec zob. **Siedlec** (11, 12), **Sielec** (2)

Silice, olszt., gm. Purda, 11 km na pñd.-zach. od Olsztyna: *Qwidlitz* 1755 MpEnd; *Quidlitz* 1789 Goldb II 148; *Schidlitz* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Quidlitz* (*Szylice*) 1820 Wald 169; *Quidlitz* — *Silice* 1879 KętN 197; *Kwilice*, *Silice*, niem. *Quidlitz* 1884 SG V 33; *Quidlitz* al. *Kwilice* 1888 SG IX 337; *Silice* al. *Kwilice*, niem. *Quidlitz* 1889 SG X 610; *Silice* — *Quidlitz* 1941

Choj 127; *Quidlitz* — *Silice*, *-ic*, *silicki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Silice*, *-lic* 1982 WUN III 221; gw. *šil'ice*. — Dawniej *Kwilice, od n. os. **Kwil(a)*// **Kwiel(a)*, por. *Kwilec(zs)ki*, *Kwiliński* SSNO III 218–9, z suf. *-ice* lub *-ec*, albo od n. os. *Kwilić*//*Kwielic*, w l. mn. W zapisach niem. wtórne wtrącone *-d-* oraz nieuzasadniona zmiana grupy nagłosowej *kw-* > *s-//š-*, z adideacją do niem. n. os. *Schill*, *Schille* Gold 432, 433, Brech II 510. W XIX w. nazwa spolonizowana jako *Szylice*, *Silice*, por. n. os. *Silec*, *Żylice* SSNO VI 377; por. także objaśnienie n. m. *Filice* (zmiany nazwy: *Kwilice* > *Chwilice > *Filice > *Silice*, z mazurskim rozwojem w', f > ź, ś). RP

Siliczno zob. **Sylczno**

Silingental zob. **Swojków** (2)

Silingtal zob. **Sulistrowiczki**

Silinko zob. **Sielinko**

Silino zob. **Sielinko**, **Silna**, **Silno** (2)

Siliwonki, wś, biał., gm. Huszlew, 13 km na pñn.-zach. od Międzyrzecza Podlaskiego: *Sieliwonki* 1590 SHGPd(MK nr 135, k. 754–757); Siolo *Szielawonki* 1591 AWAK XIV 405; *Siliwonki* 1644 AWAK XXXIII 338; *Siliwonki* 1676 SHGPd(CzRkps nr 1099); *Silewońki* 1827 Tabella II 171; *Siliwonki* 1889 SG X 610; *Siliwonki* 1921 Sk IV 43; *Siliwonki*, *-nek*, *siliwoński* 1971 UN 128, 16. — Początkowo *Sieliwonki*, od n. os. pochodzenia wschł. *Sieliwonko, w l. mn., por. nazw. *Sielewonko*, *Sielewońko* RymSEN II 418. Postać *Sielawonki* pod wpływem brus. akania lub wskutek adideacji do ap. *sielawa*. Od XVII w. *Siliwonki*, w wyniku zwiężenia *e* > *i* w otoczeniu spółgłosek miękkich. EB

Silkow zob. **Żelki**, **Żelkowo**, **Żelkówko**

Sillginnen zob. **Silginy**

Silligsdorf zob. **Sielsko**

Sillmenau zob. **Sulimów** (1)

Silma, cz. Nejdyków, dawniej wś, olszt., gm. Iława: *Steinersdorf* XVI (?) KętL 207; *Steinersdorf*, wś i folw. 1789 Goldb II 233; *Kl. Steinersdorf* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Kl. Steinersdorf* — *Silma* 1879 KętN 102; W *Silmie* 1882 KętL 207; *Silma*, niem. *Klein Steinersdorf* 1889 SG X 611; *Kl. Steinersdorf* 1920 MpHAPr I; *Klein Steinersdorf*, *Silmsee* — *Silma*, wś 1946 Ley I 102; *Klein Steinersdorf* — *Silma*, *-my*, *silmiański* 1950 MPol nr A-8; *Silma* — *Klein Steinersdorf*, os. 1951

Silna

Rosp 290; *Silma*, -my 1982 WUN III 221. — Nazwa niem. *Steinersdorf*, od n. os. *Steiner* Gott 473 + *Dorf* 'wieś', od XVIII w. z członem *Klein*, odróżniającym wobec n. *Gross Steinersdorf*, dziś *Kamionka* (28). Nazwa niem. *Silmsee*, pol. *Silma*, od n. jez. *Silm*, por. *Silve* 1297, *Silbe* 1324, *Silmen* 1595, *Silm* 1931 Ley II 318, + ap. See 'jezioro'. Hydronim prawdopodobnie pochodzenia prus. *Sil-uw-is, o etymologii jak lit. n. w. *Sylŷs*, *Sil-upis*, fot. n. ter. *Silū-purvs*, *Silū-plava* Vanagas LHEŽ 298. Rdzeń **sil-* niejednoznaczny, może od prus. *silo 'puszcza, las', lit. *silas*, fot. *sils* Fr 982 lub **sil-* zachowujący staroeuropejskie znaczenie 'cichy, spokojny'. Nazwa utworzona za pomocą suf. -*uv-*, w zapisach źródłowych oddanego jako -*v/-b-* (zanik *u*). Trudna do objaśnienia zmiana *v* > *m* dokonała się już przed XII w. Nazwa *Silma* powstała wskutek zmiany rodzaju w odróżnieniu od n. jez. *Silm*. Lit.: Cramer, *Geschichte des vormaligen Bisthums Pomesanien*, 1884, 207. RP

Silna, dziś *Silna* i *Silna Nowa*, dwie wsi, gorz., gm. Pszczew i Miedzichowo, 10 i 7,5 km na pñ. od Trzciela: *Szyedlnya* 1475 Koz III 187; *Szyedlna* 1508, *Syedlna* 1520, *Sielna* (1521)XVIII, *Szedlna* 1535, *Silna* 1563 SHGPn IV 445; *Sidlna* 1564 InwBPozn 283; *Silna* 1580 ŹDz XII 27; *Silino* 1619, *Sielna* 1622–24 PPozn(Tab 3, 12); *Silna* 1789 PPozn(Tab 3, 12; 1, 27 i 6, 307v); *Silna* al. *Silno*, *Silna Nowa* al. *Nowesilno*, niem. *Neuschilln* 1889 SG X 611; *Silna*, niem. *Schilln*, *Silna Nowa*, niem. *Neu Schilln* 1921 Sk X 47, 54, 155; *Silna*, -ny 1981, *Nowa Silna*, -wej -nej 1982 WUN III 221, II 550; po zmianie *Silna Nowa*, -ej -ej, *silnieński* 2005 DzU nr 264, poz. 2208; gw. *śilna*, -nyj, *śil'iŷski*. — Dawniej *Siedlnia*, od stp. ap. *siodło 'wieś, osada' (por. *Siedlce*, *Siedlec*), z suf. -*n(i)a*. W n. uproszczenie grupy -*dl-* > -*l-*, a następnie przejście -*eL-* > -*iL-*. Po podziale wsi do n. drugiego obiektu dodano człon *Nowa*. Lit.: SHGPn IV 445–6; PPozn 271. ZZ

Silnau zob. **Zielnowo** (3), **Zielonowo** (1a)

Silnica, wś, częst., gm. Żytno, 17,5 km na pñ. od Koniecpola: *Sedlec*z (1358)XVIII, *Sedlecza*, *Sedlnicza* 1389; *Sedlnicz* 1391, *Szedlnicza* 1398 SHGŁęcz II 96; *Szidlnicza*, *Szydlnicza* 1511 ŹDz XIII 205; *Silnycza*, *Syedlnicza maior* 1511–23 ŁLB I 510, 615; *Schydlnicza*, *Sylnycza* 1511–23 ŁLB II 210–1; *Silnicza maior* 1552, *Sidlnica* 1553

ŹDz XIII 277; *Sielnica* 1802–03 MpGillyPr; *Sielnica* 1827 Tabella II 168; *Silnica Wielka*, *Sielnica* 1889 SG X 611–2; *Silnica Wielka* 1921 Sk II 93; *Silnica*, -cy, *silnicki* 1972 UN 48, 123; gw. *śelńica*, -cy, *śelńicki*. — Dawniej *Siedlec*, *Siedlca*, *Siedlnica*, por. n. *Siedlce*, *Siedlec*. Następnie uproszczenie grupy -*dl-* > -*l-*, przejście -*eL-* > -*iL-*, stąd powstać *Silnica*. Okresowo n. występowała z członem odróżniającym od przym. łac. *maior*, pol. *wielki*. Lit.: SHGŁęcz II 96. PD

Silniczka, wś, częst., gm. Żytno, 16,5 km na pñ.-zach. od Włoszczowy: *Syelniczka* 1511–23 ŁLB II 214; *Silnycza* 1552 ŹDz XIII 276; *Sielniczki* 1783–84 RejKor 67; *Sielniczka* 1802–03 MpGillyPr; *Sielniczka* 1827 Tabella II 168; *Silniczka* 1889 SG X 612; *Silniczka* 1921 Sk II 87; *Silniczka*, -ki, *silnicki* 1972 UN 48, 71. — Od n. m. *Silnica* w formie deminutywnej, z suf. -*ka*, okresowo też w l. mn. PD

Silno (1), wś, bydż., gm. Chojnice, 10,5 km na pñ.-wsch. od Chojnic: gutern *Frankenhayn* (1346)1400 PrUr IV 69; *Frankenhayn* (1358)1400 PrUr V 389; *Frankenhagen* 1358 HKS nr 69; *Frankahagen*, *Frankinhain* (1359), *Vrankenhausen* 1360, *Frankenhoen* 1361 PrUr V 453, 529, 556; *Silno* 1368 Lor X 178; *Frankenhagen* 1485 Font XI–XV 215; *Franckenhagen* alias *Szidno* 1570 ŹDz XXIII 206; *Sziedno* 1570 Lumalb 120; *Sylno* 1602 LuPrus 308; *Sielno* 1648 RP 184; Wieś *Silno* Niemiecka 1664 Font XXXII 194; *Silno* 1682 Font V 123; ad Ecclesiam *Silnensem* 1722 Font XI–XV 228; *Frankenhagen* 1796–1802 MpSchröt XIV; *Frankenhagen* — *Silno* 1879 KęTn 70; *Silno*, niem. *Frankenhagen* 1889 SG X 612–3; *Silno*, niem. *Frankenhagen* 1921 Sk XI 13, 86; *Silno* 1933 SkBy 1539; *Silno* 1952 UW 49; *Silno*, -na, *sileński* 1972 UN 176, 41; *Silno*, -na 1982 WUN III 221. — Dawniej n. niem. *Frankenhagen*, od ziemie n. os. *Frank(en)* Gott 267 i -*hagen* 'ogrodzenie' Lübben 133. Nazwa pol. *Si(ed)lno* od ap. *siodło (< *sedlo), z suf. *-*ŷno*; zmiana na *Silno* w wyniku uproszczenia -*dln-* > -*ln-* i przejścia -*eL-* > -*iL-*. Lit.: Borek, -*bn-* 209. WK

Silno (2), wś, tor., gm. Obrowo, 8 km na pñ.-wsch. od Aleksandrowa Kujawskiego: *Selino* 1250 Kuj 187; *Szelino* 1262, *Selino* 1295, *Zelino* 1391 CdP II 617, 128, 785; *Silino* 1598 InwWłoc 50; *Silino* 1628–32 Luwłkp 61; *Silno* 1783–84

RejKor 839; *Silno* 1784 MpPer Pł; *Szylno* 1802–03 MpGillyPr; *Silno* 1825 Gawarecki 153; *Schillno* — *Silno* 1879 Kętn 123; *Silno*, niem. *Schilno* 1921 Sk XI 86; *Silno* 1933 SkBy 1539; *Silno* 1967 SM 1029; *Silno*, -na, *sileński* 1972 UN 187, 20; *Silno*, -na 1982 WUN III 221. — Dawniej *Sielino*, od n. os. *Siela* (por. *Sielic* 1343) RymSEN II 418, z suf. -ino, -in. Zmiana *Sielino* > *Silino* > *Silno* w wyniku przejścia -eL- > -iL- oraz wymiany sufiksu -ino na -no. Nazwa niem. jest substytucją fonetyczną n. pol. Lit.: Koz VII 102; BańMorf 140. KZ

Silno Male, wś, ziel., gm. Wymiarki, 10 km na pñ.-zach. od Gozdniczy: *Kleinselten* 1540 J III 740; *Klein Selten* 1543, 1573, 1624 CdSil XXXII 97, 69, 71; *Klein Selten* 1679 J III 288; *Klein Selten* 1736 MpWielSag; *Selten*, *Klein-* 1787 Z VII 112; *Klein-Selten* 1845 K 631; *Klein-Selten*, dłuż. *Żelatowk*, *żelatowcański* 1928 Muka III 189; *Klein Selten* — *Silno Male*, -na -ego, *sileński* 1948 MPol XXV nr 14; *Silno Male*, -na -lego 1982 WUN III 221. — Nazwałuż. *Żelatowk* od n. m. *Żelatow* (niem. *Gross Selten*, zob. *Straszów*), z suf. -k, ta od n. os. *Żelat(a)*//*Żelata* < *Żelimir*, *Żelislaw*, *Żeleta* Muka III 189, HosŠram II 814, 817, por. pol. n. os. *Żełeto* SSNO VI 361. Nazwę zniemczono jako *Klein Selten*; dodatkowy człon od przym. *klein* 'mały' dla odróżnienia od *Gross Selten*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Silno Male*. Lit.: SNGŚI XII 94. PS

Silnowice zob. **Synowice**

Silnowo, wś, kosz., gm. Silnowo, 7,5 km na pñ.-zach. od Bornego Sulinowa: *das Vorwerk Eulenburg* 1784 Brüg II 749; *Eulenburg* 1789 MpGillyPom; *Eulenburg* — *Silnowo* 1947 MPol XXVI nr 37; *Silnowo*, -wa 1982 WUN III 221. — Dawna n. niem. od *Eule* 'sowa' + *-burg*. Nazwa *Silnowo* wprowadzona urzędowo po 1945 r. Lit.: RospSEMIG 349. BCz

Silnowo zob. **Synowice**

Silpia, dziś *Silpia Duża* i *Silpia Mała*, dwie wsi, kiel., gm. Włoszczowa, 13 i 12 km na pñ.-zach. od Włoszczowy: *Sielpia* 1791 MpPerSd; *Silpia* 1808 MpWGal VII; *Sielpia* 1827 Tabella II 168; *Silpia*, wś i młyn 1877 Zin II 146; *Silpia* 1902 Przew II 158; *Silpia Duża*, *Silpia Mała*, dwie wsi 1921 Sk III 140; *Silpia Duża*, -pii -zej, *Silpia Mała*, -pii -lej, *silpiowski* 1970 UN 35, 35; *Silpia*

Duża, -pi -zej, *Silpia Mała*, -pi -lej 1982 WUN III 221. — Od n. os. *Si(e)lp*, o niejasnej etymologii. Nazwa wsi związana zapewne z osobą kuźnika wymienionego w tym dokumencie, por. item pratum penes fluvium Pylcza fuit aliquando bonum et iacet inter prata Goszczensky ex una parte, et ex alia mineratoris dicti *Syelp* 1511–23 LLB I 549. Forma *Sielpia* ze zmianą paradygmatu. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. *duży*, *mały*. Lit.: KopKiel 88; NaSand 154–8; BańMorf 81. IN

Silpie zob. **Sielpia**

Silpie Ruda zob. **Sielpia**

Silsterwitz zob. **Sulistrowice (2)**, **Sulistrowiczki**

Silva zob. **Kątna**

Silvae zob. **Dębica (5)**

Silwen zob. **Selwa**

Silzkeim zob. **Gumniska (2)**

Silki zob. **Świercze-Siółki**

Simanaw zob. **Szymany (4)**

Simbsen zob. **Szymocin**

Simbsforst zob. **Szymocice**

Simesgut zob. **Marciniaki**

Simionnek zob. **Ziemianek**

Simiriwo zob. **Świemirowo**

Simkau zob. **Siemkowo**

Simken zob. **Szymki (2)**

Simmatzig zob. **Smardzko**

Simmenau zob. **Dziemiony**, **Szymonków**

Simnau zob. **Dziemiony**, **Szymonowo**, **Szymonówko**

Simonen zob. **Szymany (4)**

Simonia zob. **Siemonia**, **Symonia**

Simonowicze zob. **Simuny**

Simonsbruck zob. **Szymany (4)**

Simonsdorf zob. **Kruszwini**, **Szymankowo**

Simonshof, wś zaginiona, leżała w ziemi świdwińskiej: *Simonshof* 1445 SHGNM(Repertorium nr 1042). — Nazwa niem. od im. *Simon* Gott 461 + ap. *Hof* 'dwór'. BCz

Simonshöh zob. **Siodlkowice (2)**

Simony zob. **Simuny**

Simoradz, wś, biel., gm. Dębowiec, 3 km na pñ.-zach. od Skoczowa: *Tilo de Semoradz* (1286) XIV SUR V 208; in *Semoraz* ok. 1300 CdSil XIV 111; *De Zimoracz* 1335 MPL I 373; von *Siemorads* 1436, *Siemoradz* 1447, *Schimoradz* 1447, *de Semoradz* 1472, *Sedmoradsky*, z *Semoradzu* 1575,

Simötzel

w *Semoradzu* 1577, na *Semoradzji* 1592, na *Semoradzu* 1603 Mrózek 159; *Siedmioracz* 1652, ex villa *Sedmoracz*, In villa *Sedmoraczy* 1679, in pago *Siemorat* 1687/88 J II 30, 269, 583; na *Dolnim Semoradzi*, statek *horni y dulni Semoradz* 1687–94, na *Hornim y dulnim Semoradzi* 1703, *Siemoradz* 1722 Mrózek 159; *Simoradz* 1736 MpWielTesch; *Schymoratz* oder *Sziororadz* 1804, Dorf *Schimoradz* slavisch *Simoradz* 1836 Mrózek 159; *Sziororac* ok. 1845 MpRey nr 210; *Simoradz*, *Schimoradz* 1889 SG X 615; *Sziororac* 1889 CdSil XIV 111, przyp. 357; *Simoradz* 1921 Sk XII/2, 5; *Simoradz*, -*dza* 1982 WUN III 221. — Od n. os. *Siemorad, z suf. *-*jb* (por. n. os. *Siemirad* oraz *Siemoradz* SSNO V 61, 63, której pierwsze poświadczenie *Zemoras* pochodzi z 1415 r.). A. Bańkowski proponuje odczytywać jednak n. jako *Siemorasz*. Okresowo *Siedmioradz*, z wyrównaniem do liczebnika *siedem*. Nazwa okresowo z dodatkowymi członami od czes. *dolní* ‘dolny’ i *horní* ‘górný’ na określenie części wsi. Lit.: BorGŚI 125; SNGŚI XII 94; Mrózek 159; Bańkowski, SIOcc XLII 10. PS

Simötzel zob. **Siemyśl**

Simsdorf zob. **Gostomia** (1)

Simssen zob. **Marciniaki**

Simuny, wś, biał., gm. Juchnowiec Dolny, 10,5 km na pñ.-wsch. od Suraza: *Szymanowiczy* 1558, *Simonowicze*, od *Simonowicz* 1562, *Szymany* 1676, *Szymony* 1775–89 Kond 182; *Simony* 1889 SG X 615; *Simony* 1921 Sk V 18; *Simuny*, -*mun* 1982 WUN III 221; gw. *śimany*, -*ou*, *śimanski*. — Początkowo *Szymanowiczy*, następnie *Simonowicze*, od wschłow. n. os. *Siman*, *Simon* (: im. cerkiewnego *Simeon*, pol. *Szymon*) BiryłaBA III 113–4, z suf. -*owiczy*, później -*owicze*. W XVII–XVIII w. n. w l. mn. *Szymany*, *Szymony*; od XIX w. *Simony*, gw. *Simany*. We współczesnej postaci *Simuny* regularna zmiana -*oN-* > -*uN-*. Lit.: Kond 182. EB

Siniarzewo, wś, włoc., gm. Koneck, 16 km na pñd. od Aleksandrowa Kujawskiego: *Svinarevo* 1280 Kuj 357; *Swynarzew* 1309 Cdp II 187; *Swinarzewo* 1418 Koch nr 220; *Swynarzewo* 1489 Lupbrz 109; *Swiniarzewo* 1527 Vlad XI 73; *Szwiniarzewo* 1557–66 ŻDz XIII 6; *Swiniarzewo* 1634 Rpodbrz 217; *Swiniarzewo* 1674 Rpog 136; *Siniarzewo* 1783–84 ReJKor 861; *Siniarzewo* 1796 PerOpis IX; *Siniarzewo* 1827 Tabella II 171; *Sinia-*

rzewo 1839 MpKwat II 2; *Siniarzewo*, *Siniarzewo* poduchowne 1881 Borucki 357; *Siniarzewo* 1889 SG X 617; *Siniarzewo* 1921 Sk I 96; *Siniarzewo*, -*wa*, *siniarzewski* 1971 UN 172, 23; *Siniarzewo*, -*wa* 1982 WUN III 221. — Dawniej *Świniarzewo*, od ap. *świniarz* ‘pasterz świń’ Sstp IX 78 lub od n. os. *Świniarz* RymSEN II 590, z suf. -*ewo*. Później *Siniarzewo*, w celu uniknięcia pejoratywnych skojarzeń z ap. *świnia* (adideacja do przym. *siny*). Lit.: Nieckula, -*ov-* 208; Buczek 55. AG

Siniawa zob. **Sieniawa** (1)

Sinica zob. **Sielnica**

Siniec (1), wś, olszt., gm. Srokowo, 11 km na pñn.-wsch. od Kętrzyna: *Blauensteyn* 1528, 1575, 1602–04 HAPr V 32; *Blaustein* 1763 Biolik 160; *Blaustein*, *Groß* ok. 1780 HAPr IV 196; *Groß Blaustein*, wś 1789 Goldb I 19; *Gr. Blaustein* 1796–1802 MpSchröt XI; *Gr. Blaustein* 1820 Wald 138; *Gross Blaustein* — *Blusztyn*, *Siniec*, wś 1946 Ley I 31, 191; *Gross Blaustein* — *Siniec*, -*ńca*, *sinięcki* 1949 MPol XXVII nr 92; *Siniec*, -*ńca* 1982 WUN III 221. — Według historyków wieś powstała w końcu XIV w.; n. wsi łączy się z nazw. prokuratora kętrzyńskiego Henryka von Plauena (1404–06). Dawniej n. niem., od n. os. *Blau*, *Blauen* Gott 117 lub od przym. *blau* ‘niebieski, modry; siny’ + *Stein* ‘kamień’; człon odróżniający *Gross* ‘wielki’ antonomiczny wobec *Klein Blaustein*, dziś *Sińczyk* (cz. wsi). Nazwa spolonizowana jako *Blusztyn*; po 1945 r. ustalono n. *Siniec*. Lit.: Kętrzyn. Z dziejów miasta i okolic, 1978, 223–4; Biolik 160; Biolik, HE XVIII 174–5. RP

Siniec (2), wś, zamoj., gm. Żółkiewka, 24 km na zach. od Krasnegostawu: Vw. *Siniec* 1914 KdwR(M 38); *Siniec*, folw. 1933 SkBy 1540; Fw. *Siniec* 1938 Mp-100(45-36); *Siniec*, kol. 1967 SM 1029; *Siniec*, -*ńca*, *sinięcki*, wś 1970 UN 111, 42; *Siniec*, -*ńca* 1982 WUN III 221. — Od przym. *siny*, z suf. -*ec*. Niewykluczone, że pierwotnie *Sieniec (od ap. stp. *sieñ* ‘przedsionek; pokój; dom, pałac’ Sstp VIII 190 lub od *sieno* ‘siano’, z suf. -*ec*), z przejściem *e* > *i* między miękkimi spółgłoskami. Lit.: CzChelm 191. BCz

Siniechowo, wś, szczec., gm. Wolin, 7 km na pñd.-wsch. od Wolina: inter *Schynnechow* et Conowe 1299 PU III 380; pratum *Sinnechowe* (1303)1313 PU IV 92; *Schinnechow* 1618 MpLub; *Schinchow* 1756 RzDuma II 51; *Schinchow* 1789

MpGillyPom; *Schinchow* 1829 MpUMbl 863; *Schinchow* — *Siniechowo*, -wa, *siniechowski* 1947 MPol XXV nr 111; *Siniechowo*, -wa 1982 WUN III 221. — Od n. os. *Sinochl//Synoch* SSNO V 75, 76, z suf. -ow. Nazwa zniemczona jako *Schinchow*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Siniechowo*. Lit.: TrautmElb I 103; RzDuma II 51. BCz

Sinki, dwie wsi, włoc., gm. Bądkowo i Koneck, 15 km na płd. od Aleksandrowa Kujawskiego: de *Swinky* 1398, 1410 Koz V 380; *Swinki* 1418 Koch nr 289; *Swynky* 1489 Lupbrz 109; *Szwinkj* 1527 Vlad XI 73; *Szwinki* 1557–66 ŻDz XIII 6; *Swinki* 1634 Rpodbrz 217; *Swinki* 1674 Rpog 136; *Sinki* 1783–84 RejKor 861; *Sinki* 1796 PerOpis IX; *Swinki* 1827 Tabella II 216; *Sinki* 1839 MpKwat II 2; *Swinki*, *Swinki* z folwarkiem, *Swinki* holendry 1881 Borucki 357, 367; *Sinki*, właściwie *Swinki*, *Szwinki*, folw. i *Sinki* holendry 1889 SG X 621; *Sinki*, folw., *Sinki I*, *Sinki II*, *Sinki-Holendry* kol. 1921 Sk I 96; *Sinki* 1952 UW 45; *Sinki*, -nek, *sinecki*, wś, *Sinki Kolonia*, -nek -ni, *Sinki Oleńdry*, -nek -drów, cz. Sinek 1972 UN 172, 23; *Sinki*, -nek wś 1982 WUN III 222. — Dawniej *Świnki*, od n. os. *Świnka* SSNO V 408, w formie pluralnej. Później *Sinki*, w celu uniknięcia skojarzeń z ap. *świnia*, *świnka*. Okresowo n. z członami odróżniającymi od ap. osadniczych *kolonia* 'osada', *oleńdry//holendry*, zob. *Holendry* (1). Z osady filialnej wyodrębniła się wieś o tej samej n. Lit.: GórnRWlkp 28. AG

Sinnica zob. **Sielnica**

Sinogać zob. **Synogać**

Sinogóra, wś, ciech., gm. Lubowidz, 9,5 km na płn.-zach. od Żuromina: *Swynyagora* 1454 SHGPł 279; *Swiniagora* 1578 ŻDz XVI 40; *Swinagora* 1784 MpPerPł; *Swiniagora* 1808 MpTex VI; *Swinia góra* 1827 Tabella II 215; *Siniagóra* 1839 MpKwat III 1; *Sinogóra* 1889 SG X 622; *Sinogóra* 1921 Sk I 92; *Sinogóra*, -ry 1982 WUN III 222. — Pierwotnie n. *Świniagóra*, w formie złożenia, od stp. przym. *świni* 'związany ze świnia, świni służący' Sstp IX 78 i ap. *góra*. Wtórnie *Siniagóra*, *Sinogóra*, w wyniku adideacji do przym. *siny* i unikania skojarzenia z ap. *świnia*. Lit.: SHGPł 279. PS

Sinoleka, wś, siedl., gm. Kałuszyn, 6,5 km na wsch. od Kałuszyna: *Sienna Łąka* 1540 SHGLiw (materiały) 161; *Ssyanna Łaka* 1540, *Syenna*

Łaka 1541 KowMat(ASK I 46, 114 i 80v); *Szenna Łąka* 1563 ŻDz XVI 418; *Syenna Łąka* 1567, *Sienna Łąka* 1578 KowMat(ASK I 38, 592v i 27, 980); *Siennaląka* 1663, *Sienna Łąka* 1673 KowMat(ASK I 65, 843v i 76, 885v); *Sinoleka* 1783–84 RejKor 763; *Sinoleka* 1795 MpPerPd; *Sinoleka* 1827 Tabella II 171; *Sinoleka* 1839 MpKwat V 4; *Sinoleka* 1889 SG X 622; *Sinoleka* 1921 Sk IV 115; *Sinoleka*, -ki 1982 WUN III 222. — Dawniej *Sienna Łąka*; człón pierwszy od przym. *sienny* (: *siano*), człón drugi od ap. *łąka*. Później transformacja w złożenie, z redukcją geminaty -nn- i adideacją do *siny*. Lit.: SHGLiw(materiały) 161. UB

Sinowice zob. **Synowice**

Sinsterwitz zob. **Sulistrowice** (2)

Sintaki zob. **Zyndaki**

Sinzłow zob. **Żelisławiec**

Sińce, os. dawniej wś, kosz., gm. Białogard, 9 km na płd.-zach. od Białogardu: *Schintze* 1540 PomKirch II 61; *Schintze* 1618 MpLub; *Schinz* 1789 MpGillyPom; *Schinz* 1804 RzDuma I 278; *Schinz* — *Sińce*, *Sińc*, *siniecki* 1947 MPol XXV nr 111; *Sińce*, *Sińc* 1982 WUN III 222. — Zapewne od n. os. *Sinieć* lub *Synieć* SSNO V 65, 76, 266, w formie pluralnej. Według E. Rzetelskiej i J. Dumy n. niejasna. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sińce*. Lit.: RzDuma I 278. BCz

Sińczyca, wś, kosz., gm. Darłowo, 6 km na płd.-zach. od Darłowa: *Schöningswalde* 1784 Brüg II 830; *Schöningswalde* 1789 MpGillyPom; *Schöningswalde* — *Sińczyca*, -cy, *sińczycki* 1947 MPol XXVI nr 37; *Sińczyca*, -cy 1982 WUN III 222. — Dawna n. niem. od n. os. *Schöning* (: *schön* 'piękny') Gott 443 i od ap. *Wald* 'las'; miejscowość została założona na wykarczowanej części lasu Krakowiec. Nazwa *Sińczyca* wprowadzona urzędowo po 1945 r. BCz/PS

Sińkiewiczze zob. **Sienkiewiczze**

Siodkowo zob. **Siodlkowo**

Siodła, wś, kiel., gm. Zagnańsk, 8,5 km na płn.-wsch. od Kielc: *Siodła Zagd.* 1915 Kdwr(G 38); *Zagn. Siodła* 1929 Mp-100(45-31); *Siodła* 1961 Mp-25(Kielce); *Siodła*, -del, cz. Jaworza 1966 UN 23, 88; *Siodła*, -del 1982 WUN III 222. — Od ap. *siodło* w znaczeniu 'osada, osiedle' (por. *Siedlec* (1), *Siedlce* (1), *Siodło* (1)), też 'rodzaj zagłębienia między dwoma wzniesieniami, przełęcz górska', w l. mn. Okresowo n. z członem od

Siodlary

n. m. *Zagdańsk*, później *Zagnańsk*. Lit.: KopKiel 105. IN/PS

Siodlary, przys., dawniej wś, opol., gm. Kamiennik, 7 km na płn. od Otmuchowa: *Sodlare*, *Sodlar* ok. 1300 CdSil XIV 28, 32; *Settelerdorf* 1361 K 580; *Settelerdorf* 1388, *Setlerdorf* 1425 Onom XIX 27; *Satteldorff* 1638 J I 123, 247; *Satteldorf* 1736 MpWielGrot; *Satteldorf* 1784 Z III 393; *Satteldorf* 1845 K 580; *Satteldorf* 1941 SOV 326; *Siemionka*, n. przejściowa 1945 SNGŚI XII 95; *Satteldorf* — *Siodlary*, *-ar*, *siodlarski* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Siodlary*, *-lar*, przys. 1982 WUN III 222. — Pierwotnie *Siodlarze*, od ap. *siodlarz* 'rzemieślnik wyrabiający siodła' Sstp VIII 206, w formie pluralnej. Nazwę zmieniono jako *Settelerdorf*, później *Satteldorf* (por. niem. *Sattel* 'siodło'). Po 1945 r. urzędowo wprowadzono n. *Siodlary*. Przejściowa n. *Siemionka* zapewne od nazw. *Siemion*, z suf. *-ka*. Lit.: SNGŚI XII 94; Domański, Onom XIX 27. PS

Siodlkowice (1), przys. Szymanowa, dawniej wś, wałb., gm. Dobromierz, 6 km na płn.-zach. od Świebodzic: Item Meynharthsdorf, Frölichsdorf et *Solnitz*. Iste tres ville ... ok. 1300 CdSil XIV 125; Jeschke *Schollewicz* 1337, Jescho *Scholewicz* 1340 Reg nr 5906, 6453; super villis *Scholewicz* et Meynhartsdorf 1369 LandbSch I nr 261; *Scholewicz* 1385, *Scholwicz* 1395 LandbSch II nr 8, 1395; *Scholewicz* 1401, *Schollewicz* 1402 LandbSch III nr 1119, 1284; *Scholewicz* 1452 CdSil XXXV 94; *Scholbitz* 1576 Darst VI 123; *Scholbitz* ok. 1660 MpDSSvid; *Scholmnitz* 1736 MpWielSchw; *Schollwitz* 1743 SNGŚI XII 95; *Schollwiz* (*Scholmniz*) 1785 Z V 119; *Schollwitz* 1845 K 607; *Solnice*, *Schollwitz* 1900 Myc 47; *Schollwitz* — *Siodlkowice*, *-ic*, *siodlkowicki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Siodlkowice*, *-wic* 1982 WUN III 222. — Pierwotnie zapewne n. *Solnica, od przym. *solny* 'związany z solą; związany z żupą solną', z suf. *-ica*, lub bezpośrednio od ap. *solnica* 'naczynie na sól; miejsce wydobywania soli' Sstp VIII 333. Późniejsze zapisy, o ile *-w-* nie było substytucją graficzną *-n-* w części sufiksальной, wskazują może na formę **Sio(d)łowice*, od n. os. *Siodło* SSNO V 77, z suf. *-owice*, którą zmieniono jako *Scholewicz*, *Scholwitz*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Siodlkowice*. Lit.: SNGŚI XII 95. PS

Siodlkowice (2), wś, wroc., gm. Wołów, 9,5 km na płn.-wsch. od Wołowa: *Sodlcovitz* ok. 1300 CdSil XV 163; *Schilckwitz* ok. 1712 MpDSOls; *Schilkwitz* 1739 MpWielOels; *Schiülckowitz* 1743 SNGŚI XII 95; *Schilckwitz* 1760 ZfGS XXV 341; *Schilkwiz* 1785 Z IV 386; *Schilkwitz* 1845 K 589; *Schilkwitz* 1900 Myc 82; *Simonshöh*, *Siodlkowice* (!) 1941 Wrzosek 24; *Simonshöh* — *Siodlkowice*, *-ic*, *siodlkowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Siodlkowice*, *-wic* 1982 WUN III 222. — Pierwotnie *Siodlkowice*, od n. os. *Siodlek* SSNO V 76, z suf. *-owice*; n. zmieniono jako *Schilkwitz*, *Schilkwitz*. Nazwa *Simonshöh* wprowadzona przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Siodlkowice*. Lit.: SNGŚI XII 95. PS

Siodlkowice zob. **Siodlkowice**, **Szadkowice** (1)

Siodlkowo, os. zaginiona, leżała koło Wronczyna, pozn., gm. Pobiedziska: des. *Szodlkowo* distr. Gn. ... Wronczino 1434 Koz III 724; villae *Szyethlkowo* (!) 1497 Bob nr 131; *Syodkowo* 1546 Koz I 279; *Siodlkowo* des. 1585–87 Koz V 291; *Siedlkowo* (!) des. 1594 Koz III 724. — Od n. os. *Siodlek*, z suf. *-owo*. W n. uproszczenie grupy *-dlk- > -dk-*. ZZ

Siodlkowo zob. **Siutkowo**

Siodło (1), wś, siedl., gm. Siennica, 14 km na pld.-wsch. od Mińska Mazowieckiego: *Sijodlo* 1540 Czer 5 dod.; ze wsią *Siolsme* (!) (1565) Lumaz I 123; *Siodło* 1576 ŻDz XVI 223; *Siodło* 1783 MpPerMz; *Siodło* 1783–84 RejKor 715; *Siodło* 1827 Tabella II 171; *Siodło* 1839 MpKwat V 5; *Siodło* 1889 SG X 622; *Siodło*, *-la* 1982 WUN III 222. — Od ap. *siodło* 'rodzaj zagłębienia między dwoma wzniesieniami, przełęcz górską', też 'wieś, osada wiejska' SEBor 548. UB

Siodło (2), wś, ziel., gm. Żary, 7 km na pld.-zach. od Żagania: *Czadeln* 1381, *Czodeln* 1546 Le II 433; *Zedeln* 1699 CdSil XXXII 21; *Zedel* ok. 1700 MpWeigInf; *Zedel* 1736 MpWielSag; *Zedel*, dłuż. *Sedło*, *-a*, *-u* 1927 MukaS 88; *Zadół*, n. przejściowa 1945 SNGŚI XII 96; *Zedel* — *Siodło*, *-a*, *sielski* 1947 MPol XXV nr 124; *Siodło*, *-la* 1982 WUN III 222; dłuż. *Sedło* Le II 433, przym. *sedlański* Muka III 173. — Pierwotnie n. łuz. *Sedło lub może *Sedno, od dłuż. ap. *sedło* 'osada' Muka III 173 (< psł. *sedlo 'wieś' SEBor 548), z suf. *-no*, por. Borek, *-bn-* 209. Nazwa zaadaptowana do j. niemieckiego jako *Zedeln*, wtórnie *Ze-*

del. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Siodło*. Lit.: SNGŚI XII 96. PS

Siodłogoszcz zob. **Sadłogoszcz**

Siodlonie, wś, słup., gm. Głowczyce, 23 km na pñ.-wsch. od Słupska: *Sedlin* 1618 MpLub; *Zedlin* 1789 MpGillyPom; *Sodlino*, niem. *Zedlin* 1890 SG XI 8; *Zedlin* — *Siodlonie*, *-nia*, *siodłoński* 1948 MPol XXV nr 14; *Siodlonie*, *-nia* 1982 WUN III 222; kasz. *sodłone*. — Pierwotnie zapewne **Siedlin(o)*, od ap. *sedlo, pol. *siolo* 'wieś', z suf. *-in(o)*. Niewykluczone, że podstawą n. była n. os. *Siedłoń* SSNO V 51. Potem nastąpiło wyrównanie do ap. *siolo*, też *siodło*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Siodlonie*. Lit.: LorSNH 144; TrautmElb I 143; Rzduma I 136. BCz

Siodloradz, os. zaginiona, leżała koło Ponieca, leszcz.: *Sodloracz* (1310)1608 KW II 275. — Od niepoświadczonej n. os. *Siodlorad lub *Siodlorat (por. *Dobrosiodl* SSNO I 490), z suf. **-jǫ*. ZZ

Siodłowice, przys., dawniej wś, wałb., gm. Ząbkowice Śląskie, 5 km na pñ. od Ząbkowic Śląskich: super Heynczendorf, Miscowicz et *Szcapilwicz* vilis in districtu nostro Munsterbergensi 1354 ZfGS XXVII 323; alodii *Schodolwitz* 1422 CdSil X 272; *Schodelwitz* 1736 MpWielMunst; *Schodelwitz* 1785 Z IV 173; *Schodelwitz*, auch *Schadelwitz*, wś 1845 K 600; *Schodelwitz* 1941 SOV 338; *Schodelwitz* — *Siodłowice*, *-ic*, *siodłowicki* 1948 MPol XXVI nr A-78; *Siodłowice*, *-wic* 1982 WUN III 222. — Pierwszy zapis niejasny; n. z suf. *-ice*, może ma związek z n. os. *Szczap* (: *szczapa*, *szczepa* 'kawał odłupanego drzewa, kij, pałka) SEMot I 300 lub *Czapla* SSNO I 398 (możliwa absorpcja przyimka z wyrażen typu *z *Czaplewic*). Późniejsze zapisy wskazują na n. *Siodłowice, od n. os. *Siodło*, z suf. *-owice*. Nazwę zmieniono jako *Schodelwitz*, też *Schadelwitz*. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Siodłowice*. Lit.: SNGŚI XII 96. PS

Siółki zob. **Siółko**

Siółko zob. **Siółko**

Siółkowa zob. **Siółkowa**

Siółkowiec, dziś *Nowe Siolkowice* i *Stare Siolkowice*, dwie wsi, opol., gm. Popielów, 12 i 11 km na pñ.-wsch. od Lewina Brzeskiego: *Scacouizi* 1223 SUR I 165; *Sulcowicz* 1387 Ng 275; Jacusch von *Sodilkowicz* 1398 CdSil I 73 (tu?); *Siodlkowitz* (1532) K 583; *Siodlkowicz* 1564 SNGŚI XIII 31; *Siolkowitz* 1687 ZfGS XXVII 394; In pago *Siel-*

kowitz, in *Sielkowitz* 1687/88, in *Silkowitz* (!) J II 301, 313, 514; *Schiolkowitz* 1736 MpWielOppol; *Schialkowitz* 1784 Z III 83; *Schialkowitz* 1804 WBeschr VIII 98; *Schialkowitz*, *Alt-*, *Śialkowice*, wś, *Schialkowitz*, *Neu-*, kol., *Schalkowitz*, s. die berichtigte Schreibart *Schialkowitz* 1830 Kn 669, 673; *Alt Schalkowitz*, Col. *Neu Schalkowitz* 1830 MpRey nr 152; *Schalkowitz*, *Alt-*, *Sialkowic*, wś, *Schalkowitz*, *Neu-*, *Kolonija Sialkowska* oder *Nowe Siolkowice*, kol. 1845 K 583; *Alt Schialkowitz* — *Stare Siolkowice* XIX SNGŚI XIII 31; *Siolkowice* — *Schalkowitz* 1896 D 135; *Nowe Siolkowice* (*Neu Schalkowitz*) — *Neu Schalkendorf*, *Stare Siolkowice* (*Alt Schalkendorf*) — *Alt Schalkowitz* 1939 Prus 54, 68; *Alt Schalkendorf* — *Stare Siolkowice*, *-ych -ic*, *starsiolkowicki*, *Neu Schalkendorf* — *Nowe Siolkowice*, *-ych -ic*, *nowosiolkowicki* 1948 MPol XXVI nr 59; *Nowe Siolkowice*, *-wych -wic*, *Stare Siolkowice*, *-rych -wic* 1981, 1982 WUN II 576, III 319. — Pierwotnie zapewne *Skokowicy, od n. os. *Skok* SSNO V 92, lub **S(k)akowicy* (por. n. os. *Sak*, *Sakowic* SSNO V 4), z suf. *-owicy*. Zapis z 1387 r., o ile nie jest zniekształcony, należy interpretować jako *Sulkowice* (: n. os. *Sulek* SSNO V 254). Późniejsze zapisy wskazują na n. *Siodlkowice, zob. *Siodlkowice* (2), wtórnie *Siolkowice*, *Sialkowice*, z uproszczeniem *-dt- > -t-* i przejściem *o > a*, zapewne pod wpływem niem. formy adaptacyjnej — n. zmieniono jako *Schialkowitz*, od XIX w. *Schalkowitz*. Po powstaniu w 1786 r. Nowych Siolkowic wprowadzono człony odróżniające *Stare*, niem. *Alt*, i *Nowe*, niem. *Neu*. Po 1945 r. ustalono urzędowo nazwy *Stare Siolkowice* i *Nowe Siolkowice*. Lit.: BorGŚI 182; SNGŚI IX 24–5, XIII 31. PS

Siolo Lipskie zob. **Skieblewo**

Siomki, wś, piotr., gm. Wola Krzysztoporska, 7,5 km na pld.-zach. od Piotrkowa Trybunalskiego: *Semkow* 1360 ZDM I 122; *Szymki* 1511 ŻDz XIII 196; *Schymkij* 1511–23 ŁLB II 188; *Siemky* 1552 ŻDz XIII 252; *Siomki* 1783–84 RejKor 187; *Siemki* 1827 Tabella II 168; *Siomki* 1889 SG X 624; *Siomki* 1921 Sk II 74; *Siomki*, *-mek*, *siomkowski* 1974 UN 46, 48. — Dawniej *Siemków*, od n. os. *Siemek* SSNO V 56 (: n. os. typu *Siemidrog*, *Siemomysł*, *Siemoradz*), z suf. *-ów*. Następnie n. przeszła do kategorii nazw rodowych. Forma *Siomki* powstała na tle dialektalnym, por.

Sionna

ziemek > *ziomek* SEBor 741. Lit.: SHGŁęcz II 97; Górniewicz, Onom XIII 106. PD

Sionna, wś, siedl., gm. Kotuń, 14 km na wsch. od Kaluszyzna: *Zanaa*, *Zanna* (1220)1284 KMaz I 200, 201; *Syana* (1439)1456 SHGMz(MK 3, 155); *Syana* 1443 SHGMz(MK 3, 286v); *Syana* 1503, 1519 SHGMz(MK 32, 52v); *Syanna* 1540, *Syenna* 1541 KowMat(ASK I 46, 81 i 114); *Sziana* 1563 ŻDz XVI 415; *Siana* 1578 KowMat(ASK I 27, 943), *Sianna* 1663, *Sianna* 1673 KowMat(ASK I 65, 842; 66, 870; 76, 888); *Sionna* 1783–84 RejKor 768; *Sionna wilczonek* 1827 Tabella II 171; *Sionna* 1839 MpKwat V 4; *Sienna*, *Sionna* 1889 SG X 562, 624; *Sionna*, -ny 1982 WUN III 222. — Nazwa zapewne od przym. psł. *sěna ‘sienna’ (: *sěno ‘siano’) lub archaiczna innego pochodzenia. Nie jest to raczej derywat na *-*bn-*, gdyż geminata rzadko występuje w najstarszych zapisach. Forma *Sionna* powstała w wyniku przejścia -*a-* > -*o-* przed *n*. *Wilczonek* to n. sąsiedniej wsi (zob.). Lit.: SHGLiw(materiały) 159–60; Borek, -*bn-* 210. UB

Siostruchowice, wś zaginiona, leżała w pobliżu Otmuchowa, opol.: *Sestrechowitz* ok. 1300 CdSil XIV 24; *Sthetindorf*[przypis: vielleicht dasselbe wie *Sestrechowitz*] ok. 1300 CdSil XIV 32. — S. Rospond odczytuje pierwszy zapis jako *Siostruchowice, od n. os. *Siostroch* SSNO V 77, z suf. -*owice*, za błędną uznając lekcję *Siostrzechowice* S. Kozirowskiego. Na podstawie tego zapisu nadano innej miejscowości nazwę *Siostrzechowice* (zob.); por. też zapis *Sestrechowitz* ok. 1300 CdSil XIV 21, odnoszący się do miejscowości Žulová (lub jej części) w Czechach. Nazwa *Sthetindorf* to zapewne niem. adaptacja wcześniejszej n. słow. *Szczecin, od n. os. *Szczota, por. *Szczot* SSNO VII 251, z suf. -*in*, por. też stp. ap. *szczecina* ‘szczyr roczny, *Mercurialis annua* L.’, *szczęć* ‘szczęć pospolita, *Dipsacus silvestris* Mill.’ Sstp VIII 538, z dodanym członem niem. -*dorf*. Lit.: Kozirowski, SIOcc VIII 308; Rospond, Patronimiczne nazwy miejscowe na Śląsku, 1964, 154; BorGŚI 182; SNGŚI XII 92. PS

Siostrów, cz. Feliksowa, dawniej wś, sier., gm. Poddębice: *Siostrów*, kol. 1921 Sk II 100; *Siostrów*, -*rowa*, *siostrowski* 1973 UN 47, 22; *Siostrów*, -*rowa*, wś 1982 WUN III 222; *Siostrów*, -*rowa*, cz. Feliksowa 2007 DzU nr 245, poz. 1811. — Od ap. *siostra*, z suf. -*ów*. PD

Siostry zob. **Szalstry**

Siostrzytów, wś, lub., gm. Trawniki, 19,5 km na pld.-wsch. od Świdnika: de *Sestrzenithoua* 1389 Krak nr 5251; *Sestrucize*, *Sestrzewitoucize* 1414, *Szestrzewythow* 1417 SHGLu III 211; Oblatae commutationis inter *Siestržitoskie*, de *Siestrzewitow*, *Siestrzeitow* ... *Siestrzeitowskie* (1450)1581–84 ZDM III 366–7; *Shyestrzewythow* (1437) ZDM V 378; *Siestrzewithow* (1446)XVIII KMłp IV 1482; *Siestrzewythow* 1470–80 DB II 551; *Syestrzenithow*, *Syestrzewytow* 1529 LR 34, 428; *Syestrzewitow* 1531 ŻDz XIV 350; *Szestrzewithow* 1565 Lulu 37; *Siestrzewitow* 1626 RPobLu 152; *Siostrzytów* 1676 ŻDz XV 38a; *Siostrzytów* 1738–39 WPar A 128; *Siostrzewitow* 1787 Spis 432; *Siestrzewitów* al. *Siostrzytów*, *Siostrzytów* 1889 SG X 601; *Siostrzytów* 1933 SkBy 1541; *Siostrzytów*, -*towa*, *siostrzytowski* 1972 UN 114, 5; gw. *śestsytuf*. — Od n. os. *Siestrzewit* SSNO V 71 (: *siostra*), z suf. -*ów*. Wtórnie skrócenie podstawy nazwy. W XV w. też wariant z suf. -*owice*. Lit.: SHGLu III 211–2; KosLu 72. IN

Siódemka, wś, piotr., gm. Kamieńsk, 8 km na pln.-zach. od Kamieńska: *Siódemka*, kol. 1877 Zin II 146; *Siódemka*, kol. karcz. 1889 SG X 622; *Siódemka*, wś 1921 Sk II 75; *Siódemka*, -*ki*, *siódemcecki* 1974 UN 46, 18; gw. *śudymka*, -*ki*. — Od *siódemka* ‘cyfra 7; siódma część’ SW VI 119, może na oznaczenie wsi składającej się z 7 domów. W formie gw. przejście *e* > *y*. PD/PS

Siódma Wieś zob. **Siedmica**

Siódmak (1), kol., dawniej wś, elbl., gm. Pasłęk, 7 km na pln. od Pasłęka: *Sebenhuben* 1402–08, *Sebenhuben* 1445–49, *Sybenhuben* 1426–51, *Siebenhuffen*, Wüstes, verwachsenen Freigut 1531, *Siebenhuben* 1543, 1578, 1600, 1652 GermerSied 351; *Sieben*, wś ok. 1780 HAPr IV 379; *Siebenhuben*, wś 1789 Goldb I 210; *Siebenhufen*, wś 1820 Wald 179; *Siebenhufen*, wś 1889 SG X 483; *Siebenhufen* — *Siódmak*, folw. 1946 Ley I 85; *Siebenhufen* — *Siódmak*, -*ka*, *siódmacki* 1950 MPol nr A-52; *Siódmak* — *Siebenhufen*, os. 1951 Rosp 290; *Siódmak*, -*ka* 1982 WUN III 222. — Dawniej n. niem., zob. *Siebenhuben*. Nazwa polska jest kalką niem. *sieben* ‘siódmy’, z suf. -*ak* w funkcji uniwersalizującej. RP

Siódmak (2), wś, olszt., gm. Szczytno, 5 km na pld. od Szczytna: *Schodmack*, folw. 1789 Goldb I

201; *Schodmack* 1796–1802 MpSchröt XVII; *Schodmak*, *Siodmak* ok. 1859 SzcześTeka 112; *Schodmak*, wś 1820 Wald 228; *Siódmak* 1889 SG X 622; *Siódmak* — *Wiesendorf* 1938, *Schodmack* 1941 Choj 127; *Wiesendorf* — *Siódmak*, -a, *siódmacki* 1946 MPol XXV nr 142; *Siódmak*, -ka 1982 WUN III 222; gw. *śudmak*, do *śudmaku*, też *sódmak*. — Od liczebnika *siódmy*, z suf. -ak. W 1938 r. wieś otrzymała niem. chrzest *Wiesendorf*. RP

Siódmaki zob. **Krasowo-Siódmaki**

Siółki zob. **Świercze-Siółki**

Siółko, wś, suwał., gm. Lipsk, 9 km na wsch. od Lipska: *Siołko* 1827 Tabella II 171; *Siołki* 1839 MpKwat VI 4; *Siołko* 1889 SG X 622; *Siołko* 1921 Sk V 5; *Siółko*, -ka 1982 WUN III 222. — Początkowo *Siołko*, od ap. *siołko* 'małe sioło', współcześnie *Siółko*. Okresowo n. w l. mn. EB

Siółko zob. **Jaświlki**

Siólkowa, dziś *Siołkowa*, wś, nowosąd., gm. Grybów, 2 km na pñ. od Grybowa: *Szodkowa* 1464 SHGKr(TB 1, 258); *Szyodlkowa* 1470–80 DB II 140; *Siołkowa* 1488 SHGKr(kartoteka); *Sziodlkowa* 1581 ŻDz XIV 133; *Siołkowa* 1629 RPobKr 208; *Siołkowa* 1794 Ga Oo2; *Siołkowa* 1886 Bigo 176; *Siólkowa* 1889 SG X 623; *Siołkowa* 1921 Sk XII 15; *Siołkowa* 1933 SkBy 1541; *Siólkowa*, -wej, *siólkowski* 1964 UN 9, 19; *Siólkowa*, -wej 1982 WUN III 222; po zmianie *Siołkowa*, -ej, *siołkowski* 2003 DzU nr 229, poz. 2288; gw. *śiūkova*, -e, *śiūkoski*. — Dawniej *Siodłkowa*, od n. os. *Siodłek* SSNO V 76, z suf. -owa. W formie *Siołkowa* uproszczenie -dlk- > -lk-. Lit.: PSąd I 108–9; Nieckula, -ov- 185. IN

Sipiory, wś, bydż., gm. Kcynia, 9 km na pñ. od Keyni: de *Szczporki* 1398–1411 Koz V 390; *Pczyory* des. 1514, *Spyori* 1532, stagnum et hereditas *Spyora* 1539 Koz I 279; hered. des. *Spiori* antiq. ad vil. Malice pertinentem 1617 Koz V 391; *Sipiory* 1846 KsP 513; *Sipiory*, *Szcypior* (?) 1889 SG X 625; *Sipiory*, niem. *Neukirchen* 1921 Sk X 92, 155; *Sipiory*, -pior, *sipiorski* 1971 UN 185, 31; gw. *śipjuri*, -ruf. — Od n. os. *Śpiorka*, *Śpiorek*, por. Valentin *Spiorka* 1667–70 Koz V 391 oraz nazw. *Śpiorek* Snazw IX 445, w l. mn; n. os. zapewne od czas. *spać*. Postać *Śpiorki* jest wynikiem dysymilacji *śpj* > *śpj*, forma *Pciory* powstała natomiast w wyniku metatezy spółgłosek -*ćpj*- > -*ćj*-. W po-

staci *Sipiory* doszło do rozbitcia grupy spółgłoskowej -*śpj*-. Nie można wykluczyć, że pierwotna postać n. to *Śpiorki*, od n. os. *Śpiorek (: *ćpać*). ZZ

Siradowice zob. **Sieradowice**

Siradowo, os. zaginiona, leżała koło Ćmachowa i Wróblewa, pil., gm. Wronki: pro hereditate dicta *Siradowo* 1398 Lek I nr 2623; de hered. *Syradowo* 1406 Koz V 291; Gluchowo et *Siradowo* 1418 (?) Koz III 191; *Syradowo* 1450 SHGPn(PG 4, 65v–66). — Od n. os. *Sirad (zob. *Sieradz*), z suf. -owo. Między Wróblewem i Gluchowem znajduje się jez. *Śradowo*, dawniej *Siradowice*, *Siradowo*, por. lacum dictum *Szyradowicze* ... a lacu dicto *Sziradowicz* (1358)1592 KW VI 201, lacus *Syradowo* 1428 SHGPn IV 404, *Sradowa See* 1907 MpMbl(3363), *Jez. Śradowo* (*Sieradowo*) 1963 Mp-25(Szamotuły). Jeśli n. jez. została ponowiona z n. m., to za pierwotną postać n. należałoby uznać *Sieradowice*, z suf. -owice. Lit.: SHGPn IV 404–5. ZZ/PS

Siradowo zob. **Szaradowo**

Siradzice zob. **Sieradzice**

Siradzka zob. **Sieradzka**

Siradzka Łąka zob. **Sieradzka**

Siradzkie zob. **Sieradzka**

Sirakowko zob. **Sierakówko** (2)

Sirakowo, wś zaginiona, leżała koło Kobylina, leszcz., gm. Kobylin: *Syracovo* 1236 KW I 167; *Syracovo*, de *Syrachow*, villam *Syrachow* 1252 KW I 273; *Siracovo* 1257 KW I 325. — Od n. os. *Sirak* SSNO V 78, z suf. -owo, okresowo -ów. ZZ

Sirakowo zob. **Sierakowice** (1), **Sierakowo** (1, 2, 3, 4, 5, 6, 8), **Sierakowy**, **Sieraków** (4, 5)

Sirakowo-Techman zob. **Sierakówek**

Siraków zob. **Sieraków** (2, 3, 4, 5, 5b, 6), **Żyraków**

Sirbowice zob. **Sierbowice**

Sircze zob. **Siercza**

Sirczewo zob. **Siercza**

Sirgwitz zob. **Żerkowice** (1)

Sirkowo zob. **Sierzchów** (1), **Żyrkowo**

Sirochowice zob. **Sierachowice**

Sirocino, os. zaginiona, leżała w historycznym pow. Kościan: *Syrocino* (1256)XVII–XVIII KWlp 87; de *Szirocino* 1399 Lek II nr 1207; *Syroczino* 1423 RWlkp IV nr 714; *Schyrocino* 1450 RocznikPTPN XLIII nr 42. — Od n. os. *Sirota* SSNO V 80, z suf. -ino. ZZ

Sirokońce

Sirokońce zob. **Sierakońce**

Sirokozice zob. **Sierakońce**

Sirosławice zob. **Sierosławice** (2, 3)

Sirosław(ie) zob. **Sierosław** (2, 3)

Siroszewice zob. **Sieroszewice**

Siroszowice zob. **Sierachowice**, **Sieroszewice**

Sirpnice, wś zaginiona, leżała może w pobliżu Trzebnicy lub Wołowa, wroc.: *Sirpnice* ok. 1300 CdSil XIV 54. — Zapewne **Si(e)rpnica*, od ap. *sierp*, *sirp* Sstp VIII 192, z suf. *-nica*, co sugeruje E. Rzetelska-Feleszko (traktując zapis z ok. 1300 r. jako substytucję niem.). Autorzy SNGŚI rekonstruowali natomiast postać *Sirpnice od n. os. *Sirpnik, z suf. **-je* lub *Sirpnice od n. os. *Sirpna (: *Sir(z)p* SSNO V 80), z suf. *-ice*. W SNGŚI błędnie przypisano cytowany zapis wsi *Sierpnice* (zob.). Lit.: SNGŚI XII 92; Rzetelska, *-ica* 51, 121. PS

Sirpowice zob. **Sierpowice**

Sirpowo zob. **Sierpowice**, **Sierpowo** (1)

Sirska Wola zob. **Sierskowola**

Siruciowce zob. **Sieruciowce**

Siruciowcy zob. **Sieruciowce**

Sirutievcy zob. **Sieruciowce**

Sirwinthen zob. **Giławy**

Sirzawy zob. **Szerzawy** (2)

Sirzchowo zob. **Sierzchów** (1, 2)

Sir(z)nicze zob. **Siernicze**

Sirznie zob. **Mała Wieś** (13)

Sir(z)powo zob. **Sierpówko**

Sisice, wś, ciech., gm. Gzy, 7,5 km na zach. od Pułtuska: *Syszicze* 1449 Pułt nr 1; *Czissyce* (!) 1470 SHGMz(Ep. 5, 218); *Sischicze* 1530 Pułt 381; *Czyszycze* (!) 1576 ŻDz XVI 316; *Szyszyce* 1783 MpPerMz; *Sisice* 1827 Tabella II 171; *Szysyice* 1839 MpKwat IV 2; *Szysyice* al. *Szyszyce* 1892 SG XII 127–8; *Sisice* (*Szyszyce*) 1921 Sk I 139; *Sisice* 1952 UW 33; *Sisice*, *-sic* 1982 WUN III 222. — Od n. os. *Sys//Szysz* SSNO V 268, z suf. *-ice*. Forma *Sisice* powstała w wyniku mieszania *š, s, ś*. Lit.: ZMaz 358. UB

Sisowa zob. **Cisowa** (9)

Sitaniec, dziś *Sitaniec* i *Sitaniec-Kolonia*, dwie wsi, zamoj., gm. Zamość, 5 km na płn.-zach. od Zamościa: de *Sitaniec* (1440)1777 ZDM II 348; *Schitanecz* 1448 CzChełm(ZZCh 1, k. 15, zap. 117); *Sytaniec* 1531 ŻDz XVIII/1, 198; *Sythanÿecz* 1729 LGB 139; *Sitaniec* 1827 Tabella II 172; *Sitaniec*, wś, kol., folw. 1889 SG X 626; *Sitaniec*, *-ńca*

i *Sitaniec-Kolonia*, *-ńca-nii*, *sitaniecki* 1967 UN 122, 29. — Zapewne wcześniej *Siteniec (< ukr. *Syteneć), od n. pobliskiej wsi *Sitno* (17), z suf. *-eniec*. Zmiana na *Sitaniec* w związku ze wschpol. zmianą *-eN- > -aN-*; zapewne jest to jeden z najwcześniejszych śladów tej zmiany, wyprzedzający poświadczenia w nazwach Branwi i Tanwi. W n. zestawionej człon odróżniający od ap. *kolonia*. Lit.: CzChełm 191. BCz

Sitaniec-Wolica zob. **Wolica** (28)

Sitańska Wola, wś nieistniejąca, leżała koło Sitna, w par. Sitaniec, pow. krasnostawski, zamoj.: *villarum Szÿthno*, *Szÿtanszka wołÿa* 1536 LGB 272; *Sitno* ac *Wolia* 1564 ŻDz XVIII/1, 198; *Sÿthno et wołÿa szÿtanska* 1729 LGB 138. — Nazwa zestawiona, od ap. *wola* i od n. pobliskiej wsi *Sitno* (17). O postaci przymiotnika *sitański* zob. *Sitaniec*. Lit.: CzChełm 191. BCz

Sitarz zob. **Siciarz**

Sitarz-Pieńki, wś wchłonięta przez Siciarz, ciech., gm. Siemiątkowo Koziobrodzkie: *Sitarz Pieńki*, wś 1889 SG X 626; *Pieńki* 1914 KdwR (F 30); *Sitarz-Pieńki* 1921 Sk I 168; *Sitarz-Pieńki* 1933 SkBy 1541. — Nazwa zestawiona; pierwszy człon ponowiony z n. m. *Sitarz*, dziś *Siciarz*, drugi człon od n. os. *Pieniek*, *Pienka* RymSEN I 233 lub od ap. *pieniek* (: *pieńi*), w l. mn. PS

Sitawka, wś, biał., gm. Janów, 15,5 km na płn.-zach. od Czarnej Białostockiej: *Sitawki* 1744 SDV 149; *Sitawka* 1784 DekKn 140; *Sitawka* 1889 SG X 626; *Sitawka* 1921 Sk V 73; *Sitawka*, *-ki* 1982 WUN III 222. — Od przym. *sitawy* 'sitowy' (: *sit*, *sitowie*), z suf. *-ka*. Pierwszy zapis w formie pluralnej. EB

Sitki, wś, ostroł., gm. Klembów, 6 km na zach. od Tłuszcz: *Klembow Dworßki* 1914 KdwR(J 32), *Klembów-Dworski* 1916 Gazeta Urzędowa Powiatu Nowo-Mińskiego nr 1, s. 2; *Klembów Dworski* 1919 KdwR(J 32); *Klembów-Sitki*, wś 1921 Sk I 142; *Klembów-Sitki* 1933 SkBy 705; *Sitki* 1952 UW 43; *Sitki*, *-tek* 1982 WUN III 222. — Początkowo n. zestawiona; o członie pierwszym zob. *Klembów*, drugie człony od przym. *dworski* (: *dwór*), później od nazw. *Sitek*, *Sitko* (: *sito*, *sitko*) RymSEN II 427, w l. mn. UB

Sitkowizna, wś, suwał., gm. Szypliszki, 16 km na płn.-wsch. od Suwałk: *Sitkowizna* 1808 MpTex III; *Sitkowizna* 1827 Tabella II 172; *Sitkowizna* 1889

SG X 627: *Sitkowizna* 1921 Sk V 89; *Sitkowizna*, -ny 1982 WUN III 223. — Od nazw. *Sitek*, *Sitko*, z suf. -owizna. Lit.: Safarewiczowa, -izna 32. EB

Sitkowo, wś, biał., gm. Janów, 12 km na płn.-zach. od Czarnej Białostockiej: *Sitkowo*, wieś nowokulturna 1784 DekKn 170; *Sitkowo* 1889 SG X 627: *Sitkowo* 1921 Sk V 73; *Sitkowo*, -wa 1982 WUN III 223. — Od nazw. *Sitek*, *Sitko*, z suf. -owo. EB

Sitkówka, wś, kiel., gm. Sitkówka-Nowiny, 6 km na płn.-wsch. od Chęcín: *Sitkówka* 1839 MpKwat IV 7; *Sitkówka*, prz. k. 1921 Sk III 37; *Sitkówka*, prz. kol. 1933 SkBy 1541; *Sitkówka*, *Nowiny* 1961 Mp-25(Kielce); *Sitkówka-Nowiny*, -ki-win, *sitkowiecki* 1966 UN 23, 71; *Sitkówka-Nowiny*, -ki-win 1982 WUN III 223; po zmianie *Sitkówka*, -ki, *sitkowiecki* 2011 DzU nr 291, poz. 1711. — Od nazw. *Sitek*, *Sitko*, z suf. -ówka. Przejściowo n. zestawiona, z drugim członem od ap. *nowina* 'rola uprawiana po raz pierwszy lub od niedawna, np. po wykarczowaniu', w l. mn. Lit.: KopKiel 115–6, 213; RospSEMIG 349. IN

Sitna zob. **Sitno** (3, 8, 16, 17)

Sitna Góra, kol., dawniej wś, gdań., gm. Kartuzy, 5 km na płn. od Kartuz: *Sittnagurra* 1796–1802 MpSchröt IX; *Sittnagora* ok. 1845 MpRey nr 17; *Sitna góra* — *Sitna góra* 1879 KętN 17; *Sitna Góra*, niem. *Sittnagora*, wś 1889 SG X 627; *Sitna Góra*, niem. *Sittnagora*, os. 1921 Sk XI 26, 103; *Sitna Góra*, kasz. *Sitno góra* 1923 Lor 92; *Sitnia Góra*, kol. 1967 SM 1030; *Sitna Góra*, -nej-ry 1982 WUN III 223; gw. *sytnu gūra*, f. *sytniej gūre*//*sytniūk*, *sytniūčka*, *sytniuce*, adj. *sytniūcci* MKart 152. — Od przym. *sitny* (: *sit* 'oczeret jeziorny' Sstp VIII 212, por. też rzep *sitny* Sstp VIII 100, zob. też niżej) i ap. *góra*. Gwarowa postać oboczna *sytniūk* powstała w wyniku uniwerbizacji. PS

Sitne, wś, siedl., gm. Jadów, 8,5 km na płn.-wsch. od Tłuszcza: *Sythno* 1503, 1526 SHGMz (MK 41, 120v); *Sythne* (1523) SHGMz(MK 31, 216); Wieś *Szitne*, z *Sitnego* (1565) Lumaz II 160, 191; *Szythno* 1578 ŻDz XVI 406; *Sitne* 1783–84 RejKor 481; *Sitne* 1783 MpPerMz; *Sitno* 1827 Tabella II 172; *Sitno* 1839 MpKwat V 4; *Sitne* 1889 SG X 627; *Sitne*, -nego 1982 WUN III 223. — Od ap. *sit* (< *sitb 'kilka rodzajów roślin bagiennych z rodzaju *Juncus* i *Scirpus*, rzadziej oczerety, ponońko, kłoc bagienna i inne, które wykorzystywa-

no do robienia wiązadeł, wyplatania koszy itp.'), z suf. -no, -ne, por. też przym. *sitny*. Lit.: Borek, -bn- 212; Babik, Korespondencje akcentowe..., 2012, 308. UB

Sitnica, wś, krośn., gm. Biecz, 10 km na płn.-zach. od Biecza: Nos Kazimirus ... rex ... Iohanni de Byecz damus villam in fluuiu dicto Scziticza ... locandi (1351) KMłp III 81; *Zijtne* (!) 1413 PNZK nr 3178; *Sythnicza* 1418 SHGKr(kartoteka); *Sythnicza* 1423 Hel II nr 1875; *Sczytynicza* 1485 SHGKr(CB 3, 733); *Zyhtniki* 1513 Matr IV/1, nr 2102; *Sziticza* 1581 ŻDz XIV 121; *Szytnica* 1680 Rej 300; *Sietnica* 1765 Żyd 425; *Sietnica* 1889 SG X 601; *Sietnica* 1952 UW 276; *Sitnica*, -cy, *sitnicki* 1965 UN 56, 37. — Od n. rz. *Sitnica*, dziś Sitniczanka, por. in fluvio qui *Sitnicza* dicitur 1348 CdP III 221. Do n. w. por. ap. *sit*, *sitny*, *sitnik*. Notowana w XV–XVI w. postać *Szczytnica* powstała zapewne wskutek adideacji do ap. *szczyt*. W XVI w. też forma *Sitniki*. Lit.: RBiecz 45; Rymut, HE XV 130–1. IN

Sitnik, wś, biał., gm. Biała Podlaska, 7,5 km na płn.-zach. od Białej Podlaskiej: *Sitnik*, od granicy wsi *Sitnika* (1695)1760 AWAK III 116; *Sitnik* 1775 SHGPd(Tarpod); *Sitnik* 1827 Tabella II 172; *Sitnik* 1889 SG X 628; *Sitnik* 1921 Sk IV 4; *Sitnik*, -ka, *sitnicki* 1966 UN 105, 29. — Od ap. *sitnik* 'sitowisko, miejsce zarosłe sitem' SW VI 120, 121. Lit.: Wawrz 26, 45. EB

Sitniki zob. **Sitnica**

Sitno (1), wś, biał., gm. Międzyrzec Podlaski, 5,5 km na płn.-wsch. od Międzyrzecza Podlaskiego: *Sietno* 1674 MichZM 172; *Sitno* 1676 SHGPd(CzRkps nr 1099); *Sitno* 1827 Tabella II 172; *Sitno* 1889 SG X 628; *Sitno* 1921 Sk IV 87; *Sitno*, -na, *sienieński* 1970 UN 119, 38. — Od ap. *sit*, z suf. -no. Pierwszy zapis z rozszerzeniem artykulacji *i > e*. Lit.: Borek, -bn- 212. EB

Sitno (2), wś, bydż., gm. Sicienko, 16 km na płn.-zach. od Bydgoszczy: *Sythno Maior* 1489 Lupbrz 179; *Szythno maior* 1527 Vlad XI 66; *Sitno maior* 1583 ŻDz XII 257; gr. *Schittno* 1796–1802 MpSchröt XX; *Sitno Wielkie*, niem. *Gross Schittno* 1889 SG X 629; *Sitno*, niem. *Gross Schittno* 1921 Sk X 5, 155; *Sitno*, -na, *sitnowski* 1972 UN 174, 21; *Sitno*, -na 1982 WUN III 223. — Może od n. jez. *Sitno*, nad którym leży wieś, choć to notowane późno, por. *Sitno*, jez. bez odplywów 1889

Sitno

SG X 629. Nazwa niem. jest substytucją fonetyczną n. pol. Człony odróżniające w n. zestawionych od przym. łac. *maior*, niem. *gross*, pol. *wielki*. Lit.: Borek, *-bn-* 212; GórnOl, *-bn-* 63. AG

Sitno (3), wś, bydg., gm. Sośno, 9,5 km na płd.-wsch. od Więcborka: *Sitna* cum lacu 1259 CdP I 198; hered. *Sythno* 1453 Koz V 293; Anna *Szyczenska* 1501 SHGKI(NG 4, 336); *Szythno* 1505 SFl 268; *Sithno* 1578 ŻDz XII 176; *Sitno* 1618–20 PKal 291; *Sitno*, niem. *Sittnow* 1889 SG X 629; *Sitno*, *-na*, *sitnowski* 1971 UN 184, 17; gw. *sitno*, *-na*, *sitnoski*. Lit.: Borek, *-bn* 211–2. ZZ

Sitno (4), wś, gdań., gm. Kartuzy, 6 km na wsch. od Kartuz: *Sitno* 1645 KK 229; *Sitno* 1710 WS 140; *Sitno* 1749 Font XVI–XIX 137; *Zittno* — *Sitno* 1879 KętN 19; *Sitno*, niem. *Zittno* 1889 SG X 630; *Sittno* (*Sittno*) 1925 Krzep 106; *Sitno*, os. 1967 SM 1030; *Sitno*, *-na* 1982 WUN III 223; gw. *satno* (*sitno*) Lor 92. — Od n. jez. *Sitno*, por. lacus *Sitno* 1289 Perl 400, 1525 Font XVI–XIX 420. Lit.: MKart 152, 342. WK

Sitno (5), wś, gorz., gm. Myślibórz, 9 km na pn.-zach. od Lipian: inter quinque villas ... *Cziten*, Brederlow, Koßselitz, Melne, Beyerstorp 1277 (?) CdB A XXIV 5; *Cziten* 1318 SHGM; *Cziten* 1337 LandbNM 88; *Hogen Zeidten* 1608 SHGNM(Eickstedt 229); *Hohenziethen* 1789 MpGillyPom; *Hohen Ziethen* 1833 MpUMbl 1488; *Hohenziethen* — *Sitno*, *-na*, *sicieński* 1947 MPol XXV nr 111; *Sitno*, *-na* 1982 WUN III 223. — Nazwa słow. od ap. *sit*, z suf. *-no*. W n. zmienzonej *Hohenziethen* człon odróżniający od *hoch* 'wysoki, górny'. Obok wsi leży jez. *Sitno* Wielkie, por. *Zittenowsche See* 1564 CdB A XXIV 287. Po 1945 r. urzędowo ustalono n. *Sitno*. Lit.: Borek, *-bn-* 212. BCz

Sitno (6), wś, kosz., gm. Szczecinek, 6 km na płd.-zach. od Szczecinka: *Hütten* 1784 Brüg II 719; *Hütten* 1789 MpGillyPom; *Hütten b. Gellin* — *Sitno*, *-na*, *sicieński* 1947 MPol XXVI nr 37; *Sitno*, *-na* 1982 WUN III 223. — Dawna n. niem. od ap. *Hütte* 'fabryka; chata, chałupa' w l. mn. Dodatkowo człon w formie wyrażenia przyimkowego, od n. pobliskiej wsi *Gellin*, pol. *Jelenino* (zob.). Nazwę *Sitno* wprowadzono urzędowo po 1945 r. BCz

Sitno (7), wś, legn., gm. Ścinawa, 5 km na płd.-zach. od Ścinawy: [*Neudorf*] (1209)1773–74 SUr I 271, fals.; *Neudorf* 1504 K 433; *Neudorf*

1644 MpDSWol; *Neudorf* 1736 MpWielWol; *Neudorf* 1787 Z VII 318; *Neudorf* 1845 K 433; *Neudorf b. Steinau* (Oder) 1941 SOV 248; *Nowa Wieś*, n. przejściowa 1945 SNGŚI XII 97; *Neudorf b. Steinau* — *Sitno*, *-na*, *sicieński* 1948 MPol XXV nr 14; *Sitno*, *-na* 1982 WUN III 223. — Dawna n. niem. *Neudorf* od wyrażenia *neu Dorf* 'nowa wieś'. Określenie lokalizujące *bei Steinau*, od n. m. *Steinau*, dziś *Ścinawa* (1), zostało dodane przez administrację hitlerowską. Po 1945 r. ustalono urzędowo n. *Sitno*. K. Małeczyński wspomina, że miejscowość była wzmiankowana także w 1353 r. (KŚI II 63, przyp. 9). Lit.: SNGŚI XII 97. PS

Sitno (8), wś, lub., gm. Borki, 7 km na płd.-zach. od Radzyna Podlaskiego: *Sietna* 1678–79 WPar 227; *Sitna* 1721, *Sitno* 1781 WPar 229, 253; *Sitna* 1783–84 RejKor 291; *Sitno* 1827 Tabella II 172; *Sitno* 1889 SG X 628; *Sitno* 1933 SkBy 1542; *Sitno*, *-na*, *sitnieński* 1970 UN 119, 10. — Od ap. *sit*, z suf. *-na*, wtórnie *-no*. Pierwszy zapis z rozszerzeniem artykulacji *i > e*. Lit.: KosLu 72; Borek, *-bn-* 212. IN

Sitno (9), os., dawniej wś, olszt., gm. Olsztynek, 12 km na płd.-zach. Olsztyнка: vorliehen und geber Garlathe von Partazchin ... XL huben ... uber den sehe Sytin (1328)XVI PrUr II 411; *Sytin*, *Seythen*, *Kalmuschen* 1328, 1486 KętL 372; nadpis na dok.: *Seittenn* (1360)1538 PrUr V 499; *Schitno* 1570 ŻDz XXIII 294; *Seytten* 1579, *Seytten* 1599, *Seytten* 1600–02 HAPr V 56; villam ... *Sitno* 1667–72 Font VI–X 431; *Seithen* (*Sczilno*), wś ok. 1780 HAPr IV 378; *Sczytno* s. *Seithen*, *Sczilno* (!) 1789 Goldb I 208, 209; *Seythen* 1796–1802 MpSchröt XVI; *Seythen* (*Sitno*) 1820 Wald 209; *Seythen*, *Szytno*, *-na* ok. 1859 SzcześTeka 77; *Sitno* 1889 SG X 630; *Seythen* — *Sitno*, *-a*, *sicieński* 1948 MPol XXVI nr 59; *Sitno* — *Seythen*, wś 1951 Rosp 291; *Sitno*, *-na* 1982 WUN III 223; gw. *sitno*. — Od prus. n. jez. *Sitin-s/*Seitin-s, dziś *Sicieńskie Jezioro*, por. sehe *Sytin* (1328)XVI PrUr II 411; jezioro *sicieńskie* 1882 KętL 372. Do n. jez. por. lit. n. w. *Sietas*, *Sieta*, *Sietuva* (: lit. *sietuva*, łot. *siets* 'głębokie miejsce w rzece, jeziorze; zagłębienie'), n. m. *Sietynas*, *Sietinė*, albo **seit-*, jak w n. m. *Sajna*. Nazwa utworzona z użyciem suf. *-in-*, w n. pol. suf. *-no*. Do obocznej n. prus. **Kalmuž-*, niem. *Kalmuschen*, por. lit. n. m. *Keļmē*, *Kelmynai*, prus. n. góry *Kalmy* Ger 54,

lit. n. w. *Kélmíné*, *Kelmÿné*, prus. *kalmus* 'pniak', lit. *kélmās* 'pień, pniak, karcz; kępa, wzniesienie na bagnie', *kelmÿné* 'miejsce pokryte pniami' SE-Smocz 273, prawdopodobnie z suf. *-už*, zob. Ger 255. Lit.: Borek, *-bn-* 211–2; Biolik 206; Przyb-Balt 263. *RP*

Sitno (10), przys., dawniej wś, ostroł., gm. Rzewnie, 11 km na pld.-zach. od Różana: *Sitno* 1889 SG X 628; *Sitno* 1921 Sk I 76; *Sitno*, *-na*, cz. Nowego Sielca i Starego Sielca 1971 UN 129, 39, 40; *Sitno*, *-na* 1982 WUN III 223. — Od ap. *sit*, z suf. *-no*. *UB*

Sitno (11), wś, ostroł., gm. Wyszaków, 5 km na zach. od Wyszkowa: *Sytno* 1544 AS II 315; *Szythno* 1578 ŻDz XVI 410; *Sitno* 1783 MpPerMz; *Sitno* 1783–84 RejKor 683; *Sitno* 1827 Tabella II 172; *Sitno* 1839 MpKwat IV 3; *Sitno* 1889 SG X 628; *Sitno*, *-na*, *sitnowski* 1971 UN 149, 22. *UB*

Sitno (12), miejscowość nieznaną, leżała w dawnym pow. elckim, suwal.: Dylkowo i *Sitno* (1546) KętL 463. *RP*

Sitno (13), os. nieistniejąca, dawniej wś, pil., gm. Tucznó, 8 km na zach. od Tucznó: *Zietenische Fier* 1579 SHGNM(Ost 115); ein gutt *Zittenfryen* genannt 1608 Eickstedt 245; *Zietenfier* 1833 MpUMbl 1415; *Zietenfier* — *Sitno*, *-na*, *sicieński* 1949 MPol XXVII nr A-76; *Sitno* 1967 SM 1030. — Dawna n. niem. od zniemczonej n. jez. *Zieten*, por. in lacum *Zyten* (1251)1364 KW I 261, fals; in stagnum *Cyten* 1298 CdBXVIII 442; *Czeyten* 1402 SHGNM; dziś Sitno. W drugim członie zapewne średniem. *vîr* 'las'. Nazwa *Sitno* wprowadzona urzędowo po 1945 r. *BCz*

Sitno (14), wś, szczec., gm. Mieszkowice, 5 km na pld.-wsch. od Mieszkowic: *Schonenvelt* 1337 LandbNM 82; in villa *Schonevelt* 1354 CdB A XIX 25; *Schönfeld* 1833 MpUMbl 1700; *Schönfeld* — *Sitno*, *-na*, *sicieński* 1948 MPol XXV nr 14; *Sitno*, *-na* 1982 WUN III 223. — Dawna n. niem. od *schön* 'piękny' + *Feld* 'pole'. Nazwa *Sitno* wprowadzona urzędowo po 1945 r. *BCz*

Sitno (15), wś, tor., gm. Wąbrzeźno, 3 km na pln. od Wąbrzeźna: *Sitten* ok. 1400 Zeit XVI 34; *Sitten* 1411 SHGCh 116; *Syton* 1414 Br 161; von *Sitnaw* 1422 Font XXIX 288; *Seyten* 1465 Font XXXIII 67; *Siton* XV KętL 89; *Schitno* 1570 ŻDz XXIII 294; Folwark *Sitno* 1614 Font XXII 92; villae ... *Sitno* 1647 Font IV 69; villa *Sitno* 1667–72

Font VI–X 648; do *Sitna*, Folwark i wieś *Sitno* 1723, z ... *Sitnem* 1725 Font XLII 112, 110; do *Sitna* 1759 Font XXII 92; *Sitno* 1759 Font XLVII 130; *Schittno* 1789 Goldb II 216; *Szittno* — *Sitno* 1879 KętN 68; *Sitno*, niem. *Sittno* 1889 SG X 629–30; *Sittno* 1912 Bär 109; *Sitno*, niem. *Sittno* 1921 Sk XI 65, 86; *Sitno* (*Schittno*) 1925 Krzep 106; *Sitno* 1952 UW 59; *Sitno*, *-na* 1982 WUN III 223. — Nazwa od n. jez. *Sitno*, por. *Sitno*, jez. 1646 Font XL 63. Lit.: SHGCh 116. *WK/PS*

Sitno (16), wś, włoc., gm. Zbójno, 8,5 km na pld.-wsch. od Golubia-Dobrzynia: *Sytno* 1258 Kuj 193; *Sitno* (1259) CdP II 617; *Sitno* 1262, *Sitno* 1288 Kuj 201, 223; *Sitna* cum lacu 1348 CdP I 198; *Sitno* 1413 Cruc II 243, 244; *Szythno* 1527 Vlad XI 12; *Sithno* 1534 Inwwłoc 40, 41; *Szythno* 1564 ŻDz XII 295; in *Sythno*, Villa *Sithno* 1567 Vlad XII 80; *Sitno* 1783–84 RejKor 488; *Sitno* 1784 MpPerPł; *Sitno* 1789 Borucki 36; *Sitno* 1825 Gawarecki 153; *Sitno* 1827 Tabella II 172; *Sitno* 1839 MpKwat II 2; *Sitno* nad jez. *Sitno* 1889 SG X 628; *Sitno* 1952 UW 52; *Sitno*, *-na* 1982 WUN III 223. Lit. Borek, *-bn-* 211. *KZ*

Sitno (17), wś, zamoj., gm. Sitno, 8 km na pln.-wsch. od Zamościa: *Szythno* 1420 CzChelm (ZZCh 1, k. 3); Molendinum *Sytlhna* (!) 1531 ŻDz XIV 380; *Sitno* ac Wola 1564 ŻDz XVIII/1, 198; *Syithno* et volÿa sÿtanska 1729 LGB 138; *Sitna* 1787 Spis 427; *Sitno* 1827 Tabella II 172; *Sytno* 1870 Cat 77; *Sitno* 1889 SG X 628–9; *Sitno*, *-na*, *sieński* 1967 UN 122, 30; gw. *śitno*, *-na*, *śičański*//*śiteński*. Lit.: Borek, *-bn-* 212; RospSEMIG 349; CzChelm 191. *BCz/IN*

Sitno Male zob. **Sicienko**

Sitowa, wś, piotr., gm. Opoczno, 5 km na pld.-wsch. od Opoczna: *Sitow*, *Sythowa* 1511–23 ŁLB I 602, 639; *Schitowa* 1577 ŻDz XIV 281; *Sitowa* 1783–84 RejKor 112; *Sitowa* 1789 Lusand I 189; *Sitowa* 1827 Tabella II 172; *Sitowa* 1889 SG X 630; *Sitowa*, *-wej*, *sitowski* 1969 UN 28, 48; gw. *śitowa*, *-y*, *śitoske*. — Od ap. *sit* 'sitowie' lub od n. os. *Sito* SSNO V 82, z suf. *-ów*, *-owa*. Lit.: KSand 178; Nieckula, *-ov-* 186. *IN*

Sitowie, os. zaginiona, leżała w par. Rdułów, w dawnym pow. łeczyckim: *Szythowye* 1511–23 ŁLB II 460; *Sitovie* 1576 ŻDz XIII 81. — Od ap. *sitowie*. *PD*

Sitowiec

Sitowiec (1), wś nieistniejąca, leżała pod Dąbrówką Barcińską, bydż., gm. Barcin: Dambrowca et *Sithowecz* 1422 Koch nr 2443; *Sythowyecz* 1489 Lupbrz 176; Dambrowka et *Sythowyecz* 1525 Koz V 294; *Sythowyecz*, wś opustoszała 1530 SHGKu(RIn 539v); Dąmbrowka et *Sithowiecz* 1545–78, *Szitowiecz* 1579–91, *Sitowieczno* 1601–04 Koz V 294; *Sitowiec*, dolina, na Szczepanowie z pod Barcina 1889 SG X 630. — Od stp. ap. *sit*, z suf. *-owiec*, lub od ap. *sitowie*, z suf. *-ec*. AG

Sitowiec (2), wś, bydż., gm. Koronowa: *Schanzen-dorf* ok. 1845 MpRey nr 47; *Sitowiec*, niem. *Schanzen-dorf*, wś 1889 SG X 630; *Sitowiec*, niem. *Schanzen-dorf* 1921 Sk X 5, 155; *Sitowiec* 1952 UW 48; *Sitowiec*, *-wca*, *sitowiecki* 1972 UN 174, 14; *Sitowiec*, *-wca* 1982 WUN III 223; gw. *śtońiec*, *-fca*. — Nazwa niem. *Schanzen-dorf* wprowadzona przez administrację zaboru pruskiego. AG

Sitowiec (3), os. zaginiona, leżała koło Wyrzyska, bydż., gm. Wyrzysk: dziedzina pusta *Sitowiecz* 1585 Koz III 724; przez gay *Sitowiec* 1721 Koz V 294. ZZ

Sitowiec (4), wś zaginiona, leżała koło Sierakowa, pozn., gm. Sieraków: ville *Sythovyeetz* 1493 Matr II nr 146; *Szythowiec* 1509, *Zithowiecz*, des., do *sitowskich* granicz, ku *Sitowczewi* 1563, *Syto-wiecz* des. 1571 SHGPn IV 447. Lit.: SHGPn IV 447. ZZ

Sitowo zob. **Żytowo** (1)

Sitów zob. **Sitowa**

Sittouia zob. **Żytowo** (1)

Sitzmannsdorf zob. **Siecieborowice**

Siucice, dziś *Siucice* i *Siucice-Kolonia*, dwie wsi, piotr., gm. Aleksandrów, 15 i 16 km na pld.-wsch. od Sulejowa: *Seninicze* (!) 1409 Sand nr 464; *Schewczyce* 1470–80 DB I 382; *Szyewczyce* 1508 ŻDz XV 482; *Syenczyce* 1511–23 LLB I 621; *Syewczyce* 1529 LR 387; *Siewczyce* 1577 ŻDz XIV 288; *Siuczyce* 1783–84 RejKor 223; *Siucice*, wś, kol. i os. młyn. 1889 SG X 631; *Siucice*, wś i kol. 1921 Sk III 93; *Siucice*, *-cic*, *siucicki*, *Siucice-Kolonia*, *-cic-nii*, cz. Zawady 1969 UN 28, 65, 67; *Siucice*, *-cic*, *Siucice-Kolonia*, *-cic-nii* 1982 WUN III 223. — Dawniej *Siewczyce*, *Szewczyce*, od n. os. *Szewc* RymSEN II 537, z suf. *-ice* > *-yce*. Zastąpienie *Sz-* przez *Ś-* można tłumaczyć występującym na obszarze mazurzącym siakaniem. Niewykluczone

też, że n. brzmiała *Sieńczyce*, por. n. os. *Sienic(z)*, *Sieniec* SSNO V 65 (: *Szymon*), możliwy zatem rozwój *Sieńczyce* > *Siuńczyce* > *Siucice*. Człon odróżniający w n. zestawionej od ap. *kolonia* w znaczeniu osadniczym. Lit.: KSand 198–9. IN

Siudy zob. **Niemyje** (1)

Siurucioyce zob. **Sierucioyce**

Siutkowo, dziś *Siutkowo* i *Siutkówek*, dwie wsi, włoc., gm. Nieszawa, 7 km na pld.-zach. od Nieszawy: *Sodlcouo* 1266 Kuj 205; *Syodlcouo* 1424 Koch nr 3815; *Syodlkowo* 1489 Lupbrz 113; *Sijodlkowo* 1527 Vlad XI 25; *Syodlkowo* 1539 Vlad XII 87; *Sziudlkowo* 1557–66 ŻDz XIII 7; in villa Capituli *Siodlkowo* 1584 Vlad XVIII 43; *Siodlkowo* 1634 Rpodbrz 217; *Siudlkowo* 1674 Rpog 137; *Siulkowo* 1783–84 RejKor 855; *Siulkowo* 1796 PerOpis IX; *Siutkowo* 1827 Tabella II 172; *Switkowo*, Kol. *Switkowo* (!) 1839 MpKwat II 2; *Siutkowo* 1881 Borucki 368; *Siutkowo*, *Siutkówek*, kol. i folw. 1889 SG X 631; *Siutkowo*, wś, *Siutkówek*, folw. 1921 Sk I 100; *Siutkowo*, *Siutkówek* 1952 UW 46; *Siutkowo*, *-wa*, *siutkowski*, *Siutkówek*, *-wka*, *siutkowski* 1971 UN 172, 12, 25. — Dawniej *Siodlkowo*, od n. os. *Siodlk*, *Siodlko*, *Siodlek* SSNO V 76 (: *Siedle-wit*), z suf. *-owo*. Zmiana *Siodlkowo* > *Siutkowo* w wyniku podwyższenia artykulacyjnego *-o-* > *-u-*, uproszczenia grupy *-dlk-* > *-dk-*, a następnie ubezdźwięcznienia *-dk-* > *-tk-*. Nazwa osady filialnej w formie deminutywnej z suf. *-ek*. Lit.: Nieckula, *-ov-* 185. AG

Siutkówek zob. **Siutkowo**

Siwa Wola zob. **Siwianka**

Siwalka zob. **Siewalka**

Siwek, cz. Borek, dawniej wś, warsz., gm. Radzymin: *Siwek* 1783 MpPerMz; *Siwek* 1783–84 RejKor 611; *Siwek* 1827 Tabella II 172; *Siwek*, wś 1889 SG X 632; *Siwek*, os. 1967 SM 1031; *Siwek*, *-wka* 1982 WUN III 224. — Od n. os. *Siwek* RymSEN II 428, por. też ap. *siwek*. UB

Siwialka, wś, gdań., gm. Starogard Gdański, 7 km na wsch. od Skarszew: *Schiwialken* 1782 Froese 146; *Sziwialken* 1796–1802 MpSchröt IX; *Schiwialken* — *Siwialka* 1879 KętN 36; *Siwialka*, niem. *Schiwialken* 1889 SG X 632; *Siwialka*, *Swiealko* (!) przed 1912, *Schiwialken* 1912 Bär 104; *Siwialka*, niem. *Schiwialken* 1921 Sk XI 55, 86; *Siwialki*, niem. *Schiwialken* 1925 Krzep 106;

Siwialka 1952 UW 195; *Siwialka*, -ki, *siwialecki* 1972 UN 197, 6; *Siwialka*, -ki 1982 WUN III 224; gw. *śiwaŭka*. — Od n. os. *Siwialka, *Siwialko (por. *Siwiał* RymSEN II 428), w formie pluralnej oddanej w zapisach substytucyjnych przez niem. -en. Wtórnie singularyzacja nazwy. Lit.: Bugalska, PMT VI 92. WK

Siwianka, wś, siedl., gm. Kolbiel, 11 km na wsch. od Otwocka: *Siwa Wola* 1576 ŻDz XVI 225; *Siwianka* 1783 MpPerMz; *Siwianka* 1783–84 RejKor 712; *Siwianka* 1827 Tabella II 172; *Sywianka* 1839 MpKwat IV 4; *Siwianka* 1889 SG X 632; *Siwianka*, -ki, *siwianecki* 1966 UN 135, 7. — Dawniej *Siwa Wola*. od przym. *siwy* i ap. *wola*. Wtórnie uniwerbizacja za pomocą suf. -'anka. UB

Siwiki, wś, łomż., gm. Zbójna, 13 km na płd.-zach. od Kolna: *Swiki* (!) 1783 MpPerMz; *Siwiki* 1827 Tabella II 172; *Siwki* 1839 MpKwat V 2; *Siwiki* 1889 SG X 633; *Siwiki* 1921 Sk V 44; *Siwiki* 1931 Mp-100(35–33); *Siwiki* 1952 UW 162; *Siwiki*, -wik 1982 WUN III 224. — Od n. os. *Siwik* (: *siwy*), por. też *Siwek* RymSEN II 428, w l. mn. UB

Siwki, wś, łomż., gm. Grabowo, 8,5 km na płn.-wsch. od Stawisk: inter gran. ville ducalis Romani, Rossochaczsky, *Syffkonis* iacentes 1437 SHGMz(MK 335, 157); circa *Sywk* 1447 SHGMz(MK 336, 24); *Schywky* 1497 Bar nr 148, 362; *Sivki* 1535 ZHer nr 1033; *Siwki* 1577 ŻDz XVI 365; *Siwki* 1827 Tabella II 172; *Siwki* 1839 MpKwat V 2; *Siwki* 1889 SG X 634; *Siwki Szlacheckie*, *Siwki Włościańskie* 1921 Sk V 46; *Siwki* 1952 UW 165; *Siwki*, -wek 1982 WUN III 224. — Od n. os. *Siwek* SSNO V 83, w l. mn. Najstarszy zapis to łac. dopełniacz n. os. funkcjonujący jako nazwa miejscowa. Dodatkowe człony *Szlacheckie*, *Włościańskie* oddają stosunki własnościowe. Lit.: ZMaz 334. UB

Siwki zob. **Grabowo-Siwki**, **Siwiki**

Siwkowice, wś, szczec., gm. Resko, 7,5 km na płd.-zach. od Płotów: *Schmoltzdorp* 1540 PomKirch II 35; *Smoldow* (!) 1618 MpLub; *Schmelzdorf* 1784 Brüg II 318; *Schmelzdorf* 1789 MpGillyPom; *Schmelzdorf* 1834 MpUMbl 868; *Schmolfsdorff*, *Schmoltzdorff* 1628 Rzduma II 52;

Schmelzdorf — *Siwkowice*, -wic, *siwkowicki* 1948 MPol XXV nr 14; *Siwkowice*, -wic 1982 WUN III 224. — Dawna n. niem. od n. os. *Schmolt* (: śrdniem. *smolt* 'smalec' Lübben 358; też *smolten*, *smelten* 'topić, wytapiać') Bahlow NdN 420, też *Schmelt* Bahlow NdN 420 + śrdniem. *dorp*, współczesne *Dorf* 'wieś'. Forma *Smoldow*, zapisana u Lubinusa, zapewne zniekształcona. Nazwę *Siwkowice* wprowadzono urzędowo po 1945 r. Lit.: Rzduma II 52. BCz

Siwoszewo, os., dawniej wś, olszt., gm. Barciany, 24 km na płn.-zach. od Węgorzewa: *Schyffis* 1 dinst 1437 GZ 66; *Schiffus* 1576 HAPr V 52; *Schiffuss* 1796–1802 MpSchröt XI; *Schiffus* 1889 SG X 372; *Schiffus* 1920 MpHAPr I; *Schiffus* — *Siwusz*, wś 1946 Ley I 24; *Schiffus* — *Siwoszewo*, -a, *siwoszewski* 1948 MPol XXVI nr 59; *Siwoszewo* — *Schiffus*, wś 1951 Rosp 291; *Siwoszewo*, -wa 1982 WUN III 224. — Miejscowość jest położona w otoczeniu wsi o nazwach prus. i niem., dlatego etymologia jej n. nie jest jednoznaczna; por. n. m. i n. w. *Żywy*, *Żywki*, niem. *Siewen*, lit. n. w. *Šyvinis*, *Šyvinė*, n. os. *Syvintas*, *Šyvis*, *Šivys* (: *šyvas* 'sok roślinny, żywica; syrop, młody miód' SESmocz 553), z suf. bałt. -už, prus. -us, jak w n. *Paluzy* (zob.); por. też niem. n. os. *Schiff* Brech II 502, Gott 432. W końcówce -us można upatrywać pierwotne -as (wykładnik Gen. singularis odmiany mocnej Bach II/1, 111). Nazwa przyswojona do j. pol. jako *Siwusz*. Po 1945 r. ustalono n. *Siwoszewo*. RP

Siwów, przys. Mięś, dawniej wś, rad., gm. Grójec, 6,5 km na wsch. od Grójca: *Siwów* 1783 MpPerMz; *Siwów* 1783–84 RejKor 731; *Siwów* 1827 Tabella II 172; *Siwów* 1839 MpKwat IV 4; *Siwów*, wś 1889 SG X 635; *Siwów*, wś 1967 SM 1031; *Siwów*, -wowa 1971 UN 127, 22. — Od nazw. *Siwy* RymSEN II 428, z suf. -ów. Lit.: KopRad 336. UB

Siwusz zob. **Siwoszewo**

Sixdelaukken zob. **Piaseczno** (6)

Sixdroi zob. **Zyzdrój**

Sixdroiofen zob. **Zyzdrojowy Piecek**

Sixtin zob. **Sykstyń**

DODATKOWY WYKAZ SKRÓTÓW WPROWADZONYCH W T. XIII „NAZW MIEJSCOWYCH POLSKI”

- BerghausPom – H. Berghaus. Landbuch des Herzogthums Pommern und des Fürstenthums Rügen. II–IV. Anklam 1865–1868.
- BoryśPref – W. Boryś. Prefiksacja imienna w językach słowiańskich. Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk 1975.
- CDPr – Codex diplomaticus Prussicus. Urkunden-Sammlung zur ältern Geschichte Preussens. Aus dem Königl. Geheimen Archiv zu Königsberg, nebst Regesten. Bd. 1–6. Hrsg. v. J. Voigt. Königsberg 1836–1861.
- CEV – Codex epistolaris Vitoldi Magni Ducis Lithuaniae 1376–1430. Oprac. A. Prochaska, Kraków 1882.
- DekAug – Opisy parafii dekanatu augustowskiego z roku 1784. Oprac. W. Wernerowa. Studia Podlaskie IV, 1993, s. 161–239.
- DekGr – Rękopiśmienne opisy parafii litewskich z 1784 roku. Dekanat grodzieński. Oprac. W. Wernerowa. Warszawa 1994.
- DekKn – Opisy parafii dekanatu knyszyńskiego z roku 1784. Oprac. W. Wernerowa. Studia Podlaskie, 1990, s. 99–217.
- DekOlw – Opisy parafii diecezji wileńskiej z 1784 roku. T. 3: Dekanat Olwita. Oprac. T. Naruszewicz. Bakałarzewo 2009.
- ESHP – Elektroniczny słownik hydronimów Polski. Instytut Języka Polskiego PAN, Pracownia Onomastyki. Kraków. [Online], <http://eshp.ijp-pan.krakow.pl>
- ESUM – Etimologicznej słownik ukraińskoї mови, T. I–VII. Red. O. S. Mel’ničuk. Kiїв 1982–2012.
- Kowalczyk – E. Kowalczyk. „Nazwy obronne” Słup, Samborza i Zawada a zagadnienie obrony stałej ziem polskich w średniowieczu. Warszawa 1992.
- Kowalczyk I – E. Kowalczyk. Dzieje granicy mazowiecko-krzyżackiej (między Drwęca a Pisą). Warszawa 2003.
- KowMat – ekscerpty ze źródeł rękopiśmiennych, udostępnione przez prof. E. Kowalczyk-Heyman.
- LeQ – R. Lehmann. Quellen zur Geschichte der Niederlausitz. Bd. I–III. Köln–Wien 1972–1979.
- Mal – K. Maleczyński. Studia nad dyplomami i kancelarią Odonica i Laskonogiego (1202–1239). Lwów 1928.
- MpSchlKr – Atlas von Schlesien in Specialkarten der Landrathlichen Kreise und der Österreichischen Antheils. Breslau 1828–1847. [Atlas składa się z 4 głównych części: Regierungsbezirk Breslau (Bres), Regierungsbezirk Liegnitz (Lieg), Regierungsbezirk Oppeln (Opp), Oesterreichisch Schlesien (Oest), które zawierają od kilku do kilkunastu numerowanych arkuszy, odpowiadających poszczególnym powiatom (Kreis). Przyjęto następujący sposób zapisu: MpSchlKr(Opp XIV) itd.].
- Pacuski – K. Pacuski. Możliwość rycerstwa w rycerstwo ziemi gostynińskiej w XIV i XV wieku. Studium z dziejów osadnictwa i elity władzy na Mazowszu średniowiecznym. Warszawa 2009.
- PDzP – Pomniki Dziejowe Polski. Seria II. V: Najdawniejsze roczniki krakowskie i kalendarz. Wyd. Z. Kozłowska-Budkowa. Warszawa 1978.

- RPobKal – Rejestry poborowe województwa kaliskiego w XVI wieku. Atlas Źródeł i Materiałów do Dziejów Dawnej Polski, nr 2. Red. M. Słoń. Warszawa 2015. [Online], <http://atlasfontium.pl/index.php?article=kaliskie>.
- RPobPozn – Rejestry poborowe województwa poznańskiego w XVI w. Atlas Źródeł i Materiałów do Dziejów Dawnej Polski, nr 3. Red. M. Słoń. Warszawa 2015. [Online], <http://atlasfontium.pl/index.php?article=poznanskie>.
- RzDumaPZach – E. Rzetelska-Feleszko, J. Duma. Nazwy terenowe Pomorza Zachodniego zawierające elementy słowiańskie. I–II. Warszawa 2008–2013.
- SHGLiw(materiały) – K. Pacuski. Materiały do słownika historyczno-geograficznego ziemi liwskiej w średniowieczu i w XVI wieku. Atlas Źródeł i Materiałów do Dziejów Dawnej Polski, 2015, nr 4. Warszawa 2015.
- SRS – Scriptores rerum Silesiacarum oder Sammlung schlesischer Geschichtschreiber. Hrsg. G. A. Stenzel. Bd. I–XVII. Breslau 1835–1902.
- WójcikSłuż – U. Wójcik, Polskie logonimy związane z organizacją gospodarczą państwa wczesnopiastowskiego. Nazwy miejscowe motywowane antroponimami zbiorowymi. Kraków 2013.